

Azərbaycan Elmlər Akademiyası
Nəsimi adına Dilçilik Institutu

TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI : 661

Azərbaycan dialektoloji lüğəti
I cild
A-L

ANKARA, 1999

BİR NEÇƏ SÖZ

Azərbaycan dialekt və şivələrinin öyrənilməsi sahəsində böyük nailiyyyətlər qazanılmışdır. Ayrı-ayrı dialektlərə, şivələrə və dialekt qruplarına aid bir sıra qiymətli monoqrafiyalar yazılmış, dissertasiyalar müdafiə olunmuş, Azərbaycan dilinin dialektoloji atlası hazırlanmış, dialektlərdən külli miqdarda söz toplanmışdır.

Bu lügətdəki sözlər həm Azərbaycan dialektologiyası şö"bəsi tərəfindən müxtəlif illərdə təşkil olunmuş dialektoloji ekspedisiyalar zamanı, həm də ayrı-ayrı şəxslər tərəfindən toplanmış materiallardan, çapdan çıxmış lügət, monoqrafiya, kitabça və məqalələrdən, müdafiə olunmuş dissertasiyalardan, dialektologiya şö"bəsinin hazırladığı monoqrafiyalardan, institutun arxivində saxlanılan əlyazmalarından götürülmüşdür. Bundan başqa, 1966-1968-ci illərdə lügət üçün xüsusi ekspedisiyalar təşkil olunmuşdur. Belə ki, 1966-ci ildə şö"bənin baş elmi işçiləri B. M. Tağıyev və Q. M. Həsənov Ermənistənən Basarkeçər, Hamamlı, Çəmbərək rayonlarından, 1968-ci ildə K. T. Ramazanov Azərbaycanın Uçar, Z. Ə. Xasiyev Kürdəmir, R. Ə. Kərimov isə Oğuz rayonundan material toplamışlar.

Lügətdəki sözlər Azərbaycan Respublikasından başqa, Ermənistən, Gürcüstan və Dağıstan ərazisindəki Azərbaycan şivələrini də qismən əhatə edir.

Müasir ədəbi dilimizdə işlənməyən çoxlu miqdarda dialekt sözünün əldə edilməsi bu sözlərin ayrıca lügətin hazırlamaq zərurətini qarşıya qoymuş, Azərbaycan dilinin dialektoloji lügətinin tərtibi üçün şərait yaratmışdır. Odur ki, hələ 1964-cü ildə Azərbaycan dilinin bir cilddən ibarət dialektoloji lügəti nəşr olunmuşdur. Lakin 1964-cü ildən sonra da dialektlərin öyrənilməsi işi davam etdirilmiş və çoxlu miqdarda yeni dialekt sözləri toplanmışdır. Bu da öz növbəsində ikicildlik dialektoloji lügətin tərtibinə imkan vermişdir.

Bu lügətə 1964-cü ildə çapdan çıxmış lügətin sözləri daxil edilsə də, həmin sözlər bir daha nəzərdən keçirilmiş, onların mə'nası dəqiqləşdirilmiş və tərtibi

prinsipləri təkmilləşdirilmişdir. Digər tərefdən, həmin lügətə dialekt və şivələrdə işlənən ifadələr, frazeoloji birləşmələr də daxil edilmişdir.

Lügətdəki sözlərin qarşısında mö'tərizə içərisində onların işləndiyi rayonun və ya rayonların adları yazılmışdır. Lakin bu, heç də mövcud sözün ancaq göstərilən rayonlara aid olması və başqa rayonlarda işlənməməsi demək deyildir. Bu onu göstərir ki, mövcud söz mö'tərizədə yazılın rayonlarda qeydə alınmışdır. Bu, əlbəttə, həmin sözün digər rayonlarda işləndiyini inkar etmir.

İkicildlik dialektooji lügəti M.Ş.Şirəliyev (A hərfi), M.İ.İslamov (Ö, R, F), K.T.Ramazanov (Q, Y, P, C), B.M.Tağıyev (B, V, E, Θ, T, Ş), Θ.Q.Ağayev, (Z, İ, O, U, Ü), S.M.Behbudov (K, Ç), H.X.Məmmədov (H), Q.M.Həsənov (D, M). Θ.İ.Əliyev (L, N), Z.Θ.Xasiyev (G, X), T.M.Əhmədov (S) tərtib etmişlər.

Lügətə f.e.d, mərhum professor A.H. Vəliyev və f.e.n. B.T. Abdullayev geniş rə'y vermişlər.

Lügətin çapa hazırlanmasına f.e.n. F.R. Xalıqov yaxından kömək etmişdir. Redaksiya hey'əti ona öz təşəkkürünü bildirir.

Təxminən 20 minə yaxın sözü əhatə edən "Azərbaycan dialektooji lügəti" 1975-ci ildə tərtib olunub qurtarmışdır. Əsər neçə dəfə institutun çap planına salınıb nəşriyyata göndərilsə də müxtəlif çətinliklərlə əlaqədar olaraq onu nəşr etdirmək mümkün olmamışdır. Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun direktoru professor Ağamusa Axundov 1991-ci ildə Türkiye Respublikasında Türk Dil Qurumunun rəhbərliyi ilə danışıqlar aparmış və əsərin Türkiyədə çap olunması haqqında razılıq əldə edilmişdir.

Şəxsən professor A.Axundov əsəri Türkiyəyə aparıb Türk Dil Qurumuna təqdim etmişdir. Elə həmin il Türk Dil Qurumunun 3-yürütmə Qurumunun 20 noyabr 1991-ci il tarixli toplantısında "Azərbaycan dialektooji lügəti"nin latın əsası Azərbaycan əlifbası ilə Azərbaycan Türkçəsində nəşr edilməsi qərara alındı və Atatürk Kültür, Dil və Tarix Yüksek Qurumu tərəfindən əsərin nəşri ilə bağlı xərclərin (müəllif haqqı /qonarar/, yayım və satış işləri) ödəniləcəyi qəbul edildi.

Sonralar Türk Dil Qurumunun sayın başqanı Əhməd Bican Ərcilasun bu işi canlandırdı, lügətin çapı üçün xüsusi qayğı göstərdi. Nəhayət, 1994-cü ilin sonlarında əsərin çapına başlandı. Əhməd Bəy "Azərbaycan dialektooji lügəti"nin

işiq üzü görməsi üçün əlindən gələni əsirgəməmiş, mümkün olan hər şeyi etmişdir.

"Azərbaycan dialektoloji lügəti"nin Türkiyədə çap olunması haqqında razılığla nail olduqdan sonra da professor A. Axundov bu işlə həmişə maraqlanmış, əsərin nəşrinin təşkili ilə məşğul olmuş və lügətin tezliklə çapı üçün qayğı göstermişdir.

Əsərin çapla əlaqədar olan bütün hazırlıq işlərini filologiya elmləri doktoru Mehman Musayev yerinə yetirmiştir. Belə ki, Mehman Musayev mətni başdan-başa gözdən keçirmiş, mətn yiğilandan sonra isə onun korrekturasını oxumuş, çap prosesində tələb olunan bütün işləri görmüşdür.

"Azərbaycan dialektoloji lügəti"nin müəllifləri lügətin çap olunmasında böyük qayğı göstərən Türk Dil Qurumunun başqanı, Prof. Dr. Əhməd Bican Ərcilasuna, professor Ağamusa Axundova, əsərin çapa hazırlanması işində xüsusi xidməti və zəhməti olan f.e.d. Mehman Musayevə öz təşəkkür və minnətdarlığını bildirir.

LÜĞƏTİN QURULUŞU VƏ TƏRTİB ÜSULU

1. Lügətdə baş sözlər əlifba sırası ilə verilir.

2. Dialektoloji lügət aşağıdakı sözləri əhatə edir:

a) dialekt və şivələrdə işlənən, ədəbi dildə təsadüf olunmayan sözləri; məs.:

Barmaxça - nişan üzüyü, qasısız üzük.

Çalı - iri səbet.

Daracax - keçid, dağ keçidi. və s.

b) fonetik tərkibcə ədəbi dildəki ilə eyni, mə'naca ya tam fərqli, ya da əlavə mə'nası olan sözləri; məs.:

Qurum - xəsis.

Basmax - hürmək.

Nevə - toya adam çağırان.

Çalmax - süpürmək və s.

3. Lügətdə baş sözdən sonra onun işləndiyi rayonun adı mö'tərizə içərisində verilir; məs.:

Zing (Sabirabad) - ...

Yelinqat (Quba) - ...

Köçəl (Cəbrayıl) - ... və s.

Əgər baş söz bir neçə rayonda işlənirsə, rayonların adları əlifba sırası ilə verilir; məs.:

Loda (Ağdam, Ağdaş, Füzuli, Göyçay, Sabirabad, Salyan, Şuşa) - ...

Yelkə (Cəbrayıl, Cəlilabad, İmişli, Kürdəmir, Salyan) - ...

4. Lügətdə çoxmə'nalı sözlər aşağıdakı qayda üzrə verilir:

a) çoxmə'nalı sözün mə'naları bir-birindən ərəb rəqəmləri ilə (1, 2, 3...) ayrılır və onların arasında nöqtəli vergül qoyulur.

b) əgər çoxmə'nalı sözün bütün mə'naları bir neçə rayonda eynidirsə, həmin rayonların adları baş sözdən sonra mö'tərizədə verilir; məs.:

Nəmi (Füzuli, Gədəbəy, Qazax, Qubadlı, Şamaxı, Şuşa) - 1.dəyədə ağartı yiğilan xüsusi yer; 2.dəyədə qab-qacağın qabağına tutulan pərdə; 3.motal və ya ağartı torbasının altına qoyulan yastı daş - ...

c) əgər çoxmə'nalı sözün hər hansı bir mə'nası bir çox rayonda özünü göstərirse, baş sözdən sonra həmin rayonların adları əlifba sırası ilə

sadalanır, hər bir mə'nanın izahından sonra isə həmin mə'nanın işləndiyi konkret rayon və ya rayonların adı mö'tərizədə qeyd olunur; məs.:

Barmaxlıx (Ağdam, Gəncə) - 1.qələmə, ting (Gəncə); 2.yeni salınmış tənəklik, üzümlük (Ağdam).

Qacax (Naxçıvan, Zəngilan) - 1.qarğıdalı qıçası (Naxçıvan); 2.qurumuş pambıq qozasının qırıntıları (Zəngilan).

5. Omonimlər ayrılıqda baş söz kimi verilir və onlardan sonra Rum rəqəmləri (I, II, III) qoyulur; məs.:

Ziyrix' I ... - iyrənc, çirkin - ...;

Ziyrix' II ... - zirək - ...;

Las I ... - boş sarılmış keyfiyyətsiz barama - ...;

Las II ... - tənbəl ... və s.

Las III ... - təzə biçilmiş ot topası...

6. Sözün fonetik variantları baş söz kimi verilir. Əlifba sırası ilə birinci sözün qarşısında onun mə'nası izah olunur, sonra gələn sözlər isə birinciyə baxdırılır; məs.:

Bitirici - kuryer, idarədə xidmətçi.

Pitirici - *bax* bitirici.

Ovşala - şərbət.

O:şala (Quba, Salyan, Şamaxı) - *bax* ovşala.

Öhşələ (Bakı) - *bax* ovşala.

Qavsara - ağaç qabığından və ya çubuqdan toxunmuş səbət.

Qovsara - *bax* qavsara.

7. Sabit söz birləşmələri, frazeoloji ifadələr, eləcə də köməkçi fe'llərlə düzələn birləşmələr aşağıdakı şəkildə verilir:

a) əgər tərkibdəki dialekt sözünün müstəqil mə'nası varsa, həmin söz baş söz kimi götürülür, izah edilir. Bundan sonra romb (<>) işarəsi qoyulur, birləşmə və ya tərtib yazılır, izah edilir; məs.:

Dadamal - öyrəşmiş, dadanmış, alışmış, <> **Dadamal olmax** - öyrəşmək, dadanmaq, alışmaq.

Hoy - kömək, <> **Hoy eləməx'** - kömək etmək.

Çaqqal - kiçik qotman. <> **Çaqqala vurmax** - qotmanlamaq, qotman halında yığmaq və s.

b) əgər tərkibdəki dialekt sözünün müstəqil mə'nası yoxdur, yenə də o, baş söz kimi götürülür, ondan sonra iki nöqtə (:) qoyulur, tərkib yazılır və izah edilir; məs.:

Talit: talit eləmax' - rişxənd etmək, ələ salmaq...

Hülöy: hülüy döyməx' - dad çəkmək, haray salmaq...

c) mə'naların heç biri ilə uyğun gəlməyən ifadələr (idiomlar), həmçinin məcazlaşmış söz birləşmələri axırda abzasdan və kvadrat (□) işarəsindən sonra verilir; məs.:

Qağala - kiçik saxsı qab.

Qağala qalmax - qaqqıldamaq.

8. Baş söz məcazi mə'nada işlənirsə, izahdan əvvəl məc. sözü yazılır; məs.:

Quzulamax - ...məc. narahat olmaq.

9. Baş sözün mə'nasının izahında bə'zən dialekt sözündən istifadə olunur. Belə halda izahdan sonra mö'tərizə içərisində *bax* sözü yazılır. Baş söz çoxmə'nalı olduqda isə mö'tərizədə həmin sözün hansı mə'nasına baxmaq lazımlı olduğu göstərilir; məs.:

Quramalığ -qurama (*bax qurama II*) üçün işlədilən parça.

10. Cümələrdə işlənən sözlərin tələffüz forması çox dəyişilmiş olduqda həmin sözlərin qarşısında bucaq (< >) içərisində onun ədəbi dildəki yazılış forması göstərilir; məs.: *De:x'<deyirik>, size:ləndə <sizə gələndə>*.

11. Lügətdə hər bir baş sözə aid, imkan dairəsində, misal-cümələ verilir.

a) əgər baş söz bir rayonda qeydə alınmışsa, misal-cümələdən sonra rayonun adı yazılmır.

b) əgər baş söz bir neçə rayonda qeydə alınmışsa, misal-cümələdən sonra müvafiq rayonun adı mö'tərizə içərisində yazılır.

c) baş söz çoxmə'nalıdırsa, imkan dairəsində, onun hər bir mə'nasına aid misallar verilir.

FONETİK TRANSKRİPSİYA

η- dilarxası burun səsini (sağır nun) göstərir; məs.: *maɳa, saɳa, aldiɳiz, dediɳiz, aɳri...*

x' - dilortası sürtünən kar səsdir, səsin yumşaq tələffüz edildiyini göstərir; məs.: *külex', çiçəx', kiçix'*.

: - hərfin sağ tərəfində (yanında) iki nöqtə qoyulur, saitin uzun (davamlı) tələffüz olunduğunu göstərir; məs.: *da:(daha), mə:m (mənim), sə:n (sənin), du:r (durur), gö:r (görür), di:r (diyir), ve:r (verir), do:ra (doğra)*.

~ - hərfin üstündə qoyulur, sait səsin burunda tələffüz olunduğunu göstərir; məs.: *dā, sözüā, əliā*.

~ işarəsi uzanan saitin üstündə qoyulduğda saitin uzanaraq burunda tələffüz olunduğunu göstərir; məs.: *mā:, nəvā:, əlī:, gözū:, bē:z, dā:ş*.

A

ABA I (Gədəbəy, Quba, Ordubad, Zəngilan) - ata. - *Bizdə hindи aba çox işdəmiyədü, ata diyədug (Quba); - Abam taxıl biçiydi (Zəngilan); - Abam bi:lləri də kö:nə biniyə aparajax bizi, de:sən (Gədəbəy).*

ABA II (Cəbrayıl, Qax, Şəmkir) - ana. - *Mən abamı görəməğ isti:rəm (Qax).*

ABACUR (Qax) - *bax abajur.* - *Dünən bazarдан bir kilo abacur aldım.*

ABAJUR (Şəki) - yerkökü, kök. - *Mən abajur çox yiyyənəm, Noxiyə gidən olanda aldırıram gerex' gənə birki kilo.*

ABAL (Qax) - key.

ABASBEYİ (Bakı) - üzüm növü adı. - *Du, bir az abasbeyi dər, gəti.*

ABASBƏYİ (Quba) - armud növü adı.

ABATDIDI (Qax, Qubadlı) - içine yağ, şor, pendir və başqa ağartı növü qoyulan isti çörək. - *Əhməd bu gün isti çörəkdən abatdidi qayırıb məni qonax çəğırmışdı (Qubadlı).*

ABAY I (Şəki) - ləzgi arvadı. - *Bizim eşiye abaylar gəlmışdı.*

ABAY II (Qax) - xala. - *Abay sizdədi?*

ABAY III (Çəmbərək) - bacı. - *Abay hape:ydır?*

ABBA (Ağdam) - umac. - *Dünən Həsəngildə ləzzətdi abba yedim.*

ABBAŞ (Salyan) - suçiləyen, susəpən. - *Bağın abbaşı sindi.*

ABDAL I (Kürdəmir, Şahbuz) - bilikli, bilici. - *Abdal, yani biləndə adam (Şahbuz).*

ABDAL II (Xaçmaz) - yetim. - *Səni görüm abdal qalasan.*

ABXOR (Salyan) - su içilən qab. - *Abxor keçmiş zamanda saxsından olardı, hindiki abxorrar yaxşı qayrlılar.*

ABXUR (Lənkəran) - *bax abxor.* - *Abxurda su içeylər (Lənkəran).*

ABIOMUR (Göyçay) - açıq sürməyi (rəng).

ACARRI (Şamaxı) - təzə, yuyulmamış. - *Tumanın acarrısını -gəyməmiş uşağ yandırdı.*

ACXƏMRƏ (Göyçay, Kürdəmir, Salyan) - xəmir mayası. - *Acxəmrəmiz xarab olub (Salyan).*

ACIQICI (Cəbrayıl, Zəngilan). - vezəri.

ACIQOUĞ (Salyan) - bitki adı. - *Bizim tərəfdə aciqouğ çoxdu.*

ACILIĞ (Bakı) - sıx tikanlı bitki. - *Qara acılığ bağlı basıb.*

ACİŞMAX I (Böyük Qarakilsə) - acıqlanmaq, hirslenmək. - *Səhvini də:ndə niyə acışırsan?*

ACİŞMAX II (Şəki) - göynəmek. - *Yaram yaman acışır.*

ACITƏRƏ (Kürdəmir, Mirbəşir, Tovuz, Zəngilan,) - vezəri.

ACITMA (Biləsuvar). - fətir.

ACITMALI (Göyçay) - xəmiri maya ilə yoğrulmuş çörək.

A:Cİ (Şəki) - alça və ya zoğaldan hazırlanmış turşu. - *Bildirki a:cidən hələ də dopunun içində qalıfdı.*

ACLUG (Xaçmaz) - hələ yeni məhsul çıxmamış üyüdülən azacıq taxıl. - *Aparub degirmanda bir az acluğ çekdug.*

ACNAUR (Zaqatala) - kolbasa. - *Bu il bolluca acnaur doldurmuşam.*

ACRA (Naxçıvan) - maya. - *Biz*

açar

*açra da diyərix', maya da diyərix', əmə
açra çox diyərix'.*

AÇAR (Quba) - qıfil. - *Biz qapıya
açar vuraruğ.*

AÇARDİLİ (Quba) - açar. - *U
gün qapını açımmadığ, açardılı sindi
qaldı açarda.*

AÇARRAMAĞ (Xaçmaz) - qıfil-
lamaq. - *Qapını açarradum.*

ACİLSABA (Yevlax) - sarışığa
oxşar bitki adı. - *O:n qabağında açilsaba
əx'dim.*

AÇKAL (Tovuz) - ferasetsiz. - *O,
açkalın biridi.*

ADAX (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə,
Gəncə, Göyçay, Qazax, Şəmkir, Şuşa,
Tərtər) - uşağıın ilk addımları. ◊**Adax**
durmax (Mingəçevir) - ayaq üstə
durmaq, ilk addım atmaq.

ADAX-ADAX (Ağdam) - addim-
addım, yavaş-yavaş. - *Ay irəhmətdiyin
oğlu, birəz yeyin tərpənsərə, adax-adax
havağa gedif gələjəx'sən.*

ADAX-ÇEÇƏX' (Gədəbəy) - uşaq-
ının ilk addımları. ◊**Adax-çeçəx'**
eləməx' - ilk addım atmax. - *Yenidə adax-
çeçey eley nəvəm, a nənəsi.*

ADAX-ÇİÇƏ (Füzuli) - *bax adax-
çeçəx'.* ◊**Adax-çiçə açmax** - ilk addım
atmaq. - *Afi adax-çiçə açif.*

ADAX-ÇÖÇƏ (Oğuz) - *bax adax-
çeçəx'.*

ADAXCULĞA (Gədəbəy) -
qohum. - *Bilar hissə yaşıyi: llarmış, sonra
adaxculğu oluf birrəşiesflər.*

ADAXLAMAX (Daşkəsən, Füzuli)
- ilk addım atmaq (uşağa aiddir). - *Ora
bax ey. Sadix adaxlı:r* (Füzuli).

ADAMCIL I (Şəmkir) - insan qa-
nınə həris olan, vəhşi, adama hücum edən.
- *Köpəyoğlu İrəməzanoğlu çox adamcıl
adam oluf, nə qədər adam öldürüf.*

ADAMCIL II (Şəmkir) - arif, qa-
bil, adamtanıyan. - *O kişi çox adamcıldı,
ağzını açan kimi bilir, nə danışajaxsañ.*

ADAR (Şəki) - evin qabaq hissəsi.

ADAR-MADAR (Cəbrayıł) - ye-
ganə, tək, bircə. - *Adar-madar bir qoynum
varıldı, öldü o da.*

ADDAMA (Naxçıvan) - çaydan,
arxdan keçmək üçün düzəldilmiş keçid. -
Addama olmasa, sudan keçməy olmaz.

ADDAMAC I (Qazax) - *bax
addama.*

ADDAMAC II (Ağbaba) - nərdi-
van.

ADDAMAĞ (Xaçmaz) - nişanla-
maq, adaxlamamaq. - *Uğlumçun qırışımı-
zün qızın addamışug.*

ADDAMAS I (Gədəbəy, Şəmkir,
Tovuz) - *bax addama.* - *Sona, aşağıdakı
addamaşdan keş (Tovuz).*

ADDAMAS II (Ağdaş, Göyçay,
Oğuz, Şəmkir) - tapdanma nəticəsində
çəpərdə əmələ gəlmış keçid. - *Adamtaş-
dan sıçriyanda ürgənin qarnına mixxa
batif, elə orda canı çıxıf.*

ADDANDIRMAX I (Gəncə) - *bax
addamağ.* - *Qasımın qızını üç gündü kū
addandırılmış.*

ADDANDIRMAX II (Füzuli) -
adlı-sanlı etmək, şöhrət qazandırmaq. -
*Kazımı nahax bu qədər addandırıllar, o
muna layix döy.*

A:DI (Biləsuvar, Qax, Qazax,
Şəki, Şəmkir) - *bax a:di.* - *Diyi a:di
menin xabarı yoxdu, əmir cücəni dəngən
kimi dəngiy (Qax); - Söyüñ kişi bu
qalxoza a:di işdəməyüs (Qazax).*

ADILI (Çəmbərək) - heç vaxt.

ADINA (Gədəbəy, Gəncə, Qazax,
Lənkəran, Salyan, Şəki, Şəmkir, Tovuz,
Zəngilan) - 1. cümə axşamı (Gəncə,
Qazax, Lənkəran, Şəki, Şəmkir, Zəngilan). - *Böyük adınadı, bazara iki gün
qalıy* (Zəngilan); 2. cümə (Gədəbəy,
Tovuz). ◊**Adına ertəsi** (Gədəbəy) -
şənbə.

A:Dİ (Bakı) - əsla, heç. - *A:di mə-
nim munnan xəbərim yoxdu.*

ADİY (Zaqatala) - ana. - *Bizim
adiy fermada işdirir.*

ADNA (Gəncə, Qazax, Lənkəran,

Salyan, Şəmkir) - *bax adına* 1-ci mä'na - *Adna heç, cuma gec, gəldi gənə kor şənbə* (Şəmkir).

A:DNA (Qax) - *bax adına* 1-ci mä'na - *Gəlsənə a:dna günü gedax.*

ADNALIX (Gəncə) - ölü adam üçün cümə axşamı günleri verilən ehsan. - *Rəhmətdiyin oğlu, saňa no:luf dari-xırsaq, bir adnalix yağı hardan olsa taparam.*

ADVOY (Hamamlı) - kərəntinin ağızını naziltmək üçün alet. - *Kərəntinin ağızını advoynan döyürsən yuxalır, sonra bülövnən itilillər.*

AFADAĞA (Salyan) - bəhanə. - *Sö:ləsen, mı: da eliyəcəm, o:n lap afadağasın kəsəcəm, görüm nə diyəcəg.*

AFAMAŞIR (Salyan) - sanki, elə bil. - *Afamaşır it uşağı yiyir.*

AFANAX (Qax) - yüngül, zəif. - *Hoların qəpi yanılsın, uşax hora gedən qunnan afanağ olup.*

AFAR I (Şəki) - qutab. - *Alagöz ma: afar qonaxlığı verəsidi, vermir; - Qız afar bişirmişdi, doyunca yimişəm.*

AFAR II (Qazax) - qüvvə, güc. - *Qara öküzin afarı qalmeyif, üç addim getməmiş dayaner.*

AFAT I (Şəki) - dəcəl, nadinc, diribaş. - *Mə:m oğlum çox afatdı; - Afatın biridi, Mamay Mə:mmət, yaxşı tani:rəm.*

AFAT II (Qazax) - tufan, çovğun.

□ **Afatı alıñmax** (Çəmbərək)

- gücdən, quvvədən düşmək, zəifləmək. - *Afadım alññf də:n adı işdiyəmmirəm.*

AFƏRDİĞƏR (Bakı) - dolanacaq. - *Afərdigərim pis döyü.*

AFFAYI (Şuşa) - nahaq. - *Affayı yerə ağızın ağırtma*

AFSAR (Cəbrayıł) - *bax avsar.* - *Dəvə çəkib afsarı qurdı.*

AĞ I (Xaçmaz, Şəmkir) - alt tumanın və ya şalvarın ortası. - *Gədənin şalvarının ağı cirilif, mərəkə də biyavir oluf* (Şəmkir).

AĞ II (İmişli) - var-dövlət, varidat.

- *Adamin ağıñ, qızılıñ allillardı əlinnən.*

AĞ III (Qax) - yeməli bitki adı. - *Səkilər yezliyə ağ getiməgə gediplər.*

□ **Ağ Əkin** (Salyan) - arpa, buğda əkin. - *Beşdəlidə ağ əkin çox əkilir. Ağ salmax* (Kəlbəcər) - inandırmaq. - *Mən ağ saldım, o inammadı. Ağ yel* (Şamaxı) - xəstəlik adı.

AĞABACI (Quba) - böyük bacı.

AĞABAJI (Basarkeçər) - böyük qardaşın arvadına müraciətlə deyilən söz. - *Ağabajım öydə yoxdu, odune:dif.*

AĞABIŁMƏZ (İmişli) - bilinməyən, hiss olunmayan. - *Çovannar görür-dün ki, cəmdəyin ağabilməz yerinnən kəsif götürürdüllər.*

AĞACBƏLGƏ (Bakı) - əlbəyaxa vuruşma.

AĞACOTU (Qubadlı) - ağaçın ha-çası arasında bitən mamır.

AĞADAYI (Bakı, Xaçmaz) - üzüm növü adı. - *Ağadayı çux şirin uladı* (Xaçmaz).

AĞAJAYAX (Xanlar) - gəzəyen. - *Denən ay süngüsərin oğlu, bu qoja vaxtında az ağajayax olsana.*

AĞAMƏT (Ağbaba) - toydan bir neçə gün qabaq qız evinə aparılan yemek şəyələri (un, qoyun, meyvə və s.). - *Böyüñ ağamət aparıllar.*

AĞAMİRİ (Göyçay, Mingəçevir) - üzüm növü adı. - *Bu il ağamiri üzümü çoxdu* (Göyçay).

AĞANAX (Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir, Mingəçevir) - yayda camışların yatdığı bulanlıq, palçıqlı gölməçə.

AĞANƏNƏ (Ordubad) - nənə, atanın anası. - *Atanın anasına bizlər ağı-nənə deyərək!*

AĞARAN (Lənkəran) - süd məhsulları. - *Ağaran olmaseydi, uşaqlar korıq çekərdi.*

AĞARTDAMAX (Qazax) - temizləmek. - *Zoğalı ağardı, mürəbbə pişirək!*

AĞARTMAĞ I (Kürdəmir) - məc. açmaq, gizli saxlanmalı bir məsələni aç-

ağartmağ

maq. - *Məsələni ağartma, qoy üstüörtülü qalsın.*

AĞARTMAĞ II (Bakı) - bir məsələni həddindən artıq şışitmək. - *Nösün biğada ağardırsan iş?*

AĞARTMAX (Çəmbərək) - üyütmək. - *Beyje iki dağar arpa ağartdım.*

AĞAŞDI (Qazax, Şəmkir) - məc. irigövdəli, iriböylü, irisümüklü. - *Maşallah, ağaşdı uşaxdı* (Qazax); - *Ağasdı heyvan olduğuna görə elə görükür, yoxsa qoja heyvan döy* (Şəmkir).

AĞAVUŞ (Dərbənd, Xaçmaz) - ağımtıl. - *Zərlünü qızını ağavuş parçadan bir künnegi var, lap xuşumə gələdü* (Dərbənd).

AĞBAĞIR (Ağdam, Bərdə, Şuşa, Tərtər) - qorxaq. - *əsi, onnan işi işiz olmasın, o, ağbağırin biridi, onu aparsanız, yolda özü nüzə əngəl olar* (Ağdam).

AĞBAJI (Gəncə) - dayırvadı.

AĞBUĞUŞ (Füzuli) - ipəkqurdu xəstəliyi adı. - *İpək'qurdı toflanıf şisir, belinnən ağ irin olur, sıit kimi tökülür, buna ağbuğuş de:ılır.*

AĞBUYNUZ (Qazax) - qabığı soyulmuş quru ağaç. - *Meşdən xeyli ağbuynuz gətirdim.*

AĞCABAŞ (Gədəbəy) - yabanı bitki adı. - *Uşax ge:f düz bir şələ ağcabaş yiğif dünənnəri; Ninəcə:x'siñ, buğartana yiğifo ağcabaşdır?*

AĞCAĞAN (Xanlar, Oğuz) - məşə ağaçının adı. - *Ağcağan ağaçının haravanın bə:zi yerrəri düzəlir.*

AĞCAĞAŞ (Xanlar) - ağcaqayın. - *Ağcağas da deyrəx', ağcaqayın da deyrəx'.*

AĞCAQIZ (Salyan) - üzüm növü adı. - *Ağcaqızım giləsi çox iri olır.*

AĞCAQOTAN (Göyçay) - quş adı.

AĞCAQURA (Göyçay) - tezyetişən üzüm.

AĞCAVAZ I (Qubadlı) - soyuq-dəymə. - <>**Ağcavaz olmax** (Cəbrayıllı) -

soyuqlamaq. - *Şaxda:n altda ağcavaz oldux.*

AĞCAVAZ II (Şəki) - aqtəhər. - *Eynində ağcavaz çitdən don variyydi.*

AĞCAVAZA (Qazax) - solğun, rəngi qaçmış. - *Telli uşaxlıxdan elə ağcavaza seydi.*

AĞCƏVƏZƏ (Basarkeçər) - *bax ağcavaz II.* - *Ağcəvəzə olan mal qalır saralır.*

AĞCOĞAN (Qazax) - dərman bitkisi adı.

AĞCOQQAR (Mingəçevir) - quş adı.

AĞÇAVƏZƏ (Daşkəsən) - *bax ağcavaz 1.* <>**Ağcavəzə olmax** - soyuqlamaq. - *İnəy ağcavəzə olanda, çulitirənnən ağzına atanda sağaley.*

AĞÇƏMRƏ (Salyan) - xəmīr mayası.

AĞCÖƏZƏ (Borçalı) - zəif (heyvan haqqında). - *O inəy ağcəzədi, heç sənə xe:r verməz.*

AĞDƏN (Culfa) - arpa-bugda. - Bu il ağdən yaxşıdı.

AĞDİZDİX' (Oğuz) - kişi alt tumanı. - *Ağdizdiyi yayda geymillər.*

AGGÖZ I (Şamaxı) - tənbəl (heyvan haqqında). - *Bı öküz ağgözzi.*

AGGÖZ II (Ağdam) - xəsis. - *Məhiş aggöz adamdı.*

AĞGÜZ (Quba) - 1. yaxşılıq bilməyen; 2. xeyir verməyen; 3. Pısxasiyyətli. - *Ağgüz adamnan hiç dusduş eləmə, unun heç işin bilmağ ulmıyədi.*

AĞIL (Balakən, Bilesuvar, Cəbrayıllı, Əli Bayramlı, Şəki, Zəngilan) - 1. yayda mal saxlamaq üçün strafi hasarlanmış üstü açıq yer (Balakən, Bilesuvar, Cəbrayıllı, Zəngilan). - *Ramazan inəx'ləri ağila salıb darvazanı bərkitdi* (Balakən); - *Bala, malları sal ağila* (Zəngilan); - *Mən bu ağila qoyun salmaram* (Cəbrayıllı); 2. qışlaqda qoyunlar üçün qamışdan tikilmiş yer (Əli Bayramlı). - *Ağıl çox mö:kəm tikilmişdi, içəri heç külək də keçməzzi;* 3. tövlə (Şəki). - *İneyi ağila bağlı:f qavağına*

ot töhdü.

ĀĞIRIXÇI (Qazax) - camaat yaylağa köçerkən kənddə qalan gözətçi. - *Altmış-yetmiş öyə bir ağırixçı olardı.*

ĀĞIRRAMAX (Cəbrayıl, Xanlar, Şemkir) - hörmətlə qəbul etmək (qonağı).

- *Məsələn, sən qonax gəleysin, soñra gedif deysin kin, məni yaxşı ağırradılar (Xanlar).*

ĀĞIRRIX I (Qarakilsə, Qazax) -

1. yaylağa köçerkən kənddə saxlanan ağır şeylər (Qazax); 2. yaylağa köçerkən əvvəl göndərilmiş ev avadanlığı (Qarakilsə).

ĀĞIRRIX II (Meğri) - göz xəstəliyi adı. - *Biz İranda ulanda ağırrığ uşaxların amanın kəseydi.*

ĀĞIRRIXÇI (Qazax) - *bax ağırxıcı.* - Dağa köçəndə kətdə beş-altı ağırxıcı qalardı.

ĀĞIRSIMAX (Şemkir) - xarab olmaq, iyilənmək. - *Yayın hökmünə bax ki, ət iki sa: din içində ağırsayıf.*

ĀĞIRTAXTALI (Gəncə) - vüqarlı. - *Cəfər uşax-muşax tayı döy, çox ağırtaxtali adamdı.*

ĀĞIZ (Ağdam, Qax, Şəki, Zaqqatala, Zərdab) - 1. qaramalın doğandan sonra ilk südü (Şəki, Zaqqatala). - *Ağızdan yaxşı maxara oluy* (Zaqqatala); 2. yeni doğan qaramalın ilk südündən bişirilən yemək (pendir kimi olur) (Ağdaş, Qax, Şəki, Zərdab). - *Bi qazan ağız bişirmişdim, hamisini payladım* (Şəki).

ĀĞIZAMBUĞUZ (Tovuz) - *bax ağızaboğaz.* - *Çualları ağızambuğuz doldurmuşam.*

ĀĞIZDANDIMAX (Basarkeçər, Çəmbərək) - yeni doğulmuş heyvana ağız əmizdirmək. - *Heyvan anadan olan günü əmizdirirsəñ, elə o, ağızdandimaxdı* (Basarkeçər); - *Quzuyu həmi ağızdandıdım, həmi sulux tutdum* (Çəmbərək).

ĀĞIZDIX I (Gədəbəy, Tovuz) - yeni doğmuş heyvanın ilk südü.

ĀĞIZDIX II (Füzuli, Oğuz, Şuşa) - qif. - *Bala, o ağızdiği mā: ver* (Füzuli).

ĀĞIZDIX III (Tovuz) - dolu çuva-lın ağızını bağlamaq üçün örtük. - *Bu çu-valların ağızlığı yoxdu, haraviya qoyanda töküljəjəx'.*

ĀĞIZDIR (Lənkəran) - xəberçi. - *Fatma yaman ağızdır arvaddu.*

ĀĞİZƏMMƏZ (Basarkeçər) - könülsüz, yavaş-yavaş yeyən.

ĀĞKƏRDİ (Gəncə) - şaftlı növü adı.

ĀĞLAX (Qax) - rahat. - *Bi evlər tix'mışux, ağlax.*

ĀĞLAQIYAS (Çəmbərək) - təxmini. - *Xiyarı aqlaqiyas verdim, olu ki, əlli kuloy ola.*

ĀĞLAMA (Şamaxı) - alma növü adı. - *Bağmannar ağlamanın yoxlığınnan şikayet eli:r.*

ĀĞLAMAX (Çəmbərək) - nəm-lənmək, yaşı olmaq. - *Badval aqliyif, içəri girmo:lmur.*

ĀĞLAY (Bakı) - tikinti üçün istifadə edilən çox davamlı və möhkəm daş. - *Alatovadan bir ərəbə ağlay getidir.*

ĀĞLOVÇƏ (Dərbənd) - dəstəli tavası. - *Sugani qızartdum ağlovçədə, sura tükdüm üstünə qartüşkə, ilədüm yəxşixureg.*

ĀĞMAĞAN (Qax) - xoş gün. - *⇒ Ağımağana çıxmax - xoş günə çıxmaq.* - *Hindi həmi ağımağana çıxıp.*

ĀĞMAX (Füzuli) - 1. çıxmaq, qalxmaq. - *Qoyun dağa ağıdı;* 2. bir tərəfə əyilmək, qalxmaq (yük haqqında). - *⇒ Ağmax olmax - əyilmək.* - *Qoy-maginan yük ağmax olsun.*

ĀĞMATAN (Ağdam, Bərdə, Şuşa) - kök və göyçək (qız). - *Səfdər Əmioğlu Sadiqa ağmatan bir qız alıf ki, heç olara yaraşan deyil* (Ağdam).

ĀĞMİR (Meğri) - zəhər. - *Ögey ana getirey, südin içinə ağmir saley.*

ĀĞNAĞAZ (Ağdam, Bərdə, Qazax, Şuşa, Tərter) - ehtiyac üçün üyüdülən azacıq taxıl. - *⇒ Ağnağaz eləməx'* - azacıq taxıl üyütmək. - *Uşaxlar ajdi, hələlix' bir*

ağnağız

az eňgaňaz elemişem, dəyirmanniğı soňra qayrajiyix (Ağdam); - *Dəyirmandı azca aňgaňaz elə, öydə uşaxlar təntiməsin* (Qazax).

AĞNAĞIZ I (Basarkeçər) - qısa söhbet. - *Ay aşix, aňgaňızdan doydux, indi nağıla başda.*

AĞNAĞIZ II (Qazax, Şuşa, Tovuz) - *bax aňgaňaz.*

AĞNAX (Ağdam, Bərdə, Qazax, Şəki, Şuşa) - *bax aňganax.* - *Bizim heyvannar hamısı bu sahat aňnaxda sərin-niyillər* (Berdə).

AĞNAMAX (Qazax) - *uçub tökül-mək.* - *Öy aňneyif tökülör.*

AĞNATMAX (Meğri) - diyirletmək. - *Quzay yaməşdan uxarta daş aňna-tmışam ki, üç utax tikar.*

AĞNAZ (Cəbrayıł, Mingəçevir) - *bax aňgaňaz.*

AĞOUŞ (Sabirabad) - ağımtıl.

AĞÖDDƏG I (İmişli) - qorxaq; - *Yap aňoddəg uşaqlış sə:n oğlun.*

AĞÖDDƏG II (Beyləqan) - ariq, cansız, zəif.

AĞÖFGƏ (Göyçay) - *bax aňökəbə.*

AĞÖKBƏ (Kürdəmir) - qorxaq. - *O qədər aňökəbədi ki, hər şeydən qorxur.*

AĞÖTDƏG (Kürdəmir) - *bax aňoddəg.* - *Bı qız yaman aňötdəgdi*

AĞRIX (Qazax) - *bax aňirrix I.*

AĞRIXÇI (Qazax) - *bax aňirrixçi.*

AĞRUZ (Əli Bayramlı) - *bax aňgız.*

AĞSAQQAL (Salyan) - saman yiğmaq üçün alet.

AĞSOĞALAĞI (Bolnisi) - sarımsaklı qatıqla ərinmiş yağıın qarışığından ibarət yemek.

AĞSOĞLAX (Qazax, Şəmkir) - *bax aňsoğalağı.* - *Konluma yaman aň-soğlax tütüf* (Şəmkir).

AĞSOL (Lənkərən) - kiçik çay balığı adı. - *Dünən çaydan aňsol tutdim.*

AĞSOULAX (Qazax, Şəmkir) - *bax aňsoğalağı.*

AĞSUL (Quba) - dodaqların qıraqlarına çıxan yara.

AĞŞEŞƏ (Ağcabədi) - üzüm növü adı. - *Yayın ortayı <orta ayı> aňşesə emələ:lır.*

AĞTÜHLÜ (Qazax) - qoyun. - *O vaxt əysini aňtühülünün yağına, keçinin yağına salıf yandırırdılar, işix olordu.*

AĞURUX (Naxçıvan) - *bax aňirrix I* 2-ci mə'na. *Bö:ün aňgruğumuz getdi Ayidərəsi yaylağındı.*

AĞUŞ (Lənkərən) - ağımtıl. - *Xo-şuma gəlmir, aňuş parçadı.*

AĞUZ (Qubadlı) - həddən artıq yetişmiş (meyvə) -. *↔ Ağuz olmax* - yetişmək, yetişib ötmək. - *Bizim bağda meyvələr lap aňız olub.*

AĞÜRƏG (Salyan, Şamaxı) - qorxaq. - *Qəfər aňgürəg adamdu* (Salyan).

AĞVAT (Gədəbəy) - ehtiyat. - *İşti aňvatnan tutor bizim arvat.*

AĞYAL (Quba) - qoca (adam). - *Agyal lap əfəlləşib.*

AĞZABOĞAZ (Ucar) - ağızında, ağızbağız. - *İsdəkani aňzabogaz suynan doldurdum.*

AĞZABUĞUZ (Kürdəmir) - *bax aňzabogaz.*

AĞZIBİR (Kürdəmir, Qazax) - pəye. - *Qişda malı aňzibirə salerix* (Qazax); - *Quzılıarı aňzibirə sal* (Kürdəmir).

AĞZIGÖHÇƏX' (Gədəbəy) - məc. sırr saxlaya bilməyən. - *Adamsın, adam oğlusunu, aňzığohçay adama söz demə, hər adamını yanında.*

AĞZIQATIQLI (Göyçay) - rəngi başqa, dodağı ise aň olan (at).

AĞZIMVAY (Borçalı, Tovuz) - *bax aňzivay.* - *Ağzimvay adam bekara da-nışar;* - *Ağzimvayın biridi, onnan karvan vuran olmaz* (Tovuz).

AĞZISUYUX (Qazax) - sır saxla-mayan. - *Mikeyil aňzisuyuğun biridi.*

AĞZIVAY (Borçalı) - aciz, əfəl. - Veli əli oğlu elə aňzivay adamdı ki, gediv özünə bir iş tapamır.

AĞZIYALAX (Çembərək) - sırr saxlamayan. - *Ağziyalağ adama sir aşmaq ołumu?*

AĞZIYAVAN (Cəbrayıl) - sözünün tə'siri olmayan, sözü ötmeyən, hörmətsiz. - *Birqədirimiz elə ağızyavandı ki, heş kəs sözünə baxmir.*

AĞZIYUXARI (Zərdab) - körpə quzuları saxlamaq üçün qazılmış yer. - *Əmrəh, quzuları ağızyuxarıya qoydummu?*

AĞZHİHAVALİ (Quba) - sözü keçən, hörmətli. *U çux ağızhavalı adama uxşıyadı.*

AH (Meğri) - qətrə, ən kiçik damla. - *Şişəx' paçaxlıyannan əmceyinnən ah da çıxmır.*

AHARRAMMAĞ (Bakı) - yanmaq. - *Ay səni görüm aharranasan!*

AHMİR (Zəngilan) - minnət. - *Sənin ahmırı: heş kim götürməz.*

AXAR-BAXAR (Şəmkir) - dağların döşü. - *Kaçlinin göycə axar-baxarı çox gözəl yaylaxdı.*

AXAR-BAXARRI (Gəncə) - mənzərəli. - *Üştəpə çox axar-baxarı yerdi.*

AXARRAMAX I (Meğri) - itiləmək. - *Selman axarradığı dəx'rə-baltanı kim axarriyerdı?*

AXARRAMAX II (Meğri) - yaş ağacı qurutmaq üçün kökün yanından qabığını hərləmə kəsmək. - *Hüseyin dayım elə peşəsi ağəc axarramağ iydi.*

AXARRATMAX (Gəncə) - bir şe-yi axar suda yudurtmaq. - *əti bir də çaya göndərif axarratdim.*

AXBUR (Ordubad) - bulaq. - *Bizde bulağa axbur deyəllər.*

AXÇA (Qazax, Salyan, Şəmkir) - baliqların üzərindəki pərək, pul. - *Bizim çaylardakı balıxlарın hamisində axça var (Qazax).*

AXÇAÇOVUL (Salyan) - siçovul. - *Bizim öydə yaman axçaçovul əmələ gelib.*

AXÇƏDÜZDEG (Dərbənd) - siçovul. - *əlbəgguşdərədə nə çux axçədüzdeg var.*

AXDA I (Şəki) - 1. toxumsuz (tut); 2. çərdəyi çıxarılmış (zoğal).

AXDA II (Şəki) - seçmə. - *Sümbül seçil alınan toxuma axda toxum diyillər.*

AXDICAR (Zəngilan) - başqaşına mənsub. - *Yaba axdicardi, apar ver özünə.*

AXI I (Balakən) - meşəlik və ya kolluq yerləri təmizləyərək düzəldilmiş əkin sahəsi. - *Bizim qalxoza altı heqtar yer axıdı.*

AXI II (Ordubad) - kirvə. - *Uşax sünnət olunanda oni tutan adama axı deyərix.*

AXILYANA (Gədəbəy) - texmini. - *Axilyanamı danış:ysın, yoxsa bilə:ysi rəpmi əməlli?*

AXIR (Bakı) - içərisi yonulmuş bütöv daş (üzüm şirəsi çıxarmaq üçün). - *Bi üzim iki axırdan artıq olmaz.*

AXİŞDIRMAX (Gəncə, Şuşa) - bir yerə yiğmaq, toplamaq. - *Çobannar qoyunnarı dəriyə axışdırıflar (Gəncə).*

AXMAZ (Qazax, Şəmkir) - gölməçə, axmayan su. - *Heyvannar axmazdan su içər (Şəmkir).*

AXMİRƏ (Cəbrayıl) - minnət. - *Bir xeyrin görmədim, elə axmirəsi öldüdü məni.*

AXMURDAMAĞ (Dərbənd) - giley-güzər. <>Axmurdamax Ələmeg - giley-güzər etmək.- Cəfər sənnən yaman axmurdamağ əleyədü.

AXSAĞOLAX (Tovuz) - *bax axsaqlax.*

AXSAQULAX (Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - sarımsaq, qatıq və yağdan hazırlanmış yemək. - *Işdahdan tüsdüñ, axsaqlaşa tut özüñü (Gədəbəy).*

AXSO:LAĞI (Qazax) - *bax axsaqlax.* - *Bu gün bir yaxşı axso:lağı yemişəm.*

AXSO:LAX (Qazax) - *bax axsaqlax.* - *Bir az sarımsax əz, a bala, axso:lağ eliyəx' qağanıa.*

AXTACAR (Bakı) - qohum mali-

axtacarriğ

na göz dikən.

AXTACARRIĞ (Bakı) - qohum malına göz dikmə. <>Axtacarriğ eləmək. - qohum malını mənimsəmək - Adam özünükünə axtacarriğ eləməz.

AXTAÇI (Berdə) - heyvanları axtalayan adam. - Axtacı Həsən qoyunları yaxşı axtalıyır.

AXTARAMMAĞ (Dərbənd) - çevrilmək, qəzaya uğramaq (maşın, traktor və s.). - Tabasaran yulində soxozun tiraxturi axtarammışdır.

AXTARMA (Füzuli, Xaçmaz, Qusar) - üzüldü pendir. - Axtarma tutuv (Füzuli).

AXTUX (Naxçıvan) - qəm, quşsə, kədər. <>Axtux çəhməx'. - dərd, gəm çəkmək - Axtux çəhməx'dən ürəyimin başı dağılır.

AXU (Balakən) - *bax axı I.*

AXUT (Göyçay) - *bax ağız* 1-ci mə'na.

AJDIX (Ağdam, Çəmbərək, Xanlar, Karvansaray) - yeni məhsuldan təcili üyüdülmüş azacıq taxıl. - *Biyil ajdígi Hazırbecannan gətdix' - Gederdix', taxıl biçerdix' irəli Qazaxda, ajdíx gətirerdiy uşağu* (Karvansaray).

AJIQIJI (Ağdam) - vəzəri.

AJIQOUX (Xanlar, Qazax) - yabanı bitki adı. - *Ajiqoux xeyirri otdu, heyvan yaxşı ye:r* (Xanlar).

AJIMAX (Çəmbərək) - təngnəfəs olmaq. - *Altdan uxarı yəldim deyin, ürəym ajıdı.*

AJIPƏNCƏR (Gəncə) - vəzəri. - *Dünən bazardan iki dəstə ajipəncər aldim.*

AJITƏRƏ (Qazax) - sulu yerlərdə bitən yeməli bitki. - *Ajitərə sulu yerrərdə piter.*

AJITMA (Ağdam, Gəncə, Qazax, Şəmkir) - maya, xəmir mayası, acıxəmrə. - *Get dayingildən ajitma al gəti xamur yoğurax* (Şəmkir).

AJITMALI (Ağdaş, Ağdərə, Mingəçevir) - 1. mayalı xəmirdən bişiril-

miş sac çörəyi (Ağdərə); 2. mayalı xəmir (Mingəçevir).

AQCAVAZ (Qax) - acqarına.

AQÇADUZD (Quba) - siçovul.

AQQƏ I (Saatlı, Zərdab) - ata, - *Aqqa, doxdur gəlif inəx'lərə iyne vurmağa* (Zərdab).

AQQƏ II (Quba, Saatlı) - yaşlı, nüfuzlu kişilərə edilən müraciət forması - *Aqqa, aqsaqal kişilərə de:llər.*

AQUBA (Qax) - əziyyət, məşəq-qət. - *Habi aqubadan qurtaran qunu qoracammi?*

AL (Ağcabədi, Ağdam, Bakı, Cəbrayıł, Füzuli, Qazax) - hiylə, yalan. - *Məni al dilə tutma, nə sözün var mərdana deynən* (Ağdam).

ALA I (Gədəbəy, Göyçay, Qazax, Tovuz, Yevlax) - alaq. - *Qızdar bostanın alasını çəkif qutardılar* (Tovuz).

ALA II (Şəki) - göyərti, tərəvəz. - *Bazara ge:rəm ala almağa.*

ALA III (Bakı) - xəstəlik nəticəsində üzdə əməle gələn ağ ləkə. - *O:n üz-gözin ala basıb.*

ALA IV (Dərbənd, Xaçmaz) - üstündə toyuqlar oturmaq üçün düzəldilən yer. - *Ala sarayda bir divarda düzəldiləd* (Dərbənd).

□ **ala çəx'məx'** (Basarkeçər) - dile tutub sərr almaq. - *Məmməd məni ala çəkif sirrimi öyrəndi.*

ALABAĞIR (Şəmkir) - qorxaq. <>**Alabağır olmax** - qorxmaq. - *Uşağ alabağır oldu.*

ALABAYDAX I (Bakı, Bilişuvər, Füzuli Qazax, Quba, Salyan) - pis sıfətlə xalq arasında mə"şhur olan adam. - *Maydan Məhəmməd camahatın arasında köhnənin alabaydağıdı* (Qazax).

ALABAYDAX II (Göyçay, Kürdəmir) - rəngbərəng.

ALABƏHLİ (Qəbələ, Quba) - albalı. - *Alabəhlili çiçəy açıp* (Qəbələ).

ALABITƏ:R (Kürdəmir) - baş-dansovdu.

ALABLOY (Çəmbərək) - tonqal. -

Bizim alabloy çox yekeydi.

ALABUĞA (Cəbrayıł, Zəngilan) - mozalan. - *Heyvani meşədən çıxardın, alabuğa qırdı* (Zəngilan); - *Dananın belin alabuğa oxxətər yeyib ki, qanyif* (Cəbrayıł).

ALABUTTAN (Bakı) - səthi, ötəri, möhkəm olmayan, birtəhər. - *O:n öyi alabuttan tikilib.*

ALACA I (Gəncə, Şəmkir) - 1. əkin sahəsi içərisində toxum səpilməmiş kiçik yer (Gəncə). - *Pambıxda çox alaca qoyufsan*; 2. suvarılmamış kiçik sahələr (Şəmkir). - *Yasarin biri taxılı suluyanda fikir vermiyif, beşaltı yerde alaca buraxif.*

ALACA I (Gəncə, Şəmkir) - 1. əkin sahəsi içərisində toxum səpilməmiş kiçik yer (Gəncə). - *Pambıxda çox alaca qoyufsan*; 2. suvarılmamış kiçik sahələr (Şəmkir). - *Yasarin biri taxılı suluyanda fikir vermiyif, beşaltı yerde alaca buraxif.*

ALACA II (Cənubi Azərbaycan) - əldə toxunan şal parça. - *Alacadan bir dəs paltar tihidim.*

ALACA III (Mingəçevir) - kal qarpirzin içi.

ALACADAMAX (Cənubi Azərbaycan) - quş adı. - *Alacadamax ağaca qondu.*

ALACALAMMAĞ (Xaçmaz) - dirçəlmək, canlanmaq. - *Quşun balaları dən yə:nnən sura alacalandı.*

ALACALAMMAX (Şəki) - əsə biləşen və ya utanın vaxt müxtəlif rənglərə düşmək (üz haqqında). - *No:luf sufatın alacalanıf?*

ALACALI I (Şəki) - rəngbərəng. - *Xanının alacalı tirməsi var.*

ALACALI II (Berdə) - ögey. - *Biz alacalı uşaxlarix.*

Alacalı tutmax (Çəmbərək) - fərqləndirmək. - *Öz uşa: nı mənim uşa:mnın alacalı tutursa:ñ.*

ALACALLAMMAX (Qarakilsə) - böyümək, genişlənmək (gözə aid). - *Gözləri elə alacallammışdı ki, heş məni*

taniyammadi.

ALACANAŞ (Qax) - yarican. - *Habira verin, uşağı alacanaş eləmiyin.*

ALACANKEŞ (Qazax) - yarımcıq, natamam, başdansovma. - *Paltar alacankeşdi.*

ALACATI (Zəngilan) - müxtəlif rəngli konfet. - *Dədəm hazardan mənə alacatı aldı.*

ALACƏNGƏNƏFƏS (Şahbuz) - təngnəfəs. - *dəryadan alacəngənəfəs çıxıdilar.*

ALACÖHRƏ (Kəlbəcər) - gilas ağacına oxşar cır meyvəli ağac. - *Alacöhrə odunnuxdu.*

ALAÇARPA (Tabasaran) - alabəzək. - *Çaydan uyannar-hami yannar alaçarpa ulutdu, qardaş.*

ALAÇOQQUS (Lənkəran) - araqızısdırən. - *Ziba yaman alaçoqqus adamdu.*

ALAÇULA (Bakı) - başdansovma, birtəhər. - *Yeri alaçula işdiyib.*

ALAÇULU (Kürdəmir) - *bax alaçula.*

ALADAĞ (Qubadlı) - yarıyanıq (çörək və s.). - *Bu çörəyi niyə aladağ pişirirsən?*

ALADAMĞA (Xaçmaz) - başdansovdu. - əkin yaxşı sulanmıytıdi, aladamğa ulub qalubbar.

ALADAMĞIR (İsmayıllı, Mingəçevir) - seyrək. - *Bi yer qumsal olduğına görə ot aladamğır bitib* (İsmayıllı).

ALADƏMYİL (Qazax) - *bax aladamğır.* - *Taxıl aladəmyil pitif.*

ALADƏRƏN (Yevlax) - kətmen. - *Aladərənnən ala dənni:rix'.*

ALADI (Qax) - qoz çırpmaq üçün çubuq. - *Meşədən yaxşı aladı kəsmişəm.*

ALADİL I (Qazax) - hiylə. - *<>Ala-dilə tutmax* - aldatmaq. - *Üşağı aladilə tutuf, qarpirzin yaxşısını seçif.*

ALADİL II (Salyan) - ikidilli, tez-tez sözünü deyişən. - *Nəsib aladil adamdu.*

ALADİRİ (Qazax) - alaçiy. - *ət aladiri pişif.*

ALAFA (Ağdam, Quba, Şəki, Zaqatala) - 1. zərif ipək parça (Quba, Şəki) - *Alafadan arvatdar partal tikərdilər üzdəriyçün* (Quba); - Bazardan uşaxlara alafa aldım (Şəki); 2. baş örtüyü (Ağdam) - *Gəlin gələndə üzünə alafa salallar*.

ALAFATIN (Böyük Qarakilsə, Şəmkir) - çox iti (alət).

ALAGÖTATAN (Cənubi Azərbaycan) - quş adı. - *Qardaşım bir alagötatan tutdu*.

ALAGÜLÜY: ALAGÜLÜY OL-MAX (Çəbrayıł) - yorulmaq, ədən düşmək. - *Onnan ötürün bir aydı, alagülüy oluram*.

ALAĞAJ I (Qazax, Şəmkir) - sahəlerası sərhədlərdə kilometr məsafəsini göstərmək üçün basdırılan nişan ağacları. - *Gün qalxmışdı, mən alağajdan ötəndə* (Qazax); - Ötdiyümüz alağajın üstündə qarğı oturmuşdu (Şəmkir).

ALAĞAZDAMAX (Çəmbərək) - keyfiyyetsiz işləmək, bir işi yarımcıq, yarıtmaz görmək. - Xiyarın alasın-ulasın alağazdiyf cijim, yaxşı qayrammiyf.

ALAĞÇA (Quba) - alaq təmizləyen alət. - *Alağça bizim çux karımıza gələdü*.

ALAĞIZ (Şəmkir) - 1. ikiyüzlü. - *Alağız adamnan zəhləm gedər*; 2. xəbərci.

ALAĞIZDAMMAX (Şəmkir) - qəlyanaltı etmək. - *Bir əz alağızdaniñ pusat bir yaxşı puloy pişirəjəm*.

ALAĞUZ (Qazax) - bax alağiz. - *Sən nə alağuzsan!*

ALAĞUZDAMMAX (Tovuz) - bax alağızdammox. - *Gə bir əz alağuzdanax soñra*.

ALAĞUDUX (Xanlar) - xəbərçilik. - *Niyə alağuzduğ eleysəñ?*

ALAĞUZZUX (Şamaxı) - bax alağuzzdux.

ALAHİ (Quba, Sabirabad) - bax alayı. - *Uşağ burda degil, alahi yere yullamışam Quba*.

ALAHÖ:ÜŞ (Gədəbəy) - bax alahöyüş. - *Şalvari qədə: elə alahö:üş qeydirdim*.

ALAHÖYÜŞ (Gədəbəy) - yarı quru, yarı yaşı, nəm.

ALAXAY (Cəbrayıł) - 1. Göytəhər; 2. aciztəhər.

ALAXI (Kürdəmir) - bax alayı.

ALAXIRMAN : ALAXIRMAN ELƏMƏX' (Basarkeçər) - sütlü buğda qovurmaq. - *A çovan, get bir görüm buğda gəti, alaxirman eliyex'*.

ALAXOJA I (Qazax) - bax alaqoja.

ALAXOJA II (Şəmkir) - bax alaqoca. - *Ay arvat, tez ol alaxojanı qavqar, yiğim haraviya*.

ALAXOR (Qazax) - çox meyvə yeyən, meyvəsəvən (adam).

ALAKEÇƏ (Əli Bayramlı) - alaçıq, çadır. - *Biz yaylaxda olanda böyük bir alakeçədə yaşıyirdiğ*.

ALAKƏR (Gəncə, Oğuz) - bax alakes. - *Alakərnən kələmin, lobyanın, soğanın alasını təmizdiyirix'* (Oğuz).

ALAKƏRDƏLƏMƏ (Qazax) - natamam. - *Abbas alakərdələmə iş görör*.

ALAQARS (Mingəçevir, Şəki) - yaxşı bişməmiş, üzü yanmış (çörək).

ALAQARSAĞ (Xaçmaz) - bax alaqars. - *Alaqarsağ çüregi u tərəfə quy*.

ALAQARSAX (Qazax) - bax alaqars. - *Alaqarsax çörəyi uşaxlara vermə, sanculanallar*.

ALAQIRAN (Dərbənd) - kətmən. - *Alaqiran tap, saba alağı kitədük*.

ALAQOCA (Zaqatala) - ev avadanlığı.

ALAQOJA (Gəncə, Qazax) - heyvan xayası. - *Bu qoyunun alaqojaları böyük'dü* (Gəncə); *Alaqojanın kavavı yaxşı olur* (Qazax).

ALAQOLEY (Böyük Qarakilsə) - babat.

ALAQORA (Bakı) - dəyməmiş, azca sulanmış üzüm. - *Qalxozçılar ala-*

qoradan yaxşı turşırın bişirədü.

ALAQLUX I (Ağdam, Gence, Şuşa, Tərtər) - həşərat adı. - *Məni dünən qoruxda alaqulux daladı* (Gence).

ALAQLUX II (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Gence, Şuşa) - deçəl, nadinc. - *Uşaxlar laf alaqulug aluflar* (Gence).

ALAQURA (Bakı) - *bax alaqora*.

ALAQRURŞAX (Qazax) - qövsi-qüzəh, göy qurşağı. - *Yağış kin yağer, yağış sərpilənnən sonra alaqurşax doğajax.*

ALAQUITI (Quba) - gicitkən. - *Alaqtı adamun əlin elə gicişdirədü ki.*

ALALAMAX (İmişli) - əl çəkməmək. - *Əyə, məni nə alalyıfsan, əl götürməzsen?*

ALAMA (Zaqatala) - dəstək, qulp.

ALAMANCI (Yevlax) - qarətçi, oğru. - *Həmayıl alamancıdı.*

ALAMANCILIX (Şuşa) - qarətçilik, oğruluq. - <>**Alamancılığ eləməx'** - *Həmayıl alamancılığ eli:r.*

ALAMANÇI I (Füzuli, Qax, Şəki, Tərtər) - acgöz, gözüdoymaz. *Alamançı hamsını qapıf yidi* (Şəki); - *Mə:n alamançı adamnan aram olmaz* (Füzuli).

ALAMANÇI II (Berdə, Salyan) - sözgəzdiren. - *Məmmədin arvadı alamançı adandı.* (Salyan).

ALAMANÇILIĞ:

ALAMANÇILIĞ ELƏMƏK (Salyan) - söz gəzdirmək. - *Alamançılığ eləməg piş seydi.*

ALAMAYDAN (Qazax) - aravuran, araqlarısdıran. - *Əhməd yaman alamaydandı.*

ALAMƏTƏRƏZ (Böyük Qarakilsə) - yarımcıq görülmüş (iş).

ALANA (Ordubad) - içərisi şeker və qozla doldurularaq qurudulmuş şaftalı və ya armud. - *Yolda yeməy üçün bir küvrənkə alana aldım.*

ALANAYI (Ordubad) - şaftalı növü adı.

ALANITMƏG (Quba) - xəbər

vermək. - *A:dil, dayima alanitməg üçün getdi.*

ALANQU (Lənkəran) - çör-çöp. - *Peçə alanqu at, qızışsun.*

ALANQUŞ (Qazax) - hiyləger. - *Alanquş adamnan xeyir iş çıxmaz.*

ALANNIX (Şəmkir) - bir az iliq. - *Su alannığ olusmu?*

ALAPAÇA (Ağdaş) - paçasının arası ağı (at)

ALAPƏLƏ (Kürdəmir) - alabula.

ALAPƏLƏX' (Ağdam, Bərdə, Şuşa, Tərtər) - *bax alapələ.* - *Səkinənin qızı alapələx' geynif toyə:lmışdı* (Ağdam).

ALAPƏLƏNG (Kürdəmir) - *bax alapələ.* - *A əşrəf, nə alapələng geyipsən?*

ALAPÖRT (Qazax) - ala-çıy, yarımbişmiş, yaxşı bişməmiş. - *ət alapört oldu, geti, ajımışam.*

ALAPÖRTÜ (Bakı, Şamaxı) - *bax alapört.* - *Xörək alapörtüdi, yeməg olmur* (Şamaxı).

ALAPUQA (Kəlbəcər) - xəbərci, araqlarısdıran. - *Alapuqa adam bizim yerde yoxdu.*

ALAPÜTÜR (Xaçmaz) - başdansovdu.

ALASAQQAL (Qazax) - ağsaqqal, çalsaqqal.

ALASƏR (Şəki) - yarımcıq, başdansovdu, yarı-yarımcıq. - *İşi alasər qütarif gəldi:x'.*

ALASƏY (Qazax) - gicbəsər.

ALAŞA (Şəmkir) - zəif, ariq at. - *Mənim bir alaşam vardi, o da öldü.*

ALAT (Ordubad) - qapı və ya pəncərə çərçivəsi. - *əbxalıx, pəncərə:n alatun mo:kəm bəğla.*

ALATA (Oğuz) - *bax aladı.* - *Vardannilar qoz çırpana alata diyr.*

ALATAŞ (Cəbrayıllı) - yorğun, əldəndüşmüş. <>**Alatas eləməx'** - yormaq

ALATAVA (Bakı) - saf daş. - *Bağın öyiçin bir ərabə alatava gööginan gəl.*

ALATƏLƏKƏ (Lənkəran) - bir-

təhər. - *Alatələkə yola ver, getsün.*

ALATƏNGƏŞ (Şamaxı) - başdansovdu, yarımcıq. - *Sən muni lap alatəngəş eləmisən.*

ALATI (Oğuz) - *bax aladı.*

ALATORPAĞ (Bakı) - əhəngli torpaq.

ALATÖ:R (Qəbələ) - başdansovdu. - *Hər işi alatö:r görürsən.*

ALA-ULA (Qazax, Oğuz) - 1. alaq otu (Qazax). - *Ala-ula basif pambigi;* 2. göyərti (Oğuz)..

ALAVAŞ (Cəlilabad) - ətraf. - *Bi alavaşa bircə quydı ki, o da birdə.*

ALAVİŞ (Meğri) - istilik, hərəket. - *Təfdigəlinin canində bir alaviş var ki, adamın əlin yandirey.*

ALAYI (Bakı) - başqa, özgə. - Alayı adamnan iştin olmasun.

ALAY-VALAY: ALAY-VALAY İLƏMEG (Xaçmaz) - alt-üst etmək. - *Tərəvəzi mallar yi:b, alay-valay iliyitdi.*

ALAZ (Cəlilabad) - solğun. - *Uşağıın irəngi yaman alazdu.*

ALAZDAMAX I (Cəbrayıl) - 1. alayarımçıq etmək. - *Bi çaydanı sən belə alazdamışan;* 2. korlamaq.

ALAZDAMAX II (Basarkeçər) - ütmək. - *Heyvanın başə:ğın alazdadi: η?*

ALAZDAMMAĞ (Lənkəran) - yetişmək. - *Yaram gör necə alazdanib.*

ALAZIMAX (Zəngilan) - saralmaq, solmaq. - *Həyif bi çiçəx'lərdən, susuzduxdan alazıyb.*

ALAZZAMAĞ (Salyan) - *bax alazdamax I.* (2-ci mə'na). - *Köməgə gələnnər mə:m yerimi tamam alazzadı.*

ALBƏHLİ (Quba) - *bax alabəhlili.*

ALCAŞMAX (Çəmbərək) - gözü qaralmaq. - *Yeridiyim yerdə gözüm alcaşdı yixildim.*

ALÇAX (Qazax) - sadə. - *Urus-damin yaxşı xəsyəti var, alçax adamdı.*

ALDAMAC (Qəbələ) - bağarası və ya bağ ilə həyət arasında keçid.

ALDAS (Qax) - tez, tələsik. - *Xo-*

rağı aldas yiyp çıxdi.

ALDİL (Cəbrayıl, Şuşa) - hiyle, yalan. - *Aldılınən yazıçı apartiş işə salıflar* (Şuşa); - *Aldılınən kişini yoldan cixartdı* (Cəbrayıl).

ALEYSUN (Şətur) - görməmiş.

A:LƏT (Cəbrayıl, Şəki) - *bax alat.*

- *Öyün a:lətdərini salmiyifdilər hələ* (Şəki).

ALĞAX-CULĞAX I (Gədəbəy) - qohum.

ALĞAX-CULĞAX II (Basarkeçər) - qarmaqarışıq, dolaşiq. \Rightarrow *Alğax-culğax danişmax* - qarşıq, ağlına gələni danişmaq. $\Theta:$, *nə alğax-culğax danişsəsan?*

ALĞASIMAX (Cəbrayıl, Zəngilan) - tövsumək, ürəyi döyünmək. - *Həbelə isdi olar, dayan birez nəfəsimi dərim, ürəyin alğasıyır* (Zəngilan); - *Ürəyin alğasıyır, az qalır ağzının çox* (Cəbrayıl).

ALĞAŞ-ULĞAŞ (Gədəbəy) - qarmaqarışıq, dolaşiq. \Rightarrow *Alğاش-ulğash eleməx'* - qarmaqarışıq, dolaşiq elemək. - *Canığ sağ olsun, sən pütünçə alğاش-ulğash ele:fsən, qo:yunnarın güzəminnən yaz yu:unu.*

ALĞAY-CALĞAY (Xaçmaz) - qohum-qardaş. - *Bizi məhlə bir-birinə alğay-calğaydı.*

ALĞAZZAMAX (İmişli) - ordanburdan yemək. - *Qoyunu qışda buraxersən, koldan-kosdan alğazze:r.*

ALXAN (Qazax) - köndələn qazılmış xəndək yeri. - *Buzoylar alxandadı.*

ALXIM I (Ordubad) - göllənmə, göllənib axma (xırda çay və kanallardakı su haqqında). - *Suyun bir yerə yiğilib axmasına bizzər alxim deyərix.*

ALXIM II (Kəlbəcər) - maili. - *Də:n <dəyənin> yeri alximdi.*

ALXIMA (Çəmbərək) - *bax alxim II.* - *yer alximdadi deyin su durmur.*

ALXIT (Ağdam, Füzuli, Oğuz, Şəki) - ağac nehrə. - *Hər alxit çaxlıyəndə*

əvrən veriller bizə (Şəki).

ALICI (Qazax, Şəmkir) - qov. - *Aliciya su dəyif yanmer* (Qazax).

ALIĞ (Kürdəmir, Salyan) - at, öküz, kəl və s. həyvanların belinə çəkilən çul, keçə və s.

ALİĞLAMAĞ (Salyan) - çullamaq.

ALIX (Qazax, Şuşa) - *bax ahığ*. - Öküzdərin aliğini al, pəyyə sal (Şuşa).

ALIXLAMAX (Şuşa) - *bax ahığlamağ*. - Hava soyuxdu, öküzləri alixlamax lazımdı.

ALIMÇA (Qazax) - alça.

ALINDIRMAMƏY (Cəlilabad) - özünü bilməməzliyə vurmaq. - *Baxey gənnən, o özin saymaməzdigə virey, özin alindirmey*.

ALINNIĞ (Salyan) - alına bağlanan yaylıq, kiçik kəlağayı. - *Keçmişdə arvaddar alinnığ bağladı*; - *Fatmada iki dənə alinnığ var*.

ALISIM (Meğri) - heyvan soyularkən dəri üstündə qalan nazik ət layı. - *Sən ət doğramaxdan ol, mən dərinin alısimların soyerəm*.

ALISIN (Gəncə, İmişli, Qazax) - payızda bitən ot. - *Yanıx Qulu qoyunu alısına saxlıyif* (Gəncə).

ALİŞDIMYANDIM (Bakı, Bərdə, Quba) - qırmızı yerlikli qiymətli ipək parça adı. - *Paltar giyərdig unnan, alışdimyandım diyərdig* (Bakı); - *Alışdimyandımı dö:lötdilər geyərdi* (Bərdə).

ALIŞI (Qazax, Şəmkir) - parlaq, cəlbedici, gözəçarpan. - *Alişı tuman vizvizı; yane:rəm, a dəlləx' qızı* (Qazax); - *Qədimlərdə alışi parçalar olardı* (Şəmkir).

ALIŞIX (Ağdam, Qarakilsə) - ocağın gözüne qoyulan quru çör-çöp, yonqar. - *Odun yaşıdı, ojağın gözüne bir az alışix qoy yansın* (Ağdam).

ALIŞQA (Şərur) - kibrıt.

ALIŞQAN (Naxçıvan, Ordubad, Şərur, Yevlax) - *bax alışqa*. - *Alişqanı gəti, ojağı yandırımur* (Yevlax); - *Aliş-*

qannan papruz yandı:rix, ləmpə yandı:rix (Şərur).

ALİŞMA (Ağdam, Cəbrayıl, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - bir neçə adamın şəriki müəyyən bir şey (qoyun, mal və s.) alıb bölüşməsi. - *Səlimin danasını kəşif alışma elədix'* (Qazax); - *Həsənin ineyini alışma elədix'*, hər paya 8 kilo düşdü (Tovuz); - *Gəlin bir alışma eliyəx'* (Şəmkir).

ALİŞMALAMAX (Çəmbərək) - şəraklı mal alıb kəsmək, bölmək. - *Əhimədin bir cöngəsi vardi, alışmaladıx*.

ALİŞMALIX (Şəmkir) - kəsilmək üçün şəraklı alınan (heyvan). - *Dünən alışmalıx bir qoyun almışdix, andırı canavar çəpərdən aparıf*.

ALIVALLATMA (Çəmbərək) - 1. alaq otu. - *Güzdiyün alasın çəx'dix' deyn adı içində alivallatma yoxdu*; 2. zibil. - Üş put arpa aldıx, elə təmizdi kin, içində alivallatma yoxdu.

ALIZ I (Cəbrayıl, Meğri) - xəstə. - *əlex'bər bir alız adamdı, nə işə: onnan idişirsən* (Meğri).

ALIZ II (Ağdam) - könülsüz. - *əli məni alız qarışladı*.

ALIZ III (Borçalı) - çiy kərpiç.

ALIZDAMAĞ (Bakı) - qapmaq, qamarlamamaq. - *Çöldə qu(r)tdar qoyni alızdadı*.

ALIZDAMAX (Meğri) - xəstəlenmək. - *Dədəm iş gündü alızdıyıp*.

ALIZMAX (Bakı, Şamaxı) - qarmalamaq, tutmaq. - *Gülbala uşağı alızzı* (Şamaxı).

ALİ (Naxçıvan) - albuxara. - *Biraz ali gətmışdım*.

ALQURA (Böyük Qarakilsə) - hər adı sözdən böyük mə'na çıxaran.

ALLANC (Qazax) - açıq görünən, gözə tez çarpan yer. - *Inəx'lər o allanca otdordular*.

ALLANCAK (Şəki) - oyuncaq. - *Uşağa bir allancağ alsana*.

ALLANMAX I (Şəki) - baş qarışdırmaq; keçinmək. - *Də: nağarım, işax-*

nan allanıram bir tə:r.

ALLANMAX II (Şəki) - qızarmaq (üzə aid).

ALMA (Zaqatala) - arabanın hissəsi.

ALMABAŞI (Lənkəran) - quş adı. - *Almabaşı uğajda yuva işdəmişdi.*

ALMACIL (Qazax) - balasını tanımayan, əmizdirmeyen (qoyun). - *Almacıl qoyunun balası ölü.*

ALMAX I (Şemkir) - bitmək, göyərmək, tutmaq. - *On dənə şitil basdırılmışdım, hamısı alıf.*

ALMAX II (Qazax) - basmaq, tutmaq. - *Büyün it bir dovşan aldı.*

ALMALIX (Borçalı) - yanaq. - *Adamda iki almaliğ olor.*

ALMAMAX (Qazax) - 1. şübhələnmək; 2. öz balasını yaxınına qoymamaq (heyvana aid). - *Bu düyədən almeram, dəlid, doğanda diyəsən almışavaş balasını.*

ALMANNAMAX (Gəncə) - biabır etmək, abrını tökmək. - *Böyüñ Həsəni yaxşıca almannadım.*

ALMAŞDAMAX (Ağdam, Gəncə) - yoluşdurmaq. - *Arvatdar bir sa:tda zoğalı almayıdadılar (Ağdam).*

ALMAZ (Berdə) - balasını əmməyə qoymayan (qoyun). - *Bu qoyun almazdı.*

ALNİYAL (Qax) - fikri dağımıq.

ALO:XAR (İmişli) - acgöz, çox-yeyən. - *Bizin inəg alo:xardı, yem çatdırmaq olmır.*

ALOŞ (Şemkir) - alatala, addabudda olan, qeyri-müntəzəm. - *Yer alos qalıf.*

ALPOTUN (Şemkir) - acgöz, çox-yeyən. - *Alpotun kimi yi:rsən.*

ALTDANYUXARI (Cəlilabad, Salyan) - tavan. - *Bizzə altdanyuxarı alçağ olar, şə:rdə hündür; - Altdanyuxarı taxdadan olur (Salyan).*

ALTDİĞ (İmişli) - cəhrənin hissəsi.

ALTIAÇIX (Şəki) - talvar. - *Altı-*

açığın üstündə adam var.

ALTIGÜLLÜĞ (Salyan) - yer altında yuva tikən göy rəngli quş.

ALUC (Quba) - alça. *Git, ağajdan aluc dər.*

ALUX (Cəbrayıl) - *bax aliğ.* - *Atın alığın al, qoy torı soyusun.*

ALUXLAMAX (Cəbrayıl, Şemkir) - *bax aliğlamağ.* - *Əli, atı aluxla, minif gedəjəm başqa yere (Cəbrayıl).*

ALUSUN (Zəngilan) - *bax alısin.* - *Bə:ndə yaxşı alusun var, heyvannarı apar ora.*

ALYAN-CALYAN (Şemkir) - boş, mə:nasız, əhəmiyyətsiz. - *Səməd o qədər alyan-calyan danışdı ki, heç kəs bir şey qammadı.*

A:MA (Ağcabədi) - el ilə avulmuş tənbəki. - *No:ruz, a:manı maşa ver, bir qaylan çəkim.*

A:MAX (Ağdam) - xatırlamaq.

AMANAT (Şahbuz) - qonaq. - *Bi kəndə genə amanat gəlib.*

AMANƏBƏND (Bakı) - davamsız, möhkəm olmayan. - *Taxəbənddə çox gezmiyun, amanəbənddu, uçulub elər.*

AMBİL (Kəlbəcər) - xışa qoşulmuş öküzlərin birinci cütü. - *Ambıl öküzdər gərəx'qüvvətdi olsun.*

AMBILA-AMBILA: Ambila-ambila getməx' (Tovuz) - sağa-sola əyilərək getmək, səndələmək. - *Odur ey, dayum ambila-ambila gedir.*

AMBILMAX (Çəmbərək) - səndələmək. - *Qulu çıynində də lapatqa ambılır; - Dada Murğuz genəvə ambılır.*

AMBİR (Sabirabad, Şəki) - axmaq, gic. - *Ambira bax gör, sə:un veriblər gətirməmisən (Sabirabad); - Hər ambırın sözünə inananda həylə olar də: (Şəki).*

□ **Ambır götürməg** (Bakı) - bərk çımdıklaşmak.

AMBİRÇA (Meğri) - girişə.

AMBUR (Bakı) - kəlbətin. - *Am-buri gət, mixi çıxardım.*

AMIRRAMAX (Cəbrayıl) - bir şeyi acgözlülükle qamarlamaq, yiğisdirmaq. - *Pəkuza almanı amirradi.*

AMITQA:AMITQA OLMAĞ (Kürdəmir) - dadanmaq. - *Canavar bizim sürüyə amitqa olmışdır.*

AMMIR I (Salyan) - acgöz. - *Ammir əblesən çox yiyəndi.*

AMMIR II (İmşili) - **bax ambır.** - *Sən nə ammir uşağsan, heç niyə yaramassan.*

AMNAĞ (Xaçmaz, Oğuz) - key, anlamaz. - *Cəlil olduğcan amnağ uşaxdı* (Oğuz).

AN (Qax) - kandar.

A:η I (Daşkəsən, Gədəbəy) - fəqərə. - *Bədəndə işdəy yer a:ηdi* (Gədəbəy).

A:η II (Qazax, Tovuz) - alın. - *Qəfəsini gəlinnər bağlardılar a:ηarına* (Qazax).

ANABİLBİL (Qarakilsə) - çılpaq, lüt.

ANADİL (Qazax) - quş adı. - *Bizim ögün qavağında hər gejə anadıl ötər.*

ANAHÜRÜYƏN (Şemkir) - lüt. - *Anahürüyüən gəzəmə, göz dəyər.*

ANAXDAR (Başkeçid, Borçalı) - açar. - *Qapıyı anaxdarnan qiflla, gel* (Borçalı)

ANAMƏYQURDAVERMƏ (İmşili) - uşaq oyunu adı. - *Uşaglar anaməyqurdavermə oyneyir, ged sən də oyna.*

AñARI (Gəncə, Qazax, Şemkir, Tovuz) - o tərəf, o yan, o biri tərəf, kənar. - *Añarı dur* (Qazax); - *Bir az añarı dur* görüm, a bala (Tovuz).

AñARI-BƏRİ (Gəncə) - məc. xırda-xuruş, şey-şüy. - *Bu tükənnən bir az añarı-bəri alif gəlirəm.* <>**Añarı-bəri danışmax** - hərzə-hərzelə danışmaq. -

Ağızını yiğisdir, añarı-bəri danışma.

ANAŞ (Xanlar) - her işdən baş çıxaran, hər biclik və əməl bilən. - *Haşım kimi bu aralarda anaş kişi yoxdu.*

ANASDAQARNA (Bakı) - ac-

qarına. - *Adə, anaşdaqarna su içmə.*

ANAYOLU (Gəncə) - əre gedən qızın anasına gətirilən hədiyyə. - *O şalı anayolu almışam.*

ANBİR (Şəki) - **bax ambır.**

ANDIMAX (Tovuz) - suda üzən vaxt nəfəsi tincixmaq, təntimək.

ANEYİN (Meğri) - qəribə, əcayıb, gülməli. - *Harda aneyin işlər var Ruhilladan çıxey.*

ANĞA (Dərbənd) - həm sıfəti, həm də xasiyyəti pis (adam). - *Anğa adama yaxṣuluğ ələmağ istəmiyədi.*

ANĞIR (Qazax) - o tərəf, o yan, o biri tərəf.

ANĞIRI (Balakən, Başkeçid) - **bax anğır.**

ANGİLİ (Zaqatala) - bitki adı. *Orada yaxşı angılı bitib.*

ANIX (İsmayıllı) - üstüörtülü. - *Bu iş anixdi.*

ANQA (Zərdab) - huşuz. - *Əhməd çox anqadı.*

ANQALI (Şamaxı) - sərsəri, dəli. - *Adə, sən nə anqali adamsan?!*

ANQƏRİB I (Cəlilabad, Salyan) - az qala. - *Işıqlar sönəndə anqərib qaley bağımız çatdiya* (Cəlilabad); - *Əli anqərib qalmışdı ki, tutu. Veli qaşdı* (Salyan).

ANQƏRİB II (Salyan) - tez, tələsik. - *Eve anqərib çatdim.*

ANQIL (Lənkəran) - tor toxunan xana. - *Tori anqilda toxı:ruğ.*

ANQIRKİ (Şəki) - o birisi, o yankı, o tərəfdəki. - *Anqırkı öy lətfindı.*

ANQIRTMAX (Çəmbərək) - məc. keşmək. - *Bir heyvərə vələs <ağac adı> anqirdiflər qamışdida.*

ANQUT I (Ağdam, Şuşa) - uzun-boğazlı ördəyə oxşar quş. - *Zalim elə bil anqutdu* (Ağdam).

ANQUT II (Ağdam, Bakı, Dərbənd, Şamaxı) - acgözlükle yeyen, hər nə gəldi yeyən. - *Zalim oğlu əlinə keçəni anqut kimi udur* (Ağdam); - *Anqut kimi nə versov udadı* (Dərbənd).

ANQUT III (Oğuz) - avam, qanmaz. - *Sən özünü lap anqut yerinə qoymusun.*

Anqut qalmax (Şəki) - tək, tənha qalmaq. *Qonşu:n arvadının uşağı gedənnən so:ra anqut qalıf.* **Anqutu çıxmax** (Çəmbərək, Füzuli, Qarakilse) - həddindən artıq arıqlamaq. - *Gedənin dannamaxdan anqutu çıxıf* (Füzuli).

ANQUTBOĞAZ (Berdə) - çox arıq, boğazı incəlmış, uzunboğaz (adam). - *Yazix anqutboğazın biridi, nə canı var ki?*

ANNAĞLI (Bakı) - mə'rifəli, qanacaqlı. - *Namxuda, bu uşaq nə annağlıdu.*

ANNAX (Şəmkir) - qanacaq, mə'rifət. - *Onda heş annax, mərifət nişanı yoxdu.*

ATƏRI (Gəncə, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - *bax ańarı. A çovan, ańriya itin qubağına dur, atdilar keşsin* (Şəmkir).

ATƏRI-BƏRİ (Tovuz) - *bax ańarı-bəri.* - *Uşaxlara bir az ańri-bəri alışsam.*

ARAÇAR (Ordubad) - taxtaya bəzək vurmaq üçün dülgərlilikdə işlədirilən kiçik rəndə. - *Ussa qəpinin bəzeyin aracarınan düzəldir.*

ARAĞAŞDAMMAX (Çəmbərək) - işıqlanmaq. - *Ay Hajalı, arağasdanış, gə gedəx'.*

ARAĞNANƏ (Lənkəran) - nanə cövhəri. - *Arağnanə şancının dərmanıdı.*

ARAXÇI-SORAXÇI (Qazax) - yersiz sorğu-sual edən. - *Söylü qarı yaman araxçı-soraxçıdı.*

ARALIĞ (Kürdəmir) - boyunbağının ortasına salınan qiymətli bəzək şeyi. - *Bu boyunbağının aralığı çox baha alınıb.*

ARALIX I (Qazax, Şəmkir) - hər tərəfi su ilə ehatə olunan quru yer, adacıq. - *Mali aralığa buraxmışix* (Qazax); - *Aralixda yaman odun var, gedif gətirməy isdi:rəm* (Şəmkir).

ARALIX II (Şəmkir) - mərz, iki

zəminin, iki evin arası. - *Gedə atı aralixda otardığı yerdə yedəyinnən qaçırdf.*

ARALIX III (Çəmbərək) - kənddə adamların yiğisib səhbət etdikləri xüsusi yer. - *Camahat yığılıv aralığa.*

ARAN (Dərbənd) - tövlə. - *Mal-ları sal arana, qaçar;* - *Həmi heyvannarı salıb aranın qapısın ürt.*

ARANBASAR I (Ordubad) - aran, düzənlilik. - *Aranbasar yerrəində çəsməni külüngnən çıxarallar.*

ARANBASAR II (Meğri) - yayaqlı aran yerler arasındaki ərazi. - *İndi aranbasarda heyvan saxlamazdar bu issitynən.*

ARANÇI (Qazax) - biçin işlərini qurtaranadək yayda aranda qalan adam. - *Arançilar piçinnən so:ra gəlləller.*

ARAN-SARAN (Bakı, Salyan) - çox az, az-maz, azca, öteri. - *Bu ö:n tikilməgi aran-saran yadıma gəlir;* - *Aran-saran yadımda qalıv* (Salyan); - *Sona yadıma lap aran-saran gəlir* (Bakı).

ARAOTU (Qazax) - yeyilən yabanı bitki adı. - *Afərin, dur get, araotu yığ gəti.*

ARASI (Qax) - alət.

ARASSUYU (Tovuz) - əkinin yaz suyu. - *əkinin yaz suyuna arassuyu, qış suyuna şumsuyu deyərix'.*

ARBA (Cəbrayıl, İmişli) - bərabər. - *Cidirdə boz atnan sari at arba gedirdilər* (İmişli); - *İkisi də arba gəldilər* (Cəbrayıl).

ARDANIŞ (Çəmbərək) - ağac adı. - *Yaman ardaniş biter bu dərələrdə.*

ARDO: (Salyan) - addım. - *Ardo:i bö:g olan at yegin olar.*

ARĞAC: ARĞAÇ KEÇMƏK (Füzuli, Salyan, Şəki) - tə'siri keçmək. - *Bi arğac sənnən keşdi* (Salyan); *Na-garmisissa, argaş sizdən keçitdi* (Şəki); - *Gənə argaş sənnən keşdi* (Füzuli).

ARĞALI I (Culfa, Qazax, Naxçıvan, Ordubad, Zəngilan) - vəhşi qoç. - *Oyçu Mansır bir argalı vurmüşdu;* -

Arğalı kimi mələdi (Qazax); - *Arğalı yaman bijdi, onu hələm-hələm virmağ olmur* (Zəngilan); - *Mən arğalı görmüşəm, irəngi göyümsoy olordu, özü də qeyalarda olordu, buynuzdarı da çox uzun, yaxşı qəvliyatlı olordu* (Qazax).

ARĞALI II (Qazax) - yaraşıqlı, gözəxoş (inək). - *Arğalı inəym var.*

ARĞAZ (Qazax, Sabirabad, Şəmkir, Tovuz) - *bax arağaz*. - *Arğaz adam tərrəməz* (Sabirabad); - *Quru Xalix arğaz adamdı*; - *İndi ad qoyuflar ona Xalix, bir az arğazdı da, ad qoyuflar Quru Xalix* (Qazax); - *Əpkər arğaz adamdı bu kətdə* (Tovuz); *Arğaz adamdı, səni kimi* (Şəmkir).

ARXA (Qazax, Şəmkir) - nəsil. - *Bes arxadı biz sırxanadan istifa:də ele:rdix'*; - *Yeddi arxa dolanannan bəri görüşüf* (Qazax); - *Onun yeddi arxa dolamina nəhlət, bizim öymüzü yuxdi, əlimizi heçə-puça çıxardı* (Şəmkir).

arxa gəlməx' (Uçar) - qorxu gəlmək, hərbə-zorba gəlmək, hədələmək. - *Mənə arxa gəlmə, sənnən qorxmuram.*

ARXAJ I (Füzuli) - tözyetişən. - *Bizim qurd arxajdı.*

ARXAJ II (Başkeçid, Borçalı) - ilin isti fəsillərində sürü və naxılların açıq havada yatdığı müəyyən yer.

ARXANA (Qax) - pendir suyu.

ARXANC (Daşkəsən) - həyətyanı sahə. - *Arxanca qartof əkerix', qardalı əkerix'.*

ARXAŞ (Gəncə) - *bax arxaj* II. - *Beyə heş xəvərimiz olmuyuf, qoyun arxaşdan yellənif, özünü meşiyə verif, çəqqal iş toğlu yaralıyif.*

ARXIT (Füzuli, Oğuz, Şəki) - *bax alxit*. - *Arxidi yu, sora qoy* (Şəki).

ARXUT (Füzuli, Oğuz, Şəki) - *bax alxit.*

ARI (Ağdam, Füzuli, Qazax, Quba, Şahbuz, Şəmkir, Tovuz) - *bax ari*. - *Aydan ariyam, sudan duruyam* (Şahbuz); - *Aydan ari, sudan duru* (Qazax); - *Aydan ari, gününən duru* (Tovuz).

ARICIL (Göyçay) - ari saxlamağa həvəskar.

ARIĞ-ƏNİZƏ (Ordubad) - ariq, cansız. - *Ə, ariğ-ənizə, kəs səsi:*

ARIQIRAN (Başkeçid) - quş adı.

ARILIX (Şahbuz) - arıxana, ari səbətləri qoyulan yer. - *Səbəti apar qoyunan arılığa.*

ARIMMAG (İmişli) - təmizlənmək, bəzənmək, yuyunmaq. - *Toy ol-mamış görürsən, qızlar yuyunuf armillar.*

ARITDAMAG (Quba, Xaçmaz) - təmizlənmək. - *Ağacın pöhrelərin arit-daduğ* (Quba); - *Aş pişirməga düğü aritdaduğ* (Xaçmaz).

ARITDAMAX (Qazax, Şəki) - *bax aritdamağ*. - *Yetim bir çuvux kəsdi, aritdadi, xanıma verdi* (Qazax).

ARI (Bakı, Xaçmaz) - təmiz, saf. - *Aydan ari, sudan duri* (Bakı).

A:RKİ (Tərtər) - o biri.

ARMAX (Şamxor) - həvəskar, həvəslisi. - *Mən işkiya bir o qədər armax dəyiləm, amba yeri tüşəndə ayax gözdüyərəm.*

ARMIDAVAT (Füzuli) - yaz suyu. - *Zəmiyə iş su virardix: çilə suyu, armidavat, bir də dən suyu.*

ARNA (Şəki) - ədavət.

AROY (Gəncə) - paltar yuyulduqdan sonra qalan çirkili su; murdar su. - *Ağız, paltarı yuyuf, aroyu niyə hayata tökürsən.*

ARPA-BUĞDA I (Tabasaran) - göy qurşağı..

ARPA-BUĞDA II (Qazax, Şəmkir) - növbə ilə oğlan və ya kız (doğmaq, olmaq). - *Şənə arpa-buğda doğor, nişil oğlan doğdu, biyil də qız doğuf* (Qazax); - *Navatın uşağı həmişə arpa-buğda olur, gəh oğlan, gəh qız doğur* (Şəmkir).

ARRAMMAX (Gəncə, Qazax, Şəki, Şuşa) - utanmaq, həya etmək, xəcalət çəkmək. - *Xalxdan arraneram, yoxsa bu işə heş boyun qoymaram* (Qazax).

ARSALA (Qazax, Şəmkir) - hey-

vanın budunun aşağı hissəsi. - *Meytixan qoymun arsalasını qanğırdı qirdı* (Qazax); - *O arsalıyi gəti, bir tişimə çekim* (Şemkir).

ART (Göyçay) - arx.

ARTIMA I (Ağdam) - balkon, eyvan.

ARTIMA II (Ağdam) - uşaq oyunu adı.

ARTIMA III (Ağdere) - balaca pilləkən.

ARTIMCIL (Göyçay) - artımlı. - *Darıt çox artımcıl əkindi*.

ARTIRMA I (Ağdam, Şəki) - *bax artıma I*.

ARTIRMA II (Şemkir, Yevlax) - *bax artıma II*.

ARVANA (Füzuli) - boz diş dəvə.

ARVATDAMMAX (Cəbrayıł) - *mec. lovğalanmaq*. - *Arvatdamma, a:z, otu verində*.

ARZIMAN (Qazax) - dərd, intizar, nigarənciliq. - *Uşağın arzimanını çəkərəm, gəlif çıxmadi*.

AS (Şahbuz) - ses. - *Uzaxdan asın allam*.

ASALA (Çembərək) - *bax arsala*. - *Qoyunu asalasın fətirə büxtüüx', çölö:tüdüüx'*.

ASDA (Uçar) - xuruş. - *Aşın yanında asda da var*.

ASDAMMAX (Şemkir) - ası olmaq. - *Asdamma, a bala, asdamma*.

ASGÜLÜ (Lənkəran) - çiçək adı. - *Asgülü susuzluğunun yandı*.

ASIX (Qax) - qaşqabaq.

ASI-KİFİR (Yevlax) - künahkar. - *Məni asi-kifir eləmə*.

ASIRĞA (Xanlar) - dərman bitkisi adı. - *Asırğanın köküni qurudullar, döyüllər, qəndə qatış ye:llər, qurdı tökür*.

ASKIFİR; ASKİFİR OLMAĞ (Kürdəmir, Salyan) - yorulmaq. - *Şə:rdə səni axdarmağdan askifir oldum* (Salyan).

ASMA I (Cəbrayıł, Qazax, Şemkir) - saxlamaq üçün dərilib asılan meyvə. - *O asmadan bir nar qopart, yə:x'*

(Şemkir).

ASMA II (Şahbuz) - əl-üz dəsmalı asılan yer, asqı. - *Asmada məhraba olar*.

ASMALI I (Culfa) - piti. - *Bugün yaxşı asmalımız var*.

ASMALI II (Lənkəran) - qarpız və yemiş asmaq üçün qamışdan toxunmuş bağ.

ASMALIĞ (Biləsuvar, Cəbrayıł, Salyan) - içində qaşiq, cəngəl, bıçaq qoymaq üçün yun ipdən toxunmuş torba. - *Asmalığdan qaşığ götür* (Biləsuvar); - *Qaşıqları asmalığa qoymışam* (Salyan).

ASRAL (Şemkir) - kendirotu. - Asraldan kendirnən yağ əmələ gelir.

ASSI (Dərbənd) - hırslı, acıqli (adam). - *heyłər Mammədağa assı adam-di*.

ASTAMAT (Ordubad) - tütün növü adı. - *Astamat yaxşı çəhməli tütündi*.

ASTAMUR (Zaqatala) - ərsin. - *Xəmiri astamurnan qazisana*.

ASTARPAMBI (Zaqatala) - toyun birinci günü.

ASVA (Çəmbərək) - ərzaq. - *Asvamız biylər çoxdu*.

AŞ I (Gəncə) - dərini və günü aşılımağa məxsus maddə. - *Dəriləri aşa qoymuşdux*.

AŞ II (Basarkeçər) - erişte. - *A balle aş pişiribənə?*

AŞAFATMA (Yevlax) - qövsi-qüzəh.

AŞD (Salyan) - dinc, sakit. - *Qəfər, aşd oti!*

AŞDIRİMÇA (Bakı) - dilli (adam).

AŞXA (Zəngilan) - quru otun heyvan yeyəndən sonra qalan qırıntıları. - *Avxurdaki aşxanı tök e:nə, heyvannara təzə ot qoy*.

AŞID (Salyan) - *bax aşd*. - *Bayram, aşid qal;* - *Cingiz, aşid dur*.

AŞIG (Uçar) - düymə.

AŞİĞÇI (Salyan) - musiqi üçlüyü. - *Aşığçılardı olmasa, toy da olmaz*.

AŞIPİŞİ (Basarkeçər) - qonaq-qonaq (uşaq oyunu adı). - *Ana, aşipişi*

oynuyurdux.

AŞIRMAX I (Gəncə, Qazax, Şəmkir) - məc. malı və ya pulu dağıtmak, yersiz xərcləmək. - *Fərasətsiz oğuldu, atasının var-yoxunu aşırıdı, lüt qaldı* (Gəncə).

AŞIRMAX II (Ağbaba) - məc. yemək. - *Ə, bu çörəyi aşır.*

AŞIXLAMAX (Ağdam) - bəyənmək. - *Məsələn, qızı aşixliyif hə:sin alırıx.*

AŞIXLI (Qazax) - heyvan ayağının diz hissəsi. - *Yeməyə aşixli yaxşıdı.*

AŞQAL (Şəmkir) - arıq, döllüyə yaramayan (qoyun). - *Bu dağda nə ki aşqal qoyunum vardi, hamisini satdım.*

AŞQALLAMAX (Çəmbərək) - sürünen içindən arıq qoyunları seçmək. - *Çovan sürüyüü aşqalladı.*

AŞQALLAMMAX (Şəmkir) - xarab olmaq, pozulmaq, yaramaz olmaq (qoyun haqqında). - *A balam, aşqallanif gedif, onnan saşa qoyun olmaz, sat, başının rədd elə.*

AŞQARA (Oğuz) - xuruş, plovun qarası. - *Çığırtnı aşın aşqarası ayrıdı, qo:rmaли aşınki ayrı.*

AŞNABUB (Bakı) - hop-hop. - *Qaya:n altınınan aşnabub uçatdı.*

ATAĞACI (Ağdam, Şəmkir) - 1. dabbağxanada gönün suyunu sıxmaq üçün işlənən ağac alət (Ağdam); 2. damın üzərinə döşənən nazik ağac (Şəmkir). - *Öyün üstünü örtməkçün bir arba atağacı aldım.*

ATAĞAR I (Şəki) - ağac adı.

ATAĞAR II (Zaqatala) - alçaq ağaklı meşələr.

ATAĞIZDI (Çəmbərək) - məc. sözü keçən, sözü ötən. - *Atağizdi yə:si var Məsiniñ saxlasın, da dayna.*

ATALAMAX (Ordubad) - yumaq. - *Əkin vaxdı biz əvvəlcən yeri suynan atalayırıx.*

ATALIX (Şəki) - başlıq (geçmişdə qız köçərkən atasının oğlan evindən

aldiğı pul və ya qızıl). - *Qızın atası diyir bi bu qədər sənnən atalıq alicam.*

ATAVÜL (Zaqatala) - 15-20 dərzdən ibarət taya. - *Bafaları atavülə yiğisdirin.*

ATDAĞAŞ (Qazax) - uşaq oyunu adı. - *Ə, gəlin bir atdağış oyniyax.*

ATDAMMAX (Şəki) - yola düşmək, getmək. - *Pilo-çilonu yidilər, işdilər, so:ra ata minəsidi, atdanasıdı; - Gelin iki günə kimi atdanasıdı; - Toyiydi qızın, savax atdā:r.*

ATDAMPAÇ (İmişli) - arxin dar yeri. - *Burda yaxşı atdampaç var.*

ATDANDIRMA (Şəmkir) - kənd toylarında atlılar ata minən zaman zurna ilə çalınan hava (marş). - *Əyə, Tünü, qonaxlar atdanır, bir atdandırma çal!*

ATDARDAKİMİNATI (Tərtər) - uşaq oyunu adı.

ATDI: ATDI LOBYA (Ağdam, Şəki) - ağaca və ya kola dırmaşan uzun sarısqılı lobya. - *Atdi lobya saralıf, yiğmax lazımdı* (Şəki). <>**Atdi yerpənəx'** (Şəki) - şaxa dırmaşan uzun taglı xiyar.

ATDIBAŞ (Göyçay) - uşaqların qarğıdan qayırdıqları oyunçaq at. - *Algınan bu qarğıntı, get özünə atdibaş qayır, oynagınan.*

ATDIX (Şərur) - qırılmış, parçalanmış buğda dənəsi.

ATDOL (Kəlbəcər) - bitki adı.

ATDURUM (Bakı) - zirək, dəcəl, hər şeyə baş qoşan. - *Qız doğür a, atdurumdu, boşdan tük aparır.*

ATGÖTÜ (Basarkeçər) - yabanı bitki adı. *Ə, siyirquyuğu əvəzinə atgötü yiğmisan.*

ATILAMA (Gədəbəy, Şəki) - ovduq (su ilə qatığın qarışığından hazırlanmış sərinləşdirici içki). - *Yangiya, qatıq atılaması;* - *Oynü (o günü) atılama içməsəm, durammaram yayda* (Gədəbəy).

ATILAMAX (Qarakilsə, Şəki) - nehrə çalxamaq. - *Qatıx yiğilif qalıtdı, atılanasıdı* (Şəki)

ATICI (Qazax) - keçəçi. - *Atıcı*

qəlif düzəldər.

ATICILIX (Qazax) - keçəçilik. - Ləzgi *Vəli aticılıxnan dolaner; - Bu geder aticılığ orgəner.*

ATITİRƏN (Borçalı) - quş adı. - Atitirən də quşdu.

ATQAYTARAN (Qazax) - quşqonmaz, iritikanlı bitki adı. - Atqaytaran batlığı yer çox yaman ajişer.

ATQULAGI I (Qazax) - bir bərabərdə, müvazi, qoşa, yanaşı. - hələki dəli Hasannan Cırıxburun atqulağı gedellər, sonra görəy hası örejey.

ATQULAGI II (Qarakilsə) - həmyaş, yaşıd. - Mənnən Mahacır atqulağıyix.

ATQULANÇARI (Qazax) - qulançar (yeyilən yabanı bitki adı). - Souxbulax vəzqalında basajır gələndə 10 kom atqulançarı satdim.

ATQUŞU (Sabirabad) - göycəqarğa. - Atquşumun əti öskürəyə dərmandı.

ATQUVANI (Xaçmaz) - toylarda at çapılan zaman çalınan hava. - Bunnan qabağa həmsə tuylarda atquvani çaldıruub cavannar attdarin hücətə sürətdilər.

ATLAMA (Kəlbəcər, Qazax, Qəbələ) - *bax atılama.* - Atlama ürəx' sərnidən şeydi (Qazax); - Gəlinbajı, ürəyim yanır, mənə atlama həzirra (Qəbələ).

ATMA (Kürdəmir, Ordubad) - evin üstünə qoyulan ağac, tır. - *Əvin üsde atılan ağaçca atma deyərix* (Ordubad).

Atma çay (Xaçmaz) - şirin çay. - Bir atma çay ver, içim.

ATMACALAMAX (Çəmbərək) - dağıtmak. - *İfan bir ay döy geydiyi köynəx', gənə atmacamayıf.*

ATMƏY (Cəlilabad) - üyütmək. - Dərmana on dağıyəçən fikir verdim, yavaş atey.

ATUF (Qazax) - papiro.

AULU (Qazax) - çobanların daşla oynadıqları oyun adı.

AUPAY (Qazax) - çobanların bişirdikləri iri qarğıdalı xingalı. - *Bi də qortysın çobanlar aupay pişirip, hərəyə dörtnəş paytlıylar.*

AVA I (Hamamlı) - ipdən toxunan gödək geyim. - *Nənəm maşa ava toxuyur.*

AVA II (Çəmbərək) - *bax aba I.*

A:VA (Qazax) - gicgah. - *Senin a:vasına elə yumrux çallam gözününən çirə atilar.*

AVAD (Göyçay) - quru kol-kos.

AVADANNIĞ (Kürdəmir) - məhsuldar yer. - *Nar kolpalarının yeri avadanniğdi deyni, biyil yaxşı boy atıblar.*

AVA-QAVA (Mingəçevir, Şəki) - forma, görünüş.

aval I (Qazax) - məhəllə.

aval II (Göyçay, Qazax) - əngəl, bəla, çətinlik. - *Bu comuş aval oldu bizə, ot yemer; - Ə, sən də maşa aval oldun* (Qazax); - *Tülkü toyuxlara aval olub* (Göyçay). <>**Avala tüşməx'** (Qazax) - çətinliyə düşmək. - *İşim avala tüşüf.*

AVAR (Bakı, Gədəbəy, Salyan, Zəngilan) - 1. qamış növü adı (Salyan); 2. quru ot, küləş, çırçı (Bakı, Gədəbəy, Zəngilan). - *Bir əz avar yiğin, alav qoyax* (Zəngilan); *Adə, birez avar kötginən, təndiri otdiyeg* (Bakı); - *Ay Irva:m, avar yiğinan pərdiyə;* - *Ə, arvat, avarsız da torpxaxlanarmı pərdi?* (Gədəbəy).

AVARAÇI (İmişli) - avara. - *Sə:n oğlun yap avaracı uşağı.*

AVARAKAR (Ordubad) - işsiz - *Hesən, niyə avarakar gəzirsən?*

AVARAQLİ (Bakı) - boş-boş gəzən, işsiz. - *Əlpaşa avaraqlılinun biridü.*

AVAZIMAĞ (Bakı, Kürdəmir, Şamaxı) - rəngi qaçmaq, solmaq, soluxmaq.

AVAZIMAX I (Gədəbəy, Gəncə, Qazax) - *bax avazımağ.* - *Bir bax, gör irəngi nejə avaziyifdi* (Gəncə).

AVAZIMAX II (Çəmbərək) - taxılıın biçin vaxtını keçirmək.

AVC : AVC ELƏMƏX' (Meğri) - inkişaf etmək. - *Yeri peyinniy olduğunnan soğan yaxşı avc eliyir.*

AVDAL (Gəncə, Şəki, Şəmkir) - axmaq, sərsəri. - *Avdalın biridi, u:n sözünə inamma* (Şəki); - *Özünü itirif, laf avdal kökünə düşüf* (Şamxor).

AVDALQAJI (İmişli) - başdansovdu. - *Avdalqajı işin xeyiri olmaz adama.*

AVECƏ : AVECƏ OLMAX (Meğri) - qoşqu heyvanlarını növbə ilə işlətmək. - *Avdillaynan mən, Şəxsivarrınan da sən, avecə ollux.*

AVXARRAMAX (Cəbrayıl) - itiləmək. - *Usda baltamızı yaxşı avxarriyib.*

AVIC (Böyük Qarakilsə) - 400 qramlıq ölçü qabı.

AVIR (Gədəbəy) - məc. geyim, paltar. - *Bi:l qoyune:dənnən avir qalme:f məndə;* - *Avrımız da olmadı, mərəkə:cixax irəli əyamlar.*

AVIRFMALI (Kəlbəcər) - içli. - *Avirfmalı kömbə bişirdik.*

AVIRIX (Cəbrayıl) - əmanət. - *Tərəkəmələr çubuğu avurix verillər.*

AVIRRATMAX (Gəncə) - məc. üst-başını düzəltmək, təzə paltar geydirmək. - *Büyün bizim gedəni apardım bazar, avirratdım.*

AVIRTDAX (Cəbrayıl, Qarakilsə, Meğri) - kök, dolu (adam). - *Uşax vaxdı Əhməd avirtdagıcı* (Cəbrayıl).

AVIRTDAXLAMAX (Qarakilsə) - kökəlmək.

AVIRTMAC (Qubadlı) - xörək adı. - *Avirtmaca bizi qonağ elə.*

AVLAMA (Füzuli, Cəbrayıl) - məhsulu başdansovdu, ordan-burdan yiğma. - *Təzə açmış pambığı avlama yiğillar.*

AVLAMAX (Cəbrayıl, Qarakilsə) - məhsulu başdansovdu, ordan-burdan yiğmaq. - *Birdan-ordan avlayın, çıxsin gessin* (Qarakilsə).

AVMA (Ağcabədi) - ərinmiş yağı pendirin qarışığı. - *Ay baji, ma: avma ver.*

AVRUĞ (Füzuli) - çay qırığında olan qamışlıq. - *Avruğa getmişdix'.*

AVSAR (Füzuli) - dəvənin noxtası. - *Dəvənin başına vurulana avsar, atın başına vurulana çilav deərix'.*

AVSARRAMAX (Füzuli) - dəvəni noxtalamaq. - *Dəvəni avsarradım.*

AVŞALA (Qax) - çömçə. - *Irəlilərdə avşala diyərdix, hindı çömçə.*

AVŞAR I (Füzuli) - südü çox olan (qoyun). - *Avşar qoyundu.*

AVŞAR II (Qarakilsə) - balaca xəncər - *O, həmişə özüynən avşar gəzdirərdi.*

AVŞARRAMAX (Ağcabədi, Füzuli) - 1. sağmaq (Füzuli). - *Qoyunu avşarradix;* 2. südün hamısını sağmaq üçün heyvanın yelinini ovuşturmaq, sıxmaq (Ağcabədi). - *Qoyunun yelininnən tutuv iki əlinnən avşarrasan, südü çox çıxar.*

AVŞATMAX (Qax) - qəlbini sindirmaq, qırmaq. - *Menin ürəgini avşatıp.*

AYAĞALTI I (Biləsuvar, Kürdəmir, Laçın, Salyan) - pilləkən. - *Ayağaltı qaytdırmağa taxda almişam* (Biləsuvar).

AYAĞAŞMA (Bərdə) - valideyinin ərə gedən qızının evinə ilk gedişi. - *Qızı ərə verənnən so:ra ayağışmı:ye:dirix'.*

AYAĞÇI I (Lənkəran) - qapı-qapı gəzib mal alıb-satan, xırdavatçı, çərçi.

AYAĞÇI II (Lənkəran, Salyan) - 1. xeyirdə və şərdə xidmət eden adam (Lənkəran); 2. kuryer (Salyan). - *Ayağçımız zirəng adamdu.*

AYAĞÜSTÜ (Quba) - məclisdə qonaqlara xidmət edən adam.

AYAX (Naxçıvan) - uzaq, kənar. - *Naxçıvan mərkəzdən ayaxdı.*

AYAXLI (Qazax) - yuxayayan. - *Ayaxlıda xamir yayiler.*

AYALĞA (Bərdə, İmişli, Şəmkir)

ayalması

- ləqəb. - *Onun ayalğası Çəpərdələndi* (Şemkir); - *Çaqqal, Cəferin ayalğasıdı* (Berdə).

AYALMASI (Oğuz) - cir alma. *Ha bizim tərəflərin hamisində ayalması olur.*

AYAMA (Culfa, Naxçıvan, Ordubad, Şahbuz, Şərur) - ləqəb. - *Bu kənddə hamının ayaması var* (Şərur).

AYAMĀĞ (Kürdəmir) - axtarmaq, yada salmaq. - *Ötən günüyü ayason yaxşıdı; - heç bizi ayamırsan.*

AYANAT (Culfa, Kürdəmir, Sabirabad, Şərur) - kömək. - *Hökəmət mənə ayanat eliyir* (Culfa).

AYANDA-SAYANDA (Meğri) - hərdənbir, əyda-ilde. - *Haspulat ayanda-sayanda gələr əldəriyə, Bakıda oler.*

AYAPARA (Qazax) - qadınların yaxaya, boyuna taxdiqları zinət şeyləri.

AYAR I (Borçalı) - ürəyiçi, gülərzüzlü. - *Mənim ayar adama xoşum var.*

AYAR II (Cəbrayıł, Oğuz) - tez seçenek, müyyənənləşdirən. - *Sə:n gözün ayardı, bı neçə kilov olar?* (Cəbrayıł).

AYAR III (Şəki) - mehsuldar. - *Qurda yaxşı baxıllar, doydurullar, onda ayar olur.*

AYARBAZ (Berdə, Qarakilsə) - zarafatçı. - *Ayarbaz adam adamı güldürər* (Berdə).

AYAZDAMMAĞ (Bakı) - soyuqlaşmaq (hava haqqında). - *Havalar birdən ayazdanıb.*

AYAZIMAX (Ağdam, Borçalı, Qazax, Mingəçevir, Şuşa) - xəstəlikdən ayılmaq. - *Beş aydı yaterdim, naçaxdim, yenidə ayazımışam* (Borçalı).

AYBA (Yardımlı) - yeməli yabani bitki adı.

AYBABAQORXURAM (Ağdam) - uşaq oyunu adı.

AYBOĞAN (Çəmbərək) - ağca-qanada oxşar xırda cücü. - *Qamışdida gün batcağına ayboğan adamin gözünə dolur.*

AYDIRMAX (Kürdəmir) - de-

mək, söyləmək, anlatmaq. - *Anasına ayıldı ki, o qızı isseyir.*

AYDİTDİ (Berdə) - uşaq oyunu adı. - *Uşaxlar ayditdi oynuyur.*

AYI (Ağdərə) - oxu arabanın altında (arxa hissədə) saxlamaq üçün işlədilən taxta. - *Qavaxdakına qır (bax qır III) de: illər, daldakına ayi.*

AYI ÇIXMAX (Cəbrayıł) - iş-işdən keçmək, işi bitmək. - *Arvadin ayi çıxış, dirilən döyi.*

AYIBALASI (Ağdam, Berdə, Gədəbəy, Kürdəmir, Tovuz) - ciy kərpic. - *Ayibalasının tikilən öyüñ andır qalsın* (Berdə).

AYICACAĞI (Şemkir) - yabani bitki adı. - *Ayicacağın bizdər yemirex'.*

AYIFINDİĞİ (Şuşa) - 1. yabani ağac adı; 2. həmin ağacın meyvəsi. - *Ayifindığı qəşəx' yeməli meyvədi, həmi də yağlıdı, şirindi.*

AYIL (Dərbənd) - kəndir, bağ, ip. - Uşağılar ayılnan odun ayıllayıb gətirdilər.

AYILAŞMAX (Şemkir) - zorba-laşmaq, irileşmək. - *Dadaşın kiçiy oğlu nə yaman ayılaş�, heş taniyammadım.*

AY-ILDIZ (Berdə, Füzuli) - qiymətli parça adı. - *Mə: m qızıma bir dəs ay-ildizdan paltar verinç.* (Füzuli)

AYILLAMAĞ (Dərbənd) - şələ bağlamaq. - *Odun ayillyiyib gətirətdi uşaglar.*

AYIL-MAYIL (Qazax) - heyran. - <Ayıl-mayıl olmax. - heyran olmaq. - *Qız elə gözəldi, adam baxanda ayıl-mayıl olor.*

AYIMMAX (Göyçay) - dincəlmək.

AYINDIRMAĞ (İsmayılli) - utandırmaq. - *Adə, uşağı ayındırma.*

AYIN-ŞAYIN (Meğri) - arxayıñ. - *Ayin-şayın otumuşdux, çörəx' yeyirdix', əmir ərşət atıldı töküldü kəndə.*

AYIRTDAMAX (Qazax, Şemkir) - *bax ağartdamax.* - Bir əz düyü ayırtda,

as pişirəx' (Şemkir); - Ay bala, get bu yerimizin pöhrənini ayırtda; - Düyüdə suluf olor, de:rix' kin, bu düyünün sulufun ayırtda (Qazax).

AYIRTMAÇ (Ağdaş) - pöhrə.

AYIŞMAX (Qazax) - artmaq, şiddetlənmək (xəstəlik haqqında). - *Naxosun xəstəliyi ayışer, ölürlər; -Şiş gün-günnən qalixsa (qalxsa), ona ayışmax de:llər.*

AYQAX I (Qax) - bələdçi.

AYQAX II (Naxçıvan) - təlxək. - *Keçmiş vaxda şahların yanında ayqax olardı; - Bu ayqax nə qədər söz deyir, Şə:bbas gəlmir.*

AYQUL (Yevlax) - laqeyd.

AYLAMMAĞ (Quba) - gəzib dolanmaq, hərlənmək. - *Kidağ bir az aylanağ gəlağ.*

AYLIĞA (Borçalı) - *bax ayalğa.* - *Bu kətdə aylığası olan çoxdu.*

AYLIXÇI (Şəki) - bir ayda 30 əməkgünü alan.

AYMAĞ (Füzuli) - söyləmək, demək. - *O mə: söz aydı.*

AYMALAMAX (Kürdəmir, Tovuz) - basmarlamaq, boğuşmaq. - *Qoyma, ittər bir-birini aymalıyif öldürər (Tovuz).*

AYNA I (Bakı, Gəncə, Qazax, Şemkir) - 1. pəncərə (Gəncə). - *Havalar soyuxlaşır, usda tafseydix aynaları saldırardıx; 2. şüşə (Bakı, Qazax, Şemkir).*

AYNA II (Ağdərə) - əlin içi. *Əlimin aynasına tikan batıf.*

AYNAGÜL (Xanlar, Şemkir) - pəncərənin şüşə salınan yeri. - *Aynanı aynagülə salıllar, soyux gəlmir (Şemkir); - Aynagülüyə ayna salıllar kin, işix tüssün öyə (Şemkir).*

AYNAX (Ağcabədi, Bərdə, İmişli, Şuşa) - məzəli, şən, zarafatçı. - *Bu kətdə Yəhya aynaxdı (Ağcabədi); - Aynax Həsən bizi güldürdü (Şuşa).*

AYNAXLAŞMAQ (İmişli) - şən olmaq, şənlənmək. - *Tay aynaxlaşış sənin bu oğlun, qavax qaradimməzidi.*

AYNAMAX (Oğuz) - artmaq. - *Külfət ayniyif, hindи hamı işdi:r.*

AYNID (Çəmbərək) - eybəcər, çirkin. - *Osman aynid adamdı.*

AYNIMAX (Qazax) - sagalmağa başlamaq, yaxşılaşmaq. - *Əmim xəsteydi, indi yuaş-yuaş ayniyer.*

AYNİMAĞ (Xaçmaz, Şəki) - inkişaf etmək (bitki haqqında). - *Yazda ağajdar aynimağa başdiyədi (Xaçmaz); - Lovyə ehmişix, heç aynimiyi (Şəki).*

AYPƏRƏX' (Qazax) - qızıldan və ya gümüşdən qayrılmış yarımdairə şəkilli qadın bəzəyi, aypara.

AYRANAŞI (Ağbaba, Masallı) - dovğa. - *Yaxşı ayranaşımız var, qonağ ol (Masallı).*

AYRANQUŞU (Kəlbəcər) - qaza-oxşar çöl quşu adı. - *Ayranquşu ən çox yerə tüşər.*

AYRANNI: AYRANNI AŞ (Lənkəran) - dovğa. - *Fəridə, patılı taxçadan ver, ayranni aş bişirim.*

AYRANNIX I (Gəncə, Şemkir) - itlərə ayran tökmək üçün qazılan çuxur. - *Ay qız, ay qız, ayranniğa ayran töx', itdər ajinnan öldü (Gəncə).*

AYRANNIX II (Gəncə, Şemkir) - qarın, mə'də (istehza ilə). - *Ayranniğin no:lufə, bu qədər yeməy ola:r? (Şemkir).*

AYRANVERMƏZ (İmişli) - xəsis. *Mi:n xalası ayranverməz arvadı, əliyaçığ dö:rdi.*

AYRASI (Şəki) - təəccüb. <>**Ayrası qalmax** - məəttəl qalmaq. - *Söynün işinə mən lap aysarı qaldım.*

AYRAZ (Mingəçevir) - başqa. - *Sənnən ayraz mən heş kəsi tanımiram.*

AYRI-SAYRI (Xanlar) - başqa, kənar. - *Bir ayri-sayıri sözü gətdi, ortalığa qatdı.*

AYYAR-UYYAR (Oğuz) - uydurma. - *Ayyar-uyyar danışır.*

AZA (Lerik) - çöldə qurumuş mal təzəyi. - *Aza yiğmağa gedirəm.*

AZARGƏZDİRƏN (Şemkir) - həmişə xəstə olan. - *Zalim oğlu elə*

quruyuf, laf azargəzdirənə oxşuyur.

AZARNƏK (Ucar) - yarımxəstə, zəif. - Azarnək adam ağır işdər görəmməz.

AZAYLAMMAX I (Cəbrayıl, Zəngilan) - öz-özünə deyinmək, şikayetlənmək. - *Genə nə azaylannersən, no:luf sū: (Zəngilan).*

AZAYLAMMAX II (Meğri) - tənbəlləşmək, tənbəllik etmək. - *Ta:rının ver günü azaylenerəm Miğriya getməyə.*

AZAYLAMMAX III (Çəmbərək) - yuxuda sayıqlamaq. - *Keçəmən Mü-həmmət beyje yaman azaylandı.*

AZBAR (Dərbənd) - həyat. - *Mən gidəndə uşaqlar məkdəbin azbarında oyniyeydilər.*

AZIX (Qazax) - yol azuqəsi.

AZIXDIRMAX (Ağcabədi) - fikrini yayındırmaq, çasdırmaq. - *Ə:, məni azixdırma.*

AZILAMAX (Çəmbərək) - meyvəni tamam yeməmək. - *Uşağ alımı başındajə azılı:yp, yerə tökürl.*

AZIMCUR (Sabirabad) - bir az, bir qədər. - *Azimcur oxiyb-yazmağ billəm.*

AZIRINQI (Şəmkir) - azca. - *Maşa azirinqi pul lazımdı.*

AZIRQA-AZIRQA (Ağcabədi) - az-az, azacıq. - *Bu kəidə hər meyvədən azirqa-azirqa var.*

AZITMAX (Şəmkir) - azdırmaq. - *Bizi azıldı, özü gizdəndi.*

AZİŞMAX I (Qax, Şəki) - itmək, yayınmaq. - *Gözdən azışan kimi qorxuya*

düşüy (Qax).

AZİŞMAX II (Qazax) - kəskinləşmək, şiddetlənmək (xəstəlik haqqında).

AZİX'LƏMƏX' (Meğri) - acı-yıb ötmək (xəmir haqqında). - *Ruqiye, xamir azix'liyir, təndirdə durmeçex', tez gə.*

AZİŞMAX I (Şəki) - azmaq. - *Yolu aşımişdım, zornan tapbişəm sizi.*

AZİŞMAX II (Şəki) - huşunu itirmək. - *Hağılı aşıçıdı, gedə danışığını bilmiyi heç.*

AZQINTI: AZQINTI DÜŞMƏX' (Ağdam) - azmaq. *Keşimişdə olur iki uşax, ollar azqintı düşür, itir.*

AZMAN I (Bakı, Ordubad) - iri, çox böyük, nəhəng. - *Bakıdə azman öylər tikilir (Bakı); Atam bir azman keçi aldı (Ordubad).*

AZMAN II (Ağdam, Bakı, Beyləqan, Borçalı, Cəbrayıl, Füzuli, Qarakilsə, Ordubad, Şamaxı, Zəngilan). 1. altıllik «qoyun» (Bakı, Beyləqan, Cəbrayıl, Füzuli, Qarakilsə, Ordubad, Şamaxı); 2. dördillik «qoyun» (Ordubad, Zəngilan); 3. qocalmış qoyun, keçi (Ağdam, Borçalı, Füzuli).

AZNOUR (Kəlbəcər) - qarınqulu. - *Möysün çox aznour adamdı, heç nəyən doymur.*

AZPUÇUX (Xanlar) - azacıq. - *Oradakular da hamsi köçüs, azpuçux qalan da gələr, orda qalmaz.*

B

BABA (Başkeçid, Füzuli) - ata. - *Babam manə kitaf alıf* (Başkeçid); - *Get gör, baban gəldimi öyə!?* (Füzuli).

BABAQULU I (Gəncə) - boz rənkli mərcan. - *Bajımın babaquluları itif.*

BABAQULU II (Gəncə) - ilbiz. - əyə, *babaqulunu niyə öldürürsən, yazix döymü?*

BABAYOĞURT (Gəncə) - yalançı pəhləvan. - *Sən nə babayoğurt kimi atılıf tüşürsən?*

BAB: BAB GƏLMƏX' (Ağdam, Qarakilsə, Şuşa) - 1. üstün gəlmək, qalib gəlmək (Ağdam, Şuşa). - *Sən mā: bab gələmməzəs* (Ağdam); - *Mā: bab gələn hələ anadan olnuyuf* (Şuşa); 2. məc. cavab vermək, öhdəsindən gəlmək (Qarakilsə). - *Ona bir bab gəldi ki, nə tə:r.*

BABILBAS (İmişli) - şayıə. ◊**Babilbas aparmağ** (İmişli). Şayıə yaymaq - *Fatma babilbas aparır, ya:nı şa:ya aparır.*

BACA I (Biləsuvar, Yardımlı) - pəncərə. - *Bacanı ört* (Biləsuvar).

BACA II (Culfa) - taxça.

BACĞUN (Zaqatala) - şax, ağacın kəsilmiş nazik budaqları. - *Bacğun tök, təndir yaxşı qızarsın.*

BAD I (Basarkeçər, Bərdə, Gəncə, Naxçıvan, Şərur, Yevlax, Zəngilan) - 1.təndir qurmaq üçün tərkibinə keçi qılı qatılmış sarı torpaqdan hazırlanan palçıq (Gəncə). - *Badı döyüñ təndirin qra:nı qayrax;* 2.palçıqdan hazırlanmış təndir hissələri (Bərdə, Basarkeçər) - *Altı-yeddi baddan olur təndir* (Bərdə); - *Baddarı hazırra təndir qoyax* (Basarkeçər).

BAD II (Kəlbəcər, Şəki, Ucar) - 1.qazma evlərin ortasında palçıqdan

qayrılmış ocaq yeri (Kəlbəcər) - *Bizim evin badi çox dərin tüşüf;* 2.ocağın, kürənin kənarlarına düzülən kərpic (Şəki, Ucar) - *Kürənin badi qızmışdı* (Şəki); - *Bu ocağın badi bir az böyüy olsa yaxşı olardı* (Ucar).

BAD III (Ucar) - ağaç qabığı.

BAD IV (Qazax) - çiy kərpiç. - *Bir bad evim var.*

BAD V (Meğri) - su arxının kənarları. - *Uxarı su gedip ki, baddar da islanıp.*

BADA (Zaqatala) - əmiarvadı, əmidostu. - *Bada, acmışam bi az yemək ver.*

BADAĞ (Ucar) - badalaq. ◊**Badağ qurmağ** - badalaq vurmaq, badalaq kəlmək. - *Bu ko: döylü, adama badağ qurur.*

BADAĞLAMAĞ (İmişli) - uzağa qaçmamaq üçün heyvanın iki ayağını bir-birinə bağlamaq. - ə, *qoyunu badağlamamışan, quzi əmmeyib?*

BADAX I (Xaçmaz, Quba, Qusar) - camış balası. - *Badax gəlmədi* (Quba).

BADAX II (Zaqatala) - mis qab.

BADAX III (Gəncə, İmişli, Qazax) - uzağa qaçmamq üçün quşların, heyvanların ayaqlarına bağlanan ip. - *Xoruzun əyağında badax olmasa, uçuf qaçar* (Qazax).

BADAX IV (Qazax) - badalaq. ◊**Badax vurmax** (Kürdəmir, Hamamlı) - badalaq vurmaq, badalaq gəlmək. **Badax qurmax** (Qazax). 1.mane olmaq; 2.Kələk gəlmək. - *Novruzun bağını alıf qutarmışdım, bilmerəm kimsə badax qurdu, qoymadı.*

BADAX V (Hamamlı, Kürdəmir) -

badaxlamax

dayaq. ◊**Badax vurmax** (Hamanlı) - dayaq vurmaq.

BADAXLAMAX (Qazax) - badalaq vurmaq. - *Uzun adamı tez badaxlıyif yixmağ olar.*

BADAL (Cənubi Azərbaycan) - yalancı. - *əhməd çox badal adamdı.*

BADALĞA (Gədəbəy) - kələk. ◊**badalğa gəlməx'** - kələk gəlmək, aldatmaq. *Mə: badalğa gələmməsən sən.*

BADAMAĞ (Cəbrayıł, Əli Bayramlı, İmişli, Qarakilsə), - *bax badağlamağ.* - *Qoyunu badiyin, qaçmasın* (İmişli); - *Apar quzunu bada, gə bira* (Qarakilsə); - *Qoyun quzuya süt vermiyəndə oni badiyirig* (Əli Bayramlı).

BADAMCAN (Kəlbəcər) - bağlarda bitən cir ərik. - *Badamcanın çağlaşısı* çox acı olur.

BADANA (Qazax) - işsiz, boş. - *Badana adam dağactməz.* ◊**Badana e:rə** (Qazax) - əbəs yerə, boş yerə. - *Badana e:rə burda nə:zərsən?*

BADAR (Kəlbəcər, Qarakilsə) - kiçik əkin sahəsi. - *Bu badar görəsən kimindi?* (Kəlbəcər).

BADARBUCAX I (Berdə, Mingəçevir) - dağınıq, pərakəndə. - *Evin şeyləri hadarbucaxdı* (Berdə).

BADARBUCAX II (Qarakilsə) - yanaşı, bir-birinə yaxın. - *Əx'diyimiz yerrərin hamısı badarbucaxdı.*

BADDAX (Ağdam, Göyçay) - palçıq. - *Ayağı baddaxlı hara girirsən?* (Ağdam).

BADDAMAC (Şamaxı) - yaxşı bişirilməmiş. ◊**Baddamac eləməy** (Şamaxı) - yaxşı bişirməmək - *Quymağı baddamac elədün, biz yimiyəcöög.*

BADGİR (Şuşa) - dudkeş.

BADIC (Bakı) - uzunboğaz corab.

BADIQUŞ (Qax) - eybacər.

BADIMAX (Qazax) - suyun qarşısını kəsmək.

BADIRĞA (Çəmbərək) - ot biçmək üçün ayrılan sahə. - *Sədir, bize*

badırğanı nə vaxt verəçəx'si npiz?

BADIRĞALANMAX (Çəmbərək)

- soyumaq, həvəsdən düşmək. - *Nəriman işdən badırğalandı, da: işdiyəmmir həməşəki kimi.*

BADIRQAYI (Ağbaba) - vəhşi. - *Elə bil badırqayı böyyüf.*

BADİŞ I (Ağdam, Bərdə, Borçalı, Füzuli, Hamamlı, Qazax, Şərur) - başqları ilə dəyişik düşməmək üçün toyuğun ayağına tikilən əski parçası, nişan. - *Bizim töküların hamisinin əyagına badiş tix'mışəm* (Ağdam); - *Töyügün əyagına çımdadan tikillər, olur badiş* (Borçalı); - *Badişi töyoğun badına bağlerix'* (Başkeçid); - *Ay qız, fərələrə badiş tix', qonşunun töyüxləriynan dəyişix' tüşməsin* (Qazax).

BADİŞ II (Qazax) - baldıra geyilən boğazlıq. - *İş adamina badiş çox yaxşıdı.*

BADİŞ III (Salyan) - nazik corab. - *Badiş nazik coraba diyillər.*

BADİŞ IV (Hamamlı) - təndirə çörək yaparkən qola geyilən qolçaq. - *Cörəyi yapanda badiş gey, əlin, yanmasın.*

BADİŞDAMAX (Borçalı) - başqları ilə dəyişik düşməmək üçün toyuğun ayağına əski parçası (nişan) tikmək. - *Töyüği badişdiyollar ki, qon-şununkuynan dəyişix' tüşməsin.*

BADI (Quba) - saxsı nimçə. - *İkimizin bir badi aş doydurmaz.*

BADİÇƏ (Oğuz) - mis piyalə. *A:z, ma: bir badiçə gət, doğrama yi:jəm.*

BADİRİNC (Naxçıvan) - gözəl qoxulu göyərti növü.

BADİY (Qax) - bacı. - *Badiy, Qullu badiy evdədimi?*

BADİYAN (Başkeçid) - nanə.

BADİYƏ (Quba, Şəki) - 1. saxsı piyalə (Quba); 2. qulpsuz mis qab, badya. - *İnəx'dən bir badiyə süt sağıdim* (Şəki).

BADKEŞ I (Gəncə, Qazax, Şuşa, Tərtər) - müalicə məqsədi ilə xəstənin

kürəklərinə qoyulan banka, stəkan, küpə.
- *Söyuxdəymənin birimci dərmanı badkeşdi* (Gəncə); - *Gejə arvad badkeş salmaseydi kürə:mə, işim xarabidi* (Tərtər).

BADKEŞ II (Şahbuz) - həcəmət, xəstədən qan almaq üçün buynuzdan hazırlanan alət. - *Badkeş qanı zəli kimi sünmüriür*.

BADKEŞ III (Qazax) - divarda daşların və ya kərpiclərin arasına vurulan suvaq. - *Öyə badkeş vurdurajam*.

BADRİC (Ordubad) - dərman bitkisi adı. - *Mədədə daş olanda badricin suyun sixib, xəsdiyə verillər*.

BADYANNIX (Şamaxı) - dustaq üçün evdən aparılan xöpək, yeməli şeylər. - *Həsən üçün dünən qazamata badyaninix aparmışdım*.

BAFA (Ağdam, Bərdə, Cəbrayıł, Füzuli, Gədəbəy, İmişli, Qarakilsə, Qazax, Quba, Oğuz, Salyan, Şəki, Şəmkir, Tovuz, Zəngilan) - 1. bir neçə çəngədən ibarət biçilmiş taxıl və ya ot bağlaması (Cəbrayıł, Füzuli, Şəmkir, Tovuz). - *Bafaları yiğif dərz bağlerix* (Şəmkir); - *Dörd bafadan bir dərz olur* (Fuzuli); - *Bişdix'cən bafeyi belə qoyurux, yiğirix üçün-beşin bəndəmni:f dərz bagle:rix* (Tovuz); - *Beş bafa bir dərz əmələ gətirir* (Cəbrayıł); 2. dərz (Şəki).

BAFARD : BAFARD ELƏMƏX' (Çəmbərək) - dözmək, davam gətirmək. - *Göhcənin qoyunu burda bafard eləmir*.

BAFDA (Hamamlı, Qazax) - 1. əlvən parçadan paltara tikilən haşıyə (Qazax); 2. zərli parça adı (Hamamlı). - *Bafda dingiyə həm gözəllix' verirdi, həm də onu saxlırdı*.

BAFYA (Göyçay) - *bax bayxa*.

BAFYALAMAX (Göyçay) - xırda və seyrək tikişlə tıkmək.

BAĞA (Basarkeçər, İmişli, Qazax) - atın topuğunda əmələ gələn xəstəlik adı. - *Bağa atın dirnai:nnan bir az yuxarı, büküx'də olur, dirnai uzanır tüşir* (Basarkeçər). <>**Bağ a gətirməx'** (Qazax).

Bağ a olmax (Basarkeçər, İmişli, Qazax). - *At bağa:tiref qaçam-mər; - Sarı maydan so:radan bağa oldu* (Qazax); - *Bağ a olanda atın ə:ğı şisir, onu da dolı:llər, yaxşı olur* (Basarkeçər).

BAĞABURCU (Çəmbərək) - ağacda əmələ gələn mamır. - *Biyil palid ağacında heyvərə bağaburcu əmə:lif*.

BAĞALA (Şamaxı) - moruq mürəbbəsi. - *Bağala çox daddi olur*.

BAĞANA (Şuşa) - papaq tikmək üçün yararlı quzu dərisi. - *Bir bağana almişam laf Buxara dərisinə oxşuyur*.

BAĞANAX (Gəncə, Qazax, Şəki, Şuşa, Ucar) - 1. qoşadırnaqlı heyvanlarda iki dırnağın arası; 2. iki barmağın arası; 3. qılıçaların bədənə birləşdiyi yer. <>**Bağanağını ayırməx** (Qazax, Şuşa) - ayaqlarından tutub iki hissəyə ayırmak, parçalamaq. - *Yekə-yekə danışma, bağanağını ayırıram* (Qazax); - *Açığımı tutduma, bağana:nı ayıram* (Şuşa).

BAĞANCAĞ (Quba) - *bax bağancanağ*.

BAĞANÇANAĞ (Sabirabad) - heyvanın ayaqlarında olan bugum, bənd.

BAĞARA I (Bakı) - quyudan su çəkmək üçün qurğu. - *Eşi, at nödü, zad nödü, bir yabım var, onu da bağareyə qoşuram*. - *Xırı sulamağcun bağara gəregdü*.

BAĞARA II (Kürdəmir) - sap çarxi. - *Dünən dükannan iş dənə bağara aldım*.

BAĞATİKANI (Ağbaba) - yabanı bitki adı.

BAĞBAŞI (Bakı) - oğlan evi tərəfindən qız evinə göndərilən bağ novbarı, sovgat, xonça. - *Ağəz, bildü:n? Dünənnəri qo:şımızın qızıycın bağbaşı gəlib;* - *Xalam qızıycın bağbaşı gəlib, anam ordoydı, bir də əxşəm gələr*.

BAĞÇI (Qazax) - biçilmiş taxılı toplayıb dərz bağlayan adam. - *Piçinçilər çoxdular, bağçı təx'di bağlef yetirmer*.

BAĞDAMAŞ (Qazax) - bardaş. - *Bağdamaş qılıçalarımı laf qırdı, munu*

çixardan tünbatün olsun!

BAĞDANUS (Gence) - cəfəri (göyərti adı). - *Bə:zi pişmişdərə bağdanus töküller.*

BAĞDAŞ (Qazax) - *bax bağda-*
maş. - *Bız bağdaş quruf oturorix.*

BAĞDATI I (Ağdam, Bərdə, Tərtər) - qamış və ya ağacdən tikilən ev. -
Əvvəl bir bağdatı tix'dimişdim özüm,
so:ra bu evi tix'dim (Ağdam).

BAĞDATI II (Hamamlı, Qazax) -
şərf. - *Toyda kimin atı keşsəydi ona həmər*
bağdatı verillərdi (Qazax).

BAĞIR I (Gence, Kürdəmir, Qax, Qazax, Mingçevir, Şəki, Şəmkir, Şuşa) - qaraciyər. - *Bağır kavavi yaxşı olur* (Şəki); - *Qoyunun bağrının yaxşı kavaf yedix'*; - *Lət ürəx'də olsa öldürər, öhvədə olsa öldürər, bağırda olsa öldürməz, zayıf olar* (Qazax).

BAĞIR II (Ağdam, Cəlilabad, Füzuli, Kürdəmir, Quba, Şəki) - ürek, qəlb. - *Qorxudan unun bağlı yarıldı* (Quba); - *İsdidən bağrim çatdadi* (Şəki).

BAĞIRBEYİN (Ağcabədi, Ağdam, Gence, İmişli) - qaraciyər, quyrıq və beyindən hazırlanan yemək növü. - *Ay arvad, bir bağırbeyn pişir yeə:x'* (Ağcabədi); - *Bağırbeyn yaxşı şeydi, yeməli şeydi, ezz qonağa pişirəllər onu* (Ağdam); - *Yaxşı bağırbeyn pişirmişdix' dünən* (Gence).

BAĞIRDAG (Quba, Salyan, Şəki, Zaqtala) - bələk bağlı, uşağı beişiyə bağlamaq üçün parçadan hazırlanan enli bağ. - *Bağırdağı gəti, uşağı bağla, yiximasın* (Şəki); - *Bağırbağı çox çəkmə, uşax boğular* (Zaqtala); - *Uşagın belinə bağırbağı bərk çək ki, yü:rüx'dən yiximasın* (Salyan).

BAĞIRDƏLƏN (Basarkeçər, Qazax, Şəmkir) - yabanı bitki adı. - *Zəhrimər bağirdələn arpiya qarış� xarav eliyif* (Qazax); - *Coravına bağirdələn doluf* (Şəmkir).

BAĞIR-ÖFGƏ (Ağcabədi) - *bax bağır-öfə.* - Bağır-öfə payız yaxşısı

yemək.

BAĞIR-ÖYFƏ (Borçalı) - 1. qaraciyər və ağıciyər; 2. içalat. - *Bü:n bağır-öfə almışam bişirməyə.*

BAĞIŞDAMA (Bərdə) - valideynlərinin toydan sonra qızə verdiyi hədiyyə. - *Qızıma bir yaxşı qızıl saat bağışdama verdim.*

BAĞIYA (Mingçevir) - qız evi ilə oğlan evi arasında bağlanan müqavilə, şərt.

BAĞLAMA I (Tovuz) - qapı və ya pəncərəni arxa tərəfdən bağlamaq üçün taxta parçası.

BAĞLAMA II (Kürdəmir) - 1. balqabaqdan hazırlanan xöpək adı. - *Cim bağlama bişirmişdi;* 2. qozdan hazırlanan xöpək adı.

BAĞLAMA III (Culfa) - yastıq. - *Milax kəndində yasdıga de:llər bağlama.*

BAĞLAMA IV (Qazax, Şəmkir) - qılılbənd. - *Sənə bir bağlama də:rəm, açammazsan* (Qazax).

BAĞLAMA V (Hamamlı, Kürdəmir, Qazax, Şəmkir) - içərisində yarıya qədər taxıl olan bağlı çuval. - *Bir bağlama dünən ü:tdüm* (Şəmkir); - *Bir bağlama bugdam var, onu at haraviya* (Qazax).

BAĞLAMAX I (Kürdəmir, Qarakilsə, Qazax, Yevlax) - qayırmak, düzəltmək. - *Əmoğlum yaxçı qəpi, pəncəre bağlıyr* (Qarakilsə); - *Söyüñ kişi yaxşı araba bağlıyr* (Yevlax).

BAĞLAMAX II (Qazax) - deyişmə zamanı rəqibə qalib gəlmək (aşıqlar arasında). - *Üş gün bular deyişdilər, dördüncü günün günortasında Aşix Söyüñ ağ keşisin qızını bağladı.*

BAĞLAMÇA (Ucar) - boğça. - *Bağlamçada paltar var.*

BAĞLANC (Borçalı, Qazax) - oğlanın nişanlısına apardığı hədiyyə. - *Öğlan qızı - nişanlısına bağlanc aparer, qızın anası da oğlana köynəx' verer;* - *Bağlamanın içində alma, armit, kişmiş, fındıx, cö:üz, uzunsaqqalı qanfet olor*

(Qazax).

BAĞLANCAX (Ağcabədi, Kəlbəcər) - *bax bağlamça*. - *Bağlançaxda tuman-köynəx'* olur, *aparırıx hamama* (Ağcabədi); - *Ə, bir gör, mənim bağlancağım ordadımı?* (Kəlbəcər).

BAĞLANÇA (Göyçay, Mingəçevir) - *bax bağlamça*.

BAĞLAŞMA (Culfa) - şə'rle deyişmə. - *Aşıxlارın arasında bağlaşma çox olur*.

BAĞLAŞMAĞ (Cəlilabad) - şərt-leşmək. - *Bi arvadanın bağlaşdım ki, səni sua saleymə üş dəfə*.

BAĞLO:UC (Cəlilabad) - ülgüt. - *Bağlo:ucnan onın basın kasardım*.

BAĞRIBADAŞ (Ağdam, Gəncə, Qarakilsə, Qazax, Meğri, Tovuz, Zəngilan) - canbir, dilbir dost. - *Ollar bağribadaşdır, biri harya gessə. o biri də gərex' gedə* (Gəncə); - *Ə. mənnənən bağribadaş ha döysən, anarı dursana* (Tovuz); - *O səmənən bağribadaşdı nədi, həre:dirsən, dalıncax gəler* (Zəngilan).

BAĞTAMİL (Bakı) - zərli parça adı.

BAHANQU (Lənkəran) - tək, tənha, yalqız.

BAHARBƏND (Uçar) - ilin yağmurlu baxtlarında qaramalı salmaq üçün üstüörtülü daldalanacaq. - *Yağışdı, apar malları baharbəndə sal*.

BAHARBƏT (Mingəçevir, Ucar) - *bax baharbənd*.

BAHARI (Biləsuvar, Şuşa) - qısa qollu qadın paltarı. - *Baharını bizim yerdə arvatdar ge:ir* (Şuşa); - *Anamın yaxşı baharısı vardi* (Biləsuvar).

BAXACAG (Əli Bayramlı, Salyan) - yağıñ hazırlı olub-olmamasını yoxlamaq üçün nehrənin içine salınan nazik ağac, cubuq. - *Baxacığı ver görüm yağ olub?*; - *Baxacağı nehriyə salallar, yağım olmasını bilməgə* (Salyan).

BAXDALAMAĞ (Bakı) - udum-maq. - *U. var-yoxun qumarda baxdalıyb.*

BAXTABAX (Bakı) - lotereya. - *Gel gedeg baxtabax oynamaga*.

BAXYA (Ağdam, Bərdə, Şuşa) - *bax bayxa*.

BAXYALAMAX (Ağdam, Bərdə, Şuşa) - *bax bafyalamax*. - *Munu əlində tez baxyala ver mā:* (Ağdam).

BAJABAJA (Borçalı) - gənclərin novruz bayramı ərefəsində oynadıqları oyun. - *Bajabaja nouruz bayramında olur*.

BAJAXLI (Ağdam, Bərdə, Şuşa) - kənarına qulp yapışdırılaraq bəzək kimi işlədilən qızıl pul. - *Zərgər yumusdan üş dənə bajaxlı aldım* (Şuşa); - *Dədəm mā: bir dənə bajaxlı bağlışdadi* (Ağdam).

BAJAQUŞU (Hamamlı) - qaranquş. - *Bajaquşu həməsə damda yuva qurur*.

BAJILIX I (Ağdam, Bərdə, Şuşa, Tərtər) - 1.ögey bacı (Ağdam, Şuşa, Tərtər). - *Onnan bajılığix, doğma dö:ültix'*, atadan birix'; anadan ayrı (Ağdam); 2.refiqə (Bərdə). - *Elə adam olur ki, bajılığ olur biri:nən, onun xətirini bayıssıman* çox isdi:r.

BAJILIX II (Daşkəsən, Gədəbəy, Xanlar) - gəlinin sağdıçı və ya soldışı. - *Qızın bir bajılığı olor, bir də yengəsi* (Daşkəsən).

BAJQIN (Qax, Oğuz) - çəpər çekmək üçün kol və ya çırpı topası. - *Bajqinnan çəpər qayrillar, on ilə kimi qalır* (Qax).

BAQALA (Şəki) - kiçik saxsı qab. - *Bi baqalada qatix saxladım, qalanın töx:düm nəhriyə*.

BAQATA (Basarkeçər) - xəmir mayası.

BAQQAMA (Dərbənd) - körpə uşaqlar üçün yumurta və undan hazırlanan xörək.

BALABİRÇEG (Bakı) - birçək, bəzək məqsədi ilə qadınların qoyduğu saç.

BALADƏMİR (Ağdam) - gönün tükünü təmizləmək üçün alət. - *Ay usta, o baladəmiri mənə ver*.

BALAĞ I (Ağdam, Biləsuvar, İsmayılli, Kürdəmir, Lənkəran, Naxçıvan, Tovuz) - camışın körpə balası. - *Balağı pəyyə sal* (Kürdəmir); - *Bizim balağımız oğulub öldü* (Biləsuvar); - *Comuşun balağını kölgüyə bağla* (Tovuz); - *Balağ xəndəyə düşüb boğulub* (Lənkəran).

BALAĞ II (Füzuli) - qamışa oxşar bitki adı. - *Gərəx' gedif bir az balağ qırıam gətirəm.*

BALAĞAGİRƏN (Şamaxı) - fişəng növü.

BALAX I (Ağdam, Culfa, Gəncə, Kürdəmir, Qazax) - *bax balağ I.*

BALAX II (Qax, Şəki, Zaqatala) - ot adı - *Qışə balax yiğmasax malmı saxlamax olar?* (Qax); - *Balağı mal yaxşıyıyır;* - *Iki arava balax çalıf tayıyəyiğmişux* (Şəki).

BALAXANA (Cənubi Azərbaycan, Kürdəmir, Naxçıvan, Sabirabad, Yerevan) - 1. evin üstündə əlavə tikilən balkonlu otaq (Cənubi Azərbaycan, Kürdəmir, Yerevan). - *Balaxana yayda sərin olur* (Cənubi Azərbaycan); 2. mətbəx (Naxçıvan). - *Gülnaz xala balaxanadan çıxmır;* 3. evin arxa tərəfində olan kiçik artırma (Sabirabad).

BALAQANCILA (Zəngilan) - hay-küy, qarışılıq. - <>**Balaqancıla salmax** (Zəngilan) - hay-küy salmaq, qarışılıq salmaq. - *Ə:, bi balaqancıla salma körək' nə de: illər.*

BALAMAN: BALAMANDA QANDIRMAX (Basakeçər). - işarə ilə başa salmaq, him-cimle başa salmaq. - *Ona balamanda qandırdım kın, bura bizim yer döyül, dur aradan.*

BALAMÜRSƏL (Şamaxı) - qırmızı qabaklı turş nar. - *Bu il bazara balamürsəl gəlmir.*

BALASQA (Qazax) - dördçarxlı araba.

BALATA I (Qazax) - dəri aşılamaq üçün kül, kəpək və duzun qarışığından düzəldilən xüsusi məhlul. -

Balata qayır aşdiyax dəriyi; - Dəriyi balatıya qoymuşdum, indi götürüf tükünü təmizdiyəjəm.

BALATA II (Tərtər) - xəmir mayası. - *Balatani ma: kəti, a:z, xamur qatajam.*

BALATI (Ağdam, Daşkəsən, Gədəbəy, Gəncə, Qax, Qazax, Mingəçevir, Şəki; Ucar, Yevlax, Zaqatala) - *bax balata II.* - *Az, balatı qoy xamur yoğurajam* (Qazax); - *Öbaşdan balatı ale-cəm, çörək pişrəcəm* (Qax); - *Xamura balatı qatmasan çörə:n içi linc olar* (Daşkəsən); - *Balati saltyix xamra, açıyi* (Şəki).

BALATILIX (Gəncə) - 1. mayaqliq xəmir. - *A Ziveyda, xamırı kündəliyəndə balatılıx götürməmiş olma;* 2. balatı qabı, xəmir mayası saxlanılan qab.

BALAVQI (Şərur)) - köməkçi.

BALBA I (Oğuz, Şəki, Zaqatala) - yeyilən yabani bitki adı. - *Orda çoxlu balba bitib* (Zaqatala); - *Çiyim balba dennəməağā kidifdi* (Şəki).

BALBA II (Qaz, Şəki, Zaqatala) - müxtəlif pencər, göyərti, yağ, düyü və sairədən hazırlanan xörək. - *Balba yaxşıyıməli xörək'di.*

BALBACAN (Qax, Zaqatala) - sağdış.

BALBAĞAN (Qax, Zaqatala) - sağdış.

BALBALI (Qazax, Tovuz) - kola oxşar bitki adı.

BALBAS (Ordubad) - iri gövdəli, quruqlu qoyun cinsi.

BALBAZ (Gəncə) - *bax balbas.* - *Neçə ildi ki, göycətlilərin eyağı kəsilif ta: balvas getirmillər.*

BALBIR (Kürdəmir, Salyan) - torun suya batmaması üçün onun kənarlarına bağlanan taxta parçaları. - *Balbirin çoxı qırıldıǵına tor suda batdı* (Salyan).

BALBİ (Zaqatala) - dari külesi. - *Balbinı tök inəklər yesin.*

BALBORANI (Göyçay, Hamam-

lı, Kürdəmir, Şamaxı) - balqabaq. - *Anam ləzətdi balboranı bişirif, gedəx', yeəx'* (Hamamlı); - *Anam dünən balboranı bişirmişdi* (Şamaxı).

BALDAĞ (Göyçay) - üstü yastı dağ.

BALDARAS (Ucar) - bardaş. - *Qılço:u uzatma, baldaraş qur otu.*

BALDARIŞ (Şəki) - *bax baldaras.*

BALDIRCAN (Balakən) - pomidor. - *Baldircanımız qızarib.*

BALDUNGÜLÜ (Qazax) - palto düyməsi. - *Baldona tikilənə baldungülü deyərix'; - Baldungülü yekəjə olor.*

BALEYMİRSƏL (Kürdəmir) - *bax balamürsəl.* *Baleymirsəllər yiməlidü.*

BALGÖZ (Qazax) - daş sindirmaq üçün çəkic. - *Daş qırma: gederem, balgözü ma:na e:ti.*

BALXI (Borçalı, Qazax) - 1.tənbəl; 2.maymaq.

BA:LI (Balakən, Qax, Şəki) - kilas. - *Məktəbin həyatindəki ba:lı ağacdarı çiçəkləyib;* - *Bizim ba:limiz dəyib* (Balakən); *Ba:lilarımız gətirmiyitdi biyil* (Şəki). ◊ **Ba:lı gilas** (Qazax) - albalı.

BALIĞUDAN (Borçalı, Göyçay, Qazax) - vağ (balıqla qidalanan boğazı uzun quş). - *Balığudan da quşdu, balix ye:ir* (Borçalı).

BALIX : BALIX DƏMİRİ (Qazax) - dördtəkərli arabanın qabaq və dal oxlarının altından bərkidilən uzun dəmir hissə.

BALIXÇI (Şuşa) - uşaq oyunu adı. - *Gəlin balixçı oynuyax.*

BALIXGÖTÜRƏN (Kəlbəcər) - vağ (balıqla qidalanan boğazı uzun quş).

BALIQQA (Borçalı) - baltikanının (*bax*) meyvəsi. - *Baltikanının meyvəsinə baliqqa de:iler.*

BALTABIÇAX (Kürdəmir) - böyük bıçaq, qəmə. - *Baltabiçağı taxçadan ver, bi əti qıçalyım;* - *Baltabiçağınan yekə şeyləri doğruyurux.*

BALTABIÇ (Zaqatala) - cökə ağacının çiçəyi. - Uşaxlar baltabiç yiğmağa gediblər.

BALTAQIRAN (Qazax) - möhkəm ağac növü adı. - *Baltaqiran çox bərk olor.*

BALTİKANI (Borçalı) - giləmeyvəli kol adı. - *Baltikanının meyvəsinə baliqqa de:ılır.*

BALVA I (Şəki) - *bax balba I.*

BALVA II (Gəncə, Şəki) - *bax balba II.* - *Anam böyün balva pişirmişdi* (Gəncə).

BALYAR (Kürdəmir, Ucar) - dəmiryol keçidi. - *Maşın balyardan keçib dayandı* (Ucar).

BAMBA (Gədəbəy) - loğma, iri tike. - *İşdən yenijə:lmışdım, ağızma bir bamba əpbəy almamış çax:rdilar idariya.* ◊ **Bamba vurmax** (Şəmkir) - iri loğmalarla, iri tikələrlə yemək. - *Həsən bir elə bamba vurdu kun, yerində heş zad qalmadı.*

BAMBALAMAX (Çəmbərək, Kürdəmir, Şəmkir) - loğmalamaq, iri tikələtlə yemək, çox götürüb yemək. - *Qaşix yoxudu, Murtuz qatığı yuxuynan bambaladı* (Çəmbərək); - *Bir sini xəngəli uşaxlar bambaladılar, bəyaxdan ötürdülər* (Şəmkir).

BAMBAZ: BAMBАЗ QAYĞA-NAĞI (Mingəçevir) - pomidorlu qayğanaq.

BAMBIĞ (Lənkəran) - qamış. - *Qiza, Tünzalə, bambığı bəri ver.*

BAMIYƏ (Cənubi Azərbaycan) - bibərə benzər bitki adı. - *Gedə, o bamiyələrə bir az su ver.*

BAN I (Astara, Biləsuvar, Cəlilabad, Göyçay, Kürdəmir, Masallı, Salyan) - çardaq. - *Boranılar qalib öyün banında* (Kürdəmir); - *Banda odun var, onu sal yerə* (Masallı); - *Bana çıxeyəm* (Cəlilabad).

BAN II (Cəlilabad, Masallı, Salyan, Yardımlı) - 1. arabanın yan taxtaları. - *Odunu yerə boşaltmaq üçün arabanın banını götür* (Yardımlı); 2.

arabanın gövdəsi, arabanın təkerləri və boyunduruqdan başqa qalan hissəsi. - *Kolxoz bu il on deş ban bağlatdırıb* (Cəlilabad).

BAN III (Salyan) - baca, evin damında açılan nəfəslək. - *Bizim evin bani yoxdi, qayitdracam.*

BANA (Balakən) - dərz. - *yaxşı biçinçi gündə yüz bana biçər.*

BANALAMAX (Ordubad) - hazırlamaq. - *Sən bı sa:t çörəx' banala, mən də gəlirəm.*

BANBAL (Ordubad) - iri barama. - *Banbalları ayrı bir yerə topla.*

BANBAN (Ordubad) - *bax banbal.* - *Bizim qalxozza banban barama çox olar.*

BANDA I (Xanlar) - yeyilən yabanı bitki adı. - *Bandanı yumşax vaxdı gətirif ye:illər.*

BANDA II (Borçalı) - qom (ipə düzülmüş tütün yarpağı və ya saplaşından bir-birinə bağlanmış meyvə topası) - *Çardaxdan i:rmi banda tüütün asdım.*

BANDADUŞ (Cənubi Azərbaycan) - nazik, sıvri yarpaqlı ot növü. - *Bandaduş yonçadan yaxşı otdı.*

BANDAX (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Gəncə, Kəlbəcər, Tərtər) - üzüm və s. meyvələri asılı saxlamaq üçün çubuqdan və ya ipdən hazırlanmış asqı. - *Gedəndə bir bandax da üzüm yiğif verdim ona* (Ağcabədi); - *Keçən il iyirmi bandax üzüm usmuşdum no:ruz bay-raminacan qaldı* (Ağdam); - *Biz biyil yirmi bandax üzüm, on bandax nar asmişdix* (Gəncə).

BANISDAN (Ağsu) - qoyun-quzu saxlamaq üçün üstü örtülü yer, tövlə. - *İndi qoyunnar banisdandadı.*

BANISSAN (Ağsu) - *bax banis-dan.*

BANISTAN (Bakı, Şamaxı, Zərdab) - *bax banisdan.* - *Qoyunnar banistandadı;* - *Axşamdı, hamı evə yiğisəcəx banistanın ağızı açıq qalar, ha* (Zərdab).

BANNAÇI (Qazax) - bənna. - *Boylu bannaçı gətirer, gümlərin üsdündə*

yeddi göz otax tix'direr; - Bu kənddə bannaçı varmı?

BAR I (Ağsu) - çiy südün üzü. - *Sütün üzü bar tutmuşdu, yi:b yedim.*

BAR II (Qazax) - kif. - *Çörəyin üzündə bar var, onu dəsmalnan sil.*

BAR III (Ağdam, Bərdə, Meğri, Şuşa) - xəstənin dilində, dodaqlarında əmələ gələn ağ ərp. - *Xə:l, dilo: çıxart görüm üstündə bar var?* (Meğri).

BARAHER (Qarakilsə) - böyük düz yer, böyük sahə. - *Baraherin almasıñ böyüñ yiğillər.*

BARAMA (Kürdəmir, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - çiçəyi yeni düşmüs kiçik xiyan. - *Barameyi turşuya qoysan yeməli olar* (Qazax); - *Yelpənək hələ baramadı gec böyyər* (Kürdəmir); - *Xiyanın sap balajasına barama deərix'* (Tovuz); - *Tağlıarda yaman barama var*. (Şəmkir).

BARAMUM (Ağdam, Şuşa) - mum. - *Bura baramum qoymuşdum, bilmirəm kim götürüf* (Ağdam).

BARANTAY I (Beyləqan, Borçalı) - həmjaş, tay-tuş. - *Mən İmrannan barantayam* (Borçalı); - *Mən sənin barantayın dəyləm* (Beyləqan).

BARANTAY II (İmişli) - aciz, avara. - *Barantay adamdı, əlinnən bir iş gəlmir.*

BARAT (Salyan) - vurulmuş ziyan üçün alınan xərc. - *Heyvanı bağımı gırıb, ziyan verib, mən də onnan barat issi:rəm.*

BARATA I (Qazax) - mirat (ölmüş adının paltarı və ya şeyləri). - *Qulamalı yolda oluf, baratasını gördilər.*

BARATA II (Çəmbərək, Qarakilsə, Salyan, Zəngilan) - iz, nişanə. - *Ay çovan, qoynu canavar yeyif, bə niyə baratasın çıxartmırısan* (Çəmbərək); - *Qızunu canavar yeseysi, baratası tapılardı* (Zəngilan); - *Canavar yiyyən heyvanın baratası qalar* (Salyan); - *Baratamı tapsayıdı, aparıp verərdi yə:sinə* (Qarakilsə).

BARATA III (Naxçıvan) - palçıq layı. - *Barata kəsdim, virdim dufara.*

BARATA IV (Cəbrayıl) - köhnə, istifadə olunmuş.

BARATA V (Cəbrayıl) - *bax bala* II.

BARATDAMAĞ (Kürdəmir) - balıq torunu ov üçün hazırlamaq, qaydaya salmaq. - *Tori baratdeyib balığ tuturux.*

BARBADAN : BARBADAN EIƏMƏX' (Zəngilan) - ütmək. - *Qızlar noxuddan barbadan eliyib doyunca yedilər, sonra noxudu yiğmağa başdadılar.*

BARDAG (Kürdəmir) - küpə. - *Bardağa şor yiğirix.*

BARDALAŞ (Şəki) - *bax bağ-damaş.*

BARDAMAŞ (Ucar) - *bax bağ-damaş.*

BARDAXBAĞI (Oğuz) - barda-ğın qulpu.

BARI (Ağstafa, Gəncə, Göyçay, Qazax, Oğuz, Şuşa) - 1. divar (Ağstafa, Oğuz). - *Əhməd, bizim barının başı uçuf, bir gəlif onu düzəlt* (Ağstafa); - *Çox yerrər olur ki, divar diyir, biz bari diyrrix'* (Oğuz); 2. hasar. - *Uşaxlar barıdan aşif armudu yoluflar* (Şuşa); - *Ollarin barısı alçaxdı, hopbanıf keşməy olar* (Gəncə); - *Barı çəkirix' həyatın döyrəsinə* (Göyçay).

BA:RI (Şəki) - *bax barı* (1-ci mə'na).

BARIMBAŞI (Oğuz) - rəf.

BARINC (Oğuz) - alaq otu adı.

BARINCI (Qazax) - *bax barincı.* - *Buzoyun gabağına bir az barinci töx'.*

BARINCILIĞ (Ucar) - "barinci" (*bax*) adlı alaq otunun çox bitdiyi yer. - *Bağ'a baxmamışix barincılıx olup.*

BARINQULU (Lənkəran) - sarı rəngli, xoş qoxulu çiçək adı. - *Bacımnan birgə barinqulu əkmışik.*

BARINMAX (Ağdam, Bərdə, Qazax, Şuşa, Ucar) - varlanmaq, dövlətlənmək. - *Yaxşı barınıfdı Kərimin uşaxları* (Ağdam); - *Qohumnarımın ujbatin-*

nan barınmışam (Şuşa); - *Qarayerdə taxıl əkənnər biyil barınıflar* (Qazax); - *Hüseyin kişi bi:l bossannan barındı* (Ucar).

BARMAX I (Göyçay, Kürdəmir) - arabanın yanlığına keçirilən şaquli taxta; - *Çağın barmağı tökülüb* (Kürdəmir); - *Yux' ağır olub, basıb barmağın ikisin qırıb* (Göyçay).

BARMAX II (Oğuz) - pəncərə çərçivəsində şüşəni saxlamaq üçün ensiz taxta.

BARMAXÇA (Quba) - nişan üzüyü, qaşsız üzük.

BARMAXÇALIX I (Borçalı, Yevlax) - nişan üzüyü, qaşsız üzük. - *Barmaxçalix qaşsız üzüxdü* (Borçalı); - *Barmaxçalix qızıldan olur* (Yevlax).

BARMAXÇALIX II (Borçalı, Qazax, Tovuz) - biçinçilərin barmaqlarına taxdıqları gön barmaqlıq. - *Taxıl piçəndə əlimizə barmaxçalix ge:rix' kin, orağ əlimizi kəsməsin* (Qazax).

BARMAXÇIL I (Bərdə, Gəncə, Sabirabad) - *bax barmaxça.* - *Nişan aparanda bir dənə də barmaxçıl aparıf taxıllar qızın barma:na* (Bərdə).

BARMAXÇIL II (Ağcabədi, Cəbrayıl, Zəngilan) - *bax Barmaxçalix II.* - *Çin kəsməməx'dən ötrü barmaxçılı ge:rdix' barma:miza* (Ağcabədi); - *Barmaxçıl olmasa, qılçix adəmin barma:n yə:r* (Zəngilan); - *Saleh Süleymana dörd barmaxçıl tix'di* (Cəbrayıl).

BARMAXÇILIX I (Göyçay, Min-gəçevir) - *bax barmaxçalix I.* - *Biçində barmaxçılıx taxıllar, o da onnan ötürüdü ki, küləş barmağı dağıtmassisn* (Göyçay).

BARMAXLIX (Ağdam, Gəncə) - 1. qələmə, ting (Gəncə). - *Təzə yerdə büyün yüz barmaxlix salmışam*; 2. yeni salılmış tənəkklik (Ağdam). - *Ə, barmaxlığa su buraxıfsanmı?* (Ağdam).

BARO:UTDAMAX (Qazax) - nişan almaq. - *Baro:utduyuf bir gülə atdim o sa:t canavar aşırıldı.*

BARRAMMAX (Berdə) - *bax barramax.*

BARRAMMAX (Şemkir) - kiflənmək. - Çörəyi *isdi-isdi* yiğanda, köx'nələndə *barrur*.

BARRANMAX I (Qazax, Tovuz) - *bax barramax.* - Çörəx' *barranf* yeyləsi döyü (Qazax); - Çörəyin üstünü *isti-isti* basırıfsı *ηiz barranf* (Tovuz).

BARRANMAX II (Ağdam, Berdə, Şuşa) - xəstəlik nəticəsində ağızda ərp əmələ gəlmək. - *Adamin sö:ux dəyməsi, qızdırması olanda ağızı barranır* (Ağdam).

BARXANA I (Çəmbərək, Qazax, Şemkir, Tərtər, Tovuz) 1. ev şəyləri, avadanlıq (Çəmbərək, Qazax, Şemkir, Tərtər, Tovuz). - *Anam bütün barxaneyi çölə töküf* (Qazax); - *Barxanamız haravadan tüşüv itif, özü də tapamədix'* (Çəmbərək); 2. yorğan-döşək, yatağaq (Qazax, Tovuz). - *Barxana çox olsa, qonax üçün yaxşı olar* (Qazax).

BARXANA II (Qazax, Şemkir, Zəngilan) - qızı verilən cehiz. - *Birnə qızdar miner haravanın, birnə də qızın barxanası dolor* (Qazax); - *Bizdər qız köçürəndə ona barxana verərix'* (Zəngilan).

BARXANA III (Qarakilsə, Laçın) - boğça, bağlama.

BARXANA IV (Meğri) - oğlan tərəfindən qızın evinə aparılan meyvə sovgatı. - *Kəlbəliyan Meşəçabayılin evinə bir yüx' üzüm, bir yüx' də incir barxana göndərdim.*

BARSAX: BARSAX DOLMASI (Şəki) - bağırsağa doldurulmuş mal içalatı, evdə hazırlanmış kolbasa. - *Malın içini döyi, bişirif mal bağırsağının içinə doldurux, olur barsax dolması.*

BASACAG (Şamaxı) - araba çağlarının keçdiyi deşikli ağaç. - *Ərəbəmün basacağı simmişdi, rəzəsin qayıtdırıb taxdim.*

BASALAX (Berdə, Daşkəsən, Gədəbəy, Gəncə, Xanlar, Mingçevir,

Şemkir, Tovuz) - 1. nəsil, tayfa (Berdə, Daşkəsən, Gədəbəy, Gəncə, Xanlar, Şemkir). - *Bizim basalağımız böyüdü* (Berdə); - *Burda altı basalax var* (Xanlar); - *Öz basalaina xəber ver ki, hamı birdən köçək* (Gəncə); - *Hansi basalaxdanıñuz, baji oğlu* (Gədəbəy); 2. kəndin müəyyən tayfa və ya nəslin yaşadığı ərazisi, sahəsi (Şemkir, Tovuz). - *Bu basalaxda tex'-tex' kərpiş ev var* (Şemkir); - *Bizim basalağaya tay basalax olmaz* (Tovuz); - *Mən oa:nkı basalaxdanam* (Şemkir).

BASALAXLI (Oğuz) - xəcalətli. - *Sənnən pul almışam, sə:n yanında basalaxlıyam.*

BASARAX (Laçın) - tələsik, te'cili. - *Şəmil basarax içəri girdi.*

BASARAT (Kürdəmir, Qarakilsə, Şuşa) - qabiliyyət, bacarıq, fərasət. <→**Basarati bağlanmax** (Ağcabədi, Ağdam, Berdə, Kürdəmir, Qarakilsə, Qazax) - özünü itirmək, nitqi tutulmaq; dili-ağrı bağlanmaq. - *Basaratum bağlandı, bir söz deye bilmədim* (Ağdam); - *Kişinin basarati bağlanıp* (Kürdəmir); - *Anamın basarati bağlansa, heş nə də:mməz* (Qarakilsə).

BASARAY (Ağsu) - at salmaq üçün hasarlanmış yer. - *Atdarı basaraya saldux.*

BASDALAMAX (Ağdam, Berdə, İmişli, Şuşa) - 1. basmaq (Ağdam, Berdə). - *Ə:gimi basdaladı* (Ağdam); - *İtin quyrığın basdalamasan, dönüf səni tutmaz* (Berdə); 2. tapdalamaq (Şuşa). - *Dogqız ay burda qar basdalıyırıx, üç ay kef çəkirix'.*

BASDIX (Ordubad, Yerevan, Zəngəzur) - un, doşab və qozdan hazırlanan çərəz. - *Nənəm mənə bir az basdix vermişdi, əlimnən palçığa düşdi;* - *Anam beş düzüm basdix hazırladı* (Ordubad).

BASDIRMA (Şəki) - paya.

BASDIRMAX I (Qazax) - çift-

ləşdirmək. - *Qara maydanı bir yaxşı ayğıra basdırımişam, balası görəx' nejə olajax.*

BASDIRMAX II (Ucar) - çəkdirmək (foto şəkli). - *Gedəy Ujara, şiklimizi basdirax.*

BASDIRMƏY (Cəlilabad) - tikmək (ev). - *O küməni orda niyə basdireysən?*

BASIX I (Qazax) - çəpərin üzərindən salınmış keçid.

BASIX II (Gəncə, Qazax) - iş heyvanlarının belində əmələ gələn yara. - *Qardaş, mənim beli basix alaşam miniləsi döy* (Qazax); - *Atın beli basixdi, onu minməx'mi olar* (Gəncə).

BASILMAX (Şəki) - hürmək.

BASIRMA I (Cəbrayıl) - külə basdırılıb bişirilmiş (yumurta, kartof və s.). - *Basırma yumurta mənim xoşuma gəlir.*

BASIRMA II (Oğuz) - *bax basdırma.* - *Basırmayı basırif so:ra köndələn çərvətdən vurullar.*

BASQI (Başkeçid) - tayada otu saxlamaq üçün onun üstünə qoyulub bağlanan uzun ağaç.

BASQINCAH (Qazax) - tapdaq, ayaqaltı. <>>**Basqıncax eləməx'** - tapdalamaq, ayaqaltı etmək. - *Bizi lap basqıncax eləmişdilər.*

BASMA I (Gəncə, Göyçay, Kürdəmir) - qamışdan hörülən həyət qapısı.

BASMA II (Ağdam) - yalan, gop. - *Bejə yere boğazını yırtma, hamı bilir ki, sözləriyin hamısı basmadı.*

BASMA III (Çəmbərək, Hamamlı, Xanlar, Kürdəmir) - gərmə, (mal peyinindən hazırlanan yanacaq). - *Basmanın üsdünü süpür, gələx' kəsəx', Ay Səlvı* (Çəmbərək); - *Ay uşax, basmanın su töküf əyaxlıyın tovuxlar eşməsin* (Xanlar); - *Basmanın quruduf qutarannan sonra dorğoyuf qalax qayrerix* (Hamamlı).

BASMA IV (Kürdəmir, Mingəçevir) - bir-birinin içinsə keçməklə

bağlanan düymə.

BASMA V (Kürdəmir, Şamaxı) - kömür yandırmaq üçün yiğilmiş odun qalağı. <>>**Basma qoymağ** (Kürdəmir, Şamaxı) - kömür hazırlamaq. - *Ollar meşiyə basma qoymağaya getdilər* (Şamaxı).

BASMA VI (Kürdəmir, Şəmkir) - çay və ya arxdan keçmək üçün şax budaq və s. düzəldilən keçid körpü. - *Büyük sabaxdan əlləşdix', Şəmkirdən bir basma basa bilmədix'* (Şəmkir); - *Basmadan o taya adda* (Kürdəmir).

BASMA VII (Kürdəmir) - 1. suvat (çaydan su götürmək üçün düzəldilən yer). - *Basmanın üssündə durub su götürüllər*; 2. çaydan su götürülən yerdə əl tutmaq üçün basdırılan uzun ağaç. - *Su gəlib suatdan basmanı aparıb.*

BASMA VIII (Mingəçevir) - yolayıcı.

BASMA IX (Mingəçevir) - ov yeri, ovlaq.

BASMA X (Gəncə) - buxarı və ya peç bacasının qapağı. - *Bizim buxarinin basması yoxdu.*

BASMA XI (Göyçay) - otun arabadan aşmaması üçün onun üstünə qoyulub bağlanan uzun ağaç.

BASMA XII (Qazax) - bir yaba ağızı qədər, bir dəstə <kol>. - *Bir basma tikan ver, çəpərin bu uçugunu qayrax.*

BASMACI I (Daşkəsən, Gəncə, Oğuz) - yalançı, gopçu. - *Basmacının biridi, unun çox da sözünə baxma* (Oğuz); - *Basmacı özünnən basey, qozaley* (Daşkəsən); - *Bax, Meytidən özünü gözdə, yaman basmacıdı* (Gəncə).

BASMACI II (Şamaxı) - kömür-yandıran, kömürçü. - *Bir dəsdə basmacı götürüb özdəriçün basma qoyməyə getdilər.*

BASMAX I (Kürdəmir) - yalan danışmaq, goplamaq, gopa basmaq. - *Amma nə özünnən basırsan?*

BASMAX II (Culfa) - hürmək, hürə-hürə hücum etmək. - *Gecənin bir*

şurında onda baxdim, gördüm itdər basır.

BASMAX III (Qazax) - düzəltmək, istehsal etmək. - *Bu ləzginin peşəsi keçə basmaxdi; - Biz özümüz hər il sirkə basirix.*

BASMAX IV (Tovuz) - nəsil, tayfa. - *Bizim basmağın qızları sizdərə getməzdər.*

BASMAXANA (Gəncə) - yalan, gop. - *Əhmədin basmaxanasına baxma, mən deyən düzdü.*

BASMAXANAÇI (Gəncə) - yalançı, gopçu. - *Sən də yaman basmaxanaçsan ha!*

BASMAQAFİYƏ (Ağdam, Şuşa) - başdanşovma, səliqəsiz, tələsik. *Muna bax, mən ölüm, bələ şalvar tikəllər? Basmaqafiyə eliyif atıf o yana.*

BASMAQƏNƏFEYİ (Bakı) - *bax basmaqəfiyə. - Lan basmaqənəseyi iş gördün.*

BASMALIĞ (Kürdəmir) - arpa əkilən yer, sahə. - *Bı basmalığ biyil xam qalıp.*

BASMARTDAMAX (Cəbrayıł) - basımlarla maq, qamarlara maq, kobud şəkildə qucaqlamaq.

BASMƏ (Oğuz) - *bax basma II. <> Basma gəlməx' - 1. yalan danışmaq, gopa basmaq; 2. lovğalanmaq. - Özgəsinə gəl basma gəlmə.*

BASMƏMMƏDİ (Bakı, Cəbrayıł, Əli Bayramlı, Qazax, Naxçıvan, Mingəçevir, Sabirabad, Salyan, Şəmkir, Şuşa, Yardımlı). - *Adə, işi basməmmədi görmüyün a: (Bakı); - Usda, diyəsən basməmmədi işdiyirsən (Salyan); - Basməmmədi eləmə, yaxşı hazırlıqınan (Cəbrayıł).*

BASNA (Şəki) - keyfiyyətsiz, aşağı növ barama və ya ipək. - *Basnani bir tərəfə yiğ, qarışmasın.*

BASNİ (Şəki) - *bax basna. - İki pud basni almışam.*

BASSIRMA (Mingəçevir) - *bax basdırma.*

BAŞ (İmişli) - dəfə, kərə. - *Qoyun*

neçə baş ottar?

BAŞALTı (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Gəncə, Salyan) - balış, mütekke. - *Quru yerdə yatma, qoy başaltı verim (Gəncə); - Alçağ yatan bir başaltı qoyar (Bərdə).*

BAŞARAT (Qax, Qazax) - *bax basarat. - Başaratin olsa, sən də oxuyuf bir adam olardın <> Başarati bağlanmax (Qax) - bax basarati bağlanmax. - Elinnən bi şey gəlmiy, başarıti bağlanıp honun.*

BAŞBƏZƏYİ (Gədəbəy) - nişanlı qızın yaxın adamları tərefindən verilən hədiyyə. - *Başbəzəyinən qayçıkəsmə pulu birədi oley.*

BAŞCIL (Cəlilabad) - sərlövhə. - *Xeyrulla mə:lim, diyəsən, başcıl uşağın yadının çıxıb.*

BAŞDARAĞ (Quba) - şanapipik. - *Bizin yerlərdə başdarağ çux uladu.*

BAŞDARAĞLI (Xudat) - şanapipik.

BAŞDAX (Berdə) - əvvəl. - *Uşax başdaxda əlibeyi örgənir.*

BAŞDIX (Biləsuvar, Borçalı, Gədəbəy, Hamamlı, Şamxor, Tovuz) - başlıq, toy ərefəsində qız evinin oğlan evindən aldığı pul, heyvan və s. - *Başdıga nə:tirmişdilər irəsillilər (Gədəbəy); - Başlığı oğlan verir qız sahabina (Biləsuvar); - Başlığı qızın atası alerdı (Tovuz); - Qəhraman qızına beş yüz manat başdix aldı (Hamamlı); - Qızın yaman başdix veriflər (Şəmkir).*

BAŞDI (Şəki) - köhnə çəki vahidi. - *Üş başdin bir putdu; - Bi başdi findix verərdix, bi başdı duz verərdi araf bize.*

BAŞƏ:X (Ağdam, Bərdə, Şəmkir, Şuşa) - *bax başəyax III. - Sən ki bilirsən, mə:dənin xuyunu, niye yedin; başə:ğın suyunu (Şəmkir).*

BAŞƏYAĞ (Mingəçevir, Tərtər) - biçin baxtı yerə tökülen sünbül.

BAŞƏYAX I (Borçalı, Qazax) - *bax başəyag. - Başəyağın taxılı çox təmiz olur (Qazax).*

BAŞƏYAX II (Borçalı, Cəbrayıl, Gəncə, Qazax, Tərtər, Tovuz) - kəlləpaça (qoyunun və ya malın baş və ayaqlarından hazırlanan xörək). - *Qoyun başəyağı yeməli olor;* - *Başəyax pişirmişdix' dünən* (Qazax); - *Bü:n başəyax pişirin, yiəx'* (Gəncə); - *yaxşı başəyax bişirmişdik* (Cəbrayıl).

BAŞĞUL (Cəlilabad) - ağaçın kəsilmiş qol-budağı. - *Ağacın xal-bidağının başğul de:yük.*

BAŞIBAĞLICA (Ordubad) - kərtənkələ.

BAŞIBOŞ (Tovuz) - 1. ərsiz; 2. dul. - *Başiboşsan, yoxsa ərəe:difsən?*

BAŞIÇÜŞÜNƏ (Qazax) - *bax başituşuna.* - *Adam başıçüşünə iş gör-məz, bö:yə-kiçiyə məslahat eliyər.*

BAŞIDUNUX (Şəki) - *bax Başidümüx'.* <>**Başidunux olmaq** (Şəki) - *bax başidümüx' olmax.* - *Ha, sən də başidunux oluf gedifsən, ta: görünmürsən.*

BAŞIDÜMÜX' (Şuşa) - başı qarışiq, məşğul. - *Başidümüx'dü, elə get, qız səni görməsin, yoxsa ağılyar.* <>**Başidümüx' olmax** (Ağdam, Şuşa) - başı qarışiq olmaq, məşğul olmaq. - *Başidümüx' olannan bəri biznən işi yoxdu* (Şuşa).

Başını bezləməx' (Qazax) - aldatmaq. - *Başını bezziyif pulunu əlinnən alıflar.* **Başını bitdəməx'** (Şəmkir) - öldürmək. - *Qənbərin başını bitde:flər;* - *Deillər qaraxannılar iki adamın başını bitde:flər.* **Baş aparmax** (Qazax) - qaçmaq (at haqqında). - *Atın qantargasın hərk tut, baş aparer.*

BAŞITUŞUNA (Qarakilsə) - özbaşına. - *Başituşuna bürdan çıxan gedip Bakıyə.*

BAŞXOZAR (Başkeçid) - xırmandan əzilmiş sünbül.

BAŞQIRTDI (Mingəçevir) - toy günü bəyin başının qırxılması mərasimi.

BAŞLIQ (Şamaxı) - heyvanın başına bağlanan ip.

BAŞMAXÇIXAN (Əli Bayramlı)

- kandar, astana. - *Çəkmələr başmaxçı-xanda qalib.*

BAŞPI (Quba) - iki öküzün buyuzlarını bir-birinə bağlamaq üçün qayış.

- *Quşanda da, işlətəndə də üküzdərün buynuzdarına bağlıyanı başpi diyədug.*

BAŞYEYİCİ (Meğri) - kiçik yaşında ata-anasını itirmiş uşaq.

BAŞYOLDASI (Kürdəmir, Qazax, Şamaxı, Şəmkir) - həyat yoldası, arvad. - *Deir ki, sən hələ ərəe:tmiyifsən, nə bilirsən ki, başyoldası şirindi* (Qazax); - *Başyoldası oğuldan-qızdan şirindi* (Kürdəmir); - *Ayiv olmasın, bu mənim başyoldaşımı* (Şəmkir).

BATARQI (Borçalı) - qaytarılmasına ümid olmayan borç. - *Paşa da min manat batarqı pulumvardı böün yüz manatını verdi.*

BATBAT (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Xanlar, Kəlbəcər, Şuşa, Ucar). - yabanı bitki adı.

BATDAX (Şəki) - palçıqlıq.

BATIX I (Şəki) - çökək. - *Yerin baş tərəfi batixdi, aşağısı tihdi.*

BATIX II (Qax) - məc. bədqədəm. - *Batiğın biridi, hara getsə horanı batırıy.*

BATTAĞ (Bakı, Cəlilabad, Mingəçevir) - *bax.* **Batdax.** - *Lökbatan tərəf lap battağdu* (Bakı); - *Suyi tökeysüz tey battağ eleysiüz* (Cəlilabad).

BAVA (Füzuli, Qazax) - *bax baba.* - *Mən gedeyrəm bavam qoymor* (Qazax); - *Get gör, bavan gəlifsə, çə:r gəlsin bura* (Füzuli).

BAVAR: BAVAR ELƏMƏX' (Füzuli, Qarakilsə, Naxçıvan) - 1. dözmək, davam gətirmək (Qarakilsə, Naxçıvan). - *Qələm ağacı birdə bavar eləməz;* - *Sən bı issiyə bavar eləməzsən* (Naxçıvan); - *O birdə bavar eləmədi* (Qarakilsə); 2. inanmaq (Füzuli). - *Mən sa:bavar elədim.*

bava öyü (Basarkeçər) - toy məclisində oğlanın sağdışı. - *Həsən Kamilə bava öyüdü;* - *Böyük toy olanda bəyi dəlləyə aparıllar, orda dəlləx' həm*

bavat

beyin, həm də baba öyü olan oğlanın üzbaşını qırxır, düzəldir.

BAVAT I (Çəmbərək) - topa, dəstə. - *Camahat iki bavat oturmuşdu.*

BAVAT II (Çəmbərək) - növ. - *Qartopu iki bavat toqarradı Varyat.*

BAY I (Qazax) - xoşbəxt. <=>**Bay olmax** (Qazax) - xoşbəxt olmaq - *Səni görüm balaların bay olsun; - Pis adam bay olmasın.*

BAY II (Gəncə) - ərköyun. - *Kərim oğlunu çox bay bödüür, sora munun zərəlini çəkəjəx'.*

BAYATILAMAX (İmişli) - bayati çağırmaq; bayati deyib ağlamaq. - *Arvat yazix canın təfşürinjan bayatılıdı.*

BAYAZZIĞ (Şamaxı) - boş yer, əkilməmiş yer. - *Sizin bayazzığda bossan olmur.*

BAYBIRDI (Meğri) - mal-dövlət qədri bilməyən, mal-dövləti dağıdan. - *Xanəhmət uşağı baybirdı adamdı, olara əmlak təfşirmək olmaz.*

BAYDA (Ağdam, Şuşa, Tovuz) - badya. - *Ma: bir bayda qatix ver (Şuşa); - Baydanı kəti inəh sağajam (Ağdam).* <=>**Bayda balası** (Ağbaba, Borçalı) - kiçik badya; süd sağmaq üçün kiçik mis qab. - *Az, baydabalasın bure:tir (Borçalı); - Baydabalasına süt sağərix (Baş-kecid).*

BAYDALAMAX (Berdə, Gəncə, Qazax) - badya ilə ölçmək. - *Əşı, belə də iş olar? Buğdanı baydalıyif çərçiyə verif (Berdə); - Baydala töx' ćuala (Qazax).*

BAYDARBAJAX (Gəncə) - 1. ucuq. - 2. hər tərəfi açıq. - *Kərimin həyəti laf baydarbajaxdı.*

BAYDIRMAX I (Basarkeçər) - 1. gizlətmək. - *Götü munu baydır, görməsinnər; 2. oğurlamaq. - Çingiz kitabı baydırdu.*

BAYDIRMAX II (Gəncə) - bir şeyi sahibindən icazəsiz başqasına vermək. - *Mənim kotanımı niyə özgəsinə baydırıfsan?*

BAYI (Cəbrayıllı) - ana.

BAYIL (Salyan) - arxac (hey-

vanların yatdığı yer). - *Bayilda bir sürü qoyun var.*

BAYIMMAX (Meğri) - 1. varlanmaq; 2. yarımaq, xoşbəxt olmaq. - *Bir holidan bayımmışam, bir də xovardan.*

BAYINDIRMAX (Meğri) - varlandırmaq, mənfeətləndirmək. - *İşleyib bizi bayındırıracaxsan?*

BAYIRRIX (Bakı) - evdən kənarda özünü apara bilmək qabiliyyəti. - *Sənün bayırriğun yoxdi, nösün evdən çıxırsan?*

BAYXA (Biləsuvar) - baxya, xırda six tikiş. <=>**Bayxa vurmax** - xırda six tikişlə tikmək. - *Tumanın qıraqına bayxa vur.*

BAYLAMAX (Başkeçid) - ürəyi keçmək, özündən getmək.

BAYLANDIRMAX (Gəncə) - kökəltmək. - Atdarı laf baylandırıfsan..

BAYLAŞMAX (Gəncə) - kökəlmək. - *Atdarı biyil yazda birki ay xama buraxdix, yaxşı baylaşmışdır.*

BAYLI (Ucar) - ana. *Baylı, bir az mənə çörəx' ver;* - *Baylim qalxozza işdiyir;* - *Mənim baylim Ucara gedif.*

BAYRAMÇILIX (Sabirabad) - bayram münasibətilə qız evinə göndərilən pay, bayram hədiyyəsi.

BAYRAMNIX (Ağdam, Bərdə, Füzuli, Tərtər) - bayram münasibətilə qız evinə göndərilən pay, bayram hədiyyəsi. - *Nişammisina bayramnix göndərdi.*

BAYSAĞ (Basarkeçər) - 1. səliqəsiz; 2. bacarıqsız. - *Baysağ adam işi başa yetirməz.*

BAYTAL I (Quba) - ikiyaşar madyan. - *Dişi atdu baytal, üzü də iki yaşında.*

BAYTAL II (Çəmbərək) - 1.təkbaşına, yalqız; 2.sərbəst. - *Xanım baytal yeif, baytal gəzif.*

BAYTAX (Füzuli, Meğri) - açıq. - *Divarı da yoxdu, çəpəri də baytax bağdı (Meğri); - Bizim qapı baytaxdi (Füzuli).*

BAZARA (Biləsuvar) - pambıq cərgələri arasında çəkilmiş kiçik arx. -

Bazara çəkirük, so:ra ordan su gedir.

BAZBIRITDI (Şamaxı) - boylu-buxunlu, iribedənli. - *Mənim əmim bazbiritdi ola-ola çox qorxacaqdi.*

BAZBURUT (Ağdam, Gence, Qazax) - boy-buxun, görkəm. - *Gördiyyün iş heş səniñ bazburutunu yaraşmur* (Ağdam); - *Bazburutu çox yaxşıdı onun* (Qazax); - *Elə bazburutunu görəndə adamı vəhmə basır* (Gence).

BAZBURUTDU (Ağdam, Gence, Qazax, Mingəçevir, Tərtər) - *bax bazbırıdı.* - *Asdan bazburutdu oğlandı* (Qazax).

BAZDAŞMAX (Çəmbərek, Gədəbəy) - bəhsləşmək. - *İsmeyil də Nuruyunan bazdaşır* (Çəmbərek); - *Nahax tutuşusunu onnan bazdaşammazsan* (Gədəbəy).

BAZDIX (Kürdəmir) - vaxt, zaman.

BAZI I (Biləsuvar, Göyçay, İmişli, Kürdəmir, Salyan, Şəmkir) - təpə, dik, hündür yer. - *Baziya çıx gör heyvannar çö:r mədədimi?* (Kürdəmir); - *Bala, qoyunu baziya yiğ gendən görünstün* (İmişli); - *Heyvan baziда otduyurdu* (Biləsuvar); - *Bizim öy bazi yerdə tikilib;* - Yayda kürün bazi tərəfi sərin olur (Salyan); - *Bazının üsdünnən baxanda kət görünür* (Şəmkir).

BAZI II (Ordubad, Quba, Şamaxı) - xışın kötüyünü boyunduruqla bireşdirən ağac hissə. - *Bazi heşdən boyunduruğa kimin olar* (Ordubad).

BAZI III (Gence, Oğuz, Ordubad, Şəmkir) - ləklər arasındaki köndələn torpaq mərz. - *Bazını əyaxlama, xarab olar* (Ordubad); - *Tir uzunnama gedir, bazi köndələn* (Oğuz); - *Bazını ləkin arasından çəkirix'* (Şəmkir).

BAZI IV (Tovuz) - kiçik arx.

BAZI V (Qəbələ) - çəltik ləki.

<>**Bazi kəsməx'** (Qəbələ) - lək düzəltmək, lək hazırlamaq. - *Feyzulla baba bir gündə altmış bazi kəsir.*

BAZILAMAX (Oğuz) - 1. ləklər

arasında mərz çəkmək; 2. lək hazırlamaq.

BAZI I (Kürdəmir) - düzənlilik. - *Bax, heylə bi bazi:nə get Qoçaltıya çatana kimi.*

BAZI II (Bakı) - tənək çubuğu. - *Ö:n yanunda olan meynənün bir bəzin kesdim, birin də saxlamışım ki, dama çıxardım:*

Bazi gəlmək (Quba) - kələk gəlmək, hiylə işlətmək. - *O mə: heç bazi gələ bilə doğü.*

BAZU (Zaqatala) - qapının yan taxaları. - *Bazuları hansı ağacdən düzəltmisən?*

BA:ZU (Bakı) - *bax bazi I.*

BAZZAS (Ordubad) - qənim, düşmən. - *Canavar qoyun qisminə bazzası.*

BEBAYA (Füzuli) - *bax beva.* - *Cox bevaya adamdı o.*

BEBƏ (Bakı) - körpə uşaq, çağə. - *Mən bebə doğurəm ki, məni qorxıdırsan.*

BECAHA (Kürdəmir) - əbes yera, boş yerə. - *Becaha danışma, bala.*

BECCƏ-BECCƏ (Şəki) - tez-tez. - *Ay qız, beccə-beccə gəlsənə!*

BEÇƏHAL (Kürdəmir) - *bax becaha.* - *Beçəhal yerə oturub gözdüyü.*

BEÇİD (Bakı, Mərəzə, Ordubad, Şamaxı) - tez, cəld, tələsik. - *Adə, becid gəl, ayağın altında yumurta qalmayıb ki!* (Bakı); - *Bir az becid gəlin, yoldaşlara çatax* (Ordubad); - *Boyi töküdi, özü becid gedir* (Mərəzə); - *Beçid gəldi, aldi mənnən şeyləri* (Şamaxı).

BEÇİD-BEÇİD (Bakı, Şamaxı) - tez-tez, sür'ətlə. - *Beçid-beçid gələn ki, qarannıq tüşməmiş çatağ* (Bakı).

BEÇİDLEMEG (Bakı) - sür'ətləndirmək.

BEÇƏ (Salyan) - arabanın qolu. - *Arabanın beçəsi dəmirdən olır.*

BEÇƏXOR (Lənkəran) - qadınlarım uşaqlığında əmələ gələn xəstelik adı.

<>**Beçəxor salmağ** - beçəxor xəs-təliyi nəticəsində yarımcıq uşaq salmaq. - *Yazığ arvad üç aydı və:də ötürmüydi, gənə də*

beçərə

açıldı, beçəxor saldı.

BEÇƏRƏ I (Ordubad) - kal, yetişməmiş armud. - Yetişməmiş armuda biz beçərə deyərixt.

BEÇƏRƏ II (Qazax) - yazıq, fağır. - A beçərə, sənin həş şeydən xəvərin yoxdu.

BEDAHA (Şemkir) - çox, hədsiz dərəcədə. - Məle:kə bedaha gözəldi.

BEDAHAT I (İsmayıllı, Kürdəmir, Qazax) - bax bedaha. - Biyil bedahat taxıl var (Qazax); - Əhməd bu gün bedahat iş görüb (İsmayıllı); - Bu il Muradxunda qo:n bedahatdı (Kürdəmir).

BEDAHAT II (Cəbrayıl) - çətin, elacsız. - Bedahat dərdə düşəsiz sizi.

BEDANA (Ağdam, Bərdə, Cəbrayıl, Füzuli, Şuşa) - 1. iri ağ tut (Cəbrayıl). - Şirinnix'də bedananan yerin həş nə verməz; 2. toxumsuz tut, üzüm (Ağdam, Bərdə, Füzuli, Şuşa).

BEDAZA I (Bərdə, Kürdəmir) - intizamsız. - O, yaman bedaza adamdı (Kürdəmir).

BEDAZA II (Laçın) - həyasız. - Onun öhdəsinən gəlməx' olmaz, bedəzadi.

BEDDAH (Qarakilsə) - bax beddam. - Cama:t çox iş görür, mənim adım beddahdı eله.

BEDDAM (Bakı, Qazax, Şuşa) - bədnəm, rusvay, biabır. - Çaqqal var gödən dağdır, qurdun adı beddamdı (Qazax). <>**Beddam eləməx'** (Şuşa) - rüsvay eləmək. - Cama:tin içində beddam elədin bizi.

BEDƏL (Bakı) - 1. qarşılıq, əvəz; 2. qiymət. - Bu qəzetün bedəli ildə altı manatdı.

BEDƏNCƏRƏ (Bakı) - çirkin, kifir, eybəcər. - Sən burdaku güzgülərə bax, gör adəmi necə bedəncərə görsədir; - Bedəncərənün biridü.

BEDİD (Bakı) - küt getmiş çörək. - Ay qado:i alım, mənim dişdərim var ki, bedid yiyyim.

BEDLƏKƏR (Bakı) 1. çirkin; 2.

natəmiz. - mən Sonanun gəlinün görməmişdim, yaman bedləkerün biridü.

BEDNÖ:ÜS (Bakı) - hər şeyə tamah salan, nəfsi hər şeyi çəkən. - Nə bednö:üs usağı bu, mənnəm kimə oxşiyib.

BEDUYUX (Cəbrayıl) - xəbərsiz.

BEHBAZAR (Çəmbərək, Kürdəmir, Qazax) - e'tibar, dəyanət. - Sənin behbazarın yoxdu, saňa inanmağ olmaz (Qazax); - Məcidə behbazar yoxdu (Çəmbərək).

BEHBİDİ (Şuşa) - bax beybut. - Zarafatdaşanda behbidini soxmuşdu bö:rümə, on gün yatdım.

BEHLİ (Qazax) - behi alınmış. - Xalxin behli malını harya satersan?

BEHTİN (Kürdəmir, Mingəçevir) - bax beytin. - Vahap behtinin biridi, onnan pul çıxar? (Kürdəmir).

BEJAN (Cəbrayıl) - böyük lək. - Suyu orta bejana bağla; - Gedim, bağda birkı bejan doğruyum.

BEJƏ-BEJƏ (Qazax) - nəhaq yere, boş yere, faydasız. - Bejə-bejə danışfı basımı ağrıtma.

BEKARA I (Ağdam, Bərdə, Kəlbəcər, Şuşa) - yararsız, pis. - Ə;, bekara seydi, onun nəynə pul verirsən (Ağdam); - Həsən bekara adamdı, ona qoşulma (Kəlbəcər).

BEKARA II (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Şuşa) - bir az, bir qədər. - Bekara oyana otursan, mā: da yer olar (Ağdam); - Bir bekara qızdır ver yeəx', bərk ajmışx (Bərdə).

BEKDANƏ (Ordubad) - heyva toxumu. - Boğazım ağrıyr, bekdanə suyi içəcəm.

BEKÜNT (Cəbrayıl) - yönəmsiz.

BEKÜT (Cəbrayıl) - bax bekünt.

BEQAM (Gədəbəy) - üzsüz süd. - Beqamın özü nədi ki, qatığı da nə ola; - Beqamnan yaxşı kəsmix' olur.

BELBİ (Şəki) - çeltik külesi. - Belbi sirkəliyif beş put, altı put çəltix' gətirənər var.

BELİBAĞLI (Berdə, Qazax, Şemkir) - belində qurşağı bənzər zolaq olan yırtıcı quş. - *Belibağlı meşədə çox olur* (Berdə); - *Qartal deyif kin, belibağlı olmaseydi, yeddi boyun ulağı kotanni, zincirri göyə qaldırdım* (Qazax); - *Sərçələr belibağlıyi görən kimi hamsi özünü kola verdi* (Şemkir).

BELİDONQAR (Zəngilan) - qozbel. - *Qara belidönqardı anadan gəlmə.*

BELİQURU (Oğuz, Şəki) - *mec. tənbəl.*

BELİQUZDU (Ağcabədi, Ağdam, Berdə, Şuşa, Tərtər, Zəngilan) - qozbel. - *Yazix beliquzdu du dayna, şikəsdi* (Ağdam); - *Beliqzdu adam həməşə büktüx' gedir* (Tərtər).

BELİTƏX'NƏLİ (Zəngilan) - qozbel. - *O, uşaxlıxdan həylədi belitəx'nəlididi.*

BELKAN (Şamaxı) - bel. - *Eldar belkannan ağacın dibini boşaldırdı.*

BELKİLLƏSİ (Oğuz) - oyun adı.

BERƏ (İmişli) - qoyunların sağıldığı yer. - *Sürünü berəyə gətirdilər.*

□ **Berə** *gezdirmeg* (Bakı) - suvarmaq, əkin yerinə su vermək. - *ədə, lopatgəni götür, bir berə gəzdir.*

BERUNNU (Qazax) - dəli, gicbəsər. - *Öyü yxiilmişin oğlu pütün berunnudu.*

BERVƏT (Xanlar) - yaramaz. - *Mən nə bilim bervət məni şərriyir.*

BEŞ I (İsmayıllı, Şamaxı) - çırpı, ağacın nazik budaqları. - *Get, iki şələ beş getir* (İsmayıllı).

BEŞ II (Tovuz) - uşaq oyunu adı.

BEŞDAŞ (Ağdam, Bakı, Berdə, Kürdəmir, Şamaxı, Şuşa, Zəngilan) - beş xırda daşla oynanılan uşaq oyunu adı. - *Beşdaş oynemgdən bormağımızın başı yara olub* (Bakı); - *A qızlar, gəlin gedəx' beşdaş oynuyax* (Berdə); - *Uşax kimi beşdaş oynuyur yekə kişi* (Şuşa).

BEŞDƏMƏX' (Qazax) - kef çəkmək, gəzmək. - *Gözəl beşde:r indi kətdə,*

BEŞƏNCƏRƏ (Ağsu) - zarafatçı, lağlağıçı. - *Nə beşəncərə adamsan, elə hamiya gülürsən.*

BEŞİKKƏRTMƏ (Bolnisi, Qazax, Lənkərən, Mingəçevir) - valideynlər tərəfindən körpə usaqları adaxlama, ad eleyə.

BƏAX (Gəncə, Qazax) - bir qədər bundan əvvəl, bayaq. - *Bəax səni çavırdım, eşitmədin* (Qazax).

BƏBƏ (Gəncə, Füzuli, Kürdəmir, Qazax, Masallı, Mingəçevir, Naxçıvan, Oğuz, Şəki) - 1. *bax Bebə.* - *Sən də bəbəsən* (Füzuli); - *Onun bəbəsi yaman göyçəkdi* (Kürdəmir); - *Gözünüz aydın, eşitdim sizə rəzə bir bəbə gelir* (Oğuz); 2. *gəlincik* (Gəncə). - *A qızım, ala sə: bir yaxşı bəbə almışam.*

BƏBƏCÜL (Quba) - qaranquş.

BƏBƏX' (Şemkir) - boyaqçılıqda işlədilən kül. - *Bazara bir bəbəx' aparmışdım, bilmirəm, nə cür çex'dilər, nə kəlex' gəldilərsə, əlimi heçə-puça çıxardılar.*

BƏBƏNƏK (Cənubi Azərbaycan) - xırdayarpaqlı yeməli bitki adı. - *O qədə bəbənək yidim ki, ağızım gövniyir.*

BƏBƏRCİN (Qax, Lənkərən, Zaqtala) - qaranquş. - *Yaz oldı, bəbərcinər gəldi* (Lənkərən).

BƏCƏ (İsmayıllı) - moruq. - *Amma kö:lüm nə bəcə issiyir.*

BƏCƏLİ (Qax) - lobya.

BƏCİ (Qazax, Naxçıvan) - pis. - *Qızım, bu bəcidi, yemə!* (Qazax).

BƏCİD I (İsmayıllı) - *bax becid.*

BƏCİD II (Naxçıvan) - doğru.

BECİD olmax (Qarakilsə) - tə'kid etmək. - *Mənim bu sırrı açmama o çox bəcidi oldu.*

BƏCİX' (Qarakilsə) - taxılın içindən çıxan zibil. - *Bəciyi toyuxlara tökürx'.*

BƏÇ (Qax) - divara şirə çəkmək üçün istifadə olunan dəri parçası.

BƏÇİK (Kəlbəcər) - qıçda və

bədəza

qolda olan oynaq(lar). - *O qədər gəzmışəm ki, bəçiklərim ağrıyır.*

BƏDAZA (Kurdəmir) - dələduz. - *Bədəza öylətdansa, qapundakı gəlnin yaxşısı.*

BƏDDƏMƏX' (Gencə) - əli götürməmək, uğursuzluğa düşçər olmaq. - *Yaman bəddəməşəm, heç işim düz gəlmir.*

BƏDƏL I (Qazax) - işdə əvəzsiz kömək. - *Arvatdar xana toxuyanda bədələ gedər bir-birinə; - əmim bizə bədələ gəldi.*

BƏDƏL II (Cəbrayıł, Qarakilsə, Quba) - əvez, tay, bərabər. - *Koroğluya bədəl qəhrəman olmuyuf; - U sənə hiç bədəl ulammaz (Quba); - Onun bədəlində beşin qaytardılar (Qarakilsə).*

BƏDƏLİ (Şuşa) - sün'i, saxta. - *Tellinin belindəki toqqa bədəli qızıldandı.*

BƏDƏLLƏŞMƏX' (Beyləqan, Bərdə) - köməkləşmək, bir-birinə köməyə getmək. - *Gel bədəlləşəx' (Bərdə); - Mən Vaqifnən bədəlləşif evi tix'dim (Beyləqan).*

BƏDƏNCƏ (Ağcabədi, Füzuli, Göyçay, Şuşa, Tərtər, Ucar,) - canlılıq, qolsuz, sıriqlı. - *Cicim mənə bədənəcə tikdi (Ucar); - Bədənəcəni qoja kişilər, qoja aratdar ke:irdi (Tərtər); - Anam özünə bir bədənəcə tikdirdi (Göyçay).*

BƏDƏNÇƏRƏ (Bakı) - *bax bədənçərə.* *Kasib itimün adın Gümüş qoyan kimi, sən də bu bədənçərənün adın nösün Adığözəl qoymusən.*

BƏDƏRQA (Qarakilsə) - cavab-deh. - *Mən ona bədərqa dəyləm.*

BƏDƏV (Şahbuz) - qaçağan «at». - *Iki bədəv at gətiirəm mən, al qaç.*

BƏDGÜNNÜX' (Ağdam) - çətinlik. - *Uşaqlıqda pütün ömürümüz bədgünnüyənən keşdi, doyunca yeməx' də tapbirdı.*

BƏDHAL (Lənkəran) - acıgli, hirsli, əsəbi. - *əmir bədhəl adamdu, sözünün qabağına söz gətiən kimi haldan çıxır.*

BƏDXƏRƏX' (Qazax) - boğaz xəstəliyi, boğazda əmələ gələn şiş. - *Pəri*

xalanın ağlı bədxərəx' olmuşdu, tez həkim gətilər.

BƏDIRCİN (Kurdəmir) - badımcان. - *Bədirçin*

BƏDİRĞA (Zəngilan) - *bax bədərqa.* - *Bi işe mən bədirğə dəyləm.*

BƏDQAVARA I (Qazax, Şəmkir) - bədənəcə kobud, qaba. - *O çox bədqavaradı, heç paltar ona yaraşmer (Qazax).*

BƏDQAVARA II (Qazax, Şəmkir) - davakar. - *Urusdam köhnənin bədqavarasıdı, sən onu yenimi tanıyırsan? (Qazax).*

BƏDNÖYÜS (Ağdam, Bərdə, Qazax, Şuşa) - *bax bednö:üs.* - *Bədnöyüs adamnan mənim xoşum gəlməz (Ağdam); - Nuru çox bədnöyüsdü, hər gördüyüնə tamah eler (Qazax); - Yaman bədnəyüs arvatdı bu Bədir xala (Şuşa).*

BƏDO (Ağdam, Quba) - *bax bədəv.* - *Yaxşı bədo atı var onun (Ağdam).*

BƏDÖY I (Tovuz) - *hoqqa.* - *Özünnən bədöy çıxartma.*

BƏDÖY II (Bakı, Göyçay, Qazax, Ordubad) - *bax bədəv.*

BƏDRAX: BƏDRAX DÜŞMƏX' (Oğuz, Şəki) - didərgin düşmək. - *Bizim bir toux bədrax düşüfdü, heç həyətə gəlmir (Oğuz).*

BƏDSUYUM (Culfa) - bədnəzər. - *Bədsuyumun gözü o odda yana!*

BƏDYƏ (Kurdəmir) - çöl, səhra. - *Bədyənin düzündə səvəz salıblar.*

BƏDYO:Z (Qazax) - bədnəzər.

BƏƏC: BƏƏC OLMAX (Qax) - dağıılmaq.

BƏGGAH (Ordubad) - tumanın, şalvarın bağ keçirilən yeri. - *Atam həmişə şalvara bəggah tikərdi.*

BƏĞBƏQUZİ (Bakı) - qurbağa.

BƏĞDATI (Ordubad) - *bax bağdatı I.* - *Qəbaxda əvlərimizin çoxı bağdatı olardı.*

BƏĞƏ (Quba) - *bax bəqqə.*

BƏĞƏLƏ (İsmayılli, Quba) - *bax bəqələ*. - *Bəğələ dəyib, gedək yiğax* (İsmayılli).

BƏHƏM: BƏHƏM ELƏMƏX' (Mingəçevir) - tamamlamaq, qurtarmaq. - *lşin birini bəhəm eley, sora o birinə keç.*

BƏHƏMLƏŞMƏX' (Cəbrayıl) - əlbir olmaq, köməkləşmək. - *Bəhəmləşdix ikicəyimiz, qutardix hamisin.*

□ **Bəhəm olmağ** (Bakı, Şəki) - emələ gəlmək, baş vermek, meydana çıxmam. - *Qarnımda bilmirəm nə bəhəm olub ki, gecələr se:racən yata bilmirəm* (Bakı); - *Bu xəsədəlix məndə bəhəm olannan işdiyə bilmirəm;* - *Qavaxlar bi para adam başlığı giyərdi, so:ra çus, hindı qalus bəhəm olusdu* (Şəki).

BƏHƏRXİR (Bakı) - müvəqqəti bağ kirayəye götürən adam.

BƏHİM: BƏHİM OLMAX (Qax) - qovuşmaq, birləşmək. - *Honun mağşa bəhim olan gün dağulsın.*

BƏHLİ I (Göyçay, Quba, Qusar, Ucar, Şəki) - *bax bə:li*. - *Bəhli yetişib* (Quba); - *Biyil bəhli olmadı, quraxlıq oldu* (Şəki); - *Bəhli mürəbbəsi yeyirsənmi?* (Ucar).

BƏHLİ II (Zərdab) - albalı. - *Bəhli yavaş-yavaş qızarır.*

BƏHR (Qazax) - məkr, kəlek. - *Alla: səni şeytanın şərinnən, arvadın bəhrinən saxlaşın.*

BƏHRƏ (Berdə, Borçalı, Culfa, Qazax, Şahbuz, Tovuz) - keçmişdə məhsulun onda biri həcmində alınan vergi. - *On dərzin biri ağanın, doqquzu bizim, buna bəhrə de:ilirdi* (Borçalı); - *Hər nə ex'səx' onun onnan biri bə:indi, ona da bəhrə deirdix'* (Berdə); - *Bəhrədə otuz pitdan dört pit xanındı* (Culfa).

BƏHRƏDAR (Şahbuz) - keçmişdə bəhrə (*bax*) yiğan adam. - *Bi kətde bəhrədar olub.*

BƏHRƏXİR (Bakı) - *bax bəhərxır.*

BƏHSƏNƏ (Kürdəmir) - balqabaq.

BƏHSUMAT (Ordubad) - *bax bəyismat*. - *Qərdaşım bəzardan bəhsumat almışdı.*

BƏQƏLƏ (Quba) - böyük təkən. - *Uşaqlar bəqələni yiğib yiyədülər.*

BƏQƏRƏ (Bakı) - *bax bağıra I.*

BƏQQƏ (Quba) - süd sağmaq üçün saksi qab. - *Qızım, git bəqqəni geti, inəyimizi sağağ.*

BƏL (Füzuli) - xırda vaxtı ipək qurduna verilən ilk yarpaq. - *əl yarpaina bəl deirix'.*

BƏLBƏX'CİN (Gədəbəy) - gəmirci heyvan adı. - *Bəlbəxcin yekə oloy siçənnan xeylxə.*

BƏLBİ (Qax) - *bax belbi.*

BƏLDİRƏMƏX' (Çəmberək) - kökəlmək. - *Amandoy Nəsif ölürdü, indi oğarda bəldiriyf kin.*

BƏLƏD (Cəlilabad) - darvaza, həyət qapısı.

BƏLƏGİR I (Oğuz) - öz xeyrini güden.

BƏLƏGİR II (Şəki) - tənbəl, özünü işe verməyən. - *Yana dərtan gəlin özünə bəlegir diyərux;* - *Bəlegir adam olmaz bizim qalxoza.*

BƏLƏGÜM (Bakı) - *bax bəlekün.*

BƏLƏKÜN (Bakı) - sarı çiçəkli yabanı ot.

BƏLƏMƏX' (Başkeçid) - aldatmaq.

BƏLƏN I (Gəncə, Qarakilsə, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - dağ aşırımı. - *Karvan bələni aşdı* (Qazax); - *Deyir: "Ə;, sən yoldan çıxma, o bələni çıxıp olları çağrajam"* (Qarakilsə); - *Olar bələni aşdular* (Şəmkir).

BƏLƏN II (Qazax) - pusqu yeri. - *Özünə bir bələn qayrer kin, quş onu görməsin, birdən vursun, ona bələn de:irix'.*

BƏLƏN III (Borçalı, Cəbrayıl) - hündür yer, təpə. - *Səsə gələn adamlar bələnə çıxdılar.*

BƏLƏT (Cəlilabad) - *bax bəled.* - *Qızı, bəleti bağla, qoyinnər gəleylər*

qəpiyə girməgə.

BƏLGƏ I (Gəncə, Kəlbəcər, Kürdəmir, Oğuz, Ordubad, Şəmkir, Zəngilan) - *bax bəliyə*. - *Qızə bəlgə aparallar* (Oğuz); - *Bizim kətdə bəlgəsiz qız verməzər* (Zəngilan); - *Bu axşam Zeynava bəlgə aparajaxlar* (Şəmkir).

BƏLGƏ II (Salyan) - *bəhanə*.
↔ **Bəlgə gətirmək** (Salyan) - *bəhanə etmək*. - *Yaxşı adam bəlgə gətirməz*.

BƏLGƏ III (Bakı) - *şaftalı qaxı*. - *Ordubatdan gələndə birez bəlgə getirmişdim, mənnəm hasının qəzəbinə gəlib*.

BƏLGƏ IV (Ağdam, Bakı, Cəbrayıl, əli Bayramlı, İmişli, Kürdəmir, Salyan, Zəngilan) - *vuruşma zamanı müdafiə üçün qola sarınan sarğı*. - *Qolunda bəlgə olmaseydi, vuruf sülmüyümü sindirmişdi* (Ağdam); - *Dava eliyəndə çuxamızı qolunza dolayırduğ ola bəlgə deyərdüg* (İmişli); - *Bəlgəni qolə doleylər* (Cəbrayıl).

BƏLGƏ V (Ağdam, Salyan) - *əkin sahələrinin sərhəddini bildirən nişan*. - *Bu yerə bəlgə qoy* (Ağdam); - *Arbatan qolxozuynan bizim qolxozun bəlgəsi fermənin yanındadı* (Salyan).

BƏLGƏ VI (Şuşa) - *gön aşılamaq üçün narın qabığından və yarpağından hazırlanmış maddə*. - *Bəlgə qutardı, gön istaxda qaldı*.

BƏLGƏ VII (Zəngilan) - *boyaqcılıqda istifadə olunan bitki*.

BƏLGƏ VIII (Bakı, Salyan) - *sənəd, əsas*. - *əlündə bəlgən var ki, belə di:rsən?* (Bakı).

BƏLGƏ IX (İmişli, Kürdəmir) - *batmaması üçün balıq torunun yan iplərinə bağlanan qamış*. - *Torun üst ciyəsinə bəlgə bağlanır* (Kürdəmir); - *Lələ, torun bəlgəsi simb, qarğı gətrim düzəldəg* (İmişli).

BƏLGƏ X (Masallı) - *çox duzlu*.

BƏLGİM (Kürdəmir) - *yeməli yabanı bitki adı*. - *Bəlgimnən yap yaxşı*

do: uğa olur.

BƏLİ (Quba) - *bax ba:hı*.

BƏLİM I (Balakən, Cəbrayıl, Göyçay, Kürdəmir, Qarakilsə, Qazax, Meğri, Mingəçevir, Oğuz, Sabirabad, Salyan, Şəki, Şəmkir, Tovuz) - *xırmandan taxıl döyünləndən sonra qalan küleş*. - *Yaveynan çö:rürük', dəni töküür, altında bəlimi yavalıyif tulluyurux'* (Oğuz); - *Bəlim olsa, ot az lazımdı* (Balakən); - *Bəlimi ulax ye:ir, mal ye:ir* (Qazax); - *Tellədim bəlimi qrağɑ, sora genə altmış dərz saldım xurmana* (Meğri); - *Bəlimi ayri yiğmax lazımdı ki, qışda mallar yesin* (Cəbrayıl); - *Bir əqual bəlim gətimişəm* (Şəmkir).

BƏLİM II (Cənubi Azərbaycan) - *yeyilən göyerti adı*. - *Bəlimnən xörək bişirilə*.

BƏLİYƏ (Şəki) - *oğlan evindən qız evinə aparılan nişan*. - *Məhburiyə bəliyə ke:ltidı*; - *Hər yerdən gə:llər bəliyə görəmə*.

BƏLLƏ I (Lənkəran) - *bax bəlgə X*. - *Xörəyə bəblə duz tökəllər; bəllə olub ki!..*

BƏLLƏ II (Şahbuz) - *xırdaqulaqlı qoyun*. - *Bir gün sürüdən bəllə yox oldu*.

BƏLLƏBAN (Haxçıvan) - *kiçik uşaqları qorxutmaq üçün işlənən xəyalı varlıq*.

BƏLLƏMƏK I (İmişli) - 1. *yoluxmaq, baş çəkmək*; 2. *yoxlamaq*. - *Tay gedib bizi bəlləmirsən?*; - *Gedək bəlliyək, görək kim var orda*.

BƏLLƏMƏK II (Kürdəmir, Ucar) - *nişanlamaq, işarə qoymaq, müəyyənleşdirmək*. - *Oyi çıxdan bəlləmisiş ki, itib-batmasın* (Kürdəmir); - *Mən bossanda qarpzın yerin bəllədim* (Ucar).

BƏLLƏMƏK III (Hamamlı) - *boşbos danışmaq*.

BELLƏTMƏK (Uçar) - *göstərmək*. - *Mən sənin şəkil: Həsənə də bellətdim*.

BELLİK (Cənubi Azərbaycan) -

bir qədər (su), mə'lum ölçüdə su. - *Arxda on bellik su var.*

BELTƏ (İmişli) - bel. - *Beltəni maşa görüm.*

BELVİ (Şəki) - *bax belbi.*

BET (Balakən) - heç olmazsa. - *Sən bet bizi gel; - Bu günlərdə qardaşım het gəlseydi, nə yaxşı olardı.*

BETARAF (Qazax) - xarab. ->**Betaraf olmax** (Qazax) - tələf olmaq, xarab olmaq, yararsız hala düşmək. - *Taxıl betaraf olufs hamisini yeyiv, əyaxleyif comuşdar.*

BEVA (Füzuli) - tənbəl, bacarıqsız. - *Belə beva uşaq olmaz, ay canım.*

BEVAY (Əli Bayramlı) - *bax beva.*

BEYBƏL (Salyan) - 1. ağılsız, dəli; 2. avara.

BEYBUT (Bakı, Şəki) - qatlanmayan iri bıçaq. - *Beybutu yerə qoy elini keser* (Şəki); - *Ləzgi Ramazan mənə şirmeyi dəsdə bir beybut bağışdamışdı* (Bakı).

BEYFARA (Qazax) - xeyirsiz, boş yerə. - *Taxilları niyə sulaməllar, su beyfara axer.*

BEYXUD (Borçalı) - bıçaq.

BEYİL (Quba) - bel. - *Beylim bərk ağırtadı, hilmiyədəm nə ulub.*

BEYİTDƏŞMƏX' (Cəbrayıł, Kürdəmir, Şuşa) - deyişmək, mübahisə etmək. - *Mənnən burda oturuf beyitdəşməx'dənsə, gedif yeri qazsana* (Kürdəmir); **Ə:**, az beyitdəş mənnən, dur çıx get evinizə (Şuşa).

BEYQAFIL (Ağdam) - birdən, rəfildən. - *Beyqafil içəri girdi.*

BEYOSAN: BEYOSAN OLMAX (Qazax) - xarab olmaq, yararsız hala düşmək. - *Yağınñix başdadi, taxıl xırmando beyosan oldu.*

BEYPUT (Bolnisi) - *bax beybut.*

BEYSƏR (Qax, Zaqatala) - avara.

BEYŞÖLƏT (Ordubad) - çirkin, yaraşıqsız.

BEYTAŞ (Naxçıvan) - yiyesiz,

sahibsiz. - *Bizim kənddə beytaş ev yoxdu.*

->**Beytaşa qalmax** (Qazax, Tovuz) - sahibsiz qalmaz, mirasa qalmaq. - *Min dəfə demişəm bu beytaşa qalmış qapının ağızına qoymuyun* (Qazax); - *Onun paltarı beytaşa qaldı* (Tovuz).

BEYTİN (Ağdam, Bərdə, Çəmbərək, İmişli, Qazax, Quba, Salyan, Şəki, Şuşa, Yevlax) - 1. işsiz, avara. - *Kişi, beytin dayanma, işə əl ver* (İmişli); - **Ə:**, niyə beytin gəzirsin? (Kürdəmir); - *Bizim qalxozdə beytin adam yoxdu* (Salyan); 2. boş, istifadəsiz (Quba, Salyan). - *Mığanda beytin yerrər var* (Salyan); - *Əhməd üldi, öyi beytin qaldı* (Quba); - *Çavat qarı beytin adamdı ağızı harya düşse:ydır* (Çəmbərək); 3. mə'nasız (Naxçıvan) - *Sənin bu işin beytin işdi.*

BEYTİN-BEYTİN (Şamaxı, Şuşa) - boş-boş, avara-avara. - *Bu arada nə beytin-beytin gəzirsin.* (Şamaxı); - *Axşamatan beytin-beytin dolanır, həs hir işdən yapışmur* (Şuşa).

BEYTÜN (Bakı) - *bax beytin* (1-ci mə'na). - *Qabağ beytün yərdü, burax çıxsun gəzsün heyvannarı u yerdə otdasun.*

BEYÜZM (Ağdam, Gəncə, Şuşa) - hörmətsiz, biabır. ->**Beyüzm eləməx'** (Gəncə) - hörmətsiz etmək, biabır etmək. - *Durdüğü yerdə zalim oğlu özünü beyüzm elədi qoydu ora.* **Beyüzm olmax** (Şuşa) - hörmətsiz olmaq, biabır olmaq. - *Onun yanında da beyüzm oldum.*

BEZDEN (Ordubad) - kərtənkələ.

BƏXƏ (Quba) - *bax bəqqə.*

BƏXİCİ (Ordubad) - münəccim. - *Zöhrə ulduzun bizzər annamarix, onu bəxici bilər.*

BƏXQA (Quba) - *bax bəqqə.*

BƏXRƏM: BƏXRƏM VURMAX

(Meğri) - qurtarmaq, son qoymaq. - *Qırx-əlli ildi oruş-namaza bəxrəm vurmüşux.*

BƏXŞƏRİ (Bakı) - başdansovma, öteri. - *Adə, bu işağlar də gör necə bəxşəri işdi:blər a...!*

BƏXTƏLƏMEG (Bakı) - *bax baxdalamağ.*

BƏLYABAĞI (Bakı) - balqabaq.

BƏLYƏ (Borçalı, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - *bax bəliyə.* - *Əli əmirqu-lunun qızına bəliyə apardı* (Borçalı); - *Qızə:lan bəliyə həş xoşumə:lmədi mə:m* (Gədəbəy).

BƏM (Cəbrayıl) - məger.

BƏN (Qazax) - xal. - *Əhmədin üzündə bən var.*

BƏNARAH (Ordubad) - karniz, ev divarlarının üzərinə düzülən sonuncu çıxıntılı daşlar. - *İskəndər, gə gedax bizim damın bənarahlarını düzəldəx.*

BƏNBƏLƏH (Qax) - araba oxunun üstündə olan ağaç hissə.

BƏND I (Şəmkir) - dilin ucuna çıxan kiçik sızaq. - *Dilimə bənd düşüf.*

BƏND II (Şəmkir) - qoyun xəstəliyi adı. - *Ay ha! Çovannara tafşır, qoynu Qahramanın qoynuna qatmasın, de:llər olarin qoynunda bənd var.*

BƏNDƏM I (Ağdam, Başkeçid, Cəbrayıl, Füzuli, Gədəbəy, Qazax, Mingəçevir, Şəki, Şəmkir, Tovuz, Zaqatala, Zəngilan) - dərz və ya bafa bağlamaq üçün kökündən çıxarılmış sünbülli küleşdən və ya uzun otdan düzəldilən bağ. - *A bala, uzun bəndəm yol, yekə bağlıyax dərzi* (Qazax); - *Bafanı bəndəmnən bağla* (Zaqatala); - *Oğul, oğul yanındakı bəndəmi burayəti, bağlı:ax bu dərzi* (Gədəbəy); - *Bən-dəmnən bağlıyrix bafanı* (Şəki); - *Bəndəmi taxılın özününə eşirix', qayrerix* (Tovuz); - *Səkkiz bafanı qourux bəndəmin arasına, bağlıyırığ olur dərz* (Füzuli); - *Bəndəmləri suya sal qurumasın* (Cəb-rayıl); - *Birki bəndəm eş, bu dərzdəri bağlıyax* (Şəmkir).

BƏNDƏM II (Bakı) - meyvə saplaşğı.

BƏNDƏM III (Çəmbərək) - tütün topası. - *Arvatdar tütünü bəndəm eliyiflər.*

BƏNDƏMƏ (Bakı, Kürdəmir, Quba, Salyan) - *bax bəndəm I.* -

Gedginən ordan mə: bəndəmə gətginən (Bakı); - Otu bəndəməynən bağllalar (Salyan).

BƏNDƏMLƏMAX (Ordubad) - taxıl dərzini bəndəmlə bağlamaq. - *Yağmamış təxili bəndəmləmax lazımdı.*

BƏNDƏMLƏMƏX' (Gəncə) - *bax bəndəmləmax.*

Bəndəm yeriməx' (Borçalı) - bənd (bax 2-ci mə'na) xəstəliyi nəticəsində yixila-yixila yerimək. - Qoyun laf bəndəm yeriyir.

BƏNDƏR-BƏNDƏR (Ucar) - tiki-tikə, parça-parça. - *Qənşerdə quddurrar kəndimizdən bir neçə adamı bəndər-bəndər doğramışdır.*

BƏNDƏRGAH (Ordubad) - ev divarlarının üzərinə düzülən sonuncu çıxıntılı daşlar. - *Damin bir bəndərgahı pis qurulub.*

BƏNDƏRGAHЛАМАХ (Çəmbərək) - bağlamaq, bənd etmək. - *Şijimi haravanın bir yerinə bəndərgahla.*

BƏNƏX' (Qazax) - xallı.

BƏNƏMİYƏ (Ordubad, Şahbuz) -

bazar ertəsi. - *Sabah bənəmiyədi* (Şahbuz).

BƏNGƏLƏX: BƏNGƏLƏYİ QAC-

MAX (Mingəçevir) - qorxmaq.

BƏNGİ I (İsmayıllı) - damın üstünü hamarlamaq üçün alət.

BƏNGİ II (İsmayıllı) - verdiyi və'di yerinə yetirməyən adam. - *Həsən bəngi adamdı.*

BƏNİMƏ (Bakı) - *bax bənəmiye.*

BƏNÜMƏ (Bakı) - *bax bənəmiye.*

BƏNZƏK (Ağcabədi) - bezgəg (əti yeyilən köçəri quş). - *Bənzəkin əti yeməlidii.*

BƏRBƏND (Cəbrayıl) - bənd (axar suyun qarşısını kəsmək üçün düzəldilən maneq). ◄**Bərbənd qoymax** (Cəbrayıl) - bənd salmaq, çayda və ya arxda suyun qarşısını kəsmək. - *Bərbənd qoymasax, sahiyə su çıxmaz.*

BƏRBƏŞ (Qarakilsə) - erkək

kəklik. - *Bizdər bərbəş erkəx' kəx'liyə də:rix'*.

BƏRDEX' (Meğri) - yüz dərzdən ibarət taxıl tayası. <>**Bərdəx' vurmax** - dərzlərdən taxıl tayası düzəltmək. - *Dadaşım beçara bərdex' vururdu ki, gəlin kimin.*

BƏRDƏX' (Zəngilan) - *bax bərdex'*. - *İki bərdəx' taxılımız var.* <>**Bərdəx' vurmax** - *bax bərdex' vurmax*. - *Qalxozçular biçilmiş dərzdəri xırmanın qıraqında bərdəx' vurdular.*

BƏRƏ I (Göyçay) - sahilə yaxın dayaz yer. - *Gəmini bərədən aparıblar.*

BƏRƏ II (Lənkəran, Kürdəmir) - bağ və ya bostanların arasından gedən cığır.

BƏRƏ III (Bakı, Füzuli, Göyçay, İmişli, Quba, Ucar) - kiçik arx. - *Adə, bəsdü dayi, bərəni bağla, püştəni su apardı* (Bakı); - *Bağda gedən arxa bərə deyirik* (Göyçay); - *Bü:n bərəni qazib qutardım* (Ucar). <>**Bərə gəzdirmeg** (Bakı) - suvarmaq, əkin yerinə su vermək. - *Məmə qurban, bir ho:r bərə gezdir.*

BƏRƏ IV (Qarakilsə, Qazax, Şəki, Tovuz) - 1. su arxının keçməsi üçün çəpərin altında düzəldilmiş yer, deşik. - *Su no:rraşifdi, bərədən keşmiyi*; 2. arxda ləkə su buraxılan yer; 3. çəpərin kecid yeri (Şəki); 4. qoyunları sağmaq üçün düzəldilən yer, kecid (Qarakilsə, Qazax, Tovuz). - *Qoyun bərədən gəler* (Qazax); - *Qoyunu bərəyə verin, sağırix* (Qarakilsə).

BƏRƏ V (İsmayıllı) - dərin olmayan yara. - *Ağlama uşağı döysən, balaca bərədi.*

BƏRƏÇƏ (İmişli, Kürdəmir, Salyan) - kiçik arx. - *Bərəçəni aç, su gəlsin* (Kürdəmir).

BƏRƏÇİ (Bakı) - suçu, bağ, bostan və s. əkin yerlərinə xırda arxlarda su verən (adam). - *Bərəçini ayda igirmi manata tutmuşam.*

BƏRƏFİR (Füzuli) - kolsuz yer. - *Kolsuz yerə bərəfir de:irix'.*

BƏRƏLGƏ (Berdə, Daşkəsən, Şəmkir) - 1. ovlanacaq heyvanın keçdiyi yer, pusqu, bərə (Berdə, Daşkəsən). - *Ovu bərəlgədə vurallar* (Berdə); - *O: ki, bərəlgədən keşdi, onu vurmağ olmaz* (Daşkəsən); 2. meşə və ya dağların arasından keçən dar cığır (Şəmkir). - *Dünən bərəlgənin ağızında üstümüzə üç ceyran çıxdı.*

BƏRƏMUM (Bakı) - *bax barəmum*. - *Həkim Həsənə əlində oynatmağa bərəmum vərib.*

BƏRƏŞ (Meğri) - şələnin sürüşüb düşməməsi üçün şələ götürən adamın qollarının altından keçirilən ip. - *Ə:z, Xeyrənsə, bərəşdərin boşalmayı ki?*

Bərə vurmaq (Şamaxı) - manə olmaq. - *Sən işə bərə vurma.*

BƏRƏYƏ I (Zəngilan) - darvaza. - *Muxtar gecə bərəyəni möhkəm bağlıyır.*

BƏRƏYƏ II (Laçın) - qayalıq üzərində olan otlu yer.

BƏRGƏH I (Borçalı) - düşərgə yeri. - *Gedəx' dar daşın bərgəhində əyləşəx'.*

BƏRGƏH II (Hamamlı) - şah sarayı.

BƏRHAL (Zəngilan) - qorxulu, ağır. - *Xəsdə:n vəziyəti bərhaldı.*

BƏRXANA I. - *Gəlin bərxaneyi yiğisdirax gedəx'.* - *Qızın bərxanasın apardılar.*

BƏRX'SAFLAX (Tərtər) - şirin, qırmızımtıl rəngli üzüm növü. - *Bərx'saflax qışatan qalır.*

BƏRİYAH (Salyan) - gəmilərin duracaq yeri. - *İsa kişi bəriyahda işdiyirdi;* - *Birdə daşdı bəriyah vardi.*

BƏRK (Ağdam, Bakı, Qazax, Ordubad) - xəsis. - *Xalam bir bərkdi ki, gəl görəsən* (Ağdam); - *Muradxan bərk adamdı* (Qazax).

BƏRKƏTDƏMƏX' (Çəmbərək) - qurtarmaq. - *Qalxoz qoynu qırtdı bərkətdədi, boyolum bağa köküdü.*

BƏRKİX' (Cənubi Azərbaycan,

Şəmkir) - quraqlıq nəticəsində bərkimmiş torpaq. <>**Bərkiy olmax** (Şəmkir) - quraqlıq və ya tapdalanmaq nəticəsində bərkimək. - Yerin içinnən o qədə gedif gəlif ə:xılı:fdılar, bərkiy oluf, xış batmır. <>**Bərkix' elamax** (Cənubi Azərbaycan) - quraqlıq nəticəsində çatlamaq. - *Balam, bizim xiyarrix bərkix' eliyibdi.*

BƏRKİMƏX' (Tovuz) - tez-tez yerimək, sür'ətlə yerimək. - *Mən bərkiyiv e:ye çatdım.*

BƏ:RMAX (Zəngilan) - yetişmək. - *Meyvə yeməli olanda də:rix ki, bə:rif.*

BƏRRAX: BƏRRAX TÜŞMƏX' (Oğuz) - didərgin düşmək.

BƏRRƏDAY (Karvansaray) - tənbəl. - Ə. *Qulam kişinin oğlu laf hərrədayın biridi.*

BƏRT (Ordubad) - on dərzdən ibarət taya. - *On dərzə bir bərt deyirix.*

BƏRTİX' (Çəmbərək) - yara. - *Oycumun içi bərtix'di deyin heş şey tutəmmirəm.*

BERZAN (Başkeçid, Borçalı, Gədəbəy, Qazax) - yunan. - *Bir berzan gəlseydi, bağımızı bellərdi* (Borçalı); - *O vaxt hura bir berzan gəlməsi, pəhlivanıdı o* (Gədəbəy); - *Desbinə verzan qızıydı, yaman gəyçəvidi* (Qazax).

BƏRZƏBƏND (Ordubad) - igid. - *Ağasəf bərzəbənd adamdı.*

BƏSDƏMƏ (Qazax) - bəslənmiş heyvan.

BƏSDƏN (Salyan) - meyit yuyulan yer. - *Söynün meyitini bəsdənə apardılar.*

BƏSDƏŞMƏX' (Ağdam, Şəki, Şəmkir) - 1. çəkişmək, höcətləşmək (Şəmkir). - *Bir-biriñizinən bəsdəşməx'dən el çəkin, xeyir götürməzsizñiz;* 2. bəhsə girmək, ötüşmək, yarışmaq (Ağdam, Şəki). - *Altınan Hüseyn kişinin oğlu bəsdəşdilər, görəx' axırı no:lajax* (Ağdam).

BƏSDİ (Lənkəran) - kiçik gıl qab. - *Bazardan bir bəsdi yağ aldım.*

BƏSRƏT (Cəbrayıł) - biabır,

abişsiz. <>**Bəsrət eleməx'** (Cəbrayıł) - biabır etmək, hörmətsiz etmək. - Səni bəsrət elərəm.

BƏSSI (Şamaxı) - *bax bəsdi.*

BƏSSÜLKƏT (Salyan) - səbirsiz.

- *Nə bəssülkət uşağsan!?*

BƏŞİ (Oğuz) - tez, cəld.

BƏŞİR: BƏŞİR ELƏMƏX' (Meğri) - istehsal etmək, e'mal etmək, becərmək. - *Qulxızın südin bu kətdə bicə Pirim qızı Şapi yəxsi bəşir elər, u səlqalıdı.*

BƏT (Gədəbəy, Şəmkir) - *bax bənd I. - Dilimin üsdən bət çıixer de:inə, içəmmərəm isdi-isdi çayı* (Şəmkir). <>**Bət tüşməx'** (Gədəbəy) - dilin üstüne kiçik sızaq çıxməq. - *Dilimə bət tüşif, ağrısının irahatdanammeýram dünenənən.*

BƏTDƏMƏX' (Ağdam, Bərdə, Gəncə, Laçın) - 1. rədd etmək (Ağdam, Gəncə); 2. aldadıb satmaq (Ağdam, Gəncə, Laçın). - *Amma qoyunu əsgərin oğluna nə bətdədix'.* (Gəncə); - Ə.; bətdə birinə canın qutarsın (Ağdam); 3. dəyerli bir şeyi aldadaraq ucuz qiymətə almaq (Bərdə). *Öz aramızdı, əsədin atın yaman bətdədin ha!*

BƏTİ-BURIT (Meğri) - qəmet, görkəm, boy-buxun - *Temir bəti-buritda hanı indi Cırnezirdə adam?*

BƏTKƏŞ (Lənkəran) - qan almaq üçün həcəmet. - *Başın ağrıyrsa, bət-keşnən sovrum.*

BƏYAĞINNAN (Göyçay) - əvvəller, keçmişdə. - *Bəyağınnan Qəməralı dəftərdə uş yüz öydi, hindı bilmirəm nə qədir qalıpdı.*

BƏYBASI (Salyan) - kampaniya şəkilli kişi toyu. - *Bəybəsina az adam çağırıllar, özi də seçmə adamları.*

BƏYƏVAR (Salyan) - bəlkə. - *Axşam bəyəvar siizə gəldim.*

BƏYİSMAT (Ordubad) - kömbə şəklində bişirilmiş çörək. - *Bəyismat*

qalibdə pişir.

BƏYMƏGİZİL (Salyan) - uşaq oyunu adı. - *Ay uşaxlar, gəlün bəyməgizil oyniąğ.*

BƏYNİŞAN (Qazax) - boy盧buxunlu, gözəl. - *Əli bəynışan oğlandı.*

BƏYSƏNƏ (Gəncə) - lobya və qovurulmuş soğandan hazırlanan xörək.

BƏYSUMAT (Naxçıvan) - *bax bəyismat.* - *Biz bəysumat allux.*

BƏYYALLISI (Ordubad) - toyun sonunda bəyin iştirakı ilə oynanılan yallı.

BƏZ (Çəmbərək, Gəncə, Qazax) - vəzi. - *Uşağın boğazında bəz var* (Çəmbərək); - *Boğazımın vəzdəri ağrıyır* (Gəncə).

BƏZDƏNMƏX' (Çəmbərək) - vəziləri şısmək. - *Uşağın boğazı bəzdənif, gərəx' doxdura aparam.*

BƏZƏLLİ (Füzuli) - nəsil, tayfa. - *Evvazdilar bəzəllidi, Məmmədi bəzəllidi qahim də:illər.*

BƏZƏR (Şəmkir) - kətan toxumu.

BƏZƏRƏX' (Şəmkir) - kətan toxumu. - *Atam xeyil bəzərəx' ex'mışdı.*

BƏZİR (Başkeçid, Borçalı) - kətan yağı. - *Bəzir kəti, haraveyi yaqla* (Borçalı).

BƏZİRGAN (Zaqatala) - dəvə karvanının başçısı.

BƏZMƏT (Zəngilan) - bilərzik, qolbağ. - *Dədəsi uşağı qolundakı bəzmətdən tanırı.*

BIBİŞ (Salyan) - şanapipik. - *Bibış gəlib.*

BIÇQI (Biləsuvar, Qazax) - mişar. - *Biçqının disdəri köhnədi* (Biləsuvar).

BIDAMA I (Salyan) - yandırmaq üçün kəsilmiş ağac budaqları. - *Bidaman yarmaca yaxşı yanır.*

BIDAMA II (Cəbrayıł) - iri, böyük.

BIDAMA-BIDAMA (Cəbrayıł) - iri-iri, böyük-böyük. - *Elə qarğıdalı bitdi ki, bidama-bidama.*

BIDAMAX (Cəbrayıł, Füzuli) - məc. döymək, vurmaq, əzişdirmək. - *Ə, bi*

kəli az bida, yazixdi (Füzuli).

BIDAMƏY (Cəlilabad) - *bax bı-damax.* - *Əvə gələndə səni bidiyəcəm.*

BIDIXLAMAX (Yerevan) - ağacın əlçatmaz yerlərində qalmış son meyvələri dərmək. - *Əyə, İbaş, gəl Hacıbəyin bağının alma bidixliyax.*

BIDIYNAN (Kürdəmir) - budur. - *Bidiyanan, kəlir dayna.*

BIĞ (Bakı) - meynənin cavan zoğlarından çıxan nazik tellər.

BIĞILDATMAX (Çəmbərək) - qaynatmaq, bişirmək. - *Bir az qartop biğildadax yə:x'.*

BIĞIR (Füzuli, Salyan) - üç yaşar erkək dəvə. - *Üş ildən keçəndə biğir olur.*

BI:ĞIR (Şamaxı, Zərdab) - bu dəfə. - *Atam balası, bi:ğir gedəndə bizim uşaxları da özünnən apar;* - *Nədənsə, bi:ğir bizi yada salmadın* (Zərdab); - *Bi:ğir ko: degi* (Şamaxı).

BIĞIR-BIĞIR (Füzuli) - yavaş-yavaş. - *Qazanda su biğir-biğir qayniyır.*

BIĞLAMA (Kürdəmir) - balqa-baqdan bişirilən xörək adı.

BIĞLAMAX (Qazax) - yemək. - *Həsən o ki var biğladı.*

BIXCA (Sabirabad) - paltarasan, asılıqan. - *Pencəyi bixcadan as.*

BIJI I (Gəncə) - ana (uşaq leksikonunda). - *Ay biji, mā: bir az saqqız al.*

BIJI II (Borçalı, Qazax) - bacı, bacıcıqaz. - *A biji, gə gedəx' meytəvə* (Borçalı); - *A biji, dədən öydədimi?* (Qazax).

BIJI III (Qazax) - muncuq (uşaq leksikonunda). - *Anam maşa biji alif.*

BIQAL (Şərur) - bu tərəf.

BIQQADA (Kürdəmir) - bu qədər. - *Mənə biqqada əpbək vər.*

BILANCITMAX (Zəngilan) - qarışmaq, tutulmaq (hava haqqında). - *Hava bilancıdır, də:sən yağış yağacax.*

BILBIL (Borçalı) - ördək balası.

BILBILA (Şamaxı) - sərab, ilğım.

BILBILI (Qazax) - körpə buzov.

BILDİR-BILDİR (Ağsu, Kürdə-

mir, Qazax, Mingəçevir, Tovuz) - damla-damla, damcı-damçı. - *Anası öləndə qız gözlərinnən bildir-bildir yaş tökirdi* (Ağsu); - *Elə ağlər kin, gözünnən bildir-bildir tökör yaşı* (Qazax); - *Gözdərinnən bildir-bildir yaş töx'mə* (Tovuz).

BILI (Kürdəmir, Salyan) - ördək balası. - *Birdə yeddi bili var* (Kürdəmir).

BILIX (Ağbaba, Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Çəmbərək, Daşkəsən, Gədəbəy, Goranboy, Hamamlı, Xanlar, Kelbəcər, Qarakilsə, Qazax, Laçın, Tovuz, Zərdab) - inəyin yeni doğulmuş balası. - *İnəyimiz bilix doğuf* (Ağbaba); - *Yenijə doğanda inəyin balasına bilix deə:rix'* (Daşkəsən); - *Röşən, bilişa birəz su ver* (Tovuz); - *Biliği ac qoyma:n ha:...* (Gədəbəy); - *İnə:imiz balaca bir bilix doğuf, elə qəşəx'di ki* (Ağcabədi), - *O biliği sal to:luya* (Ağdam); - *Bilix balaca olor bozoydan* (Qazax).

BIRCDAŞMAĞ (Şamaxı) - tumercuqlanmaq. - *Noruzdan sora ağaçdar bircdaşır*.

BIRHOZ (Lənkəran) - *bax birovuz*.

BIRI (İmişli, Kürdəmir) - qarın ağrısı, sancı.

BIRIN: BIRNI DURMAĞ (Kürdəmir) - bərk tərləmək nəticəsində çər xəstəliyinə tutulmaq, çərləmək. - *Baytara göstərün, atın burnı durup*.

BIRINNAMAĞ (Kürdəmir) - yola verməmək, incitmək. - *Qaynana həməşə gəlini birinnyir*.

BIRIZ (Kürdəmir) - tir. - *Meytəbə buraxılan birizdər vaxdında alseydix iramontumuz çıxdan qutarmışdı*.

BIRQIT (Kürdəmir) - yarma. - *Biğdəni birqit eleyib cücələrə verirük*.

BIRMA (Zəngilan) - burulub qurulmuş ot. - *Burmış işdətməx' irahat olur*.

BIRMAC (İmişli) - çımdık. <>**Birmac götürmek** (İmişli) - çımdıkləmək, buraraq çımdıkləmək. - *Sənnən bi birmac götürərəm canun çıxar*.

BIRZI (Borçalı, Xanlar) - kobud, zırrama.

BIRZILIX (Borçalı, Xanlar) - kobudluq, zırramalıq. - *Ə, burzılığını get meşədə elə* (Borçalı).

BISAMAT (Bakı) - *bax bisamat*. - *Bisamat gelərəm*.

BIŞQI (Cəbrayıł) - *bax biçqi*.

BITXA (Biləsuvar) - budur, budur ha. - *Töyüğün yumurtası butxa*.

BIYMAĞ (Kürdəmir, Şamaxı) - donmaq. - *So:ğnan az qala biymişdim* (Şamaxı).

BIZAVÇA (Zəngilan) - yabanı dərman bitkisi adı. - *Bizavçıyı çıxma yarıya qoyerix*.

BIZAVLIX (Zəngilan) - buzov saxlanılan yer. - *Nüsret bizavları bizavlığa saldı*.

BIZO:LUĞ (Kürdəmir) - *bax bizavlix*. - *Bizo:luğt quri saxlamağ lazımdı*.

BİBBO (İmişli) - şanapipik, hop-hop. - *Bibbo bəzəkli quşdı, kəkilli quşdı*.

BİBİĞİM (Kürdəmir) - bir az, bir dəfə (qaynamaq fe'lə ilə işlənir) - *Su bibığım qaynasañ, düyüni tök*.

BİBİRİM (Salyan) - *bax bibığım*. - *Ət bibirim qaynyıb*.

BİBİ (Gədəbəy) - əmi və ya dayı arvadı.

BİBLİXORUZ (Bakı) - gül adı.

BİC (Bakı) - *bax bij*. - *Əncil ağacının bici çoxalıb*.

BİCƏ (Basarkeçər) - pis. - *Bu il taxılımız bicədi*.

BİCƏ-BİCƏ (Bakı) - nahaq yerdə.

BİCƏĞİ: BİCƏĞİ DOĞMAQ (Salyan) - ilkinə doğmaq. - *Tükəzban bicəgi doğdı*.

BİCƏX' (Qax, Zaqqatala) - dörd-yaşar camış.

BİCƏNƏX' (Şəki) - hiyləgər. - *Cox bicənəx' gəlindi bizim gəlin*.

BİCƏŞUM (Kürdəmir) - payız şumu. <>**Bicəşum eləmək** (Kürdəmir) - götürərəm canun çıxar.

payız şumu etmək. - *Taxılı bicəsum eliyib əkəndə mənsili az olur.*

Bice yerə (Bakı) - nahaq yerə. - *Bice yerə gəldim bira;.*

BİCƏYNƏ (İmişli, Kürdəmir, Zəngilan) - *bax bijəyində. - Sizin düya:z bicəynə kələ:lif* (Zəngilan).

BİCİLO (Salyan) - bir dəfə. - *ətin suyi bicilo qaynayıb.*

BİCOV (Şəki) - hiyləgər. - *Qulam lap bicovun biridi.*

BİCOY I (Hamamlı) - ködək-boylu, qışaboy. - *Boyu balaca olan adama bicoy deyrix'.*

BİCOY II (Hamamlı, Qazax) - aravuran, sözgəzdirən, fitnekar. - *Məmmət nə bicoy adamdı, aranı qarışdırıf dava salıf.*

BİCOY III (Şəmkir) - keçmişdə zadəgan evlərində qulluq etmək üçün saxlanılan uşaq, qulluqçu. - *Bəyə birez soyqat aparmışdx, bicoya verdix', apar bu xurçumları boşalt gəti, başımıza itoymu kərdi.*

BİCOYLUX: BİCOYLUX Eİ-MƏX' (Şəmkir) - zadəgan evində uşaq ikən qulluq etmək. - *Qara bəylikdə yeddi il bicoylux eliyif.*

BİCVƏR (Kürdəmir) - hiyləgər.

BİÇƏ (Bərdə, Şəki) - emi və ya dayı arvadı. - *Biçəm bize gəlif* (Bərdə); - *Biçəm hindı bizdədi* (Şəki).

BİÇƏNƏ (Bakı) - yonca. - *Adə, get çöldən qoyunnarçun biçənə yiğ.*

BİÇƏR (Culfa) - dərzi.

BİÇƏRƏ (İmişli) - biçin. - *Qabağ burda əkərə nə:zirdi, biçərə nə:zirdi.*

BİÇƏTƏN (Kürdəmir) - *bax bir çətən.* - *Biçətən uşağı var Həsənin.*

BİÇİQQAN (Biləsuvar) - bir az, bir qədər. - *Biçiqqan su olsayıdı içərdim.*

BİÇİNTİ (İmişli) - paltar biçilərkən artıq qalan xırda parçalar. - *Paltar kəsərdilər, biçintini verərdilər qizzara, gəlin-gəlin oynamaga.*

BİÇMƏY (Cəlilabad) - kəsmək. -

Meşədə nə iri ağaç varsa, hamsin biçiblər.

BİDANA (Şəki) - *bax bedana.* 2-c. mə'na - *Bidana üzümün varmı?*

BİDƏK (Füzuli) - keçmişdə məhsulunonda biri heçmində alınan vergi. - *Ancax o xan da bordan onnan bir bidək alırdı.*

BİDİY (Qax) - xam yer, əkil-məmiş sahə. - *Bidiydən şum qayrlır.*

BİGƏX' (Cəbrayıl) - anası ölmüş quzu və ya buzov.

BİGİR I (Cəbrayıl, Meğri) - birlikdə, bir yerdə. - *Yaviğa gə, bigir oturax* (Cəbrayıl).

BİGİR II (Bakı) - güc, qüvvə. - *Hələ bil əlimün bigiri yoxdu.* <>**Bigir verməg** - kömək etmək, güc vermək. - *Alla sənə bigir vərsin, bəlkə işini tez qutarasan.*

Bi:ğUR (Kürdəmir) - 1. bir dəfə. - *Bi:ğur məyi, bi:ğur oyu döyirdi;* 2. bu dəfə. - *Bi:ğur se:n nobatndı.*

BİJ (Ağdam, Bərdə, Gəncə, Şuşa) - ağacın dibindən çıxan cavan zoğ. - *Bijdəri kəsməsən, yaxşı yekəlməz* (Ağdam); - *Məmiş, rənəx' bijdərinən bir az yol, eşşeyin qava:na töx'* (Gəncə).

BİJƏLTƏX' I (Gəncə) - nadinc. - *Yaman bijəltəx' usaxlardı, əllərinən yoldan keşməy olmur.*

BİJƏLTƏX' II (Şuşa) - kəlekbaz, bic. - *Cox bijəltəx' gədədi bizim bu Məhi, heş allatmax olmur onu.*

BİJƏLTƏX'LIX' (Şuşa) - kəlek-bazlıq, bicilik, hiyləgərlik. - *Bijəltəx'lix'də hamını ölüf keşmişən.*

BİJƏNDƏR (Qazax) - kəlekbaz, hiyləgər. - *Belə bijəndər adam olmaz.*

BİJƏNDƏRRİX' (Gəncə) - kəlek-bazlıq, bicilik, hiyləgərlik. - *Bijəndərrix'də onun qavağına çıxan olmaz.*

BİJƏNGƏ (Mingəçevir) - kəlekbaz, hiyləgər.

BİJƏRTDƏX' (Borçalı, Qazax) - *bax bijəltəx' II.* - *Yaman bijərtdəx' usaxdı*

(Borçalı).

BİJƏYİNDE (Qazax) - doğmaq vaxtı çatmamış, doğum yaşına çatmamış (heyvan). - *Bu düyə bijeyində doğdu, hələ gelən il doğasıydı.*

BİJƏYİNƏ (Daşkəsən, Çembərək, Gədəbəy, Qazax, Mingəçevir, Şamaxı, Tərtər, Ucar) - *bax bijeyində.* - *Bizim düyə keçən il bijeyinə doğuf* (Daşkəsən); - *Alağız inəx' bijeyinə buğya:lmışdı deyin, yekəlmədi, xırca ğaldı* (Çembərək); - *Də:sən bizim gamış bijeyinə doğajax* (Ucar).

BİJVƏR (İmişli, Tərtər) - vaxtından əvvəl, faraş doğulmuş quzu və ya çəpiş. - *Mənim birbijvərim var* (Tərtər).

BİLDİRÇİNBDI (Kürdəmir, Salyan) - armud növü adı. - *Bizdərdə bildirçinbidi armud çıoxdu* (Kürdəmir).

BİLDİRÇİNBDU (Tərtər) - *bax bildirçinbidi.*

BİLƏ I (Qax, Meğri) - birgə, birlikdə. - *Sənnənə bilə cəhənnəmə gidər* (Qax); - *Bir mənzildə qalerdix', bilə yeyif, bilə də gəzerdix'* (Meğri).

BİLƏ II (Meğri) - ovuc. - *Biləsinə un sayı pul bəseydin, özi addədeydi səni o taya.*

BİLƏ III (Meğri) - öz. - *Şəxsivar erkeyi çəv'di biləsinə.*

BİLƏBETDAN (Borçalı) - quş adı.

BİLƏCANI (Ucar) - irigiləli, qara rəngli üzüm növü.

BİLƏNCİL (İmişli) - bilən. - *Mən çox sö:bət biləncil dö:üləm.*

BİLƏNDƏR (Göyçay, İsləmlli, Qazax, Naxçıvan) - bilən, hər şeyi anlayan. - *Kamal biləndər usağıdı* (İsləmlli); - *Məmmədin oğlu yaman biləndərdi* (Naxçıvan).

BİLƏNG (Masallı) - yaba.

BİLƏRCİN (Füzuli, Kürdəmir) - yemiş növü adı. - *Bozdəliyənən bilərcin alahi cir yeməlidü* (Kürdəmir); - *Bilərcin bərk olur, irəngi ağ, ya da qırmızı olur*

(Füzuli).

BİLƏRZİX I (Tərtər) - köynəyin qoluna tikilən köbə. - *Köynəx'də bilərzix' olmasa, qolu tez dağılar.*

BİLƏRZİX II (Culfa) - qəssiz üzük. - *Bilərzix'də qaş olmaz, üzük'də qaş olar;* - *Bilərziyi kişilər taxar, onda qaş olmur.*

BİLƏSİNCE (Qax) - 1.həddən artıq çoxlu; 2.bacardıqca. - *Biləsince mağa yükəldi, dannadı.*

BİLİ (Lənkəran, Masallı) - ördək. - *Bala, o bililəri küçiyə niyə buraxmisan?* - *Bizim bililər çayda üzir* (Lənkəran).

BİLİBITDAN (Tovuz) - *bax Biləbetdan.*

BILIQÜMƏ (Lənkəran) - quş tutmaq üçün tor. - *Biz bu gün biliqümə quracəyik.*

BILIQÜMƏLƏMƏG (Lənkəran) - torla quş tutmaq. *Yüz dənə ördəyi birdən biliqümələdim.*

BİLİNDAR (Füzuli) - tunel. - *Orda bilindar var.*

BİLİTCİ (İmişli) - bilet satan kasir. - *Bilitçi yerimizi dəgişik salıb.*

BİLLƏ I (Ağcabədi, Füzuli, Kürdəmir, Mingəçevir, Salyan, Şuşa) - uşaqlara verilən hər çür şirniyyat, meyvə və sair dadlı şəylər. - *Ay qız, ağlama, gə sə: billə verim* (Ağcabədi); - *Bazardan uşağa billə al* (Kürdəmir); - *Qızım, gə sənə billə verim* (Salyan); - *Uşa:n əlinə billədən-zaddan bir şey ver, qoy başı dümüx' olsun* (Şuşa).

BİLLƏ II (Ucar) - gözün kənarlarında əmələ gelən şiş. - *Əlinin gözündə billə var.*

BİNEKDAR (Bakı) - keçmişdə topdan satışla məşğul olan tacir. - *Binekdarun öyi doli olar.*

BİNƏ I (Cəbrayıllı, Füzuli, Kürdəmir, Salyan, Şamaxı, Şəmkir, Zaqatala) - köçərilərin qış aylarında kənddən kənar heyvan saxladıqları yer, məskən. - *Qoyunnar yayda yeylaxda olicax, qışda*

binədə olıcax (Zaqatala); - *Binəmiz daşdicadadı* (Füzuli); - *Bı kətdə bi binə var* (Salyan).

BİNƏ II (Kürdəmir, Şəki) - çəltik biçini zamanı çöldə düzəldilən müvəqqəti yaşayış yeri. - *Biyil də binəni bildirkı binə yerində tix'mışx* (Şəki).

BİNƏ III (Cənubi Azərbaycan) - vələ qoşulan sonuncu cüt heyvan. - *Binəni bərk bağla, açılmışın.*

BİNƏCƏ (Füzuli) - müqavilə-namə. - *Əvvəlcə binəcə bağlıyıllar, sora işə başdıyiyllar dana.*

BİNƏKDAR (Bakı, Şamaxı) - evvəlki, ilk, əsas. - *Binəkdar yerimiz bıradı.*

BİNƏKƏ (Lənkəran) - odun. - *Dünən meşəbeyidən bi maşın binəkə alduğ.*

BİNƏLƏNMƏK (Göyçay) - binə salmaq, yurd salmaq.

BİNƏLİ I (Borçalı) - doğru, düz. - *Binəli söz oydu ki, Ali dedi.*

BİNƏLİ II (Füzuli, Qax) - oturaq. - *Qorqan bızdən yuxarıdı, o da binəlidi, Qaraxanbəyil də binəlidi* (Füzuli).

BİNƏLİ III (Ağbaba, Şuşa) - həmişəlik, daimi. - *Bu, binəli işdiyən döyüll* (Ağbaba); - *Biryollux binəli köç şəhərə gə* (Şuşa).

BİNƏLİ-BİLGƏLİ (Göyçay) - varlı.

BİNƏM (Mingəçevir, Şəmkir) - uyğun, münasib. - *Adamin işinə binəm hax verir da* (Mingəçevir); - *Sən də qarnına binəm yi* (Şəmkir).

BİNƏSİF (Qazax) - münasib, uyğun. - *Özünə binəsif hər kəs iş görse, qalxoza iş qalmaz.*

BİNİL (Meğri) - toyuq-cüçənin su içməsi üçün düzəldilmiş çuxur yer. - *Uş gündü bu külfətdən bir adam binilə su töxmey ki, cüçələr issin.*

BİPBİLİ (Kürdəmir) - turac.

BİRBAĞIR I (Füzuli, Zəngilan) - 1. eyni vaxtda (Füzuli). - *Bir qaralda, bir vaxda olma: birbağır de:llər;* 2. eyni

qaydada (Zəngilan). - *Qurtdarı birbağır yemləmişəm de:in hamsi birdən barama səriyif.*

BİRBAĞIR II (Berdə, Xanlar) - 1. eynicinsli (Berdə). - *Bura yiğilan mallar birbağır mallardır, olları ayırmaz yaramaz;* 2. eynixasiyyətli (Xanlar), 3. həmfikir (Xanlar). - *Bizim Əlişinən qomşu Bahadur çox birbağır oğlandılar.*

BİRBAĞIRA (Borçalı, Qazax) - *bax birbağır II* (3-cü mə'na). - *Abbasnan Hasan birbağırdı.* (Borçalı).

BİR: BİR BURUM (Ağdam, Bakı, Berdə, Qazax, Şuşa, Tərtər) - bir dəfə, bir qədər, bir az ("qaynamaq" fe'lili işlənir). - *Qoy bir burum qaynasın, sora götürü* (Ağdam); - *Bir burum qayniyannan sora götürüf onu süzürsən* (Şuşa). ◊**Bir qırníx** (Ağdam, Berdə, Qazax, Şuşa) - bir az, bir qədər. - *Bir qırníx sabin qalmışdı burda, onu da qarğıga apardı* (Ağdam); - *Xalan sā:qurvan, bir qırníx su ver mā: içim* (Şuşa). **Bir qırtanax** (Gəncə, Xanlar, Şuşa) - *bax bir qırníx.* - *Bir qırtanax pendir də vermir ki, çörə:mizə yavannix eliyəx'* (Gəncə). **Bir qulax** (Şuşa). - bir parça, bir tike. - *Təx'nədən bir qulax mā: çörəx' gəti.* Bir dıqqara (Bakı) - bir az, bir tike. Bir dinqa (Bakı) - bir az, bir tike. - *Bir dinqa çörek yidim.* **Bir desberi** (Bakı) - bə'zi. - *Bir desberi adamnar bağda payızın axırına qədər qalır.* **Bir dilimə** (Ağdam, Berdə, Gəncə, Şuşa) - birbaşa, birdəfəyə, birməfəsə. - *Hamisin bir dilimə içə bilsən, oğulsan* (Ağdam); - *Bir-bir getirince, bir dilimə gəti dana* (Berdə); - *Bax, bir dilimə gedif gələrsən, ha:, gözdüyüürəm* (Gəncə). **Bir əmbiz** (İsmayılli) - çox, xeyli. - *Bizim xırmando hələ bir əmbiz bigdamız döyülməmiş qalıbdı.* **Bir kərix'** (Qazax) - birdəfəlik. **Bir o:r** (Bakı) - bir an, bir müddət. - *Bir o:r gözdə, öyə degim gelim.* **Bir öynə** (Tovuz) - bir dəfə. **Bir samad** (Bakı) - bir az, bir an, bir dəqiqli. - *Ağəz, bir samad gözdə, gəlirəm.* **Bir səhnət** (Ağbaba) - bir dəfə. **Bir soluğa** (Qazax) -

birdəfəyə, birbaşa. - *Uşaxlıxda bu dağı
bir soluğa çıxerdim, indi çıxamme:ram.*
Bir havır (Naxçıvan) - *bax bir o:r.* Bir
ho:ur (Ağdam, Gence, Qazax, Şuşa) -
bax bir o:r. - *Bir ho:ur qoy oturax, baş-
beynimizi töx'mə* (Ağdam); - *Bir ho:ur
dur, nəfəsimizi dərəx'* (Gence); - *Ə:, bir
ho:ur diş dur!* (Şuşa). **Bir çala** (Qazax) -
bir az, bir qədər. - *Mən bir çala dayma
oxşo:ram.* **Bir çətən** (Gence) - çoxlu,
xeyli. - Çovan oğlunun bir çətən külfəti
var. **Bir çımdix'** (Ağdam, Bərdə, Yevlax)
- bir az, bir qədər. - *Nənəm de:ir ki, bir
çımdix' duz versin bize* (Ağdam); - *Bir
çımdix' torpax götü üsdünə töx'* (Bərdə).
Bir çin (Bakı) - bir dəfə, bir yol. - *əvvəl
bir çin dannadı, sora dürdi
dögməgə.* **Bir çıqqah** (Füzuli) - bir az, bir
qədər. - *Bir çıqqah da kəs ver qardaşına.*
Bir çilo (Şuşa) - bir dəfə, bir yol. - *Bir
çilo gəldim, gördüm qapınız bağlıdı.* **Bir
çini** (Biləsuvar) - iki şahı, on qəpik. -
Qardaşımı bir çini pul verdim.

BİRCƏBACI (Kurdəmir) - qardaş
arvadı. - *Bircəbacım suya gedüp.*

BİRCƏNƏ (Qax) - fırfıra. - *İpnən
vurup hərrətiylər bircənəni.*

BİRETƏ (Bakı) - tamamilə, baş-
dan-başa. - *Sə:r sübdən durub gördüm, o
qədə qar yağıb ki, hər yeri biretə örtüb.*

BİRƏBİL (Sabirabad) - dirmiq. -
Birəbil götürüb yerə gedirəm.

BİRƏBITDƏN (Qazax) - *bax
biləbatdan.* - *Birəbitdən örgüyə girdi.*

BİRƏÇİÇƏYİ (Xanlar) - yabanı
bitki adı.

BİRƏDİ (Çəmbərək, Qazax, To-
vuz) - birlikdə, bir yerde. - *Məni də
gözdüyün, birədi gedəx'* (Qazax); - *Buyışı
birədi görün, qutarsın kessin* (Çəmbərək);
- *Elə vaxt olordu kin, birədi əkerdix', elə
vaxt olordu kin, ayrı-ayrı əkerdix'* (Tovuz).

BİRƏDİLƏŞMƏX' (Qazax) - bir-
leşmək, toplaşmaq. - *Əzəl hər kəndin
qolxozu vardi, sora birədiləşdi, bir qolxo-*

oldu.

BİRƏDİR (Şemkir) - *bax birədi.* -
Gözdə, birədir gedəx'.

BİRƏDIRRİYƏ (Tovuz) - birlikdə,
şərikli. - *Qavax xüsusi, güjü çatmış
birədirriyə əkirdi.*

BİRƏKƏM (Şemkir) - birlikdə, bir
yerde. - *Birki gün dayanın, hammız
birəkəm gedəx'.*

BİRƏKƏMNƏMƏX' (Şemkir) -
cəmləmək, toplamaq, bir yerə yiğməq. -
*Mali qomarradıx, birəkəmniyif gözdədix',
gəlif çıxmadin.*

BİRƏLƏŞMƏX' (Qarakilsə) - möhkəmlənib qalmaq, məskən salmaq. - *O
vaxt orda birələşdim, isti:rdim onnarı da
yiğim ora.*

BİRƏLLİ (Bakı, Göyçay, İmişli,
İsmayıllı, Kürdəmir, Salyan, Şamaxı,
Zəngilan) - su qabı, su içmək üçün qab. -
Qədəş, birəllini götür gel (Bakı); - *Birəlli
qabaxılar olardı, indi qurusqa de:rix'* (Zəngilan); - *Birəlliynən bir yağ içən
kişilərimiz vardi, indi hanı?* (Kürdəmir).

BİRƏLLİĞ (Bakı) - *bax birəlli.*

BİRƏMƏ (Qazax) - birbaşa, düz. -
Öydən çıxış birəmə kəndə getdim.

BİRƏNTİ I (Qazax) - *bax birədi.* -
Üçümüz birənti bu məx'dəvə gəldix'.

BİRƏNTİ II (Qazax) - məcmu,
cəm. - *Sürülerin birəntisi ommin qo-
yundu.*

BİRƏNTİ III (Qazax) - yolayıcı,
müxtəlif yolların birləşdiyi yer. - *Ha:na
gessəx' birəntidə görüşərix'.*

BİRƏNTİLƏŞMƏX' (Qazax) -
bax birədiləşməx'. - *Kəndə gedəndə bir-
birimizi çağırdıx birəntiləşdix'.*

BİRƏTİ I (Naxçıvan) - *bax birədi.*

BİRƏTİ II (Naxçıvan) - birdəfə-
lik, biryolluq. - *Mən biləni qalxoz sədri
birəti getdi.*

BİRHEYDİ (Yevlax) - uşaq oyu-
nu adı. - *Birheydidə beş-altı uşaq oynuya
bilir.*

BİRİNDE (Kürdəmir, Qazax) - bir

dəfə, bir vaxt, bir zaman. - *Birində qoyna canavar çüsdü, iki toğlu ýaraladı* (Qazax).

BİRKAR (Cəbrayıl) - birlikdə, bir yerdə. - *Niyə ayrı lax, birkar işdi:rik də.*

BİRKƏM (Şemkir) - birlikdə, bir yerdə.

BİRKİR (Zəngilan) - *bax birkar.* - Gedirsən, gə *birkir gedax.*

BİRO:UZ (Bakı, Gəncə, Şamaxı, Şuşa) - *bax birovuz.* - *Aşnə, olmiyə popağın biro:uzdu?* (Bakı); - *Mənim biro:uz şeydən zəhləm kədir* (Gəncə).

BİROVUZ (Dərbənd) - müvəqqəti istifadə üçün alınmış şey.

BİRRİX' (Qazax) - bir manatlıq. - *Ala bu üşdürü, birriy elə, maşa ver.*

BİSARIM (Meğri) - birdən, qəfildən. - *Getmişdix ava, heş yerda av tapammadix, kanda qayiderdix ki, bisarım gördix bidi bir süri keçi Mabir avlağının aşdı.*

BİSDAN: BİSDAN OLMAX (Ordubad) - yetişib tağdan düşmek. - *Qavın bosdanda yetişib bisdan olub.*

BİSDƏ (Ordubad) - bir kilogram ağırlığında çəki vahidi. - *Bisdə bir kiloya deyərrix; - Bisdə çəki daşıdı.*

BİSDƏN: BİSDƏN OLMAX (Ordubad) - *bax bisdan olmax.*

BİSDİLİ (Quba) - gödəkboylu. - *Una bisdili diyəndə açığı kələdü;* - *Adamun buyi kiçik ulsa, bizdə una bisdili diyədülər.*

BİSFARIM (Meğri) - birdən, qəfildən.

BİST (Culfa, Zəngilan) - dəyirmanın üst daşını hərkətə getirən dəmir ox. - *Bist də:rman daşının oxudu* (Culfa).

BİSTAN: BİSTAN OLMAX (Culfa) - *bax bisdan olmax.*

BİSTİNİ: BİSTİNİ VURMAX (Meğri) - kefi kök olmaq. - *Kefin bistini vurey;* - *Eladi, kefi bistini vurey.*

BİŞ-BİŞİ (Qazax) - sünbüle bənzər yabanı ot. - *Bış-bışı kimin irəlliyiʃ.*

BİŞDÜŞ (Çəmbərək, Şəki) -

xörək, yemək. - *Həməşə bisdişüməz olur;*

- *Bişdüş əysiy olmazdi bullarda* (Çəmbərək).

BİŞİ (Ağsu, Kürdəmir, Lənkəran) - yağ, yumurta, süd və şəker qarışdırılmış xəmirdən bişirilən çörək. - *Xalamgildən gətirdiyin bişi çox daddiydi.*

BİŞİGDIRNAĞI (Bakı) - nərgizgülü.

BİŞİRT: BİŞİRT ELƏMƏX' (Şahbuz) - becərmək. - *Xəşəni bişirt eliyirix'.*

BİŞMƏ I (Quba) - kəlağayı.

BİŞMƏ II (Kürdəmir, Zərdab) - axtalanmış keçi və ya qoyun.

BİŞMƏCƏ (Qazax, Şemkir) - istidən büküklerde və barmağın arasında əmələ gələn yara. - *Istidən ayaxlarım bişməcə olufdu* (Şemkir).

BİTBƏBIT (Kürdəmir, Qazax, Şuşa) - 1. çox diqqətlə (Kürdəmir, Qazax) - *Ay qız, qayçıyı itirmişəm, Savaxdan hər yeri bitbəbit axdarmışam, tapammeýram* (Qazax); 2. olduğu kimi, dəqiq surətdə (Şuşa). - *Dediyim sözərin hamisini ona birbəbit xəbər verərsən.*

BİTDƏ-BİTDƏ I (Şəki) - yavaşyavaş. - *Sən nə bitdə-bitdə gəlirsən?*

BİTDƏ-BİTDƏ II (Çəmbərək) - dəqiq surətdə, olduğu kimi. - *Burda nə demişdim, getdi, öylərində bitdə-bitdə hamsin xavar verdi.*

BİTDİĞAN (Saatlı) - *bax bitdiyan.*

BİTDİKAN (Kürdəmir) - *bax bitdiyan.*

BİTDİLİ (Kürdəmir) - ağaçqanad. - *Yaz olanda bitdili adama göz verər, işiq verməzdı.*

BİTDİYAN (Cəbrayıl) - sərçəye oxşar kiçik quş. - *Kolda bitdiyan yuası var.*

BİTDİYƏN (Göyçay, Lənkəran, Tərtər) - *bax bitdiyan.* - *Bitdiyən kimi nə bitdiyirsən* (Lənkəran).

BİTDÜDÜX' (Laçın, Şuşa)

bitey

yabanı ağaç növü. - *Darabanın dibində bir bitdüdük' ağaççı pitif* (Şuşa); - *Bitdüdük' ağaçının içi boş olur* (Laçın).

BİTEY (Zaqatala) - ari pətəyi. - *Boş biteydi, bal yoxdu.*

BİTİRİCİ (Tovuz) - kuryer (idarədə kağız paylayan xadim). - *İndi bitiricini göndərəm, çağrар onu.*

BİTMƏX' (Qazax) - bitişmək, sağalmaq. - *Sağ qolum sınmışdı, indi bitif;* - *Görəsən, Qasımın sinan qılçası bitifmi?*

BİTRAX (Çəbrayıl) - yabanı bitki adı.

BİUĞUR (Kürdəmir) - 1. bir dəfə. - *Biugur bize gələndə uşaxları da gəti;* 2. bir az. - *Biugur diyandi, so:ra ketdi.*

BİVƏ (Çəbrayıl) - güvə. - *Yun paltarımızı bivə tamam isdahatdan salıbdı.*

BİVİ (İmişli) - *bax bibi.*

BİYAĞINNAN (Göyçay) - *bax bəyağınnan.*

BİYANA (Kürdəmir) - yabanı bitki adı.

BİYƏ (Gəncə, Tovuz) - eqrəb.

BİYƏNDƏCƏR (Bakı) - çirkin, kifir.

BİYƏNGƏNƏ (Ağdam, Bərdə, Şuşa) - *bax biyəngə.* - *Baho! Bir bijənkənədi ki, o gəl görəsən* (Şuşa).

BİYİXMANNIĞ (Bakı) - avaraçılıq.

BİYOL (Cənubi Azərbaycan, Şəki) - bir dəfə. - *Biylər habirdən keçirdim, Həsənə irast gəldim.*

BİYOSAL (Bakı) - lazımsız, faydasız. - *Nöşün bir belə biyosal işdər görürsən, adam bö:gdən soruşar, so:ra gedər.*

BİZAYA (Salyan) - gereksiz, yararsız. - *Hə:ti süpir, bizaya şeyləri at kessin;* - *Bizzə bizaya adam yoxdu.*

BIZZƏQ (Kəlbəcər) - bic, dələduz.

BIZZƏQ-BIZZƏQ (Kəlbəcər) - bic-bic, dələduzcasına. - *Bizzəq-bizzəq danışma.*

BO:A (Xanlar) - qırmızı rənk

almaq üçün işlədilən yabanı bitki adı. - *Bo:anı qazif getirillər, əzif qaynadıllar, yaxşı qırmızı irəngi olur, onnan if, paltar bo:yullar.*

BOBILBAS (Salyan) - şayıə.

<>**Bobilbas olmaq** (Salyan) - yayılmaq (xəbər, şayıə haqqında). - *Xanseynün məsələsi kəndə bobilbas olib.*

BOBILBASÇI (İmişli) - şayıə yayan, xəbərci. - *İnanmeyün hər bobilbasçı adamın sözünə.*

BOCCA (Gədəbəy) - yeyilen yabanı bitki adı. - *Gedinnən bir əz bocca yiğ gəti.*

BODUR (Gədəbəy) - kobud, kələkötür. - *He:lə çox bodurdu, siğal irəndəsinə çəkinqinə birez.*

BOĞANAX (Qarakilsə) - savaş, dava-dalaş. - *Kəndin ə:ğində bir boğanax tüşəndə başında eşitmırıx'!*

BOĞAZALTı I (Şamaxı, Ucar) - kiçik baş şalı. - *Mə: bir boğazaltı da alımsız* (Ucar); - *Boğazaltımı Suğrabəyim birovuz apardı* (Şamaxı).

BOĞAZALTı II (Gəncə, Şuşa) - qadınların boyunlarına taxdiqları qızıl ziynet. - *Hürnisənin boğazaltısını dünəncəz oğurruyuşlar* (Gəncə); - *Toyumuzda qaynim ma: bir boğazaltı alif bağışdamışdı* (Şuşa).

BOĞAZALTı III (İmişli, Şuşa, Tovuz) - 1.yüyənin hissəsi, atın boğazının altından keçən qayış (İmişli, Şuşa). - *Boğazaltı atın yüyənində olor;* - *Atın boğazaltısı qırılıfdı, onu apar tix'dir* (Şuşa); 2.boyunduruğun alt ağacı (Tovuz). - *Gə boğazaltını dəyişəx'.*

BOĞAZ: BOĞAZ OLMAX (Füzuli, Salyan) - 1.borcu olmaq (Füzuli) - *İsəmirem, qardaş, mənim başqasına boğaz olmağa tə:rim yaxdu;* 2.sünbüllenmək, sünbülbəl açmaq həddinə çatmaq (Salyan) - *Əvel taxıl boğaz olur, sümül açır, yetişir, çalmaynan, ya əlnən biçirüg.*

BOĞAZÇIL (Basarkeçər) - qarınqulu. - *Boğazçıl boğazın otaran adamdı,*

harda yeməx' var, özün verər ora.

BOĞAZÇIÇƏYİ (Kəlbəcər) - yabanı bitki adı. - *Boğazçıçayı burda çox olur.*

BOĞAZDAMAX (Daşkəsən) - boğazından tutub başını kəsmek. - *Piçaxnan qoyunu boğazdeyrix.*

BOĞAZDANACAX (Borçalı) - xirtdek.

BOĞAZDAŞMAX (Füzuli) - sünbüllənmək, sünbül çıxarmaq ərefəsində olmaq (taxıldır). - Üçüncü alaxda zəmi bogazdaşır, yanı zəmi baş açır, ancax sünbül gerünmür.

BOĞAZDI (Borçalı) - uzunboğaz çəkmə. - *Boğazdiyi kişilər geər.*

BOĞAZDIX (Zəngilan) - qif. - *Boğazdigi gəti çura: nəvit töküm.*

BOĞAZDÖYÜ (Qazax) - qif. - *Birdə boğazdöyü də de: ilir, qip da de: ilir.*

BOĞAZQULU (Borçalı) - acgöz. - *Misir elə adamdı ki, hər şeyə gözün saler, boğazqulu adamdı.*

BOĞMA (Hamamlı) - evin üstündə eninə düzülən ağaclar. - *Əvvəl sūrməyi atallar, sonra boğmoyu atallar sūrmənin üsdən daşın üsdünə.*

BOĞMALANMAX (Kürdəmir, Oğuz) - məc. yemək. - *Al boğmalañ, dur işirə get* (Oğuz); - *Al, bircə boğmalanı* (Kürdəmir).

BOĞMALAŞMAX (Şəki) - dalaşmaq, əlbəyaxa olmax. - *O qədə boğmalaşdilar, axırda özdəri yoruluf ayrıldı.*

BOĞUŞMAX (Qazax, Şəki) - dalaşmaq. - *Qonşı qonşının boğuşdu, qaraçıyı fırṣant düşdü* (Şəki).

BOQ (Qax) - qarğıdan hazırlanan boru. - *Boqnan təndir üfürüyux.*

BOQANMAX (Qax) - qapanmaq, bağlanmaq. - *Umannın ağızı boqanıp.*

BOQON (Balakən) - evin küçü. - *Süpürgəni boqona qoymuşam.*

BOLLAMAX (Ordubad) - selləmək, bol su buraxmaq.

BOLNA-SOLNA (Qazax) - kifayət qədər, doyunca. - *Çöller yaman otdu, bolna-solna otdor heyvan;* - *Bu il taxılımız bol oluf, laf bolna-solna işdətmışix'.*

BOMBA I (Ağdam, Bərdə, Füzuli, Şuşa, Tərtər) - göyərti və düyüdən hazırlanmış sıyıq xörək. - *Yaz vaxdı bomba ləzət verir* (Ağdam); - *Boyana bombası olseydi, nə yeərdim!* (Bərdə); - *Sö:üx dəyən adam bomba yesə tez sağalar* (Tərtər); - *Əzizə xala bomba bişirif* (Füzuli).

BOMBA II (Yevlax, Mingəçevir) - çörəx' zavodunda bişirilən kömə çörək. - *Gələndə bir dənə də bomba al gəti, çörə: imiz azdı* (Yevlax).

BOMBA III (Ordubad) - iri, yekə. ->**Bomba papax** - yekə tüklü şış papaq. - *Bomba papağı hər kəs qoyar.*

BOMBALAMAX (Mingəçevir) - iri tikərlərə kobud-kobud yemək.

BOMBI (Kəlbəcər) - təpə, dikdir. - *Mallar bombıda otdiyir.*

BOMBU (Ordubad, Şəki) - *bax bomba II.* - *Bombu ağ unnan bişəndə yaxşı olur* (Ordubad).

BOMBULUBAZ (Xaçmaz) - yün-gülxasiyyətli. - *Həsən bombulubaz adamı.*

BOMBULUMBOŞ (Mingəçevir) - *lap boş, bomboş.*

BORALAMAX (Çəmbərək) - danlamaq. - *Gecə məni Zağar Səmət boraladı;* - *Yaman boraladım Qulunu bizi:lmədiyinə.*

BORANI (Bakı, Gəncə, Ordubad, Şərur) - göyərti və yumurtadan hazırlanan xörək adı. - *Ana, büyün nahara bir yaxşı borani bişir, ətdən zəhləm gedif* (Gəncə); - *Burda maşın yağda qızarılmasına borani diyərix* (Ordubad).

BORANNAMAX (Qazax) - borana düşmək, soyuqlamaq, soyuqdan donmaq. - *Kallar çöldə qalif boranınyifdi.*

BORAŞUM (Astara, Cəlilabad,

borazannamax

Lənkəran, Masallı) - bel ilə edilən şum.
=>**Boraşum vurmax** (Biləsuvar) - bel ilə
şumlamaq. *Mən boraşumu payızda
vurdum.* **Boraşum eləməy** (Astara,
Cəlilabad, Lənkəran, Masallı) - bel ilə
qazmaq, belləmək. *Bu gün çoxlu boraşum
elədüm* (Masallı); - *Dava vaxdı qurva yox,
traxdır yox, zənənnər boraşum eleydi yeri*
(Cəlilabad).

BORAZANNAMAX (Naxçıvan)
- yersiz danışmaq. - *Əliqulu elə bora-
zannır.*

BORBORİ (Salyan) - düşün-
mədən, fikirləşmədən. - *Məlek çox
borbori danışan adamdu, nə bö:üg bilir,
nə kiçig.*

BORDAX (Basarkeçər, Gəncə,
Qazax, Şuşa) - kökəldilmiş, bəslənmiş. -
Məmmədin bir bordax qoyunu var
(Basarkeçər); - *Bu gamışdar da bordax
heyvan kimi yağılıdlar* (Şuşa); - *Gədə o
qədər kökərif, elə bil bordax potasıdı*
(Qazax). =>**Bordağa bağlamax** (Qazax,
Şəmkir, Şuşa, Tovuz) - kökəltmək,
bəsləmək. - *Bu toğluyu bordaşa bağ-
lamışam, sə:η toyuɳa aparajam* (Qazax).

BORDAXLAMAX (Çəmbərək,
Qazax, Tərtər) - kökəltmək, bəsləmək. -
*İnə:i qış bordaxlamaseydi, indi belə
südü olmazdi* (Qazax). - *Həsen kişi
inə:ini yaxşı bordaxlyif* (Tərtər).

BORDAMAX (Basarkeçər, Gədə-
bəy) - kökəltmək, bəsləmək - *Qoçu gəti
ayrıca saxla, borduyajam* (Basarkeçər); -
*Onu bordamağına dəyməz, ayrisını
bordagınan* (Gədəbəy).

BORROY (Laçın) - əlindən iş
gelməyen, bacarıqsız. - *O yaman borroy
adamdı.*

BORUĞ (Cənubi Azərbaycan) -
boyaq almaq üçün işlədilən yabanı bitki
adi.

BOSAĞA (Masallı) - astana.

BOŞ (Şəki) - içərisindən qurdu
çixarılmış barama. - *Boşu yaxına yiğin,
işdiyəndə hasand olsun;* - *Qurdu
çixannan sora qalanna boş diyrux.*

BOŞANAX (Zəngilan) - asanlıqla
yarılan (odun).

BOŞDAĞ I (Kürdəmir) - yumşaq,
boştəhər. - *Bizim yer boşdagdı, yaxşı əkin
olur.*

BOŞDAĞ II (İmişli) - sahibsiz,
yiyesiz, boş. - *Bilar gedib bi boşdağ yerde
kənd saldılar.* =>**Boşdağa qoymax**
(Oğuz) - dince qoymaq, müsəyyən müddət
üçün əkməmek. - *Bu il yerimizi boşdağa
qoymışix.*

BOŞDAX I (Şuşa) - *bax boşdağ*
II. - *Boşdax at bizim qo:uruğa girmişdi,
qovdum.*

BOŞDAX II (Beyləqan) - işsiz,
bekar. - *Niyə aralıxdə boşdax gəzirsən?*

BOŞURUNQU (Çəmbərək, Qazax)
- 1.bir azca boş, nisbətən boş (Çəmbərək).
- *Harava boşurunqu sarılmışdı deyin, ot
dağıldı;* 2.yumşaqtəhər (Qazax). - Yaxşı
əkiler, bu yer boşurunqudu.

BOVA (Balakən) - ana. - *Bovam
işə gedib.*

BOYAX (Cəbrayıł) - *bax bo:a.* -
Boyax həməşə kolların divində çox pitir.

BOYANA (Ağdam, Bərdə, Cəb-
rayıl, Göyçay, Kürdəmir, Mingəçevir,
Şuşa, Tərtər) - *bax biyana.* - *Gör ba-
zarda boyana varmı, al kəti bü:n boyanalı
aş pişirəx'* (Ağdam); - *Uşaxlar gedif bir
mişox boyana yiğif gətiriflər* (Bərdə).

BOYÇIÇƏYİ (Xanlar) - sarı çi-
çaklı, xoş ətirli yabanı bitki adı. -
Boyçıçəyinin irəngi düm sarı olur.

BOYGƏRDƏNƏ (Cənubi Azər-
baycan) - yeməli bitki növü. - *Uşaxlar
çoxlu boygərdənə yiğipla.*

BOYGÖRMƏ (Basarkeçər, Nax-
çıvan) - 1.toydan sonra təzə gəlini görmək
mərasimi (Naxçıvan). - *Anam
boygörmüyə gedib;* 2.təzə gəlinə toydan
sonra verilən hədiyyə (Basarkeçər). -
Həmi qızı boygörmə verəmlidi.

BOYGÖRMƏSİ (Daşkəsən, Gə-
dəbəy, Qazax) - *bax boygörme.* - *Savax
boygörməsidi gəlinin* (Qazax); - *Boy-
görməsi verdim dünən dayının gəlininə*

om ma:t (Gədəbəy); - *Dosdar gəlif boygörməsi vereydilər gəlinə* (Daşkəsən).

BOYGÖRÜNCƏYİ (Ağdam, Bərdə, Kürdəmir, Şuşa) - 1. toydan sonra təzə gəlini görmək mərasimi (Bərdə, Kürdəmir); 2. təzə gəlinə toydan sonra verilən hədiyyə (Ağdam, Şuşa). - *Sabah boygörüncəyidi gəlinin, hamı gedəjəx', ga biz də gedəx'* (Ağdam); - *Qaynim mā: boyungörüncəyində bir üzük' bağışdamışdı* (Şuşa).

BOYIMMAX (Meğri) - *bax bavimmax.*

BOYL (Goranboy, Qazax, Naxçıvan, Tovuz) - 1. sonra; 2. deməli, deyəsən. - *əvvəlcə eti dorğa, boyl işə taxif közün üsde qoy* (Tovuz).

BOYLA (Borçalı) - *bax boyl.*

BOYLAM (Barana, Qazax) - *bax boyl.* - *Buroyu qutardı, boylam genə götdi oxudu* (Qazax); - *O bizi gəldi, boylam ikisi öyənə getdi* (Barana).

BOYLANA (Borçalı) - *bax boyl.*

BOYLANAX (Culfa) - görmək, *baxmaq.* - *Bilar istədilər boyluyalar.*

BOYLİ (Qazax) - *bax boyl.*

BOYLOM (Qazax) - *bax boyl.* - *Boylom bullar gedillər yeylağa, orda Kərəm İskəndərə görör.*

BOYLU I (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Şəki) - hamilə. - *Mahmudun qızı də:sən boyluodu* (Ağdam); - *Boyludu, bü:nə-saba: doğajaxdı* (Bərdə); - *Gəlin boyluodu, ağır iş görə bilmir* (Şəki).

BOYLU II (Bolnisi, Gədəbəy, Gəncə, Qazax, Şəmkir, Tovuz, Yevlax) - *bax boyl.* - *Getdim boylu gördüm kün, Asdan hələ yater* (Qazax); - *Boylu size danışaram* (Gədəbəy).

BOYLUM (Füzuli, Qarakilsə, Qazax, Naxçıvan, Şərur, Tovuz, Zəngilan) - *bax boyl.* - *Boylum padşax gəldi qojanın yanna* (Qazax); - *Boylum getdix çıxdıx əvə* (Zəngilan); - *Boylum gəldix bira, ta: qalmadix orda* (Şərur); - *Nəsir boylum getdi İravana* (Naxçıvan); - *Ziyad əvə getdi, boylum gedib kahada heş*

kimi görmədi (Qarakilsə); - *Boylum gedəx' bizi* (Füzuli).

BOYMAYOXUN (Lənkəran) - uşaq oyunu adı. - *Haram basmasan, boymayoxun oynaram.*

BOYOL (Qazax). - *bax boyl.* - *Boyol orda munu vurdular.*

BOYOTU (Xanlar) - xoş ətirli yabanı bitki adı.

BOYTUR (Qax) - çardağın üst dirəyi. - *Analigil buqün boytur durquzuylar.*

BOYUL (Qazax, Şəmkir, Tovuz) - *bax boyl.* - *Kişi apardı, boyul pulu sanadı, verdi ona;* - *Boyul Salah orda qaler, boyul o gəndin adı qaler Salahlı* (Qazax); - *Boyul səni xavar aldı;* - *Boyul onnan sonra düz Kürün qıraqına kimi yetdix'* (Şəmkir).

BOYUN I (Ağdam, Bərdə, Qazax, Şamxor, Şuşa). - araba və ya kotana qoşulan cüt öküz, kəl. - *Üş boyun qoşmuşdux, gənə yoxusu çıxa bilmirdix'* (Ağdam); - *Yerə baxır, dayna, elə yer olur iki boyun qoşurux kotana, elə yer olur bir* (Bərdə); - *Yer elə bətdi ki, dört boyun ulax da kotanı çəkə bilmer* (Şəmkir).

BOYUN II (Kürdəmir) - bir cüt öküzlə bir gün ərzində şumlamaq mümkün olan torpaq sahəsi. *Bi boyun yeri də bizi verməzdilər.*

BOYUNDURUX (Ağdam, Gədəbəy, Xanlar) - yaxalıq. - *Urbaşqamın boyunduruğu kirrənif, heş geymeli dö:ül* (Ağdam); - *Köynəyin boyunduruğu dar oluf* (Gədəbəy).

BOYVABOY (Qazax) - bərabər, ağızına qədər dolu. - *Haraveyi otnan boyvaboy dolduruf gətirdix', danalara bir həfdə çatar.*

BOZ I (Gəncə, İmişli, Yevlax) - diş qırqovul. - *Quşun xoruzı bəzəkli olar, bozi yox* (İmişli); - *Bü:n bir boz vurdum* (Yevlax); - *Qızılıqlışnan iş boz alındırm* (Gəncə).

BOZ II (Bərdə, Qarakilsə, Şuşa) - dəri xəstəliyi adı. - Uşağıın başında boz

var, onu hekimə körkəzsənə (Berdə); - *Uzā: də:sən boz tüşüf ha* (Qarakilsə); - Keşmişdə adamın başına boz tüşəndə gətirif üstünə bozbaş kəfi sürtərdilər (Şuşa).

BOZ III (Bakı, Salyan) - heyasız. - *Boz adam utaruzmaz*; - *Veli çox boz adamı* (Bakı).

BOZ IV (Xanlar) - naxıssız, saya corab. - *Uşağa boz örrük*.

BOZAĞAN (Laçın) - otsuz yer.

BOZAX I (Borçalı, Füzuli, Şəmkir, Tovuz) - yerli qoyun cinsi. - *Bozax bizim yerin qoyunlarıdı, yunu seyrex'di* (Tovuz); - *Bu bozax yunudu* (Şəmkir).

BOZAX II (Füzuli) - yemiş növü. - *Bozax yeməli yemişdi*.

BOZAX III (Ağdam) - quru ot.

BOZALAPERT (Qazax) - yön-dəmsiz. - *İmamqulunun kiçix' gedəsi illaf bozalapert oğlan oluf*.

BOZALĞAN (Ağbaba) - yabanı bitki adı.

BOZALI (Daşkəsən) - keçmişdə olan tüfənk növü. - *Bir bozalısı vardi o vaxdar bavamin*.

BOZARANTI (Gəncə) - səhər alaqqarılıqlı. - *Hələ bozarantıdı, göz-gözü görmür*.

BOZARIŞMAĞ (Kurdəmir) - dalaşmaq, sözleşmək. - *Boş şeydən ötri bozarışmağ ayıbdi*.

BOZARMAX I (Ağdam, Bərdə, Şuşa, Tərtər) - hirslenmək, əsəbleşmək, açıqlanmaq. - *Arvad üsdümə elə bozardı ki, qorxudan qaşdım* (Ağdam); - *Ə:, mə:niyə bozarırsan, sə: neynəmişəm?* (Berdə); - *Na:xca yerə üsdümə bozarma* (Şuşa).

BOZARMAX II (Ağdam) - xarablaşmaq, sərtleşmək, pozulmaq (hava haqqında) - *Hava yaman bozarf, qarramasə yaxşıdı*; - *Hava bozarf də:sən, yağış yağajax*.

BOZARTDAXLANMAX (Gəncə) - boz rəngə çalmaq. - *Bu buzoy yekəldix'cən tükü bozartdaxlanır*.

Boz ay (Qazax, Naxçıvan, Şəmkir, Tərtər, Tovuz) - qışın son ayı. - *Boz aydan sonra yazdı* (Qazax); - *Boz ay çox sö:ux olur* (Tərtər); - *Boz ayı keçirsəx' dərdimiz olmaz* (Naxçıvan); - *Boz ay çıxannan sonra bayram olur* (Tovuz).

BOZBAHAR (Gədəbəy) - quş adı.

BOZDAMAC (Bakı, İsmayılli, Qazax, Salyan) - sac üzərində bişirilən mayasız çörək. - *Bozdamac, əlim xəmirri, qarnum ac* (Bakı); - *A Şə:nisə xala, bozdamacı bişirib qutardun? Mən də biriki dənə bişirəcəm* (İsmayılli).

BOZDAMAŞ (Goranboy) - doğramac. - *Güllü qarı bir boşqaf bozdamaş qayrif yedi*.

BOZDAMAX I (Füzuli, Gəncə, İmişli, Qax, Qarakilsə, Mingəçevir, Şəmkir) - 1. oxşaya-oxşaya ağlamaq (Füzuli, İmişli, Qax, Qarakilsə, Mingəçevir). - *Kişi gəldi başdadi bozdamağa* (İmişli); - *No:luf oa bozdu:r* (Füzuli); 2. ucadan oxumaq və ya çalmaq (Gəncə, Şəmkir). - *Vəli dayı, bir yaxşı koroğlu bozda görəx'* (Şəmkir).

BOZDAMAX II (Çəmbərək) - danlamaq. - *Çox bozdadı kişi səni də:n*.

BOZDAMAX III (Çəmbərək) - qarşılamaq. - *Xidirinən İse Quluyu dü-nənnəri yaman bozdadi*.

BOZDAMAX IV (Qarakilsə, Naxçıvan) - ötüb keçmək.

BOZDAMƏY (Cəlilabad) - *bax bozdamax I* (1-ci mə'na). - *O qız nösün bozdey*?

BOZDAŞMAX (Beyləqan) - dalaşmaq, deyişmək, sözleşmək. - *Rəhim mənnən bozdaşdı*; - *Yaman bozdaşdix o günü dədəmnən*.

BOZDƏLİ (Füzuli, Kurdəmir) - yemiş növü. - *Bozdəli sulu yemiş olur, çox yeməli olur, irəngi boz, özü də kövrəx'olur* (Füzuli); - *Cərcə qo:nu bozdəliyə şirinnikdə çatmaz* (Kurdəmir).

BOZE (Kəlbəcer) - sıyıq xörək. - *Nənə, bir boze bişir*.

BOZVƏND (İmişli) - qoyun xəstə-

liyi adı:

BOZVURMASI (Culfa) - qoyun xəsteliyi adı. - *Qoyunu bozvurmasi tutanda əmcəyi kor olur.*

BOZYORĞA (Ağcabədi, İmişli) - quş adı. - *Bozyorğa kəx'lix' boyda olur, şorannix yerrərde çox olur* (Ağcabədi) - *Qabağında bi bozyorğa səkiyirdi* (İmişli).

BOZZAMAS (Şəmkir) - *bax bozdamac.*

BOZZAMAX (Şamaxı) - *bax bozdamax II.*

BÖBƏ (Bakı) - *bax bebə.* - *Nə yaxçı böbədü bu!* - *Adə, sən lap böbəymışsan ki.*

BÖBƏCÜL (Qax) - *bax bəbəcül.*

BÖƏX' (Qazax) - axar suyun karşısına kesilerek əmələ getirilən gölməçə.

BÖƏLƏX' (Ağdam, Bərdə, Gəncə, Qazax, Oğuz, Şəmkir) - mozalan. - *Daneyi bö:əlex' sancıf qaçer* (Qazax); - *Bö:əlex' dağda çox olur, heyvana əziyat verir* (Gəncə); - *Də:n mala bö:əlex' tüşşəf* (Şəmkir).

BÖ:ƏLƏX'LƏMMƏX' I (Çəmbərək, Daşkəsən) - mozalanın sancması nəticəsində o tərəfə-bu tərəfə qaçmaq, şıllaqlamaq. - *Mallar bö:əlex'lənəndə kürnəyə qaçellar* (Daşkəsən); - *Dana bö:əlex'lənəndə qılçası qırıldı* (Çəmbərək).

BÖ:ƏLƏX'LƏMMƏX' II (Qazax) - qızışmaq, əsəbileşmək, acıqlanaraq dalaşmaq həddinə çatmaq. - *Ə, nə bö:əlex'lənərsən, ayıf döymi sarşa?*

BÖ:ƏLƏX'LƏNDİRMƏX'

(Qazax) - qızışdırmaq, acıqlandırmaq, əsəbileşdirmək. - *Məmməd Hasanı bö:əlex'ləndirif Vəlyinən dalaşdırıldı;* - *Ə, bö:əlex'ləndirmə onu qoy otursun yerində.*

BÖƏMƏX' (Gəncə, Qazax, Tovuz) - gölləndirmək məqsədilə axar suyun qarşısını kəsmək. - *əsi, suyun qavağını böəmə, qoy bəriyəlsin* (Gəncə); - *Gedirəm su:n qavağını böəmə* (Tovuz).

BÖHÜDƏ (Füzuli) - kobud, tərs. - *Mərdan böhüdə adamdı.*

BÖQ (Zaqatala) - böv. - *Bura böqlə doludu.*

BÖLCƏLƏMƏK (Kürdəmir) - *bax böltələməx'.* - *Canavar qoynı elə bisə:tda bölcələdi;* - *Danam sabeyi uşaxlar kəsip bölcələdilər.*

BÖLƏX' (Kəlbəcər) - körpə oğlan uşağı. - *Böləx', yanı ha belə balaja oğlan uşağı dana, ona de:rix.*

BÖLƏKƏT-BÖLƏKƏT (Qazax) - böyük-böyük, dəstə-dəstə. - *Mal bölekət-bölekət otdor.*

BÖLƏKİM (Bakı) - *bax bələkün.*

BÖLMƏ (Ağbaba, Bolnisi, Borçalı, Cəbrayıł, Gəncə, Qax, Qarakilsə, Qazax, Şəki, Şəmkir, Zaqatala, Zəngilan) - nəlbəki. - *Çayı da bölmədə içerix'* (Qazax); - *Çayı tökerəm bölmüyə soyur, so:ra da tökerəm istikana, içərəm* (Borçalı); - *Çayı bölməyə sərdim;* - *Ayna xanım, çay bölməsini gəti* (Zaqatala); - *Çayı töx' bölməyə, so:sun* (Şəki); - *Uşaxlar bölməni sindirdi* (Cəbrayıł).

BÖLMƏKİ (Qazax) - nəlbəki.

BÖLTƏLƏMƏG (İmişli, Salyan) - kəsmək. - *Piçağnan oynamama, əlini böltəliyər* (İmişli); - *Ət kəsəndə piçağ əlimi böltələdi* (Salyan).

BÖLTƏLƏMƏX' (Çəmbərək) - parçalamaq, hissələrə ayırməq. - *Qoruxçular malı böltələdi, daxala doldudu;* - *Beyə canavar qoynu böltəliyif qırif.*

BÖLÜŞÜX' (Tovuz) - suayırıcı.

BÖ:LÜ (Balakən) - çovdar. - *Bugdanın içində bö:lü çoxdu.*

BÖ:MAX (Şəki) - *bax böəməx'.* - *Suyun qava:ni bö:f dirriyə su çıxartdux.*

BÖRDƏX' (Şəki) - böyrək.

BÖRƏ (Şamaxı) - düsbərə.

BÖRK (Xanlar) - araba təkərində dəndənənin keçdiyi qövsşəkilli ağaç. - *Bir təkərdə altı börk olur.*

BÖRTDAMAX (Qax) - pörtmək, qızarmaq (istidən). - *İsdidən lap habı keçə börtdamışəm.*

BÖRÜK (Borçalı) - qoca qadın-

BULUX (Borçalı, Tovuz, Zərdab) -

- təzə doğulmuş buzov. - Üş gündü inəyimiz doğalı, a:ğı səkil bir buluğ var (Tovuz); - Bulux həyətdə oynaxlıyır (Zərdab).

BULUN (Başkeçid, Borçalı, Qazax) - kiçik ot tayası. - Bir tapıldan iş dört bulun çıxer (Borçalı).

BULUNNAMAX (Başkeçid, Borçalı, Qazax) - kiçik ot tayası düzəltmək. - Otu biçəx' bulunnuyax (Borçalı).

BUNCUL (Zaqatala) - qom, topa. - Bir buncul ba:lı ver.

BURACAX (Şəki) - 1. ağacdan meyvə dərmək üçün ucu haça, uzun ağaç. - Əl çatmıyən yerrərdəki meyvəni buracaxnan buruf saldım; 2. təndirin odunu qarışdırmaq üçün uzun ağaç. Buracağı gəti, təndiri qarışdırıum.

BURAĞAC (Quba, Şərur) - yüksəkün üstündən çekilən kəndiri tarımlamaq üçün ilişdirilib burulan ağaç və ya dəmir parçası. - Ay uşaqlar udunnar tükülərlər, burağacnan mökəm elə (Quba).

BURAĞANC (Tovuz) - burğu. - Burağancı burorsan, deşersən.

BURAĞAŞ (Şəki, Şəmkir) - bax burağac. - A bala, o şəliyə bir burağas sal, özün də dalıma qaldır (Şəmkir).

BURAXMA (Şəmkir, Tovuz) - sahibsiz, yiyeşiz, özbəsına. - Sə:n atın bi:l buraxma oluf (Tovuz); - Öyü buraxma qoyub gəlmışəm; Buraxma heyvandı gedif taxılı girif, ta bizi az danla (Şəmkir).

BURAL (Kəlbəcər) - böyük qazan. - Bural toyda işdənir.

BURBUĞ (Lənkəran, Salyan) - çalğı aləti adı. - Burbuğ çalındı, gedək (Salyan).

BURC (Meğri, Şəki) - tumurcuq. - Heyvan ut tapbeyəndə burc yey meşədə (Meğri); - Ağışdar burc açəndə qurdı dirildillər (Şəki).

BURCAH (Zaqatala) - südlü əriştə. - Burcahin süti azdi.

BURCƏH (Qax) - bax burcah.

BURCUTMAX (Zəngilan) -

başdan eləmək, bir bəhanə ilə pedd etmək.

- Bir gənnix' maşın isdədim, burcutdu, vermədi.

BURĞAC (Tərtər) - bax burağanc. - Ağacı burğacınan deşirix.

BURĞANC (Tovuz) - bax burağanc. - Burğancı burorsan, o da taxtanı deşer.

BURĞITDAMAX (Göyçay) - sarımaq, dolamaq. - Süməyi düz ağaca burğitdiyirux.

BURĞU I (Gəncə, Şəmkir) - göyərti dəstəsini və ya bağda tənəkləri bağlamaq üçün işlədilən nazik zog. - Göyü Bakıda burğynan bağlamillar (Gəncə); - Biyil burğumuz az ulduğuna bağın (tənəyin) yarısını kəndirnən bağladıx (Şəmkir).

BURĞU II (Culfa, Tovuz) - lampanın piltəçəkəni, lampanın işığını artırıb-azaldan hissə. - Burğynan bursan lampa yanar da, keçər də (Culfa).

BURĞU III (Meğri) - bax burqi.

BURĞUÇI (Meğri) - biçilmiş otu toplayıb bağlayan adamın köməkçisi.

BURĞUÇU (Meğri) - bax burguçi.

- Mə: mən deyən bir burguçu ver, sö: gündə 400-500 burma burum.

BURXAÇ (Şəmkir) - çayda suyun iti axan yeri. - Adam bu burxaça tüşə, çıxa bilməz.

BURXANC (Kəlbəcər) - sarıcı-çekli yabanı bitki adı. - Burxancın irəngi sari olor.

BURXAŞ (Çəmbərək) - yolun döngəsi. - Harava burxaşa qırıldı.

BURXUSDUX: BURXUSDUĞ ELƏMƏX' (Cəbrayıllı) - mane olmaq, imkan verməmək.

BURQANA (Oğuz) - quş adı. - İdbar quşdu çox, burqana.

BURQI (Meğri) - biçilmiş otu bağlamaq üçün işlədilən ağaç alət. - Durum burqını gaturum, yavaş-yavaş issi düşməmiş uitdan burax.

BURMA I (Şəmkir) - çımdık. - Burmaların yeri qolumda qalif.

BURMA II (Ucar) - açar.

BURMA III (Meğri) - burulub hazırlanmış ot topası. - *Bizim burduğumuz burmalar dört kilodan əyax dəyi; - Qatıra otuz, eşşəyə on səkkiz burma yüx'lerəm.*

BURMA IV (Bakı) - axtalanmış (qoyun).

BURMA V (Cəbrayıl, Şəki, Zaqatala) - 1. zoğlarından bağda tənəkləri və göyərti dəstəsi bağlamaq üçün istifadə edilən söyüdə oxşar ağac (Şəki); 2. burma ağacının nazik zoğları (Cəbrayıl, Şəki, Zaqatala). - *Burmani eş, odunları bağla* (Zaqatala); - Tənəx' burmasını suda saxlıyəllər ki, sınmamasın; - Hər aşasdan burma olmaz, sınmıyənnən olar (Şəki).

BURMACA (Qazax) - at xəstəliyi adı. - *Bu at burmaca oluf;* - *Burmaca tutan at yeriyəndə beli burulur.*

BURMAĞ (Quba) - qıvrım. - *Bənzəri papaqlar burmağ uladu.*

BURMAX (Ordubad) - axtalamaq. - *Danamı burallar, böyyəndə öküz olar.*

BURMANC I (Oğuz) - axtalanmış (qoyun). - *Qapıda üç-dört dənə burmanc var, saxlamışam, qonax-zad gələndə kəsəm.*

BURMANC II (Cəbrayıl) - üzüm salxımlarını dərmək üçün qarğıdan düzəldilən alət.

BURMAS I (Qarakilsə) - *bax burmanc I.*

BURMAS II (Berdə, Qarakilsə) - *bax bırmac.* ◃**Burmas göturmex'** (Berdə) - çımdıklemek. - *Bir burmas götürdü qolumnan, yeri gömbəx'göy göyərif.*

BURNUCIRIX (Şəmkir) - qanmaz, anlamaz. - *Ey..., a burnucirix, sən nə özüñü ortalığa atırsan?*

BURNUYELLİ (Qazax) - lovğa. - *Nəvi çox burnuyellidi.*

BUROVUZ (Naxçıvan) - *bax birovuz.* - *Gülsüm xala burovuz tuman geyip toya gəlmisiđi.*

BURSA (Gence) - əldə toxunmuş

ipek parça. - *Büvümün bursadan köynəyi var.*

BURSALAX (Borçalı, Qazax, Tovuz) - boran, çovğun. - *Bursalax qalxdı, tez olun, malı dama doldurun* (Borçalı); - *Savax hava bursalax olajax* (Qazax).

BURŞDAMAX (Oğuz, Şəki) - tumurcuqlamaq. - *Yazda alaşdar burşduyur* (Oğuz); - *Eşdəki halçə burşdı:tdi, büyün-savax çiçəhlicaxdi* (Şəki).

BURU (Cəbrayıl, Gence, Zəngilan) - qarın ağrısı. - *Uşağıın burusu var* (Gence). ◃**Buruya düşməx'** (Cəbrayıl, Gence, Zəngilan) - ishala düşmək, qarın ağrısına düşmək. - *Uşax neçö:ündü ki, buruya düşüb, heş yaxşı olmur* (Zəngilan); - *Həsən buruya düşüb* (Cəbrayıl).

BURUX (Füzuli) - axtalanmış. - *Bu qoş buruxdu.*

BURUXÇU (Yevlax) - heyvan axtalayan adam. - *Hüseyn yaxşı buruxçudu.*

BURUNÇARIX (Çəmberək) - yırtılmış corabın altına əlavə olaraq hörlüb tikilən hissə. - *Corabının altı düşmüşdü, burunçarığ ördüm tix'dim.*

BURUNQANADAN (Ucar) - yabanı bitki adı. - *Burunqanadani gəmiş yaxşı ye:ir.*

BURUNNAMAX (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Füzuli, Şuşa, Tərtər) - yola verməmək, incitmək. - *Gördüm məni burunnuyur, mənciyəz də çıxdım gəldim evimizə* (Ağdam); - *Nənəm başdiyif gəlini burunnama:, heş bilmirəm axırı nolajax* (Şuşa).

BURUSUX I (Zəngilan) - øyri. - *Bu aşasdan mil olmaz, çox burusuxdu.*

BURUSUX II (Cəbrayıl, Zəngilan) - tutqun (hava haqqında). - *Böyüñ hava yaman burusuxdu.*

BURUZ (Gence, Qarakilsə) - ədavet, kin. - *Bilmirəm, o gənə niyə mənnən buruz başdiyif, mən ona nə qayırmışam ki?* (Gence).

BURUZ-BURUZ (Qarakilsə) - açıqlı-acıqlı, kinli-kinli. - *Buruz-buruz baxır.*

BURUZDAMAX (Gəncə) - yola getməmək, yola verməmək. - *Öyü anam gündə məni buruzduyur.*

BURUZDAMMAX (Qazax) - kinli-kinli baxməq, düşmən kimi baxmaq.

Buruz verməx' (Şəmkir) - süründürmək, get-gele salmaq. - *Niye buruz verersəñ, düzəltmersəñ, de:nəñ, düzəltmerəm. Buruz gezməx'* (Qazax) - kin bəsləmək, ədavet bəsləmək. - *İndiyənətən buruz gəzərdilər, diyəsen indi barişiflər.*

BUSAĞA (Lerik, Masallı) - astana. - *Adam busağadan çıxsə, hər yere gedə bilər* (Lerik); - *Busağamız tey dağılıb* (Masallı).

BUSAMAT (Tərtər) - bu saat.

BUŞĞAB (Quba) - nəlbəki. - *Hindi buşğab diyərdüg, qabağ ləmbəki diyərdüg.*

BUŞXAQ (Qax, Lerik) - *bax buşqax.* - *Neyniy sağa bi buşxağa qisılıp turuy* (Qax); - *Buşxağın zibilini təmizdə* (Lerik).

BUSQAX (Ağdam, Şuşa) - evin buçağı. - *Oturuf qalif evin busqağında* (Ağdam); - *Qalmışam onun-munun busqağında* (Şuşa).

BUSQU (Cəbrayıl, Naxçıvan, Ordubad) - mişar.

BUTALAMMAX (Cəbrayıl, Çəmbərək) - daldalanmaq, sığınmaq. - *Yavaş qarı Usuvaja butalanıf* (Çəmbərək); - *Bir xaraba dəyirmanın sərənovunun altda butalanır* (Cəbrayıl).

BUTANA (Gəncə, Şəmkir) - budur.

BUVA (Balakən) *bax buba.* - *Buvam məni işə buyurub;* - *Axşamkı iclasda bувам da olub.*

BUYAZDUĞ (Quba) - *bax bayazziğ.* - *Bizim kətdən boyana yər var ha, qubağ buyazduğdi.*

BUYĞUR (Kurdəmir, Qazax,

Sabirabad) - bu dəfə. - *Buyğur da gedin, bir harava gətirin, getməssiniz ta.* (Qazax).

BUYXURSU (Masallı) - bu dəfə. - *Qədoyu alım, buyxursu məni bağışda.*

BUYLU (Oğuz) - arabanın təkerinin çıxmaması üçün oxa keçirilən dəmir hiss. - *Buylu düşüf itif, indijə təker çıxajax.*

BUYRUXÇU (Borçalı, Qazax, Tərtər) - kuryer, idarə xidmətçisi. - *Yusif buyruxçudu* (Borçalı); - *Həsən idarədə buyruxçudu* (Qazax); - *Buyruxçu idarəada işdiyir* (Tərtər).

BUYRUXQUL (Şəki) - verilən tapşırıqları yerinə yetirən köməkçi. - *Bu mə:m buyruxqulumdu;* - *Öydə bi buyruxqulum yoxdu.*

BUYRUXQULU (Şəmkir) - *bax buyruxqul.* - *Buyruxqulu biz sözəbaxan, hər işə gedən adama de:rıx'.*

BUYUXMAĞ I (Bakı, Şamaxı) - soyuqdan donmaq, üzümək.

BUYUXMAĞ II (Çəmbərək) - boylanmaq, boylanaraq ətrafa baxmaq. - *Axşam hajı aralıxdə buyuxurdu, də:η səni axdarirdi.*

BUYURTMA (Şamaxı) - xüsusi sifarişlə. - *Özümə buyurtma çəkmə tikdirirəm.*

BUZALU (Bakı) - palaz növü.

BUZOBURNİ (Xacmaz) - dana-dişi.

BUZOYBURNU (Oğuz) - alma növü. - *Buzoyburnu həblə iri, uzunsünnü olur.*

BUZOYÇU (Qazax, Tovuz) - buzov otaran. - *Bala Usuf qolxozun buzoyçusudu* (Tovuz).

BUZOYLUX I (Qazax) - inəyin balığı. - *Buzoyluğun cirilsin belə inəx'.*

BUZOYLUX II (Qazax) - *bax bızavlıx.* - *O otdan birəz apar buzoyluğa tök;* - *Buzoyluğunu təmiz saxla.*

BÜBBİ (Ordubad) - quş adı.

BÜCÜXMƏX' (Cəbrayıl) - büzüşmək.

BÜKRƏ (Kəlbəcər) - sap. - *Tükənen bir bükər al.*

BÜKTƏLƏMƏG (İmişli) - səliqəsiz bükəmkə. - *Bükətəlef atursaq, oriya, adamda salğa da yaxşı şeydi.*

BÜLƏTDƏMƏX' (Hamamlı) - itiləmək. - *Kərəntinin ağzını bülətdə ta: kəsmir.*

BÜLÖYLU (Hamamlı) - ağ çıçəkləri olan yabanı dərman bitkisi. - *Xırda heyvanın e:ğına qurt tüşəndə bülöylüdən eziif üsdə qoyullar; - Bülöylüyü dağlardan yiğif gətirif burda satırıx.*

BÜLÜL I (Cəbrayıllı) - lobyaya oxşayan bitki növü.

BÜLÜL II (Masallı) - lampa şüşəsi. - *Bir dənə bülül al.*

BÜLÜL III (İsmayılli) - yumru. - *Bülül yumurta tez sinir.*

BÜLÜL IV (Meğri) - taxılın arasında bitən yabanı otun toxumu. - *Büytükü buğdadən iş qalbur bülül çıxdı.*

BÜLÜRCÜX (Ağbaba, Yerevan) - göy lobya.

BÜRC: BÜRC OT (Oğuz) - yabanı bitki adı. - *Bürc ot da heyvan yeyən otdu.*

BÜRCƏH (Oğuz) - duru xörək adı.

BÜRƏBÜTDAN (Qazax) - *bax biləbetdan.*

BÜRƏÇİÇƏYİ (Xanlar, Tovuz) - *bax bireçəşyi.*

BÜRGƏZ (Salyan) - tikanlı kolun budaqlarından hazırlanan süptürge. - *Bürgəz summili daşdarı süpürməgəndü.*

BÜRLƏMMƏX' (Naxçıvan) - bürünmek. - *Burdan durdum, yorğana hürləndim, getdim.*

BÜRMƏ (Mingəçevir, Şəki) - qalın kolluq.

BÜRMƏLİX' (Şəki, Şəmkir) - *bax bürme.* - *Bura yaman bürməlix'di, birdən ilan-zad olar (Şəmkir).*

BÜRÖYLU (Hamamlı) - bənövşəyi rəngli çiçəyi olan yabanı dərman bitkisi. - *Yayda isididən heyvanın yarasına qurt düşər, o büröylüdən eziif yarıya*

tökəllər, qurd ölürlər.

BÜRÜĞ (İmişli) - bürünçək. - *Bürügüm vardı, çağardıb bürügü də verdim mina.*

BÜRÜM (Saatlı) - ağacın balta ilə kesilən yeri. - *Bürümü gen götürsən, tez kəsərsən.*

BÜRÜNCƏX' (Göyçay) - yapıcı. - *Qədim vaxt payız yunundan bürüncəx' qayırırdılar.*

BÜRÜNGƏ (Kəlbəcər) - çarşab. - *Qavaxlar arvaddarda olurdu bürüngə.*

BÜRÜŞDƏ (Bakı) - yaxşı bişirilmiş, bişib qızarmış (çörək). - *Gətdim gördüm yaxçı bürüşdə çöreglər pişirib, ikisini virdim qoltuğuma getdim.*

BÜRÜŞMƏ (Ordubad) - yundan toxunma kişi paltarı. - *Bürüşmə kişilər qəbax geyərdi.*

BÜŞMƏ (Quba) - *bax büşmə I - Büşmə ipəkdən tuxunadi.*

BÜTƏRƏM (Tovuz) - tamam, tamamilə. - *Taxılı bütərəm piçirix'.*

BÜTRƏMCİX' (Tovuz) - tamamilə. - *Biz südü üzün almamazzdan bütərəmcix' bişirərək'.*

BÜTRÜM (Salyan) - bütöv. - *Mə: bi dənə bütürüm kağız verin.*

BÜVÜ (Başkeçid, İmişli, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - əmi və ya dayı arvadı. - *Əminin də, dayının da arvadına büyü deyrix'; Mən əmimgilə gedəndə büyüüm xamır yoğrurdu (Qazax); - Mə:n uşaqlarım əmisi arvadına büyü de:ir (Başkeçid)*

BÜYƏ (Şəmkir) - əqrəb. - *Büyə də ilan kimi zəhərri olor.*

BÜZMƏ I (Çəmbərək) - bağısız çariq növü. - *Bu büzməyi havaxdan geyirsən, Oruç?*

BÜZMƏ II (Kəlbəcər) - qadın üst paltarı.

BÜZMƏCƏ (Lerik) - yeni doğulmuş uşaqlarda olan xəstəlik adı. - *Uşaq büzməcədən öldü; - Uşaq büzməcə olanda beş-altı günə ölürlər.*

C

CAB (Şerur) - zirvə.

CABAL (Göyçay, Xaçmaz, Qax, Şəki, Zaqtala) - çəkil, cır tut ağacı. - *Baxcədəki cabalların yarpağı çatmı: cabdi qurda* (Şəki).

CABALLIX (Göyçay, Qax, Naxçıvan, Oğuz, Zaqtala) - çəkillik. - *Cəfər ipək' qurdı üçün caballixdan yarpax qurtdı* (Göyçay).

CABARA (Füzuli) - açıq. - *Mən hər sözü cabara deyərəm.*

CABARI (Salyan) - əliaçıq. - *Heybət cabari adamdu.*

CABBA (Dərbənd) - kərpic ha-sara ara-ara qoyulan dirək. - *Cabbamı palut ağacının qoysa, lap da yaxşı ola-*

CABIN (Ağdam, Gəncə, Göyçay) - barama növü. - *Həcer xala həməşə cabin saxlıyır* (Gəncə).

CAC (Quba) - 1. gödəkboylu; 2. ariq. - *Cac adam çıx da yisə, cac qaladu.*

CACER (Qazax) - *bax cazeri.* - *Keçmişdə bir caceri vardı həronin.*

CACIX I (Gədəbəy, Xanlar, Qazax, Ordubad, Şəmkir, Tovuz) - *bax cajix.* - *Cacixdan yaxşı doyga pişer* (Qazax); - *Caciğı turşuya qoyullar, duz töküllər, ye:llər* (Gədəbəy); - *Cacix həbələ əzəhliyir, soyursan qabiğin yi:rsən* (Ordubad).

CACIX II (Basarkeçər) - oynaq. - *Ə:ğimin cacığı ağıriyır.*

CACU (Dərbənd) - kirpi. - *Cacunun əti yəlpig (bax) azarı ulan adama dərmandu.*

CADAY (Zaqtala) - içine döyülmüş qoz ləpəsi qoyulmuş çörək. - *Gəl caday yi:yək.*

CAĞ II (Daşkəsən, Xanlar) - barmaqların ayaq pəncəsi ilə birləşdiyi oynaq. - *əyağın qatdanan yerinə cağ deyərix* (Xanlar).

CAĞ III (Ağdərə, Laçın, Ordubad, Şahbuz, Zəngilan) - mil <corab toxumaq üçün>. - *Coravi cağnan hörürüx'* (Ağdərə); - *Corab toxumağa beş cağ lazımdı* (Ordubad).

CAĞ IV (Kürdəmir) - nərdivan. - *Cağı qələməyə daya, bir qo:sara üzüm dər yiək.*

CAĞALA (Çəmberək) - *kal, yetişməmiş meyvə.*

CAĞALAX (Ağdaş) - palçıqlı. - *Dehnənin yolu cağalaxdı.*

CAĞAN (Ağdərə, Göyçay, Mingəçevir, Oğuz, Şəki) - yabanı ağac adı. - *Bizdər cağan deirix', ama yuxarı kətdərdə ulas deillər* (Ağdərə); - *Cağannan qayrlan şey tez sinir* (Şəki).

CAĞANNIX (Şəki) - çoxlu cağan (bax) bitən yer. - *Cağannix habidi bur-dadi.*

CAĞARLAMMAX (Ordubad) - *bax cağaylammax.*

CAĞAYLAMMAX (Ordubad) - cedarlanmaq. - *Basdığa (bax) gün dəyəndə cağaylanır.*

CAĞ-CAĞ: CAĞ-CAĞ OLMAX (İmişli) - çat-çat olmaq. - *Araba qalib günün altda, çartdarı <çarxları> cağ-cağ olub.*

CAĞILDAMAX (Şəmkir) - coşmaq (çaya aiddir). - *Şəmkir çayı gənə cağıldıyış gəlir.*

CAĞILLATMAX (Ağbaba) - *bax caqqıldatmax.* - *Gəlin bir qab yağı*

pilova çağıllatdı.

CAĞLA (Dərbənd) - *bax çağala* - *Mən mişmiş yimaq istədüm, çağlaydı.*

CAH: **CAH VERMƏX'** (Cəbrayıllı) - divan tutmaq.

CAHAZDAMAX (Qazax) - yəhərləmək <dəvəni>. - *Eşşəyi palannallar, dəviyi cahazdalar.*

CAHILBAŞ (Gəncə) - gənc <qız, galın>. - *Bəsdi cahilbaş gəlindi, ona hər nə geyse yurasır.*

CAJ (Ağdam, Ağdaş, Cəbrayıllı, Göyçay, Xocavənd, Mingəçevir) - yeməli bitki adı. - *Anam do:ğuya caj töküsfü* (Ağdam); - *Bizim bossanda çoxlu caj bitif* (Cəbrayıllı).

CAJIX (Çəmbərək) - yeməli bitki adı.

CAQ I (Kürdəmir) - yeyilən yabanı bitki adı.

CAQA (Şəki) - findığın yaşıl qabığı.

CAQAY (Qax) - *bax caqa.*

CAQQILDATMAX (Cəbrayıllı) - əndərmək <maye haqqında>

CALA (Borçalı, Gəncə, Qazax) - çay sahilində meşə. - *Biylil caladan ancağ-ancağ ikijə xotma ot piçildi* (Qazax); - *Calada vəhşi heyvan az olar* (Borçalı).

CALAMMAX (Qazax) - alışmaq, vərdiş etmək. - *Mə:m qardaşım qumara calammaz.*

CALĞA I (Balakən, Xanlar, Qazax, Mingəçevir, Oğuz, Şamaxı, Şəki, Zaqatala) - 1. calaq, peyvənd (Qax, Şəki). - *Yaxşı calğa əzgilimiz var* (Şəki); - 2. calaq olunmuş tut ağacı. - *Calğa bu yerrərdə çox olur* (Oğuz); - *Qavalax calğalarım divindo:lur* <dibində olur> (Xanlar); - *Eşiyin qava:ndaki calğadan düz üş təhmə tut çıxır* (Şəki).

CALĞA II (Cəbrayıllı, Zəngilan) - qarğıdan tikilmiş evlərdə və kümxa-nalarda dirəklərin üzərinə (haçasına) qoyulan uzun tir. - *Kümün (bax II mə'na)* calğası sındı, altına ayrı dirəx' virdix

(Zəngilan); - *Cavisdana saf calğa lazımdı* (Cəbrayıllı).

CALXAX (Culfa) - *bax calğa I.* - *Əriy hülüyə calxağ oluf.*

CALI (Şəki, Zaqatala) - çağ, laydirə (bax) keçirilən barmaqlıq. - *Savinnığı calidan as* (Şəki).

CAMA (Bakı) - stümük çıxıntısı <çox işləməkdən biliykədə əmələ gelir>. - *Cama biləngdə olur çox işdəməkdən.*

CAMAX (Başkeçid, Borçalı, Gəncə, Qazax, Naxçıvan) - qurbağa nəcisi. - *Camax o qədərdi ki, suyu da yaşıł görkəzir* (Gəncə); - *Camax göllərdo:lar <göllərdə olar> qurvağadan* (Borçalı); - *Camax durax suda çox olar* (Naxçıvan); - *Gölün üzü camax bağılyif* (Qazax).

CAMAM (Tərtər) - *bax cama.* - *İşləməkdən əlimdə camam var.*

CAMXIR (Füzuli) - köhnə qarğı.

CAMİŞQIRAN (Borçalı, Qazax) - yazın ilk üç günü. - *Camışqıranda boran olor, ala-çalpo:lor* (alaçalpov olur), *qarnan yağış yağer, camış davam getirme:r, ölü* (Qazax); - *Camışqıranda mə:m bir malim öldü* (Borçalı).

CANA (Ağdaş, Bərdə, Gəncə, Göyçay, İmişli, İsmayılli, Kürdəmir, Qax, Mingəçevir, Oğuz, Şəki, Zərdab) - pis; yararsız, mə'nasız. - *Havalər çox cana keçir* (Ağdaş); - *Papris cana şeydi* (Bərdə); - *Elə cana yazı yazırsan ki, adam oxuya bilmir* (Zərdab); - *Naxoşun hali canadı* (İsmayılli); - *Cana şeydi, yarıyan şey döyüll* (Oğuz); - *O, cana adam dö:l, sən o:n dərdin bilmirsən* (İsmayılli); - *Sözün var söz danış, cana danışma* (Gəncə); - *Çəkəlməszən <çəkə bilməzsən>, dəgirmən yap cana işdiyir* (İmişli).

CANAXLAMAX (Kəlbəcər) - çatlamaq, yarıılmaq (qoza aiddir). - *Təzə vaxdi qozun ısdə gəzəl olur, sonra o canaxlıyır, ağızı açılır.*

CANARXALIĞI (Şuşa) - canlıq.

CANAVARGƏZDİRƏN (Hamamlı) - kol adı. - *Canavargəzdirennən yaxşı*

drmix səpi olur; - Uşədar canavargəzdirənnən qoyunu qovalı:ır.

CANAVARSAQQASI (Ağdaş) - qoz növü. - *Canavarsaqqasının bir az gəti sindir, ye:əg.*

CANCANI (Ordubad, Şərur) - qardaş arvadı. - *Züleyxa mənim cananımdı* (Şərur); - *Biz qardaş arvadına cancanı deyərix* (Ordubad).

CANCUL (Başkeçid, Borçalı, Hamamlı) - gavalı növü adı. - *Cancul iyulda yetişer* (Borçalı); - *Canculu mürəbbiyyə işlədeyrix'*, onnan yaxşı mürəbbə:lor (Hamamlı).

CANCUR (Bolnisi, Borçalı Çəmbərək, Qazax) - *bax cancell*. - *Cancurdan yaxşı mürəbbə:lor <mürəbbə olur>* (Borçalı).

CANDİŞ (Meğri) - zəhmətkeş, əməksever. - *Bi Milayim kimin candış adam bida tapbassan.*

CANDONU (Quba) - canlılıq.

CA:NƏMƏX' (Şəki) - kiflənmək. - *Toxumu tökərix' elə yerə ki, nəm çəhməsin, ca:nəməsin, göyərməsin.*

CANƏVİ (Laçın) - qolsuz, isti köynək.

CANƏZİRRƏMMƏG (Şamaxı) - naxoşlamaq.

CANƏZİRRİĞ (Şamaxı) - naxoşluq. - *Canəzirrig adamin canın üzür.*

CANXIRID: CANXIRID EİƏ-MƏX' (Qarakilsə) - yaxa qurtarmaq. - *Gördüm minin əlinnən canxirid eliyəmiyəcəm, əkildim.*

CANQA I (Zəngəzur) - kök. - *hajgurban oğlu Asdan canqa adamdı.*

CANQA II (Qax, Şəki) - qoçu. - *Ali kəndin canqasıydi keçmişdə (Qax).*

CANQALIX (Qax) - qoçuluq. - *Alının canqalixda adı çıxmışdı.*

CANQI (Daşkesən) - əkinə yararsız (sahə). - *O yer ki daşdixdi, əkinə piçinə yaramey, canqi yerdi.*

CANNA (Zaqatala) - *bax cana.* - *Ho canna adamdı.*

CANNAÇƏX'MƏ (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Yevlax) - xörək adı (qaynadılmış süd ilə suyun içine tökülmüş düyünün həlimi süzüləndən sonra üzərinə yağı əlavə edilir). - *Bizim kişi de:ir; - Mə:tez-tez cannaçəx'mə pişir* (Yevlax).

CANNIĞ (İsmayıllı, Salyan, Şamaxı) - sıriqlı. - *Kişiyyün yaydan canniğ hazırlamışlığı* (İsmayıllı); - *Qışda canniğ giyəndə adaman canı qızır* (Şamaxı).

CANNIX (Kürdəmir, Oğuz, Zəngilan) - *bax canniğ.* - *Qışdı, canníx gey, so:ğ olar* (Kürdəmir).

CANSİLƏN (Cəbrayıl) - qətfə.

CANTÖVRÜ (Ordubad) - tələsik.

CAR (Ordubad) - qurudulmuş bataqlığın yerində qazılmış arx. - *Qalxoçular bü:n carda işdədilər.*

CARCAR (Culfa, Naxçıvan, Ordubad, Salyan, Şərur, Zəngilan) - dəmir dişli, dəstəli kötük (taxıl döymək üçün). - *Carcar indi işdənmir, o vaxdar onnan taxıl döydərilər* (Zəngilan); - *Carcarın dışdəri iri olur* ((Ordubad)).

CARCI (Balakən, Çəmbərək, Xanlar, Kəlbəcər, Qarakilsə, Qazax, Tovuz) - evin pərdisinin üstündən döşənən çırrı və ya xırda ağac. - *Carcını öyün üsdə döşeylər* (Kəlbəcər); - *Pə:nin üsdə carci töxdüm kün, torpaq içəri tökülməsin* (Çəmbərək); - *Carcıyi pərdinin üsdünnən qo:arix* (Xanlar).

CARCILAMAX (Balakən, Çəmbərək, Hamamlı, Xanlar, Kəlbəcər, Qarakilsə, Qazax, Tovuz) - carci (*bax*) ilə örtmek. - *Qar yağmamış damın üsdünü carcilamax yaxşıdı* (Çəmbərək); - *əvvəl öyün üsdün pərdiliyirsəñ, sonra carciliyursañ* (Hamamlı); - *Pərdini döşə, tövləni carciliyax* (Tovuz).

CARCU (Kəlbəcər) - *bax carel.* - *Carcunu pərdinin üsdünnən dama döşü:rüx'.*

CARCUR I (Kürdəmir) - *qadın şalvari* növü - *Arvadlar carcur giyərdi*

qabaxlar.

CARCUR II (Balakən) - kiçik.

CARÇI (Kürdəmir) - kuryer. -

Carçı kəssovetində:ur.

CAROV (Dərbənd) - quyruqsuz qoyun. - *Carovu neyçü tutmisən?*

CARRAMAX I (Gəncə, Qazax, Mingəçevir, Şamaxı, Şəmkir, Tovuz, Ucar) - yuyandan sonra pak etmək <arxda, çayda>. - *Apar qavlari çayda carra* (Qazax); - *Paltarı artda <arxda> carryiyr ix* (Ucar); - *Apar bu iskannarı axar suda carra gəti* (Şamaxı).

CARRAMAX II (Gəncə, Qazax) - əndərmək. - *Qız əro:u (bax ərov I) üsdünə carradi* (Gəncə).

CARTANBEL (Sabirabad) - artırma. - *Hacalı bi öy tikdirib, ö:ün dalınnan bi yaxşı cartanbel qoydurub, adamin lap həvəsi gəlir.*

CAVAL (Qax, Mingəçevir, Şəki, Zaqatala) - *bax cabal.*

CAVAM: CAVAM YEMƏX' (Meğri) - vərdiş etmək. - *Sizin qolları:z kələntiyə cavam yemiyip.*

CAVIN (Ağdaş, Mingəçevir) - *bax cabin.*

CAVZALI (Qax) - hırslı, əsəbi. - *Hoynan sələmə bala, cavzalıdı.*

CAYDIMAX (Cəbrayıł, Zəngilan) - yolundan çıxmək. - *Sən gedə-gedə caydusən ha, özü: yiğışdı* (Zəngilan).

CAYDIRMAX (Beşləgan) - yayınmaq. - *Bu gün hara caydirmışdin?*

CAYLAX (Kürdəmir) - kök, canlı <heyvan>. - *Bizim gamış sizinkinən caylaxdı.*

CAYMAĞ (Lənkəran) - *bax caydimax.* - *Balama, sən gənə caydu:n?*

CAZERİ (Qazax) - köhnə sistemli tufəng adı. - *Cazeriyi ağızdan, lülədən dolduruv atallardı.*

CECƏ (Zaqatala) - göy soğan. - *Şorhaya cecə töksən, pis olmaz.*

CECƏX' (Qazax) - yabanı bitki adı. - *Cəcəx'dən cay qoyarix.*

CECİK (Kürdəmir) - *bax cejix'.*

CEDLİ (Borçalı) - arıq.

CEJƏX' (Ağdam) - dəni təmizlənmiş qarğıdalı qıçası.

CEJİX' (Gəncə) - paça. - *Dünən gedəndə buzun üsdə sürüsdüm, əyağımın biri sağa getdi, biri sola, cejiyim ayrıla qaldı.*

CEJİK (Ucar) - dalaşqan.

CENCƏRƏ (Cəbrayıł) - hanada arğac keçirilən qalın ip.

CESPƏR (Quba) - mərz. - *Bizim cespərin yanında bir qaranquş ülüb.*

CEŞDƏ (Şəki) - özbaşına. - *Donuzun balaları heyələ cəsədə hərrənir.*

CEY (Şahbuz) - tayfa, nəsil.

CEYBİR: CEYBİR OLMAX (Xanlar) - əlbir olmaq. - *Muradınan əli ceybir oluflar.*

CEYDAM (Qazax, Gədəbəy) - mitil. - *Ceydamın pütünçə rəzələdim yorğanın* (Gədəbəy).

CEYİX' (Meğri) - cəhəng. - *Ağzı-yın ceyix'lərində xal var.*

CEYLƏMMƏĞ (İmişli) - uzaqlaşmaq. - *Neyşə <nə üçün> bi cama:tdan ceylənirsən!?*

CEYMAX: CEYMAX ATMAX (Oğuz) - kök, rişə atmaq. - *Suyu kəsənnən sonra çəltix' ceymag atır, göyərir.*

CEZBALI (Qazax) - *bax cavzalı.* - *Yaziğin oğlu cezvalidi.*

CƏBƏ (Cəlilabad) - ködəkboylu. - *Deyüg biz balacə adama cəbə.*

CƏBİN (Göyçay) - *bax cabin.* - *Cəbin pile kimi olur.*

CƏCİL (Başkeçid) - ağartı növü.

CƏDƏL (Ağbaba, Xanlar) - *bax cədəz.*

Cədəl qoz (Basarkeçər, Qazax) - gabığı bərk qoz. - *Qoz iki cür olur: kətən qoz, cədəl qoz; kətən qozun qabığı yuxo:tur, cədəl qozun qabığı bərk olur* (Basarkeçər); - *Cədəl qoz yaxşı sinmaz* (Qazax).

CƏDƏZ (Ağbaba) - araqlarıdırıran, aravuran.

CƏFGAN (Kəlbəcer) - *bax çəvkən.* - *Cəfganı qojalar ge:irdi.*

CƏĞ (Ordubad) - mala. - *Hax-verdi xərmən döyüf sovurur, ambara verir, su suvarır, cəğ vurur.*

CƏHƏ (Naxçıvan) - ağız <süd>.

CƏJƏX' I (Şərur) - *bax cəjəx'.* *Cəjəyi mal-qara yeyir, yandırmox da olar.*

CƏJƏX' II (Xocalı) - yonqar.

CƏJİX' (Gəncə) - zəif. - *Cəfər çox cəjix'di.*

CƏLƏ I (Hamamlı, Qazax, Tovuz) - *bax cəla.* - *Kürün qıraqındakı meşiyə bizi cələ de:rix'* (Qazax); - *Qızuları cələ:burax, otdasın* (Tovuz).

CƏLƏ II (Cəbrayıl, Daşkəsən, Goranboy) - boğaz xəstəliyi adı. - *Uşaqın boğazının çıxan cələdi* (Daşkəsən); - *Gədənin boğazındaki cələni iki ıldız sağaltıdırrammirəm* (Cəbrayıl).

CƏLƏB (Bəsarkeçər, Əli Bayramlı, İmişli, Kürdəmir, Zaqtala) - ariq, zəif. - *Ya:ziq yap* (lap) *cələb adamdi* (Əli Bayramlı); - *Bu nə cələb uşaxdı!*? (Zaqtala).

CƏLƏF (Bərdə, Daşkəsən, Gədəbəy, Gəncə, Goranboy, Xanlar, Kəlbəcer, Mingəçevir, Oğuz, Şəmkir, Tovuz, Yevlax) - *bax cələb.* - *Bu kəidə cələf adam yoxdu* (Bərdə); - *Cələf adamı söyüş tez tutar* (Daşkəsən); - *Cələf adamda güc az olar* (Naxçıvan).

CƏLƏF-CƏIƏF (Qazax) - dəstə-dəstə, sürü-sürü. - *Malları cələf-cələf eliyiv aparellar.*

CƏLƏFLİX' (Gəncə) - 1. ariqlıq; 2. zəiflik. - *Şükürün cələfliyinə baxma, çox cəld adamdı.*

CƏLƏQIRAN (Qazax) - tənbəl.

CƏLƏKƏSƏN (Meğri) - hiyləgər. - *Cələkəsən adamın cama:t içinde hürməti ulmaz.*

CƏLƏKƏSƏNNİX' (Qazax) - hiyləgərlik. - *Düz dolan, cələkəsənniy eləmə, heş kəsin də səndə işi olmasın.*

CƏ:LƏMƏX' (Balakən) - istəmək.

- *Hajı kişi arvadını çux cə:ləmişdi.*

CƏLİ (Sabirabad) - tək, yalqız.

CƏLİDƏ (Sabirabad) - ev-eşiksiz.

- *Əlipənah cəlidə bi adamdı.*

CƏLKƏŞİX' (Cəbrayıl) - bitişik, calaşıq. - *Əvlərimiz cəlkəşix'di.*

CƏMƏ (Cəbrayıl, İmişli, Ordubad) - yaba ilə bir dəfə götürülə bilən ot topası. - *Mən cəjələrin qurulmasını yoxladım* (Ordubad); - *Qüdərət cəmələri bir-birinin üsdünə yiğdi* (Cəbrayıl).

CƏMƏX' (Goranboy) - *bax camax.*

- *Caməx' göllərdo:lar, axar sularda olmaz.*

CƏMLƏ (Zəngilan) - qışın son ayı. - *Qışdən bi ay qalmış cəlmə giriyy.*

CƏ:N (Cəbrayıl) - bataqlıq bitkisi.

- *Gedək cə:n bişməyə.*

CƏNCƏŞMƏX' (Tərtər) - *bax cəngləşməg.* - *Səfərnən sözümüz düz gəlmədi, cəncəşdix'.*

CƏNƏ I (Borçalı) - qəlsəmə. - *Balığın cənəyi var.*

CƏNƏ II (Çəmbərək, Şahbuz) - cəmdək. - *Calağan murdar olan comuşun cə:nəsinə yiğilf* (Çəmbərək); - *Canavar yə:n qoyunnarın cə:nəsini çoban tapıb gəttirdi* (Şahbuz).

CƏNƏ-CÜNƏ (Bakı) - ləyaqətsiz.

- *Mən sə:ncün cənə-cünə adam dögürəm.*

CƏNƏH (Dərbənd) - dəhliz. - *Cənəh iki utağın arasında uladı.*

CƏNGLƏŞMƏG (Biləsuvar) - höctələşmək.

CƏNSİMƏX' (Qazax) - astadan hürmək. - *Muradin itdəri savaxdan cənsiyer.*

CƏR I (İmişli) - dəstə, sürü. - *Bir cər qoyun var.*

CƏR II (Qax) - iməcilik. - *Bu gün yolların təmizlənməsinə cər olacaq.*

CƏRCƏM (Mingəçevir) - tamamilə.

CƏRCİ I (Ordubad) - *bax cərci.* - *Cərci evin üsdünə tökülen tozu yaxşı saxlı:r.*

CƏRCİ II (Qax, Şəki, Zaqtala) -

lobya və xiyar bitkisinin yanına basdırılan uzun ağac. - *Bu gün xiyarın dibinə cərci cancdım* (Zaqatala); - *Peşəsi dağdan cərci qırıf satmağ olardı* (Şəki).

CƏRGAVÇI (Cəbrayıl) - cütçü.

CƏRGƏ (Şamaxı) - kotana və ya arabaya qoşulan birinci cüt kəl və ya öküz. - *Kəllər cəkmədi, cərgə gətirməyə adam yolladım*.

CƏRGƏGÜL (Bakı) - qadın baş bezəyi. - *Cərgəgil qızıldan olur, minadan olur, arvadlar başdarına qoyullar*.

CƏRGO: (Gəncə) - *bax cərgə*. - *Cərgo: qoşmasayıdım, araba çıxmazdı;* - *Aşdüğ, o birisi kəlləri cərgo: elədüğ*.

CƏRGO:LAMAX (Ağdam, Gəncə, Şamaxı) - əlavə bir cüt kəl və ya öküz qoşmaq. - *Ağır arabiya artıx kəl cərgo:lamax lazımdı* (Ağdaş?).

CƏRGO:LIX (Ağdaş) - əlavə cüt kəli, öküzü kotana, arabaya goşmag üçün kəndir və ya zəncir. - *Cərgo:lıq əsasən zəncirdən olar*.

CƏRGOY (Xanlar) - *bax cərgə*. - *İlaf qavaxı cərgoy öküyüdü*.

CƏRİK (Naxçıvan) - yun adyal.

CƏRQAB (Qax) - yundan toxunmuş ayaqqabı.

CƏRO: (Masallı) - *bax carov. Bir cəro: qoyun kəsmişüg*.

CƏSBAR (Kürdəmir) - yarıq, çatlaq. - *Barı hörəndə çalışırıq ki, cəbar tışməsin*.

CƏSBƏR (Xaçmaz) - *bax cespər*.

CƏSVAN (Qazax, Şəmkir) - igid, cəsur. - *Cəsvan adam Kərəmiyi (Qazax); - Cəsvan hər kəsdən çıxmaz, təx'dən bir nəsildən olar* (Şəmkir).

CƏSVƏR (Qazax) - dəstə, qrup.

CƏVCƏ (Qarakilsə) - cəvəng. - *Cövcə: sil*.

CƏVCƏNƏX' (Gədəbəy) - cənə. - *Bu qədər danışırsan, deyəsən cəvcənəyin bərkdi*.

CƏVCİ (Cəbrayıl, Zəngilan) - *bax cəvəcə*. - *Canıñ həqqi, cəvci: cirram*

(Zəngilan).

CƏVƏRƏN (Kəlbəcər) - toxunma səbət. - *Yumurtaləri cəvəranə yiğ*.

CƏVƏRƏ I (Culfa, Meğri, Ordubad, Zəngilan) - *bax cəvəran*. - *Əlimdə cəvərə gedejəm cəviz silhməğə* (Meğri); - *Mükayıl, bir cəvərə miyə yiğ gəti yiyyax* (Ordubad); - *Cəvəriyə soğan yiğirix, üzüm yiğirix* (Culfa).

CƏVƏRƏ II (Kəlbəcər) - küleşdən düzəldilmiş iynə-sap qutusu. - *Cəvərə:n içinə iynə-sap yiğirix*.

CƏVƏRƏN (Zəngilan) - *bax cəvəran*.

CƏVƏX' (Hamamlı) - çoxdanışan. - *Cəvəy adam çoxdanışana deyirix*'.

CƏVƏXLİX: CƏVƏXLİY EIƏMƏX' (Hamamlı) - uzunçuluq etmək. - *Cəvəxl'iy eləmə, başım, beynim getdi*.

CƏVƏZƏX' (Ağdərə) - ölçü qabı <ağacdən>. - *Bugda üyüdəndə bir cuałdan ik-üç cəvəzəx' taxıl götürürdülər*.

CƏVİZ (Ağcabədi, Cəbrayıl, Culfa, Laçın, Naxçıvan, Ordubad, Şərur, Zəngilan) - qoz. - *Cəviz meşələrdə də çoxdu* (Zəngilan); - *Mənə bir az cəviz ver yeyim;* - *Cəviz bu kətdə çox olur* (Ordubad).

CƏYCÜY I (Qazax) - bacarıqsız. - *Ə:, onnar qoyunmu saxlıya bilər yataxda, hamisi cəy-cüy şeylərdi*.

CƏYCÜY II (Çəmbərək) - *bax careur* II. - *Biyilki qartop cəycüy çıxıdı hammisi*.

CƏYƏNVAYI: CƏYƏNVAYI DANIŞMAX (Əli Bayramlı) - yersiz danışmaq. - *Nə cəyənvayı danışırsan!?*

CƏZƏRƏ (Tovuz) - səhra, düzəngah. - *Keşmişdə irəmənin (bax) bu cəzərəsində işməyə su tapılmırdı, indi hər yerdə bir bulaq qayniyır*.

CƏZRƏ (Cəbrayıl) - *bax cəzəre*.

CİBİLDİZ I (Bakı) - balaca. - *Bu nə cibildiz uşağdu*.

CİBİLDİZ II (Kürdəmir, Salyan) - çevik. - *Faxrət çox cibildiz uşağdı*

(Kürdəmir); - *Fatma kimi cibildiz qız olmaz* (Salyan).

CIBINDIRIX (Zəngilan) - çılpaq.
- *Get paltarı: gey, cibildirix gəzmə.*

CIBITMAX (Böyük Qaralkilsə, Hamamlı) - qaçmaq. - *Ə:, cibit, malı qaytar* (Hamamlı).

CIBRIX I (Cəbrayıl, İsləmayilli, Oğuz, Ordubad, Qubadlı) - qərzəksiz, qərzəkdən çıxmış (qoz, findiq, şabalıd).
<>**Cibrixdan çımax** (Cəbrayıl) - məc. susuzluqdan yanmaq. - *Bax tamam yanış cibrixdan çıxdı* (Cəbrayıl); **Cibrix eleməx'** (Qubadlı) - soyundurmaq. - *Qişda adamı cibrığ eləsələr, adam donar. Cibriğın soymaq* - qabılıdan çıxarmaq.

CIBRIX II (Şahbuz) - yeyilən yabanı bitki adı. - *Cibrix çöldə olar.*

CIBRİXLAMAX (Oğuz, Zəngilan) - qərzəkdən çıxarmaq <qozu, findığı, şabalıdı>. - *Şabalıdi cibrixla, mən də gəlləm* (Oğuz); - *Cəvizi cibrixle:rıx* (Zəngilan).

CIDIX (Ağcabədi) - arıq <buzov>
- *Cidix buzoyun yeməyi qutarıf.*

CIDIRÇI (Gəncə) - gəlini müşayiət edən atlı. - *Cidirçi Səlman gəldi.*

CIDIRIXÇI (Qazax) - çapar.

CIDIRRAMAX (Hamamlı) - qaçmaq. - *Vəlini gördüm, elə yaman cidirrirdi ki.*

CIDIRRAMMAĞ (İmişli) - *bax cidirramax.* - *At ilxidən cidirrandı getdi.*

CIFRIX (Bolnisi) - *bax civrix II.*

CIĞ (Bilesuvar, Ucar) - 1. çok (Bilesuvar). - *Çöl ördəginin ciğı çalada olur* (Bilesuvar); 2. tamamilə, xalis (Ucar). - *et ciğ yağıdı* (Ucar).

CIĞA I (Zaqatala) - böyük buy-nuz.

CIĞA II (Qazax) - atın kəkili. - *Cığa atın kəkilidi, dana!*

CIĞALA (Berdə) - *bax çağala.* - *Cığala əriyi duznan yeirkik.*

CIĞALI (Qazax) - qıvrımsaçlı. - *Anaxanım ciğali gəlindi.*

CIĞCIĞA I (Bakı) - ciğ <dəniz

otu>. - *Ciğciğə dərməkçün anam ciğciğalığa gedmişdi.*

CIĞCIĞA II (Culfa, Gəncə, Şərur) - bəzək şeyləri. - *Ciğciğəni dövlətdi boynuna asardı* (Şərur); - *Xalamin gəlininin saçına da ciğciğə vurmüşdular* (Gəncə); A bala, get bir başdix ciğciğə al geti (Gəncə).

CIĞCIĞA III (Oğuz) - qozdan hazırlanmış uşaq oyuncağı. - *Çağır bu uşağı, ciğciğasını ver, oynasıń.*

CIĞCIĞALIQ (Bakı) - ciqliq, dəniz otu çox olan yer. - *Ciğciğə dərməkçün anam ciğciğalığa gedmişdi.*

CIĞI (Başkeçid, Borçalı) - birlilik keçi. - *Balaja-balaja ciğilar otde:r* (Borçalı).

CIĞIR (Bolnisi) - vedrəyə oxşayan qulplu qazan.

CIĞIRT (Dərbənd) - qaratoyuq. - *Cığirtün ətin yimağ uladu.*

CIĞIT (Cənubi Azərbaycan) - balaca.

CIĞLI (Dərbənd) - *bax çağala.*

CIXMIR (Gədəbəy, Gəncə, Goranboy, Qazax, Tovuz) - *bax cıxmır.* - *Kələpir (bax) cıxmır yağnan pişer* (Goranboy); - *Ət çıxmır yağdı* (Goranboy).

CIQQQA (Bilesuvar) - azacıq.

CIQQQAN (Füzuli, İmişli, Kürdəmir, Şamaxı) - *bax ciqqqa.* - *Çörəyinən bir ciqqan mənə ver* (İmişli); - *Ciqqan danış da* (Kürdəmir); - *Irəngdən ciqqan mənə də ver* (Füzuli); - *Ciqqan getməmiş yoruldu* (Şamaxı).

CIQQQANA (Ucar) - pambıq qozasının içində qalan azacıq pambıq. - *Mən bü:n ciqqana artadım.*

CIQRİ (Qax) - qoyunun quyuğu.

CILFIR I (Əli Bayramlı, Kürdəmir, Şamaxı) - bərk qaçan at. - *Boz at çox cilfir atdı* (Əli Bayramlı); - *Kor at yaman cilfiridı* (Şamaxı).

CILFIR II (Naxçıvan) - yersiz danişan. - *Cilfir Səməd gəlir.*

CILĞA I (Əli Bayramlı, Şəmkir) -

cilga

bax cilga. - Dağın döşünnən bir cilga gedir, oreynan çıxarsuz (Şamaxı).

CILĞA II (Əli Bayramlı, Kürdəmir) - tamam, tamamilə, ləp. - O, hələ cilga uşağdı (Kürdəmir).

CILĞALI-BÖÜKLİ (Sabirabad)

- kiçikli-böyüklü. - Cilgali-böökli kətdən ellignən getmişdi.

CILĞIM (Quba) - qığılçım. - Uy yandıranda unnan cilğım səpələnədü her yana.

CILXA (Ağdam, Bileşuvər, Cəbrayıł, Daşkəsən, Əli Bayramlı, Gədəbəy, Gəncə, Hamamlı, İmişli, Kəlbəcər, Kürdəmir, Qazax, Masallı, Sabirabad, Salyan, Şamaxı, Tovuz, Zəngilan) - bax cilga II. - Ət cilxa yağıdı (Daşkəsən, İmişli); - Qızım, bu cilxa süddü, su qatılmışdı (Əli Bayramlı); - Bi çörək cilxa ağ unnandi (Kəlbəcər); - Mənim payım cilxa yağıdı (Salyan).

CILXI (Qax, Zərdab) - bax cilga II. - Anamın bişirdiyi çörək cilxi ağ unnandi (Zərdab).

CILMBIRLAMAX (Gəncə) - çılpaq olmaq.

CILIZ I (Bakı, İsmayıllı, Kürdəmir, Qazax, Masallı, Ordubad, Tovuz) - ariq. - Ciliz adam qıvvasız olar (Qazax); - Nə ciliz uşağdı (İsmayıllı); - Sufayı usuxdu, hayif ciqqana cilizdi (Kürdəmir); - Ay qız, tay bu giyəvə: az tə:riflə, görmüşəm dayna, bir cilizin biridi (Ordubad).

CILIZ II (Əli Bayramlı) - tək, yalqız. - Bu işi o ciliz görməyiib.

CILIZ III (Ağbaba, Ağdam, Balakən, Basarkeçər, Başkeçid, Bolnisi, Borçalı, Gədəbəy, Gəncə, Goranboy, Hamamlı, Qazax, Şamaxı, Şəki, Tovuz) - bax ciliz. - Sən ciliz ağ elədin (Ağbaba); - Veli danışdixca ciliz hirsənirdi (Bolnisi); - Qaragöz, girdəsifət qız ciliz qəşəy olur (Bolnisi); - Həlimə xalanın qızı ciliz gözəldi (Gədəbəy); - Gögöyün meşədə ciliz çox olur (Borçalı); - Ciliz ye:n

gedirsən, çatmaq olmor saňa (Hamamlı); - Xə:ver ciliz bərk gülürdü (Tovuz); - Sən də ciliz həddi ni aşma (Goranboy); - Bi ət göndəribdi bizə ciliz yağdı (Şəki).

CILIZ IV (Balakən, Gəncə, Tovuz) - xüsusilə, ələlxüsus. - Qolxoçular yaz işlərinə başladı, ciliz da havaların yaxşı keçməsi bu işçün şərait yaradıdı (Balakən); - Ciliz təzə öye keşməx'ləri olara çox köməy elədi (Gəncə); - Bizim yerlər çox gözəldi, ciliz dağ tərəflər (Tovuz); - Bular uzunçudu, ciliz da ki bizim bu İlyas (Tovuz).

CILQI I (Ağdam, Basarkeçər, Başkeçid, Bolnisi, Borçalı, Böyük Qarakilsə, Cəbrayıł, Çəmberək, Daşkəsən, Füzuli, Gədəbəy, Göyçay, Xanlar, İmişli, Qazax, Laçın, Şəmkir, Zəngilan) - tüklü üzü kənarda olan motal. - Pendiri duzduyuullar, cilğiya qoyullar (Ağdam); - Anam bir cilgi pendir qayırıldı (Basarkeçər); - Ə: sizə bir cilgi göndərdim (Zəngilan); - Motalın tüklü üzü içəridə olur, əmə cilğının tüxlü üzü eziyindədi (Borçalı).

CILQI II (Ağdaş, Göyçay, İsmayıllı, Mingəçevir, Oğuz, Şəki, Ucar) - bax cilga II. - İclasdakılar cilgi mənnən danişdi (Ağdaş); - Ay mə:lim, uşaxlar sinfi cilgi palçıq iliyifdilər (Oğuz); - Bu bugda unu dö:ł, cilgi arpadi (İsmayıllı); - Ət cilgi yağıdı (Ucar); - Cilgi ağ un əpəbəyə yaxşı olmur, xingala - zada yaxşidi (Şəki).

CILQIR (İsmayıllı) - dirmiq. - Əhməd cilqırnan çoxlu ot yiğdi.

CILVIR I (Goranboy) - çöl quşu adı.

CILVIR II (Ağbaba, Basarkeçər) - göyərti ilə yarma və ya düyündən hazırlanan xörək adı. - Leyla xala cilvir pişirif (Ağbaba); - Pencərnən yarmadan pişir cilvir (Basarkeçər).

CILVIR III (Ağbaba) - təmizkar. - Zakir yaman cilvir adamdı.

CIMBAT: **CIMBAT OLMAX**

(Ağbaba, Barana) - çox olmaq. - *Qələm bürdan harya cımbat oldu?* (Ağbaba); - *Puçağım cımbat oldu* (Barana).

CIMXIR (Basarkeçər, Başkeçid, Goranboy, Qazax, Şəki, Tovuz, Yevlax, Zaqqatala) - xalis, tamam, lap. - *Bir qoyun kəsibənə, cımxır yağ olubana* (Basarkeçər); - *Bu at cımxır bozdu* (Qazax); - *Cımxır süd işsən yuxun gələr, əmbə görəməz yuxu verməz* (Yevlax); - *Xörək cımxır yağıdı* (Tovuz).

CINDIRAĞ (Kürdəmir) - qarmaq. - *Cindirağın ucdağı salxumları üz, yaman yeməlidir.*

CINXIR (Şəki) - *bax cımxır.* - *Su cınxır iyliş:rdi.*

CINIZ (Qazax) - *bax ciliz.* - *Ciniz bu məni yandırır.*

CINQIMAX (Ucar) - ucadan çağırmaq. - *Əli, sən bərkdən cinqiyırsan.*

CINQIR I (Cəlilabad) - qoz. - *Qoz demeylər bizdə, deylər girdəkan, bi də ki cinqur.*

CINQIR II (Ağbaba, Başkeçid, Borçalı, Hamamlı, Qazax) - qazança. - *Qoyunun südünnü cinqira sağ:* - *Cinqurdakı qatığı gəti yiyyəx'* (Borçalı).

CINQIŞMA (Qarakilsə) - açıq. - *Ağalar mə:limə cinqışmamız tutdu.*

CIPBAN (Cəbrayıł) - çox kiçik.

CIR (Qarakilsə, Lənkəran) - çürümüş süd.

CIRADAL (Oğuz) - xörək adı. - *Ciradal yazda, ye:lən şeydi.*

CIRASIL (Gədəbəy) - zirək. - *Səniň uşaxların cirasıl uşaxlar çıxdı.*

CIRASIN (Ordubad) - *bax cirasil.* - Həsən cirasın adamdı.

CIRDALA (Ağdaş, İsmayıllı, Mingəçevir, Şuşa) - *bax ciradal.* - *Cijim yaxşı cirdala bişirmişdi* (Ağdam).

CIRDALI (İsmayıllı) - *bax ciradal.*

CIRDANA (Ağcabədi, Ağdaş, Ucar) - *bax ciradal.* - *Cijim (bax) cirdana pişirmişdi* (Ağdaş); - *Hə, dünən yaxşıca*

cirdana yedim (Ağcabədi).

CIRI (Gədəbəy, Gəncə, Qazax, Tovuz) - bacarıqlı. - *Həsən ciri adamdı* (Qazax); - *Məsim çox ciri uşaxdı, hər nə desən başarer* (Gədəbəy); - *Avdullanın oğlu özünö:rə ciri döy* (Tovuz).

CIRIM (Berdə) - dilim (ətə addır).

CIRIM-CIRIM: CIRIM-CIRIM KƏSMƏK (Berdə) - dilim-dilim kəsmək (əti). - *Əti cirim-cirim kəsirix', şalampir (bax) eli:rix'*

CIRIMLAMAX (Berdə) - dilim-ləmək (əti). - *Biz əti cirimliyif, şalamır pişiririx'.*

CIRQA (Bakı, Quba) - *bax cirığa.*

- *Cirğeynan getdim düz bosdana* (Bakı); - *Kəntimizə cirğeynan gidəndə yoxun uladı* (Quba).

CIRQIN (Çəmbərək) - ariq. - *Cirğın heyvan süddü olmaz.*

CIRMIL (Ağdərə) - dirmiq. - *Yeri cirmilən təmizde:rix'.*

CIRNAT (Ordubad) - ağacın qurumuş budaqları. - *Get cirnatdan yiğ gəti, ocağa qoyax yansın.*

CIRNAZ (Gəncə) - həqiqəti sevməyən.

CIRRAN (Ağdərə, Tərtər) - 1. karusel. - *Cirran elə hərrənir ki, necə de:rman hərrənir həylə* (Ağdərə); 2. karușeldə icra olunan oyun adı. - *Cirranı cahillar oynuyur;* - *Cirranda iki adam oynuyur* (Tərtər).

CIRRI (Qarakilsə) - yağılı (süd).

CIRRIX (Göyçay) - xırda ağacli meşe.

CIRSIZ (Qarakilsə) - yaqsız (süd).

CIRT (Şəki) - tamam, düz. - *Sel cirt ya:ri bölüfdi kəndi.*

CIRTDAMAG (Biləsuvar) - sağmaq. - *Qoyunnarı bəri stir, cirtdiyim.*

CIRTDANBUĞA (Daşkəsən) - çöl quşu adı. - *Cirtdanbuğa quşların hamisinnan balaja oley.*

CIRTDATMAX (Qazax) - *bax cirtdamag.* - *Qara keçiyi gəti, cirtdadax.*

CIRTI I (Berdə) - içində qurdu ölmüş, tam sarınmamış barama. - *Bi:l cirti az oldu.*

CIRTI II (Ağdaş, Kürdəmir, Ucar) - xörək adı. - *Cirti yazza yaxşıdı* (Ucar).

CIRVAQALI (Çəmbərək) - uşaqlı. - *Döşü cirvağaltı dağa həncəri gedim?*

CIRVIT (Gədəbəy) - əkin sahəsinin qırğı. - *Curvita nə:kifsin, a Mahmit?*

CITICCA (Basarkeçər) - ardıc. - *Təhməz haravanın üsdünə cutičça quyubana.*

CITQIN (Oğuz) - qəlpe. - *Daşın cutqınların bir tərəfə yiğdim.*

CIVRAX (Çəmbərək, Qazax, Şəmkir) - qıvrıq. - *Arazalı çox cirvraq adamdı* (Çəmbərək); - *Söyüniñ oğlu elə cirrax uşaxdı kin, gözdən qıl qırpur* (Şəmkir).

CIVRIX I (Meğri, Mingəçevir, Zaqtala) - *bax cibrix I.* - *Qiyas dayım bir yüx' civrix cavız gətdi* (Meğri).

CIVRIX II (Başkeçid, Borçalı, Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax) - cəld. - *Cırvıq adam yolu ye:in gedər* (Qazax); - *Löyman civrix tərpəndi haravanın dalınçan* (Çəmbərək); - *O çox cirvraq uşaxdı, haryatan desən gedər* (Gədəbəy); - *Hasan civrix yeriyer* (Borçalı).

CIVRIXLAMMAX I (Gəncə) - cəldleşmək. - *Tənbəl adama civrixlammax gərhədi ki, iş görə bilsin.*

CIVRIXLAMMAX II (Gəncə) - çılpaq olmaq, soyunmaq. - *Civrix-lamasam, üzüf Kürün o tayına kecəmmərəm.*

CIY: CIY VURMAX (Qazax) - dimdiyi ilə yumurtanı deşib çıxməq (cücəyə aiddir). - *Cücə ciy vuruf.*

CIZ (Balakən, Kürdəmir, Qazax) - 1. kiçik arx (Qazax); 2. şirəm (Kürdəmir, Qax). - *On ciz lobya, beş ciz qarğıdalı ekmişəm* (Balakən); - *Habı cizdara tüttür ekip men* (Qax).

CIZADOLMA (Çəmbərək) - uşaq oyunu adı.

CIZAGİRMƏ (Goranboy, Şuşa, Yevlax) - Uşaq oyunu adı – Cızagirmə dədirədöymə kimidi (Goranboy); Cızagirmədə ya altı, ya səkkiz uşaq oynuyur (Yevlax).

CIZAXURD UL-MAX (Meğri) - iyənmek.

CIZAQURMA (Hamamlı) - uşaq oyunu adı.

CIZDIĞICI: (Ağcabədi) - cızdaq ilə sümüklü ətdən hazırlanan xörək adı. *Ə:, tələse:irsən dəan, saşa bir cizdiğiçi pişirim, ye get.*

CIZDIX ÇÖRƏK (Tərtər) - cızdaq çörək.

CIZƏRMƏ (Basarkeçər) - *bax cizagirma.* - *Cizə:rmeyi qavaxlar oynardix.*

CIZILLADAN (Cəlilabad) - uşaq oyuncağı.

CIZ-KƏMƏR (Şəmkir) - uşaq oyunu adı.

CİBƏLƏX' (Şahbuz, Şərur) - gödəkböylü. - *Atasını da görmüşəm, bir cibələyin biridi* (Şahbuz).

CİBİCAR (Oğuz) - uşaq oyunu adı.

CİCƏ (Cəlilabad, Lənkəran, Yardımlı) - nənə - *Cicənnən dayımgilə gedmişdim* (Yardımlı); - *Ay cicə, bırya gəl* (Cəlilabad).

CİCİ (Zərdab, Ordubad) - *bax cicə.*

CİCİ-BACİ (Bakı) - *bax ciji-bajı I.*

CİCİL (Oğuz, Şəki) - itburnu. - *Soyuxdəyməsi olana cicil xeyirdi* (Oğuz); - *Cicil öskürmiyə çox xeyirridi* (Şəki).

CİCİLİ-CİCİLİ (Göyçay) - xırda-xırda. - *O cicili-cicili şeydi.*

CİCMAY (Qax) - cir alma. - *Həyatımızda cicmay ağacı var.*

CİDOY (Ağdam, Daşkəsən, Gədəbəy, Goranboy) - atın belində yəhərin əmələ getirdiyi yara. - *Atın beli cidoy oluf pütüncə* (Goranboy); - *Çox*

cidoy oluf atın beli, yəhərreməy olmor (Gədəbəy).

CİƏNƏKİ (Qax) - xeyirsiz.

CİFDƏ (Megri) - boy-buxun. - *Bu qız ugħlanin cifdesin bəyəmmədi.*

CİFLƏMMƏX' (Çəmbərək) - girmek. - *Sirəfilin uşağı savaxdannañ öe ciflənif.*

CİG (Qax) - dağ ətəyində otlaq.

CİCƏ (Qax) - zirvə.

CİGİDİ (Salyan) - çıl-çıl.

CİGNƏ: CİGNƏ VİRMƏG (Çəlilabad) - qışkırmak. - *Çoban o təpədən cignə vireydi.*

CİHLƏŞMƏX' (Zəngilan) - mübahisə etmək. - *Az cihləşin, çıxın gedin işi:za, gülü:za.*

CİJİ (Ağcabədi, Ağdam, Ağdaş, Bolnisi, Borçalı, Daşkəsən, Gədəbəy, Goranboy, Göyçay, Xanlar, İmişli, Karvansaray, Qazax, Mingəçevir, Şəmkir, Tərtər, Tovuz, Ucar, Yevlax) - ana. - *Ciji, bu il necə əməkgünü almışan? (Ağdaş); - Ay ciji, maşa əppəg gəti (Ağcabədi); - Haryetsəm <hara getsəm> cijim yadımnan çıxme:r (Qazax); - Ay ciji, buryə:l <bura gəl> (Daşkəsən); - Mənim cijim məhdəfdə işde:r (Borçalı); - Cijim mənə bir bədənə tikdi (Ucar); - Ay bala, get cijini çağır (Xanlar).*

CİJİ-BAJI (Tərtər, Ucar) - rəfiqə. - *Söygülyünən Xanum ciji-bajı (Tərtər); - Mehribannan ciji-bajı Zəhra; - Ay ciji-bajım, mən nəvilim, olar hər gün bir-biri:nən sözdəşillər! (Ucar).*

CİX'NƏ (Megri) - çıçırtı. - *Ge-cənin bir vədəsi biz cix'niyə tökülüf gəldix'.*

CİQRİĞ (Dərbənd) - çarx (cəhrədə). - *Kirişə mum sürtəllər ki, ciğriğdən sürüşməsin.*

CİL I (Ağcabədi) - lili. - *Arxın içində cil olur.*

CİL II (Şərur) - əmici tellər. - *Cil onnan ötründü ki, ağaş yerdə yaşayış eləyir, onnan su alır. - Ağacın cili olsa*

qurumaz. <>cil atmax (Şərur) - kök, rişə atmaq.

CİLƏDAR (Yevlax) - xörək adı (yağda qovrulmuş soğan, göyərti və düyüdən hazırlanır). - *Cilədarı sarımsaq-qatıxnan yi:llər.*

CİLƏX-CİLƏX' (Qazax) - *bax cələf-cələf.* - *Çöller dolu maldı ciləx'-ciləx'.*

CİLXOR (Basarkeçər) - biryaşar at. - *Atın balası bir yaşına addiyanda ona cilxor de:yix'.*

CİLİL I (Ordubad) - *bax qılıf I.*

CİLİL II (Basarkeçər, Hamamlı) - arabada tekərin oxdan çıxmaması üçün salınan dəmir paz. - *Gözdə, cilif tütər, tekər çıxar* (Hamamlı).

CİLİMİR (Mingəçevir) - çörçöplü ot.

CİLITMƏX' (Cəbrayıllı, Zəngilan) - yolunu azmaq, yolundan çıxməq.

CİLİZ (Bakı) - lap, tamam, tamamilə. - *Ciliz də pis doğuya:, genə necə olsa adamın özininkidü.*

CILQƏ (Quba, Xaçmaz) - ciğir.

CILQİN (Xaçmaz) - *bax cilqə.*

CILQİR (Xaçmaz) - *bax cilqə.*

CİLLİTMƏK (Ağbaba) - *bax lilletmək'.*

CİLMƏX' (Ağdam, Çəmbərək) - oğurlamaq. - *Bir cüjəmizi cilif Nuru dünənnəri.*

CİLOY I (Xanlar) - ixtiyar. - *Sənə ciloy versələr, məni döyərsən.*

CİLOY II (Tovuz) - cüt öküz (qoşqu üçün). - *Öküzdər yoruluf, o haraviya bir ciloy verin.*

CİLVİ (Başkeçid) - qızın.

CİLVİTMƏX' (Xanlar) - aradan çıxməq.

CİMBİLDƏTMƏX' (Çəmbərək) - oğurlamaq. - *Amanef dünən toğlu yekəlix'də bir xoruzumuzu cimbildəssin!?*

CİMCİ (Balakən) - səbet. - *Şə:rdən qonağımıza bir cimci gilas göndərdim.*

CİMCİMEY (Qax) - bataqlıq.

CİMCİMƏ (Oğuz) - narin <yağış>. - *Gur yağış dölyü, cimcime yağıdı.*

CİMCİMƏLİ (Borçalı, Gədəbəy, Gəncə, Hamamlı, Xanlar, Mingəçevir) - xırda naxıslı <parça>. - *Cimcimeli parçadan yorğan əmələtir* (Gəncə); - *Qəprətivə cimciməli çit gəlif* (Gədəbəy); - *Bü:n bir cimciməli parça aldım* (Borçalı); - *Atam maşa cimciməli çitdən don aldı* (Hamamlı).

CİMİZ: CİMİZ OLMAĞ (İmişli) - ciftleşmək (dəvəyə aiddir). - *Kəlbəz (bax) ayda dəvə cimiz olar, doğr bi ilə.*

CİNCAR (Balakən, Qax, Şəki, Zaqatala) - gicitkən. - *Anam bu gün cincar xingali bişirəcək* (Balakən); - *Gəlin, cincar yiğma: gedax* (Qax); - *Cincar dalıyən yer qavar-qavar olur* (Şəki).

CİNCİLIMPARÇ (Şuşa) - gizlənpaç.

CİNCİN (Goranboy) - çöl quşu adı.

CİNCİP (Zaqatala) - sakit, dinməz. - *Bir söz dimir, cincip durur.*

CİNƏ (Qarakilsə) - balaca. - *Cinə balaca, dayna.*

CİNGƏNƏ (Qarakilsə) - əsəbi.

CİNİX'MƏX' (Tovuz) - cinlənmək, hirslenmək. - *Dədən cinix'if, öldürəjəx səni.*

CİNQOY (Qazax, Gədəbəy, Hamamlı, Tovuz) - əsəbi. - *Sultan yaman cinqoydu* (Qazax); - *Cinqoy adamı diñdirdiñ, duramma:jaxsıñ qavağında* (Gədəbəy); - *O. yaman cinqoy adamdı* (Hamamlı).

CİRAT (Şəki) - böyük arxdan ayrılan qol. - *Bizim cirata da su buraxdilar.*

Cİ:RCİ:MƏ (Zaqatala) - turşuma, qıçkırmə.

CİRƏ (Cəbrayıl, Gədəbəy, Şamaxı) - qənaət. - *Dolanışında da cire*

lazımdı adama (Gədəbəy).

CİRƏ-CİRƏ (Ağdaş) - az-az, qənaət. - *O, çörəyi cire-cirə yiyir.*

CİRƏFƏ (Şəki) - ariq. - *Töyfənin qızı cirefə bi şeydi.*

CİRƏK (Qax) - payız şumu. - *Yamacdakı cireyi qurtalın.*

CİRĞALAMAĞ (Quba) - atmaq. - *Dur buları cirğala bayira gidsün.*

CİRĞƏ (Dərbənd, Quba) - bax cilgə. - *Bir cirğənə (cirğə ilə) keçiydim, siçovul məni qurxutdi* (Dərbənd).

CİRİMÇİRİM (Gədəbəy) - uşaq oyunu adı. - *Ay uşaxlar, gəlin cirimcirim oynax.*

CİRTDƏLƏN (Zaqatala) - xırda doğranmış ərişte.

CİSFİR (Borçalı, Gədəbəy, Qazax) - bax cisvir. - *Sənin də dəfdərin bu cisfir səlqəlid* (Gədəbəy); - *Bu gətdə hər cisfir meyvə var* (Borçalı).

CİSVİR (Borçalı, Qazax) - cür.

CİV (Yevlax) - iynə-sap qutusu. - *Civə qaçı, qo:rox, üysüy qo:rox.*

CİVAR (Şərur) - 1. söyüdəoxşar ağac adı; 2. söyüdəoxşar ağacın şıvları. - *Civardan səbat toxunar.*

CİVƏLLƏK (Gəncə) - cəld.

CİVƏR (Şərur) - nəcib.

CİVİX' (Cəbrayıl) - çox kiçik.

CİVİR I (Cəbrayıl, Cəlilabad, Sabirabad) - bax civar. - *Gedeyəm meşədən civir qırılmayı* (Cəlilabad).

CİVİR II (Basarkeçər) - bax civər. - *O, çox civir uşaxdi.*

CİVİRRİY (Cəlilabad) - çoxlu civir (bax 1-ci mə'na) bitən yer. - *Bura civirriydi.*

CİVİRTDƏX' (Qazax) - bax civellək.

CİYARÇƏX'MƏ (Borçalı) - içalat.

CİYƏCI (Masallı) - bax ciyezi. - *Ciyəcini unnan doldur.*

CİYƏNQALA (Şəki) - soxulcan. - *Ciyəngala yağıdı vax çox olur.*

CİYƏV (Şərur, Naxçıvan) - bax

giyəv.

CİYƏVAZ (Kürdəmir, Sabirabad) - kəndirbaz. - *Qabağ toylarda ciyəvazdar oynardı* (Sabirabad).

CİYİ (Kürdəmir, Qax, Şəki, Ucar, Zaqatala, Zərdab) - *bax ejii*. - *Ciyi çoq qocalıb* (Zərdab); - *Ciyi də dolma asıldı* (Şəki).

CİYİRTGAN (Ağdam, Ucar) - gicitgan.

CİYSİMƏX' (Qazax) - azca iylenmək. - *et ciysiyif*.

CO: (Şəki) - alça və ya zoğaldan hazırlanmış tomat. - *Bildirdən qalan co: heylə durur dobunun divində*; - *Sizin co: çox turşdu*.

COCAXAR: COCAXAR OLMAX (Qazax) - biabır olmaq. - *El içində cocaxar oldum*.

CO:CANAQI (Bakı) - yabani bitki adı.

CO:ĞA (Daşkəsən, Əli Bayramlı, Gədəbəy, Goranboy, Göyçay, Xanlar, İmişli, Kürdəmir, Qazax, Mingəçevir, Oğuz, Şamaxı) - tayfa, nəsil. - *O co:ğaya qatış get* (Oğuz); - *Həsən Taparğullar co:ğasınınndı* (Daşkəsən); - *Hər co:ğadan bi adam çağırın bira* (İmişli); - *Çox co:ğalar yaşı:y bu kətdə hindi də* (Gədəbəy); - *Şahverdilər tayfası bir co:ğadi*; - *Bir ata uşağınan əmələ:nə de:llər co:ğa* (Xanlar).

COĞMALAMAX (Şəki) - boğmaq. - *Bişix' cücəni coğmalıyif yidi*.

COJAXOR (Ağdam) - davakar.

COQAL (Qax) - yun çıxdaşı.

COQAY (Qax) - dəni təmizlənmış qarğıdalı qıçası.

COLUX (Ucar) - kal (meyvə). - *Colux heyvanı inəy yaxşı ye:ir*.

COM (Əli Bayramlı, İmişli, Kürdəmir, Salyan) - tayfa, nəsil. - *Bizim com kəndin bi tərefindədi* (İmişli); - *Mən Topalhasanni comunnanam* (Kürdəmir).

COMA (Daşkəsən, Gədəbəy, Kəlbəcər, Tovuz) - çubuqdan hörülübü üstü keçə ilə örtülmüş alaçıq. - *Comoyu*

yaylaxda tikellər (Daşkəsən); - *Gederix' çuvuxlardan baş-başa qoyorux, üsdiндə də qəlivə salerix, muna coma de:rix* (Tovuz).

COMALAX I (Gədəbəy) - topal. - *Onuŋ comalax barmaxlarını xoşunə:ler?*

COMALAX II (Ağcabədi) - bir nesildən olan adamların yaşadığı yer, ərazi. - *Bizim comalağın ağısaqqalı Qədir kişiidi; Bizim comalaxda ağısaqqal adamlar çoxdu*.

COMLAŞMAX (Kürdəmir) - toplaşmaq. - *Hamısı bir yerə comlaşib*.

COMUŞQIRAN (Başkeçid, Borçaltı, Qazax) - *bax camışqiran*. - *Comuşqıranda qartof səperix'* (Borçaltı).

CON (Gədəbəy) - iflic. - *Bədənim elə bil condu*.

CORALAŞMƏG (Cəlilabad) - toplaşmaq. - *Adamlar coralاشdı bira*.

CORAVALTI (Gədəbəy) - uşaq oyunu adı. *Coravaltı belədi: On-oniki coraşdı cərgə düzüllər, bir adam elini onun altdə:zdirir <altında gəzdirir>, elində pul olur*.

CORMALAŞMAX (Çəmbərək) - *bax coralaşməg*. - *Camahat cormalaşdı, dönen harayıyi qaldıdı*.

CORTAN (Borçaltı, Goranboy, Naxçıvan, Ordubad, Şərur, Tovuz, Zəngilan) - süzlülmüş ayran. - *Ayrani töküllər torbya, süzülüb olur cortan* (Zəngilan); *Cortannan qurut qayrıollar* (Ordubad).

CORTDAN (Culfa, Naxçıvan, Ordubad, Şərur) - *bax cortan*. - *Ayrani tök torbaya, qoy cortdan olsun* (Culfa).

COŞDAMMAX (Zəngilan) - qaynamaq. - *Simavar coşdaner, çaynıgi yeyxala gəti dəmle*.

COYĞA (Borçaltı, Goranboy, Xanlar, Tərtər, Tovuz) - *bax co:ğa*. - *Hajəhmədxanni bir coyğadı, biz də ayri coyğa* (Goranboy); - *Əhməd Məhəmməd kişinin coygasınınndı* (Borçaltı); - *Burda coyğa çoxdu* (Tərtər); - *Bir nəslə bir coyğa de:llər* (Xanlar).

COZ I (Salyan) - omba sümüyü (heyvanda).

COZ II (Ağcabədi, Bərdə, Tərtər) - sırfıra. - *Coz aqasdan olur* (Bərdə); - *Cozu məhlədə oynuyallar* (Tərtər).

COZA (Hamamlı) - yumru daş (uşaq oyununda). - *Mən cozoyu elə vurdum, on addim getdi.*

COZCOZ: COZCOZ OYNA-MAX (Ağcabədi) - sırfıra ilə oynamaq. - *Uşaxlar cozcoz oynuyur.*

CÖCƏK (Göyçay) - aşığın çuxur üzü.

CÖCƏQAN (Bakı) - əqrəb. - *Dünənnəri bağda barmağımı cö:cəğan sancdı.*

CÖCÜ (Bakı) - *bax cacu.* - *Uşaxlar iki dənə cöcü tutublar lap yekə.*

CÖƏCƏ (Tovuz) - mis piyalə, mis kasa. - *O unnan iki cöəcə bu taxılnan dəyişərsin rızmı?*

CÖ:ĞA (Daşkəsən, Gədəbəy, Xanlar) - *bax eo:ğa.* - *Bu sa:t çox cö:galar var: Alilar, Qazaxlı, Donqarri, Topallı* (Daşkəsən); - *Bu kətdə çox cö:galar olur* (Gədəbəy).

CÖH (Oğuz) - qoyun südündən hazırlanan ağartı adı. - *Cöh yaxşı yiməli seydi.*

CÖHƏR (Zəngilan) - mürəkkəb. - *Bi şüşüyə bir az cöhər tök.*

CÖHƏRRİ (Şəmkir) - güclü.

CÖJ (Ağcabədi, Tərtər) - *bax çöz.*

CÖJMƏ:X' (Mingəçevir) - *bax cejəx'.*

CÖLƏMBƏR (Meğri) - xortdan.

CÖMÜŞÜX: CÖMÜŞÜY OTUR-MAX (Hamamlı) - çömbəlmək.

CÖNGƏLƏ: CÖNGƏLƏ QAL-MAX (Göyçay) - qiyılmaq (göze aid).

CÖNÜK (Əli Bayramlı) - qoyun növü.

CÖY: CÖY OLMAX (Borçalı) - qic olmaq. - *Qiçım cöy oluf.*

CÖYİR-CÖYİR: CÖYİR-CÖYİR GEZMEG (Bakı) - boş-boş gəzmək.

CÖYQA (Daşkəsən, Xanlar) - *bax eo:ğa.* - *Biz Oruşdu cöyqasıyix* (Daşkəsən); - *Seyiddər tayfası bir cöygədi* (Xanlar).

CÖYÜZ (Borçalı, Çəmberək, Daşkəsən, Gədəbəy, Gəncə, Goranboy, Qazax, Tovuz) - *bax cəviz.* - *İsdeyirəm ki, gedəm bir az cöyüz yiğam* (Qazax).

CÖZ (Bərdə, Borçalı) - *bağırsag.*

CÖ:Z (Bakı, Bərdə, Daşkəsən, Goranboy, Şəmkir, Tovuz) - *bax cəviz.* - *Gətdiyim cö:zün çoxu çətənədi* (Daşkəsən); - *Mənim bir cö:z ağacım var* (Tovuz).

CUANƏK (Bakı) - dovşan balası.

CUCAR (Qarakilsə) - zəmini biçerkən sıraya düzülmüş adamların axırincısı.

CUCUQ (Cənubi Azərbaycan) - *bax cajix.*

CUDAM (Başkeçid, Borçalı, Qazax) - ağılsız. - *Cudam adam düşünmədən danışar* (Borçalı).

CULAŞA (Şəmkir) - qohum. - *Uğuzdarnan Zeynallar bir-birinən culaşadı.*

CULAZ I (Şamaxı) - *bax cılız I.* - *Rahman yaman culazzi.*

CULAZ II (Ucar) - yoxsul. - *Burda hindi culaz adam tapammassan.*

CULAZ III (Gədəbəy, Kürdəmir, Saatlı, Sabirabad, Şamaxı) - nimdaş - *Kö:nə vaxdı paltarımız culazdi* (Kürdəmir).

CUL: CULA SALMAX (Başkeçid, Borçalı) - əlavə toxum səpmək. - *Bosdanım seyrək pitif, gərəx' cula salam* (Borçalı).

CULFAÇI (Şəki) - yun şal, şalvar, pencək və s. toxuyan. - *Qavaxlar kəndə yunnan şal toxuyana diyərdilər culfaçı.*

CULLAB (Lənkəran) - suda isladılmış quru meyvə.

CULOY (Qazax) - *bax ciloy II.* - *Öküzdəri culoya qos, harava ağırdı, kallar aparammer.*

CULU: CULU BARMAĞ (Bile-

suvar) - çəçələ barmaq. - *Ayağımın culu
barmağı suluğlıyibdi.*

CULUMBAY (Gədəbəy) - məskənsiz <adam>.

CULUMPAY (Qazax) - *bax culumbay.* - *Yeri-yurdu bəlli olmayan
adama culumpay de:rix'.*

CULUZ I (Quba) - *bax cılız I.* -
Uşaq nüş belə culuz ulub?

CULUZ II (Cəlilabad, əli
Bayramlı, Göyçay) - *bax culaz III.*

CULVA (Şəki) - iki əkin sahəsinin
arasından keçən arx. - *Qajdən ayrisf
culviyə su salırsan, apa:rsan yerin
əyagına sulamağ üçün.*

CUMAXATAN (Bakı) - yorğan-
döşək üçün - divar şkaftı. *Dur yorğan-
döşəgi yiğ cumaxatana.*

CUMBAZDAMAĞ (Quba) -
yeyin qaçmaq.

CUMBU (Ağdam) - çöl quşu adı.

CUMBUL I (Şəki) - qoma
<meyvədə>. - *Bi cumbul ba:lini verdi
ma:na.*

CUMBUL II (Şəki) - damcı. -
Gözünnən cumbul da yes çıxmadi.

CUMBUL-CUMBUL (Şəki) -
damcı-damcı. - *Gözünnən yes cumbul-
cumbul axıf töküldü.*

CUMBULLAMAX (Şəki) -
qoma-qoma qoparmaq. - *Uşaxlar
budaxları cumbulladılar.*

CUMBUT (Xanlar) - düşüncə. -
Oğul, cumbutun varsa, yaxşı oxu.

CUMCULUĞ (Cəlilabad) -
tamamilə. - *Yağış tökib istədib bizi,
cumculuğ sudi.* =>**Cumculuğ olmax**
(Cəbrayıł, Şahbuz) - tamamilə islanmaq. -
*Yağışda o qədər qaldıx ki, cumculuğ
oldux (Cəbrayıł); - Dünənnəri kövşənnən
gələndə yağışda cumculuğ oldum
(Şahbuz).*

CUMXUR (Ağdam, Bakı, Cəbrayıł) - 1. cəmi (Ağdam, Bakı); 2. birlikdə
(Cəbrayıł). - *Hamısı cumxur işdiyirdilər*
(Cəbrayıł).

CUMLAX (Qax) - uçurum.

CUN (Quba) - tikan.

CUNUK (Quba) - tənbəl. -
Qalxozumuzda heç cunuk adam yuxdu.

CUR I (Ağcabədi, Ağdam,
Kürdəmir) - çöl quşu adı. - *Cur yeməli
quş degil (Kürdəmir).*

CUR II (Mingəçevir) - həşərat adı.

CUR III (Kürdəmir) - şərik. -
Bosdına İrəsulan curuğ.

□ **Curu çıxmax** (Kürdəmir) - hali
pozulmaq. - *Qaranın curu çıxtıb.*

CURBAŞ (Qax) - qırıvımsaç.

CURCUMUŞ (Kürdəmir) - ha-
zircavab. - *Curcumuş öylədin utanğıçı
olmaz.*

CURCUR I (Qəbələ) - şəlalə.

CURCUR II (Kəlbəcər) - çöl quşu
adı. - *Curcur ağaşdarda yuvalıyır.*

CURCUR III (Qax) - duru.

CURCURAMA (Beyləgan) -
duru. - *Mənim xörəyim curcurama oldu.*

CURTDAMAX (Şəki) - cəhd
etmək. - *Ha curtdadı ki, məni də apar,
aparmadux.*

CURTDAŞMAX (Zəngilan) - asta
danışmaq. - *Gecə se:rəcən curt-daşıflar,
heş yatırıyıflar.*

CURUF (Gədəbəy) - *bax curup.* -
*O curufdan getirə:η, bir örük' çəkə:η
məhliliyə.*

CURUX (Kürdəmir) - xırda
(meyvə). - *Almanın curuxlarını seç,
bazaarda pula getmır.*

CURUMBUL I (Oğuz) - gavalı
növü adı. - *Curumbul yiməli döy.*

CURUMBUL II (Qaz, Oğuz) - 1.
paltarsız, lüt. - *Paltarı soyunub curumbul
yatırsan (Oğuz); 2. qabıqsız (qoz, findiq).*

Curumbul olmağ (Cəlilabad,
Lənkəran) - çox islanmaq.

CURUMBULLAMAX (Oğuz) -
qabıqdan çıxarmaq, ləpələmək (qozu,
findiqi). - *Qozu curumbulla.*

CURUMUD (Qax) - büzüşmiş. -
Mən curumud armudu yimiyməm.

CURUP (Gədəbəy) - daş növü adı.
- *Bu qıraxdakı öylər curupnan tikilif.*

CUVA (Qax, Zaqtala) - ensiz uzun ağaç və ya əcki. - *Cuvaları saxla, lazım olar* (Zaqtala).

CUYUX (Gədəbəy, Qazax, Qubadlı) - stıq. - *Biz xörəyi cuyux pişirerək* (Gədəbəy).

CÜBBƏRƏ (Çəmberək) - qısa-boylu. - *Sıvaxçı Qurvan cübbərə adamdı.*

CÜCƏ (Yevlax) - cücü.

CÜCƏGÖZ (Ucar) - xırdagöz. - *Bu öy cücəgöz Əhmədin öyüdü.*

CÜCƏGÖZİ (Cəlilabad) - *bax cüjəgözü. - Bi cücəgözi köynəg aldım.*

CÜCƏLƏMƏX' (Tərtər) - cüce çıxarmaq. - *Tö: x cüceli:r.*

CÜCƏNƏK (Ağcabədi) - *bax cürcənə. - Cürcənə:i yağışda ge:rdilər.*

CÜCÜXLÜ (Oğuz) - ağaç həncamalı (qapı). - *Cücüxlü qapı indi:tolarda var.*

CÜCÜK (İmişli, Qax) - *bax cüjüx' II. Qoyunu gərək otuñ cüçük vaxdı otarasan* (İmişli).

CÜCÜLÜ (Balakən) - sacda bishirilən çörək adı.

CÜDMƏK (Zaqtala) - ilmək, dügün.

CÜƏ (Şəki) - *bax coğal.*

CÜG (Cəlilabad) - göbələyin gövdəsi.

CÜHƏRRİ (Qazax) - sağlam. - *Ali kişi cühərrı adamdı.*

CÜHÜR (Ağdaş, Əli Bayramlı, Kürdəmir, Sabirabad, Salyan, Zərdab) - *bax eü:r. - Cühürdə çoxlu ağaç var* (Ağdaş); - *Gəmilər cühürə çəkilib* (Zərdab); - *Öli balığ cühürə çıxar* (Salyan).

CÜJƏGÖZÜ (Ağcabədi) - parça adı. - *Qızım cüjəgözü çiti xoşduyur.*

CÜJÜ (Tovuz) - hanada ipləri tənzimləyən ağaç. - *Cüjü xanadolar.*

CÜJÜX I (Goranboy) - yabanı bitki adı.

CÜJÜX II (Ağdaş, Gəncə, Goranboy, Qazax) - körpə xiyar. - *Mə: böyük'*

soğan ver, cüctüyü issəmirəm (Ağdaş); - *Bu xiyar laf cüctük'dü* (Goranboy). - *Xiyarın cüctüğünü usaxlar qoparıflar deyin, nənəm cığırır* (Gəncə).

CÜJÜX'LƏMƏX' (Goranboy) - tağda körpə, xırda xiyar əmələ gəlmək. - *Xiyar rəzə cüjüx'lüyüf.*

CÜKGÜR (Əli Bayramlı) - balaca, xırda. - *Çerkəz cükgür gözdi bir gəlindi.*

CÜLBƏLƏMMƏX' (Meğri) - özündən çıxməq. - *Ə:, Qurban, nə cülbələnirsən?!*

CÜLƏBƏDƏN (Füzuli) - sine. *Onun cülbədəni sözənən doludu.*

CÜLƏF (Oğuz) - *bax cələb.* - *Burda cüləf adam yoxdu.*

CÜLGƏ (Cəbrayıł, Xanlar) - *bax cülyə. - Mal-qara cülgədən su içər* (Xanlar); - Çovan əlini cülgədə yudu (Cəbrayıł).

CÜLMƏQAYĞI (Ağcabədi, Bərdə, Tərtər) - qayğıkeş. - *Cülməqayğı arvadına deyir ki, xörəx' pişir yeəx', sıfrada xörəx' ha:zır olan vaxdı bir nəşər gəlir, cülməqayğıya deyir ki, qonşunun ulağı doğusdu, nə quyuğu var, nə də qulağı. Burda cülməqayğı əlin çörəx'dən çəkir deyir: "Bə bu qodux bö:übəndə palçıga batsa, onu nejə çıxartmaq olar; onun ku quyuğuyunan qulağı yoxdu, yiəsi onun harasının tuta bilər?"* (Ağcabədi).

CÜLÜMBÜR I (Bakı) - pıntı.

CÜLÜMBÜR II (Çəmberək, Goranboy, Qarakilsə) - *bax curumbul* II. - *İndi bu kətdə bir cürümbür adam tapbağ olmaz* (Goranboy).

CÜLVƏLƏMMAX (Şəki) - böyümək, boy-a-başa çatmaq. - *Mən cülvələnnənən so:ra kəl almışux, kəl qoşmuşux.*

CÜLYƏ (Borçalı, Çəmberək, Gədəbəy, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - 1. gölməçə. - *Mal-qara cülyədən su içər* (Gədəbəy); - *Cülyədə su duror, yağışdan sonra mal-qara ordan su içər* (Tovuz); - *Yayda Ceyran cölündəki cülyələrdə su çox olur* (Şəmkir); 2. quyu. - *Mənim bir*

cülyəm var səkkiz-on arşın, bir suyu var
kin bumbuz (Qazax).

CÜMBƏCÜŞ (Lənkəran) - nadinc. -
Bu cümbəcüs beş gün bizdə qalsa, bizi
incidər.

CÜMBÜT (Gədəbəy) - cəsarət. -
Çovanın cümbütü varydı.

CÜMCÜMƏ (Oğuz) - hiylə. -
Bunun işi tamam cümcümədi.

CÜMCÜRÜX' (Meğri) - *bax*
cuməlulg.

CÜMEDƏ (Bakı) - bic.

CÜMLƏQAYĞI (Bərdə) - *bax*
cülməqayğı.

CÜMRÜ (Çəmberək) - təkcə. -
Çovan cümrü getdi.

CÜMSAZ (Ağdam, Cəbrayıl,
Füzuli, Zəngilan) - barama qurdunun
ikinci yuxusu. - *Barama qurdunun ikinci*
yuxusuna cümsaz deyirix' (Ağdam); -
Cümsazdan durannan so:ra qurdu yaydx
(Zəngilan); - *Qurdumuz düz iki günə*
cümsəzi yatıp durdu (Cəbrayıl).

CÜMŞAZ (Bərdə, Kürdəmir) -
bax cümsəz. - *Barama qurdunun ikinci*
yuxusuna cümsəz di:rix' (Bərdə).

CÜNCÜLÜ: **CÜNCÜLÜ**
BARMAĞ (Ordubad) - çəçələ barmaq. -
Cüncüllü barmağım ağrıyır.

CÜNCÜLÜT (Bakı) - yemeli
yabanı ot adı.

CÜNG (Biləsuvar, Masallı) -
künc. - *Öyün cüngündə nə oturmusan?*
(Masallı).

CÜ:R (İmişli, Salyan) - çayın
alçaq çökək sahili. - *Cü:rdə bi turac var*
(İmişli); - *Öyimiz cü:rə yoxundu* (Salyan).

CÜRCƏLƏMƏK (Qax, Zaqtala)
- qovurmaq. - *Habi qarğıdəlini horda*
cürçələ.

CÜRCƏLƏMMƏK (Qax) -
qurcalanmaq, naharat yatmaq. - *Men*
səbəhin üzinə qədər cürçələndim.

CÜRCƏNƏ (Cəbrayıl, İmişli) -
yundan toxumuş yapıcıya oxşar kişi
geyimi. - *Çobannarın cürcənələri olardı*
(İmişli); - *Cobannarı yağışdan, qardan*

saxlıyan elə cürcənədi, dana (Cəbrayıl).

CÜRCƏNƏK (Biləsuvar,
Kürdəmir, Şamaxı) - *bax cürcənə*. -
Qabaqqı çovannar üsdünə cürcənək
salırdı (Biləsuvar).

CÜRCÜMAY (Qax) - az quru-
muş <meyvə>.

CÜRCÜNƏX' (Şahbuz) - *bax*
cürcənə. - *Cürcünəx' çobanın çiyinə*
saldığı keçəyə deyillər.

CÜRƏ (Ağdam, Basarkeçər,
Qazax, Şəmkir, Zaqtala) - kiçik saz. -
Zerniyar xanımın sədəfli, qızıl suyunə
çəkilmiş bir cüresi vardi (Ağdam); -
Cürəni təzə örgənən çalar (Basarkeçər); -
Cürə yaxşı danışır (Zaqtala); - *Saz*
çalmağı əvvəl cürədə öyrənsən, yaxşıdı
(Şəmkir).

CÜRƏ-CÜRƏ (Kəlbəcər) - cürbə-
cür. - *Nəvlim* <nə bilim>, cürə-cürə kətədər
var.

CÜRƏFƏ (Kürdəmir) - *bax cirefə*.

CÜRƏFLİ (Gəncə) - uzunboylu. -
Mən cürəfli adam görmüşəm, ta: bu
yekəlikdə yox'.

CÜRƏMİRƏTDƏK (Yevlax) -
bic.

CÜRƏPƏ I (Karvansaray) - *bax*
cirefə. - *Səfər kişi çox cürəpə adamdı*.

CÜRƏPƏ II (Laçın, Ucar) -
çölördəyi. - *Cürəpə göldə üzür* (Laçın); -
Cürəpə ördəkdən yarım qədər kiçikdi
(Ucar).

CÜRİMİL: CÜRİMİL OLMƏY
(Cəlilabad). - *bax curumbul olmaq*. -
Yağış çox yağdı, cürimbil olmışəm.

CÜRTÜX' (Qazax) - qışaboylu.

CÜRÜH (Naxçıvan) - xırda
(meyvə).

CÜRÜM (Çəmberək) - *bax cirim*.
- *Buddan bir cürüm kəsdim*.

CÜ:RÜMLƏMƏK (Ucar) - bükmək.
- *Yağlı yuxaları cü:rümlüyürük,*
icinə qohut qoyurux, təndirdə pişiririk,
olur şorkökə.

CÜŞÜLƏ (Meğri) - me'də. -

cüt: cüt yetirməx'

Süzümnan cüşüləm od tutup yanır.

CÜT: CÜT YƏTİRMƏX' (Qazax) - ekiz doğmaq. - *Hasanın inəyi cüt yetirif.*

CÜTDƏMAĞ (Xaçmaz, Quba) - itiləmək (mişarı).

CÜTDƏMƏX' (Gəncə) - şumlamaq. - *Gedirəm yeri cütdəməyə.*

CÜTELBƏT (Berdə) - uşaq oyunu adı.

CÜTQABAĞI (Bakı) - *bax cütqabağı.*

CÜTQOV (Ordubad) - bir yerdə olan dörd ulduzun adı. - *Dörd ulduz bir yerdə olur ki, biz ona cütqov deyirix.*

CÜTQULAX (Berdə) - ikiyarpaqlı olan vaxt pambıq koluna verilən ad.

CÜVƏ (Kurdəmir) - xəbərçi. - *Birdə cüvə adam gözüvə dəyməz.*

CÜVƏLİK (Kurdəmir) - xəbər-çilik.

CÜVƏR: CÜVƏR ELƏMƏG (Xaçmaz) - təmizləmək (arxi).

CÜY (Oğuz) - qərzəksiz. - *Burda cibrix findığ işdənir, Qumlxadə cüydi:llər.*

CÜYÜR (Naxçıvan, Sabirabad, Şərur) - *bax eivar.* - *Cüyür söyüdə oxşar ağacı, onnan səbət toxuyullar* (Naxçıvan).

Ç

- ÇABAR** (Füzuli, Kürdəmir) - nişan, işarə.
- ÇABARLAMAX** (Füzuli, Kürdəmir) - nişan qoymaq, nişan vurmaq. - *Zahra yemişi üsdən çabarrardı, irəngi saralardı, qızarardı* (Füzuli).
- ÇAÇCAX** (Şəki) - *bax çaxçax*. - *Usta büyün çacağı qeyirdi*.
- ÇACIMAX** (Gədəbəy) - çəçəmək. - *Çacimax məni tutuf*.
- ÇADI** (Balakən) - ayıdöşəyi.
- ÇAFCALAMAX** (Çəmbərək) - çalışmaq, əlləşmək. - *Qızyetər gənə çafcalıyrın kin, tütünü tez əhsin*.
- ÇAĞ I** (İsmayıllı) - əzik (meyvə). - *Çağ almaları bana çıxarmo:n*.
- ÇAĞ II** (Xanlar) - barmagdakı bugumların arası. - *Üyün arası çağ addaney*.
- ÇAĞA** (Ağdaş, Basarkeçər, İsmayıllı, Şəki) - uşaq. - *Ay çağşa, dur bir az odun doğra* (Ağdaş); - *Sona hələ çağadı, əre gedən vaxdı döyüll* (Basarkeçər).
- ÇAĞALA** (Ağdam, Borçalı, Çəmbərək, Qazax, Ordubad, Yerevan, Zəngilan) - *bax çaqqala*. - *O çağalanı niyə ye:rsən* (Qazax); - *Çağala zərəlli şeydi, qızdırma kimi şeylər əmələ:ler onnan* (Borçalı); - *Ərix'hə qədər ki, yetişməyib, una çağala deyərix* (Ordubad); - *Almanın çağalası aji dadıyır* (Çəmbərək).
- ÇAĞALAX** (Ağcabədi) - çeyir-dək.
- ÇAĞALAXLAMAX** (Ağcabədi) - çeyir-dəkləmək. - *Alça bir azdan sonra çağalaxlıyajax*.
- ÇAĞALAMAX** (Ağdam) - ağacdə xırda meyvələr əmələ gəlmək. - *Meyvəyə balaca vaxdı de:rix' çağalyış*.
- ÇAĞANA** (Balakən, Zaqatala) - musiqi aleti.
- ÇAĞIRİÇÇİ** (Qazax, Tərtər) - 1. kuryer. - *Bele də göndərellər onu kin, get filankəsi çäger, ona çağırıcı deyəllər* (Qazax); 2. toya adam çağırən.
- ÇAĞIRMAX I** (Şəmkir) - demək, söyləmək. - *Keşmiş sözdü, heş çağırı-mamışam*.
- ÇAĞIRMAX II** (Dərbənd, Qax, Şəki, Zaqatala) - banlamaq. - *Xoruz çağırıy* (Şəki); - *Xuruz çağırdu* (Dərbənd).
- ÇAĞLAMAX** (Culfa) - pambığın alağıını vurmaq.
- ÇAXÇAX** (Balakən, Gədəbəy, Kürdəmir, Qazax, Qax, Zaqatala) - 1. yerə basdırılmış direklərə göndələn ağaclar vurmaqla düzəldilən hasar (Zaqatala, Balakən, Kürdəmir) - *Çaxçaxı hündür eləsən mal aşmaz onu* (Kürdəmir); - *Evin ətrafına çaxçax vurdurmuşam* (Balakən); - *Qara at qaşdı getdi, çaxçaxdan aşdı getdi* (Zaqatala); 2. həyətin və ya bağçanım giriçeyində düzəldilən qapı (Borçalı, Kürdəmir, Tovuz, Zaqatala) - *Ay qız, çaxçaxı bağla, bağa heyvan girər* (Tovuz); - *Çaxçax xalxalın qapısı* (Borçalı); - *Heyvanı qəhələ sal, çaxçaxı ört* (Kürdəmir).
- ÇAXÇAVER** (Borçalı) - çox-danişan. - *Coxdanışan adama çaxçaver de:llər*.
- ÇAXÇILLƏMƏX'** (Çəmbərək) - sahmana salmaq, hazırlamaq. - *Mahmut pə:ni çaxçillədi hamidan qavax*.
- ÇAXÇUR** (Bakı, İsmayıllı, Şamaxı) - *bax carcur*. - *Uzaq yerə*

çaxfərəng

gedəndə arvatdar çaxçur giyillər (Bakı); - Palçixdi, çaxçurumu gəti giym (Şamaxı).

ÇAXFƏRƏNG (Lənkəran) - çərpələng. Uşaxlar bayram günü çoxlı çaxfərəng buraxmışdır.

ÇAXMA (Quba) - armud növü. - Dünən üç girvənkə çaxma aldım.

ÇAXMAX (Kəlbəcər) - qapaq. - Damın bajasına taxtadan çaxmax salırıx.

ÇAXMIR I (Meğri) - çox göy (göze addir). - Qırışmalın gözləri niyə belə bəs çaxmurdı?

ÇAXMIR II (Meğri) - iri qaratikan. - Gedey çuxlı çaxmir yiğey gətirey.

ÇAXNAX (Göycay, Ucar) - gölməçə.

ÇAXNAXÇI (Gəncə, Xanlar) - aravuran, araqlarıdır. - Adamların arasın virana de:rix' çaxnaxçı (Xanlar).

ÇAXRAX (Gədəbəy, Gəncə, Xanlar) - daşlı-kəsəkli, qeyriməhsuldar yer. - Cinarın kökü çaxraxdadi (Gəncə); - Çaxraxdan yaxşı qartof çıxmer (Gədəbəy).

ÇAXRAXÇI (Qazax) - xəbərçi, araqlarıdır. - Mənnən çaxraçı adam olmaz.

ÇAXU (Balakən) - doğar qoyun. - İskəndərin beş baş çaxusu var.

ÇAK: ÇAK İLƏMAĞ (Dərbənd) - əzmək, xarab etmək. - Hayvanı çak iləyib gətimisən.

ÇAKU (Zaqatala) - qoç. - Cox döyü ki, beş çakum var.

ÇAQQAL (Qəbələ, Oğuz) - kiçik qotman. <>**Çaqqala vurmax** - qotmanlamaq, qotman halında yıurmaq. - Nəsir çaldığı otu çaqqala vurdu.

ÇAQQALA (Culfa, Qarakilsə, Naxçıvan, Ordubad, Şətur, Zəngilan) - kal, yetişməmiş (meyvə). - Ərix' hələ çaqqaladi, dəymi:f (Zəngilan); - Əriyi çaqqala yemə, qızdırarsan (Naxçıvan).

ÇAQQALARMDI (Ağdaş) - cir armud. - Çaqqalarmdi çox qalan armiddi.

ÇAQQALBAŞI (Ağcabədi) -

çubuqları bir neçə dəfə kəsilmiş, hər hansı bir ağacın topbzulmuş baş hissəsi. - Çaqqalbaşını ojaxda, puşda yandırırix.

ÇAQQALÇARIĞI (Xanlar) - uşaqların ceyil (bax II.) otundan barmaqları arasına keçirib toxuduqları kiçik oyuncaq, çariq. - Dana-buzoyu buraxıf çaqqalçarığı örərsüñüz.

ÇAQQALSÜRÜTMƏSİ (İmişli) - uşaq oyunu adı. - Oxerte çaqqalsürütməsi oyneyib, əyağa dura bilmir.

ÇAQQANA (Cəbrayıllı) - pambıq qərzəyi. - Uşaxlar pambux yiğanda çoxun çaqqanada qoyur.

ÇAQQANAĞ (Kürdəmir) - bax çaqqana. - Çaqqanağları təndirə at, çörək yapacam.

ÇAQQI I (Meğri, Ordubad) - cib biçağı. - Çaqqi polatdan olar (Ordubad); - Şəhərdən mā: bir çaqqi alarsan (Meğri).

ÇAQQI II (Cəbrayıllı) - soyuq. - Sizin evi:z çaqqıdi ki.

ÇAQQILDAX (Qazax) - qoyunların yununa yapışib qurumuş qığ. <>**Çaqqıldax bağlamax** - qoyunların yununa qığ yapışib qurumaq. - Qoyunların quyruğu çox çaqqıldax bağlıf, təmizdəməy lazımdı.

ÇAQQIŞMAX (Cəlilabad) - yumurta döyüdürmək. - Yumirda qoymurduğ, dəyişirdiy, çaqqışdıruğ.

ÇAQQU (Dərbənd) - 1. bax çaqqi I. - Çaqqu balaca ulutdu; 2. qatlanmayan biçaq. - Bir çaqqum var, heç kəsmiyəddi.

ÇAL (Xanlar, Qax, Qazax) - dağ döşü, yamac. - O dağın bəri döşünə çal de:rix' (Xanlar); - Büyüün ejdər qoyunu oxardıdakı çalda otarerdi (Qazax).

ÇALA I (Kürdəmir, Şəki) - lək, çəltik ləki. - Çalaları süynən dolduruf üsdünnən çəltiyi saçılırlar; - Çalaları donquz dağıdı (Şəki); - Bi çala suvarılmamış qalıp (Kürdəmir).

ÇALA II (Basarkeçər) - biçənək. - Qoyunu çalya ötümə.

ÇALA III (Qazax) - tarla düşərgəsi.

ÇALA IV (Bakı, Saatlı) - dərə.

ÇALA V (Əli Bayramlı) - yer, sahə. - *Bərzəbil çalası çox münbitdi.*

ÇALA VI (Ordubad) - təndir.

ÇALAGANÇARDAĞI

(Zəngilan) - uşaq oyunu adı. - Gelin çalağan çardağı oynuyax.

ÇALASƏR (Naxçıvan, Ordubad) - mətbəxdə su saxlamaq üçün quyuya oxşar yer. - *Çalasərin suyuni təzələ* (Ordubad).

CALASI I (Ağcabədi, Ağdam, Borçalı, Böyük Qarakilsə, Çəmbərək, Daşkəsən, Füzuli, Gədəbəy, Goranboy, Xanlar, Kəlbəcər, Qax, Qarakilsə, Qazax, Tovuz, Zaqtala) - qatıq mayası. - *Çalasıyı südə vurollar kim, süd iyüssün qatıq olsun* (Daşkəsən); - *İsdeysiñ ora yüz qazan süd qoy, çalası töx'məsə tə dünyədə iyüşməz* (Xanlar); - *Çalası gəti, südü çalax* (Qazax); - *Çalastynan çatellar qatığı* (Gədəbəy).

CALASI II (Ağcabədi, Bərdə, Borçalı, Çəmbərək, Daşkəsən, Gədəbəy, Gəncə, Goranboy) - aravuran, araqarışdırın. - *Güller çalası arvaddı* (Daşkəsən); - *Əli kimi çalası görməmişəm* (Gəncə); - *Əbdüləli çox çalası adamdı* (Borçalı); - *Məsi çalasının biridi* (Çəmbərək).

ÇALATI (Şəki) - *bax çalası I. - Fatmiyə dinə bi diqidi çalati versin.*

ÇALAY (Ordubad) - azacığ böyümüş, yetişməmiş yemiş.

ÇALCAR (Şərur) - vəl.

ÇALÇAMIR (Gədəbəy) - palçıq.

- *Pu sa:t dağe:tməyin ləzəti yoxdu, çalçamırı yer-yurt.*

ÇALÇIDAR (Gədəbəy) - dolaşıq, qarışiq. - *Onda yaman çalçidardı işdər.*

ÇALDIRMAX (Gədəbəy) - üyüt-dürmək. - *Gedirnən bir az dən çaldırınpən.*

ÇALGEÇİR (Meğri) - xəberçi, sörgəzdiren. - *Xavar çux çalgeçir adamdı.*

ÇALĞI I (Balakən, Basarkeçər, Cəbrayıł, Gədəbəy, Goranboy, İmişli,

Qazax, Oğuz, Şəki, Şuşa, Tovuz, Ucar) - *bax çalqi.* - *Ağacın o putaxlarının çalğı qayrerax* (Gədəbəy); - *A qızım, çalğını geti, eşiyi süpürəx* (Şəki); - *Bala, çalğıyı götür, malların altın süpür* (Basarkeçər); - *Ə:, o çalğını geti, mə:, tavlanı süpürüm* (Cəbrayıł).

ÇALĞI II (Balakən, Sabirabad, Şəki, Zaqtala) - *bax çalqu II.* - *Çalğıyanan biçirix otu, so:ra qotmana yiğirix* (Şəki); - *Otu çalğıyanan çalıllar* (Balakən).

ÇALĞILAMAX (Cəbrayıł, Gədəbəy, Şəki, Şuşa) - çalğı ilə süpürmək, təmizləmək. - *Eşiyi çalğılıyif palazı salıf otu:rux* (Şəki); - *Tez olurınan buraları çalğılaşınan, a Namaz* (Gədəbəy); - *Burani bir yaxşı-yaxşı çalğıla* (Şuşa).

ÇALĞI (Göyçay, Kürdəmir) - *bax çalqi.*

ÇALĞU I (Cəbrayıł, Zəngilan) - *bax çalqi.* - *Çalğunu gəti, bıraları çal, təmizdə* (Zəngilan); - *Təbriz qarı çalğıynan süpürdü* (Cəbrayıł).

ÇALĞU II (Dərbənd) - *bax çalqu II.* - *Çalğumuz küt ulanda məhtəl qalarüg.*

ÇALXAÇI (Bərdə, Gəncə, Xanlar) - xəbərci, araqarışdırın. - *Çalxaçı adamnan mə:m zəhləm gedir* (Gəncə).

ÇALXAMA (Böyük Qarakilsə, Xanlar) - ovduq.

ÇALXAR (Laçın, Meğri, Naxçıvan) - tuluq. - *Çalxarı təmiz saxla* (Laçın); - *Yəxşı çalxar dübər dərisinnən, dana dərisinnən uley* (Meğri).

ÇALXOR (Qubadlı) - *bax çalxar.* - *Keçi dərisinnən yaxşı çalxor olur.*

ÇALXOY (Çəmbərək, Daşkəsən, Goranboy, Qazax, Tovuz) - böyük, gen. - *Ayaqqabı ayağıma çalxoy olur* (Goranboy); - *Çəx'mə bö:x'dü, ayağıma çalxoy olor* (Qazax).

ÇALI I (Dərbənd, Quba) - iri səbət. - *Atam arabamızçın bir taza çalı aldu* (Quba); - *Həsən samanı çalıya duldurdu* (Dərbənd).

ÇALI II (Dərbənd) - yayda malqara saxlamaq üçün çəpərlənmiş yer. - *Bu gün çubuğa kimmişdim çalı qayırmağa.*

ÇA:LI (Mingəçevir, Oğuz) - 1. Ərzində, müddətində. - *Mənm honu un ay qa:lı gözdədim, bir xəbər çıxmadi* (Oğuz); 2. qədər. - *Burdan Göyçaya Nuxa çalı olar* (Mingəçevir).

ÇALICI (Zaqatala) - çalğıçı. - *Yaman çalıcı adamdı.*

ÇALIĞLAMAĞ (İmişli) - çapalamaq, əl-ayağını oynatmaq. - *Uşağı açıblar bələgdən, çalığleyir.*

ÇALIX (Bərdə) - otu biçilməmiş yer, kiçik sahə. - *Ordan ma: bir çalix saxla.*

ÇALIXLAMAX (Cəbrayıł, Zəngilan) - çapalamaq. - *Çalixladı-çalixladı, keçindi* (Zəngilan).

ÇALINMAĞ (Çəmbərək) - görünmək. - *Qaçağ Əhmət sirahayınları qapiya çalındı qayıtdı.*

ÇALKEÇİR (Kürdəmir, Mingəçevir) - məhəccər. - *Qoyma, heyvan çalkeçirə sürtünüp qırar* (Kürdəmir).

ÇALKEÇİRT (Şahbuz) - qarmaq. - *Çalkeçirt dəmirdən olur.*

ÇALQAX (Culfa, Şərur) - ariq (heyvan).

ÇALQARIŞIX (Şəmkir) - birlidə. - *Sən də indi biznən gessəñ, sava: orya çalqarişix çatajaxsañ.*

ÇALQAT (Cəbrayıł, Xanlar) - qarışiq rəngli. - *Qoyunumuz çalqat quzu doğub; - Çalqatdı, ağı da var, qarasi da* (Cəbrayıł).

ÇALQI (Cəbrayıł, Culfa, Meğri) - *bax çalqi.* - Çalqımızı götürünən tövəni süpür (Meğri); - *Bi sa:tda on çalqi bağlamışam* (Culfa).

ÇALQI (Şamaxı) - nar, heyva və s. çubuqlarından düzəldilən böyük süpürgə. - *Tö:lədən çalqi yox olub.*

ÇALQU I (Qarakilsə, Şahbuz, Zəngilan) - 1. *bax çalqi.* - Çalquyu götür, həyəti süpür (Zəngilan); 2. böyük süpürgə

düzəltmək üçün istifadə edilən nar, heyva və s. çubuqları. - *Bu gün çalqu qırmağa gedəcəm* (Şahbuz); - *Qırdığım çalqları ardyış çalqu bağlıyacam* (Zəngilan).

ÇALQU II (Dərbənd) - dəryaz. - *Çalquyan ot çaldım.*

ÇALQUDUZ (Oğuz) - araşarışdırın, aravuran. - *Bu nə çalquduz adamdı, dünyani qarışdırır.*

ÇALLAR (Xanlar) - dağın kolkosu olan aşağı hissəsi. - *Yaz başı çallarda tuvulğular yaxşı göyərir.*

ÇALMA I (Füzuli, Kəlbəcər) - su qabı. - *Çalmeynan su içirix'; - Çalmeynan tayqulp bir şeydi* (Kəlbəcər).

ÇALMA II (Ağdam, Xocalı) - dəryaz. - *Otu çalmeynan çalırix* (Ağdam).

ÇALMA III (Qazax) - xəsil. - *Çalma çalin, ye:x'.*

ÇALMA IV (Ağdaş) - nar, heyva və s. çubuqlarından düzəldilən böyük süpürgə.

ÇALMA V (Ağdaş, Füzuli, Gədəbəy, Goranboy, Qazax, Quba, Ordubad, Şəki) - baş yaylığı. - *Keşmişdə arvatdar çalma bağlıyərdi başına* (Şəki); - *Çalmeynan yaman arası sazdı nənəmin* (Gədəbəy).

ÇALMAX I (Basarkeçər, Cəbrayıł, Göyçay, Mingəçevir, Şəki, Zəngilan) - süpürmək. - *Çalgunu götür həyəti çal* (Zəngilan); - *Diyirəm tuğu götür, bir o yən-bu yəni çal* (Şəki).

ÇALMAX II (Cəbrayıł, İsmayıllı) - uğurlamaq, xəlvəti götürmək. - *Əli puça:mi nətə:r çaldısa, xabarım olmadı* (Cəbrayıł).

ÇALMAX III (Ağdam, Böyük Qarakilsə, Cəbrayıł, Gədəbəy) - mayalamaq (südü). - *Qaynar çalma:ñ südü, turş olor onda qatix* (Gədəbəy); - *A:z, o südü çal, uşaxlar sə:r qatış isdiyəjəx'lər* (Ağdam).

ÇALMAX IV (Cəbrayıł, Çəmbərək) - döymək, vurmaq. - *Əhmət oğlun yaman çaldı büyünnəri* (Çəmbərək).

ÇALMALAMAX (Quba) - çalma

ile bağlamaq, örtmek. - *Arvad, başuvi
çalmala.*

ÇALO:UŞ (Tərtər) - çalov.

ÇALPA (Gədəbəy) - budaq. -
Ağacın çalpaları doludu meğveynan.

ÇALPAÇOVUŞ (Bakı) - xəberçi.
- *Zə:rə lap çalpaçovuş arvaddu.*

ÇALPƏRƏ (Meğri) - qırma. -
*Gilizə çalpərə doldumuşam, atanda
çanavarın əhədin kəsəcəx.*

ÇALPOV (Zəngilan) - suyun iti
axan yeri, qıjov. - *Çalpova düşəsən, çay
səni axıdar.*

ÇALPOY (Tovuz) - qarlı-yağılı
külek. - *Çalpoy gözümüzü aşmağa
qoymurdu.*

ÇALVADAR I (İsmayıllı, Şamaxı) -
kirayə ile yüksək daşıyan adam. - *Çalvadar
həmişə ac olar* (Şamaxı); - O, çalvadardı,
bir təhər öz külfətin saxlıyır (İsmayıllı).

ÇALVADAR II (Şəki) - yarıtmaz
(adam). - *Hunnan xeyir gözdəmə,
çalvadar adımdı.*

ÇALVADAR III (Oğuz) - xörək
adı. - *Çalvadar habi gələm dolması kimi
şeydi.*

ÇAMAX (Şahbuz) - *bax kamax*. -
*Çamaxnan əliyirix', so:ra da bi yol
xəlbirnən rəmizdiyirix'.*

ÇAMÇAX (Quba) - çellək. -
Nö:üt getirən yerdə çamçaxımız sindi.

ÇAMXIR I (Qazax) - kifir,
eybacər. - *Nə gözəlliyi var ki, çamxırın
biridi.*

ÇAMXIR II (Gədəbəy, Tovuz) -
bax çamır. - *Camış çamxırı girif*
(Gədəbəy).

ÇAMXUR (Zaqatala) - gözü titəli.
- *Çamxur Hasan gəlcəxdi.*

ÇAMIR (Goranboy, Qazax,
Şahbuz, Şəmkir, Tovuz, Yevlax) - palçıq.
- *Su çamır kimi gəler, çay qoymağ olmaz*
(Tovuz); - *İnəx'lər çamırın içindədi*
(Qazax); - *Getdim gördüm at batıb
çamira, çıxa bilmir* (Şahbuz).

ÇAMRA (Ağdaş) - lilli, bulanıq. -
Gürün suyu çamradi.

ÇA:N (Şəki) - vaxt, zaman. - *Irğal
elə, diliñnan kağız ver, görüm nə çə:nə
gəliysan.*

ÇANAX (Ağdam, Gədəbəy,
Gəncə, Xanlar, Laçın, Naxçıvan, Şəki,
Yevlax, Zəngilan) - 1. saxsı kasa
(Naxçıvan); 2. ölçü qabı (Ağdam, Gəncə).
- *Taxılı çanağının ülçürex'* (Xanlar); -
Çanax ağaşdan olur (Ağdam). 3. ölçü
vahidi (Şəru, Zəngilan). - *Bir çanax on
girvənkədi* (Zəngilan); - *Ma:na bir çanax
taxıl ver* (Gəncə); - *Bir çanax üş put un
kirvənkədi* (Şəki).

ÇANAXYARAN (Şəmkir) -
yabanı bitki adı. - *Çanaxyanan hər yerdə
bitir.*

ÇANDAQ (Zaqatala) - bitki adı.

ÇANDI (Ağcabədi, Yevlax) -
məfrəsi bağlamaq üçün yundan toxunmuş
ip. - *Çandınan fərməs çatırıx.*

ÇAPA (Gədəbəy, Kəlbəcər) -
kətmən. - *Çapeynan qartopun, qardalının
alası vuroylar*; - *Qartofun divini
çapeynan doldur* (Gədəbəy).

ÇAPACAG (Göyçay, İmişli,
Şamaxı) - et çapan, et doğrayan alet. -
Qəssab əti çanacağının çapdı (Şamaxı); -
Az, çapacağı gəti, əti doğrıyım (İmişli).

ÇAPACAX (Ağdam, Goranboy,
Qazax, Mingəçevir, Şəki, Şəmkir, Tovuz,
Zaqatala) - *bax çapacağ*. - *Çapacağının
öydə arvad et döyür* (Goranboy); -
Çapacax qəsəflərdə olur (Şəki); - *O
çapacağı ma: ver, əti doğrıyum* (Ağdam).

ÇAPĀĞ (Biləsuvar) - içərisində
qənd dogranın taxta tabaq, xürsusi gurğu.

ÇAPAL I (Cəlilabad, Əli Bay-
ramlı, Kürdəmir, Sabirabad) - 1. ocaq
qalamاق üçün qazılıb düzəldilmiş yer
(Cəlilabad, Kürdəmir). - *Qapıdan çapal
qazırığ, qazanı o:un üssünə qoyup xörək
bişirrük* (Kürdəmir); - *Yeri qazzuğ belə,
çapal kimi* (Cəlilabad); 2. ciyid islatmaq
üçün qazılmış yer (Əli Bayramlı,
Sabirabad).

ÇAPAL II (Ucar) - çatlamış (nar).

çapalamax

- Çapal nar tez çürüyər.

ÇAPALAMAX (Gədəbəy) - kətmənləmək, kətmənlə alaq vurmaq. -

Zawah duruñ qedin yarımçıx qoyduññuz yeri çapaleñ.

ÇAPAN: ÇAPAN ÇALMAX (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə) - əl çalmaq. - Özünnənbəy oynuyanda çapan çaltrix (Bərdə).

ÇAPARTMA (Ağdam) - sacda bişirilən çörək.

ÇAPBA (Sabirabad) - yarıtmaz (adam). - Oya iş tapışurma, o ki çapbadı.

ÇAPĞI (Dərbənd) - et doğrayan alət. - Xatim, çapğını gəti, eti doğrəyim.

ÇAPIĞOTU (Ağdam, Tovuz) - dərman bitkisi adı. - Çapiğotu yara dərmanıdı (Ağdam).

ÇAPILMAX (Qax, Şəki, Zaqtala) - qaçmaq, yüyürmek. - Hodu, qoyunun dalincax çapılan hodu (Qax); - Çapılıf una çatdım; - Çapıl gör no:ldu uşağa (Şəki); - Dərvəzəni döyəndə arvat erkey kimi çapılıp gəldi (Zaqtala).

ÇAPİŞ: ÇAPİŞ ÇALMAX (Bərdə) - əl çalmaq. - Baxçada çapış çaltrix, oxuyurux.

ÇAPIT (Ağbabə, Böyük Qarakilsə, Şərur) - cındır, əski. - O çapiti ver mə: (Şərur).

ÇAPITMA I (Ağcabədi) - mayasız xəmirdən bişirilən xörək. - Çapitma ya <nə> acıxamalı olur, ya da <nə de> yuxa.

ÇAPITMA II (Zəngilan) - qalın. - Axşamnan südü bişirif yekə teşdərdə sərərdik, sə:r duruf görərdin kin, üzü çapitma qaymaxdi.

ÇAPITMAX (Ağcabədi) - oğurlamaq, xəlvəti götürmək. - əli mənim eynə:mi çapidib apardı.

ÇAPO:UL (Gədəbəy, Qazax, Şuşa) - qarətçi, çapqınçı. - Xınna dərəsində çapo:ullar qavağımızı kəserdi (Gədəbəy); İndi çapo:ul yoxdu (Qazax).

ÇAPO:ULCU (Laçın) - qarətçi, çapqınçı.

ÇAPPAĞ (Tabasaran) - yorga yeris (atda). - Atda yəxsi çappağ da uladu.

ÇARA (Cəbrayıllı, Qarakilsə, Qazax, Mingəçevir, Zəngəzur) - heyvanların doğuşdan əvvəl ifraz etdikləri maye. - İnəhdə çara görəndə bil ki, onın doğmax vaxdi yaxınlaş� (Zəngəzur); <>Çara töhməx' - doğuşdan əvvəl maye ifraz etmək (doğan heyvanlara aiddir) (Cəbrayıllı). - İnəyimiz dünən yaman çara tökürdü.

CARX: ÇARX DÖYMƏX' (Qazax) - məc. dəfələrlə, döñə-döñə gedib gəlmək. - Axşamatan hajı dərəsinə çarx dö:rəm malin dalınjan.

CARXLAMAX (Ağdam, Cəbrayıllı, Gəncə, Mingəçevir) - itiləmək. - Qəməltini ver, çarxlamaga aparajam (Gəncə); - Piçağı çarxlamışam, indi qılış kimi kəsir (Cəbrayıllı).

Çarx virmey (Cəlilabad) - dolanmaq, gəzmək. - Biz dünyani çarx viraco:uğ.

ÇARIXFƏLƏNGİ (Ağdam) - uşaq oyunu adı.

ÇA:RMAX I (Şəki) - bax çarırmak II. - Xoruz çə:rir. - To:ğ çə:randa ü: kəsəllər.

ÇA:RMAX II (Qax) - demək. - Honu biz qala olan sırt çə:riyx.

ÇARPALAMMAX (Yevlax) - çalxalanmaq. - Süd çarpalansa, qavdan tökülər.

ÇARPANA I (Çəmbərək, Qazax) - qəlpə, daş qırıntısı. - Bənna çarpana isdədi ki, daşın arasına qoysun (Çəmbərək).

ÇARPANA II (Gəncə) - dənəver (barit). - İndi çarpana barit tapılmış.

ÇARPANA III (Çəmbərək) - ağacın tikanlı hissəsi, tikanı. - Şümşüdün əlini çarpana dağıdıf.

ÇARPANAX (Bərdə, Qarakilsə, Şuşa, Tərter) - bax çarpana I. - Top atulanda çarpanax adama dəyif yaralıyır, ya da öldürür (Şuşa); - O çarpanaxlardan

yığ gəti bura (Qarakilsə).

ÇARPAŞUĞ (Xaçmaz, Quba) - dolaşiq, qarşıq. - İşim çux çarpaşuxdu (Quba).

ÇARPAZ I (Ağdaş, Gədəbəy) - arxalıq və ya qadın kəmərinin qarmağı. - *Arxalığımın çarpağı tüşüf* (Gədəbəy); - *Bu kəmərin çarpağı yaxşıdı* (Ağdaş).

ÇARPAZ II (Zaqatala) - cəftə.

ÇARSİ (Naxçıvan) - *bax karsı*.

ÇARTAMBUL (Zaqatala) - kiçik talvar. - *Çartambulu düzəlddim*.

ÇARTAŞMAX (Daşkəsən) - çatlamaq. - *Uşax vaxdi məj tutanda qolu burxuluf, sümüx'ləri çartaşif*.

ÇARTDAMA (Şamaxı) - işlənmiş qoyulmuş buğda. - *Çartdama qayır, savah hədik bisirək*.

ÇAŞ (Cəlilabad, Gəncə, Yerevan) - 1. çəpgöz (Gəncə, Yerevan). - *Lap ças adam kimi baxırsan* (Yerevan); 2. tərs (Cəlilabad). - *Yamanca ças adamdı bi* (Cəlilabad).

ÇAŞAL (Əli Bayramlı) - çanaq sümüyü. - *Onun çashalı yaman yekədi*.

ÇAŞIR (Ağcabədi, Ağdam, Çəmbərək, Gədəbəy, Kəlbəcər, Ordubad, Şəmkir, Zəngilan) - yabanı bitki adı. - *Çaşır yeməli otdı, onu şovriya da atıllar* (Zəngilan); - *Çaşır dağlarda çox olur* (Ordubad); - *Çaşır ye:ler* (Gədəbəy).

ÇATAŞ (Şəki) - *bax çatal I*. - *Ho çatağ almanı maşa versa nə*.

ÇATAL I (Ağdam, Axalsxi, Bərdə, Cəbrayıllı, Gəncə, İmişli, Kürdəmir, Zəngilan) - 1. bir-birinə bitişik (Ağdam, Zəngilan). - *Çarpanaxnan o çatal cəvizi vir düşsün yerə* (Zəngilan); - *Bağdan beş dənə çatal şar qirdim* (Ağdam); 2. qoşa (Bərdə). - *Bizim gərdə çatal addar çoxdu* (Bərdə); 3. ikibaşlı (Axalsxi, Kürdəmir) - *Çatal sözdən bir nəticə çıxmaz* (Axalsxi).

ÇATAL II (Əli Bayramlı, Kürdəmir) - büzdüm. - *Çatalım bərk ağriyir* (Əli Bayramlı).

ÇATAL III (Mingəçevir) - şid-

dətli. - *Laf çatal ayazdi ha*:

ÇATAL IV (Ağdam) - iki qurdun birlikdə sarıldığı çıxar barama.

ÇATALLIX (Bərdə) - haçalıq. - *Catallix ən çox qoz ağacində:bur*.

ÇATAŞMAĞ (İmişli) - birləşmək, qovuşmaq. - *İki bəzi gəlib orda çataşib*.

ÇATDAĞAN (Oğuz) - yabanı ağac adı. - *Uşaxlar çatdağannan oyuncax qayrıllar*.

ÇATDAQUSH (Zəngilan) - saqqız ağacının meyvəsi. - *Bizim çox çatdaquşumuz var*.

ÇATDALAX (Qazax) - dalaq xəstəliyi. - *Uşaxda görösən kin, çatdalax olor*.

ÇATIĞ: ÇATIĞI ÇATMAX (Basarkeçər) - odunu, təzəyi baş-başa, ucuca çatmaq. - *Təndirə kərmələri çatığı çat ki, yaxşı yansın*.

ÇATIX: ÇATIX ALMAX (Ağcabədi) - azacıq dincəlmək, istirahət etmək, yorğunluğunu almaq. - *Yasdı yolda atdan düşüs bir əz çatığ aldx, sora getdix!*. ◊**Çatix vermek** (Kürdəmir) - ipi çalçarpaz bağlamaq və ya keçirmək. - *Sənəyə çatix ver ki, ağırrıq az düşsün*.

ÇATILAMAX (Cəbrayıllı) - çatı ilə bağlamaq. - *Bizəni çatılı pambığa girməsin*.

ÇATQAQ (Dərbənd) - kotana qoşulan əlavə heyvanların boyunduruğunu əvvəlki heyvanların boyunduruğuna birləşdirən taxta parçası. - *Çatqaq kutanda cütənə cütü birləşdirməkçindi, üstüne adam da utureydi*.

ÇATMA I (İmişli, Yevlax) - ip. - *Çatmeyi ver, çualları çatım* (Yevlax).

ÇATMA II (Cəbrayıllı, Çəmbərək, Gədəbəy, İmişli, Şahbuz, Tovuz, Zəngilan) - baş-başa bağlanmış üç ağacdən ibarət qurğu. - *Qızım, çatmani gəti, tuluğu asum çaxla* (Zəngilan); - *Çatmadan nehrə aserdix* (Gədəbəy); - *Güçü ağacın çatmıya keçi, bir əz hana toxuyum* (Cəbrayıllı); - *Çatmada nehrə çaxlyurix*

çatma

(Şahbuz).

ÇATMA III (Zaqatala) - ov təlesi.

ÇATMAX I (Basarkeçər, Çəmberək) - yandırmaq, qalamaq. - *Ojağı çatmışam, qazanı gəti* (Çəmberək).

ÇATMAX II (İmişli, Yevlax) - 1. yükləmək; 2. bağlamaq. - *Çatmeyi ver qualları çatım* (Yevlax).

ÇATMAKEÇƏN (Gəncə, Xanlar)

- qoyun budunun uc hissəsində qarmaq keçirilən yer. - *Qoyunu kəsif çatmakeçənnən asif soyullar* (Gəncə).

ÇAVIMAX (Cəbrayıł, Meğri, Zəngilan) - 1. çalışmaq, əlləşmək (Meğri). - *Canəli çavı:r onnan ötrü ki, bir bötük' külfəti var*; 2. qaçmaq. - *Qoyunnar caviyif gedif, tapəmmirəm* (Zəngilan); 3. vurnuxmaq (Cəbrayıł, Zəngilan). - *Nə ora-bura caviyırsan* (Cəbrayıł).

ÇAVUŞ (Zaqatala) - bayquş.

ÇAYAN (Böyük Qarakilsə, Goranboy, Qazax, Ordubad, Yevlax) - əqrəb. - *Həsəni çayan çaldı* (Ordubad); - *Çayan adımı vuror* (Qazax); - *Çayan göyülün tuşmanıdı* (Böyük Qarakilsə).

ÇAYDAÇAPAN (İsmayılli, Oğuz) - quş adı. - *Çaydaçapan kimi çox tullanub düşmə* (İsmayılli).

ÇAYIL (Şəki) - su çıxan yerde əmələ gələn kiçik göl. - *Çayıl var qışdağın ayağında, horda çimillər.*

ÇAYLAMAX (Gədəbəy, Mingəçevir) - çay içmək. - *Ay Həsən, gel bir çayla* (Gədəbəy); - *Gəlsənə, gedəx' bir çaylıxiyax* (Tərtər).

ÇAYNAX-ÇOYNAX (Qazax) - siniq-sökük. - *Çaynax-çoynax bir haraveydi, onun da oxu qırıldı.*

ÇAYOTU (Ağdam, Qazax, Oğuz) - 1. çay dəmləmək üçün istifadə edilən etirli ot (Ağdam, Oğuz); 2. quru çay (Qazax, Zaqatala). - *Bu çaynikə çyotu salmeyişañmı, heç irəngi çıxmeyif?* (Qazax).

CAYRIZ (Ağdam, Bakı, Salyan) - *bax çayriz.* - *Çayriz sindi, çay dağıldı* (Bakı).

ÇAYRİZ (Lənkəran, Şamaxı) - çay qabı. - *Çayrizə çay tök* (Lənkəran); - *O çayı tök çayrizə* (Şamaxı).

ÇEÇİN: ÇEÇİN GÖLMƏX' (Cəbrayıł) - qəribə gelmək, təəccübülü görünmək. - *Size çeçin gəlir?*

ÇED (Qarakilsə) - dince qoyulmuş yer.

ÇEX'DİRMƏ (Oğuz) - qabaq, düyüү ve qoz ləpəsində hazırlanan xörək adı. - *Qavağı soyuf tökürem suya, bişənnən so:ra düyüünü tökürem, ləpəsini də tökürem, üzünnən bir boşqaf halimini alıram, qoyuram dəmə, bu olur çex'dirmə.*

ÇEKİL (Şəki) - cir tut ağacı. - *Qalan çekillərin hamisini qırsan, iş günnix' yarpağ olar.*

ÇELTƏ (Meğri) - bir qədər, azacıq. - *Əzəllər bir çeltə nəfdən ötrü şorta-şorta Ordubada gedərdix.*

ÇENGƏ (Şəki) - dəstə. - *Axşamdı, hələ bi çengə də ot bişməmişəm mallara.*

ÇENGƏL (Şəki, Zaqatala) - paltaşan. - *Paltmımı hordan, cengəldən asif keşdim içəri* (Şəki).

ÇENGİ (Şəki) - həyasız. - *Ho çengini hardan tanıyısan?*

ÇER (Cəbrayıł, Ordubad, Qarakilsə, Şərur) - çəp. - *Gözü çer olanda əyri görür* (Şərur).

ÇERİ (Göyçay) - *bax çer.*

ÇERTMAX (Şəki) - cürcəmək.. - *Sudan çıxannan sora toxumu ta: ki gözdü:rüx' o certir, çərtənnən sora aparif səpirix'.*

ÇERTMƏ (Şəki) - quş tutmaq üçün at tükündən düzəldilmiş céle. - *Qışda certmə qururdu ağaşdərin altında uşaxlar, quş tutuydülər.*

ÇEŞ I (Ordubad) - xışla yumşaldılmış (torpaq). - *Qalxoççilar həm-məsə taxılı çəş torpağa səpillər.*

ÇEŞ II (Qax) - milçək sürfəsi.

ÇEŞAL (Dərbənd) - kisə. - *Üç çəşal bugda apardım degirmana.*

ÇEŞDƏX' (Basarkəçər) - səhər

sağını.

ÇEŞİ (Zaqatala) - çəpgöz. - Çeşî
Məryəm bayax havurdeydi.

ÇEŞMƏ I (İmişli, Lənkəran) - 1. göz (eve aiddir). - *Bi il iki çəsmə öy tikmişug; 2. göz (balıq torunda). - Torun çəsməsi dağılıb, iplik gəti düzəldəg.*

ÇEŞMƏ II (Ordubad) - evin üstünə qoyulan tırılar arasındaki məsafə.

ÇEŞMEX' (Meğri) - burunun üstü. - *Qoyunun çəsmeyinən qan aldı dayim.*

ÇEŞNİ (Gədəbəy, Qazax, Sabirabad, Şamaxı, Şəmkir, Şuşa) - 1. şəkil, surət (Qazax, Sabirabad, Şəmkir). - *Qızın çəsnisi oyın yadında qalmadı* (Sabirabad); 2. naxış (Qazax, Şamaxı, Şuşa). - *Bu gəvənin çəsnisi yaxşıdı* (Qazax); 3. nümunə (Gədəbəy, Şamaxı, Şuşa). - *Üş-dört xana çəsnisi var bizzə* (Gədəbəy); - *Bu xalının çəsnisinin Gəncədən gətirilflər* (Şuşa); - *Bizzə Nabur xəlçələrinin çəsnisi var* (Şamaxı).

ÇEŞT (Cəbrayıł, Böyük Qarakilsə, Qarakilsə, Qazax, Mingəçevir) - künorta. - *Gün çəsdə qalxış* (Qazax); - *Laf sed olanda işə gərsən da:* (Mingəçevir); - *Kün çəsd yerinə qalxmışdı* (Cəbrayıł).

ÇEYİL I (Borçalı, Kəlbəcər, Qazax, Qəbələ, Mingəçevir, Şahbuz, Şəki) - 1. bataqlıq (Borçalı, Kəlbəcər, Qazax, Qəbələ). - *Ora çeyildi, oraynan getmə* (Kəlbəcər); 2. *bax çayıł* (Şəki). - *Elə çeyil var ki, çox dərin olur* (Şəki).

ÇEYİL II (Daşkəsən, Gədəbəy) - bataqlıqda bitən ot. - *Mal çeyili yimez eməlli* (Gədəbəy); - *Çeyil deyrix' dana, a bala, batdaxlıxda pitənə* (Daşkəsən).

ÇEYİLLİX' (Başkeçid, Borçalı, Cəmbərək, Gəncə, Goranboy, Tovuz) - çoxlu çeyil (*bax II*) bitən yer. - *Həməşə su qayniyan yer çeyilliy olar* (Borçalı); - *Buralar çeyillix'di, keşməy olmur, adamın Ə:gli lili batur* (Tovuz).

ÇEYNƏMƏ (Dərbənd) - hədik.

ÇEYNƏTÜKÜR (Oğuz) - çoxdanışan, çərençi. <>*Çeynətükürriy*

iləmağ - çox danışmaq, çərençilik etmək.

- *Əli, çeynətükürriy iləmə, el çək.*

ÇEYRİ (Əli Bayramlı) - çəpgöz.

ÇEYSİMMƏG (Biləsuvar) - lovğalanmaq. - *Adam varrı olanda çox çeysimməz.*

ÇEZİLMƏX' (Qazax) - özünü çəkmək. - *Cezilməx' yaxşı döy.*

ÇEZVƏR (Oğuz) - xətkəş.

ÇƏCİX' I (Naxçıvan, Yerevan) - 1. qızılı boyunbağı (Naxçıvan) - *Çəciyi olan çəciy aparı* (Naxçıvan); 2. qadınların topuqlarına bağladıqları muncuq. - *Sara çəcix' bağlayıb* (Yerevan).

ÇƏCİX' II (Basarkeçər, Cəmbərək, Qazax, Şəmkir) - 1. atın qabaq ayaqları (Qazax, Şəmkir). - *At dal a:xları üsde qalxış çəciyinən vurdı* (Şəmkir); 2. toyuğun dırnağı (Basarkeçər). - *Toyuğun çəciyi qırılıf.* <>*Çəcix' atmax* (Şəmkir) - qabaq ayaqları ile vurmaq, təpikləmək. - *At dal a:xları üsde qalxış çəciyinən vurur, ona de:rix' çəciy atır.* <>*Çəciyə qalxmax* (Qazax, Borçalı) - şahə qalmax. - *At çəciyə qalxdı, az qaldı məni yıxsın* (Borçalı).

ÇƏCİXLƏMƏX' (Qazax) - təpikləmək, qabaq ayaqları ile vurmaq. - *Qoyma, at uşağı çəcix'lər.*

ÇƏCİL (İmişli; Qazax, Yerevan) - dələmə. - *Çəcil çox şirin olor* (Qazax).

ÇƏDƏNƏ (Yerevan) - xırda, balaca (göz). - *Çədənə göz uşaxdı.*

ÇƏFƏR (Naxçıvan) - su süzmək üçün daş. - *O su süzülən daş çəfər aldlanır.*

ÇƏFGƏN I (Ağdam, Ağdərə, Cəbrayıł, Kəlbəcər, Laçın, Mingəçevir, Oğuz) - *bax çəvkən.* - *Çəfgəni arvaddar özdəri tikillər, ətəyinə də pul düzüllər* (Ağdam); - *Cəfən məxmərdən olardı, üsdünə çoxlu pil düzüllərdi* (Cəbrayıł).

ÇƏFGƏN II (Ucar) - miçətkən. - *Yayda bütün öylərdə çəfgən qurullar.*

ÇƏHLƏX' (Cəmbərək) - köhnə ayaqqabı. - *Çəhleyi əygima:lif eşiye*

cixdim.

ÇƏHLƏMAX (Ordubad) - sixmaq. - *Tutu çəhliyib suyun çıxart.*

ÇƏHLİM I (Çəmbərək, Daşkəsən, Gəncə, İmişli, Qarakilsə, Qazax, Meğri, Ordubad, Şəmkir, Tovuz, Yevlax, Zəngilan) - 1. yol, ciğir (İmişli, Qazax, Meğri, Tovuz) - *Qoyunu çəhliminən çex' a bala, şəhə salma* (Qazax); - *Bu çəhliminən gedəcaxsan, qavağ: bir bulax çıxecax* (Meğri); - *Qoyunu çəhliminən aparerdix örüşə* (İmişli); 2. iz, ləpir (Daşkəsən, Gədəbəy, Gəncə, Zəngilan) - *Avçular ayının çəhliminə düşüf mağarasına kimi getdilər* (Zəngilan); - *Canavarı çəhliminən gedif təfdix dərədə;* - *İt qoyunu çəhliminən tapif* (Gədəbəy); - *Taxılın qıraqında mal çəhlimi var* (Gəncə); - *Malların çəhlimin tapdim* (Ordubad).

ÇƏHLİMNƏMƏX' (Şəmkir) - izləmək, izinə düşmək. - *Çəhlimnədim, gördüm heyvan gedif girif bağa.*

ÇƏHMƏ (Ağdam, Borçalı, Culfa, Goranboy, Karvansaray, Tərtər, Tovuz, Yerevan, Zəngilan) - *bax çəkmə.* - *Çəhmə şorvadan çox bərk olor* (Borçalı); - *Büyük Vəlidle çəhmə yidix'* (Yerevan); - *Yarma çəx'dim qardaşdan kirkirədə, çəhmə bişidim* (Karvansaray).

ÇƏHMƏCƏ (Şərur) - xörək adı.

ÇƏKAŞIX (Gəncə, Goranboy) - bahalı dəridən və məxmərdən tikilmiş qolsuz və yaxasız qadın paltarı. - *Çəkaşıq'ı qoja arvadlar ge:nərdi* (Goranboy); - *Çəkaşığın tikişi söküldü* (Gəncə).

ÇƏKÇƏKİ (Gəncə, Şamaxı, Tovuz) - quş adı. - *Çəkçəki balaca quşdu* (Şamaxı).

ÇƏKƏCƏK (İmişli, Kürdəmir) - tapqrı. - *Çekəcəgin bərk çək atın* (İmişli).

ÇƏKƏCƏX' I (Şahbuz) - təndirin ağızına qoyulan taxta qapaq. - *Çekəcəyi gəti, qoyux təndirin ağızına.*

ÇƏKƏCƏX' II (Şahbuz) - cınaq. - *Çekəcəx' toyuxda olur, mərc eləyillər*

onnan.

ÇƏKƏCƏX' III (Qarakilsə, Şahbuz) - gəvən bitkisi yiğmaq üçün işlədilən alət. - *Çekəcəynən bir yük gəvən yiğdim* (Şahbuz).

ÇƏKƏCƏX' IV (Basarkeçər) - dəstək (qapıda). - *Qapının çəkəcəyi çıxış.*

ÇƏKƏLƏX' (Çəmbərək, Qazax, Tovuz) - *bax çəkələt.*

ÇƏKƏLƏT (Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - yüngül ev ayaqqabısı. - *A bala, çəkələtdəri mağə:ti, eşiyyə çıxejam* (Gədəbəy).

ÇƏKƏR (Kürdəmir, Şamaxı) - qorxu. - *Heş kimnən çəkərim yoxdu.*

ÇƏKƏRƏX' (Gəncə, Naxçıvan) - az-az. - *Çəkerəx' yi, tez-tez yi* (Gəncə).

ÇƏKİ (Basarkeçər, Borçalı, Goranboy, İmişli, Yerevan) - tapqrı. - *Çəki olmasa yəhər aşar, atın belində durmaz* (Goranboy); - *Ə:, atın çəkisin bərkit* (Borçalı); - *Gəlin atın çəkilərin boşatdı* (İmişli).

ÇƏKİFDÖYMƏ (Şuşa) - uşaq oyunu adı.

ÇƏKİŞGƏN (Ağcabədi) - cınaq (toyuqda). - *Çəkişgəni mərsydəşillər, so:ra qırıllar;* - *Çəkişgəni çəkdiñ, yadda gərəx' saxlıyasın.*

ÇƏKİŞMƏ (Şuşa) - uşaq oyunu adı.

ÇƏKİŞMƏG (Cəlilabad) - mərc-leşmək, mərc gəlmək. - *Üç gün qabağ arvadnan kişi çəkişmişdilər.*

ÇƏKİŞMƏX' (Cəbrayıł, Şəki) - *bax çəkişməg.* - *Bir qonaxlıxdan çəkişmişx', kim uduzdu verəcəx'* (Cəbrayıł).

ÇƏKİŞOTU (Ucar) - dərman bitkisi adı. - *Çəkişotu yarpağımı yaranın üssünə qoyurux, yaranın çirkin çıxardır.*

ÇƏKMƏ (Gəncə, Naxçıvan, Ordubad, Yerevan) - xörək adı.

ÇƏKMƏCÜ (Ağcabədi) - gönüdürüb hamarlamaq üçün alət. - *Çekməcünü vurursaŋ gönə, gönüñ qırışın*

açır.

ÇƏKMƏDUZ (Şərur) - çəkməçi. - Çəkməduz çəhmə tiker.

ÇƏKMƏG I (Cəlilabad) - çağırmaq. - *Yolda Sədəfi çox çəkdüg, eşimədi ki, eşimədi.*

ÇƏKMƏG II (Cəlilabad) - üyütmek. - *Aparun də:rmana dəni çəkün.*

ÇƏKUZANDI I (Goranboy) - quşatan, quş vurmaq üçün rezindən düzəldilən alet. - *Uşaxlar çəkuzandıyanan quş vurullar.*

ÇƏKUZANDI II (Şamaxı) - etde olan qığırdaqaoxşar damar. - *Çəkuzandını kəs at bişigə.*

ÇƏKUZAT (Tərtər) - quşatan. - *Uşaxlar çəkuzatnan quş vurdular.*

ÇƏQƏLƏM (Zaqatala) - ciyelək.

ÇƏL (Ordubad) - tənəyin budağı. - *Mevin çelin eyərix, bağlarix.*

ÇƏLÇÖ:ÜR: ÇƏLÇÖ:ÜR EİTHƏMƏX' (Basarkeçər) - ölçüb-biçmək, götürqoy etmək. - *Cox çəlçö:ür elədim bir şey çıxmadi.* <>**Çəlçö:ürə salmax** (Basarkeçər) - süründürmək, get-gələ salmaq. - *Məni niyə çəlçö:ürə salmışan?*

ÇƏLƏ (Bakı) - ərəbdovşanı. - *Bu gün bir dənə çələ tutdim.*

ÇƏLƏB (Əli Bayramlı, Quba) - ariq, zəif.

ÇƏLƏCOŞ (Hamamlı) - *bax kələcəş I. - A:z, dür bir çələcoş qayır yeəx'.*

ÇƏLƏMBİR (Ağdam, Cəlilabad) - istiot. - *Mən həyətdən çoxlı çələmbir dərdim* (Cəlilabad).

ÇƏLƏMİR (Dərbənd) - yeməli yabanı bitki adı. - *Səfər əmi çələmir dərmağa qeylərə kitidü.*

ÇƏLİX' (Meğri) - əkilmek üçün kəsilmiş tənək çubuğu. - *Bizim qalxuz bu yıl iş yüz min çəlix' satdı.*

ÇƏLİQA (Meğri) - ariq, zəif. - *Çəliqa qışdıră: yaraşır enni tumən geyməx'.*

ÇƏLİMƏX' (Cəbrayıllı) - hananın

erişlerini hamarlamaq, nizama salmaq.

ÇƏLİMSİZ (Şəki) - pis, xoşa-gelməyen. - *Yaman çəlimsiz üşaxları var.*

ÇƏLLƏX' (Yevlax) - güclü, qüvvətli. - *Xanlar çəlləy adamdı.*

ÇƏLLƏŞMAX (Balakən) - çalış-maq, işləmək.

ÇƏLLƏŞMƏX' (Gəncə) - *bax çəlləşmax.* - *Savahdan bəri bağda çəlləşirəm.*

ÇƏLO (Zərdab) - ölçü qabı. - *Nəcəf üç çalo şahad aldı.*

ÇƏLP (Tovuz) - avar. - *Çəlpnən gəmiyi basıllar.*

ÇƏLTARI (Şamaxı) - dərvişlərin başlarına qoyduqları toxunma papaq. - *Bu çəltarı tünd qaradu.*

ÇƏLVƏR (Çəmberək) - ocaq daşı. - *Qazanı çəlvərin үsdə qoy.*

ÇƏM I (Tovuz) - vaxt. - *Gejənin bu çəmində burda nə:zirsən?*

ÇƏM II (Cəlilabad) - imkan. - *Mən padşahın qızın sarayə gedəndə görmişəm, çəmim yoxdu oni almağa.*

ÇƏM III (Ağcabədi) - suyun üzərində həlməşik şəklində olan qurbağa sūrfəsi. - *Çəm göy olur ot irəngində.*

ÇƏM IV (Qazax, Tovuz) - gırəvə, fürsət. - *Bələ çəm ələ tüşməz, get işinji gör qutar* (Tovuz).

ÇƏMBƏRBАЗ (Qax) - həyasız.

ÇƏMBƏRƏ I (Balakən, Basarkeçər, Göyçay, Oğuz, Şəki, Zaqatala) - arabanın və ya xışın qolunu boyunduruğa birləşdirən qayış və ya zəncir. - *Arabanın çəmbərəsi qırıldı;* - *Qayışdan da olurdu çəmbərə, cir tənəx'dən də olurdu* (Şəki); - *Çəmbərə boyunduruğa keçirilir* (Oğuz); - *Çəmbərəni yağladınmı?* (Göyçay).

ÇƏMBƏRƏ II (Borçalı, Gədəbəy) - motalın ağızına dairəvi şəkildə tikilən çubuq. - *Çəmbərəsiz eymə oloymu, ay qız?* (Gədəbəy); - *Çəmbərə eymənin ağızını aix saxlıyer* (Borçalı).

ÇƏMBƏRƏ III (Bakı, Şamaxı) - təzək. - *Çəmbərə yekə təzəkdi* (Şamaxı); -

çəmbərə

Çəmbərəyə ot vurdun? (Bakı).

ÇƏMBƏRƏ IV (Gədəbəy, Tovuz)
- araba tekərinin qövs şəklində olan ağac
hissələri. - *Təkerin çəmbərəsi paliddan qayriler* (Gədəbəy).

ÇƏMBƏRƏ V (Zaqatala) - dəhre-
nin sapına keçirilən dəmir halqa.

ÇƏMBƏRƏK (Şamaxı) - xəstəlik
adı. - Çəmbərək soyuxdan əmələ gelir.

ÇƏMBƏRQUYRUX (Gəncə, Go-
ranboy, Qazax) - zəhərli böcək. - *Uşaxğın
əyagını çəmbərquyrux tişdeyif* (Qazax).

ÇƏMBƏRRƏNMƏK (Gəncə) -
xoruzlanmaq, şəşələnmək. - *Elsə də
çəmbərrəndi ki, diyəsən nədi.*

ÇƏMÇİ I (Zaqatala) - səbət. - *Bir
çəmçi üzüm gəti.*

ÇƏMÇİ II (Naxçıvan) - alaq-
dərən. - *O çəmçini mə: ver, alağ eli:rəm.*

ÇƏMƏN (Borçalı, Gəncə, Gə-
dəbəy, Qax, Tovuz) - yabanı bitki adı. -
Biz çəməni xörə: töküriüx' (Borçalı); -
Çəmənin yaxşı iyisi var (Tovuz); -
Dağdan çəmən yiğ gəti (Gəncə).

ÇƏMƏNGÜL (Cəlilabad) - təzək.
- *Çəməngüli quala yiğallar.*

ÇƏMƏYOX (Borçalı) - pəncərə
şüşəsində əmələ gələn tər. - *Eşix' soyuğ
olor, içəridə isdi olor, onda üssədə
çəməyog olor.*

ÇƏMXƏMLİ (Qazax) - nazlı. -
*Mallar çıxer örüşə, Quzu ənər əmisiə. O
çəmxəmlı dilbərim, Bir gəleydi görüşə.*

ÇƏMİRƏ (Şəki) - duman, çən. -
*Bir də gördün çəmirə basdı yarım
dəyqada hər yeri.*

ÇƏMLƏMƏK (Salyan) - ustalıqla
yanaşmaq, ələ almağa çalışmaq.

ÇƏMRƏ (Qax) - bax çəmirə. -
Çəmrədən biddənə dağ qorinmiy.

ÇƏN (Cəbrayıł, Şamaxı) - bax
çəm. III. - *Nohurun suyun çən basıb*
(Şamaxı); - *Gəlün üzü teyxə qurbağa
çənidi* (Cəbrayıł).

ÇƏNALTI (Cəbrayıł, Çəmbərək,
Şemkir) - boyunduruğun alt hissəsi. -

Öküz çənaltıyi qirdi, harava döşdə qaldı
(Çəmbərək); - *Boyunduruğun çənaltısı
sındı* (Şemkir). .

ÇƏNBƏRBUYNUZ (Şəki) -
buynuzu qabağa əyilmiş (heyvan). -
Çənbərbuyınız kəli satdım.

ÇƏNBƏRƏ I (Balakən, Şəki) - bax
çəmbərə I. - *Bizim arabanın çənbərəsi
təzədi* (Balakən).

ÇƏNBƏRƏ II (Hamamlı, Qazax,
Zaqatala) - bax çəmbərə II. - *Tejənin
çənbəresin yuxarı tut, qatığı orya tököm*
(Hamamlı); - *Çənbərə təjənə lazımdı*
(Qazax).

ÇƏNBƏRQUYRUX (Gəncə) -
bax çəmbərquyrux. - *Daşın altında
çənbərquyrux var; - Çənbərquyrux vuran
yerə tez duzdu qatix sürt.*

ÇƏNCƏNƏ (Çəmbərək, Qara-
kilsə) - duman. - *Çəncənə hər yeri basıf,
göz-gözü görmür* (Çəmbərək).

ÇƏNCƏRMƏ (Qazax) - duman. -
Çəncərmə genə hər yani büründü.

ÇƏNDƏLƏŞMƏX' (Berdə) - söz-
leşmək, dalaşmaq. - *Cəmil mənim
uşağımnan çəndələşif.*

ÇƏNDƏN (Qazax) - vacib. - *Sənin
gelmeyin çox çəndən döyü. ◊Çəndən
olmax* (Gədəbəy) - babatlaşmaq, babat
olmaq. - *Oxarta yaxşı olmasa da,
dünənnən çəndən oluf bir ez.*

ÇƏNƏ (Kəlbəcər) - taxılın
dəyirmən daşının boğazına tökülməsini
tənzim edən qab. - *Dən çənədən töküür
də:rmənin boğazına.*

ÇƏNƏ-BAZAR: ÇƏNƏ-BAZAR
ELƏMƏX' (Qazax) - mübahisə etmək. -
Çox çənə-bazar eləmə, bəsdi.

ÇƏNƏBAZLUĞ: ÇƏNƏBAZ-
LUĞ **ELƏMAĞ** (Quba) - uzunçuluq
etmək, çox danışmaq. - *Nə çənəbazählüğ
eliyəsen?*

ÇƏNƏÇÜRÜX' (Cəbrayıł, Füzuli)
- çoxdanışan, zəhlətökən. - *Səlim çox
çənəçürüy adamı* (Cəbrayıł).

ÇƏNG I (Ordubad) - lobya

bitkisinin ağaca sarılan nazik hissəsi. - *Löyanın atlığı çəng nəzix' tel kimin olur.*

ÇƏNG II (Bakı) - dirmiq. - Çəngi bəri ver, yer çəngliyəcəgəm.

ÇƏNGƏ (Quba) - ovuc içi qədər, ovuca yerləşən qədər. - *Bə:lidən bir çəngə götürüb apardım.*

ÇƏNGƏL I (Goranboy, Qazax, Şəki, Yerevan) - *bax çəngəl.* - *Paltunu çəngəldən asif keşdix içəri* (Şəki); - *Paltarını çəngəldən as* (Yerevan).

ÇƏNGƏL II (Xanlar) - qoyun itinin boğazına keçirilən dişli dairəvi dəmir. - *Çəngəl dəmirdən olur, ujalarına da bir əz polat qoyulur.*

ÇƏNGƏL III (Bakı, Daşkəsən, Şuşa) - 1. qarmaq (Bakı, Şuşa); - *Çəngəli gəti, quyudan vedrəni çıxardım* (Şuşa); - *Çəngəldə ətin olsun, müştəri özü gələr* (Bakı); 2. tilov (Daşkəsən). - *Balığı çəngəlnən tutuyalar.*

ÇƏNGİ (Gedəbəy, Gəncə, Qazax, Qax, Kürdəmir, Şuşa, Zaqatala) - *bax çəngi.* - *O, çənginin biridi, ona qoşulmasan yaxşıdı* (Şuşa); - *Çəngiyənən üz-üzə durmax yaxşı döy* (Gəncə); - *Xanım çəngidi* (Zaqatala).

ÇƏNGLƏMƏG (Bakı) - dirmiqlamaq. - *Çəngi bəri ver, yer çəngliyəcəgəm.*

Çəng olmax (Bakı, Qafan, Ordubad) - qic olmaq. - *Əlim cəng olup* (Qafan); - *Qara atımızın əl-əyağı cəng olub* (Bakı).

ÇƏNNƏMƏX' (Gəncə) - soyuq-dəymə nəticəsində xəstelənmək (heyvana aiddir). - *Mənim kəlim çənniyif.*

ÇƏNNƏN (Cəbrayıl, Qarakilsə) - birdən-ikiden, hərdənbir. - *Çənnən biz həyət şeylərin həvəskarı dəyləx'.*

ÇƏP I (Şəki) - mis səhəng, güyüm - *Çəpdən havra bir az su tök.*

ÇƏP II (İmişli, Lənkəran, Mingəçevir, Salyan) - *bax çəlp.* - *Nadir yaxşı çəp çəkir* (Salyan); - *Çavansan, çəpi sən al çək* (İmişli).

ÇƏP III (Bakı) - xallı. - *Bu kö-*

gerçin çəpdi.

ÇƏPÇİLƏMƏK (Zaqatala) - azacıq məşgul olmak, qurdalanmaq. - *Cox işdəməsem də çəpçiliyip gəldim.*

ÇƏPÇÜDAR: **ÇƏPÇÜDAR ELƏMƏG** (Cəlilabad) - cidarlamaq. - *Ati çəpçüdar elə, birax kö:şəndə yesün.*

ÇƏPƏL (Qax, Zaqatala) - 1.pinti, natemiz; 2. pis, xoşagəlməz.

ÇƏPƏLƏX' (Gəncə, Goranboy) - *bax çəkəlet.*

ÇƏPƏLLIX (Zaqatala) - pintilik. - *Çəpəllixdan əl çək.*

ÇƏPƏRƏ I (Berdə, Mingəçevir, Zərdab) - balıq tutmaq üçün əl toru. - *Bir çəpərədə dörd xəşam balığı tutdum* (Zərdab); - *Çəpərəni gət gedəx' balıx tutax* (Berdə).

ÇƏPƏRƏ II (Cəbrayıl, Qarakilsə) - toyuğun qabırğa hissəsi. - *Çəpərəni özün ye, mə: ayri ət ver* (Cəbrayıl).

ÇƏPƏRƏ III (Ağdam, Qubadlı, Salyan) - tövlədə qoyun-quzu və ya buzov üçün düzəldilmiş yer. - *Çəpərəni qoyun-quzudan ötürürün hörüllər* (Ağdam); - *Danaları sal çəperiya* (Salyan).

ÇƏPƏRƏ IV (Çəmberək) - çubuqdan hörülülmüş qapı. - *Çəperiyi küzün ağızına qoy ki, quzu çıxmasın.*

ÇƏPƏRƏ V (Ağcabədi) - tavana döşənən qamış tərəcə. - *Çəpərəni əvin üsdünə hörüllər.*

ÇƏPƏRƏ VI (Şahbuz) - təndirə çörək yapmaq üçün taxta.

ÇƏPƏRƏ VII (Qarakilsə) - çubuqdan hörülülmüş ev əşyası. - *Çörəyi çəpərənin üsde sula.*

ÇƏPGƏN (Berdə, Cəbrayıl, Gəncə, Qarakilsə, Oğuz, Şamaxı, Tərtər, Yevlax,) - *bax çəvkən.* - *Çəpgən qano:zdən tikildirdi* (Oğuz); - *Nənəm çəpgən tix'dirif* (Gəncə); - *Çəpgəni tərkəmələr geərdi* (Tərtər).

ÇƏPIX' (Cəbrayıl, Goranboy, Qazax) - çevik, cəld, diribaş. - *Lətif çox çəpiy adamdı* (Goranboy).

ÇƏPİŞDIX' (Gəncə, Qazax) - 10-15 qoyundan ibarət sürü. - *Bu kişinin üç çəpişdix' qoyunu var* (Qazax).

ÇƏPİŞLİĞ (Ağsu) - *bax çəpişdix'*. - *Beş çəpişlig qoyunum var*.

ÇƏPKƏŞ (Kürdəmir, Salyan) - avarçəkən. - *Çəpkəş lətkəni çəpnən sürür* (Salyan).

ÇƏPLƏMƏK (Lənkəran) - avar çəkmək.

ÇƏR (İmişli) - çarx, təkər. - *Arabanın çəri sinib*.

ÇƏRBƏND I (Şamaxı) - möhkəm saxlamaq məqsədilə arabir divarın arasına qoyulan ağaç və ya taxta. - *Çərbənd divarı bərk saxlar*.

ÇƏRBƏND II (Tabasaran) - yükü saxlamaq üçün arabanın yan hissələrinə keçirilən əlavə ağaclar. - *Piçan <ot> cux uldi ərəbədə, çərbənd sindi*.

ÇƏRBƏNT (Dərbənd) - *bax çərbənd II*. - *Çərbənt arabada dərz gətiməgə quyuladu*.

ÇƏRBƏT (Füzuli) - hasar. - *Çəpbət çəkiflər Xannarin qəbrinin etrafına*.

ÇƏRCƏRİ (Şəki) - bitki adı. - *Bağda çərcəri çıxdı*.

ÇƏRƏ (Qax) - qoyunun son balası.

ÇƏRƏGDAR (Cəlilabad) - ica-raçı. - *Çərəginə əkənnərə çərəgdar deydilər*.

ÇƏRƏGINƏ (Cəlilabad) - icarə ilə. - *Adam vardi öz cütüynən, eləsi də vardi çərəginə əkərdi*.

ÇƏRƏX' (Culfa, Zəngilan) - 4 kq-liq çəki daşı. - *A bala, çəreyi gəti, unu çəkim verim* (Culfa); - *Bir kəviz dörd çərəx'di* (Zəngilan).

ÇƏRƏKAN (Zəngilan) - turpəng (bitki).

ÇƏRƏKƏ I (Biləsuvar, Böyük Qarakilsə, Cəlilabad, Ordubad, Zəngilan) - təsbeh. - *Çərəkə qocada da olar, cavannarda da* (Ordubad); - *Çərəkə, yani ki təsbi uzın oley, xurda-xurda mincuğ*

oley (Cəlilabad); - *Çərəkəni əldə çö:ürüller* (Biləsuvar).

ÇƏRƏKƏ II (Şəki) - bağlama, top. - *Çərəkə bağlı:satardılar ipəyi*.

ÇƏRƏKƏ III (Şəki) - kiçik, xırda odun parçası. - *Puçə yarıyən odun yoxdu, savağ ertə də bir-ki dənə çərəkə qopardıf puş qalamışam*.

ÇƏRƏKİ (Quba) - payız armudu. - *Çərəki yetişmiyib*.

ÇƏRƏLTİMƏ (İmişli, Şəmkir) - qoyun xəstəliyi adı. - *Çərəltmə otdan əmələ:lır* (Şəmkir).

ÇƏRƏN (Borçalı, Goranboy, Ucar, Zəngilan) - yabanı bitki adı. - *Çərənnən qurd şaxlyırix* (Zəngilan); - *Çərəni gamış yaxşı ye:ir* (Ucar).

ÇƏRƏNGÜLƏ (Göyçay, İsmayılli, Kürdəmir, Sabirabad) - çərvicivə. - *Damin çərəngüləsi xarabdi* (İsmayılli).

ÇƏRƏNGÜŞ (Qazax) - şana. - *Çərəngüşnən soyordux samanı*.

ÇƏRƏÜŞ (Göyçay) - üstündə üzüm əzmək üçün qarğıdan toxunmuş tərəcə. - *Bizzər üzümi çərəüşdə əzərik*.

ÇƏRƏZ (Meğri, Ordubad) - 1. üzüm e'mal olunan yer (Meğri) - *Payız ayları çərezlər bir sa:t bekar ylmey* (Meğri); 2. bağbanın koması. - *Bağman çərezdə yatıb* (Ordubad).

ÇƏRGOV (Şamaxı) - kotana və ya arabaya qoşulan öküzlərin birinci cütü. - *Çərgov ən qabaqkı öküzzərdi*; - Bizim çərgovda gücdi kəllər qoşulur.

ÇƏRGÖY (Gədəbəy, Xanlar) - *bax çərgov*. - *Çərgöy öküzdəri yaman yoruluf*; - *Öküz haraveyi çəx'mə:ndə çərgöy qoşoyer* (Gədəbəy); - *Çərgöyləri aşınan, bir əz otdasınar* (Xanlar).

ÇƏRGÜL (Kürdəmir, Şamaxı, Şəki) - 1. dördkünc (Kürdəmir, Şamaxı) - *Bu öy çərgüldü* (Şamaxı); 2. üçkünc, üçbucaq şəklində (Şəki). - *Ağt, çiti çərgül kesif bağlardıx başımıza, qasinqa-zad hinci çıxıfdı* (Şəki).

ÇƏRHAYA (Beyləqan, Qazax,

Laçın, Yevlax) - hayatız. - *Qonşumuzun arvadı çox çərhayadı* (Beyləqan); - *Sona kimi çərhaya yer üzündə olmaz* (Laçın).

ÇƏRHƏLQƏ (Cəbrayıl) - cilovun atın ağızına keçirilən dəmir hissəsi. - *Yünenin çərhəlqəsi* yoxdu.

ÇƏRİ (Qax) - uşaq. - *Bi dəstə çəri tokulup önyiylə*.

ÇƏRK (Cənubi Azərbaycan) - çubuqdan hörülülmüş aşşüzən. - *Çərkin çubuxları sinib, aş süzmax olmur*.

ÇƏRMƏKİ (Göyçay, Lənkəran, Şamaxı, Şuşa) - günü döyüb hamarlayan bürunc alət. - *Çərməkini itirmişəm, bilmirəm gönü nejə döyüüm* (Şuşa); - *Çərməkini yavaş vur, sinar* (Lənkəran).

ÇƏRÖ:ÜZ I (Ağdam) - *bax çərəüs*. - *Bu il üzüm əzməyə bir yaxşı çərə:üz qayirdim*.

ÇƏRÖ:ÜZ II (Ağcabədi, Mingəçevir) - cəfəri. - *Çərə:üzü doğaya, dolmuya tökürx'* (Ağcabədi).

ÇƏRRƏNGÜŞ (Qazax) - *bax çərəngüs*. - *Çərrənguşun qanadı qırıldı*.

ÇƏRT (Ağdam, Şuşa) - ləpəsi çətin çıxan (qoz). - *Bu qozdar çərtdi, yeməy olmur* (Şuşa); - *Aldığım qozun hamısı çərtdi, içi çıxmır* (Ağdam).

ÇƏRTDƏ (Cəbrayıl, Qarakilsə) - dikbaş. - *O, çərtdənin biridi, söz götürməz* (Cəbrayıl).

ÇƏRTDƏMƏX' (Laçın) - hirslenmək, hövsələdən çıxmaq. - *Salmanın sözü Məmişin xoşuna gəlmədi, birdən çərtdedi*.

ÇƏRTDƏNƏK (Kürdəmir) - çinadan. - *To:uğun çərtdənəyinnən şüse çıxdı*.

ÇƏRTƏMBEL (Gədəbəy) - əsəbi. - *Irəsimin gədəsi yamanca çərtəmbelmiş*.

ÇƏRTMAX (Şəki) - *bax çərtmax*. - *Sudan çıxannan sora toxum ta ki, gözdü:rux çərtir, çərtənnən sora səpirux*.

ÇƏRTMƏ I (Çəmberək) - dayaq. - *Alma əmzim-əmzimdi, altdan çərtmə vurulmasa sinajax*.

ÇƏRTMƏ II (Laçın) - *bax çətmə*. - *Mənim çətməmə bir sərçə düşüb*.

ÇƏRTMƏG (Cəlilabad) - itilemək. - *Bağlo:ci <ülgücü> çərtəndə daşdan ot parrardı*.

ÇƏRTMƏX' I (Cəbrayıl, Şuşa) - yonmaq. - *Piçağı ver mə:, bi qırandaşı çərtim* (Cəbrayıl).

ÇƏRTMƏX' II (Cəbrayıl, Şəki) - *bax çərtmax*. - *Soğan indi-indi çərtir hələm* (Cəbrayıl).

ÇƏRVƏND I (Şəki) - arabanın yan hissələrindəki köndələn uzun ağaclar. - *Çalılar taxılan hissədi çərvənd aravada*.

ÇƏRVƏND II (Basarkeçər) - damın bacasının ağızına qoyulan çərçivə. - *Bajanın çərvəndi çürüyüf*.

ÇƏRVƏND III (Tovuz) - bağın kiçik kapısı. - *Ay hamaya, çərvəndi bağla, qoyun orya keşməsin*.

ÇƏRVƏT (Ucar) - *bax çərvənd III*. - *İstiyirəm u çərvəti sökəm*.

ÇƏRVƏTDƏMƏX' (Ağdam) - ağacdən ağıl düzəltmək. - *Burani malçün çərvətdəməy lazımdı*.

ÇƏSBƏND (Quba) - zirək, cəld. - *U ki cuvan adamlar var, hamısı çəsbənd adamlardı*.

ÇƏSPƏR (Quba) - qonşu yerləri bir-birindən ayıran nişan, mərz. - *Bizin yərlərimizin çəspəri ulmıyədü*.

ÇƏT (Şahbuz, Şərur) - taxılın içində olan zibil. - *Aldığımız dənin çəti çoxdu* (Şahbuz).

ÇƏTDANQUŞ (Ordubad) - ot adı. - *Bir şələ çətdanquş topla*.

ÇƏTƏGİZ I (Cənubi Azərbaycan) - ağac xəstəliyi. - *Bi il çətəgiz bizim ağacı xarab elədi*.

ÇƏTƏGİZ II (Cənubi Azərbaycan) - bitki adı. - *Bi qucaq çətəgiz yiğdim*.

ÇƏTƏMƏ (Balakən) - bostanda, tarlada şax-budaqdan düzəldilmiş yer. - *Bostanda çətəmə qurmuşam, gecələr orda yataram*.

ÇƏTƏN I (Cəbrayıl, Füzuli, Göyçay, Xanlar, Ucar, Zəngilan) - nazik qarğıdan hörülülmüş aşşüzən. - *Çətəni*

balaca-balaca qarğudan toxerix (Zəngilan); - *Aşı çətənnən süzüllər* (Göyçay); - *Çətəni bəri gəti, aşı süzüm* (Füzuli); - *Mən çətən toxudum* (Cəbrayıllı); - *Düyünü çərenin üsdünə tökdüm* (Ucar).

ÇƏTƏN II (Naxçıvan) - çöldə quzuları saxlamaq üçün qarğı ilə hörülülmüş yer. - *Quzuları qat çətənə*.

ÇƏTƏN III (Cəbrayıllı, Qazax) - xeyli. - *Onun bir çətən külfəti var* (Qazax).

ÇƏTƏN IV (Axalsxi) - çubuqdan hörülülmüş qarğıdalı anbarı. - *Çərəndə siçan var*.

ÇƏTƏN V (Başkeçid, Tovuz). - qarğı. - *Dammızın üsdünə hələ çətən düşəməmişəm* (Tovuz).

ÇƏTƏNƏ (Ağdaş, Daşkəsən, Gence, Qazax, Mingəçevir, Şəki, Tərtər, Tovuz) - ləpəsi çətin çıxan (qoz). - *Gətdiyin cöyüzün çoxu çətəneydi* (Daşkəsən); - *Çətənə qozun ləpəsi çıxmır* (Gence); - *Bu qozun hamısı çətəneymiş, döyməynən qırılmer* (Qazax).

ÇƏTƏNNƏMƏK (Yerevan) - arabanın dörd tərəfini palazla örtmek, tutmaq. - *Harabani çətənnə, gedif saman gətirək*.

ÇƏTMƏ (Oğuz) - *bax çərtmə*. - Çətməyi yimək' qoyur uşaxlar bağda, quş gəlif yə:ndə ya dimdiyinən, ya da ayaxlarının düstür hora.

ÇƏVİRCƏX' (Zəngilan) - çörək çevirmek üçün işlədilən nazik çubuq. - *Çəvircəyi uzat mā: çörəyi çəvirim*.

ÇƏVİRMƏ (Quba) - kiçik bağça. - Çəvirmiyə mal girmişdi.

ÇƏVKƏN (Cəbrayıllı) - qolsuz qadın paltarı. - *Zümrüdə bazardan bir çəvkən al gəti*.

ÇƏVLİK (Cənubi Azərbaycan) - tulugun ağızına taxılan ağaç. - *Çəvlük tulugun ağızını saxlıyır*.

ÇƏVRƏKÜÇ (Kürdəmir) - oxlov. - *Bajım çəvrəküşnən yuxa çevirirdi*.

ÇƏYİL (Ağbaba) - çəpər, hasar. -

Bu çəyil ehmədindi.

ÇİBƏRDƏK (Ağbaba) - zəif, gücsüz.

ÇİBİN (Masallı) - bal arısı. - *Üç yeşik çibin saxlram*.

ÇİCƏ (Kəlbəcər, Kürdəmir, Mingəçevir, Salyan) - təzə. - *Qızı çiçə paltar tikdilər* (Kəlbəcər).

ÇİCƏX' (Hamamlı) - qoyun xəstəliyi adı. - *Çiçəx' azarı qoyunu yaman qırır*.

ÇİCƏXSUYU (Gəncə, Xanlar, Şahbuz) - taxılı verilən ikinci və ya üçüncü su. - *Taxılın ikinci suyunu diyərix' ciçəx'suyu* (Şahbuz).

ÇİÇƏLƏ (Lənkəran) - yağsız (ət).

ÇİDARRI: ÇİDARRI OLMAX (Gəncə, Xanlar) - məc. məşğul olmaq, başı işe qarışmaq. - *Orda çidarri olmasam, siznən çox danışardım* (Xanlar).

ÇİG I (Dərbənd, Tabasaran) - *bax çiy II*. - *Saba-saba bağçeyə girmağ ulməyədu çigdən* (Dərbənd).

ÇİG II (Dərbənd) - *bax çiy IV*. - *Dolmiyə qatığa gəlmışdı, qatığ yoxudu çig vərdim*. - *Qeymağın dibinnən çıxana çig diyədig*.

ÇİG III (Dərbənd, Tabasaran) - çıskin, narin yağış.

ÇİGİRTGƏ (Ordubad) - kitrə. - *Mənə ağacdan çigirtgə qopar ver*.

ÇİGLƏMAĞ (Dərbənd) - çıskinləmek. - *Bayır çigliyədü*.

ÇİGYƏN (Quba) - yeralması.

ÇİGRİĞ (Quba) - dirmiq.

ÇIX'LIX' (Şəki) - örtük, çexol.

ÇIKİLƏ (Başkeçid, Borçalı) - baş yaylığı. - *Çikilənin uzunu iki arşın, eni üç çərəx' olor, arvaddar başdarına bağla:llar* (Borçalı).

ÇİL (Ağdam, Kəlbəcər, Oğuz, Zaqqatala) - vəhiqi qaz. - *Çil talalarda olur, hər saat insana yaxın gəlmir* (Oğuz).

ÇİLÇİRƏ (Şəki) - çiraq. - *Ağ demirdən qə:rilər demirçilər çilçirəni*.

ÇİLƏDAĞ (Ağdam, Bərdə,

Tabasaran, Zəngilan) - dərman bitkisi adı. - Çilədagı sinığa qoyollar (Zəngilan); - Çilədagı yel ulan adam pişirüb u yel ulan yerinə buğın vərədü (Tabasaran).

ÇİLƏDƏNDİX' (Cəbrayıl, Zəngilan) - çinədan. - Toyuğun çilədəndi: teyxa daşdı (Zəngilan).

ÇİLƏDİ (Bakı, Kürdəmir) - uşaq oyunu adı. - Çilədi oynamaxdan Ə:qqabını dağıtdın (Kürdəmir).

ÇİLƏX' (Borçalı) - nəsil. - Məhəmməd bizim ciliex'dəndi.

ÇİLƏKƏN (Cəbrayıl, Çembərək, Qazax, Oğuz, Tovuz, Zəngilan) - axar suyun qabağına yiğilan çör-cöp, zir-zibil. - Arxin ciliəkenin təmizdə, su yaxşı gessin (Zəngilan); - Su qajdarını ciliəkənnən təmizdəsən itgi olmaz (Tovuz).

ÇİLƏKƏNNƏMƏX' (Cəbrayıl, Qazax, Tovuz) - çör-cöplə dolmaq, zibillənib tutulmaq (su arxlarına aiddir) - Oğul, su kəsildi, yəqin qaj (ax) ciliəkənniyif (Tovuz); - Suyun qavağı ciliəkənneyir, arxdan daşer (Qazax).

ÇİLƏMƏK (Şamaxı) - tumurcuqlanmaq. - Ağajdar cileyib.

ÇİLƏSƏR (Gədəbəy) - işlədilmiş suyun evdən çöle axması üçün düzəldilmiş kiçik arx, şırım. - Ciliəsəri təmizdə:η kin, su axıf gessin öydən.

ÇİLIX' I (Daşkəsən) - yəhərin altından atın belinə qoyulan keçə, tərlik. - Ciliyi atın belinə qoyollar yəhəri basmasın.

ÇİLIX' II (Çembərək) - evin tavanındaki tırların üstünə düzülən gödək ağaclar. - Bir burusdan kəsdim iş çiliix' çıxdı.

ÇİLIX'BURNU (Füzuli, Goranboy, İmişli, Laçın, Şəmkir, Şuşa) - yabanı bitki adı. - Ciliix'burnu qaro:tdan yararridi (Şəmkir); - Quzunu oriya apar, çiliix'burnu var, otdasın (İmişli).

ÇİLİNG I (Quba, Şamaxı) - calaq, qələm. - Biyil yüzətən tə:k ciliyim qurudi (Şamaxı). ◊Çiling vurmaq (Quba) -

calamağ, calag vurmaq. - U ağaca ki çiling vurarduğ, unda gec düşədū bəhərə.

ÇİLİNG II (Zaqatala) - nağara çubuğu. - Nağariya ciling kəsir.

ÇİLİS (Lenkəran, Meğri, Salyan) - xəsis. - Yaxşı adam cılıs olmaz (Salyan); - Gör Fəhrat necə cılısdi ki, nənesinə bir payı da qymur versin (Meğri).

ÇİLLƏKƏN (Gəncə, Xanlar) - selin gətirdiyi iri kötük və ya ağac. - Selin gətirdiyi yekə ağaca cilləkən deyrix' (Xanlar).

ÇİLMƏCİLİX' (Yevlax) - cilingağac (oyun adı). - Uşaxlar qapıda cilməciliy oynu:llar.

ÇİLOSSƏN (İsmayılli, Şamaxı) - aşşüzən.

ÇİLO:UT (İmişli) - çalağan. - Cilo:ut cücə aparır.

ÇİLPƏX' I (Cəbrayıl) - parça qırığı. - O çilpəx'lərdən bir-ikisin gəti mə:

ÇİLPƏX' II (Cəbrayıl) - qaymağın üzündəki nazik təbəqə, qat.

ÇİM I (Ağcabədi, Bakı, Daşkəsən, Goranboy, Xanlar, Kürdəmir, Qazax) - tamam, tamamilə. - Ət çox yağlı olanda de:rix' çim yağdı (Goranboy); - Xüreg lap çim yağdı (Bakı); - Ət çim yağdı (Daşkəsən).

ÇİMÇƏLƏŞMƏX' (Ağbaba) - ürpəşmek. - Qorxudan etim çimçələşir.

ÇİMÇƏMMƏX' (Şuşa) - iyənmək. - Adam hər seydən çimçəmməz.

ÇİMÇİNMƏK (Ağsu, Kürdəmir) - bax çimçəmməx'. - Xörəkdən tük çıxdı, yap çimçindim (Kürdəmir).

ÇİMƏSİL (İsmayılli) - itburnu. - Çiməsildə vitamin çox olur.

ÇİMILDƏŞMƏX' (Tovuz) - ürpəşmek. - Qorxumnan bədənim çimildəşdi.

ÇİMİLLƏŞMƏX' (Ağbaba) - qaynamağa az qalmaq, qaynama ərefesinə çatmaq. - Çay çimildəşir.

ÇİMİR (Gədəbəy, İsmayılli, Kürdəmir, Qazax, Meğri, Şamaxı, Şəki,

çimpiz

Şemkir, Tovuz) - mürgü. - *Gözümə tezəcə çimir getmişdi, gəlif çar:rdilar* (Şəki); - *Bu gecə mürçex' qoymuyup gözümüzə çimir gessin* (Meğri); - *Be:ce gözümə çimir də getmi:b* (İsmayıllı). ◊Çimir almax (Qazax, Tovuz) - yuxuya getmək, azacıq yatmaq. Çimir vurmaq (Göyçay) - bax Çimir almax. Çimir elemex' (Gədəbəy, Şemkir) - bax Çimir almax. *Heş çimir almamışdım, gəlif qaldırdılar* (Tovuz); - *Yenişənən çimir eleydim kin, qapı döyüldü* (Gədəbəy).

ÇİMPİZ (Zaqatala) - kotanın ağızına yiğilan çör-çöp.

ÇİN I (Ağcabədi, Ağdaş, Bakı, Bərdə, Cəbrayıł, Göyçay, Lənkəran, Tərtər, Zərdab) - düz, doğru. - *Yuxum çin çıxdı* (Cəbrayıł); - *Nənəmin yuxusu çin oldu* (Zərdab).

ÇİN II (Kəlbəcər) - qoyunun dizi ilə topuğu arasındaki sümük. - *Qoyunun budundakı sümüyü orta sümüx' deyrix; onnan aşağı topağınan olan sümüyü çin deyrix.*

ÇİN III (Cəlilabad) - sıra, cərəge. - *Evin duvarının qaley bi çin.* ◊Çin qurmax (Zəngilan) - sıra ilə bir-birinin üstünə yiğinq. - *Əli gətdiyi odunnarı qepidə çin quruf.*

ÇİN IV (Bərdə, Cəbrayıł) - xalça, gəbə üçün əyrilmiş ip. - *Cin teyxa yunnan olur* (Bərdə). ◊Çin çəkmex' (Cəbrayıł) - xalça, gəbə üçün ip əyirmək. - *Nabat xala yaxşı çin çəkir.* Çin vırmox (Cəbrayıł) - xalçaya, coraba naxış vurmaq. - *Zibeydə coraba yaxşı çin virir.*

ÇİNCƏR (Balakən) - gicitkən.

ÇİNÇİRA (Şəki) - bax çilçira. - *Cinçira: əldə-əyaxda, damda yandırarix.*

ÇINÇOVAT (Ağdərə) - xəbərçi. - *Cinçovat adam çox pis adamdı.*

ÇİNƏ (Cəlilabad) - döyülmüş taxılın içərisində qalan sünbül qırıntıları. - *Biğdanın cinəsin ayırın.*

ÇİNƏÇİ (Ağcabədi, Bərdə, Salyan) - muzd ilə iş görən. - *Cinəçi kənardan gəlif muzdnan pambix yiğardi*

(Ağcabədi).

ÇİNƏM-ÇİNƏM: **ÇİNƏM-ÇİNƏM ELƏMƏX'** (Ağcabədi) - fikirləşmək, götür-qoy etmək. - *Bular çinəm-çinəm elədilər.*

ÇİNGİR (Lənkəran) - çöl quşu.

ÇİNİ I (Şərur) - büzməli. - *Çini tuman hələ indi də var.*

ÇİNİ II (Gədəbəy, Kəlbəcər) - nəlbəki. - *İstəkəni çiniyə qoyollar* (Gədəbəy).

ÇİNİ III (Daşkəsən) - ilmək. ◊Çini çalmax - ilmək vurmaq.

ÇINRİX' (Çəmbərək) - quru. - *Çinrix' yiğilan ot xarav olmaz.*

ÇİNTAL (Göyçay, Xudat, Oğuz, Tərtər, Ucar) - ağacdələn. - *Çintal dindiğynan ağacı deşir* (Oğuz); - *Çintal göycə qarğa kimidi* (Ucar); - *Çintalın peşəsi ağacı deşməx'di* (Tərtər).

ÇİNTALDAN (Cəbrayıł) - təzədən, yenidən. - *Əli mə:llim yoxlamanı çintaldan başlıdı.*

ÇİR (Dərbənd) - hasar. - *Mehəmmədalı təzə cir tikdiritdi.*

ÇIRABBAN (Şəki) - üstünə çıraq qoyulan üçayaqlı dəmir alət. - *Saciyx kimi iş qışlı demirdən olurdu çirabban.*

ÇİRCİRƏ (Qax) - qığılçım. - *Bi şillə vurdu, qozünnən çircirə qopdu.*

ÇİRHЛИX' (Mingəçevir, Oğuz) - döşəkağı. - *Çirhlix' çox yaxşı şeydi* (Oğuz).

ÇİRİX' (Gədəbəy, Xanlar) - bax çiliç' I. - *Atım oxxartana tərrəmişdi kin, çim su olmuşdu çirix'* (Gədəbəy); - *Çiriyi atın belinə qoyular ki, kiri getsün* (Xanlar).

ÇİRİŞ I (Ağdam, Cəbrayıł, Gədəbəy, Mingəçevir, Ordubad, Zəngilan) - yeməli bitki adı. - *Çirişin yaxşı xitebi olur* (Cəbrayıł); - *Çirişi doğruyuf fətirin arasına qoyurux, sonra sajda kətə pişirerix'* (Gədəbəy).

ÇİRİŞ II (Zəngilan) - yağı qabı (6-8 kq-liq). - *Çirişin dibində bir əz yağı var, onu gəti atax bişmişə.*

ÇİRİŞ III (Şuşa) - qoyun bağırışından hazırlanan ip. - *Onun peşəsi çiriş qayrif satmaxdı.*

ÇİRİŞÇİ (Şuşa) - qoyun bağırışından ip düzəldən adam. - *Çirişçi Məhərrəmin bir dingili qızı var.*

ÇIRKİMMƏG (Cəlilabad) - iyrənmək. - *əvvəl o qabda yeydim, qo qabdən çirkindim.*

ÇIRPIŞMAX (Şəki) - dalaşmaq. - *Usuf arvadnan çirpişf getdi.*

ÇIRSENG (Zaqatala) - çıskın. - *Çırseng yağış yağırı, anam inək sağırdı.*

ÇİRTMƏ (Oğuz) - baş yaylığı. - *Çırtməni arvatdar başına bağlılar.*

ÇİSAN (Dərbənd) - çıskın.

ÇİSANNAMAĞ (Dərbənd) - çıskınləmək.

ÇİSBƏND (Füzuli) - torba. - *Onu götüdү qoydu çisbəndinə.*

ÇİSƏX' (Çəmbərək, Oğuz, Şəmkir, Tovuz) - narın yağış. - *Yazbaşı çox olur çisəx' (Şəmkir); - Sə:rdən çisəx' gəlir (Basarkeçər).*

ÇİSƏXLƏMƏX' (Çəmbərək) - narın yağış yağımaq. - *Savaxdannan çisəx'liyir.*

ÇİSƏNGİ (Ağdam) - çisək, narın yağış. - *Bu çisəngi laf məni təngə:tirif.*

ÇİSDİX' (Xanlar) - yun darağının ağızına keçirilən taxta. - *Min dəfə demişəm ki, darağı çișdix'siz qoymuyun.*

ÇİŞİ (Şahbuz) - balı çıxarılmış şan. - *Çisi əridillər mum olur.*

ÇİTAR (Oğuz) - yabani ağac adı. - *əlli il horda dursa ya hündürəşir, ya bö:mür çitar, mən - fə:ssiz ağışdı.*

Çİ:TDİ (Şerur) - pambıq. - *Mən ci:tdi yiğmaxda qalxoza köməy eli:rəm.*

ÇİTƏX' I (Gədəbəy) - naxış, bezək. - *Dəsmələ elə çitex' vurmuşum kün, gal görəsen.*

ÇİTƏX' II (Ağcabədi) - evin tavanına döşemək üçün qamışdan hörülülmüş tərəcə. - *Çitei evin üsdünə görüllər.*

ÇİTELƏMƏX' (Qazax) - tələsik, başdansovma tikmək. - *Ala bu köynəyi çitelə maşa ver.*

ÇİTƏMƏ (Ağcabədi, Cəbrayıł) - qarğıdan hörülülmüş çəper. - *Çitəmiyə paltar sərmişix' (Ağcabədi).*

ÇİTƏMƏX' I (Basarkeçər, Cəbrayıł, Füzuli, Mingəçevir, Şəmkir) - 1. qarğıdan hasar hörmək (Cəbrayıł, Füzuli). - *Salman yaxşı çitəmə çitiyir* (Cəbrayıł); 2. başdansovma tikmək (Basarkeçər). - *Yaylığımın qıraqın çite ver.*

ÇİTƏMƏX' II (Gədəbəy) - naxış vurmaq, bəzəmək. - *Dəsməlin qıraqın çite:rse n də:n gənə.*

ÇİTƏŞMƏX' (Beyləgan) - höcətləşmək. - *Çitəşməx' mə'nasız işdi.*

ÇİTMƏ (Ağdam, Mingəçevir, Oğuz) - *bax çirtmə. - Başu: çitməsini bağla* (Oğuz).

ÇİTRAX (Basarkeçər) - çox, bol. - *Ağış bu il çitrap gətirif.*

ÇİVİ (Culfa) - xışın bir hissəsi. - *Çivi xişda qılıçın qabağına deyirix'.*

ÇİVZƏ (Berdə, Cəbrayıł, Culfa, Qarakilsə, Tərtər, Zəngilan) - sizanaq. - *Boynuma çivzə çıxıp, yaman incidir* (Zəngilan); - *Bizdə çivzə yara adidi* (Ordubad); - *Qoluma çivzə çıxf* (Berdə).

ÇİY I (Şəki) - nəm, yaş. - *Çiy olanda tay bağlı llər tütünü, çiy olanda ovulmur.*

ÇİY II (Şəki, Tabasaran) - şəh. - *Gecələr çiy uladu* (Tabasaran).

ÇİY III (Şəki) - məc. - *kobud, yersiz. - Mən hunnan hələ çiy söz eştirməmişəm.*

ÇİY IV (Dərbənd) - üzü yiğilmiş, üzsüz süd.

ÇİYƏ I (Cəbrayıł, Zəngilan) - maşınla e'mal olunan yağı. - *Çiyədən xoşum gəlir* (Cəbrayıł).

ÇİYƏ II (Ağdam, Berdə, Cəbrayıł, Yevlax, Zəngilan) - çiy südün qayması, üzü. - *Çiyə yeyirsə:za gətirim* (Zə-

gilan); - *Çiy südün üzü çiyədi* (Berdə)

ÇİYƏ III (Göyçay, Qafan, Salyan) - kəndir.

ÇİYƏMƏ (Tovuz) - küpə yiğilib saxlanılan qaymaq. - *Anama denən mənə yeylaxdan bir az çiyəmə göndərsin.*

ÇİYİD I (Balakən, Hamamlı) - meyvə çeyirdəyi. - *Hələ alçanın çiyidi bərkimiyyif* (Hamamlı); - *Bu il çoxlu şəftəli çiyidi toplamışam* (Balakən).

ÇİYİD II (Göyçay) - şüyünd. - *Bizim hağda çiyid çoxdu.*

ÇİYİD III (Cəbrayıl) - kal, yetişməmiş (qarpız). - *Qarpız hələm çiyiddi, yeməli deyil.*

ÇİYİNDİRİX' I (Ağcabədi, Berdə, Şuşa, Tərtər, Yevlax) - davamlı olmaq üçün köynəyin çiyninə tikilən əlavə parça. - *Ciyindirix' köynəi möykəm saxlıyır* (Ağcabədi).

ÇİYİNDİRİX' II (Ağcabədi, Berdə, Şuşa, Tərtər, Yevlax) - çiyində aparılan ağaç, budaq. - *Bağdan ciyindirix' kəsirdim* (Berdə).

ÇİYİNDİRMƏ (Goranboy) - çiyində aparılan ağaç, budaq. - *Məşədən bir ciyindirmə:tidim.*

ÇİYİNNƏMƏ (Qazax) - çiyində getirilən odun. - *Məşədən hərəmiz gündə bir ciyinnəmə getirerdix'.*

ÇİYİRTDEX' (Balaken) - çeyirtkə.

ÇİYLƏMƏ (Çəmbərək) - üzlü pendir. - *Cijim bir motal çiyləmə qayrif.*

ÇİYNƏMƏ (Göyçay) - yalnız bugadan bışırılmış hədik.

ÇİYSİMƏX' (Çəmbərək) - kiflənmək, xarab olmaq. - *Əpbəyi isdi-isdi bir yerə yiğdim deyn ciysidi.*

ÇİYSİMMƏX' (Şəmkir, Zəngilan) - iyrənmək. - *Çiysimmişəm, da: ətdən ya:məmərəm* (Şəmkir); - *O qədir yemisən ki, ciysimmişən dana* (Zəngilan).

ÇİĞ I (Biləsuvar, Göyçay, İsləməlli, Ucar) - 1. qarğı aşşüzən (Biləsuvar, Göyçay) - *Çığ qarğıdan qayrlılar* (Biləsuvar); 2. səbət toxumaq

üçün uzununa 4 və ya 8 bərabər hissəyə bölünmüş qarğı (Göyçay, Ucar). - *Çəvərə toxumağcının eli çığ düzəldir* (Ucar); 3. xırda qarğı, qamış (İsmayıllı). - *Ay uşaqlar, bir az çığ gətirür* (İsmayıllı).

ÇİĞ II (Qazax) - tamam. - *Sümbül çığ dəndi.*

ÇİĞİ-BİĞİ (Ucar) - uşaq oyunu adı. - *Çığı-bığında dörd-beş uşaq olur.*

ÇİĞLAMAX (Ağdaş, Ucar) - qarğını uzununa 4 və ya 8 bərabər hissəyə bölmək. - *eli qarğı çığılıyır* (Ucar).

ÇİGNAMAX (Gencə, Goranboy, Qazax, Şəmkir, Tovuz, Zaqtala) - tapdalamaq, ayaqlamaq. - *Sarı toprax gətirif içində bir az keçi qılı da qatış çığnyıllar, sonra təndir qayrillar* (Goranboy); - *Taxılı təmiz çığnayıflar* (Gencə); - *Keçəni, yunu palaza püküs çığı:llar* (Gencə).

ÇIX (Culfa) - təndirə çörək yapmaq üçün soyud cubuqlarından toxunmuş alet. - *Şiv yiğmişam, çıx toxuyacam.*

ÇIXACAX I (Basarkeçər) - pilləkən. - *Uşağı qoyma, çıxacaxdan yuxılar.*

ÇIXACAX II (Ağdaş, Cəbrayıl) - hadisə. - *Sə:n başında bir çıxacağ olmalıdır* (Cəbrayıl).

ÇIXÇÖYÜR (Çəmbərək) - sıniq-salxaq. - *Çixçöyür harava qosuf gedəmmərəm kin, xəsərrətçiliy ola.*

ÇIXDAŞ I (Berdə) - nimdaş, köhne. - *Bir çıxdaş qazan ver maşa, aparım işdədim.*

ÇIXDAŞ II (Ağcabədi) - yunun darana bilməyen keyfiyyətsiz hissəsi. - *Cıxdaş yorqana da qoyulur.*

ÇIXMAYARA (Naxçıvan, Şahbuz) - sizanaq. - *Çixmayara elə tez çıxır, tez də sönür* (Naxçıvan); - *Bu elə tez çıxır, tez sönür, onunçün çıxmayara de:llər* (Şahbuz).

ÇIXMAZ (Hamamlı) - yersiz, düşünlənməmiş. - *Nə çıxmaz söz*

danişersən, adamin eti tökülər.

ÇIQQA I (Gəncə) - çələng. - *Bəsdi sənə çəx'diyim zəhmət, başıma çıqqa qoymuyajaxsañ ha.*

ÇIQQA II (Lənkəran) - pipik. - *Çıqqası uzun xoruzım var.*

ÇIQQILI (Ağbaba, Culfa, Goranboy, Mingəçevir) - kiçik, xırda. - *Quzu yap çıqqılıdı (Culfa); - Bir çıqqılı işdən ötrü savaşmağ olmaz (Ağbaba).*

ÇIQQIRIX (Cəbrayıl, Gədəbəy) - səs. *Uşax sə:rdən oynuyur, heş çıqqırığı da çıxmır* (Cəbrayıl).

ÇIQQIŞ (Ordubad) - xırda odun. - *Biz hurda oduna çıqqış deyərix.*

ÇILAR (Hamamlı) - *bax kilar.* - *Çiların haçarı arvaddadı.*

ÇILDİR (Borçalı) - çayın su çıxmayan qurumış yeri, hissəsi. - *Haraveynan sudan keçərsən, çıldirda saxlamağ olar.*

ÇILDIRRATMAX (Cəbrayıl) - sıçratmaq. - *Suyu çildirratdı, üsdüm bildi.*

ÇILXA (Lənkəran, Tovuz) - tamam, tamamilə. - *Ət çilxa yağdı.*

ÇILXIÇAPAR (Zaqatala) - yarasa. - *Çilxiçapar uçdu.*

ÇILXO (Bakı) - *bax çilxa.*

ÇILMPIRRIX (Şemkir) - kolluq. - *Bura çox çilmpirrixdı, yeriməy olmur.*

ÇILPAXLIX (Culfa, Qazax, Şərur) - paltar. - *Qişda adama çilpaxlix lazımdı (Şərur); - Çilpaxlix alajam uşaxlara (Qazax).*

ÇILTAN (Zaqatala) - ağacdələn. - *Ciltan səsidi.*

ÇIMCIX (Kəlbəcər) - çöl quşu adı. - *Çimcix dağ yerrərində çox olur.*

ÇIMXIR (Goranboy, Tovuz) - xalis. - *Zəhrənin donu çimxir ipəx'di (Tovuz).*

ÇINQI I (Ağcabədi, Gədəbəy, Şemkir, Tovuz) - qığlıcum. - *A:z, ayna <o yana> dur, çıraqı üsdə: düşər yanarsan (Ağcabədi); - Ay oğul, qoymaŋ çıraqı*

düşdü tayya (Gədəbəy).

ÇINQI II (Gədəbəy) - nadinc. - *Əlinin uşağı bir çıraqı, qəl görəsin.*

ÇINQIL (İsmayıllı, Quba) - itburnu meyvəsi. - *Çinqıl dərmana yaxşıdı (Quba).*

ÇINQIR I (Ağbaba) - vedre. - *Çinqırın qulpu qırıldı.*

ÇINQIR II (Masallı) - *bax çıraq I.*

ÇINQU (Cəlilabad) - *bax çıraq I.* - *Ocağ qaleydiq, çıraqı çıxeydu gel görəsen.*

CIPALIX (Laçın) - yüngüllük. - *Öz aramızdı, onda cipalix var.*

CIPAR (Qarakilsə) - xal-xal. - *İnəyin, öküzün xal-xal olanına cipar deyillər.*

CIPXILIX (Qax) - xırda ağaçlı sıx meşe.

CİPIRTI (İmişli, Kürdəmir) - çırpı. - *Çipirti yiğ ocağı alışdır (İmişli).*

CIPITMAX (Ağbaba, Cəbrayıl, Qarakilsə, Laçın, Zəngilan) - *bax çapitmax.* - *Qəpiyə gələn sa:t dəhriyi çipitdi (Zəngilan); - Yanımnan müşdüğümü nətə:r çipitdisə, heş bilmədim (Qarakilsə); - Qonşunun otunnan bir əz çipitdim (Cəbrayıl).*

CIRA (Qazax, Şemkir, Yerevan) - qara çıraq. - *əvvəl cira olur, sora ləmpəydi, indi tay bu işixlar oluf (Şemkir). - Ciranın piltəsi qurtuluş, bir piltə eş (Yerevan).*

CIRABOĞAZI (Gəncə) - qif.

CIRAXBAN (Şahbuz, Zaqatala) - *bax çirabban.* - *Çirax çiraxbanın üsdündədi (Şahbuz); - Çıraqı gəti, qoy çiraxbana (Zaqatala).*

CIRAMAX (İmişli) - salmaq. - *Gördüm kü, yox, quzunu ağıla çirame:flar.*

CIRAPĀ (Göyçay) - çıraq qoyulan yer, çıraqaltı. - *Çiranı çirapanın üssə qoy.*

CIRÇIR I (Qəbələ) - çıraq. - *Baji, cirçiri yandır seyvana qoy, qonaxlar gəllillər.*

ÇIRÇIR II (Qazax) - şəlalə.

ÇIRÇİRT (İmişli) - quş adı. - Bir çırçırt yuası var orda.

ÇIRX (Balakən) - bədənin qurşaqdan yuxarı hissəsi. - *Qardaşın çirxi ennidı.*

ÇIRIXDIRMAX (Naxçıvan) - karıxdırmaq, çasdırmaq. - *Niyə çirixdirırsan, qoymursan diyim.*

ÇIRINTILIX (Qazax, Oğuz, Tovuz) - 1. ariq. - *Bu il heyvannarın hamısı çirintilixdı* (Tovuz); - *Mən çirintilix etə pul vermərəm* (Oğuz); 2. yağısız. - *Bu et çox çirintilixdı;* - *Bu daneyin eti yaxşı olmaz, çirintılığ olajax* (Qazax).

ÇIRNA I (Mingəçevir, Zərdab) - əkin üçün yararlı olmayan (yer). - *Bu yer çox çirna yerdid* (Zərdab).

ÇIRNA II (Ağcabədi) - çör-çöp. - *Sahadə çirna dənne:rəm.*

ÇIRNA III (Ağsu) - kol.

ÇIRNALIX (Ağsu) - kolluq. - *Arxın burası yaman çernalıxdı.*

ÇIRNO:UX (Çəmbərək, Hamamlı) - şirnaq. - *Çirno:uxdan qazanı suynan doldudum* (Çəmbərək).

ÇIRPACAX (Ordubad) - *bax çırpaqcı.* - *Çırpacığı aparım, yun çırpmı gətirim.*

ÇIRPAĞAC I (Cəbrayıł) - meyve çırpmıq üçün uzun ağaç. - *Bayram çırpağacınan qoz çipirdi.*

ÇIRPAĞAC II (Tərtər) - *bax çırpaqcı.* - *Çırpağacınan yun çipirix.*

ÇIRPAQUC (Salyan) - yun çubuğu. - *Çırpaquc heyva ağacının olur.*

ÇIRPANAX (Meğri, Zəngilan) - *bax çırpağac 1.* - *Cəvizi çirpanağınan çırperix* (Zəngilan).

ÇIRRI (Qazax) - 1. kök, yağılı. - *Yox, arıx döylü, çirri heyvandı; 2. - məc. varlı, dövlətli. - Meyti kişi çirridi, istəsə yaxşı toy eliyə bilər oğluna.*

ÇIRT (Cəbrayıł) - bərk (tütün). - *Seydəli kişi çirt təmbəki becərir.*

ÇIRTDAX I (Göyçay) - qığılçım.

- *Ocaxdan çirtdax çıxır.*

ÇIRTDAX II (Ağdam) - günəbaxan tumu.

ÇIRTDIĞ I (Cənubi Azərbaycan) - itdirsəyi. - *Gözümə çirtdığ çıxıb.*

ÇIRTDIĞ II (Cənubi Azərbaycan) - bitki adı. - *Çırtlığı toxumu göy olanda yeyillər.*

ÇIRTIM (İsmayıllı) - lovğa. - *əcəb çirtim qızın var.*

ÇITDAX (Kürdəmir, Şəki) - *bax çirtdax I.* - *Pileyəndə otu çitdax vərir* (Kürdəmir).

ÇITIX I (Barana, Qazax) - xırda doğranmış odun. - *Çitixnan ojax qalerix* (Qazax).

ÇITIX II (Gəncə) - çırtma. - *Qarpızı çitigiñan vuruf seçir.*

ÇITIZMAX (İsmayıllı, Mingəçevir, Şəki) - andırmaq, xatırlatmaq. - *Mən o əhvalati anama çitizdim* (İsmayıllı).

ÇITQA (Lənkəran) - sizanaq. - *Sənin üzüvi çitqa basıb ki.*

ÇITQI (Tovuz) - samovar üçün xırda doğranmış odun parçası. - *Gülüyə de, simavara bir-iki çitqi tullasın.*

ÇITMIX (Şərur) - çırtma, çırtıq. - *Mən çitmix çalıyam.*

ÇITRAX (Xanlar, Qazax) - bol, çox, həddindən artıq. - *Alma çutrax gətirif* (Xanlar).

ÇOANTAR (Füzuli) - köçəri. - *Ollar binəldidi, çoantar döyü.*

ÇOBAL (Qax, Zaqatala) - xörək adı. - *Anam bizə çobal bişirdi* (Zaqatala).

ÇOBANAŞI (Oğuz) - xörək adı. - *Çobanaşını yaxşı qoyun eti, içalat olanda bişirillər.*

ÇOBANBOYU (Qazax) - dərman bitkisi adı.

ÇOBANÇÖRƏYİ (Yerevan) - zəhmət haqqı olaraq çobanlara verilən çörək. - *Ay uşax, çobançörəyimi gətirin.*

ÇOBANYALLADAN (Başkeçid, Borçalı) - quş adı. - *Çobanyalladan*

balaca quşdu (Borçalı).

ÇOBANYARMASI (Şahbuz, Şerur) - yazda yağan dolu. - *Əvə geləndə yolda bizi çobanyarması tutdu, cumculgə eləti qoydu orda* (Şahbuz).

ÇOD (Culfa) - bərk, möhkəm. - *Çod das yaxşıdı.*

ÇODİ (Tabasaran) - qutab.

ÇOĞCARA (Zaqatala) - yemək adı.

ÇOĞDA (Cəlilabad) - nazik ip.

ÇOXNAX (Gəncə, Mingəçevir, Zaqatala) - canavar sürüsü. - *Cöldə çoxnağa ras gəldim; - Sürüyə gece çoxnax gəlmışdı* (Gəncə).

ÇOQQUŞMAX (Zəngilan) - toqquşmaq. - *Qaçanda əlinən çoq-quşdux.*

ÇOLAQQQA (Lənkəran) - çalaçuxur. - *Burdan keçmə, çolaqqiya düşərsən.*

ÇOLĞALA (Sabirabad) - çəçələ (barmaq). - *Əlimdə çolğala barmağıma dolama çıxıb.*

ÇOLPAN (Xanlar) - təpəlik, kiçik dağlıq. - *Çolpan bir az xurda dağlıx yerdidən; - Bir az xurdalu yerə çolpan deyrix'.*

ÇOLPUMAX I (Ağdaş) - axsamaq. - *Səmədin kəli çolpuypur.*

ÇOLPUMAX II (Çəmbərək, Mingəçevir) - ora - bura qaçmaq, tələsik iş görmək.

ÇOLPUTMAX (Ağcabədi, Ağdam) - 1. *Əldən salmaq.* - *Məni oğlumun dərdi çolpusuf* (Ağdam); 2. karıxdırmaq. - *Bu kişi məni çolputdu* (Ağcabədi).

ÇO:MAX (Şəki) - pozulmaq, sapmaq. - *İş ço:masın, ço:du qutaldi, sora çətindi.*

ÇOMPUZ (Zaqatala) - çoban çomağı.

ÇOMUR (Cəlilabad) - bulanıq.

ÇONA (Kürdəmir, Salyan) - qovun, qarız, xiyar toxumu əkmək üçün qazılmış yer, kiçik çala. - *Çona qazırıq, iki hissə torpaq, bi hissə peyin qarışdırıruğ bir-bi:nə* (Salyan).

ÇONÇOR (Balakən) - gölməçə.

ÇOPUX (Oğuz, Zaqatala) - yunun darana bilməyen keyfiyyətsiz hissəsi. - *Yastiğın için çopuxnan doldur* (Zaqatala).

ÇOPUZ (Qax, Şəki, Zaqatala) - keçədən tikilmiş geyim növü. - *Yapıcı uzun olur, çopuz bir az qısa* (Qax); - *Çopuzum öydə qalıtdı.* - Keçədən tihdirdir gıyərdilər çopuzu (Şəki); - *Çobanın çopuzu qəlindi* (Zaqatala).

ÇORÇOR (Balakən) - dəyirmən suyunun kənarə axıdılması üçün düzəldilən yer.

ÇОРПУМАХ (Şəki) - çasmaq, karixmaq. - *Laf çorpumişəm, bilminəm heç hansı işi tutum.*

ÇORT (Gəncə, Şəmkir) - şortlaq (at). - *Çort atı mimməx' yaxşı döy* (Gəncə); - *Çort at mimməyə el verməz* (Şəmkir).

ÇORTAN (Yerevan) - qatıq qarışdırılan şor. - *Bu qava bir az çortan qoy.*

ÇОРТДАĞАН (Gəncə) - narahat yerişli, yorğa olmayan, adamı atıb-tutan (at). - *Sizin at çortdağandı.*

ÇОРТДУРМАХ (Balakən) - qovmaq. - *Yazığı hora kimi çortdurup.*

ÇOSA (Zəngilan) - qarğıdalı cecəsi. - *Bı çosaları yolun içində töx'mü:n.*

ÇOTA (Çəmbərək, Qazax) - təpə. - *Doşanı qoyladım, çotada gizəndi* (Çəmbərək); - *Qoyunu çotuya ver* (Qazax).

ÇOTMAL (Gədəbəy) - eyni. - *Çotmal ağaşdan taxta olmaz.*

ÇOTURRU (Xanlar) - kələ-kötür. - *Gərməşə:n üzü çoturru olur.*

ÇO:UMAĞ (Dərbənd) - *bax ço:max.* - *Gəti muni sürt kirişə çığrıgdən ço:umasın.*

ÇO:UŞ (Kürdəmir) - başçı. - *Qaçaxların ço:uşu de:llər Mehdi olup.*

ÇOVUT (Zaqatala) - quru çay. - *Çovutnan çey dəmliyle.*

ÇOYGA (Daşkəsen, Goranboy) - tayfa, nəsil. - *Bizim kətdə iki çoyga oluf*

(Daşkəsən); - *Kətdə xeylax çoyğa var* (Goranboy).

ÇOYNAX (Qazax) - çolaq, sıkəst. - *Bu kişi çöynaxdı.*

ÇÖCƏ (Ağdaş, Qəbələ, Oğuz) - *bax çöycə.* - *Bir çöcə qaymağ aldım* (Qəbələ); - *Çöcəmiz çox paslıy�* (Ağdaş); - *Sütü çöcəyə töküb bacıma verdim* (Oğuz).

ÇÖCÜY (Qax) - qardaş. - *Çöciyü, gəl morux yiğmağa gidax.*

ÇÖCƏ I (Ordubad) - şirin çörək növü. - *Bayram olanda çöçə yapırıx.*

ÇÖCƏ II (Şəki) - pəncə. - *İt çöçəlerini pəncəriyə qoyuf öye baxırdı.*

ÇÖCƏLƏMƏX' (Gədəbəy) - kiçik addımlarla yerimək. - *Nə çöçəlersəñ belin-zadin sinme:f ki?*

ÇÖÇÜN (Meğri) - bacarıqsız, yarıtmaz. - *Xacca çöçün arvatdı.*

Çöçün gəlmək (Ağcabədi, Cəbrayıł, Kürdəmir, Laçın, Mingəçevir, Şamaxı) - *bax çəçin gəlməx'.* - *Bu iş mə:çöçün gəlir* (Ağcabədi); - *Səna çöçün gəlməsin* (Laçın); - *Mə:m hər işim sə:çöçün gəlir* (Cəbrayıł); - *Mə:m cuğabım sə: çöçün gəlir?* (Şamaxı).

ÇÖDİ (Dərbənd) - *bax çodi.*

ÇÖFLƏMƏ (Basarkeçər) - toyuq xəstəliyi adı. - *Töxlərə çöfləmə azarı tüşüf.*

ÇÖFLƏMƏX' (Qazax) - otlamaq. - *A bala, malları yellə çöfləsin.*

ÇÖĞƏCƏ (Qax) - *bax çöycə.*

ÇÖX'SƏX' (Daşkəsən) - çökək.

Hop çox'səy oloy, orya ağacı keçireylər, da çıxası olmoy.

ÇÖX'SÜTMƏX' (Gədəbəy) - hədə-qorxu gəlmək, qışma-boğmaya salmaq. - *Nə çox'südüfsüñ, θ:, uşağı, görü göröm burdan.*

ÇÖJ (Berdə, Tərtər) - fırfıra. - *Cöjün uzu nəziy olur* (Berdə).

ÇÖKƏCİMƏX' (Qax) - büdrəmək. - *Ha burda onun ayağı çökəciyər.*

ÇÖKƏNƏX' (Zaqatala) - çökək.

ÇÖKÜR I (Gədəbəy) - biçilmiş ot və ya taxılın yerde qalan gövdə hissəsi. - *əyğimi atan kimi bir çökür düz barmağının arasın yardı.*

ÇÖKÜR II (İmişli) - kol-kos yarası. - *Quzunun ə:ğında çökür vər.*

ÇÖKÜRƏNMƏX' (İmişli) - kol-kosdan yaralanmaq. - *Qoyunun ə:ğı çökürənif.*

ÇÖLÇİ (Göyçay) - çöl işləri ilə məşğul olan şəxs.

ÇÖLMƏ (Culfa) - xörək bişirilən saxsı qab. - *Cölmədə et bişirəllər.*

ÇÖLMƏG (Cəlilabad) - 1. *bax çölmə;* 2. dibçək.

ÇÖLMƏX' (Gədəbəy, Naxçıvan, Ordubad) - *bax çölmə.* - *Cölməx'ləri yü, piti qoyuram indi* (Gədəbəy); - *Cölməx'də biz qərtəp bişirərix* (Ordubad).

ÇÖLMƏY (Göyçay, Lənkəran, Masallı) - *bax çölmə.* - *Nənəm çölməydə xörəy pişirmişdi;* - *Cölməy düşdü yerə tike-tikə oldu* (Lənkəran).

ÇÖMƏQURUTMAZ (Ağdam) - payızın son ayı.

ÇÖMƏLƏN (Çəmbərək) - toyuq xəstəliyi adı. - *Ballıının töyğünü çömələn qirdi.*

ÇÖNCƏ: ÇÖNCƏ OLMAX (Füzuli) - kiflənməmək, kif atmamaq. - *Xamra vurulan lavaş yaxşıdı, çöncə olur, bir ay qalır.*

ÇÖNDƏRMƏG (Cəlilabad) - çevirmək, döndərmək. - *Üzin çöndərdi oğlu İbrahimə rəref.*

ÇÖPBAŞI (Ağcabədi) - inqilabdan əvvəl heyvanların otlaqda otlamasına görə alınan vergi. - *Cöpbaşı, yə'nı heyvanın otduyur düzdə, qoyuna bir abbası, qara mala on şahı ver.*

ÇÖPIX' (Şəki) - yorğan-döşeyin içərisində işlənib xarab olmuş yun. - *İki döşeyə tezə yün lazımdı, içindəki çöpix'di, ha didif düzəldiyəm bi şey çıxmayı.*

ÇÖPÜX' I (Ağdam, Basarkeçər,

Gədəbəy, Xocavənd, Qazax, Zaqatala) - 1. *bax çöpix'* (Ağdam, Xocavənd) - Çöpüx'dən bir şey olmur (Ağdam); 2. yun daranarkən darağın dışlarında qalan yararsız hissə (Basarkeçər, Qazax, Zaqatala, Gədəbəy) - Çöpüx'dən örülən coraf govud olor (Gədəbəy).

ÇÖPÜX' II (Goranboy) - möhkəm, davamlı. - *Bozax qoyun çöpüx'dü, tavanalidi.*

ÇÖRƏXLƏMƏX' (Cəbrayıl, Gədəbəy) - çörək vermək, yedirmək. - *Qonaxları çayle:f, çörəx'le:f yola saldım* (Gədəbəy).

ÇÖRMƏ (Kürdəmir) - düzənlilik, şöl. - *Qoyunnar çörmədə otduyur.*

ÇÖSKÜ (Qarakilsə, Şahbuz) - yurd, müvəqqəti düşərgə. - *Gəlmələr Vəngəda yalaçix çöskü salıblar* (Şahbuz); - *Bir çöskü saldı bırda* (Qarakilsə).

ÇÖYCƏ (Qəbələ, Oğuz, Şəki, Zaqatala) - mis piyale, kasa. *Qonşudan bi çöycə un alıf yuxa salmışam* (Şəki); - *Bir çöycə bozbaş yi:f gəlirəm* (Oğuz); - *Cöycəni ma: gəti, Məhbubə* (Qəbələ); - *Sen götdün üç çöycə, Mən götüdüm beç çöycə* (Zaqatala).

ÇÖYCƏLƏŞMAX (Şəki) - qırılımaq, yumrulanmaq. - *Arxin başında bi dənə qızıl ilan çöycələşif yatmışdı.*

ÇÖYƏN (Şəki) - arabanın hissəsi. - *Oxa taxilan hissiyə diyillər çöyən.*

ÇÖYSÜ (Basarkeçər, Çəmbərək, Hamamlı) - alaçığın orta direyi. - *Çiriyi dəyənin çöysüsünün as* (Hamamlı); - *Bizim alaçığın çöysüyü palutdandı* (Basarkeçər).

ÇÖYSÜMƏX' (Çəmbərək) - dağışmaq. - *Qoyun sürüsü biçənə: çöysümüşdü.*

ÇÖZ (Çəmbərək, İmişli) - bağırsaq. - *Qoyunun çözün siniyə yiğdim* (Çəmbərək); - *Çözzən gəti, tök ocağa bişsün* (İmişli).

ÇÖZDƏMƏX' (Ağdam, Borçalı, Cəbrayıl, Culfa, Çəmbərək, Xanlar,

Meğri, Şahbuz) - açmaq, uzatmaq. - *Bağırsağı çözədlər, ipi çözədlər* (Xanlar); - *A:z, o baramanı niyə həsə çözdiyüb korruyursan* (Cəbrayıl); - *Bağırsağı çözədə, mən də gəlerəm* (Borçalı); - *Xacca corabım ipin çözəder* (Meğri).

ÇÖZƏLƏMƏG (Cəlilabad, Sabirabad) - açmaq. - *Bu kəndiri çözəliyə-çözəliyə dalımcı gələrsən* (Sabirabad).

ÇÖZƏLƏMƏX' (Gədəbəy, Gəncə) - *bax çözələməg.* - *Ipi çözələmə hayifdi* (Gəncə); - *Niyə çözəleysin, a:z, sapı?* (Gədəbəy).

ÇÖZƏRƏX' (Ağdam) - çürük. - *Ele qoz var çözərey olur, yeməli olmur.*

ÇÖZÜMƏX' (Çəmbərək) - ərimək. - *Qar çözüyür güneylərdə.*

ÇUALLAMAX (Xanlar) - çuvala yiğmaq, doldurmaq. - *Şadərə:tireydix', şadaran da çıxeydi taxıl, sonra bir yerə tığleydix, so nra çualleydix.*

ÇUBUĞALTI (Şamaxı, Yerevan) - külqabı. - *Çubuğaltı ver* (Şamaxı); - *O çubuğaltı bəri gəti* (Yerevan).

ÇUDU (Quba) - *bax çodi.*

ÇUGUN (Quba) - samovarın altına qoyulan qab. - *Get bayirdan çugunu getir.*

ÇUĞUL I (Ağcabədi, Basarkeçər, Borçalı, Böyük Qarakilsə, Daşkəsən, Gədəbəy, Gəncə, Goranboy, Göyçay, Kəlbəcər, Xanlar, Qazax, Şuşa, Tərtər, Tovuz) - xəbərci, araşdırıcı. - *Bizdə çuğul adam yoxdu* (Tovuz); - *Çuğula alağuz adam deyrəx'* (Daşkəsən); - *Qurvan yaman çuğul adəmi* (Gədəbəy); - *O, çox çuğul adəmi* (Şuşa); - *Çuğul adam munun sözün ona de:r, onun sözün muna de:r* (Xanlar).

ÇUĞUL II (Basarkeçər, Göyçay, Oğuz, Tovuz) - divarın düzlüğünü yoxlamaq üçün işlədilən alet. - *Duharin küncünü çuğulan bir ölç, gör əyriliyi varmı?* (Tovuz); - *Ə:, çuğulu ver, difarı yoxluyum* (Basarkeçər).

ÇUĞULÇU (Şemkir) - xəberçi.

ÇUĞULÇULUX (Tovuz) - xəberçilik. - *Çuğulçuluğ eləmə, yekə oğlansan.*

ÇUĞULLAMAX (Basarkeçər) - (*bax II mə'na*) çuğulla divarın əyriliyini ölçmek, müəyyənləşdirmek. - *Bax, birdə çuğul çuğulladı.*

CUXUR (Bakı) - emallanmış kiçik və dərin qab.

ÇUQQU (Qəbelə) - qadın yaylığı.

- *Lalazar xala məclisində çuqqusuz oturmuşdu.*

ÇUL: ÇUL DÜŞMƏX' (Cəbrayıl, Mingəçevir, Oğuz) - yorulub əldən düşmək, taqətdən düşmək. - *O qədir işdəmişəm ki, yap çul düşmüsəm* (Cəbrayıl); - *Gidif çul düşəllər öyə* (Oğuz).

ÇULĞALAMAX (Şəki) - bürümək, basdırmaq. - *Qoduşdə qatix çalıf üsdün çulğalamışam.*

ÇULĞU (Gəncə, Qazax, Şamaxı) - *bax çulqu.* - *Haravanın çulğusu çıxıf* (Gəncə); - *Çulğu olmasa, təkər çıxar* (Qazax); - *əyə, yavaş sür, çulğu çıxdı* (Şamaxı).

ÇULĞUDUZ (Qazax) - qanmaz. - *Çulğuduzun biridi, nə qaner.*

ÇULQU (Daşkəsən, Goranboy, Şemkir) - təkərin çıxmaması üçün oxun ucuna keçirilən dəmir. - *Qoyma çulqu düşdü, indiye təkər çıxar* (Goranboy); - *Çulğunu oxun başına keçirəllər* (Daşkəsən).

CULLAMAX (Çəmbərək) - six səpmək. - *Taxılı oxarta çulluyuflar kin, içində yeriməy olmur.*

CUM (Tovuz) - kökündən çıxarılmış alaq otları. - *Məhəllədəki çumlari qıraxlara çıxardın.*

ÇUMACƏ (Dərbənd) - *bax çumarça.* - *Nöüt getirmegə kitəndə yolda çumaçəmizin biri sinmişdi.*

CUMARÇA (Tabasaran) - samı. - *Bir buyundurğda dörd çumarça ulur, bir də kükəgaci.*

ÇUMBUZ I (Başkeçid, Borçalı) - çim. - *Mən çumbuznan suyun qavağını kəsdim* (Borçalı).

ÇUMBUZ II (Gəncə, Xanlar) - *bax çopuz.* - *Çumbuz da yapıcı kimi olur, əmbə bálaca qolu olur* (Gəncə); - *Yağışda çovan altdan çumbuzu geyinir, üsdən də yapıcı* (Xanlar).

ÇUMPUZ (Qazax, Şemkir, Tovuz) - 1. *bax çumbuz I.* - Çumpuz kəsin buzoyun damının üsdünə döşüyəx' (Qazax); 2. kəsək. - *Toxuyu götürü, o çumpuzdari əz* (Şemkir).

ÇUŞ (Qazax) - yuxu. - *Çuş dəyişiriyə olar.*

ÇUŞBALAN (Xanlar) - aşsüzən. - *Çușbalan irəllər də:rdix'.*

Çuş olmax (Qazax) - rast gəlmək, tuş olmaq. - *Yolda maşa çuş oldu.*

CUTQU (Dərbənd, Quba, Mingəçevir, Şamaxı) - *bax çuqqu.* - *Qart xatin təzə çutqusun bağladı* (Dərbənd); - *Anam başına çutqu bağlamışdı* (Şamaxı).

ÇUVUQQU (Şəki) - qoz və ya tut çırpmaq üçün ağaç. - *Tututepiynən də çirparıx, çuvuqqıynən də.*

ÇUYUX (Basarkeçər) - sıyıq. - *Xamir çuyuxdu, kündə təndirdə durmur.*

ÇUCEY (Zaqatala) - *bax çöcüy.* - *Cuceyin əsgərdən kağızı gəlibdi.*

ÇÜ (İmişli) - paz, çüy. - *Baltanın başına çü vir, çıxar dəğər usağı.*

ÇÜDİ (Dərbənd, Tabasaran) - *bax çodi.* - *Müslümət ananın pişirən çüdiləri çux ləzətdü uladı* (Dərbənd); - *Çüdi ətdən də bişirilədi* (Tabasaran).

ÇÜLƏ (Lenkəran) - çöp. - *Bi dənə çülə ver, dişimi qurtdalıyım.*

ÇÜLPƏK (Göyçay) - süzgəc. - *Ayrani çülpəkdən keçir.*

ÇÜMÜRÜX' (Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - çüründülmüş ayran, süd. - *Çümürüyü torvuya töx'* (Çəmbərək); - *Asya bacı, köməy elə, bu çümürüx' qazanın yere qoyum* (Gədəbəy).

ÇÜPƏ (Cəlilabad) - çör-çöp. -

Qızı, ged çüpə gəti tökim təndürə.

ÇÜRMÜX' (Zaqatala) - bax
çümürüx'!

ÇÜŞMƏ (Qazax) - azmiş, itkin
düşmüş (heyvan). - *Bu at çüşmədi, dörd
aydı gəlif bizim ilxiya qarış�, yə:si
çixmer.*

ÇÜTQABAĞI (Bakı) - bax cüt-
qabağı. - *Qabaqlar arvaddar çütqabağı
qoyardı.*

ÇÜTRƏM (Gədəbəy) - cüt, qoşa,
birlikdə. - *Iki çovan yolda çütrəm gedər;* -
Qızılızən ximircəx'nən çütrəm olor.

ÇÜV (Ağdərə) - təkərin oxdan
çixmaması üçün oxun ucuna keçirilən
dəmir.

ÇÜY I (Gəncə, Şəki, Zaqatala) -
bax çüy. - *O kötüyü çüynən yarmağ olar*
(Zaqatala); - *Çüy olmasa, bu odun*

yarılmaz (Gəncə); - *Odunu çüynən yar*
(Şəki).

ÇÜY II (Zaqatala) - göyerib
qalxılmış soğanın ucu. - *Ləkdən çüy yiğdi.*

ÇÜYÜ (Daşkəsən) - boyunduruğun
ortasına keçirilən iki ağaç. - *Çüyü
ağadan oloy;* - *Çüyütü boyunduruğa
vuroyrux kun, kağan ortadan qaşmasın.*

ÇÜYÜDBAŞI (Ağdam, Cəbrayıł)
- şüyüb. - *Qtizım, get çüyüdbaşı yiğ,*
dolmuya tökəx' (Cəbrayıł).

ÇÜYÜT (Qax, Qazax) - bax çiyid
II. - *Çüyud olmuyan doyga pis dader*
(Qazax).

ÇÜYÜTKƏ (Qazax) - təkərin
oxdan çixmaması üçün oxun ucuna
keçirilən dəmir.

D

DABA (Qax, Zaqatala) - barsız.

DABALAG (Quba) - badalaq.

⇒ **Dabalag vurmaq**. - badalaq vurmaq. - *Güleşəndə bizdə bir-birinə dabalaq vurardılar.*

.. **Dabalag gəlməg** (Quba) - kəlek gəlmək, aldatmaq. - *Mən uşağ degiləm, mənə dabalaq gəlme.*

DABAN I (Qarakilsə, Qazax) - dəyirman daşının işini nizamlayan dəmir hissə. - *Dabanı bərkit, daş düşər* (Qazax); - *Dərmanın dabanın yendir, uthu yaxşı üyüssün* (Qafan).

DABAN II (Şamaxı) - tütün bitkisinin kökə yaxın yarpaqları. - *Tənbəkinün dabani çəkməyə çox yüngüldi.*

DABAN III (Kürdəmir) - həncama əvəzində qapını çərvivəye birləşdirən oxcuqlar (qapı bu oxcuqlar üzərində fırlanır). - *Qapı dabanının çıxdı.*

DABAN IV (Qax) - sine. - *əbdal kimi dabanını niyə eçipsin?*

DABANA (Culfa, Qarakilsə, Şahbz) - *bax daban III.* - *Qapı dabanadan çıxıp* (Qarakilsə); - *Dabana qapını saxlıyır* (Culfa).

DABANDI: DABANDIYA DÜŞMAX (Zaqatala) - mövsümi işdən ixtisara düşmək; payızda, arana köçəndən sonra işdən (çobanlıqlıdan) azad edilmək. - *Səlim əmi dabandiya düşdü.*

DABANNAMAX (Qəbələ) - Babalıdı dabanla basaraq qərzəkdən çıxarmaq. - *Uşaxlar cecə dabannamağa gedillər.*

DABANNI (Şuşa) - cür'ətli, ürekli. - *Mökəm dabanni adam çoxdu burda.*

DABDABAY I (Qax) - siçovul.

DABDABAY II (Qax) - balacaboy

(adam).

DABIRMA (Şamaxı) - tez, tez-tez, cəld, sür'ətlə. - *Dabırma gessön, çatarsan.*

DABI (Sabirabad) - sıriqli.

DABJO (Zaqatala) - papiros. - *Dabjo aldım.*

DABLI (Qax, Zaqatala) - qif.

DABRAĞ (Quba) - çuval. - *Əhmədin gəlini un dabraq gətimişdi.*

DABRIMA (Kürdəmir) - *bax dabırma.* - *Dabırma gedib yoldaşa çat.*

DABRIMÄĞ (İli Bayramlı, İmişli, Kürdəmir, Qazax, Saatlı, Sabirabad, Salyan, Şamaxı) - tez-tez yerimək. - *Adə, dabrı də* (Saatlı); - *Dabrı, dahi gözdəməyə vax yoxdu* (Sabirabad); - *Bi də gördim, Həsən elə dabriyir ki, az qalıb məni keçə* (Salyan); - *Adə, niyə dabriyırsan, bir az usul ged* (Şamaxı); - *Sən dabrı, mən sə: çatacam* (Kürdəmir); - *Dabrı, yubamma, vax keçər* (Qazax); - *Bi az dabrı, bəlkə çatdun* (İmişli).

DABRİMƏY (Cəlilabad) - *bax dabırmağ.*

DADAX I (Şəki) - ayaq. - *Qoyunun dadaxlarını bir asmişdix, başını bir.*

DADAX II (Gəncə) - uşağın ilk addımı, ilk yerişi.

DADAXLI (Şəki) - ayaqlı. - *Dadaxlı sandıx variydi bizdə.*

DADAMAL (Ağcabədi, Cəbrayıł, Çəmbərək, Hamamlı, Xanlar, Qazax) - öyrəmiş, dadanmış, alışmış. - *Dadamal qoyun südü içdi* (Ağcabədi); - *Pişik etə dadamaldu* (Cəbrayıł); - *Toğlu dadamalı deyn çox kökəlif* (Çəmbərək); -

dadamcıl

Bizim Göyərçin inəx' yaman dadamaldi (Hamamlı). <>**Dadamal olmax** (Gəncə, Xanlar) - öyrəşmək, alışmaq, dadanmaq. - *Danamız dadamal olub* (Gəncə); - *Çovannar quyrug asdarına dadamal oloy yaman* (Xanlar).

DADAMCIL (Çəmbərək) - öyrəşmiş, dadanmış, alışmış. - *Bizim inəx' arxaca dadamcıldı, çöldə durmur, qaçış gelir.*

DADAPİSDİX' (Gəncə, Qazax, Şəmkir) - əziyyət, çətinlik. - *Bir dadapisdix'nən düzəldim, yola saldım, gedidi* (Şəmkir).

DADARDOYMAZ (Şəki) - az, yarımcıq. - *Yidi, amma dadardoymaz, doymadı.*

DADAŞ (Ağdam, Göyçay, Qusar, Lənkəran, Ordubad, Şamaxı, Yardımlı, Zəngilan) - 1. ata (Zəngilan). - *Bizdə dədə də de:rix', dadaş da de:rix'*; 2. böyük qardaş (Ordubad); 3. dayı (Yardımlı).

DADDİĞ (Qafan) - yağda qızardılmış soğan; yağ-soğan. - *Xörəye duddığı tök.*

DADGÜL (Daşkəsən) - ağac adı.

DADI (Cənubi Azərbaycan) - kürəkən. - *Abbas Əhmədin dadısıdı.*

DADIX (Şəki) - *bax dadax I.* - Dört dadıxları olannara diyillər kürsü.

DADIXMAX (Ordubad) - *bax dadimax.* - *Qatix dadixifdi.*

DADIMAX (Göyçay, Mingəçevir) - xarab olmaq, pis dad vermək.

DADIMDUZUM (Bakı) - bir az, bir tike. - *Bir qarpuzdan həreyə dadimduzum əncağ çatar.*

DADIŞMAX (Qazax) - yumurtaları bərk-boşluğununu bilmək üçün dişə vurub yoxlamaq. - *Dadişmasam döyüdürmərəm.*

DADMƏNİTUDULAR (Lənkəran) - erkək turac. - *Dadmənitüdular oxumağa başdıyib.*

DA:TH (Meğri) - iri, böyük, uca.

DAFT (Quba) - dəf, kiçik qaval. - *Üydən mənim daftımı gəti.*

DAĞAL I (Ordubad) - gözə düşən çöp. - *Gözümə dağal düşüb.*

DAĞAL II (Ağdaş, Borçalı, Cəlilabad, Füzuli, Kürdəmir, Qazax, Mingəçevir, Sabirabad, Salyan, Tovuz) - 1. oyunun gedisində ümumi qaydanı pozan, cığal (Kürdəmir, Salyan); 2. davakar (Borçalı, Qazax). - *Dağal adam oyına şuluğlıq salar* (Salyan); - *Ali yaman dağaldı* (Kürdəmir); - *Oyniyanda adam dağal olmaz* (Füzuli); - *Dağal adam insannan yole:timer* (Borçalı); - *O yaman dağal adamdı* (Qazax).

DAĞAL III (Laçın, Ordubad) - inadkar, sözə baxmayan. - *O, dağal adamdı* (Laçın).

DAĞAL IV (Kəlbəcər, Kürdəmir, Qazax) - lovğa ədabaz. - *Dağal adam yaxşı adam döy* (Qazax).

DAĞALLIG I (Füzuli, Gəncə, Qazax, Şəmkir) - cığallıq. - *Dağallığ yaxşı şey də:l* (Gəncə); - *Onun dağallığına baxma, söz qanan adamdı* (Şəmkir). <>**Dağallığ eləməy** (Salyan, Şəmkir) - oyunun qaydasını pozmaq, cığallıq etmək. - *Oyunda dağallığ etməzdər* (Füzuli); - *Adə, sə: min dəfə demişəm, oyında dağallığ eləmə;* - *A gədə, dağallığ eləmə, dinç otur* (Salyan).

DAĞALLIĞ II (Şəmkir) - lovğalıq. - *Ona yaxın getmə, dağallığının bilmer nağayırsın.*

DAĞAN (Göyçay, Kürdəmir, Ucar) - dolaşa (quş adı). - *Ta: dağan azaz görünür* (Kürdəmir); - *Dağda dağannar, Bir-birini bogannar, Oğlan doğannar, Bu balama qurban* (Göyçay).

DAĞAR I (Ağdam, Cəbrayıł, Kəlbəcər, Kürdəmir, Quba, Oğuz, Salyan, Şamaxı) - *bax daqar I.* - *Dur dağarı bura gəti* (Şamaxı); - *Dağarı sua qoqiman yimsalsın* (Salyan); - *Dağarda taxıl saxlıyıllar* (Oğuz); - *Bir dağar un gətidim* (Ağdam); - *Əli, o dağarı də:rmənə apar* (Kəlbəcər).

DAĞAR II (Bakı, Əli Bayramlı, Sabirabad, Salyan, Şamaxı, Şəmkir) - *bax*

dağal IV. - *Əli* çox dağar adamdı, həzarda iras gəldi, salamımı almadı (Şamaxı); - *Ə.* nə dağarsan, otu çörək yi də (Bakı); - *Sən* dağar adamsan, sənnən acığım gəlir (Salyan). <>**Dağar-dağar danişmaq** (Şamaxı) - lovğa-lovğa danışmaq. - *Nə* dağar-dağar danışırsan.

DAĞAR III (Tovuz) - *bax* **dağal** II. - *O,* dağarın biridi.

DAĞAR IV (Göyçay) - yekəqarın.

DAĞARCIXLAMMAX (Çəmbərək) - lovğalanmaq. - *Ay didi Şəmşı, nə dağarcıxlansan?*

DAĞAVAR (Berdə, Borçalı, Qazax) - 1. dağlıq (Borçalı, Qazax); 2. dağətəyi (Berdə). - *Dağavar* yerdə meyvə, üzüm yaxşı olar; - *Bura dağavar yerdə, dağ çoxdu* (Borçalı); - *Kəhlik dağavar yerdə* çox olur (Berdə); - *Dağavar kətdərin də ayrija dili var* (Qazax).

DAĞBƏSƏR (Bakı) - dağüstü. - *O kətdər dağbəsər kətdərdi;* - *Dağbəsər kətdər sərin olur.*

DAĞÇI (Qazax) - yay mövsümündə dağda yaşayan adam. - Dağçılar geldilər.

DAĞIDICI (Şuşa) - poçtalyon. - *Rəsul poşda dağıdıcı qoyuluşdu.*

DAĞINIX (Qazax) - biciilmiş, lakin yiğilmamış ot, taxıl və s. - *Hələ çöldə dağınığımız çoxdumu?*

DAĞLAMAX I (Qax) - əritmək.

DAĞLAMAX II (İmişli) - yayı yaylaqda, dağ yerində keçirmək. - *Yayı dağladix, endix' aşağı.*

DAĞLO: (İmişli) - damğa vurmaq üçün alet.

DAÇMADİL (Ağdam) - *bax* dağvadıl. - *Gülpəri ərinnən dağmadıldı.*

DAĞTO:ĞI (Şəki) - kəklik.

DAÇVADİL (Çəmbərək) - narazı, incik. - *O maşa Hassannan dağvadıl danişdi.*

DAHAR I (Bakı, Cəbrayıl, Zəngilan) - təpə. - *Daharin döşündə yaxşı ot var* (Zəngilan); - *Qoyunnar daharin*

döşündə otduyur (Cəbrayıl); - *Bi dənə yaşıllığı yoxdu a, hara baxırsan dahardu* (Bakı).

DAHAR II (İmişli, Kürdəmir) - südlü dari aşı. - *Dahara yağ tökəndə daddı olur* (Kürdəmir).

DAHARDUZ (Lənkəran) - döyülmiş nanə ilə duzun qarışıçı.

DAHARRIĞ (Bakı) - təpəlik. - *Bu daharrığda çoxlı vocdər var.*

DAXAL I (Berdə, Çəmbərək, Qafan, Qax, Mingəçevir, Şəki, Şuşa, Zaqatala) - divarları qamışdan hörülüb suvanmış daxma. - *Sizin daxal su buraxırı? (Zaqatala); - Daxal üstü taxta, yar; Al kəmərimi saxla, yar; Yarım gedif sefərə; Ala unu saxla, yar (Şəki); - Daxala dən sərmisəm, sərçələr dənnəməsin (Qax); - İndi biz təzə evlərdə yaşıyırix, daxal keşmişdəydi (Berdə); - Daş əv daxaldan yaxşıdı (Qafan).*

DAXAL II (Ağdaş, Göyçay) - qonaq otağı. - *Bizim daxalmız böyükdü.*

DAXALÇA (Goranboy) - qamışdan düzəldilmiş kiçik daxma. - *Gətir cuvalı, daxalçıya qoyax.*

DAXLAŞMAX (Çəmbərək) - kəllələşmək, kəllə-kəlləye gəlmək (heyvanlarda). - *Qoşdar yaman daxlaşdı, ikisi de ləms oldu, yerinnən qalxəmmir.*

DAITDAMAX (Ordubad) - püşquda durub ovun yerini öyrənmək. - *Ə, səs salma, sap yavaş-yavaş daitda, man bu yannan galeyram.*

DAQAR I (Şəki) - qoyun və ya keçi dərisindən hazırlanmış torba, kisə. - *Epbeysi dağara dolduruf getdi.*

DAQAR II (Şəki) - acı istiot. - *Daqarı xöreyə töküller; - Sirkiyə daqar da tökerix.*

DAQAR III (Şəki) - qışaboy. - *Daqar bizdərdə halçaxboy adama diyərix.*

DAQQA I (Gəncə, Kürdəmir, Qax, Qazax, Oğuz, Şəki, Şəmkir, Tovuz) - 1. neft, mazut və su qabı (Kürdəmir, Qazax, Şəmkir, Tovuz). - *Kimdə mazut qoymağa daqqa var? (Qazax); - Get*

daqqamızı nöyütənən doldur gə (Tovuz); - *Daqqada mal-qarşıya su verilər* (Kürdəmir); 2. buğda, arpa saxlamaq üçün taxtadan, ağacdən hazırlanmış qab, boçka (Gəncə, Qax, Şəki). - Buğdanı daqqiya tök ki, salamat olsun (Gəncə); - *Daqqada naxarta buğda olar?* (Şəki); - *Daqqaya ne olsa qoyular* (Qax); 3. taxılölçən qab (Kürdəmir, Oğuz, Şəki). - *Daqqeynan keşmişdə taxıl ölçərdix'* (Oğuz); - *Bir daqqa tutur on üç girvənkə bi çetver;* - *Uş daqqa bir putdi* (Şəki); - *Bi daqqa arpam qalıp* (Kürdəmir).

DAQQA II (Mingəçevir, Şəki) - qaragül dərisindən papaq. - *Mən həvi daqqanı tihdirən üç ildən artıxdı* (Şəki).

DAQQA III (Bərdə, Hamamlı, Qazax, Yevlax) - lovğa, ədabaz. - *Nə hörməti olajax daqqa adamın?* (Bərdə); - *Həsən yaman daqqa adamdı* (Hamamlı).

DAQQAÇA (Ucar) - emallı, balaca dərin boşqab. - *Daqqçada uşaqa xörək veririk.*

DAQQALIX (Hamamlı) - lovğalıq, ədabazlıq. **<>Daqqalix eləməx'** - lovğalanmaq, ədabazlıq etmək. - *Daqqalıq eləmə.*

DAQQAR: DAQQAR DUR-MAX (Qazax) - möhkəm durmaq; sözündən dönməmək; güzəştə getməmək. - *Elə daqqar duruf sözünüñ üsdündə.*

DALA (Kürdəmir, Lənkəran, Sabirabad, Salyan) - qamışın bir növü. - *Daladan zəmmil toxinır, həsir toxinır, bi də öv üssi bassırılır* (Salyan).

DALAB (Qarakilsə) - cütləşmə həvesi, cəhd (atlarda). - **<>Dalaba gəlməx'** - cütləşmək.

DALADASMALATMA (Bərdə) - uşaq oyunu adı. - *Qızdar məhlədə daladasmalatma oynuyur.*

DALAF (Çəmbərək, Qazax, Şəmkir, Şuşa) - *bax dalab.* **<>Dalafa gəlməx'** (Qazax) - *bax dalaba gəlməx'.* - *Tə: maydannarın. dalafə:lən vaxtıdi.* **Dalafa qaçmax** (Şəmkir) - cütləşmək üçün ayğır dalınca düşmək. - *Boz qulan*

üş gündü itif, tapə:lmirəm, də:sən, dalafa qaçif.

DALAFDAMAX (Şəmkir, Şuşa) - cütləşmə vaxtı çatmaq, cütləşmə həvesinə düşmək. - *Maydan dalafdadi, ayğırqa qoşmağ lazımdı* (Şuşa); - *Boz maydan dalafdadi* (Şəmkir).

DALAX I (Qarakilsə, Şuşa) - yazda arıların düzəldiyi təzə şan. - *Dalax bali çox yeməli olur* (Şuşa); - *Bir beləcə dalax kəsdim, o da qupquryudu* (Qarakilsə).

DALAX II (Meğri) - yelləncək.

DALAMIRT (Qazax, Şərur) - 1. gəlir, qazanc (Qazax). - *Yay ayları dalamirt aylarıdı;* 2. məhsul yiğimi (Şərur). - *Ay Sənqulu kişi, dalamirt vaxdı gəlif çatıfdı.* **<>Dalamirt eləməx'** (Gədəbəy, Mingəçevir) 1. azca yemək, yüngülvari nahar etmək (Mingəçevir). - *Yaman ajmışam, gəlsənə gedəx' bizdə dalamirt eliyəx';* 2. azca yiğmaq, toplamaq (məhsulu) (Gədəbəy). - *Sən də:n əlli yiğammədim, elə dalamirt elədim.*

DALAMIRTDAMAX (Çəmbərək) - yiğmaq, toplamaq (məhsulu). - *Bir az qartop dalamirtdamışam, aparif satajam.*

DALAMIRTDANMAX

(Çəmbərək) - azca yemək, yüngülvari nahar etmək. - *Savax tezdənnən dalamirtdandım deyin büyün ajmadım.*

DALAN (Kürdəmir, Meğri, Şuşa) - 1. darvaza (Şuşa). - *Dalan belə kiçiy evə yaraşmaz;* 2. koma, daxma (Meğri). - *Burda heç olmasa dalan tix'dirin.*

DALANÇA (Cəbrayıł, Meğri) - koma. - *Yeddi adam gəldi, burda dalança tix'di biyolum* (Meğri).

DALAY (Bakı) - mübahisə. - *Dalayımız tüşmişdi onnan.*

Dalay vermək (Şamaxı) - aldatmaq, azdırmaq.

DALAZDAMAX (Meğri) - bir işi səliqəsiz, başdansovdu yerinə yetirmək. - *Dəlley Əhmət başı dalazdiyan kimin, sən də biçəneyi dalazdiyırsan.*

DALBASAR (Ağdam) - pəncərə sürgüsü.

DALBIMMAX (Qarakilsə, Şamaxı) - gönülsüz yemək. - *Ə, niyə dalbinırsan, əməlli-başdı ye dayna* (Qarakilsə).

DALDA I (Bakı, Kürdəmir, Oğuz) - gizli, məxfi yer. - *Pilim daldadadı* (Bakı).

DALDA II (Bakı, Füzuli, Göyçay, Kürdəmir, Qax, Mingəçevir). - külək, yağış, gün tutmayan yer. - *Heyvannarı çek, daldada saxlagınən* (Bakı); - *Yeydə daldada uturanda isdi güc eləmiy* (Qax); - *Daldada düzəliv işdi:rik* (Füzuli).

DALDA III (Balakən) - eyvan. - *Daldanın yuxarı başında böyük bir usdol açılmışdı.*

DALDA-DAMA (Bakı) - xəlvət, gizli. - *Dalda-damada cürbəcür işdər görirsən, heş kəsin xəbəri yox.*

DALDALAMMAX (Füzuli) - arxalanmaq. - *Adam adama daldalammasa, nə: lazım?*

DALDALIĞ (Füzuli) - külək, yağış tutmayan yer. - *Özünə daldalığ qa:rıv, oturuv içinde.*

DALDAY (Çəmbərek) - *bax dalda II.* - *Malçının bağlı daldayıdadi, onö:rə da meyvəni küləx' töx'mür.*

DALDEY I (Barana, Qazax) - *bax dalda I.* - *Uşaxlar putaxların arasında daldey yer axtarırdı* (Barana).

DALDEY II (Gəncə, Qazax, Şəmkir) - *bax dalda II.* - *Ağacın altında daldey vardi* (Qazax); - *Ojağı daldeyda qala* (Gəncə); - *Bu yağış bizim əhdimizi kəsəjəx'; o qa:lıgda daldey olar* (Şəmkir).

DALEH (Ordubad) - boşqab.

DALƏNGƏVAZ (Quba) - yönəmsiz. - *Unun bir daləngəvəz uglı var.*

DALIĞ (Cənubi Azərbaycan) - dalğın. - *Əhmədi çox dalığ gördüm.*

DALIQARA (Tərtər) - qara reyhan.

DALISÜRƏ (Masallı, Salyan) -

ardınca, dalınca. - *Məmmədin dalisürə biz getdik* (Salyan); - *Ayrısının dalisürə danışmo:uz* (Masallı).

DALLAMA (Şuşa) - quşun ən gec ucan balası. - *Sənin bu qızıl quşun dallamadı.*

DALLAMAĞ (İmişli) - budamaq, ağacın budaqlarını kesmək. - *Bı ağağdarı da dalla.*

DALMANMAX (İmişli) - *bax dalbimmax.* - *Qoynu buraxın, koldan-kosdan dalmansın.*

DALMINMAX I (Füzuli) - *bax dalbimmax.* - *Heyvani qoy dalminsın.*

DALMINMAX II (Çəmbərek) - 1. eziyyət çəkmək. - *Əlim çatmir, ünün yetmir, bir həfdədi dalminram;* 2. yorulmaq. - *Bu sərəniyi təx'cə yiğmişam, onçun dalminmişam.*

DALON (Gəncə) - çardaq, talvar.

DALVA (Ordubad) - *bax davla.* - *Dalvani görür, kəx'lix' yaxın gəlir.*

DALVIMMAX (Kəlbəcər) - *bax dalbimmax.* - *Vərvəvər dalvinir.*

DALYAR (Gəncə) - plov üçün iri və dərin saxsı qab; dövrə. - *Dalyar sindi.*

DAM I (Kürdəmir, Quba, Ordubad) - tavan. - *Evin damı qutarmışyb* (Ordubad).

DAM II (Gəncə, Göyçay, Karvansaray, Kürdəmir, Qazax, Sabirabad, Salyan, Şəki, Şəmkir, Şuşa, Tərtər) - tövlə. - *Cüçələr damın kiñcünə yiğmişdi* (Salyan); - *Bahar, malları dama sal, ot tök* (Şəki); - *Heyvannarı dama doldirdim* (Şuşa), - *Qoyunnarı dama salmışam* (Karvansaray).

DAM III (Borçalı, Cəbrayıł, Gədəbəy, İmişli, Kürdəmir, Qazax) - 1. qazma (Borçalı). - *Keşmişdə qışda kətdilər damda olardı;* 2. hər cür tikili, bina (Cəbrayıł, İmişli, Kürdəmir). - *Dam deyərük daş əvə, kərpic əvə* (İmişli); - *Toy damı tix'mex' çox çətindi* (Cəbrayıł); - *Bizdə bişir-düşüri damda eliyəllər* (Kürdəmir).

DAMAD (Quba) - kürəkən. -

damağ: damağ eləməg

Cəfərtün damadı naxuşdu.

DAMAĞ: DAMAĞ ELƏMƏG
(İsmayıllı) - dincəlmək, istirahət etmək. -
Lap yoruldum, gə bir az damağ eliyək.

DAMAXLI (Qarakilsə) - kefi kök; kefli. - *Heş belə şey olmamışdı, gördüm gədə damaxlı gəlip evə, ta: üsdün virmədim.*

DAMAXOŞ (Qazax, Tovuz) - kefsiz. - *Vəzir, gözümə damaxoş da:rsən* (Qazax); - *Niyə damaxoş durmusan* (Tovuz).

DAMAR (Göyçay) - bitki kökü.

DAMARATMA (İmişli) - özbaşına qanaxma.

DAMAZDIX (Cəbrayıl, Füzuli, İmişli, Kürdəmir, Mingəçevir, Tərtər) - qatıq mayası. - *Damazlığı at, üstün basdır, qatıq olacax* (Kürdəmir); - *Damazlığı atıllar pişmiş südün içini, qatıq olur* (Tərtər).

DAMAZZIĞ (Göyçay, İmişli) - *bax damazdix.* - *Arvad qatıx çalanda damazziği az salmışdı, ona görə qatığı yaxşı tutmamışdı* (Göyçay).

DAMBADUZ (Ağdaş, Şəki) - küsəyən, dəymədüşər. - *Almirad dambaduzun biridi* (Ağdaş); - *Dambaduz tez inciyən adama diyillər* (Şəki).

DAMBAX (Başkeçid) - tənbəl.

DAMBAT (Ağbaba, Bərdə, Goranboy, Hamamlı, İmişli, Kürdəmir, Qazax, Oğuz, Tovuz) - lovğa, ədabaz. - *Əli yaman dambat uşaxdı* (Ağbaba); - *Dambat adam adama salam verməz forsunnan* (Tovuz); - *Dambat adamin hörməti olmaz* (Bərdə); - *O, çox dambat adamdı* (İmişli).

DAMBATDAMMAĞ (Başkeçid, Borçalı, Gədəbəy, Hamamlı, İmişli, Tovuz) - lovgalanmaq, ədabazlıq eləmək, özünü başqalarından yüksək tutmaq. - *Ruziyə elə dambatdaner ki, elə bil atasın, anasın, tanıyan yoxdu* (Tovuz); - *Nə dambatdanersən, a bala, görmüyüsənmi nənəñi, bavañi?* (Gədəbəy); - *Ə, nə*

dambatdanersan? (Borçalı); - *Bilmirəm noluf bizim bu Ałyta, yaman dambatdanır* (Hamamlı).

DAMBATDIX (Hamamlı, Qazax) - lovgalıq, ədabazlıq. - *Dambatdığının heş kəsi bə:mmər Osman* (Qazax); - Dambatdığının başının papağı tüşə, əyilif yerdən götürməz (Hamamlı).

DAMBIĞ (Şamaxı) - yanında qızardılmış toyuq olan plov. - *Bu geciyə dambiğ bişir.*

DAMBIL (Astara, Borçalı, Hamamlı, Qazax, Qusar, Lənkəran) - gavalı növü adı. - *Dambil nə turş olmor, nə şirin olmor, turşməzə olor* (Borçalı); - *Dambil yə:nin tişi qamaşar* (Qazax); - *Bizim baxçamızda çoxlu dambil ağasdarı var* (Hamamlı).

DAMBUL (Bakı, Qazax) - *bax dambil.* - *Ağacdarda dambul ağacı kimi bə:r verən ağac tapılmaz* (Bakı); - *Bazardan dambul al* (Qazax).

DAMÇA (Quba) - quş tutmaq üçün tor. - *Əhməd damçeynən altı ürdeg tutdi.*

DAMDAM (Gəncə, Mingəçevir, Oğuz) - bəkməz bişirmek üçün xüsusi torpaq qatılıb süzülmüş üzüm suyu. - *Bağ kefe:tmişdix', kavavin yanında damdamın ayrı ləzzəti varydı;* - *Damdam çox şirin olur* (Gəncə); - *Damdamnan bəhməz düzəldirix'* (Oğuz).

DAMDAŞI (Ordubad) - damın üstüne tökülen torpağı bərkitmək üçün daş (alət). - *Damdaşı dolandırram bərk olsun.*

DAMDIRA (Borçalı, Böyük Qarakilsə) - 1. nağara (Böyük Qarakilsə); 2. dəf (Borçalı). - *Damdireyi toyda çalellar.*

DAMDÖƏN (Zəngilan) - damın üstüne tökülen torpağı bərkitmək üçün ağaç alət. - *O damdöəni gəti ma:, çıxıram əvin üsdün döəm.*

DAMDURA (Qazax) - *bax damdura.* *Damdurasız toy olmaz.*

DAMFA (İmişli) - daş-kəsək.

DAMFALI (İmişli) - daşlı-kəsəkli.

- Yollar keçmişdə yaman *damfalyıdı*.

DAMI (Şuşa) - *bax da:mi*.

DA:Mİ (Ağsu, Göyçay, Quba, Sabirabad, Şamaxı) - cəhənnəm. - *Bizim yərrər hərdən hələ isdi uladu ki, lap dami kimi* (Quba); - *Dami kimi od töküür, issidi* (Göyçay).

DAMMAT (Bolnisi, Borçalı, Gədəbəy) - *bax dambat*. - *Dammat adam heç sözə baxmaz* (Bolnisi); - *Qondare:nirəm ki, dammat yeriylim* (Borçalı); - *Dammat adam görəndə gözüm ağrıyer mə:m* (Gədəbəy).

DAMMILI (Salyan) - *bax dambil*. - *Arbatanda dammili çox olır; - Dammlının tamı xoş olır*.

DAMNAŞIXMA (Kəlbəcər, Qazax, Şamaxı, Tovuz) - 1. inəyin birillik balası (Qazax, Tovuz); 2. camışın ikillik balası (Kəlbəcər); - *Damnançixma çöldə otduyur*; 3. inəyin ikillik erkək balası (Şamaxı); - *Bir damnançixma aldım*; 4. buğaya gələn üçillik inək (Qazax).

DANA (Ağcabədi, Goranboy, Karvansaray, Şemkir, Tərtər, Tovuz) - *bax dayna*. *Get burdan dana* (Ağcabədi); - *Mən də onu de:rəm dana* (Goranboy); - *Ayə, niyə boynunötürmürsən, elədi dana* (Tovuz); - *Evətən onu qoyladım dana* (Karvansaray).

DANABAŞ I (Şuşa) - danadışı. - *Əkində danabaş tapılıb, bütün əkinini korradı*.

DANABAŞ II (Ağdam) - *məc. küt, sarsaq*.

DANABOYUN: DANABOYUN ELƏMƏK (Füzuli) - birisinin boyunu güclə əymek, qanırmaq (güləş zamanı). - *Tutuf səni danaboyun elərəm*.

DANABURNI (Şamaxı, Şərur) - danadışı - *Danaburni zəhərri olur* (Şamaxı).

DANAÇA I (Ağdaş, Göyçay, Zərdab) - nərə balığının bir növü. - *Danaça miridan bö:g olur* (Ağdaş); - *Ürüsəm dayı bir danaça tutdu, gülənən*

gəmiyə qoydu (Zərdab).

DANAÇA II (Cəbrayıł, Qafan) - 1. camışın birillik dişi balası (Qafan). - *Bizim gamışın danaçası vurağandı*; 2. camışın ikillik dişi balası (Cəbrayıł). - *Danaçıya yaxşı miyğat olsan, o biri il doğar*.

DANAXOR I (Sabirabad) - balıq toru. - *Danaxornan balıq tuturuğ*.

DANAXOR II (Kürdəmir) - balıq tutmaq üçün xüsusi düzəldilmiş yer. - *Təzə danaxor düzəltmişəm, yaman tora balıq çıxır*.

DANAXOR III (Ucar) - müftəxor, tüseylili. - *Həsənin oğlu danaxor uşaxdı*.

DANAQIRAN I (Ağcabədi, Basarkeçər, Borçalı, Cəbrayıł, Füzuli, Göyçay, Qazax, Zaqqatala) - novruzgülü. - *Bahar oldu, danaqiran gül açdı* (Qazax); - *Danaqiran əvvəl çıxan çiçəkdi* (Borçalı); - *Bizim çalada çoxlu danaqiran bitif* (Basarkeçər); - *Görürsənmi danaqirannar açılıb* (Zaqqatala); - *Buyıl danaqiran çox bitib* (Göyçay).

DANAQIRAN II (Göyçay) - yazın ilk üç günü. - *Danaqiranda hava şaqqoloy <şaxta> olur be:zən*.

DANAQOAN (Bakı) - aşiq-aşiq oyununda aşığı sonuncu vuran oyunçu.

DANALIĞ (Gədəbəy, Qazax) - dana saxlanılan yer. - *Danalığı rəmizdə* (Qazax); - *Gejənin nə vaxdiydisə bilme:rəm, onuyördüm kün, çatılı qofdu danalıixa* (Göyçay).

DANAVAR (Quba) - sovuruq.

DANBALAN (Ordubad) - qoyun xayısı. - *Qoyunnarın danbalanın çıxardanda kökələr*.

DANBIR (Qazax) - tiyəsi qatlanmayan bıçaq.

DAÑ: DAÑ ATMAX (Qazax) - səhərə qədər yatmamaq, oyaq qalmaq (Novruz bayramı qabağı son çərsənbə axşamında). - *Beyəz biz öymizdə dañ atajeyix*.

□ **Dañ: dañ demax** (Ordubad) -

meydan oxumaq. - *Göreysan neca dañ de:y, heş kasdan qorxmey.* ◊ **Dañ gəlməx'** (Borçalı, Kürdəmir, Qazax, Şəmkir) - təəccüblənmək. - *Bu iş maña dañ gəler* (Borçalı); - *Bakıda maña dedilər "sava:n xe:r", maña dañ gəldi, çünkü bizim yerde "sava:n xe:r" yoxdu* (Qazax); - *Görmüyüflər dana, yazıxlara dañ gəler* (Şəmkir).

DANDEZ (Qazax) - daz. - *Sən lap dandez adamsan.*

DANDIR: DANDIRA DƏYMƏK (Qaraksə) - xətrinə dəymek, qalbe toxunmaq. - *Mən nə dedim sənin dandira: dəyi.*

DANGI (Xudat) - hədik.

DANĞALAX (Şuşa) - kobud, təriyəsiz. - *Səniñ bu oğluñ çox danğalaxdi.*

DANÇIR (Mingəçevir, Oğuz) - 1. *bax danqır*; 2. ot bitməyən yer.

DANQA I (Hamamlı, Oğuz) - mal aşağı. - *Danqa mal aşağına deyərix', qoç aşağına saqqa* (Hamamlı).

DANQA II (Naxçıvan, Şərur) - 1. böyük-böyük danışan, lovğa (Şərur). - Nə danqa adamdı a. ◊ **Danqa-danqa danışmax** - yekə-yekə danışmaq. - Nə danqa-danqa danışsan? 2. söze baxmayan, dikbaş, söz qaytaran (Naxçıvan). - *İsanın oğlu No:ruz çox danqadı.*

DANQAR (Çəmbərək) - böyük vanna. - *Uşağı çımıldırməx' isdi:rəm, danqarı yeti burya.*

DANQARTAĞ (Çəmbərək) - ariq. - *Danqartağ düyədən alışmalamaxnan et çıxmaz.* ◊ **Danqartağı çıxmax** - ariqlamaq. - *Niyə belə danqartağıñ çıxış, çörək' yemirsəñ?*

DANQAZ (Astara, İmişli, Kürdəmir, Masallı, Ordubad, Salyan) - lovğa, ədabaz, dikbaş. - Θ, sən nə danqaz adamsan? (İmişli); - *Adam danqaz danışmaz* (Salyan); - *Bizim Məhərrəm o qə:r danqazdı ki, söz de:rsən, eşitmır*

(Ordubad); - Kərim qabağ çox danqaz uşağıdı, hindи saytallaşıb (Salyan).

DANQAZDIĞ (Masallı, Ordubad, Salyan) - dikbaşlıq, lovğalıq, ədabazlıq. ◊ **Danqazdığ eləməg** - dikbaşlıq etmək. - *Axılı ol, danqazdığ eləmə* (Masallı); - *Adə, danqazdığ eləmə eyibdi* (Salyan).

DANQAZDIX (Ağdam, Füzuli, Qazax, Zəngilan) - əkinin su çıxmayan hissəsi. - *Danqazdi:n pambı: açılıf* (Zəngilan).

DANQI (Zəngilan) - 1. boşboğaz, çox danışan; 2. boş-boşuna, səbəbsiz hürən. - *Bi nə danqı itdi, ə!*

DANQIL (Lənkəran) - yüngülxasiyyətli.

DANQIR (Ağbaba, Cəlilabad, Kürdəmir) - daz. - *Uşağ elə danqirdı ki...* (Ağbaba); - *Başımın tüki tökiley, danqır oleyəm* (Cəlilabad).

DANQIŞ (Qafan) - *bax danqır.*

DANMADİL (Çəmbərək) - *bax dağvadıl.* - *Hümbət mənnən danmadıl danışdı.*

DANNA I (Bakı, Göyçay, Meğri, Mingəçevir) - sabah. - *Mə:m sizə gəlməyim danniya qaldı* (Bakı); - *Büyin qızın döymeyan, danna dizin döyecax* (Meğri).

DANNA II (Qax) - ehsan. - *Danna yimağga getmişdin?*

DANNARI (Göyçay) - sabah.

DANSIĞ: DANSIGI ÇIXMAX (Şuşa) - sırtılmaq, üzü bərk olmaq. - *O qədər söz eşidif, dansığı çıxıf.*

DAÑSIMAĞ (Zəngilan) - danlamaq. - *Bu usa: az dañsiginən.*

DANSITMAX (Gədəbəy, Qazax) - sözünü geri götürmək.

DANT (Meğri) - iri, böyük, uca. - *Nəcafelinin bir dant çinari varyidi.*

DANTORİ (Şamaxı) - səhər alaqqaranlığı. - *Dantori məyi durğuz.*

DANZAL (Zaqatala) - kobud. - *O, danzalın biridi.*

DAPALAMAX (Qax) - qapaz-

lamaq, başa döymek.

DAPANDI (Qax) - çobanların payız şənliyi. - *Qoyunu payız görməyə qoanda çobannar dapandi eliyələr.*

DAPBA (Gədəbəy) - parç. - *Dapbıynan bir su verirəmən yaneyrim.*

DAPTANAY (Qax) - sıçovul.

DAR I (Kürdəmir) - səbirsiz, kəmhövsələ. - *Adam gərəy dar olmasın, səbirri olsun.*

DAR II (Kürdəmir) - xəsis. - *O, yaman dar adamdı, pul xərcləməyənən arası yoxdu.*

DARABA I (Ordubad) - taxiil saxlanılan iri qutu, yesik. - *Darabani təmizdə, indi buğda gətirəcəklər; Daraba təxdədən qəyrilir.*

DARABA II (Qafan, Zəngilan) - 1. məhəccər, surahı. - *Əvi tixdimişəm, bircə qaldı daraba virdirməği* (Zəngilan); 2. taxta hasar.

DARABAZ (Zəngilan) - *bax daraba II.*

DARABİZON (Ordubad) - iri kisə (qalın sarı rəngli parçadan). - *Darabizonta yun var.*

DARACAX (Gədəbəy, Gəncə, Şamaxı, Şəmkir) - keçid, dağ keçidi. - *Daracaxdan keçəndə at büdrədi məni yere vurdu* (Şəmkir); - *Oxarı çıxarıx, bir daracağa baxarsa nız* (Gədəbəy).

DARAĞ I (Qubadlı) - bal şanı. - *İki darağ bal aldım, bir gündə yi:b qutardığ.*

DARAĞ II (Göyçay, Qubadlı) - arabanın çağı. - *Bizim arabanın darağı yekədi* (Göyçay).

DARAĞAN (Göyçay) - erkək nərə balığı. - *Darağanı bişirdim.*

DARAĞITİRƏN (İmişli) - avam, key. - *Bi darağitirən arvadım var, pul tanımır, verdigini bilmir.*

DARAĞUN (Kürdəmir) - *bax darağan.* - *Darağun Kürdə bi yil yap azdı;* - *Darağun qəcibinən yağlı olur.*

DARAHƏNGİ (Borçalı) - güləş

zamanı ifa olunan hava (motiv). - *Ay usda, bir darahəngi çal.*

DARAX I (Daşkəsən) - kotanın hissəsi. - *Kotan əkəndə daşa keçdi, darax sindi, hop taxdadən araləndi.*

DARAX II (Şuşa) - bə'zi quşların başında yelpincə oxşar kəkil. - *Şanapipiyin darağı to:uzunkuna oxşuyur.*

DARAX III (Kürdəmir, Şuşa) - qəlsəmə. - *Balığın darağı qaralsa, zəhəri olar* (Şuşa).

DARAX IV (Kürdəmir, Şuşa) - əl ve ayaqlarda pəncə sümükləri. - *Bu sümüklər əl dəyil, əyax daraxlarıdı* (Kürdəmir).

DARAX V (Biləsuvar, Füzuli, Kürdəmir, Qazax, Mingəçevir) - açmamış pambıq ciçayı.

DARAXLIX (Kəlbəcər) - heyvanlarda çanaq sümüyü. - *Daraxlx beldən aşağı:lor.*

DARAQQAYI (Lənkəran) - bacarıqsız, əlindən iş gəlməyen.

DARAQQUN (Cəlilabad) - şanapipik.

DARALMAX I (Mingəçevir, Ordubad) - xəsislik etmək. - *Əhməd pul xərcləməyə daralar.*

DARALMAX II (Şəki) - kəmhövsələ olmaq, narahat olmaq.

DARAMAX I (Bakı, Çəmbərək, Kürdəmir, Mingəçevir) - məc. dalınca danışmaq. - *Bilmirəm mə:m nəyim artıxdı, mə:m nəyimi daryıllar* (Kürdəmir); - *Parax Mühərnən Ziyaddin öcəşif, haryessə bir-birin daryır* (Çəmbərək).

DARAMAX II (Gəncə, Tovuz) - budamaq, ağacın budaqlarını kəsib seyrəltmək. - *Ağasdarı daramağə:dəndə ma: da xavar eliyin, baravar gedəx'* (Gəncə); - *O ağıjı dara kin, bir əz bö:sün* (Tovuz).

DARAMAX III (Karvansaray) - qoyunları otlamağa çıxarmaq. - *Gün yayılında dare:rim qoynu.*

DARAMAX IV (Tərtər) - toplamaq, topa yiğmaq. - *Ay uşaq, aŋarı*

daryın taxılı, yer açılsın.

DARAMAT (Qax) - evdə olan yemek şeyləri.

DARAMIRT: DARAMIRT EİƏMƏK (İmişli) - gizlin götürmək. - *Çovannar ətdən-sütdən daramirt eleyirdilər.*

DARAMIŞ (Kürdəmir) - qazanc axtaran, şəxsi mənafeyini güdən. - *Omar yaman daramış adamdı.*

DARAMIT: DARAMIT VIR-MAX (Füzuli) - sığal vermək. - Özünə nə daramit virirsən.

DARANHAYI (Füzuli) - 1. səs-küy; 2. qaçaqaç. - *Kəndə yaman daranhayı düşüb.*

DARANQI I (Gəncə, Şəki, Tovuz) - qələmə ağacı. - *Daranqı ağacı yumuşax olar* (Şəki); - *Daranqıyı ildə bir dəfə daramasan böyüməz;* - *Elə adını ildə bir dəfə darandığı üçün daranqı qoyuflar dana;* - *Bu:zun <bu uzun> ağaşdara qələmə də de:rix', daranqı da* (Tovuz).

DARANQI II (Qazax) - ağacın kəsilmiş quru budaqları. - *O daranqıdan bir əz gəti, ojağı qalyax.*

DARANMAX (Çəmbərək, Gedəbəy) - 1. çıxməq (Gedəbəy). - *Mə:sim, yaman isdilik'di, eşiyyə daranıñ görəx';* - *Daramme:f kim mal hələ damnan?;* 2. səpələnmək (Çəmbərək). - *Qoyun döşə darandi.*

DARAVA (Ağcabədi, Borçalı) - *bax daraba II.* - *Hasar daşnan hörülür, darava taxdaynan qayrlır* (Borçalı).

DARAYI (Mingəçevir) - kobud, lakin six toxunmuş ipək parça.

DARBANA (Dərbənd) - çardağa çıxməq üçün otağın içərisində düzəldilmiş nərdivan, pilləkən. - *Mən darbanadan dama çıxdım.*

DARBIŞMAĞ (Əli Bayramlı) - sür'ətə getmək, yüyürmək, qaçmaq.

DAREYİ (Bakı, Qazax) - *bax darayı.* - *Dareyidən çarşoy almişam, arvat bə:nmer* (Qazax).

DARĞA (Qazax, Tovuz) -

suyabaxan, cuvar. - *Darğga gələr, su alıb yoncoyu sularam* (Qazax); - *Hər kətdə bir darğga olordu* (Tovuz).

DARĞAN (Dərbənd) - qışın son on günü. - *Darganda yağmasa, xarmanda yağar.*

DARHADAR (Berdə, Şamaxı) - səs-küy, çığır-bağır. - *Genə nə darhadardı?* (Şamaxı). \Leftrightarrow **Darhadara salmax** - məc. səs-küyə salmaq, car çəkmək. - *Əjdər yoldaşının sirlin darhadara saldı* (Şamaxı); - *Bu işi darhadara salma görəx' no:lur* (Berdə).

DARIMAĞ (Bakı, Şamaxı) - *bax daramax I.* - *Yazıçı darimağdan puça çıxardıblar* (Bakı).

DARIMAX I (Laçın) - yoluxmaq (xəstəlik). - *Mala azar daryif.*

DARIMAX II (Şəki) - *bax daramax I.*

DARIHQI (Qazax) - azca dar.

DARIHQILAŞMAX (Qazax, Tovuz) - azca daralmaq. - *Donum yü:lennən so:npa darihqilaşf* (Qazax).

DARIŞ (Xanlar) - çetin, ağır. - *Camahatin işi çox darişdı qavaxlar.*

DARIŞMAĞ (Balakən, Qax) - *bax darişmax.* - *Səhər işə gedəndə yoldaşım Eldar darişdi, xeyli sö:bət etdik* (Balakən); - *Ho mağa darişmaseydidi, qayıdıp gediydim* (Qax).

DARIŞMAX (Şəki) - rastlaşmaq, rast gəlmək. - *Çox gidəllər, az gidəllər, yolda bir çovana darişəllər;* - *Yolda So:dagıl darişdi, qeyitdim.*

DARQ (Qax) - toxac, torpaq və ya palçığı döyüb bərkidən alət.

DARQURSAX (Bəsarkeçər, Borçalı, Gedəbəy, Gəncə, Kürdəmir, Qazax, Mingəçevir, Şəki). - səbirsiz, kəmhövselə.

- *Darqursax adam ajixlı olor* (Borçalı); - *Alçarağ adam darqursax olur* (Qazax); - *Əmir darqusağın biridi, mən ona heş zad deyəlmərəm* (Gəncə); - *Darqursax adamın nə salıqası, nə təmizkarlığı?* (Gedəbəy).

DARQURSAXLIX (Gəncə, Şəm-

kir - səbirsızlık, kəmhövsələlik. - *Ay Murtuz, bu dərqursaxlığınə sən heş bir iş görə:lməssən (Şemkir).*

DARMINMAX (İmişli) - *bax dalbımmax.*

DAROSAR (Gəncə) - pencerənin tağı. - *Dayının öyi darosara qədər tikilif qaldırılıf, bir aya qutarar.*

DARRAMAX (Gədəbəy) - *bax daramax II.* - *Görlə ağaçına çınar kölgə saler de:in darradim putaxlarını dünənnəri.*

DARRAMANC (Gədəbəy) - yemək üçün duzla ovulmuş gicitkən. - *Oğul, yeri bir əz darramanc gəti.*

DARRAMAS (Gədəbəy) - *bax darramanc.*

DARTI I (Quba, Mingəçevir, Oğuz) - kerki (dügərlik aləti). - *Usta Səfər dərtiyənən ərəbə uxi düzəltədi* (Quba).

DARTI II (İmişli) - yer hanasının hissələrindən birinin adı. - *Dartiyənən çəkəllərdi, qılıçnan toxiyallardı.*

DARTICI (Şuşa) - qapançı. - *Bu tayı dərticiyə ver, çəksin.*

DARTMAĞ (Lənkəran) - üyütmək. - *Boğdanı daşda dərtardır.*

DARVA (Karvansaray) - evdə olan yemək şəyləri. - *Darviyi kırala yiğiv arvat.*

DARVAZA (Cəbrayıł) - açıq. - *Qapı darvazadı, qaç, ört, gə.*

DASDANA (Culfa, Ordubad) - təndir şörəyi. - *Anam mənim üçün dasdana bişirmişdi* (Ordubad); - *Dasdana girdə olur, çörəkdir yeməyə* (Culfa).

DASDAR I (Qax) - gəlin üçün baş örtüyü. - *Yengələr hindı dasdar salmağa gedəcaxlar.*

DASDAR II (Astara, Cəlilabad, Quba, Lənkəran, Ordubad) - kirkirə, əl dəyirməni. - *Dasdar sınmışdı* (Quba); - *Dasdarnan bugdanı yarma eləllər* (Ordubad); - *Dasdarda çəkeydiğ biğdəni, indi çəkeyük də:rmandə* (Cəlilabad).

DASMALDASMAL (Berdə) - uşaq oyunu adı. - *Uşaxlar baxçada*

dasmaldasmal oynuyur.

DASSAR (Cəlilabad) - *bax dasdar II.*

DASTAĞLAMAĞ (Quba) - meyvə ağaclarına dayaq vurmaq. - *Sabah gidüb bağdakı ağacları dastağılyadığ.*

DASTAR I (Qax) - *bax dasdar I.*

DASTAR II (Culfa, Füzuli, Ordubad) - *bax dasdar II.* - *Dastarı qonşidan al, gətir* (Ordubad).

DAŞ (Cənubi Azərbaycan) - *bax dadaş I* (2-ci mə'na).

DAŞAGETMƏ (Yerevan) - aşıqla oynanılan oyun adı. - *Daşagetmə yaxşı oyundu.*

DAŞALI (Ağdam) - bərk kavalı növü. - *Daşaltı da bir yeməli şeydimi yeyirsən?*

DAŞDAĞ (İmişli) - daşlıq (yer). - *Daşdağda qoyunun e:ği yara götürər.*

DAŞDAMAX I (Hamamlı, Şuşa) - taxılı (dəni) xırda daşlardan təmizləmək. - *Buğdanı daşdiyin, dəyirməna göndərəx* (Şuşa); - *Büyün taxıl daşdamaga gedəjəm;* - *Qoy bu taxılı Höysənnən daşdiyim, sonra gedərix'* (Hamamlı).

DAŞDAMAX II (Qarakilsə) - toplamaq, taxılı bir yerə yığmaq. - *Xərməndə taxılı daşdiyirdim, o gəldi.*

DAŞDAMAX III (Gəncə) - suyun istiqamətini dəyişmək üçün qarşısını daşla kəsmək. - *Bizim qajı kimsə daşdıyif.*

DAŞDAMAX IV (Gəncə) - vəlin (alət) - düşmüş daşlarının yerinə daş qoyma. - *Velləri daşdamax lazımdı.*

DAŞDANMAX (Çəmbərək, Qazax) - köçmək, daşınmaq. - *Çovannar daşdanış geler dağdan* (Qazax); - *Harya daşdanır bu qızdar* (Çəmbərək).

DAŞGİR (Basarkeçər, Qarakilsə, Qazax, Şahbuz) - *bax daşqır I.* - *Daşgır şadaranan kiçix'di, xəlvirdən böyük'dü, ona bugda şadarası da de:llər* (Basarkeçər); - *Taxılı daşgirdən keçirrix* (Şahbuz); - *Biz bugdamızı daşgirə çəkdix'*; - *Daşgirnən soyordux arpeyi* (Qazax).

DAŞXINASI (Gəncə) - qaya mamırı. - *Daşxınası da xına kimi əli boyuyur.*

DAŞIX (Şərur) - daşınma. - *Daşix bizdə yaxşıdı;* - *Qalxozda taxıl daşığı başdandı, özüm də daşixdan gə:rem.*

DAŞINIX (Qazax, Şəmkir) - daşınma. - *Taxıllar çoxdan piçilif, hələ daşinix da başdırıf* (Şəmkir).

DAŞIRQAMAX I (Cəbrayıl, Qazax) - daşlıqda çox yerimək nəticəsində axsamaq. - *Neçə yündü yol gəlir, tay at daşırqayıf* (Cəbrayıl).

DAŞIRQAMAX II (Borçalı) - bərkimək. *Fırkin süsünnən qalxer, orda da daşırqayıf qaler.*

DAŞKƏLƏZ (Qazax) - iri qaya kərtənkələsi.

DAŞKƏLƏZİ (Culfa) - kərtənkələ.

DAŞQIR I (Basarkeçər, Qazax) - irigözlü xəlbir.

DAŞQIR II (Çəmbərək) - taxılda olan xırda daş qırıntısı. - *Taxıl xeylax daşqırıtmış.*

DAŞQURA (Şəki) - palçıqsız hörülmüş daş hasar. - *Havı daşdardan daşqura qurcax.*

DAŞLAMAX (Ordubad) - *bax daşdamax I.* - *Başa: dönm, gal bu buğdanı daşleyib qurtarax.*

DAŞLIXCİ (Zəngilan) - taxıl, pambıq və s. daşıyan (adam).

DAŞMA (Bakı) - həlimi süzülməmiş aş (plov).

DAŞNAĞ (Quba) - suyu bol, güclü, coşğun (bulaq). - *Bu bulağ çox daşnağdu.*

DAŞSALDI (Naxçıvan, Ordubad) - keçmişdə qutuya daş salma üsü ilə keçirilən seçki. - *Keşmişdə daşsaldiya varrular gedərdilər* (Naxçıvan).

DAŞTÜLK (Lənkəran) - qırğı. - *Büyün məzərədə ovun qızğın vəxtində daştüləyim üçüb getdi.*

DAVAXANA I (Göyçay) - aptek.

DAVAXANA II (Gəncə, Şəmkir) - dabbaxhana. - *Püşdə dönüf, davaxananın*

suyu kəsilib (Gəncə).

DAVAXXANA (Qazax) - *bax davaxana II.*

DAVALLAX (Çəmbərək) - diribaş, cəld. - *Alosman çox davallax kişiidi.*

DAVAN I (Mingəçevir, Şəki) - araba təkərində şin geydirilən qövsvarı ağac hissə. - *Arava:n davani sinudi* (Şəki); - *Hər davana iki diş dişür* (Mingəçevir).

DAVAN II (Basarkeçər, Başkeçid, Qazax, Tovuz) - *bax daban I.* - *Hasan dayı, də:rmanın davanni endir, unu umşağı üyüssün* (Qazax); - *Də:rmanın davanın qaldır iri eləsin, endir yumşax üyüssün* (Başkeçid).

DAVAN III (Mingəçevir, Şəki) - *bax daban II.* **⇒Davan yarpağı** (Çəmbərək, Füzuli, Oğuz) - 1. tütn bitkisinin ilk yarpağı (Oğuz, Çəmbərək). - *Dünən öz sahəmin davan yarpağını yimişam* (Çəmbərək); 2. barama qurduna verilən ilk xırda yarpaq (Füzuli). - *Mürüncüyə əvvəlcə davan yarpağı verrix'.*

DAVANA I (Kəlbəcər) - astana. - *A:qqavımı davanada çıxartmışam.*

DAVANA II (Basarkeçər, Gəncə) - *bax daban III.* - *Qapı davanadan çıxdı* (Gəncə); - *Qapının davanası çıxıf* (Basarkeçər).

DAVANDÖNDƏRMƏZDƏN (Çəmbərək) - müntəzəm, fasılısız. - *Davandöndərməzdən qoyna getmişəm, çovanlığı eləmişəm.*

DAVANHAQQI (Çəmbərək, Şəmkir) - çobana verilən əmək haqqı. - *Davanhaqqımı alseydim, mən də siznən gedərdim* (Şəmkir); - *Davandöndərməzdən qoyna getmişəm, indi də davanhaqqımı kəsir* (Çəmbərək).

DAVARCIĞ (Ordubad) - *bax davarcıñ.* - *Davarciğ onaltı kilo un tutur.*

DAVARÇIN (Ağbaba) - dağarcıq, torba.

DAVDAV (Qax, Zaqatala) - yumşaq və uzuntüklü dovşan.

DAVEL (Şəki) - baramaaçan sex.

- Daşdəmir oğlu:n davelində işdəmişəm mən.

DAVIRMAX (Cəbrayıl) - diqqətələ baxmaq. - Nə davırmışan sıçan görmüş pişix' kimi.

DAVLA (Cəbrayıl, Meğri) - kəklik və turacı aldadıb ovlamaq üçün ovçuların istifadə etdikləri elvan rəngli parçalardan qurama çətir, bürünçək. - Quşdar davlıya yaxşı gelir (Cəbrayıl); - Seyfillə davla aparıp qureydi, göreydin ke'xliz' gətdi budu (Meğri).

DAVLAX (Gədəbəy, Qazax) - ucaboy və enlikürək. - Birdən davlax bir oğlan qavağıma çıxdı (Qazax); - Davlax oğlandı haryajan desən Fərman (Gədəbəy).

DAVRIXMAX (Yevlax) - 1. boylanmasıq; heyrətlə ətrafa baxmaq; 2. özünü itirmək. - Ə:, az davrixsana!

DAVRIMAX (Beyləqan) - bax dabrımağ. - Sən hara dävriyirdin?

DAVULBAZ (Qax) - nağaraçı. - Yaxşı toy elədilər, bi davulbaz da varyidy.

DAVULMAĞ (Quba) - donmaq. - Bayırda qab quyma, davular.

DAVUŞ (Şuşa) - ayaq səsi. - Kərimin uzaxdan davusu bəlli olur, çünkü yeriyəndə e:xlarin sürüyür.

DAY I (Ağdam, Qax, Ordubad, Şəki) - 1. birillik at balası (Şəki); - Bir illiq olanda day diyərix atın balasına; 2. üçyaşar at balası (Ağdam, Ordubad). - Dayı xırda-xırda örgədəllər, qərəm mimmək olmaz (Ordubad).

DAYANACAX I (Şahbuz) - bax dayanajax.

DAYANACAX II (Gədəbəy, Gəncə) - arabada təkəri oxdan çıxmaga qoymayan və laydırı saxlayan ağac hissə. - Bizim aravanın dayanacağı möykəmdi, qorxusu yoxdu (Gəncə).

DAYANAJAX (Şuşa) - əl ağacı, esa. - Gejə dayanajağ olmasa, yol gedəilmərəm.

DAYANDOLDURUM (Bakı,

Bileşuvər, Şamaxı) - köhnə tüsəng növü; sümbe ilə doldurulan ov tüsəngi. - Əmimin dayandoldurumun görmüşdüm (Bileşuvər).

DAYANIXLI (Şuşa) - davamlı, tab gətişən, səbirli. - Cox dayanixli adam gördüm səni.

DAYANQAN (Şuşa) - davamlı, tab gətişən. - Cabbar dayanqan adamdı.

DAYDOLUĞ (Füzuli) - yararsız. - Bir neçəsi daydoluğiydi, iş-dördü də şilxor.

□ **Day durmax** (Gəncə, Qarakilsə) - ayaq üstə durmaq (uşağı aiddir).

DAYICANI (Naxçıvan, Ordubad, Şahbuz) - dayiarvadı. - Dayının arvadı dayicani olur (Naxçıvan).

DAYIDOSTU (Bakı, Kürdəmir, Oğuz) - dayiarvadı. - Dayidostu boranı pişirip (Kürdəmir).

DAYILIX (Şuşa) - ögəy dayı. - Dayılığumnan Turşsuya gəzməyə getmişdix'.

DAYIN-DÜYÜN (Qazax) - qeyri-ciddi, düşüncəsiz. - Ali dayım-düyün adam döyü, danışmaz elə sözü.

DAYQUL (Qazax) - yabı. - əzizim qaşqa tala; Şəmşəvat, Qaşqa tala; Bəy isde:r dayqul verə; Aşıq isder qaşq a:t ala.

DAYLAĞ I (Ağdam, Başkeçid, Gədəbəy, Qazax, Laçın, Tovuz) - birillik at balası. - Bu daylağ alapaçanın nəslinəndi (Tovuz).

DAYLAĞ II (Füzuli, Şamaxı) - dəvə balası. - Daylağı o:sarra (Şamaxı); - Dəvə balası iki yaşında olur daylağ (Füzuli).

DAYLAĞ III (Sabirabad) - cəld, çevik. - Hüseyn daylağ adamı.

DAYLAXLAMAX I (Çəmbərək) - qaçmaq. - Kazım elə daylaxladı kın, yetirə: mmədim.

DAYLAXLAMAX II (Çəmbərək) - tamam yiğmaq (bitkini, məhsulu). - Quroy düşür deyin tütünü daylaxlıyıllar.

DAYNA (Ağcabədi, Goranboy,

Qazax, Qubadlı) - da, də (ədat). - *Dur gedəx' dayna* (Qubadlı); - *Gəl görüm dayna* (Ağcabədi); - *Mən öz sözümüz dedim dayna* (Goranboy).

DAYVURAN (Şəki) - dəvədabani. - *Bizim buğda dayvuran bititdi.*

DAZALAX (Ordubad) - firfirə. - *Mənim dazalağım sindi;* - *Mən dazalağıma qırmızı irəx' çex'mişəm.*

DAZANNIX: DAZANNIX EİƏ-MƏX' (Oğuz) - uzun zaman söhbət etmək.

DAZAY (Qəbələ) - gec başa düşən, key.

DAZGAL (Oğuz) - uzun, yaraşıqsız (adam). - *Dazgal bir kişi kütçeylə gedirdi.*

DAZILAMAĞ (Borçalı, Gedəbəy, Qazax, Salyan, Şemkir) - sür'ətlə getmək; qaçmaq (quşa aiddir). - *Səməd elə dazılıyırdu ki, elə bil turanc gedirdi* (Salyan); - *Qurvağalı taliya bəriyəlerdim, bir dö:rdüm bir cil dazile:r yernən* (Gedəbəy); - *Qaz dazılıdı, tutammadım* (Borçalı).

DAZIMAX (Göyçay, Kürdəmir, Mingəçevir, Zəngilan) - *bax dazılamaq.* - Turaş balası e:nə-bə:nə dazıyır (Zəngilan).

DE:CİLİK (Mingəçevir) - xəbərçilik.

DECİ (Qax, Zaqtala) - 1. kiçik, alçaqboylu (Qax); 2. arıq (Zaqtala). - *Deçi inək gəlir.*

DEDİX' (Oğuz) - danişiq. - *Habu dedix'dən nə çıxar?*

DE:X'Lİ (Qazax) - *bax deyix'li.* - *Məlahət Asdanın de:x'lisidi.*

DEQAN (Oğuz) - tənzif.

DELE (Zaqtala) - xörək adı. - *Bu gün dele bışırıram.*

DEMAT (Ordubad, Şərur) - dəmyə, su çıxmayan, susuz (yer). - *Aza kəndin yerinin çoxu dematdı* (Ordubad).

DEMİ I (Ağdam, Şərur, Zəngilan) - qəlyan. - *Dosduma bir yaxşı demi bağışdadum* (Ağdam); - *Çex'digimizə demi də de:rix, qəlyan da de:rix*

(Zəngilan).

DEMİ II (Culfa, Füzuli, Qarakilsə, Naxçıvan, Ordubad, Zəngilan) - dəmyə, su çıxmayan, susuz (yer). - *Bira demi yerdi, su: yoxdi* (Naxçıvan); - *Demidə arpa əkillər, buğda əkillər* (Ordubad); - *Bizim yerimiz demidi* (Culfa); - *Biz taxılı demidə əkərix* (Zəngilan).

DEMİSDANNIX (Füzuli) - dəmyə. - *Bira demisdanniğiydi.*

DEMO (Şərur) - *bax demi II.*

DENGİ (Şəki) - silindr şəkilli səbət. - *Əvdire:m bizə bi dengi üzüm göndərmişdi.*

DERET (Qazax) - 1. dəfə, kərə; 2. növbə.

DERMƏ (Çəmbərək) - naxış. - *Bu xurcuna niyə dermə vurmuyufsañ.*

DERMƏLİ (Çəmbərək) - naxışlı. - *Adam bir dermeli kılım toxuyuf ku. gə görəsən.*

DESBİRİ (Bakı)' - kimi, təki. - *Mən də, bacı, sən desbiri saxlı:cegəm.*

DEŞDAVAR (Salyan) - qərb küləyi. - *Deşdavar gümbatannan əsər;* - *Deşdavar gjüdi küləkdi.*

DEŞDEBOKUL (Bakı) - çanaqlı bağ. - *Deşdebokullar dayı bağda üzüm qoymayıb, hamisini yi:b.*

DEŞDƏX': DEŞDƏX' VURMAX (Gəncə, Şəki) - bisməmisişdən qabaq çörəyin üzünü çöplə və ya başqa bir şeyle deşmək. - *A:z, əlini beli nə niyə qoyuf bekar durufsañ, deşdəx'ləsənə* (Gəncə).

DEŞDƏX'LƏMƏX' (Gəncə, Mingəçevir) - çörəyin üzünü çöplə və ya başqa bir şeyle deşmək. - *A:z, əlini beli nə niyə qoyuf bekar durufsañ, deşdəx'ləsənə* (Gəncə).

DEŞDƏVAR (Lənkəran) - *bax deşdəvar.* - *Bu gün deşdəvar əsir.*

DEŞT: DEŞT ELƏMƏX' (Cəbrayıllı) - öhdəsindən gəlmək. - *Sənsən ki, o işnən deşt eliyirsən.*

DEVƏCƏR: DEVƏCƏR OLMAX' (Meğri) - təngə gəlmək. - *Xamməmmədin*

əlinnən devəcər oldum.

DEYƏ (Şəki) - 1. daxma; 2. talvar, altıçıq. - Deyəni biz bağda tikərux, çox vax hordə da yatarux.

DEYXILLİ (Kürdəmir) - gəlmə (adam). - Bizin kəndin çoxı deyxillidi.

DEYİX'Lİ (Qazax) - nişanlı.

DEYİJİLİK': DEYİJİLİK' EİƏ-MƏX' (İmişli) - şikayətlənmək. - Gedif dünən sədridən deyijilik' ele:f; - Camahat da sö:mör deyijilik' ele:ni.

DEYİN I (Basarkeçər, Bərdə, Qazax) - borc. - Bu mənim boynumda deyindi (Bərdə); - Mənim ona deyinim yoxdu (Qazax); - Bir deyin də qoydun mə:m boynuma (Basarkeçər).

DEYİN II (Bərdə, Tovuz) - günah, təqsir. - Deyinim, babalıım boynuna olsun, eyər gəlməsən (Bərdə).

DEYİN III (Çəmbərek) - arzu, dilək. - Deyinim var, o baş tutsa, qonaxlıx verəjəm.

DEYİN IV (Kəlbəcər, Kürdəmir) - deye. - Hər bazar günü bazara adam çox yiğisir deyin, mən Şükürnən orda görüşdüx' (Kəlbəcər); - Sən gəlməmişdin deyin, anam sakit olmurdu (Kürdəmir).

DEYİNTİ (Gəncə) - narazılıq, inciklik. - Qulunun qaşqabığı yerdən gedir, də:sən deyintisi var.

DEYİSDANNIX (Füzuli) - insan yaşamayan yer, səhra. - Buşağı apardılar, deyisdannixda dedilər, hayif uşaxdı, gəlin bunu öldürmüyəx'.

DEYİŞMƏX' (Gəncə) - höcət-leşmək, mübahisə etmək. - Nə çox deyişirsiniz? Bilmirəm, nəyiniz ortax düşüfdu.

DEYRƏ (Culfa) - dar qadın tumanı. - Deyrəni cavan arvatdar geyər.

DƏ: (Ağdam, Ağcabədi, Borçalı, Tovuz) - deye, alaçıq. - Bizim də: o görükən təpənin başındakı (Tovuz); - Qarım də:nin yanına çəkilir (Ağcabədi).

DƏBBƏ I (Ağdam, Borçalı, Qazax,

Yevlax) - lovğa. - Dəbbə adam papağını dik qo:r (Borçalı); - O, dəbbə adamdı (Yevlax); - Başqasın bə:n Miyənə dəbbə adam de:rix' (Ağdam).

DƏBBƏ II (Füzuli, Qazax) - sözündən qaçan, şerti pozan. - Əli dəbbədi, onnan söydamız tutmaz (Füzuli)..

DƏBBƏ III (Hamamlı) - inadkar, höcət. - Ali çox dəbbə adamdı, dediyinmən dömməz.

DƏBBƏ IV (Ağdam) - barıtqabı.

DƏBBƏDAĞARJIX (İmişli) - lovğa. - Dəbbədağarjix adamdı o, heş kimi bə:mmər.

DƏBBƏKAR (Quba) - sözündən qaçan. - Mə:n dəbbəkar adamnan hiç aram yuxdi.

DƏBBƏLƏMƏX' (Beyləqan, Çəmbərek, Göycəy, Kürdəmir, Qazax, Qarakilsə, Masallı, Ucar) - sözündən qaçmaq. - Sən mənə bir quzu verməliyidin, nə üçün dəbbəliyirsən? (Beyləqan); - Alıp getmişəm, indi başlıyip dəbbələməyə (Qarakilsə); - A bacoğlu, niyə dəbbəliyirsən? (Qazax); - Demişdi inəyi saşa satajam, sonra dəbbələdi (Çəmbərek).

DƏBBƏLİX' (Culfa) - biçlik, hiyləgərlik.

DƏBƏLLAYI (Bakı) - ağılsız. <>**Dəbəllayı-dəbəllayı** danışmağ. - ağılsız, düşüncəsiz danışmaq. - Sən gənə də başdamısan dəbəllayı-dəbəllayı danışmağa. Bilmirəm ki, sə: no:lib.

DƏBƏRƏ (Göycəy) - kəsek. - Bu dəbərələri məhlədən təmizdiyün.

DƏBRƏ (Şərur) - ot bağlaması. - Bizi dərə beş malı qışdan min dəbrə otnan ancax çıxarmağ olur.

DƏBRƏDİRİX': DƏBRƏDİRİX' ELƏMƏX' (Culfa) - mal-qara üçün ot ehtiyatı görmək. - Qişa bir dəbrədiriy eləmisən?

DƏBRƏX' (Oğuz) - kisə, kiçik çuval.

DƏ:CƏK: DƏ:CƏK QALMAĞ

(Kürdəmir) - təəccüb qalmaq. - *Bı işə lap də:cək qalmışam.*

DƏDİX' (Şəki) - *bax dadax* I. - *Yekə qoyunun dədix'lərinən tutuf, götürüf boymünə atdi.*

DƏF I (Şuşa) - təndirə lavaş yapmaq üçün işlədilən alət.

DƏF II (Kəlbəcər) - koma. - *Almaların hamısı Taharın dəfinə yiğildi.*

DƏFI:DƏ (Salyan) - tez, cəld. - *Oturun kimi qız dəfi:də qabağımiza xörekleri düzzi; - Söz didim, dəfi:də cavab verdi.*

DƏFIN (Çəmbərək) - o saat, o dəqiqli, tezcə. - *Xurda dağə:tdi, dəfin dəjə qayıtdı.*

DƏĞDƏĞƏCİ (Göyçay) - narahat, təlaşlı. - *Doğrusu, sən çox dəğdəğəcisən.*

DƏĞİNTİ (Gədəbəy) - xəstəlik. - *Dəğinti dəğif mallara, də:sən qənə.*

DƏH (Çəmbərək) - növbə (suvarmada).

DƏHDAYI (Mingəçevir, Ucar, Yerevan) - kiçik kasa.

DƏHDÜLÜ (Borçalı, Çəmbərək) - ağıldanyüngül. - *Dəhdülü adam avaro:lar* (Borçalı); - *Dəhdülü adaman aram olmaz* (Çəmbərək).

DƏHƏ (Göyçay, Mingəçevir) - əkin sahəsi.

DƏHƏTDƏMƏG (Cəlilabad, Kürdəmir, Lənkəran) - ölçüb-biçmək, götür-qoy etmək, yoxlamaq. - *Adam gərək əvvəl dəhətdəsin, so:ra işə başdasın;* - Dəhətdəmədən öylənmək eydi (Kürdəmir); - *Sənə inandığım vəfali dilbər; Məgər aşna sözün yada diyəllər;* - *Dəhətdəllər sözün əvvəl axırın; Aparallar bir ustada diyəllər* (Lənkəran).

DƏHLİZ (Çəmbərək) - 1. xanada ox keçirilən dəlik. - *Xananın dəhlizi dardı, şapalağ sığmur;* 2. direyin haçası. - *Kərəni qaldır qoyax direyin dəhlizinə.*

DƏHMƏRDƏ (Bakı, Əli Bayramlı, Lənkəran, Sabirabad) - iri, dərin boşqab. - *Dəhmərdədə hərdən xörək də yeyillər* (Əli

Bayramlı).

DƏHNƏ (Cəlilabad, Tovuz, Zəngilan) - yüyen. - *Atın dəhnəsin almeydilər, dəhnəli-zaddi qaceydi* (Cəlilabad); - *Dəhnəni keçir atın ağızına* (Zəngilan).

DƏHNƏLƏMƏG (İmişli) - ati yüyənləmək. - *Atı dəhnələdi, çəkdi qapiya.*

DƏHRƏBURNU (Bərdə) - parça növü.

DƏHYEK (Qazax) - vergi adı (keçmişdə).

DƏJ I (Qarakilsə, Ucar) - nişan. - *əmbizə dəj qoydum ki, pozan olmasın* (Ucar); - *Billara dəj viraciyx, qalacax xirməndə* (Qarakilsə).

DƏJ II (Ucar) - dəst. - *Mənim qablarım hamısı burda dəjdidi.*

DƏJDƏMƏX' I (Ucar) - nişanlanmaq. - *Mən öydən çıxanda kitablarımı dəjdədim ki, uşaxlar dəyəndə bilim.*

DƏJDƏMƏX' II (Zəngilan) - vələ daş düzəmk. - *Vəli cərəx' dəjdiyəsən ci, taxılı yaxşı döye.*

DƏJDƏMƏX' III (Qazax) - yiğmaq, dəstələmək. - *Pulu dəjdeyif qoydu civinə.*

DƏLAZAR (Tovuz) - xəstəlik adı. - *Dəlazar başdan tutor, həkim yetirməsə, öldürər.*

DƏL: DƏL VURMEG (Bakı) - gəzmək. - *Belədən-bele dəl vurur, belədən-bele.*

DƏLƏ I (Cəlilabad) - 1. qaçaq; 2. öğrenci. - *Qaçaqə, oğriyə qədimdə dələ diyəllərdi.*

DƏLƏ II (Qax) - əriştə. - *İçinə ət də doğrıp pişirmişəm dələni.*

DƏLƏ III (İmişli) - pis. - *Dələ adam cinni olar.*

DƏLƏCI (Cəbrayıł) - acgöz. - *O nə dələcidi.*

DƏLƏCİY (Qax, Zaqtala) - *bax dələncik.*

DƏLƏF (Mingəçevir, Ucar) - *bax dalab.* <Dəlefə gəlməy (Mingəçevir) - *bax dalaba kəlməx'.* - *At dəlefə gedir.*

DƏLƏGEY (Bakı, İmişli, Şamaxı) - *pinti.* - *əğez, Gülboci belə dələgeydi ki, bi dənə öy-eşigi var ki, it günündə;* - *Səlmi yoxdu. Bilirsən nə dələgeydi, bir ignə sanca bilmir* (Bakı).

DƏLƏ:N (Ağdərə, Daşkəsən, Tərtər) - *bax dəleyən.* - *Dəle:n ağacı dimdiyinən dəlir* (Daşkəsən).

DƏLƏNCİK (Qax) - *oxlov.* - *Dələnciknən xamur yayılar.*

DƏLƏNDAVAZ (Salyan) - *iri, nəhəng.* - *Mirad dələndavaz adamdı.*

DƏLƏNGAVAZ I (Cəbrayıł, Füzuli, Xocavənd, Kürdəmir, Quba, Lənkəran, Mingəçevir, Sabirabad, Ucar) - *bax dələndavaz.* - *Una hələ usağılığdan dələngavaz adı quyublar* (Quba); - *Əhməd çox dələngavaz adamdı;* - *Ambarda dələngavaz odunnar çıxdu* (Ucar); - *Dələngavaz adamnan aram yoxdu* (Lənkəran).

DƏLƏNGAVAZ II (Cəbrayıł, Kürdəmir) - *hərdəmxəyal.* - *Xəlil dələngavazın biridi, onnan iş başaran olmaz* (Kürdəmir).

DƏLƏNGAVAZ III (Şəki) - *taybatay.* - *Qapı dələngavaz açıldı.*

DƏLƏNGƏZ (Şamaxı) - 1. *iri, nəhəng;* 2. *kobud.*

DƏLƏYƏN (Ağdam) - *ağacdələn.*

DƏLXAX (Ağdam) - *dəlisov.* - *Dəlxax vaxdiymiş o vədə onun.*

DƏLIBANDA (Ağbaba) - *bitki adı.*

DƏLIBƏNGİ (Oğuz) - *bitki adı.* - *Dəlibənginin kökün yeyən dəli olar.*

DƏLİCƏ (Ağdam, Füzuli, İmişli) - *bax dəlije.*

DƏLİCİ:R (Zəngilan) - *meşə sağsağanı.* - *Dəlici:r də elə qəcəliyə oxşı:r.*

DƏLİJƏ (İmişli) - *qoyun xəstəliyinin adı.* - *Dəlijə qoyunun çarası*

kəsməx'di.

DƏLLƏ (Yevlax) - *bıçaq.*

DƏLLƏX' (Qazax) - *soba borusunu bayırı çıxarmaq üçün pəncərə və ya divarda açılan dəlik.* - *Durbayı dəlləx'dən çıxardanda əlim his oldu.*

DƏLLƏY (Xanlar) - *bic, hiyləgər.*

DƏLMƏ I (Ağdam, Ağcabədi, Xocavənd, İmişli, Kürdəmir) - *quzu saxlanılan yer.* - *Quzuları dəlmiyə saldım* (Ağcabədi); - *Körpə quzuya yer alttan dəlmə düzəldərək* (İmişli); - *Ə: Sa:bi, quzi dəlmədədə?* (Kürdəmir); - *Mə:m quzumun dəlməsi yaman pisəlif* (Xocavənd).

DƏLMƏ II (Şamaxı, Tovuz) - 1. *soba borusunu bayırı çıxarmaq üçün pəncərə və ya divarda açılan dəlik;* 2. *su keçmək üçün çəpərin altında açılan delik.*

DƏLMƏ III (Quba) - *tapdalanma nəticəsində hasar, çəpər üzərində açılmış keçid.* - *Bağə dəlmədən gir.*

DƏLMƏX' (Şəmkir) - *dəlik, deşik.* - *O sıçan dəlməyinin ağızına bir tələ qoy.*

DƏLMƏXLƏMƏX' (Borçalı) - *çöreyin üzərini deşərək naxış tökmək.* - *Xamiri isdikanın bururux, əlnən dəlməx'li:rix'.*

DƏLMƏKCƏ (Gəncə) - *iki həyət arasında açılmış kiçik qapı.* - *A Gullər, dəlməkcədən keş, bərə:l, mə:m tikməmə köməy elə.*

DƏLYAR (Daşkəsən, Gəncə) - *böyük boşqab.* - *Evimizdə iki dəlyarımız var* (Gəncə).

DƏM I (Naxçıvan) - *divarda olan dəlik-deşik.* - *Bu öydə nə çox dəm var.*

DƏM II (Biləsuvar, Əli Bayramlı) - *alət.*

DƏM III (Füzuli) - *nəm.*

DƏ:MAĞ (Quba) - *danmaq.* - *Mən bu süzi də:dimmi?*

DƏMBƏ (Ucar) - *kəltən; şumda olan kəsek; əzilməmiş yumru torpaq.* - *Qalxozçular iri dəmbələri əzzilər.*

DƏMBƏLƏQARIN (Cəlilabad) - *qarınqlulu.*

DƏMBƏLƏMDÜZ (Naxçıvan) - dümdüz. - Yerimiz dəmbələmdüzdü.

DƏMBƏR (Qazax) - lovğa, təkəbbürlü. - Dəmbər Əhmət bir az dambat gəzerdi, o:nçun dəmbər Əhmət de:llər.

DƏMBƏRÇƏ (Qarakilsə) - hündür. - Bir dəmbərçə ev tikin; - Onun cibi dəmbərçədi.

DƏMBƏRÇƏX' I (Qazax, Şemkir) - hırslı, əsəbi. - Bu nə dəmbərçəy uşaxdı, adamın üzünə qayıdır (Şemkir).

DƏMBƏRÇƏX' II (Gədəbəy, İmişli) - lovğa. - Bizim quzuları otaran bir dəmbərçəyin biridi kin, tapbassan ona tay (Gədəbəy).

DƏMBƏRÇƏX'LƏNMƏX' (Çəmbərək, İmişli) - lovğalanmaq, yekə-yekə danışmaq. - Ə:, nə dəmbərçəx'lənərsəñ, az özünü dərt (İmişli); - Üsdümə nə: dəmbərçəx'lənirsəñ, maşa giyüñ çatar? (Çəmbərək).

DƏMBƏRƏ (Göyçay) - bax dəmbə.

DƏMBƏZİMƏX' (Çəmbərək, Gədəbəy, Şamaxı) - büdrəmək. - Hənəx'-hənəx' gəlerdim ciğırnan, qəfil dəmbəzimədimi at (Gədəbəy); - Dəmbəzidim, yixildim (Çəmbərək); - Başım maşına dəydi, dəmbəzidim yixildim (Şamaxı).

DƏMBİLDƏMƏX' (Çəmbərək) - yanmaq, alovlanmaq. - Ojax dəmbildir.

DƏMCİ (Şahbuz) - züyçü, çalğıçıya züy tutan. - Dəmcı laf yoruluf.

DƏMDƏMƏ (Borçalı) - hərdəm-xəyal. - Dəmdəmə adam odur ki, bir xəyəlda olmor.

□ **Dəmə düşmək** (Kurdəmir) - kuyə düşmək. - Yoldaşlarının dəminə düşüb bi da gedib.

DƏMGAL (Şəki) - ağac növü. - Dəmgal cəncəx'li ağaşdı.

DƏMGƏLGÖZ (Qazax) - bədnəzər. - Qavağıma dəmgəlgöz çıxmaseydidi, işim yaxşı olardı.

DƏMGİL (Borçalı, Çəmbərək, Qazax, Şemkir) - seyrək, tək-tək, orda-

burda. - Toxumu siçan ye:f, taxıl dəmgil bitif (Borçalı); - Üzündə dəmgil cılı var (Qazax); - Qarotof dəmgil bitif deyn yer qarala qalif (Çəmbərək).

DƏMĞƏL (Gədəbəy) - bədnəzər.

DƏMXUD: DƏMXUD QALMAX (Ağdam) - ehtiyac içərisində qalmaq. - Günüz qənd-çay almadım deyin, bu axşam laf dəmxud qaldix.

DƏMİRDİRNXAX (Çəmbərək) - 1. diribaş, əldən iti (adam); 2. sağlam, möhkəm. - Xuraman xalanın gəlini yaman dəmirdirnxax gəlindi.

DƏMİRİ (Ağdam) - üzüm növü.

DƏMİRQARA (Ağdam, Bərdə, Borçalı, Tovuz) - dəmirağac. - Dəmirqaradan harava qayırmağ olor (Borçalı).

DƏMİRİOTU (Oğuz) - dərman bitkisi adı.

DƏMKƏR (Cəbrayıllı) - vaxt. - Adam hər dəmkərdə hər işi görmez.

DƏMLƏMƏX' (Kurdəmir) - məc. qızışdırmaq, salışdırmaq, fitləmək. - Səni dəmliyib başdan çıxarıblar.

DƏMRƏH (Cəlilabad) - 1. həyat; 2. ev. - Axşənnən dan yerinə sada düşincən oğlunun dəmrəhina girə:lmədi.

DƏMSALAX I (Ağcabədi, Bakı, Mingəçevir, Ordubad, Şamaxı, Ucar) - yüngülxasiyyət. - Mən səi heç belə bilmirdim, lap dəmsalaxın birisənmiş (Ucar); - Dəmsalax yüngül adama deyərix (Ordubad).

DƏMSALAX II (Bakı, Füzuli, Göyçay, Şamaxı, Şəki, Yevlax) - pıntı, səliqəsiz. - Heş belə dəmsalax gəlin görməmişəm (Şamaxı); - O çox dəmsalax adamdı (Yevlax); - Ava-qavasının bilərsən ki, həvi dəmsalaxdı (Şəki).

DƏMYƏ (Bakı) - həlimi süzülməmiş plov.

DƏMYƏL (Gədəbəy) - bax dəmğəl. - Dəmğal adamın gözünün dəysin elə azar.

DƏNAB (Ordubad) - dən suyu,

taxıl dən tutmağa başlarkən verilən su. - Nədir əxşam taxila dənab verdi.

DƏNCƏX' (Ağbaba) - *bax dəndəx'*. - *To:uğun dəncəyi arpeynan doludu*.

DƏNCİ (İmişli) - dəyirmana dən aparan adam. - *Dəgirmanda dənci çoxudu, çəkə:lmədim dəni*.

DƏND I (Meğri) - iri, bazburudlu (adam). - *Hani indi u dənd cavannar*.

DƏND II (Culfa, Ordubad) - xışın kötük hissəsi. - *Gedirəm kəfşənə dənddix'* kəsim getirim, hiş qayırməx'dən ötri (Ordubad).

DƏNDAN (Mingəçevir) - dəyirmanı dən tökülen hissəsi.

DƏNDƏ (Bakı, Göyçay, Mingəçevir) - araba təkerinin şini ilə topunu birləşdirən barmaqlıqlar.

DƏNDƏX' (Borçalı) - çınedan. - *Dəndəx' toyğun döşündə:lor, ora dən yiğilər*.

DƏNDƏNƏ I (Kürdəmir, Şəki) - 1. *bax dəndə* (Şəki); 2. nərdivanın pillələri (Kürdəmir). - *Ayağu: düz bas dəndəniye, yixılsan;* - *Təkerin dəndənəsi sinmişdi*.

DƏNDƏNƏ II (Qax) - ağlısız. - *Dəndənə olmasa, əlindəkin paylamaz*.

DƏNDƏNƏ III (Ucar) - böyük mis kasa. - *Dəndənəden qatığı tök, ver mənə*.

DƏNDƏNƏ IV (Hamamlı) - sehəngin oturacağı. - *Buy, sənəx' əlimnən düşdü, dəndənəsi sindi*.

DƏN: DƏNƏ DÜŞMƏX' (Çəmbərək, Qazax) - arpanı çox yeməkdən xəstələnmək (heyvanlarda, quşlarda). - *Qoyun o xərtənə arpa ye:f kin dənə tüşüf, ölüf* (Çəmbərək).

DƏNDİX' I (Zəngilan) - toxum (yemiş, qarpız və s.-də). - *Bir həyle dəndix' salmışdım, biri də bitmeyib*.

DƏNDİX' II (Qazax) - *bax dəndəx'*. *To:ğun dəndiyinnən balaja-balaja daşdar çıxdı*.

DƏNDİR (Meğri) - kef. **<Dəndirinə dəyməx'** - xətrinə dəymək, qəlbinə

toxunmaq. - *Düz söz deyəndə də dəndiro: dəyir*.

DƏNƏ I (Lənkəran) - günəbaxan tumu. - *Qo:rulmuş dənə çtdiyisa:n?*.

DƏNƏB (Ordubad) - *bax dənab*.

DƏNƏBİR (Qazax) - seyrek, təkkək. - *Göyçəx' qızdı, əmbə dənəbir çili var üzündə*.

DƏNƏTDƏMƏX' (Ağcabədi, Qazax, Tovuz) - diqqətlə baxmaq, gözünü zilləmək.

DƏNƏVAR (Bakı, Salyan, Şəki) - buğdanı samandan ayırmaq üçün sovurma. - *Dənəvar külək vaxdı olar* (Salyan); **<Dənəvar olmax** (Şəki) - sovrulmaq, samandan ayrılmak, təmizlənmək.

DƏNƏVƏR I (Mingəçevir, Şəki) - *bax dənəvar*. - *Xirmando taxılı döyüf kürəx'nən atif atıllar ki, tozu, samanı təmizdənsin, buna diyillər dənəvər* (Şəki).

DƏNƏVƏR II (Kürdəmir) - dənəli, dən-dən olan. - *Buğda, düyü dənəvər məhsuldi*.

DƏNG (Cəlilabad) - ağıl. - *Baş qoşmo:na, dəngi esgigdü*.

DƏNGAH (Meğri) - heyvan sağılan yer. - *Otamellər qoyunu dəngahda qovaləllər elə - belə*.

DƏNGƏ (Ağdam, Göyçay, Sabirabad, Ucar) - tayfa, nəsil. - *Bizim kətdə beş dəngə var;* - *Birdə var Süleymanni dəngəsi, Hajabbasdi dəngəsi, Qışdağarxi dəngəsi;* - *Mən beşşərik dəngəsində oluram* (Ucar); - *Bizim kətdə var biri Hacabdilla dəngəsi, so:ra Hacmissaflı dəngəsi, so:ra da Dəlməməddi dəngəsi* (Göyçay); - *Gərəy on iki dəngə ola kətdə* (Ağdam).

DƏNGƏNƏ (Xaçmaz, Kürdəmir, Qubadlı, Qusar, Lənkəran, Şamaxı)-piyale. - *Dəngənədə süt var, gəti, atun içsün* (Lənkəran); - *Süfrənün üsdündə dəngənələr bumbuş idi* (Qubadlı); - *Dəngənəni uşaqlı sindirdi* (Xudat).

DƏNGƏTDƏMƏX' (Şəki) - qulaq

asmaq, dinləmək. - *Darvazada əməlli dəngətdədim.*

DƏNGİ (Qax, Oğuz) - *bax dengi*. - Üzümü dəngiyə yiğmişam, gəl dəngini götür, apar boşalt (Oğuz).

DƏNGİDUVAL (Ağcabədi) - yersiz mübahisə edən. - *Bu, dəngiduval adamdı.*

DƏNGİL-DÜNGÜL I (Bakı, Qarakilsə, Quba, Sabirabad) - *bax dəngiz-düngüz*. - Əkinin içində dəngil-düngül alağ var (Bakı); - Yaxşı yağış ulmıyandə taxıl dəngil-düngül biredü (Quba); - Ağasdarda meyvə biyl dəngil-düngüldü, görmürsən? (Qarakilsə).

DƏNGİL-DÜNGÜL II (Bakı) - çala-çuxur. - *Adə, bu həyatın yeri nə yaman dəngil-düngüldü, heç gəzməg olmur ki.*

DƏNGİLTƏX' (Tovuz) - quru. - *Cörəx'lap dəngiltəydi, yeməy olmur.*

DƏNGİZ-DÜNGÜZ (Cəbrayıl, Zəngilan) - seyrək, tək-tək, orada-burada. - *Cəvizdər dəngiz-düngüz gətirifdi* (Cəbrayıl).

DƏNGÜL (Cəlilabad, Lənkəran) - *bax danqıl*. - *Çox dəngül adammışsan* (Lənkəran); - *Zibeydə yaman dəngül qızçı* (Cəlilabad).

DƏNGÜLLÜY (Lənkəran) - yün-güllük, arsızlıq. - *Gel sən dəngüllüyünən el çək.*

DƏNLİ (Daşkəsən, Gədəbəy) - qədər; kimi. - *İki o qas dənli olor* (Daşkəsən); - *Burdan Şiniğa nə dənli olar görən?* (Gədəbəy).

DƏNNƏMƏ (Borçalı) - başaq, biçin zamanı yerə tökülen sünbül. - *Ay uşax, gedin, tökülen dənnəmeyi yiğif gətiriñ.*

DƏNNƏMƏX' (Ağcabədi, Başkeçid, Borçalı, Şəmkir, Şuşa, Ucar) - yiğmaq, dərmək. - *Buğdanı dənne:rix'*; - *Ağasdən tut dənne:rəm* (Ağcabədi); - *Əriyin hamsını dənnəniyiv aparır.* (Şəmkir); - *Hayvani ağaşdan dənnəmişik* (Ucar); -

Mən barama dənni:rəm (Şuşa).

DƏNO (Naxçıvan, Yerevan) - *bax dənab*. - *Buğdaların dəno vaxdidi, ay bir su olaydı, dəno:nu verəydik* (Yerevan); - *Dəno verərdix yetişəndə ki, dən bağlaşın belə* (Naxçıvan).

DƏNO:LAMA (Göyçay) - plov həlimi. - *Anam mənə dəno:lama verdi.*

DƏNSİZ (Meğri, Ucar) - ağıldankəm; yüngülxasiyyət. - *Dənsiz adam məclisdə yoldaşdarım utandırar* (Ucar); - *Tuğutda Anıxdan dənsiz adam yoxdu* (Meğri).

■ **Dən suyu** (Tovuz) - taxıl dən bağlamağa başlarkən verilən su. - *Bir də yazda döndərmə dən suyu vurordux;* - *Dən suyunnan sonra da özgə mə:sil ekərdix'.*

DƏNZƏRMƏX' I (Çəmbərek) - tərləmək. - *Kosa Məhərrəm atılıbatıl olmuşdu, yenijə dərəzərif.*

DƏNZƏRMƏX' II (Cəbrayıl, Zəngilan) - 1. yetişmək (Cəbrayıl). - *Almuxarilar indi-indi dərəzərir;* 2. cücmək (Zəngilan). - *Soğanı çoxdan səpbişik, hələ indi-indi dərəzərir.*

DƏNZƏRMƏX' III (Zəngilan) - 1. qulaq asmaq; - eşitmək; 2. fikir vermək. - *Sə:radən onu çar:ollar, heş gör dərəzərir?*

DƏPBÜLÜM (Şəki) - yüngülxasiyyət. - *Pis olduğuna dəpbülüm Məmməd diyillər.*

DƏRAMƏTDİ (Gəncə) - gelirli, xeyirli. - *Ağır otu, batman gəl! Munnan savay dəramətdi iş harda tapajasan.*

DƏRBƏ (Culfa, Gəncə) - alaf, yem. - *Dərbəmiz az olanda qapımızın heyvanın tutuf satardix* (Gəncə); - *Qişa dərbə hazırlıx eləmisi:n?* (Culfa).

DƏRBƏÇƏ (Kürdəmir, Lənkəran) - darvazada olan kiçik qapı.

DƏRCAH (Zəngilan) - *bax dərya II.*

DƏRDƏCƏR (Bakı, Qazax) - 1. dərdli (Bakı). - *əybi kim elər-əybəcər,*

soğanı kim yeyər-dərdəcər; 2. xəstə (Qazax). - Dərdini çex'məx'dən dərdəcər olmuşam.

DƏRƏ (Quba) - bahalı paltarlıq parça (keçmişdə). - *Suna xanum dərədən paltar tikmişdi.*

DƏRƏDÖYMƏ (Oğuz) - uşaq oyunu adı.

DƏRƏĞ (Lənkəran) - dirmiq. - *Yeri dərəğnən dərəğli:ruğ.*

DƏRƏĞLƏMƏK (Lənkəran) - dirmiqlamaq.

DƏRƏQOL (Şərur) - əkin sahəsi.

DƏRƏMƏTDİ (Şəmkir) - *bax* dəramətdi.

DƏRƏMUM (Quba) - mum. - *Dərəmumdan uşaqlar it düzəltdi.*

DƏRƏNDAVAZ (Salyan) - *bax* dələndavaz. - *Mirad dərəndavaz adamdu.*

DƏRƏNGAVAZ (Şəki) - *bax* dələngəvəz III.

DƏRGƏ (Kürdəmir) - çay üzərində ağacdan düzəlmüş keçid (körpü). - *Dərgədan qoyun-quzu keçmir, ama adam keçir.*

DƏRKAL (Quba) - 1. çubuqdan hörülmüş həyat qapısı; 2. iki bağ arasındaki çəpərdən keçid yeri. - *Bizim bağın dərkalinən keçəndə uşaq yixildi; - Dərkaldan keçməq cux hasandu, ham da yoxun uladu.*

DƏRMƏ (Gədəbəy, Qazax, Şəmkir) - 1. naxışlı (çul) (Şəmkir). - *Varrilar atdarına dərmə çul vurallardı; 2. birüzlü toxunmuş (cecim, xurcun) (Gədəbəy). - Ciyimin sağlığında toxunuf o dərmə xurcunnan cejim.*

DƏRMƏK (Qax) - silmək.

DƏRMƏRLƏMƏK (Kürdəmir) - qalamaq, yandırmaq (ocağı, peçi).

DƏRRƏNMƏY (Xanlar) - incimək, narazi olmaq. - *Mənnən dərrənməynən, onnan mə:m xavarım yoxdu.*

DƏRRİX' (Ağdam, Cəbrayıł,

Füzuli, Qazax) - tərlik, atın belinə yəhərin altında qoyulan keçə.

DƏRRO (Lənkəran) - qəflətən, birdən. - *Dərro qapı açıldı.*

DƏRSQORS (Çəmbərək) - məsləhət.

DƏRSQORS DAMAX (Çəmbərək) - məsləhət elemək, məsləhətləşmək. - *Camahat dərsqorsdadi dağa getməx'dən ötrün.*

DƏRVƏÇƏ (Şəki) - *bax* dərbəçə. - *Hayindi, tez ol, dərvəçəni bağla.*

DƏRYA I (Qafan) - qırçınlı qadın tumani. - *Nənə, mənə də dərya tik.*

DƏRYA II (Zəngilan) - çəki vahidi. - *Səkkiz dəryan bir dinəvişdi.*

DƏRZƏLAC (Quba) - ot və ya taxılın arabadan tökülməməsi üçün onun üstündən uzadılan, yaxud yanlarından sancılan ağaclar. - *Bu gün arabamız üçün dərzəlacımız yoxdu.*

DƏRZƏNBAL (Quba) - uzun yaba, tayaya ot qaldırmaq üçün istifadə olunan yaba. - *Dərzənbəli həyətdən gəti.*

DƏSBƏCƏ (Cəlilabad, Qax) - tələsik. - *Dəsbəcə iş qoranda yelə olar* (Qax); - *Dəsbəcə gəldilər, apardular* (Cəlilabad).

DƏSDANA (Şahbuz) - *bax* dasdana. - *Bazardan bir-iki dəsdana al;* - *Dəsdana girdə olur, çörəkdi.*

DƏSDƏR (Çəmbərək, Ordubad) - *bax* dasdar II. - *Məleykə, dəsdəri ma:versənə* (Çəmbərək).

DƏSDİR (Çəmbərək, Şəmkir) - qayda ilə, üsulla. - *Bu dəsdir beş dəfə gəldi, bir söz demədim* (Şəmkir).

DƏSDİRİ (Cəlilabad, Qazax) - *bax* dəsdir. - *Sən də həmin dəsdiri iş görərsən* (Qazax).

DƏSFAHA (Çəmbərək, Qazax) - dərhal, o saat.

DƏSGİLLƏMAX I (Meğri) - qorxmaq. - *Məmiş itdən dəsgilley.*

DƏSGİLLƏMAX II (Meğri) - alayarımcıq təmizləmək. - *Bicə zunbuz*

çəltiyim var, dəsgilleyim, gəlim.

DƏSGİRƏ (Bakı, Kürdəmir, Ordubad) - toxunma səbət, zənbil. - Rəhila, o dəsgirəni bağ'a gedəndə özünçün apararsan (Bakı); - Gilası dəsgiriyyə yiğdim (Ordubad).

DƏSMAL (Şamaxı) - bostanda su arxi. - Bir-iki dəsmal qaz, su getirəg.

DƏSMALOYNU (Ağcabədi) - uşaq oyunu adı. - Dəsmaloyunun xırda usaxlar oymyr.

DƏSSİRİ (Kürdəmir, Mingəçevir, Salyan) - bax dəssdir. - Bu da Həsən dəssiri ağzin ege-eğə danışır (Salyan); - Sə: dəssiri mən də sudan qorxuram (Kürdəmir); - Sən də o:n dəssiri darqursağ olma (Mingəçevir).

DƏSSO:C (Göyçay) - toxunma səbət.

DƏSTANA (Culfa, Naxçıvan, Zəngilan) - bax dasdana.

Destana qoymax (Ağdam) - dile-dışa salmaq. - Bizi yaman dəstana qoydun, hər yerdə sözümüzü danışıllar.

DƏSTƏCİN (Oğuz) - zədələnmədən yiğilmiş (meyvə). - Dəstəcin alma çox qalır.

DƏSTƏNƏ (Bakı) - qolbaq, bilərzik. - Gezməgə gedəndə dəstənəmi taxdim.

DƏSTƏR (Culfa, Naxçıvan) - bax dasdar II.

DƏSTOVUC (Salyan) - uydurma. - Gündə bir dəstovuc düzəldirsən özünnən.

DƏSVA: (Qazax) - dərhal.

DƏSVAHA (Çəmbərək, Kürdəmir, Qazax) - bax dəsva:. - Murtuz dəsvaha dağə:tdi yəldi (Çəmbərək),

DƏSVƏCƏ (Oğuz) - hövsələsiz. - e, dəsvəçə olma, səbirri olginən.

DƏSVƏSA:T (Çəmbərək, Gədəbəy) - dərhal. - Sizdən öyələntək dəsvəsa:t idara: çağirdilar məni (Gədəbəy).

DƏŞDİVAN (Ordubad) - bağ qarovalucusu. - Bizim bi yerdə bağ

qaro:lçusuna dəşdivan diyərix.

DƏŞNƏ (Ordubad) - balaca xəncər. - Mən bi dəşnə: Əsgərrixdan gətimişəm.

DƏŞTƏBƏKÜL (Bakı) - tısbaga.

DƏ:T (Oğuz) - pusqu.

DƏ:TDƏMƏX' (Mingəçevir, Oğuz) - pusmaq.

DƏTDÜLÜM (Qax) - bax dəp-bülüm.

DƏV I (Çəmbərək) - eyi. - Kilimin ağızı dəv oldu; - Dermə dəv oldu deyn difarda çirkin durur.

DƏV II (Quba) - böv. - Balaşı dəv sacmışdu.

DƏV III (Qazax) - iri, bedəncə kobud (adam).

DƏVDƏNMƏX' (Qazax) - kor kimi yerimək (qaranlıqda). - Kor kimi dəvdənmə, yeyin yeri.

DƏVDİNİMƏX' (Çəmbərək) - bax dəvdənməx'. - Beyə iñirix' yerə çox'müşdü, dəvdindim savağatana; - Alosman ay qarannix gejədə savağatana dəvdinif, həki yəlif öə çıxif.

DƏVƏDAVANI (Füzuli, Kürdəmir) - qovun növü. - Dəvədavani yumru, hərəmə yemişdi (Füzuli).

DƏVƏDAYLAĞI (Yevlax) - uzun (adam).

DƏVƏDELLƏYİ (Cənubi Azərbaycan) - ariq uzun (adam).

DƏVƏDİSİ (Culfa, Naxçıvan) - iridənəli bugda. - Bi il qalxozdar bütün dəvədişi əkbirlər (Naxçıvan).

DƏVƏGÖZÜ (Qarakilsə) - qara şüşəyəbənzər daş.

DƏVƏQULAĞ (Biləsuvar) - iri süpürge.

DƏVƏQULAĞI (Basarkeçər) - bitki adı. - Dəvəqulağında şirə çox olur, bal çox olur.

DƏVƏLƏMƏX' (Tovuz) - iri addımlarla yerimək.

DƏVƏLLAĞI (Qarakilsə) - oğru. - Gədə, dəvəllağı bir dəsmal götürdü.

DƏVƏLÖYÜZ (Goranboy) - pərtdəgöz.

DƏVƏRCƏXLƏNMƏX' (İmişli, Kürdəmir) - qurcalanmaq. - *Bi yerde oturammırsan, nə dəvərcəx'lənirsən?* (Kürdəmir); - *Bir az dəvərcəx'əndi, so:ra yatdı* (İmişli).

DƏVƏRƏ (Kürdəmir) - *bax dəbərə*. - *Dəvərəni götürüp qaxaram başua.*

DƏVƏRƏGÖZ (Ucar) - *bax dəvelöyüz*. - *Dəvəregöz Sərxan məni ləngitdi, ua görə geçikdim.*

DƏVÖ:ZÜ I (Ağdam, Ağcabədi, Cəbrayıl, Gəncə, Kürdəmir) - irgiləli qara üzüm növü. - *Dəvö:zü yeməli de:il* (Ağcabədi); - *Həsən, aşağı ləkdən bir az dəvö:zü dər, gəti* (Gəncə); - *Dəvö:zünnən təbrizi şirəlidı* (Kürdəmir).

DƏVÖ:ZÜ II (Ağcabədi, Basarkeçər) - *bax dəvəgözü*. - *Bu şüşüyü dəvö:züynən kəsmişəm* (Basarkeçər); - *Dəvö:zü əzirsən, qara bağırı pişirirsən, dəvö:zün tozuna baturif ye:rsən, gözü açır* (Ağcabədi).

DƏVRİ (Cəbrayıl) - qazan qapağı.

DƏVYƏ (Gədəbəy) - ağıldan kəm.

- *Dəvyə adamnan na:xul umoysuñ sən; - Qoşulmañnan ona, səni rusvay elə:r el içində, oğul, dəvyədi yaman.*

DƏYDALI (Salyan) - tələsik. - *Hele dünən süzde dəyddali çörək yiyanəm.*

DƏYƏ (Ağcabədi, Göyçay, İmişli, Mingəçevir, Ordubad, Ucar, Şamaxı, Şəki) - 1. *bax deye* (Şamaxı, Şəki). - *İşdi:rux, yorulanda da gedif dəyədə otu:rux* (Şəki); 2. tövlə (Ağcabədi, Göyçay, İmişli, Mingəçevir, Ordubad, Ucar). - *Mallarımız qışda dəyədə yatur* (Ucar).

Dəyə pulu (Qazax) - keçmişdə köçərilərin dağda odun yandırmaq üçün ödədikləri vergi, odun vergisi.

DƏYİNMƏX' (Gəncə, Mingəçevir) - incimək. - *Aşna, də:sən dünənki sözdən bir az dəyinifsen, onçun belə santuruñu*

salliyifsan (Gəncə).

DƏYİNTİ I (İmişli, Kürdəmir) - *bax deyinti. - Mənnən nə dəyintin var, de maña* (İmişli).

DƏYİNTİ II (Gədəbəy) - *bax dəginti.*

DƏYİRDƏK (Naxçıvan) - *çeyirdək. - Bi var gilas dəyirdəyi, bi də var şəfdəli dəyirdəyi.*

DƏZGƏ (Quba) - *pusqu. - Bənzən üş-dörd sa:t dəzgədə oturub güzdiyəsən, bir dənə də quş keçmiyədü.*

DIBBER (Qazax) - gödək boy.

DIBIQ (Bakı) - balaca.

DIBIR (Ağdam, Basarkeçər, Başkeçid, Cəbrayıl, Gəncə, İsləməlli, Kürdəmir, Mingəçevir, Naxçıvan) - 1. ikiillik erkək keçi (Kürdəmir); 2. axtalanmış keçi (Başkeçid); 3. birillik erkək keçi balası (Basarkeçər, İsləməlli, Naxçıvan, Mingəçevir). - *Gəti o dibiri kəsek, yaxşı əti var* (Cəbrayıl); - *Mə:m dibirim yeməlididi* (İsləməlli); 4. sürüünün qabağında gedən erkək keçi (Gəncə).

DIBIRCƏLLƏK (Salyan) - gödək kök adam. - *Dibürçəllək adam bərk qaçammas.*

DIBRIXMAX (Cəbrayıl) - qaçmaq.

DIDAX (Kürdəmir) - balacaboy. - *Nərman həyle çox didaxdu.*

DIĞARAX (Gədəbəy) - 1. girdə, dəyirmi şey. - *Mən su çarxi düzəltməyə iki diğarax gətimişəm*; 2. sap makarası. - *Ay qaşa, maña da bir diğarax qayır.*

DIĞIR I (Hamamlı) - sap (makarada). - *Gələndə bazardan beş-on dənə diğir al gəti.*

DIĞIR II (Basarkeçər) - gödəkboy (adam). - *Diğir Ali özünnən çıxmışdı gəne.*

DIĞIR-DIĞIR (Kürdəmir) - nahamar, düyür-düyür. - *Çumbata kağızının üssü diğir-diğirdi.*

DIĞİŞ (Ucar) - lovğa. - *Diğış adamnan heş kimin xoşu gəlməz.*

DIĞLANMEG (Bakı) - 1. təngə

diğlatmağ

gelmek; 2. vərəmləmək.

DIĞLATMAĞ (Lənkəran) - təngə getirmək. - Ürəyivün başı dağ azarı getirsün, sən məni lap diğlatdun ki.

DIĞRAN (Sabirabad, Salyan) - gödəkboy (adam). - Bi gətdə diğran adam yoxdu (Sabirabad); - Diğran adam çox şey bilər (Salyan).

DIXA (Qax) - boyunbağı. - Baqdan köçək dixalar getirip qardaşı.

DIQI (Borçalı, Çəmbərək) - keçi balası.

DIQILI (Şəki) - bax diqqili (1-ci mə'na). - Bi diqlı boyu var, dam dolusu toyu var.

DIQIŞ (Gədəbəy) - bax diqi.

DIQQAN (Ağdaş, İmişli, Kürdəmir) - bir qədər, bir az. - O qarpızdan diqqan da ver mən yi:m (İmişli); - Mənə diqqan düz gəti (Ağdaş).

DIQQANA (Mingəçevir) - bax diqqan.

DIQQAT (Cəbrayıl) - eyib. - Bir yerində diqqatı yoxdu.

DIQQƏCƏR (Ordubad) - vərəm.

DIQQI (Culfa, Ordubad) - bax diqqi.

DIQQILI (Füzuli, Kürdəmir, Qazax, Laçın, Mingəçevir, Ordubad, Şəki, Zəngilan) - 1. balaca. - Diqqili uşağ kimi ağlama (Laçın); - Məyi diqqili vaxtı veriflər ərə (Füzuli); - Mən əvdən biy diqqili qırı gətiydim (Ordubad); - Baxısan, diqqili boyu var, amma özü çox biləndi (Şəki); 2. azca, bir az, bir qədər.

DIQQILINCA (Şəmkir) - bax diqqili (2-ci mə'na).

DIQQIŞ (Cəbrayıl) - azca, bir az. - Zəminini kimsə elə otarıb ki, heç diqqış da qalmayıb.

DILĞER (Goranboy) - uzunqılça.

DILIMBIR (Ağbaba) - çılpaq, lüt. - Oğlan dilimbirdi, çölə çıxə:lməz

DIMBİLİ (İmişli, Ordubad) - 1. kiçik, xırda (Ordubad); 2. az, azca (İmişli) - Bi dimbili alma gəti mə:.

DIMBILIJA (Qazax) - bax

dimbili (2-ci mə'na). - Maşa dimbilya çayotu ver.

DIMBIR (Ağsu) - yumru, girdə. - Dimbir yumru şeyə deyəriük.

DIMBIRI (Ağsu) - təpə. - Qoyunnar dimbiri:n üsdə çıxib.

DIMBIZ (Cəbrayıl) - yumruq.

DIMBIZDAMAX (Cəbrayıl, Zəngilan) - yumruqlamaq, yumruqla vurmaq. - İndi səni dimbizdeyjam (Cəbrayıl).

DIMI: DIMISI BATMAX (Kəlbəcər) - ilqılanmaq, azca işinmək. - Suyun dimisi batif.

DIMIX I (Ağcabədi, Cəbrayıl, Şərur) - çox qisaböylü (adam). - Dimix Məhərrəm gəldi (Şərur); - Bu dimix Kərimin oğlu (Cəbrayıl).

DIMIX II (Cəbrayıl, Culfa, Füzuli) - kiçikquyuqlu (qoyun). - Dimix qoyun, yani quyuğu az olan qoyun (Füzuli); - Qara qoyun dimixdi (Cəbrayıl).

DIMIX III (Tovuz) - baltanın ağızı, kəsən tərefi. - Baltanın dimığını daşa vurma.

DIMIXLI (Xanlar) - bamezə. - Sən də dimixli adamsan, işin ortasında dəsgah başdı:rsan.

DIMIRCIXLANMAX (Ağbaba) - lovğalanmaq; tekəbbürlük, dikbaşlıq etmək. - Öz-özüne dimircixlanma.

DIMIRIX (Culfa, Ordubad) - dirmiq. - Bizdə dimirix olmur (Culfa).

DİMİŞMAX (Meğri) - soyuqdan büzüşmək. - Buzovlar soyuxdan dımışlla.

DIMIZIX (Beyleqan) - sıyıq, duru. - Qatığ dimbizix olmuşdu.

DINCIXMAX (Borçalı, Çəmbərək, Qazax, Mingəçevir) - darixmaq, narahat olmaq. - Mən dincixeram (Borçalı); - Sən niyə dincixersən? (Qazax); - Buryəldim deyn ezbər yaman dincixir (Çəmbərək).

DINÇİLİ (Hamamlı, Tovuz) - az. - O əlindəkinnən dinçili maşa ver (Tovuz).

DINÇİLICA (Tovuz) - bir balaca,

bir az.

DINDI (Salyan) - xörək adı. - Uşaq *dindi* yiyyir.

DINĞA (Meğri) - hündür (qaya). - Bəhrəm bəy çıxey *dingga daşə*, qayidey amisi qızın tüteyinən çägirey.

DINITDAMAX (Culfa) - zilləmək (gözlerini). - *Gör necə də gözdərin dinitdiyi şovul-şovul baxır*.

DINQAX (Tovuz) - bir az, azca.

DINQAJIX (Tovuz) - bir az, azca.

- *Bu axşamlığa dingajix nöyüt ver, çiriyi yandırırm, qarannixdayix.*

DINQI (Cəbrayıł) - vanna.

DINQLI (Gədəbəy, Qarakilsə, Qazax, Naxçıvan, Şuşa, Tovuz) - *bax dıqqılı I.* - *Dinqılı qardaşın adı Baxticamalydi* (Naxçıvan); - *Bizim dinqılı gədə meyrəvə getmir hələ* (Tovuz).

DINQILINCA (Gədəbəy) - kiçik, balaca. - *Sədəfin qızı dinqilinca şeydi, elə bil bu heç onun balası döy.*

DINQIR I (Kurdəmir, Mingəçevir) - *bax danqr. - Odey, Miri teyxə dinqirdi* (Kurdəmir).

DINQIR II (Mingəçevir) - ariq, sisqa.

DINQIR III (Qazax) - qaval.

DINQIRASÜZƏN (Qazax) - yün-gülxasiyyət.

DINQIRVURAN (Qazax) - qavalçalan. - *Gedif oğlu dinqirvuran oluf.*

DINNAJIX (Çəmbərək, Gədəbəy, Goranboy, Qazax, Şəmkir) - lap azca, azca. - *Dinnajix mā: su ver* (Goranboy); - *Dinnajix yağ gəti ərit xəngəldən ötrü* (Gədəbəy); - *Nə qardaşsan e: o toxumnan dinnajix maşa vermədiñ* (Şəmkir); - *Mə:m qavima dinnajix xörəx' goy* (Çəmbərək).

DINT (Meğri) - kəsər alətlərin ağızı (dəryaz, oraq, dehrə və s.).

DIR (Cəlilabad, Lənkəran, Masallı) - 1. aralı (Lənkəran). - *Ağa, qapını bikgə dir qoy; 2. ara (Cəlilabad). - Bi dənə saman gəley qapının dirinən*

düşey içəri.

DIRA (Borçalı) - uşaq oyunu adı.

DIRADÖYMƏ (Borçalı) - *bax dərədöymə.*

DIRBIZ (Kurdəmir, Salyan) - 1. iri üyüdülmüş undan bişirilmiş çörək (Salyan); 2. cod, kobud (Kurdəmir). - *Keçi qızılı dirbiz olur.*

DIRÇIMAX (Gədəbəy) - qaçmaq.

- *Dirçi, çatamməjaxsañ, tez olgunan göröm.*

DIRDA (Borçalı, Hamamlı) - 1. dağın döşü (Hamamlı). - *Dağın dirdasında müəl yer var, mal ki doydu, o müəl yerində yatsuş dincəlir;* 2. ayağın üstündəki dik yer (Borçalı). - *Ayağımın dirdası ağrıyer.*

DIRDABEL (Borçalı) - qozbel. - *Qojalanda adam dirdabel olor.*

DIRDALAMMAX (Borçalı) - qozbelləşmək. - *Qarının beli dirdalantıf.*

DIRDALI (Böyük Qarakilsə) - qozbel.

DIRDEX' (Meğri) - böyük. - *Dirdex' gədəsən, gedip qoşulmuşan xiccamicciya.*

DIRDI (Qazax) - sözünün yerini bilməyen, yersiz danışan.

DIRDINGİ (Qazax) - dəyənək. - *Kişi dəli oluf, dirdingini götürüf tüşüs heyvanın canına.*

DIRDIŞDAMAX (Çəmbərək) - sıxışdırmaq, sıxışdırıb çıxarmaq. - *Alosman arvadın dirişdadi çıxartdı.*

DIRGAN (Basarkeçər, Hamamlı) - *bax diryan. Otu dirgannan tali:rix; - Xorumu dirgannan götürürүx'* (Basarkeçər); - *Durgannan taya yiğirix, otu maşına yüx'lüyüriix'; - Durganı əlinə al, küleşi ver yiğax* (Hamamlı)

DIRGANÇI (Hamamlı) - *bax dirgançı. - Durgançı dirgannan otu tayya verir.*

DIRGEL (Hamamlı) - vaxtından tez doğan qoyun. - *Qoyun payızda doğur, yaza çıxır, ona dirgel de:rix'; Dirləl faraş doğandı.*

DIRIĞIN (Kürdəmir) - velosiped.

- *Dırığın sùrmeydən uşağ dərsdən təzikib.*

DIRQENCƏ (Tərtər) - ariq.

DIRMADIRİŞ (Çəmbərək) - ev-əsik; dolanacaq. - *Məxsət özünə yaxıcca dirmadırış qayrif.*

DIRNAVUC (Quba) - dirmiq. - *A qız, xırmannan dirnavuci gətir.*

DIRNEX: DIRNEYİ DAĞILMAX (Naxçıvan) - evi dağılmış (qarşılaş). - *Səni görüm dirneyin dağılsın, ə mərdimazar.*

DIRNEL (Qazax) - ariq, yön-dəmsiz.

DIRTASA (Xanlar) - ölüvay, yararsız. - *Öyün uşsun, dirtsəsa atti biza satan.*

DIŞARMAĞ (İmisi) - *bax dişermax.* - *Day ot yavaş-yavaş dişarır.*

DIŞARTI (İmisi) - *bax dişerti.* - *Çöli gəzdim, bi tikə dişarti tapbadım.*

DISQARI (Basarkeçər) - *bax dışarı.*

DI:T (Meğri) - *bax dint.* - *Bu qazmada di: yuxdi, bunnan yer qazmax ulmaz.*

DITDAX-DITDAX (Göyçay) - xırda-xırda. - *Gənal kitil-kitil, ditdax-ditdax olur, indi döymə verrix.*

DI:TDAMAX (Zəngilan) - boylanmaq. - *İlan başın çıxardıf maşa sari di:tdiyirdi.*

DITDILI (Ağdam, Cəbrayıllı, Oğuz) - *bax ditdili II.*

DITMIXLAMAX (Qarakilsə) - az-az qazmaq. - *Düserinən ditmixlan, mən de gəlirəm.*

DITTAX (Mingəçevir) - 1. balaca; 2. az, azca.

DI:TTAMAX (Qarakilsə) - *bax dımtdamax.* - *Nə qədər di:ttadimsa, həş nə görə:lmədim.*

DIVILDAMAX (Qazax) - cəld, tez getmək. - *Dərdin alem, quzularımızı divilda get qaytar.*

DIVIR I (Ağdam, Ağdaş, Basarkeçər, Bolnisi, Gədəbəy, Gəncə,

Qazax, Mingəçevir, Şəmkir, Tovuz) - *bax dıbir.* - *Keçi balası bir ildən keçənnən sońra olor divir* (Qazax); - *Divir sürüünün qava:ndae:dir* (Basarkeçər); - *Bi divira mərgi dəysin* (Ağdam).

DIVIR II (Şəmkir) - təpə.

DIVIR-divir divıldamax (Qazax) - xırda addımlarla tez-tez getmək. - *Niyarın qızı üç-dört aydı əyax açıf, indi da: divir-divir divilder.*

DIVIRIX: DIVIRIX YERİMƏX'

(Hamamlı) - xırda addımlarla tez-tez yeriməx. - *O yaman divirix yerir;* - *Həsrəti gördüm, yaman divirix gedirdi.*

DIVIS (Ağdərə) - qıسابoy. - *Qulu boydan çox kiçiy olduğuna ona divis Qulu deirix'.*

DIYDIX (Ağbaba, Bolnisi, Çəmbərək, Şuşa, Tovuz) - sadəlövh, hər deyilənə inanan. - *Nə diydix adamsan, hər şeyə inanırsan* (Ağbaba); - *Abbasın oğlu çox drydix adamdı* (Tovuz); - *Sona diydix arvatdı, həş kimin arası yoxdu onnan* (Çəmbərək).

DIYIR (Ucar) - oyuncaq adı. - *A bala, dərsiivi də oxu, diyir da sür.*

DIZAL (Kürdəmir) - böyük, yekə. - *Dizal oğlansan, özüvi yaxşı apar.*

DIZDANMAX (Basarkeçər, Borçalı) - qaçmaq. - *Hə, nejə dizdandi* (Borçalı).

DIZIDAYLAX (Zəngilan) - çılpaq. - *Yay ki geldi, bı uşaxlar dizidaylax gəzəcaxlar.*

DIZIX (Ağdam, Beyləqan, Füzuli, Kəlbəcər, Tərtər) - 1. yekəpər (Füzuli). - *Ərəstün elə dizixdi ki, qapıdan keçənmir;* 2. qorxmaz, cesəretli (Kəlbəcər); 3. qorxaq (Ağdam, Beyləqan). - *Bu nə dizix adamdı* (Beyləqan).

DIZIXMAX (Cəbrayıllı, Cəlilabad, Füzuli, Kürdəmir, Masallı, Oğuz, Şamaxı, Tovuz, Zaqatala, Zəngilan) - qaçmaq. - *Uşaxlar onu görəy dizixdi* (Şamaxı); - *Sən gələn kimi o dizixdi Oğuz*; - *Heç dala baxmadı da, dizixib getdi* (Zaqatala); - *Ça:ran kimi elə dizixdi ki* (Zəngilan); -

Gör nə dizixir (Füzuli); - *Gördi gəleyəm, dizixdi* (Cəlilabad).

DIZILAMAX I (Çəmbərək) - sahənin otunu oradan-buradan çalmaq. - *Yavılın çökəyin diziliyf gedif Nurular.*

DIZILAMAX II (Çəmbərək) - oynatmaq. - *Qüçüyü dizilama, diş qırılı ha!*

DIZIRIX (Füzuli) - *bax dizqirix.* - *Bu gün yaman dizirix qopmuşdu.*

DIZQAX (Şemkir) - qorxaq. - *Ə:*, nə dizqağ adamsa, işdən də adam qorxarmış?

DIZQIRIX (Kurdəmir) - külək, tufan, çovğun. - *Qişda dizqirixdan baş aćamadılar.*

DIZLAMAX (Meğri) - atmaq, tullamaq. - *Ver, qulim getdixçan dizleyim, gessin düssün dərənin dibinə.*

DIZMAN I (Ağbaba, Ordubad, Tərtər, Ucar) - yekə, böyük, iri. - *Bu dizman qızlar oxuyan döyül* (Ağbaba); - *Onnan güləşmə, o, dizman adamdı* (Ucar).

DIZMAN II (Çəmbərək, Füzuli, Şərur) - 5-7 yaşında erkək qoyun. - *Hasanlı bazara bir dizman apardı satmağa* (Çəmbərək); - *Azmannan addiyanda olur dizman* (Füzuli); - Altı yaşılı qoyuna dizman diyəllər (Şərur).

DIZMIRIXLI (Qarakilsə) - 1. bəzək-düzəkli; 2. təmtəraqlı.

DIZMIRRIĞ (İmişli) - qolu-güclük. - *Dizmirriğ eləmə, get mal nobatına.* <>**Dizmirriğ gelməx'** - qolugüclülük etmək. - *Mə: nə dizmirriğ gelirsən, bəssi day.*

DIZİŞ (Mingəçevir) - qaraçıraq.

DIBAX (Ordubad) - mövsümün sonunda yiğilan yemiş.

DIBCİK (Lənkəran) - qazanaltı. - *Dibciyi qoy qazanın altına.*

DIBÇİL (Əli Bayramlı) - qoşulan öküzlərin kotan tərəfdən birinci cütü.

DIBÇÖVİRƏN (Yerevan) - təneke qabların qırğını qatlamaq üçün istifadə olunan alət. - *Ədə, get Kərimgildən*

dibçövireni al gəti.

DIBƏX' (Ağbaba, Basarkeçər, Cəbrayıl, Füzuli, Göyçay, Kurdəmir, Ordubad, Şahbuz, Zaqatala) - *bax dibəy.* - *Qız, bi bibarı apar dibəx'də döy* (Ordubad); - *Apar bi çeltiyi dibəx'də döy gəti* (Cəbrayıl). - *Dügtüni, biğdani dibəx'də qabığım alıp pişirrik* (Kurdəmir); - *Dibəx' kiloyarım, iki kiloy taxıl apara bilər* (Basarkeçər); - *Dibəx'də duz döyüllər* (Şahbuz).

DIBƏY (Naxçıvan) - 1. duz, yarma, çəltik və s. döymək üçün içi oyulmuş daş və ya götük; 2. həvəngdəstə. - *Ay Fatma, dibəyinizi ver, bir az duz döyüm.*

DİBLƏMƏG (Lənkəran) - plovun yanmaması üçün qazanın altını palçıqla suvamaq, şirələmək. - *Qari çölməyi dibi:r.*

DİDAR (Şamaxı) - imkan. - *Didarım yoxdu.*

DİDAVAN (Qafan) - ilk cüce, yumurtadan birinci çıxan cüce. - *Sarı toyuğun altda oniki yumurta qomyuşdum, didavanı göründü, beyjə hamısı çıxar.*

DİDDƏMƏK (Kurdəmir) - deşmek.

DİDDİ (Kəlbəcər) - ağaçanad. - *Zalim ağlunun diddisi yatmağa qoymur.*

DİD: DİD VIRMAĞ (Kurdəmir, Qəbələ) - 1. cüçərmək (Kurdəmir). - *Arpa yenice did virib;* 2. deşmək (Qəbələ). - *Cüce yumurtya did virip.*

DİDDİLİ (Ağdam, Bakı, Bərdə, Kurdəmir, Laçın, Oğuz) - *bax diddi.* - *Kür qırğındında diddili çox olur* (Bərdə).

DİDEY (Zaqatala) - böyük qardaşa müraciətlə deyilən söz.

DİDƏ (Quba) - ana. - *Didə, çüreg vər mənə.*

DİDƏBAN (Şamaxı) - tüsəngin nişangahi. - *Bu tüsəngin didəbani çox balacadi.*

DİDİNTİ (Qazax) - yun qırıntısı, qalığı. - *Bu yun nə: lazımdı, hamısı didintidi.*

DİDİY (Zaqatala) - ata. - *Mənim didiyim şofır işdiyir.*

DİDMƏ (Zəngilan) - yumrulanıb qurudulmuş mal peyini. - *Didmə sajn altda yaxşı yanır.*

DİFDIX' (Qazax, Tovuz) - saç. - *Duruf difdiyiñi yolaram, çox danışdırma məni* (Qazax); - *Gəlif sənin o difdix'ləriñi yolujam, ay yazix* (Tovuz).

DİFDİRİNGİ (Lənkəran) - yün-gülxasiyyet.

DİĞƏ (Şamaxı) - yaylaq. - *Ya digəsində olar, ya qışdağında.*

DİĞİ (Qax) - *bax diki.*

DİGIRD (Şamaxı) - arabanın qolu. - *Arabanın digirdi sinib.*

DİĞ (Quba) - peyin, qoyun qığı. - *Cəfər diğdən gübrə çıxartdı.*

DİĞDİĞƏ (Cəbrayıl) - puç, içi boş (qoz). - *Diğdiğə qozın ləpəsi olmaz.*

DİĞLƏMMƏG (Quba) - bərk kədərlənmək.

DİX' (Göyçay, Mingəçevir) - *bax ding.*

DİX'XİRƏTDƏX' (Çəmbərək) - pisxasiyyət (adam). - *Dix'xirətdəx' adam heş yanda camahatnan yole:tməz.*

DİX'XİRTDƏX'LİX' (Çəmbərək) - pisxasiyyətlilik. - *Qaraniñ başına hər iş gəldi dix'xirtdex'liyinin üstünnən.*

DİJMİR (Meğri, Ordubad) - nadinc, şuluq. - *Səlimin bir dijmır uşağı var* (Meğri); - *Yaman dijmır uşaxdı o* (Ordubad).

DİKƏ (Salyan) - təndirin yanında xəmir tabağı qoyulan dik yer. - *Dikə təndirin yanındalar; - Dikə:n üsdünə biz xəmir tabağın qoyerəğ.*

DİKİ (Zaqatala) - motal. - *Əli bu gün diki almışdı.*

DİKİCİQ (Zaqatala) - *bax diki.* - *Dadaş dağdan mə:mçün bir dikiciq gətirmişdi;*

DIQASİN (Lənkəran) - çayda balıq tutmaq üçün tor. - *Diqasını çək, balıq tüşür; - Diqasını iki nəfər çəkər.*

DİQİR (Qax) - qalmaqla, səs-küy.

- *Kiri hələ, diqir eləmə.*

DİQQİ (Naxçıvan, Ordubad) - vərəm xəstəliyi. - *Diqqi pis xəstelikdi* (Ordubad).

DİLƏB (Bakı, Ordubad, Şamaxı) - taxça. - *Mücri dilabbdadi* (Şamaxı).

DİLAF (Gəncə, Oğuz, Şuşa) - *bax dilab.* - *Tez ol, dilafdan bir az mürəbbə çıxart gəti, qonağın qavağına qoy* (Gəncə); - *Dilafa qab da yiğillar, yorğandöşəx' də* (Şuşa); - *Dilaf həblə bir lampa boyda olur* (Oğuz).

DİLAL (Gədəbəy) - *xingal.* - *Dilalı qaşixnan ye:irix'.*

DİLƏNQA (Şəki) - meşədə ağaca vurulan nişan. - *Mesədə ağacı miçətdiyirdi hökümət, huna dilanqa diyirdilər.*

DİLAV (Qax) - *bax dilab.*

DİLAVASAR (Qax) - çatlamamaq üçün divarın ortasına qoyulan ağac.

DİLBAŞ (Culfa, İmişli, Şamaxı, Zəngilan) - 1. qaramalın dilində emələ gələn işi (İmişli, Culfa, Şamaxı); 2. dildə sərgi, qızartı (Zəngilan). - *Üş-dörd gündü dilim dilbas olup.*

DİLBAZ (Salyan) - dilli-dilavər. - *Bi qız çox dilbaz qızdu; - Dilbaz adam zirəy olar.*

DİLΒƏND (Qax) - tərcüməçi.

DİLÇIRAN (Qazax) - yemiş növü. - *Dilçiran şirin olor.*

DİLÇİ (Qax) - aravuran.

DILDALIYAN (Basarkeçər) - sarışığa oxşar bitki. - *Dildaliyanı hələbelə yemillər, ama onnan dən çıxır künçüt kimi.*

DİLƏDÖYMƏ (Zəngilan) - uşaq oyunu adı.

DİLƏMAX (Qax, Şəki) - nişanlamaq. - *Qızı gələndə burda dilədim getdi* (Şəki); - *Bu gecə qızı diləmağa gələcəxələr* (Qax).

DİLƏNKƏ (Cəlilabad) - meşənin qırılmaq üçün ayrılmış sahəsi. - *Ağac*

qıranda dilenkədən qireylər, yoxsa abeşig tutey.

DİLXIRTMA (Şamaxı) - 1. soyuqlama nəticəsində qaramalın dilində emələ gələn iş; 2. dildə sərgi, qızartı.

DİLXƏ (Göycəy) - taxça.

DİLİÇİQQAX (Gence) - pəltək. - *Diliçiqqax Urusdamin oğlu indi gör nə fiğan qayrir.*

DİLIDUZDU (Şemkir) - aravuran. - *Banı çox diliduzdu arvatdı.*

DİLİĞARACA (Çəmbərək) - malin ağzında olan xəstəlik. - *İnəyimiz diliğaraca olmuşdu, dədəm ülgüşnən qazıldı, yerinə duz basdı.*

DİLIT (Şəki, Tovuz) - dəfə, kərə. - *Partal çox çıx'lenəndə aşmağ olmur, iki dilit, iş dilit yüyüsən, gənə ağarmayı (Şəki); - Üş dilit bizdən pul alıllardı Hıqalay vaxdı (Tovuz).*

DİLLƏMƏK (Zaqatala) - qeybət etmək, birinin dalınca danışmaq. - *Ağaya dilledilər.*

DİLLİYARA (Qazax) - yara adı.

DİLMƏZLUM (Çəmbərək) - uşaq oyunu adı. - *Uşaxlar dilməzlum oynuyullar.*

DİLO (Berdə, Gedəbəy, Göyçay, İsmayılli, Kürdəmir, Oğuz, Şamaxı, Tərtər) - *bax dilab.* - *Tez ol, qızum, tayqulpu diloya qoy (İsmayılli); - Qab-qacağı diloa qo:rux (Kürdəmir); - Dilodan yükü gəti, yer düzəlt (Oğuz); - Qab-qacax yiğär diloya bizim arvatdar (Gedəbəy); - Diloa hər şey qo:yrux (Tərtər).*

DİLO:ÇA (Kürdəmir, Ucar) - balaca taxça. - *Yəhərcəmi dilo:çadadi (Ucar).*

DİLO:SAR (Şəki) - çardağın kənarlarındakı açıq yer. - *Çardağa to:x dilo:sardan girmişdi.*

DİLOV (Ağdaş, Zaqatala) - *bax dilab.*

DİLVEN (Qax) - dilavər. - *Bəysi menin dilvendi.*

DİM (Qax) - ilik.

DİMİZ (Ağdam, Şemkir) - sakit. - *Ə:, dimiz dur (Şemkir); - Həmid kişi dimiz adamdı (Ağdam).*

DİMMƏVER (Tovuz) - vergi adı (köhnə).

DİMRIX' (Gədəbəy, Qazax) - 1. iri (duz ve s.) (Qazax). - *Duzu yaxşı döymöyüfsən, dimrix'di;* 2. kök (Gədəbəy). - *Bu əmliy o birinnən dimrix'di de:sen.*

DİMRIX'LƏNMƏX' (Çəmbərək, Tovuz) - 1. böyümək; 2. kökəlmək.

DİMİRİY (Qazax) - diribaş.

DİNAB (Bakı, Şamaxı) - xörək bişirmek üçün qaynadılan su. - *Nəcibə, dinab çox şordu (Bakı).* <>**Dinab qoymağ** - xörək bişirmek üçün su qaynatmaq. - *Aşçun dinab qoy, usaqlar pisa:tda gələllər, tez ol;* - *Əgiz, ged exşəmə bir az dinab qoy ki, xörəg bişirəg (Bakı).*

DİNAXOR (Saatlı) - balıq tutmaq üçün düzəldilmiş yer.

DINAQUR (Qax) - kiçik ocaq.

DİNÇƏXSİZ (Ağbaba) - hövsələsiz. - *Nə dingəx'siz adamsan ə: bir qoysaşa görəx' no:lur bu işin axırı.*

DİNDƏLƏMƏX' (Qazax) - dimdikləmək. - *Saxsağan comuşun başına tüşər dindəler.*

DİNDİLİM (Qax) - cincilim.

DİN: DİNİ ÇIXMAX (Cəbrayıl) - azca soyumaq.

DİNDO (Yardımlı) - gülünc.

DİNƏTDƏMƏX' (Çəmbərək) - *bax dənətdəməx'.* - *İçəri gəlsənə, niyə çöldə di:ṛətdi:rsənə.*

DİNƏVIŞ (Füzuli, Ordubad, Tərtər, Zəngilan) - ölçü vahidi (Gence) - *Bi dinəviş iki:rəvənge yarımdı (Ordubad); - Dörd dinəviş buğda bir çanaxdı (Tərtər).*

DİNG (Cəbrayıl, Lənkəran, Mingəçevir, Oğuz, Şəki, Zaqatala) - çəltik döyen qurğu. - *Dingin dişləri töklüb deyin çəltik döyəmmir (Cəbrayıl); - Su dingi olur, ayax dingi olur (Oğuz); -*

dingə

Düyümüz qurtalıtdı, çəltiy aparasıyux dingə (Şəki); - Bu, su dingində doğlılıb, alahi şeydi (Lənkəran).

DİNGƏ I (Cəbrayıl, Cənubi Azərbaycan, Şamaxı) - 1. hündür yer, təpə (Cəbrayıl, Cənubi Azərbaycan). - Dingədə çoban qoyun otarırdı (Cəbrayıl); - Öyin qabağı dingədi (Cənubi Azərbaycan); 2. camaatin söhbət üçün toplaşlığı yer (Şamaxı). - Dingədə gör kimlər var?

DİNGƏ II (Çəmbərək, Gəncə, Qazax, Şəmkir) - 1. kiçik qoz ağacı (Gəncə, Qazax). - Qalxozun zəmisinin qıraqındakı kollıxdı bir dingə var (Gəncə); 2. kötük, kəsilmiş ağacın kötüyü (Çəmbərək, Şəmkir). - Meşəbeyi dingələrin hamisina möhür vuruf (Şəmkir); - Aşağıkı butağı dingədən kəs, quruyuf (Çəmbərək).

DİNGƏ III (Borçalı, Gəncə, Hamamlı, Kürdəmir, Qazax, Ordubad, Saatlı, Şamaxı) - 1. başa bağlanan bəzək geyimi (Gəncə, Qazax, Ordubad, Şamaxı). - Başımın dingəsi açılıb (Şamaxı); Bu gəlinin dingəsi də var (Ordubad); 2. cələng (Borçalı, Hamamlı, Kürdəmir, Qazax) - Dingə də:rməi saxnax kimi olur (Hamamlı); - Dingə, qadınlar başdarına yumru qo:rdular, sancax taxirdilar belə (Qazax); - Dingiyi qojalar qoymaz, cəhəllər qoyar (Borçalı).

DİNGƏDAMAĞ (Oğuz) - 1. kobud; 2. deyingən; 3. küseyən, tezinciyən. - Qonşum olduxça dingədamağ adamdı.

DİNGƏXANA (Quba) - camaatin söhbət üçün toplaşlığı yer.

DİNGƏLƏN (Qazax) - canlı varlıq. - Hami köçüs, yurtdarda bir dingələn yoxdu.

DİNGƏLMƏX' (Qazax) - dayanmaq. - Cox gözümün öyünnən ucorstan, gəlif bir qavağında da dingəldin.

DİNGƏNƏ (Qarakilsə) - çəltikdöyən qurğu.

DİNGİ (Yerevan) - ting. - eya, əli bizə beş dənə armit dingisi ver.

DİNGİLİM FUŞ (Ucar) - bir yerdə qərar tutmayan, səbirsiz. - Dingilimfuş Misdaşa elə indicə burdeydi.

DİNGİLİNFIS (Kürdəmir) - yelbeyin. - Yaman dingilinfis adammış bi Quli.

DİNGİRİŞ (Qazax, Şəmkir, Tovuz) - yüngülxasiyyət. - Dingiriş olma, qoy gəlsinnər özdəri aparsınlar (Şəmkir).

DİNGİŞDIX' (Çəmbərək) - yüngülxasiyyətlilik. - Az danış, dingişdiy eləmə.

DİNİZ (Ağdam, Şəmkir) - bax dimiz. - Məhəmməd kişi diniz adamdı (Şəmkir); - Ə:, diniz dur (Ağdam).

DİNQƏ (Qax) - dağın zirvəsi.

DİNQLUŞ (Tərtər) - 1. uşaq oyunu adı; 2. uşaq oyununda istifadə olunan qurğu.

DİNMƏX' (Gədəbəy, Qazax) - ara vermek, sakitleşmək. - Yel di ndi (Qazax); - Yağış di ndisə, dura:η, tüše:η yola (Gədəbəy).

DİNNİX' (Qazax) - nəsil. Bu yerrərin hamısı Suanverdi xanın dinniyi oluf.

DİNO (Bakı) - bax dinab.

DİNŞƏMAX (Şəki) - qulaq asmaq.

DİNSƏMƏX' (Berdə, Cəbrayıl, Kürdəmir, Qax, Qazax, Tovuz) - bax dinşəmax. - Qapı:n dalınnan dişəyör bizdən qiyvat qırıllarmı? (Tovuz); - Qapının dalınnan dişədim, çox şey eşitdim (Berdə); - Dişə, qör sağa nə deyiyyəm (Qax).

DİNSİMƏX' (Çəmbərək) - bax dinşəmax. - Yasarnan illaz gap eliyəndə dişədim, bizdən danışıldilar.

DİPDIX' (Xanlar) - mahmız. - Dipdix' xoruzun dirnağının geri dalındo:lor.

DİRƏ (Qazax, Mingəçevir) - qayış

(dirədöymə oyununda istifadə olunur).

DİRƏCƏN (Ordubad) - cir ari, çöl arası.

DİRƏDÖYMƏ (Ağcabədi, Ağdaş, Qazax, Tovuz, Yevlax) - *bax dərədöymə*. - *Dirədöymədə sekkiz uşaq oynuyur* (Yevlax); - *Dirədöymədə toqqaynan vurullar qurşaxdan aşağı* (Ağcabədi).

DİRƏM-DİRƏM (Naxçıvan) - 1. az-az; 2. xırda-xırda. - *Dirəm-dirəm qar gəlir*.

DİRƏMƏ (Mingəçevir) - basa-basa doldurulmuş.

DİRƏŞMAX (Şəki) - tə'kid etmək. - *Mə: dirəştidi ki, gərəx' bizi gedəsən*.

DİRƏŞMƏX' I (Qafan) - üzünə durmaq. - *Firiddun Mixdarın üzünə dirəşdi ki, kitabı sən oğurlamışan*.

DİRƏŞMƏX' II (Çəmbərək) - çətinliklə ayağa qalxmaq, ayaq üstə durmaq (təzə doğulmuş heyvan haqqında). - *Buzoy dirəşdi, böylə anasın əmdi*.

DİRET-DİRET (Gədəbəy) - hissə-hissə. - *Diret-diret yola salıp kim camahati, inciyən olmasın bizdən*.

DİRƏXLƏMƏX' (Çəmbərək) - müdafiə etmək. - *Misgar səni yamanca dirəx'lədi*.

DİRƏVƏNGİ (Başkeçid) - arabanın hissəsi.

DİRGANÇI (Basarkeçər) - tayaya yaba ilə ot verən adam.

DİRGƏNƏ (Qax, Zaqatala) - pendir yumrusu, parçası. - *Anam mənə dirigənə verdi* (Qax).

DİRHANA (Qax, Zaqatala) - nehrənin, boçkanın yanlarına çəkilən dəmir. - *Dirhanaları yaxşı sal, nehrə axmasın* (Zaqatala).

DİRİ (Bakı, Gəncə, Kürdəmir, Şəmkir) - yaxşı bişməmiş. - *Aşın düyüsü diri oluf, qonaxların yanında biyavir olajiyix* (Gəncə); - *Diri düyüyü qavağına qoyusdu, ala aşdi yi* (Şəmkir).

DİRİK (Laçın) - çevik, qoçaq. -

Bizim gətdə dirik lap uzun bir adam vardi.

DİRİNGƏ (Bakı, Ordubad) - oyun havası. - *Nadir diringəni mügamatdan yaxçı çalır* (Ordubad).

DİRİNGİ (Ağdam, İsmayıllı) - 1. *bax diringə* (İsmayıllı). - *Diringi çalsalar bəlkəm sümüyümə düşdü oynamadı*; 2. çalığı (Ağdam).

DİRİT I (Şəki, Tovuz) - *bax dilit*.

DİRİT II (Zəngilan) - hissə, parça. - *Bağın ya:nda iki dirit yer belləmişəm*.

DİRİT III (Çəmbərək) - növbə. - *Bü:n qoyna getməx' sənin diritində*.

DİRMİRMAĞ (Quba) - dirmiq-lamaq. - *Abdulməcid bağı dirmirdi*.

DİRMİY (Kürdəmir) - *bax dimrix'* (1-ci mə'na).

DİRNAVUC (Quba) - dirmiq. - *Dirnavuci gəti*.

DİRRİG (Bakı, Şamaxı) - ev eşyaları. - *Öymizə dirrig lazımdı* (Şamaxı).

DİRRİX' (Gəncə, Şəmkir) - yaşayış, dolanacaq. - *A balam, yayın bu istisində bu nə gündü, nə dirrix'di sən çekirseñ*.

DİRSƏG (Quba) - hörgüt (dəvədə).

- *Dəvənün dirsəqlərinin arasında uturmağ çux irahat uladı*.

DİRSƏLMƏX' (Gədəbəy) - çox geyilmək nəticəsində nazilmək, köhnəlmək, köhnəlib yırtılmaq (paltara aid). - *Şalvarın dizi dirsərif, təzəsin alam gərəx'*.

DİRSİLMƏX' (İmişli) - azalmaq. - *Cualda un bir az dirsilib*.

DİRYAN (Basarkeçər) - üçdişli yaba. - *Diryani ver, otu haraviya yux'lü:m*.

DİRZƏLƏMƏX' (Gəncə) - yaxşılaşmaq, əmələ gəlmək (xəstəlikdən sonra). - *İsitmədən sonra yeniyə dirzələməyə başdamişdı*; - *Yenijə dirzəli:rsəñ, özü rü soyga vermə*.

DISGİNMAX (Şəki) - iyənmək. - *Hər şeydən disginmax yaxşı döyli*.

Dİ:Ş (Gədəbəy) - *bax diyış*. - *Di:ş adamnan zəhləm qedey mə:m.*

DİŞDƏLƏKSİZ (Yevlax) - nadinc. - *Malahat dişdələksiz uşaxdı.*

DİŞDİ (Cəbrayıl, Zəngilan) - arabanın qolu, dişlə.

DİŞDİMİZ (Qazax, Mingəçevir) - dinc, sakin.

DİŞDİY (Tovuz) - yüngülxasiyyətlilik. - *Ə,:bu di:şdiyi nənə el çex'sə ñə.*

DİŞƏ I (Kürdəmir, Meğri, Salyan) - cücerti. - *Taxıl dişə verdi* (Salyan).

DİŞƏ II (Kürdəmir) - qamış növü.

DİŞƏ III (Ağdam) - doğranmamış (yarpaq). - *Qurda ikimincidə dişə yarpax verrix'.*

DİŞƏ IV (Füzuli) - daşyonan alət.

DİŞƏG (İmişli) - dəyirmən daşındaki girinti-çixıntı, dişlər. - *Dəyirmən daşında dişəg olır, dəni ezməgə.*

DİŞƏMAX (Şəki) - dişli kəsici alətləri (mişar, oraq və s.) itiləmək. - Urağın ağızı dişənəsidi.

DİŞƏMAX (Şəki) - *bax dinşəmax.* *Di:şə, gör nə diyr.*

DİŞƏMƏX' (Cəbrayıl, Füzuli, Gəncə) - dişini dəyişmək. - *Uşax dişini dişədi, yeddi yaş tamandu* (Gəncə); - *Misdaşa kişi dişini dişiyif* (Cəbrayıl).

DİŞƏRƏNMAĞ (Quba) - cücmək. - *Mart ayına ağajdar başdiyədi dişərənmağa.*

DİŞƏRMAX (Şəki) - cücmək. - *Toxumu süyə saliyix, dişəriy, sora saçiyix.*

DİŞƏRMƏG (Kürdəmir, Qafan, Sabirabad, Salyan, Şərur) - *bax dişərmax.* - *Bizim bağda ot dişəribid* (Qafan); - *Taxıl payızda dişərər* (Salyan); - *Çayır yerdən dişərir* (Kürdəmir).

DİŞƏRTİ (Qafan) - cücerti. - *Kəvşənin dişərtisi var.*

DİŞĞARI (Ağdam) - bayır, çöl. - *Otur evdə dişğarıya çıxma, so:xdı.* <> *Dişğarı iş tutmağ* - el adətindən kənara çıxməq. - *Dişğarı iş tutmax da siz*

törəmiyə qalif dayna.

DİŞXARCI (Ağcabədi) - oğlan evi tərəfindən qız evinə göndərilən ərzaq. (qoyun, un, qənd-çay və s.). - *Oğlanın atası qızın atasına dişxarci verir.*

DİŞQURDDUYAN (Zəngilan) - bitki adı. - *Zəminini dişqurdaduyan ağızınö:türüf.*

DİTDÄQ (Kürdəmir, Ucar, Zərdab) - bir az. - *Ana, o yağdan ditdaq əppəyimin üsdünə qoy* (Zərdab); - *Ditdaq duz ver mə:* (Kürdəmir); - *O duzdan ditdaq bira tök* (Ucar).

DİTDİLİ I (Basarkeçər) - yüngülxasiyyət. - *Nə ditdili adamsa nə sən.*

DİTDİLİ II (Ağcabədi, Ağdam, Cəbrayıl, Göyçay, Xocavənd, Kürdəmir, Mingəçevir, Oğuz, Sabirabad) - ağaqqanad. - *Bi:l ditdili azdi* (Ağdam).

DİTDİM (Berdə) - *bax ditdili II.* - *Kür qıraqında ditdim çox olur.*

DİVAXDI (Ordubad) - mövsümün sonunda yiğilan yemiş.

DİVEX' (Oğuz) - *bax dibey.*

DİVƏX' (Gəncə, Qazax, Şəki, Şəmkir, Tərtər) - *bax dibey.* - *Gəti, divəx'də bir ez çəltix' döyəx'* (Şəmkir); - *Divəx'də duz dö:ullər* (Tərtər); - *Duzu, düyüyü divəx'də döyəllər* (Qazax); - *Divəx'də hər şey döyməğ olur* (Şəki).

□ **Divəx' vurmax** (Qazax) - yelləncəkdə ayaqları dizdən bükübəcəməqlə sür'əti artırmaq.

DİVİN (Kürdəmir, Sabirabad) - yun paltar.

DİYANDOLDURUM (Bakı) - *bax dayandoldurum.*

DİYDİŞ (Qazax) - yüngülxasiyyət. - *Məhərrəm də adamdımı, diydişin biridi.*

DİYİR I (Cəbrayıl, Mingəçevir) - 1. təkər (Cəbrayıl). - *Arabanın diyiri çıxıf;* 2. fırıra (Mingəçevir).

DİYİR II (Göyçay) - mütəkkə.

DİYİRREK (Mingəçevir) - fırıra.

DİYİŞ (Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - yüngülxasiyyət. - *Diyiş*

adamda nə:zir qanacax, mərifət (Gədəbəy). <>**Diyiş-diyiş danışmax** (Çəmbərək) - mənəsiz danışmaq. - *Diyiş-diyiş danışma, başım ağrı:r* (Çəmbərək); - *Diyiş-diyiş danışır, gülməx' də bulara bir peso:luf* (peşə olub) (Tovuz).

DİYLƏ (Kürdəmir) - xörək adı. - *Diylə pişir xəsde:n eyni açılsın.*

DİYNƏVİÇ (Qafan) - göhnə ölçü vahidi (bir kiloqram tutan mis cam). - *Qulu bu gün bir diynəviç bugda aldı.*

DİYSİNCEM: DİYSİNCEM ELƏMƏX' (Qazax) - iyrəndirmek. - *Bu etin iysi saf diysincəm elədi bizi.*

DİYSİNMEX' (Bəsarkeçər, Borçalı, Gəncə, Hamamlı, Qazax, Mingəçevir, Şuşa, Ucar) - iyrənmək. - *Ay uşağ, o xörəyden mən diysindim* (Borçalı); - *Yangır adam hamını diysindirir* (Qazax); - *Uşağ xörəx'dən diysinif, yemir* (Gəncə); - *Adam diysinsə, yiəmməz* (Şuşa); - *Nə olsa diysinirsən, yemirsən* (Ucar); - *Mən etdən yaman diysinmişəm* (Hamamlı).

DİZALTI (Hamamlı) - evlənər kən qızın ata-anasına oğlan tərəfindən verilən pul və ya mal. - *Gərəx' manşa dizaltı verəsen ki, qızımı oğluna verəm.*

DİZDIX' (Bakı, Cəbrayıl, Füzuli, Hamamlı, Qax, Qazax, Lənkəran, Şəki, Tərtər) - 1. qadın alt və üst tumanı (Bakı, Qax, Tərtər, Füzuli). - *Özümə dizdiy aldım* (Füzuli); 2. kişi alt tumanı (Lənkəran, Hamamlı, Şəki). - *Gümüşü qlasdan dizdix' tikif giyərdim* (Şəki); - *Qızı, qəleyə gedisən, pul verim mə: bi dizdix' çit al* (Lənkəran); - *Əşı, dizdiyim yurtul, ma: bir dizdix' al* (Hamamlı).

DİZDÖŞƏYİ (Ordubad) - döşəkçə.

DİZİLİLƏMƏK (Zaqatala) - bir şeyi ovucda sıxmaq. - *Qovuti dizili ləmək lazımdı.*

DİZLİ (Qax) - ovuc.

DİZMAN (Ordubad) - altıyaşar, altılık keçi. - *Dayımgilin dizmanını gecə*

qurt dağıdıp.

DİZMARI (Ağdam, Ordubad) - qurudulmuş üzüm, kişmiş. - *Bazardan qayıdanda uşaxlara biraz dizmari al gəti* (Ağdam).

DİZZİY (Cəlilabad, Göyçay, Kürdəmir, Qax, Mingəçevir) - *bax dizdix'.* *Dizziydən ötri səkkiz ərşin çit almışam* (Qax).

DOAX (Bolnisi, Qazax, Tovuz) - 1. xəmir yaymaq üçün xüsusi dairəvi taxta; 2. qabın ağızını örtmək üçün dairəvi taxta qapaq.

DOBBU (Ağdam) - çolaq.

DOBI (Göyçay) - küpəoxşar balaca saxsı qab.

DOBİ (Sabirabad) - sırlıqlı.

DOBLƏ (Bakı) - baca. - *Cörəy yapıllar, doblədən tüssi gəlir.*

DOBU I (Qax, Şəki) - *bax dobı.* - *Dobu:n içində accənə qatix var* (Şəki).

DOBU II (Sabirabad) - *bax dobı.*

DODAXBİRƏMƏX'

(Çəmbərək) - ağızına kimi doldurmaq. - *Parxacı bulamıyan dodaxbirrədim;* - *Çualı taxılınan dodaxbirrəmə, bağlammaz ağızı ha..*

DODAXLAMA (Gəncə) - ağızbaağız, ağızına kimi dolu. - *Sarı camışın sərnişinən dodaxlama südü olur.*

DOD: DOD ELƏMƏK (Mingəçevir) - qoçaqlıq eləmək.

DODI: DODI VERMƏK (Bakı) - yalan sözlərlə (və'dlərlə) başından eləmək.

DODMOD (Bakı) - birsayaq, birtəhər. - *Günnərimizi dodmodnan vurux başa.*

DO: DO: GƏLMƏX' (Ağdam, Kürdəmir, Mingəçevir) - qalib gəlmək. - *Cəbi Səfərə do: gələr* (Ağdam); - *Biz olara həmişə do: gəlmışık* (Kürdəmir); - **Do: düşmeg** (Bakı, Salyan) - fürsət düşmək, imkan düşmək. - *Sə: də do: tüşdi* (Salyan); - *Əlüvə do: düşüb?* (Bakı).

DODU I (Ağdam) - avara.

DODU II (Ağdaş) - əmiarvadı.

DODURĞAYI (Laçın) - e'tibarsız.

- O, dodurğayı adamdı.

DOĞANAX I (Şəki) - tütin düzülmüş iplərin keçirildiyi ağac qarmaq.

DOĞANAX II (Gəncə) - dərini yumşaltmaq üçün istifadə olunan tiyəli haça alet. - *Papaxçular üçün doğanax gərəhli şeydi.*

DOĞANAXLAMAX (Gəncə) - doğanaqla dərini yumşaltmaq. - *Dəri doğanaxlammasa yumşalmaz;* - *Diyarı, dəriləri doğanaxlıyış gəlirəm.*

DOĞANAXLIX (Cəbrayıl, Gəncə) - doğanaq düzəltmək üçün yararlı ağac. - *Meşيء:dəndə bir ki dənə doğanaxlix ağaç kəs geti* (Gəncə); - *Mə: bir doğanaxlix lazımdı* (Cəbrayıl).

DOĞDÌ-BİTDÌ (Şamaxı) - dədə-baba. - *Qado:yalim, doğdı-bitdi bırda olanıx.*

DOĞMAX (Şerur, Tərtər) - yumurtlamaq. - *To:ux doğdu* (Tərtər); - *Toyuğ doğanda yaman qaqqanax çəkir* (Şerur).

DOĞRAMA (Qazax) - oyuq.

DOĞRUMDAŞ (Sabirabad) - çaydaşı. - *Adil doğrumdaşın pencerəni sindirdi.*

DOĞUZDUX (Cəbrayıl) - su dəyirmanında pərlərin yerləşdiyi yer. - *A bala, keş belə, düşərsən doğuzduğa, pər virar, baş-gözü: dağıdar.*

DOQQAR (Gədəbəy) - inadkar. - *Nə doqqar adamdı Qulu.*

DOQQAZ I (Qafan, Oğuz) - çəper.

DOQQAZ II (Borçalı, Gəncə, Gədəbəy, Göyçay, Qazax, Qax, Şəki, Tovuz, Ucar) - kənd küçəsi, əsas yoldan məhellələrə ayrılan yol. - *Aravanı doqqaza çəkdirim* (Ucar); - *Bizim doqqaza diyllər Qolxoz küçəsi* (Şəki); - *Ne incinesin, doqqaza çıxsana* (Qax); - *Camahat doqqazda səni gözdüyüür, sən də öydə laqqırtı vurursaŋ* (Gəncə); - *Doqqaz yoldan ayriler* (Gədəbəy).

DOQQAZ III (Berdə, Bolnisi, Gədəbəy, Göyçay, Qazax, Kəlbəcər,

Kürdəmir, Salyan, Tərtər, Tovuz) - küçə qapısı, həyət qapısı. - *Doqqaz niyə bağlılı, tez ol ged aç, indi bu sa:t mallar gələsidi* (Berdə); - *Doqqaz iki deşikli ağacı, basırlılar yerə, deşiyinə köndələn pərdi keçirdillər* (Kürdəmir); - *Doqqaz qayırib, üç qoşa keçirərdilər* (Göyçay).

DOQQUDON I (İmişli) - yara adı. - *Uşağı vaxtı qıçına doqqudon çıxıb, o:n yeridi bi.*

DOQQUDON II (Göyçay, Laçın) - iynəyarpaqlı, kolaoxşar ağac adı. - *Dayımgıl meşədən bir araba doqqudon gətiriblər* (Göyçay).

DOQUŞ (Şəki) - balaca saxsı qab. - *Duluzdan bir doquş aldım.*

DOL (Bakı, Cənubi Azərbaycan, Culfa, Gəncə, Qarakilsə, Ordubad, Salyan, Şamaxı) - ağac, taxta və ya mal gönündən hazırlanmış qab (vedrə, tuluq) - *Dol cirildi, daş, çımqıl kişiñin başına töküldi* (Bakı); - *Dol çox ağır gəlir, billar çəhdilər, gördülər quyu iştxlaşır* (Qarakilsə); - *Bizim dol deşilipdi, su saxlamırı* (Cənubi Azərbaycan).

DO:LA (Gəncə, Mingəçevir) - kəklik tutmaq üçün tələ. - *O:çular do:layan kəklik o:luyullar* (Gəncə).

DOLAB (Kürdəmir, Şuşa) - 1. hiyləgər, bic. - *Əlirza yaman dolabdi* (Kürdəmir); 2. hiylə, firıldaq, bicilik. - *Əhməd dolabdan başqa bir iş bilmir* (Şuşa).

DOLAF (Ağdam, Qazax) - hiylə, firıldaq. <>**Dolaf gəlməx'** (Ağdam) - aldatmaq, firıldaq işletmək. - *Maşa dolaf gəlməx' isdiyirdi, yaxşı başa tüsđüm* (Ağdam).

Dolafa düşməx' (Qazax) - qarışığa düşmək.

DOLAFÇI (Ağdam) - hiyləgər, firıldaqçı. - *Temir dolafçının biridi, onnan dəst olmasaŋ yaxşıdı.*

DOLAĞ (Cənubi Azərbaycan) - qaramal salınan yerin qapısına qoyulan ağac. - *Dolağı bağladım mal-qara*

çixmasun.

DOLAĞAC (İmişli) - yer hanasında ip dolanan (sarınan) ağac. - *İpi dolağaca saryırdug yer hanasında.*

DOLAX (Qazax) - *bax dolaf.*

DOLAM (Şamaxı) - toxuculuqda uzunluq ölçüsü (təxminən 8 metr). - *Mənim ipim on səkkiz dolam çıxdı.*

DOLAMAC (Cənubi Azərbaycan) - beşik. - *Uşax dolamacda yatdı.*

DOLAMAÇARX (Bakı, Lənkəran) - 1. gəminin lovberini çəkən çarx (Lənkəran). - *Dolamaçarxi işdət, lo:bəri yiğag gedəy də; 2. quyudan dol (bax) ilə su çəkmək üçün istifadə olunan qurğu (Bakı). - Bizim binə quyuları çox dərin olur, ona görə dolamaçarxnan suvi çekirük, yoxsa bağara can rahati şeydi ki.*

DOLAMAS (Tovuz) - dolambac, əyri-üyrü (yol). - *Yala gərəx' dolamas yollarnan çıxasaq, onda hasand olur.*

DOLAMBAS (Şuşa) - *bax dolamaş. - Bəkide İçerişərin küçələri elə dolambaşı ki, orda adam azır.*

DOLAN (Şəmkir) - keşik itləri üçün düzəldilmiş yer. - *İtdəri dolana çağır.*

DOLAŞDIMAX (Çəmberək) - hörmək, toxumaq. - *Ayna dünənnən bəri coraf dolaşdırır.*

DOLAŞIX: DOLAŞIX DARAĞI (Gəncə) - iridişli daraq. - *Çərçi elə yaxşı dolaşix daraxları gətirif ki.*

DOLAV (Kəlbəcər) - *bax dolab* (1-ci mə'na). - *Dolav adama pul vermirix.*

DOLÇA (Ağcabədi, Ağdam, Bakı, Barana, Bolnisi, Borçalı, Hamamlı, Xanlar, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - ağac və ya misdən hazırlanmış birqulplu su qabı. - *Dolça quluflu olor su içmə: (Borçalı); - Ay qız, mā: bir dolça su ver, içim (Ağcabədi); - Dolça köhnəlif deyə suyu çox pis dader (Xanlar); - Bir dolça su ver içim (Hamamlı); - Dolçuyu doldur ver (Barana).*

DOLDURĞAYI (Böyük Qarakilsə)

- namünasib. - *Elə doldurğayı iş tutur ki, adamın zəhləsi gedir.*

DOLDURMA (Ağcabədi) - naxışlı tikmə. - *Doldurmada çoxlu irəng olur.*

DOLĞA (Gədəbəy) - təkərin topunda ox keçən dəyirmi dəmir. - *Dolgə olmasa, top üzülər.*

DOLİ (Balakən) - dəyirmando üyütmek üçün taxıl tökülen təknə.

DOLLAB (Dərbənd) - *bax dolab.*

DOLUĞ (Füzuli) - mə'dən. - *Duzun doluğu kəndimizin yanındadı.*

DOMARA (Ağbaba, Bolnisi, Borçalı, Füzuli) - 1. gödək, boyu qısa adam (Ağbaba, Bolnisi). - *Domara adamin xəsyəti dar olar (Bolnisi); 2. qozbel (Borçalı, Füzuli). - Domara Başırı görmədin? (Füzuli).*

DOMBABEL (Qazax) - qozbel.

DOMBAX (Gədəbəy) - təpə. - *Malı dombağa sarı yellə: η bir ezdən.*

DOMBUL (Kürdəmir) - *bax dambil.*

DOMDOMU (Füzuli) - qara qarğıa. - *Domdomunun əti ye:ilər, ala qarğanunki ye:ilməz.*

DOMİY (Zaqatala) - corabın yırıq yerini yamamaq və ya hörmək üçün işlədilən sap, ip. - *Corabımı domiynən yama.*

DOMRUX I (Berdə, Mingçevir, Oğuz, Zəngilan) - qaçmaması üçün inek və ya camışın ayağına bağlanan kiçik ağac. - *Gamış tay qaçəlmır, əyagına domrux virmişəm (Zəngilan); - İnə:in əyagına domrux vur ku, qaşmasın (Berdə); - İnəyin ayağına domrux bağlayan örüşdən qaçmaz (Oğuz).*

DOMRUX II (Füzuli) - döyənək. - *Qavaxlar e:ğimiz domrux olmuşdu piyada getməx'dən.*

DOMRUXLAMAX (Berdə) - qaçmaması üçün inek və ya camışın ayağına ağac bağlamaq. - *İnəy örüşdə dayamış, onu domruxlamax lazımdı.*

DOMUJAÇIĞ (Lənkəran) - çaydan balıq tutmaq üçün el toru. - *Çaya*

domuşmax

su çox gəldiyinə domuşağı cirilib.

DOMUŞMAX (Hamamlı)

incimək. - *Sənnən yaman domuşmuşam.*

DONBALAN I (Ağdaş)

yeralması.

DONBALAN II (Mingəçevir)

saxsı nehre.

DONBUZ (Mingəçevir) - *bax*

dimböz.

DONCA (Salyan) - balıq tutmaq

üçün dairəvi tor. - *Donca çox böyükdü.*

DONÇAR (Şuşa) - kobud.

DONDABEL (Qazax) - *bax*

donqabel. - *Doñabel adam tösmərəy olar.*

DONQABEL (Kürdəmir, Ucar)

qozbel. - *Donqabel Məmməd öy tikir*

(Ucar).

DONQAR (Borçalı, Hamamlı,

Qazax, Tərtər, Tovuz) - 1. syri, əyilmış

(Borçalı, Hamamlı, Qazax, Tovuz). -

Uşağın beli donqardi (Hamamlı); -

Doñar adam yavaş-yavaş gedər yolu

(Borçalı); - 2. qozbel (Tərtər). - *Bizim*

dildə adamin belində olan xuza doñar

de:illər.

DONQARBEL (Qazax) - *bax*

donqabel.

DONQARRAMMAX (Hamamlı)

- beli əyilmək, qozbel olmaq. - *Gədənin*

beli donqarranıf.

DONQUMAX (Meğri) - oturmaq

(itə aiddir), şoqqumax. - *İt donquyup*

dəngahda.

DONNAMAX I (Ucar) - axar

suyun qarşısını kəsmək, bağlamaq. - *Get*

suyu donna, tez qayıt gə bira.

DONNAMAX II (Ucar) - dişə

qızıl və ya metal qapaq salmaq. - *Həkim*

mənim dişdərimi donnadı.

DONNUX I (Ağdam, Cəbrayıł,

Füzuli, Kürdəmir, Qazax, Ordubad,

Salyan, Şəmkir) - maaş, əmək haqqı. -

Donnuğun nə qədərdi? (Şəmkir).

DONNUX II (Masallı) - dəyir-

manda taxıl tökülen yer, dənlilik.

DONRA (Şuşa) - başda tüklərin

dibində olan kəpək. - *Coxdan yuma-*

mişam, başında doñra əmələ gəlif.

<>Doñra bağlamax - başda tüklərin dibində kəpək əmələ gelmək.

DONSUMAX (Ağdam) - kədər-

lənmək, dərd çəkmək. - *Bir belə də*

doñsumağ olmaz.

DONUX (Mingəçevir) - key.

DONUZDUX (Ağdam, Basar-

keçər, Qazax, Tovuz) - *bax doğuzzdux.* -

O bijin biridi, noyuñ başının salsañ, doñuzduxdan diri çıxar (Qazax).

DONUZQILICI (Xanlar) - yabani

bitki adı (yarpağı qılıncı oxşayır).

DOPBA (Gədəbəy) - su qabı. - *Bir*

dopba gedirən su getirginən içim.

DOPI (Göyçay) - *bax dobı.* -

Anam dopida qatıq çalıpdı.

DOPU I (Ağdaş, Qazax, Qəbələ,

İsmayıllı, Oğuz, Şəki, Tərtər, Ucar,

Zaqatala) - *bax dobı.* - *Bir dopu*

bəhməzimiz var (Qəbələ); - *Bir dopu qatix*

vermişəm dünən qonşuya (Oğuz); - Arvad,

inəyin yağınnan bir eż o dopuya yiğarsan

(İsmayıllı); - Dopuya yağ da tökürux, bal

da (Zaqatala).

DOPU II (Xanlar) - qıسابoy,

gödəkboy. - *Bu kətdə bir dopu adam var.*

DOR I (Qax) - döşəkçə.

DOR II (Göyçay, Kürdəmir) -

dudkeş. - *Bizim dorumuz sinibdi*

(Göyçay).

DORBA (Ordubad) - ikiillik camış

balası. - *Camışın ikiillik balasına dorba*

deyərix.

DORMUZ (Gədəbəy) - ağacın

buğumu. - *Dormuzlardan görüney kün,*

yüzdən oxarı olar bu ağacın yaşı.

DO:RUX (Oğuz) - tütünün ən

yxası baş yarpağı.

DORVAT (Gəncə) - şirin çayda

isladılmış çörəyi ağa bükərək düzəldilmiş

əmzik (çörək təmiz ağa bükülür ki, uşaq

onu dişləyə bilməsin, əmsin). - A:z, uşağın zəhri yarılmadımı, bir balaja dorvat qayrif, ağızına versən no:lar ki?

DOSDU (Tovuz) - əmi və ya dayırvadı.

DOSDUCAN (Qazax, Mingəçevir, Şəki) - yemiş növü. - *DosduCAN* çox şirin olur, özü də bir əz gec yetişir (Şəki); - *DosduCAN* belə qayum yemiş olor, qısa qalər (Qazax).

DOSTUCAN (Zaqatala) - *bax dosduCAN*.

DO:ŞANAĞACI (Gədəbəy) - meşə ağacı adı. - *Do:şanağacının süpürge-zad qayrellər*.

DO:ŞANÇARIĞI (Şuşa) - bağışarpağı. - *Do:şançarığın qaynadıllar, yariya yapıdırıllar, onu deşir, sağaldır*.

DO:ŞANDİLİ (Salyan) - tülükü ovunda tükünü aldatmaq üçün istifadə olunan səsli alət, sümüş. - *Do:şandılı olmasa tülli allammaz*.

DO:ŞANKEÇƏN (Ağcabədi) - hündürdaban, dikdaban ayaqqabı. - *Do:şankeçəni arvaddar, gəlinnər geəllər*.

DO:ŞANQULAGI (Füzuli) - yabanı bitki adı.

DO:ŞANOTU (Şuşa) - yabanı bitki adı.

DO:ŞANTƏPƏL (İmişli) - alnında qışqası olan (at).

DO:ŞANTOPUĞU (Xanlar, Tovuz) - yabanı bitki adı.

DO:ŞANYUVADA (Şuşa) - uşaq oyunu adı.

DOTA (Qax) - əlağacı.

DO:UZATI (İmişli) - may böcəyi.

DO:UZDÖGDİ (İmişli) - uşaq oyunu adı.

DO:UZOTU (İmişli, Kürdəmir) - alaq otu adı. - *Do:uzotunnaN yiğ, inəgə verəg* (Kürdəmir).

DO:UZZUX (Göyçay) - *bax doğuzzux*.

DOVRİŞ (Qax, Zaqatala) - ağılsız.

DOYDAX I (Mingəçevir, Şuşa) - ağılsız, ağıldan yüngül, sarsaq. - *Mən*

sənin kimi doydax adam görməmişəm (Şuşa).

DOYDAX II (Cəbrayıł, Çemberək, Lənkəran) - 1. arıq. - *Bir doydax inəyiñ var, hər gün onu otarırsañ* (Çemberək); 2. uzun (boyca).

DOY: DOY GƏLMƏX' (Gəncə, Karvansaray, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - *bax do: gelmex'*. - *Balaxanımı gördüqmü kişiye nece doy gəldi?* (Tovuz).

DOYLA (Lənkəran) - heykəl.

DOZAY (Qax, Oğuz, Şəki, Şuşa) - *bax dazay*. - *Məmət kimi dozay uşax heç hağlına gəlməsin* (Şəki); - *Bu dozayın biridi, işin olmasın* (Şuşa).

DOZAYLIX (Şəki) - məc. 1. acizlik; 2. keylik. - *Sənin bu dozaylığın məni laf cana gətitirdi*.

DO:ZQILI (Oğuz) - topa bitən yarpaqsız bitki. - *Do:zquli yazda pitir, heş bir şeyə yaramaz*.

DÖDƏ (Ordubad) - yaxşı yanmamış, tüstülü (kömür). - *Bu kömür tamam dödədi*.

DÖDÜ: DÖDÜ BAĞIRSAX (Gəncə, Qazax) - yoğun bağırsaq. - *Əmi, içəlatlı bura gəti, dödü bağırsax ma: lazımdı* (Gəncə).

DÖƏCƏRRƏNDİRMƏK (Şamaxı) - təəccübələndirmək, heyrləndirmək. - *Ali bu işiyə Qurbanı döəcərrəndirdi*.

DÖƏCƏRRƏNMƏK (Şamaxı) - təəccübələnmək, çəşib qalmaq, heyrlənlənmək. - *Bu işə döəcərrənmək lazımdı*.

DÖƏLƏX' I (Qazax) - dələdəz. - *Hasan kişinin oğlu Ali döələy adamdı*.

DÖƏLƏX' II (Ağdam, Borçalı, Qazax) - yetişməmiş xırda qovun, qarpız. - *Qarpızdar hələ döələx'di, yetişmeyif* (Qazax).

DÖƏLƏX'LİX' (Qazax) - dələdəzluq. - *Döələx'lix' pis şeydi*.

DÖƏLƏX'VAZ (Qazax) - dələdəzluq edən. - *Ali yaman döələx'vazdı, heş diş durmor*.

DÖGƏC (Şamaxı) - döymə, yeni

dögməc

istehsal olunmuş kəlağayıları sonuncu dəfə yuyarkən döymə. - *Dögəcdən çıxmamış iş parıldamaz.* <>**Dögəc ağı** - kəlağayıları döyərkən bükülən ağ, bez. - *Dögəc ağıñ geti, buları döyəy.* <>**Dögəc daşı** - üzərində kəlağayı döyülen yastı daş. - *Bizim, dögəc daşımız yoxdu.*

DÖGMƏC (İmisi) - *bax dögəməc.* - *Yaxşı dögəməc yedüg hindı.*

DÖGMƏNC (Gədəbəy) - yağa doğranmış isti çörək, yağı doğramacı. - *Dögəməncən çox armagım mən usaxlıxdan.*

DÖGMƏŞ (Gədəbəy) - *bax dögəməc.*

DÖĞRƏ (Gədəbəy) - mis dövərə, dərin mis boşqab. - *Cijim mə:m xaşıl payımı dögərə: çəqey peydər.*

DÖHRƏ (Ordubad) - bürkü. - *Böyüñ yaman döhrədi.*

DÖ:KMƏK (Cəbrayıl, Gəncə, Qazax, Qarakilsə, Qax, Naxçıvan) - 1. təccübəlməmək, mat qalmaq (Qarakilsə, Naxçıvan). - *Mən dökdüm kin, bi nə deməkdi* (Naxçıvan); - *Dö:kalım, qaldım məhətdəl* (Qarakilsə); 2. boylanmaq (Gəncə). - *Qapıdan dö:kdü, getdi.*

DÖL I (Gəncə, Göyçay, Şəki) - cins, nəsil. - *Bizim kə:r at Allahyargılıñ atdarının dölünnəndi.*

DÖL II (Ordubad) - dəyirmanın dən tökülen təknəsi.

DÖLBURNU (Ağcabədi) - faraş (doğuş). - *Hüseynxanun qızıl kərə qoyunu dölburnu doğdu.*

DÖLCƏX' (Şərur) - döl götürülən yer.

DÖ:LƏTQUŞU (Ağdərə) - kərginçek (quş).

DÖLLƏX' I (Qarakilsə, İmisi) - 1. qoyunu doğuzdurən adam (Qarakilsə). - *Bidi görürsən dölləx'lər gəldi;* 2. yeni doğmuş qoyun (İmisi). - *A bala, dölləx' yataxda yoxdu, nejə:luf?*

DÖLLƏX' II (Ağdam) - təzə yeməyə başlayan quzu sürüsü.

DÖLLÜX' (Şərur) - kiçikboy, qıسابoy.

DÖLMƏ (Gəncə) - 1. balaca, dar küçə; 2. dalan. - *Bu dölmənin divindəki qapı bizimdi.*

DÖMƏLƏMMƏX' (Cəbrayıl) - bir işi könülsüz və ya yavaş-yavaş görmək. - *Tez ol ye, nə dömlənirsən.*

DÖNBƏ (Zaqatala) - dayaq. - *Dönbəni arabanın qolları altına qoy, öküzdəri arabadan açıb burax.*

DÖNDƏRMƏ I (İmisi) - aşiq-aşiq oyunu.

DÖNDƏRMƏ II (Salyan) - süd, qatıq saxlanan qablar üçün ağacdan düzəldilmiş qapaq. - *Döndərməni təşdin ağızına qoy.*

DÖNDƏRMƏ III (Çəmbərek, Qazax) - sağıldan sonra ineyin döşündə qalan süd. - *İnə:n döndərməsin sağır deyn Namı, buzoy ciniş döy.*

DÖNDƏRMƏ IV (Qazax) - dən tutandan sonra taxılə verilən su. - *Bir də yazda taxılə döndərmə suyu vurordux;* - *Taxılın döndərmə suyu gej vuruldu, yandı.*

DÖNƏ (Qafan, Mingəçevir) - dəfə. - *Bir döñə mən oduna gedəndə, bir döñə də sən get* (Qafan).

DÖNƏX' (Naxçıvan) - döngə. - *Bizim öymiz döñəx'dədi.*

DÖNƏLGƏ I (Berdə, Kürdəmir, Şaşa) - döngə. - *Balaklı, qızuları dönəlgədən keçirt* (Şaşa); - *Dönəlgədə kəsdiłor onun qabağın* (Kürdəmir).

DÖNƏLGƏ II (Berdə, Şəmkir, Şaşa) - *bax döñəlyə.* <>**Dönəlgəsi dönməx'**. - bexti yatmaq. - *Onun dönəlgəsi dönüf* (Berdə); - *Bayram kişiñin dönəlgəsi dönüf, ildə bir qohumu ölü* (Şəmkir).

DÖNƏLYƏ (Gədəbəy, Qazax) - bext, tale. - *Adamin dönəlyəsi dönəndə dönör* (Qazax); - *Adamin dönəlyəsi kin döndü, sarımaž dünyədə işi* (Gədəbəy).

DÖNƏYƏ (Qafan) - bostanda su dönən yer. - *Su dönəyədən gəlmir.*

DÖNGƏ (Oğuz) - arı pətəkləri saxlanılan yerin etrafına çəkilmiş çəpər.

DÖNGƏLƏMƏK (Şamaxı, Şəki) - sözündən qaçmaq, sözünü dəyişdirmek. - *Demisən, demisən, dayi niyə sözüvi döngəliyirsən?* (Şamaxı); - əvvəlcə söz vermişdi, sora döngəledi (Şəki).

DÖNÜM (Qafan) - dəfə. - *Gələn dönüm sizə bir yük odın gətirəciyəm.*

DÖNÜMLÜK (Qafan) - dəfəlik. - *Bir dönümlük ancağ unumız qalibdi.*

DÖNÜŞ (Gədəbəy, Şəki) - *bax dönüm.* - *Bu dönüş yalançıyam yanında (Gədəbəy); - Bu dönüş o öydə otudu, mən getdim; - Bu dönüş Qurbani yolladılar (Şəki).*

DÖ:R (Borçaltı, Gədəbəy, Xocavənd, Qazax, Ordubad) - 1. otağın yuxarı başı (Borçaltı, Gədəbəy, Qazax). - *Dö:rə keç* (Qazax); 2. toyda gəlinin oturması üçün yer (Ordubad). - *Gəlinin dö:rini hazırlayın;* 3. evin arxa tərəfi (Xocavənd). - *İti dö:rə bağlamışam.*

DÖRDƏ:X' (Kəlbəcər, Tərtər) - *bax dördəyağ.* - *Xamır dörde:xda yayılır* (Kəlbəcər).

DÖRDƏLƏMƏ (Gədəbəy) - dördəyaq çapma. - *Yol kun düz oldu, sürərəm atı dördələmə, ləzət verer ma şa.*

DÖRDƏM I (Qazax, Meğri, Salyan, Tovuz) - *bax dördələmə.* - *At dördəm qaçdı* (Salyan); - *Bu at dördəm geder* (Qazax); - *Burdan orya dördəm get* (Tovuz); - *Atdar dördəm qaşdırılar, yalnız o tərəfinə aşdılar* (Meğri).

DÖRDƏM II (Tovuz) - dördəqat (eyirmek) (sapa aiddir). - *Mən dördəm eyirmişəm.*

DÖRDƏMƏ (Bakı, Cəbrayıł, Gədəbəy, Qazax, Salyan, Tovuz) - *bax dördələmə.* - *Mə:m atım dördəmə qaçır* (Bakı); - *At dördəmə qaçseydi, tez çatardım ora* (Salyan); - *At var ki, yuaş-yuaş geder, at var ki, ye:in geder, at var ki, dördəmə geder, at var ki, yorğa geder* (Tovuz).

DÖRDƏYAG (Ağdam, Ağdərə, Bakı, Cəbrayıł, Göyçay, Salyan, Tərtər) - yuxayayan. - *Dördəyagın üsdündə yuxa salallar* (Tərtər); - *Dördəyag uzunşüllə də olur, də:rmi də olur* (Ağdam).

DÖR: DÖR DURMAX (Qəbələ) - ayaq üstə durmaq (uşağı aid). - *Bu uşax dör durmax bilir.*

DÖRDÖŞƏX' (Şuşa) - döşənəcək.

DÖRDÖŞƏYİ (Oğuz) - döşəkçə. - *Dördəşeyini də yunnan qayrillar.*

DÖRDÖŞƏYİ (Şəki) - *bax dördəşeyi.*

DÖ:RƏ (Gəncə, Şəki) - *bax döyrə* (3-cü mə:na). - *Bi qav aş tutan dö:rəmə to:x salif sindirdi* (Şəki).

Dö:rə çıxmax (Borçaltı, Qazax) - otağın yuxarı başına keçmək. - *Ay uşax, dö:rə çıxma* (Borçaltı).

DÖ:RRÜ (Şəki) - çoxlu. - *Biyl qolxozun dö:rrü taxılı var;* - *Ortaxlı götürəndə dö:rrü baramamız olur, özüm tək götürəndə gərə batır, az olur.*

DÖRTDƏMƏ (Qazax, Tovuz) - *bax dördələmə.* - *Alının atı dörtdəmə geder* (Qazax).

DÖRTGÜL (Qazax, Qarakilsə) - dördəbucaq. - *Üz taxtası yox, dörtgül taxta alajam* (Qazax); - *Həbelə dörtgül xoruzu dəsmallar olardı, ollarda aparardıx çörəyi* (Qarakilsə).

DÖRYASDIĞI (İsmayıllı) - böyük balış. - *Bu döryaslığı həddinnən artıq bö:yidi.*

DÖŞBAĞI (Naxçıvan, Şamaxı, Şuşa) - atın döşündən keçirilən yəhərbağı. - *At yoxası çıxanda döşbağı gücə düşür* (Şamaxı).

DÖŞDIX' (Şəki) - altdan geyilən qolsuz isti paltar. - *Döşdix' sinəni so:xdan qoriyir.*

DÖŞƏKİ (Balakən) - araba döşəməsinin altına düzülən ağac.

DÖŞƏMƏ I (Şəmkir) - çariç və ya çustun altına qoyulan yamaq. - *Çariçin altı yırtılıf, döşəmə qoymax lazımdı.*

DÖŞƏMƏ II (Borçalı, Laçın, Lənkəran, Mingəçevir, Salyan, Şəki) - 1. ev və ya tövlənin tırıldığının üstünə döşənən şax çubuq (Borçalı, Laçın, Salyan). - Öyin döşəməsin atdilar (Salyan); - Döşəmə qırmışam, sabah gətirəcəm, tovlanın üzdünə döşüyək (Laçın); - Döşəmeyi damın üzdünə qoyurux (Borçalı); 2. bax döşəki (Lənkəran). - Vəli, araba:n döşəməsi xarab olub, onu təzələ.

DÖŞƏMEG (Bakı) - təsdiq və razılıq bildirmək üçün əlini başqasının əline vurmaq. - Mən ölüm, döşə gəlsün!..

DÖŞƏMƏK (Bakı, Gəncə, Şamaxı) - məc. doyunca yemək. - Həs belə tüşərinə tüşməzdiz, döşə, bala döşə, bir də belə aşı sən heç arda görmüyəjəsən (Gəncə).

DÖŞƏMMEG (Bakı) - məc. acgözlükle yeməyə soxulmaq. - Ada, ac qurt kimi nə döşəmnisən aşun canına?

DÖŞÜDOLU (Qubadlı, Şuşa) - 1. igid, qoçaq (Qubadlı). - Səməd, döşüdolu oğului; 2. dərdli (Şuşa). - Yazix döşüdolodu, amba dincəlmir.

DÖŞÜRMƏX' I (Başkeçid, Borçalı, Gədəbəy, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - 1. bax döşürməx'. - Gə, bir-ki fartux da pambığ döşürəx', qoy çox olsun; - Anası nə töküsə, qız da onu döşürür (Şəmkir); - Bir az yiğintı döşürmüşüm, nəhərə çalxa:cam zavahları (Gədəbəy); - Meyveyi dərəndə yerə tökülenəri döşürərix' (Borçalı); 2. dənləmək. - To:x yerdən cücü-müçü döşürör (Tovuz).

DÖŞÜRMƏX' II (Xanlar) - acgözlükle yemək. - Gör nə döşürüy, no:luf dana?

DÖŞÜRÜMMƏX' (Qazax) - həvəssiz otlamaq.

DÖ:ÜRƏ (Ağdam, Mingəçevir) - bax döyrə (2-ci mə'na).

DÖYDÜNMƏX' (Çəmbərək) - bax dəvdənməx'. - Tez gel, nə döydünürsən?

DÖYMƏ I (Tovuz) - məş'əl. - Döymə yandırıllarmış keşmişdə; - Ya

qarağac, ya gərəx' şam ağacı olsun, onu baltynan döif yumşaldıllarmış, sonra onu yağa basıllarmış, yandırıllarmış, işığında oturullarmış, muna de:illər döymə.

DÖYMƏ II (Zəngilan) - döyülmüş armud qaxı. - Ay qız, mənə döymə döy.

DÖYMƏ III (Cəbrayıł) - süddə bişirilmiş bugda yarması sıyığı. - Mən döyməni çox xoşduyuram.

DÖYMƏC I (Ağdam, Qarakilsə, Qubadlı, Yerevan) - bax dögmənc.

DÖYMƏC II (Oğuz, Şəki) - meyvəni (alça, zoğal, alma, gavalı və s.) döyüb əzərək hazırlanmış yemək. - Döyməc yay vaxdı adamı sərinnədir (Şəki); - Zoğal döyməcinə pörkən qatıllar, alçadan olana da ireyhan qatıllar (Oğuz).

DÖYMƏDÖŞƏMƏ (Bakı) - içində döyülmüş et qoyulmuş plov. - Yerün mə:lim, bu gün xalamgildə döymədöşəmə yemişəm.

DÖYMƏX' (Zəngilan) - alaq eləmək. - Hər kişdə öz yerin döysün qeyissin.

DÖYMƏQİYMƏ (Şamaxı) - döyülmüş et, noxud və kişmişdən hazırlanmış yemək. - Döyməqiyəmə çox ləzətdi olur.

DÖYMƏNC I (Gədəbəy, Qazax) - bax dögmənc. - Uşaxlara döymənc verdim (Qazax); - Döymənci yaman söyör uşaxlar (Gədəbəy).

DÖYMƏNC II (Qazax) - döyülmüş şəkərlə qozun qarışığı. - Pəri nənə döymənc döyür.

DÖYMƏŞ I (Gədəbəy, Gəncə, Şuşa) - bax dögmənc. - Ana, maşa döyməş ver (Gəncə).

DÖYMƏŞ II (Mingəçevir) - bax döyməc II.

DÖYRAN (Şəki, Şəmkir) - toyda pul yiğma. <>**Döyran yiğmax** (Basarkeçər, Mingəçevir, Oğuz, Şəki) - toyda pul yiğmaq. - Aşix söybətin

yarsında döyran yiğmağa başdadi (Basarkeçər); - Toy eliyicix'di, döyran yiğicixdi (Oğuz). **Döyran keçirməx'** (Şəmkir) - toyda pul yiğmaq. - Aşixlar dünən döyran keçirdilər.

DÖYRƏ (Gəncə, Şəki, Tovuz) - 1. *bax dögə* (Tovuz). - Döyrəyü gəti, qartof pişirəx'; 2. dairəvi mis məcməyi (Gəncə); 3. iri saxsı boşqab, dövrə (Şəki).

DÖYŞƏX' (Qazax) - arabanın döşəməsi.

DÖYŞÜRMƏX' (Çəmbərək) - yiğmaq, toplamaq. - Bir az qartop döyürdüm uradan.

DÖYÜNCİÇƏYİ (Qazax) - sarı çiçəkli yabanı dərman otu. - Üstü örtülü yarıya döyünciçəyi yaxşı olar.

DUAĞALDI (Ağcabədi) - qız əre gedəndən bir gün sonra düzəldilən gəlingormə mərasimi. - Duağaldıya qızın yengəsi, anası, bayısı, qohumları gedər.

DUAX (Bolnisi, Borçalı, Çəmbərək, Qazax, Tərtər, Tovuz) - *bax doax*. - Duaxda xamralı yayırıx (Tərtər); - Kündöyü duaxda yasdılıyif saja yaſdilar (Borçalı).

DUAXQAPBA (Basarkeçər, Cəbrayıl, Zəngilan) - qız əre gedəndən bir neçə gün sonra düzəldilən gəlingormə mərasimi. - Uşaxlar qızın duaxqapbasına gedir (Zəngilan); - Gulara duaxqapbiya bizi də çağırılmışdı (Cəbrayıl); - Toy qutarıf, duaxqapbasına gelif çatışan (Basarkeçər).

DUBALAĞ (Quba) - kələk, hiyle. - Mən hər şeyi bilədəm, mənə dubalağ gəlməginən.

DUBUR (Quba) - qıسابoy (adam).

DUC (Qax) - dəstə. - Bazara gediyisin, mağa da bi duç ala alıp geti.

DUDALAMAĞ (Bakı) - yalan danışmaq. - Gənə nə dudalyırsan?

DUDURĞAYI (Meğri) - qudurğan, azığın. - Tağı xan kimin dudurğayı adam nə olup, nə olecek.

DUĞA (Quba) - dovğa. - Əhməd duğadan içib xəstə ulmişdi.

DUQQAZ (Quba, Zaqtala) - *bax doqqaz III*.

DUQQU (Mingəçevir) - su qabı.

DUQUY (Qax) - yalan. - Bircə qoraydin neçə duquy di:riydi.

DULA (Başkeçid, Borçalı, Gədəbəy, Hamamlı, Qazax, Tovuz) - *bax dilab*. Dula qoymax pis olmaz örük' ördürəndə (Gədəbəy); - Apar istəkanı duloya qoy (Başkeçid); - Piçağı dulaya qoydum (Borçalı); - Ay usda, divarda bir dula qoy (Tovuz); - Duluya xırda qablar qoyular, çira qoyular (Hamamlı).

DULAĞARTI (Quba) - biçinçilərin qollarına sarıldıqları dolaq. - Mənim dulağartılarım üydə qalıb.

DULĞU (Gədəbəy, Xanlar, Qazax) - *bax dolğa*.

DULQU (Qazax, Çəmbərək, Tovuz) - *bax dolğa*. - Təkərin dulquların sal, top yeyilməsin (Tovuz).

DULUNQ (Qax) - üskük. - Menin pis xəsyət var, dulunq olmasa tikə bilməs.

DUMBA I (Şəki) - qıسابoy. - Dumba kişiyidi irəhmətdix Usuf.

DUMBA II (Şəki) - təpə. - Taxdalı dərəsi həvi dumba:n dalıdı.

DUMBAK (Zaqatala) - kötük (odun). - Dumbaki doğra

DUMBUL (Bakı, Şamaxı) - nağara.

DUMBUZ (Basarkeçər, Bolnisi, Borçalı, Füzuli, Gədəbəy, Göyçay, İmislı, Qazax, Şəmkir, Tovuz, Ucar) - *bax dimbiz*. Ağzumin üsdünnən bir dumbuz vurdu (Qazax); - Dumbuznan buyurmazdar uşağı, uşağındı dildi (Gədəbəy); - Dədəm qulağının divinə bir dumbuz vurdu, hələ də başım gjildir (Şəmkir); - Dumbuznan virdi belimə (Füzuli); - Cinağıma elə dumbuz vurdular ki, yerə sərildim (Göyçay); - Nuru yoldaşına bir dumbuz virdi (Ucar).

DUMBUZDAMAG (Füzuli) - yumruqlamaq. - Dumbuzda, bəlkə oyana.

DUMMUR (Biləsuvar) - yumruq.

DUMUX (Ordubad) - 1. gec başa düşən; 2. xəbərdar. - O bu işdən dumux

dəyildi.

DUNUX (Berdə, Borçalı, Çəmbərək, Gədəbəy, Gəncə, Qazax, Ordubad) - *bax dumux* (1-ci mə'na). - *Hecərin oğlu dunuğ adamdı* (Berdə); - *Yaman dunuğ adamsan* (Qazax); - *Dunuğun biridi, nə dinər, nə danışar, kif-kirimiçə oturuf mat-mat baxar* (Gəncə); - *Nə:ñ belə dunuğ uşayniz var sizin* (Gədəbəy); - *Dunuğ adam heş zad başa düşmer də* (Borçalı); - *Dunuğ adam malbaş olu* (Çəmberək).

DURADOĞMA (Qax) - *bax dərə-döymə. Duradoğmanı kəmərnən oynıylər.*

DURAX (Tovuz) - sarılıq xəstəliyi (heyvanlarda).

DURALĞA (Gəlbəcər) - düşərgə. - *Bira duralğadi.*

DURATUTMAZ (Şəki) - əsassız, yerli-yersiz. - *Duratutmaz danışma.*

DURMA (Şamaxı) - durğun, axmaz. - *Su:mız durmadı.*

DURMƏ:LDİDƏN (Qazax) - qəfildən, gözlənilmədən. - *Durmə:ldidən şilleynən vurdu gədeyi.*

DURSUM (Qax) - bağlama. - *Anasının oğalar xırda dursumları var.*

DURUĞ: DURUĞ DANİŞMAX (Lənkəran) - yerli-yersiz danışmaq. - *Belə duruğ danışır ki.*

DURULAMAĞ (Cəlilabad, Çəmberək) - taxılısovuraraq temizləmək. - *Yeldə taxılı duruladı əkbər* (Çəmberək); - *əlimiznən savrığı atarduğ, bigdanı durlardığı* (Cəlilabad).

DURUM (Bakı) - quyu dibinə çökmüş palçıq.

DUSƏR (Kəlbəcər) - külüng.

DUŞBALAN (Xanlar) - aşşüzən. - *Duşbalan oluf bizdə, indi də işdənir.*

DUVAX I (Ağdam, Cəbrayıllı, Naxçıvan) - *bax doax.* - *Duvağı bəri qoy, kündəni yasdılıyım* (Ağdam); - *Usduya bir duvax qayitdirin canı:z qutarsın* (Cəbrayıllı).

DUVAX II (Oğuz, Şəki) - qız əre-

gedəndən bir neçə gün sonra düzəldilən gelingörmə mərasimi.

DUY (Oğuz, Şəki) - key. - *Elə duy adamdı ki, on dəfə di:rsən, gənə də başa düşmür* (Şəki).

DUYAX (Bolnisi) - *bax doax.*

DUYDUX (Oğuz) - 1. hülkum. - *Qurt qoyunun duyduğunnan tutur, parçalıyrı, so:ra yi:r; 2. nəfəs borusu. - Xoruzun duyduğun uşaxlar çalıllar; - Heyvan duyduxdan nəfəs alır.*

DUZDAX (Bakı, Gədəbəy, Qazax, Qarakilsə) - heyvanlara duz verilən yer. - *Hər axşam mal-qara duzdə:ley örisdən* (Gədəbəy); - *Yoldaşma dedim, e: sən bi duzu gəti duzda xda verəx' qoyuna* (Qarakilsə).

DUZDUX (Qax) - duz torbası.

DUZ: DUZ GÜNÜ (Göyçay, Kürdəmir, Zəngilan) - bazar ertəsi. - *Duz günü işe başdırırx* (Kürdəmir); - *Böyüñ duzdu, sə:r təx'di* (Zəngilan).

Duz qoymağ (Saatlı). - hirsənləndirmək.

DÜ (Quba) - hə (düzdür mə'nasında). - *Bu yıl Susaya gedədü? - Dü.*

DÜB (Naxçıvan) - 1. tərs, inadkar. - *Ay qərdaş, bizim bi qonşu cox düb adamdı;* 2. qanmaz.

DÜBAXDİ (Ordubad) - bostanda ikinci dəfə əmələ gələn xırda yemiş. - *Qəvin tağı bi il yaman dübaxdi töküb.*

DÜBBÜ (Meğri) - *bax düb.* - *Əhməd bir dübbü adamdı, zəhləm unnan gedey.*

DÜBƏX' (Ağdam, Culfa, Naxçıvan) - *bax dibəy.* - *Daşı surax eliyib, dübək düzəldirix* (Culfa).

DÜBƏNDİ (Yerevan) - ayaqqabı növü.

DÜBURĞUN (Dərbənd) - qışın son on günü. - *Dübürgün geldikdə ular güğərər.*

DÜBÜL (Şəki) - qısaquyruq, quyuğuksək. - *Dübül to:ğun murtası var.*

DÜBÜLÜŞ (Naxçıvan) - əxlaqsız,

terbiyəsiz. - əcəd çox dübülüşdü.

DÜBÜR (Cəbrayıl, Culfa, Qarakilsə, Ordubad) - *bax dıbir* (1-ci mə'na). - *Dübürün əti yaxçı olar* (Culfa).

DÜÇƏLƏMƏX' (Basarkeçər) - aralanmaq, ayrılmak. - *Onu dö:riyə alif sö:bət eli:rdix', so:nra düçələndix', o da getdi.*

DÜDƏMƏ (Ağdam) - xoruz cinsi.

DÜDÜG (Kürdəmir, Qarakilsə, Şamaxı) - yalan, hiylə. - *Düdüğə uyдум ki, bu günə tüşdüm.* <>**Düdüx' vermax** (Şəki) - yalan danışmaq, aldatmaq.

DÜDÜX' (Ağdaş, Gəncə, Kürdəmir, Mingəçevir, Şəki) - 1. beşikdən körpənin sıdiyini axitmaq üçün qarğı (Ağdam, Gəncə, Şəki). - *Balaçıya bir düdüy aldim* (Gəncə); 2. nehrənin deşiyinə taxılan kiçik qarğı (Ağdam, Kürdəmir, Mingəçevir, Şəki). - *Düdüyü bas nehrə:n ağızına, çalxala* (Kürdəmir); - *Düdüx' çox uzundu;* - *Nehrənin düdüyüünü üstünə tax* (Ağdam); - *Düdüyü döyürx, yağ gələndə biliyix ki, olusdu* (Şəki).

DÜDÜX'Çİ (Naxçıvan) - 1. yalancı; 2. firildaqcı. - *Həsən kimi düdüx'ci adam olmaz.*

DÜDÜXLƏMƏX' (Qafan, Şəki) - sıyıq nəcis salmaq. - *Bizim inəx' düdüx'li:b özün bili:b;* - *Öküzü qoyma düdüx'ləsin xirməne* (Qafan).

DÜƏLDİ (Şemkir) - dava, savaş, qalmaqla. - *Ay əsgər, genə nə düeldi salıfsan?*

DÜƏLƏX' (Qazax, Zəngilan) - balaca qarpız, yemiş. - *Bir düəlex' kəsmişdim, qan kimi çıxdı* (Zəngilan).

DÜĞƏLEGBAZ I (Bakı) - davakar. - *O, düğəlegbazdu canım, oniynən iş görmeg olmaz.*

DÜĞƏLEGBAZ II (Quba) - 1. çoxbilən, hər şeydən xəbərdar; 2. kələkbaz.

DÜĞÜNNƏMƏ (Ağsu) - bağlama (aşiq sənətində). - *Yap iki min düğünnəmə diyərəm.*

DÜX'ÇƏ (Basarkeçər, Cəbrayıl, Qazax, Oğuz, Şemkir, Tovuz, Zəngilan) - *bax düğə* I. - *Düx'çədən sonra umağ olor, umaxdan sonra kələf olor* (Tovuz); - *O düx'çüyü ma:ri:p ti püx'darem* (Şemkir); - *Bir kilov yunnan beş-altı düx'çə çıxdı* (Zəngilan); - *İki düx'çəni bir yerdə qoyub yanaşı yumaxlıyıllar, so:ra tezədən onu büx'dərillər, ya:ni eşillər* (Oğuz).

DÜX'ÇƏXLƏMƏX' I (Çəmberək) - yiğmaq, toplamaq. - *Zinyat genə əreyinə yun düx'çəx'li:f.*

DÜX'ÇƏXLƏMƏX' II (Çəmberək) - hamilə olmaq. - *Balağızin doqquz uşağı var, genə düx'çəx'li:f.*

DÜKCƏ I (Şamaxı) - cəhrənin iyinə sarılmış ip.

DÜKCƏ II (Salyan) - təndirin yanında kündə yayılan yer. - Dükçədə biz xamını yayruğ.

DÜLOY (Berdə) - *bax dilab.* - *Öyü tikəndə düloy da qoy.*

DÜLÜX' (Oğuz, Şəki) - künc. - *Torva:n dülüyündə bir az un qalıfdı* (Şəki); - *Torvanın dülüyüünü təmizdə* (Oğuz).

DÜLÜMCEX' (Şəki) - künc, guşə. - *Goruz bi qatalacax dülüm-cex'dədi.*

DÜLÜMƏK (Cəbrayıl) - həyasızlıq etmək.

DÜLÜS I (Gədəbəy) - aftafa. - *Dülüsə su tökü:ṛən, usax a:ğın yusun.*

DÜLÜS II (Əzizbəyov) - aravuran.

DÜM (Oğuz) - həmişə, daima. - *Düm deyir ki, oxumağa gedəcəyəm.*

DÜMA:RƏ (Oğuz) - ipəkqarşılıq parçadan hazırlanmış böyük yaylıq.

DÜMAY (Qax) - çim.

DÜMBEX' (Meğri) - məc. - mə'də, qarın. - *Dümbeyin tutdxıçə bu gilasdan tix.*

DÜMBƏ (Mingəçevir, Yevlax) - lümə. - *O dümbə to:uğu qoyla burdan* (Yevlax).

DÜMBƏX' I (Cəbrayıl, Mingəçevir, Oğuz, Şəki) - *bax dümbə.* -

Dümbəx'dən zəhləm kədir, onu genə vermisiz mə: (Cəbrayıl); - Arvat toyuğun quyruğun yoluf, dümbəx' qalıfdı (Oğuz).

DÜMBƏX' II (Tovuz) - arasına yavanlıq qoyulmuş çörək.

DÜMBƏX' III (Hamamlı) - toy.

DÜMBƏLƏMMƏK (Kürdəmir) - yaltaqlanmaq. - Ə, onun qabağında nə dümbələnirsən.

DÜMBƏRƏ (Kürdəmir) - düyünlə, bağlama. - Bu dümbərələr nədiyişmişən bura?

DÜMBÜL I (Ucar) - təpəcik. - Ay uşax, çıx dümbülə, gör mal gəlirmi?

DÜMBÜL II (Ağsu, Kürdəmir) - bel. - Anası uşağın mindirib dümbülüne.

DÜMBÜL III (Mingəçevir) - qısaquruq (heyvan).

DÜMBÜZ (Oğuz) - ipek parçadan qadın yaylığı. - Bə:zisi ho dümbüzü bağlıdır.

DÜMDÜ (Qazax) - işlənmiş, köhnə süpürge.

DÜMDÜMƏ (Şamaxı) - kəlağayı toxunan dəzgahın hissəsi. - Dümdüməm gərək tazalana.

DÜMƏ (Şəki) - 1. boğaz; 2. boyun. - Ha düməsin uzatdı, çatmadı düyüyə, ayağı bağlıdır xoruzun.

DÜMƏLƏMMƏX (Cəbrayıl, Qafan, Mingəçevir, Şəki, Zəngilan,) - asta-asta iş görmək, qurdalanmaq, vaxt keçirmək. - İşdən gələnnən so:ra axşəməcən eşdə, ləhərin içində dümələniyəm (Şəki); - Ordu nə dümələnirsən, get heyyannarı gəti (Zəngilan); - Malları ötür, bayırda dümələnsin (Qafan).

DÜMƏN (Qax) - bax dümə. - Düməni nəzilip, sey yiye bilməy.

DÜMƏSİNÇƏ (Lənkəran) - quş adı. - Daşnan bir düməsincə vurdum.

DÜMƏŞİRƏ (Lənkəran) - gilabı. - Cahan başını düməşirəylə yuyur.

DÜMLƏMƏX (Cəbrayıl, Meğri, Zəngilan) - birnəfəsə içmək. - Bi istəkan südü dümlədin, indi çörəyi yavan yeginən

(Zəngilan).

DÜMÜX' (Ağdam) - hər işə maraqlanan, hər işə qarışan.

□ **Dümüy eləməx'** (Naxçıvan) - baş qarışdırmaq, məşğul etmək. - Mən yasdan gəlincə bu uşağı dümüy elə. **Dümüy olmax** (Cəbrayıl) - fikir vermək.

DÜNBƏX' (Gəncə, Şəki) - bax dümbə. - Dünbəx' toyuğu cil toyuxla dəyişdim (Gəncə).

DÜNBÜL (Oğuz, Şəki) - bax dümbül III. - Ho dünbül at hamidən bəh qaçır (Şəki); - Bizim dünbül camışın südü çox yağılı (Oğuz).

DÜNƏY (Daşkəsən, Gədəbəy) - günün isti vaxtında malın toplaşlığı serin yer. - Orda mal dünəyə yiğleydi (Daşkəsən); - Malı dünəydən yellə çaya sari (Gədəbəy).

DÜNG (Zaqatala) - kötük. - Ayağım düngə iləşdi, yixildim.

DÜNGƏ (Şamaxı) - qaramalın bel sütununda olan tük zolağı. - Bu inəyin düngəsi balacadi.

DÜNGƏLƏMƏK (Zaqatala) - bax döngələmək. - Əli sözünü düngələdi.

DÜNGÜR (Bolnisi) - quda.

DÜNYA (Şəki) - kiçik ipek bağlaması. - Dünya saf, təmiz ipəx'dən olur.

DÜPBƏL (Şəki) - qoz ağacının zoğundan düzəldilən oyuncaq (zoğun içinin özəyi çıxarılır və içində kağız qoyulub atılır).

DÜPƏNDÜZ (Qazax) - dümdüz.

DÜRCƏX' (Qazax) - xəncər qını üstündə olan xırda çıxıntılar. - Dürceyi çox olan xəncər xoşə:ləndi.

DÜRDÜĞÜN (Şamaxı) - 1. xırda parça qırıntıları; 2. pal-paltar. - Dürdügüñü bura gəti.

DÜRƏ I (Şuşa) - təbil çubuğu. - Bu çox yaxşı dürədi.

DÜRƏ II (Şuşa) - 1. qırmanc, qamçı. - Ata bir dürə çəkdir, sıçradı; 2. bax dırə. - Qurşağıni aç, dürə qayrax.

<>**Dürə tutmax** - divan tutmaq. - Sənə bir dürə tutaram ki...

DÜRƏDÖYMƏ (Borçlı) - *bax dərədöymə.*

DÜRƏDÜRMƏ (Oğuz) - *bax dərədöymə. - Dürədurmə oyniyiv, bu günə salıv özüni.*

DÜRƏX' (Qazax) - tənbəl.

DÜRGƏ (Şamaxı) - kəlağayı topu, topası. - *Dədəm bir dürge mal satdı.*

DÜRGƏLƏMƏK (İmişli, Şamaxı, Ucar) - toplamaq, dəstələmək, bükəmək. - *Kəlağayım dürgələməy çox hasatdı* (Şamaxı); - *Yuxaları dürgələdim, bükdüm dəsmala* (Ucar); - *Bi gün yunu dürgəliyəcəm, qalacağ* (İmişli).

DÜRGƏLƏMMİŞ (Şamaxı) - bükülmüş, dəstələnmış, toplanmış. - *Adə ged öydən o dürgələnmiş kəlağayını gəti, gel.*

DÜRİYƏ (Ağdam, Naxçıvan) - kişi üçün ikiüzlü, naxışlı gecə papağı. - *Ay qız, duriyəni gəti.*

DÜRMEX' (Şəki) - bağlama, boğca. - *Qoltuğunda bi dürmex' şeynən getdi.*

DÜRMƏX' (Cəbrayıl, Çəmbərək, Gəncə, Qazax, Mingəçevir, Naxçıvan, Oğuz, Şəmkir, Şərur) - arasına yağ və ya pendir qoyulmuş çörək, yuxa. - *Əphəyin arasında yağ olsa, pendir olsa, ona dürməx' de:rix'* (Qazax); - *Ana, o dürməx'dən birini də maşa ver* (Şəmkir); - *Ə:, dürməyi yaxşı tut dana, içinin yağı töküller* (Cəbrayıl); - *Arvatdan dürməy alıb yedim* (Şərur); - *Mənə bir pənir dürməyi ver* (Naxçıvan); - *İkjə dürməx' ye:f Qara bü:n, ajdımı görən* (Çəmbərək).

DÜRMƏX'LƏMƏX' (Gəncə, Naxçıvan) - dürməx' düzəltmək. - *Əcəb rəzə pənirdi, bir-iki tikə dürməx'le* (Naxçıvan).

DÜRMƏK (İmişli) - bağlamaq, düyünləmək.. - *Miy burdan dür, açılmasun.*

DÜRMƏLƏMƏX' (İmişli, Oğuz,

Şəki) - bükəmək, qatlamaq. - *Otu dürmələ doldur buxariyə, küləx' girməsin; - Kağızı dürmələ götür;* - *Arvad gərəx' tezzən balığın dürməliyə, ineyin sağa* (İmişli).

DÜRRƏX' I (Qarakilsə, Naxçıvan) - *bax dürəx'. - İt:z də:sən durrəx' di* (Qarakilsə); - *Dürrəx' Alqulu də:llər ona* (Naxçıvan).

DÜRRƏX' II (Naxçıvan) - arıq.

DÜRRÜ (Tovuz) - məhsuldar, bol məhsullu. - *Hələlix'də bizim bağdan durrü bağ yoxdu.*

DÜRYƏ (Ordubad) - baş örtüyü. - *Bizdə başa örtülən şeyə düryə deyillər.*

DÜSƏR (Ağdam, Ağdaş, Qarakilsə, Laçın) - külüng. - *Qulu o düşəri burə:ti* (Ağdam).

DÜSƏRİ (Bakı) - hər iki tərəfi iti mismar, mix. - *Çöregçilərçün iki dana tekne qayrəcegdüg, düşəriçün uşağı göndərdim, tapbadı.*

DÜŞ (Zaqatala) - yuxu, yuxugörmə, rö:ya. - *Axşam bir yaxşı düş gördüm.*

DÜŞBALAN (Gəncə, Oğuz) - *bax düşbalan.* - *Aşı kəpgirnən qazanınan alıb düşbalana tökürüx'* (Oğuz).

DÜŞBƏRƏXUR (Bakı) - qulplu uzun dərin qab (sulu xörək üçün). - *Düşbərəxuri tez ol gəti, qonaqlar acınnan qırıldı.*

DÜŞDÜK (Göyçay) - yüngülxasiyyət.

DÜŞƏLGƏ (Şəki) - hədiyyə.

DÜŞƏR (Qazax) - əməkgününə düşən pay. - *Bildir mənim düşərim çoxuydu.*

DÜŞGÜNNƏMƏX' (Naxçıvan) - 1. zəifləmək, əldən düşmək, qocalıb əldən düşmək. - *Yatalax yazığı yaman düşgünnədi;* 2. yoxsullaşmaq, kasıblalamaq. - *O cüra fərəsətsiz oğul ki sənin var, onnan da betər düşgünnər.*

DÜŞİX' (Şəki) - pinti, səliqəsiz. - *Düşiy adam hər yerdə bilinər.*

DÜŞMƏ (Ağdaş) - azmış, sahibsiz

(heyvan). - *Bizdə bir düşmə kəl var.*

DÜŞMƏL (Göyçay) - aşpaz.

DÜŞÜH (Naxçıvan) - vaxtı tamam olmamış, yarımcəq salınan uşaq. - *Leylanın uşağı da düşühdü.*

DÜŞÜK (Cəbrayıł, Kürdəmir, Mingəçevir, Ucar) - yersiz söz danışan, yüngülxasiyyət. - Adam gərek düşük olmasın (Kürdəmir); - *əkbər düşüy uşaxdı Ucar;* - *Onnan ağıl umursan, düşükdü dana* (Cəbrayıł).

DÜŞÜNÜŞMAX (Şəki) - uyğun gəlmək, yaramaq. - *Məsəl, diyirəm, habı haçar ho qufıla düşümüşür.*

DÜTDÜLÜM (Zaqatala) - *bax dəpbülüüm.* - *O adam nə dütdülümdü?*

DÜTDÜLÜMLÜK (Zaqatala) - yüngülxasiyyətlilik. - *Mən o adamın dütdülümlüyün görürəm.*

DÜVƏLƏX' (Naxçıvan) - eyni xiyar.

DÜY (Oğuz) - *bax duy.* - *Düysən, heş bir şey başa düşmürsən.*

DÜYDÜ I (I (Ağcabədi, Bolnisi) - 1. baltanın küpü (Ağcabədi). - *Odun yaranda pazi balta:n düydüsüynən vururux; 2. çəkiç (Bolnisi).*

DÜYDÜ II (Berdə) - feqəra sütunu. - *Düydünə bir ağaş vurram, yixıltarsan.*

DÜYDÜLEMƏK (Berdə) - ağac və ya daşla arxadan vurmaq.

DÜYƏLƏX' (Cəbrayıł, Gəncə, Qazax, Naxçıvan, Şəmkir) - *bax dülelex'.* - *Bu düyəleyləri niye almışan?* (Naxçıvan); - *O düyəleyləri doğruyun, qoyun yesin* (Gəncə); - *Torvuya bir-iki düyəlex' qoyuf ki, yemiş almışam* (Şəmkir).

DÜYMƏ I (Yerevan) - cəftə keçirilən halqa. - *Ay usta, bizim sandığa bir düymə çal.*

DÜYMƏ II (Berdə) - başı yumru mix. - *Bazara gedirsən, bir az düymə al.*

DÜYMƏKEÇEN (Qazax) - ilmek. - *Köynəyin düyməkeçəni xirdo:lar.*

DÜYMƏNC (Basarkeçər) - *bax doğmənc.* - *Savahnan düymənc yeəndə adam gej ajır.*

DÜYÜD (Ordubad) - üzeri tor kimi nöqtəli baş yaylığı. - *Şəmil Fatmiya bir düyüd aldı.*

DÜZA (Qafan) - sapa düzülmüş qoz ləpəsi. - *Mənim iki düzəm var.*

DÜZBİRİMƏ (Meğri) - birbaşa, düz. - *Atdar geder otder, düzbirimə qayider, geler tövliyə.*

DÜZDƏMƏX' (Şəmkir) - əkinləri ayaqlayıb tələf etmək, korlamaq. - *Ziyankarın yurdु külli-küf olsun, bi:l bosdanımı düzdədi, məni borşdu saldı.*

DÜZDƏMMƏX' (Qazax) - qırılmaq, tələf olmaq, məhv olmak. - *Səni görüm düzdənəsən.*

DÜZƏĞİ (Göyçay) - gəlin ilk dəfə ata evinə qonaq gedərkən valideynləri tərəfindən verilən hədiyyə.

DÜZƏN (Başkeçid, Borçalı) - zərərsiz (adam). - *Səlimxan düzən adamdı* (Borçalı).

DÜZƏNGİ (Tovuz) - açıq yer, düzengah, çöl. - *Düzəngidə taxıl yaxşı pitir.*

DÜZƏTAYI (Tərtər) - düzüne, düz. - *Əhmət düzətayı adamdı;* - *əhbər düzətayı danişir.*

DÜZMƏ (Quba) - sapa düzülmüş qax. - *Qışa düzmə hazırlı.*

DÜZNƏQULİ (Ağdam, Bakı, Şamaxı) - düz, açıq. - *Nə eşidifsi:z, düznəquli deyin* (Ağdam).

E

ECƏŞMƏX' (Qarakilsə) - *bax ejəşməx'.*

ECGAHAN (Bakı) - *bax ejga:n.*

ECİR (Zəngilan) - əzab, əziyyət. - *Allax eciri: artısın.*

EDİLƏMƏX' (Basarkeçər) - deyinmək.

EDİNLƏŞMƏX' (Cəbrayıl, Zəngilan) - sözleşmək, deyişmək. - *Sə:rdən bəri nə ediləşirsi:z, tay qutarmiyassi:z?* (Cəbrayıl).

EĞDİRMƏX' (Gədəbəy) - *bax evdirməx'.*

EĞİNTİ (Gədəbəy) - heyvanın öz balası üçün döşündə qıṣıb saxladığı süd. - *A:z, o eğinti: mağə:ti, qatem südə pişrem.*

EĞMƏ (Gədəbəy) - tuluq. - *Eğmədəqi şor na xarta olu, ay arvad.*

EĞMƏMMƏX' (Gədəbəy) - qorxmaq, ehtiyat etmək. - *Nədən eğməneysiñ, oğul, heşzad yoxdu orda.*

EHRAM (Oğuz) - şərf.

E:İNTİ (Qazax) - *bax eğinti.*

Dünənnər maral inəyin e:intisini işdim, gözdərimə işix gəldi.

EJƏŞMƏX' (Ağdam, Şuşa) - mübahisə etmək. - *Niyə ejəşirsiñiz, Θ:, ta:bəs döymü?* (Ağdam); - *Axşamatan peşəsi mənnən ejəşməx'di, ayrı işi zadi yoxdu gədənin* (Şuşa).

EJGAHAN (Gədəbəy, Qazax) - *bax ejgan.* - *Ejghan olanda deyeydiñ, munu maña, dana!* - *Ejghan vaxdı gel* (Qazax); - *Mən saña ejghan vaxt hardan tapem kin, qutarasañ onu* (Gədəbəy).

EJGAHANNIĞ (İsmayıllı) - *bax ejga:nnix.*

EJGAHANNIX (Gədəbəy) - *bax*

ejga:nnix. - <>**Ejgahanniğa çıxmaq** - asudəliyə çıxmaq. - *Elə ki, ejgahannişa çıydı, işim düzəldi;* - *Sən ejgahannixdan dəm vuroysun, nə:zey məndə vax.*

EJGAN (Oğuz) - işsiz, boş, bekar.

EJGA:N (Gədəbəy, Qax, Mingəçevir, Şəki) - *bax ejgan.* - *Ejga:n adamsan, get gəti* (Qax); - *Bir ejga:n vaxtdə:lərsiñ, kaflaşarix, indi incimə:nən çöle:dirəm* (Gədəbəy); - *Həblə ejga:n oturax? İsdəmax lazımdı* (Şəki).

EJGA:NNIX (Gədəbəy, Şəki) - asudəlik, işsizlik, bekarlıq. - *Ejga:nnixda hər işi iras tutmağ olar* (Gədəbəy); - *Ejga:nnixdi hələ ki* (Şəki).

EJGƏHİN (Zaqatala) - *bax ejga:n.*

EJİLƏMƏX' (Borçalı) - *bax ediləməx'.* - *Bu xartan çox ejiliyif başbeynim təx'mə.*

EJİR (Gədəbəy, Qazax) - dərd, qəm, kədər. - *Heç işdahım yoxdu, elə munu da canımin ejirinnən yi:rəm* (Qazax); - *Ejiriñnen ölüyrüm, yatam-mayrim zavahtannan, elə hey tasa-laneyrim* (Gədəbəy).

EJLİTMƏX' (Çəmbərək) - sakitləşdirmək. - *Bu çağayı ejlit, ərər-ciṛər yoxkan sənəyi doldurum;* - *Ana, uşağı ejlit, suyeydim gəlim.*

EKİZTAYI (Ağcabədi, Tərtər) - əkiz doğulmuş uşaqlardan hər biri. - *Xuduş ekiztayıdı* (Ağcabədi).

ELAT (Ağdam) - köçəri.

ELÇAR (Zaqatala) - heyva mürəbbəsi. - *Ləzətdi elçar döyülmü?*

ELÇARI (Ağsu) - hamısı. - *Bizim kəndin elçari belə danışır.*

ELÇİPİLOV (Lənkəran) - toydan bir neçə gün sonra oğlan evindən qız evinə göndərilən plov.

ELƏNCİG (Bakı, İmişli, Kürdəmir) - elə. - *Eləncig işə qol qoymaq olmaz* (Kürdəmir); - *Eləncig adamnan yoldaş olma* (İmişli).

ELƏT (Bakı) - *bax elat*.

ELKÖŞDÜ (Ağdərə) - uşaq oyunu adı.

ELLƏMƏX' (Qazax) - qaldırmaq.

ELLİC (Cəlilabad, Göyçay) - *bax elliy*. - *Də:nə yaxın saçax ellig qaralur* (Göyçay).

ELLİGHARAY (Sabirabad) - hamı, hamı birdən, böyükdən kiçiyə qəder.

ELLİY (Kürdəmir) - hamı, hamısı. - *Uşaxlar elliyi çayın qıraqına yiğiliblər*; - *Uşağım elliyi dərsi bilir*.

ELMDAR (Cəlilabad, İmişli) - bilikli. - *Mirzə Qulamalı çox elmdardı* (İmişli).

ELTİ (Ağdam, Ağdaş, Ağdərə, Borçaltı, Dəvəçi, Goranboy, Göyçay, İmişli, Kürdəmir, Quba, Qax, Qazax, Mingəçevir, Tərtər, Şəki, Ucar) - iki qardaşın arvadları. - *İki qardaş evlənəndə olların arvatdarı bir-birinin eltisi olur* (Ağdam), - *Yaxşı eltı bəti kimi olor* (Borçaltı); - *Axşam eltingilə toya getmişdim* (Qazax); - *Qəcəm də diyerux, eltı də* (Qax); - *Züleyxanın eltisi yaman xoysasiyyətdi* (Göyçay); - *Eltisi gəlif, umküsü eləmiyax hind?* (Şəki).

E:MALÇI (Culfa, Zəngilan) - süddən müxtəlif ağartı növləri hazırlayan qadın. - *E:malçı fermədə işdəyən qadına də:rix* (Zəngilan).

EMİNNİGÖZÜ (Ucar) - yarpaqları turp yarpağına oxşayan yeməli, yabanı bitki adı. - *Eminnigözü do:ğaya töküruk*.

EN (Qazax, Meğri) - qaramalın qulağına vurulan damğa. - *Malin qulağına en vurallar kin, tapılsın* (Qazax), - *Bayrış e:m deyirdi ki, keçinin*

qulağında en var (Meğri).

ENCƏ (Lerik) - gəvən adlanan tikanlı yabanı bitkini yerdən çəkib çıxarmaq üçün ağaç alət. - *Encəsiz gəvən çəkmək olmaz*.

ENDİRMƏX' (Qazax) - hörmət etmək, saymaq. - *Sən ha vax məni endirəsən?*

ENNƏNMƏK (Kürdəmir) - lovğalanmaq. - *Bizim bi Abbas yaman ennənir, balam*.

ENNİQULAX (Cəbrayıł) - enliyarpaqlı yeməli yabanı bitki adı. - *Enniqulaxdan yaxşı dovğa bisirməx' olar*.

ENNİYARPAX (Şəmkir) - iri damcılı yağış. - *Enniyarpaşa tüşən adamin bircə yeri də quru qalmır, isdanır hər yeri*.

EPBEX' (Şəki) - çörək. - *Bi dəfiyə üç epbex' yişən vaxdim olufdu*.

ER (Ağdam, Bərdə, Şuşa, Tərtər) - tez, tezdən. - *Biraz er gəlseydin, tapardin onu* (Ağdam); - *Er dur ku, vaxdında çatasan* (Bərdə).

ERAĞAŞ (Cəbrayıł) - faraş. - *Taxıl erağası, bir həfdiyə bişməy olar*.

ERAXA (Lənkəran) - key, gic.

ERƏVANƏPPƏYİ (Basarkəçər) - vezəriyə bənzər bitki adı. - *Qızım, get bir az erəvanəppəyi yiğ gəti, ayranaşı pişirəx*.

ERGƏC (Salyan) - *bax erkəç*.

ERKƏÇ (Culfa, Kürdəmir, Qarakilsə, Qazax, Ordubad, Tovuz) - Sürünün qabağını çəkən yaşılı erkək keçi. - *Erkəçi sur qaba:, sürünen qaba:in çəx'sin* (Ordubad).

ERKƏŞ (Culfa, Ağdam, Ordubad) - *bax erkəç*. - *Ə:, niyə vuruf o erkəşin buyunuzun qırmışan?* (Ağdam).

ERTİ (Tovuz) - *bax eltı*. - *Xacca mənim ertimdi*.

ERVƏTİ (Qazax) - səliqəsiz, başdansovdu. - *Ervəti iş görorsən, beləmi bəliyellər çağayı? İnidən açılıf tökülörlər*.

ERYAN (Ağdərə) - uzun.

ERYATI (Çəmbərək) - xarab, yararsız. - *Eryati həjet olmasa yaxşıdı.*

ERYƏTİ I (Ağdam, Bərdə, Şuşa) - müvəqqəti. - *Elə eryəti qoymuşam ora, indi götürərəm* (Ağdam); - *Mən burda eryəti adamam, sabah çıxış gedərəm* (Bərdə).

ERYƏTİ II (Ağdam, Bərdə, Gədəbəy, Şuşa) - *bax ərvəti.* - *Eryəti iş görməynən mənim aram yoxdu* (Ağdam); - *İş tutanda eryəti tutma:nan, ürəx'dən tut* (Gədəbəy).

EŞİX' (Böyük Qarakilsə, Çəmbərək, Naxçıvan, Oğuz, Tovuz, Zaqatala) - həyat. - *Gedirix' qonşunun eşiyində bir isdikən çay içirix'* (Oğuz); - *Ə:, o daneyi itlə sal eşiyə* (Çəmbərək); - *Eşix'də bir sö:ütə var ki görəsən* (Tovuz).

EŞİNMƏX' (İmişli) - lovğalanmaq. - *Eşinmə, a bala, bəlkə mən səni dö:ərəm.*

EŞMAX (Qax) - qazmaq. - *Yolun qıraqını eşip qobi salıllar, sel gələndə hordan əksin.*

EŞMƏ (Cəlilabad) - bulaq. - *Su gəzeymişdər, göreylər bi eşmə var, içeylər su.*

EŞMƏX' (Kəlbəcər) - qolsuz, bəzəkli qadın geyimi adı. - *Qızıyetər xalanın eşməyi çox qəşəx'di.*

EŞŞƏX' I (Ordubad) - *bax eşix'.*

EŞŞƏX' II (Basarkəçər, Qazax) - kotanın bir hissəsi. - *Kotanın ucu eşşəx'dən çıxanda yaxşı əhməz yeri* (Qazax).

EŞŞƏX' III (Gədəbəy, Göyçay, Şuşa, Tovuz) - qarğıdalı cecası. - *Qarğıdalı kin yeyley, sonra eşşəyi qaley* (Gədəbəy); - *Bu eşşəx'ləri uzağa atammasdin, buraları zibillədin?* (Göyçay); - *Qarğudalını ye:if, eşşəyin da qoyuf burda* (Şuşa).

EŞŞƏX' IV (Ağdam, Çəmbərək, Ordubad, Şuşa, Zəngilan) - əlcətməz yerdə işləmək üçün bənnaların, rəngsazların istifadə etdiyi taxtadan

hazırlanmış qurğu. - *Eşşəx' olmasa difarin üsdün hörə bilmərəm* (Ağdam); - *Hündür eşşəx' gəti, isgələ başdıyax* (Çəmbərək); - *Usda, gəlsənə eşşəyi birez o tərəfə çəkəx'* (Şuşa); - *Qabaxca eşşəx' düzəldəx', so:ra işə başdıyax* (Zəngilan).

EŞŞƏX' SÜTDÜYANI (Mingeçevir) - yabanı bitki adı.

EŞŞƏYOTU (Şuşa) - yabanı bitki adı. - *Eşşəyotu de:illər kin, eşşəx' onu çox yer.*

ETEBELE (Bakı) - *təəccübülli.* - *Munun işi lap etebeledü, a!*

EVDAX (Cəbrayıł) - dolu, bol. - *Biyl ağaçımız almışınan evdaxdı.*

EVDİMƏX' (Cəbrayıł) - sağımdan qabaq heyvanın əmcəklərini sığallamaq və ya buzova azacıq əmdirmək.

EVDIRMƏX' (Qarakilsə) - 1. dənləmək. - *Toyuxlar dəni bir-bir evdirir;* 2. seçib yiğmaq. - *Nənəxanım kəfşəndə başax evdirir.*

EY (Borçalı, Kürdəmir, Qazax) - yaxşı. - *Mənim kefim eydi* (Qazax); - *Bi ki yap eydi* (Kürdəmir); - *Sizdən ey almasın, Məhəmməd mənim yaxın dosdandum* (Borçalı); - *Sənin işin saf ey oldu* (Qazax).

EYCAHAN (Əli Bayramlı, Kürdəmir, Sabirabad, Salyan) - işsiz, boş, bekar, asudə. - *İskan eycahansa, birlər ver* (Sabirabad); - *Eycahan gəzir* (Kürdəmir).

EYCAHAN-EYCAHAN (Kürdəmir) - boş-boş, işsiz - *Eycahan-eycahan gəzif dolanmaxdan nə çıxar.*

EYDƏŞ-ÜYDƏŞ (Şəki) - əyri-ürrü. - *Eydəş-iyydəş şeyləri hardan aldıñ?*

EVDIRMƏX' (Ağcabədi, Ağdam, Borçalı, Göyçay, Kürdəmir, Qazax, Mingeçevir, Şəmkir, Zəngilan) - *bax evdiməx'.* - *Qoyunun məmələrini eydirənən gərəx', o da xoşallana, südünü verə* (Ağcabədi); - *İnəyin döşünü eydirməsəñ, südünü verməz* (Borçalı). - *İnəyin balasın birax, eydirsin, gəlim sağlam* (Zəngilan).

EYGİLIX' (Cəbrayıł, Megri) -

eyhana

azadlıq, asudəlik, sakitlik. - *Yeri, bir eygilix'də:lərsən* (Cəbrayıl). <>**Eygiliyə çıxmaq** (Meğri) - azadlıqa çıxmaq, asudiliyə çıxmaq. - *Biz bolşevik' gələnnən so:ra eygiliyə çıxdıx.*

EYHANA (Meğri, Zəngilan) - bəlkə. *Eyhana getdim təpəyilmədim, onda nejo:lsun?* (Zəngilan); - *Eyhana, işdi dəy, man galammaram, unda bizim usaxları də keçti yaylağa* (Meğri).

EYHƏNƏ (Lənkəran) - *bax eyhana.*

EYİNTİ (Gədəbəy) - *bax eğinti.* - *Eyinti buzoydan kalçadan salınan südə de:irix.*

EYLƏ (Cəlilabad) - o qədər. - *Eyle üzimi hardan tapeysən?*

EYLƏTMAX (Şəki) - saxlamaq, gecikdirmək.

EYMANA-EYMANA (Qax) - fikirləşə-fikirləşə.

EYMƏ (Ağcabədi, Basarkeçər, Borçalı, Gədəbəy, Goranboy, Kürdəmir, Qazax, Mingəçevir, Ucar, Zərdab) - *bax eğmə.* - *Eymənin şoru qusquro:lor, əmə matalinkı yox* (Gədəbəy); - *Eymədə qatış saxlanır* (Ağcabədi); - *Ağartıyi eyməyə yiğirix yaxşı qalır* (Basarkeçər); - *Eymə, ya tejən bir sözdü* (Qazax); - *A kişi, birez eymədən pendir gəti* (Goranboy); - *Şoru eyməyə yiğajam* (Ucar).

EYMƏLƏMMƏX' (Kürdəmir, Cəbrayıl) - genişlənmək, genelmək. - *Ayaqqabı eymələnib, ayağında durmur* (Kürdəmir).

EYMƏMMƏX' (Ağbaba, Borçalı, Cəbrayıl, Gədəbəy, Qazax, Mingəçevir,

Oğuz, Tovuz) - qorxmaq, ehtiyat etmək. - *Adam qarannıxda eymner* (Qazax); - *Eyməmməx' oğula yaraşan iş döy heç* (Gədəbəy); - *Tək adam evdə eymənir* (Ağbaba); - *Yaman qaridi, heş kəsdən eymənmer* Güllü (Qazax); - *Beyə gəlerdim məyəf tərəfdən, əmmə yaman eyməndim* (Borçalı); *Elə qarannıxdi kın, adam eşiə çığmağa eymənir* (Tovuz).

EYNƏ (Füzuli) - 1. dəfə; 2. vaxt.

EYNİMƏX' I (Ağdam, Laçın, Şuşa) - *bax aynımax.* - *Nənəm çox pisidi, indi yavaş-yavaş eyniyir* (Ağdam); - *Yaram indi eyniyir hələ, də:sən yaxşı olur* (Laçın).

EYNİMƏX' II (Çəmbərək, Meğri, Oğuz) - böyümək, boy atmaq, inkişaf etmək. - *Qartof yenijə eyniyif* (Çəmbərək); - *Ernəzirdə qoymulla ki, gilas ağaşdari eynisin, qırilla, koruyulla* (Meğri).

EYZAN I (Füzuli, Mingəçevir, Zərdab) - hemişə, daima. - *Bu işi eyzan sən görürsən* (Füzuli); - *Çətin işə eyzan məni buyurursan* (Zərdab).

EYZAN II (Ağdam, Bərdə, Cəlilabad, Gədəbəy, Xocavənd, Kürdəmir, Qazax, Salyan) - tamamilə, bütünlükle, başdan-başa. - *Bira eyzan gülliüx'dü* (Qazax); - *Eyzan dədəsino:şor o gəde* (Gədəbəy); - *Eyzan gül-çiçəkdi bizim bağlar* (Kürdəmir).

EYZƏN I (Bakı) - *bax eyzan I.*

EYZƏN II (Astara, Bakı, Lənkəran) - *bax eyzan II.* - *Hara baxırsan eyzən ağajlığıdu* (Bakı).

Ə

Ə:AXLI (Gədəbəy, Xanlar) - *bax ayaxlı*. - *Ə:axlyı ma:yəti ordan, yayem bu kündələri* (Gədəbəy).

Ə:ALĞA (Gədəbəy) - *bax ayalğa*.
- *Uşağın ə:alğa qoyma:ın, peşman olarsıñız sonralar.*

ƏBDAL (Qax) - qanacaqsız, qanmaz. - *Allah vuran əbdaldi, xayrını, zaralını bilmiy, həna.*

ƏBƏ I (Lənkəran) - *bax aba II*.
ƏBƏ II (Zəngilan) - *bax aba I*.
ƏBƏ III (Böyük Qarakilsə) - *nənə*.
ƏBƏ IV (Méğri) - çilingağac oyununda yerde qazılan kiçik çuxur, oyunun başlandığı mərkəz. - *Cılıx' azcə qalmışdı düssin əbəyə, ancax yan getdi*.

ƏBƏCİ (Cəlilabad, İmişli, Sabirabad, Zəngilan) - mama, mamaça. - *əbəci oley beysavad, doxdır olanda deyeylər mama* (Cəlilabad).

ƏBƏDİMƏG I (Göyçay, Kürdəmir, Salyan) - arxası üstə yixılmaq. - *Mal əbədiyib, oqqadər cirpinib ki, bağıri çatdiyib* (Salyan).

ƏBƏDİMƏG II (Biləsuvar) - ölmək. - *Bir yekə çöngəmiz əbədiyib*.

ƏBƏNQƏŞ (Ordubad) - namus-suz, biqeyrət, həyasız. - *Ədə, sən nə əbənqəş adamsan, mən sə: umud oldum*.

ƏBLAĞ (Lənkəran) - alabula (at).
- *Bi əblağ atı var onun*.

ƏBLƏBİÇ (Qax) - soxulcan.

ƏBLƏĞ (Lənkəran) - *bax Əblağ*.

ƏBLƏSÖ:ÜN (Lənkəran) - sevincək, sevinə-sevinə.

ƏBRƏ (Qax) - arba, içərisində müəyyən bir şey olan qabın boş çekisi.

ƏBRƏŞ (Cəbrayıllı, Kürdəmir,

Şəki) - təpəl, başında ağ xalı olan (heyvan). - *Bi sari əbrəş qoyunum var* (Kürdəmir); - *əbrəş qoyunumuz iki gündü itib* (Cəbrayıllı); - *əbrəş qoyun tayın görüm; qumral qoyun tayın görüm; Həblə-həblə sayrdix* (Şəki).

ƏBRƏVAN (Salyan) - tənzif. - *Qadınnın başında əbrəvan vardi*.

ƏBRİMÜŞ (Şəki) - qovaq ağacının bir növü.

ƏBRİŞİM (Ağdaş, Kürdəmir, Göyçay) - *bax əbrimüş*. - *Bizim təreflərdə əbrışım çox olur* (Kürdəmir).

ƏBRU:S (Cəlilabad) - geyim. - *Mənüm əbru:sum yoxdi, mənə bir dəs paltar ver*.

ƏBRUŞUM (Mingəçevir) - *bax əbrimüş*.

ƏBŞƏLƏ (Bakı) - şərbət. - *Uşağı göndərün əbşələ paylamağa*.

ƏCAZ I (Naxçıvan) - əcaib.
ƏCAZ II (Qarakilsə) - kələkbaz, bic.

ƏCCƏ (Salyan) - key (adam).
ƏCCƏBALA (Bakı) - körpə.

ƏCCƏMƏÇƏK (Sabirabad) - çilpaq, lüt.

ƏCƏBSƏNDƏL (Gəncə, Mingəçevir) - badımcan, kartof və pamidordan hazırlanan xörək növü.

ƏCƏMİ (Basarkeçər) - çarıq növü.

ƏCGAHAN (Cəlilabad) - *bax ejga:n*. - *Əcgahan gəzmə*.

ƏCİX' (Basarkeçər) - zəif. - *Qomral qoyunun balası çox əcix'di*.

ƏCİŞ-MƏCİŞ (Mingəçevir) - bic, kələkbəaz.

ƏCRAN (Ordubad) - damın

kənarları. - *Ev damının əcrannarın düzəlddim.*

ƏCƏÇƏ (Ağbaba) - ağıldımkəm.

ƏCƏÇİ (Ağbaba) - *bax eeçəçə.*

ƏDƏ (Qax) - ana.

ƏDƏLİ-DÜDƏLİ (Ağdam, Bərdə,

Şuşa) - eməlli-başlı, hər şeyi öz qaydasında olan. - *Ömründə sənin bir ədəli-düdəli iş gördü: nü görməmişəm* (Ağdam); - *Ə:, ədəli-düdəli toy elə apar evinə, qoy elin atdırı nejədi heyłə olsun* (Şuşa).

ƏDİLİ-DÜDÜLÜ (Qazax) - *bax ədəli-düdəli.* - *Yaxşı toy elədi ədili-düdülü.*

ƏDLAP (Gədəbəy) - nişanə, əlamət. - *Də:si nə, nənəmin qırçılığı xöre:in dadını azaldıf xeylax, görmöystünmü, yağ ədlapi yoxdu, aşqarcıqazdı elejə.*

ƏDNƏ (Bakı) - yaxşılıq edib sonradan başa qaxan.

ƏFCİ I (Basarkeçər, Borçalı, Gədəbəy, Hamamlı, Xocavənd, Qazax, Tovuz) - 1. - qadın işinə qarışan kişi (Basarkeçər). - *Qadınnarın işinə qarışan kişiye əfcı de:rix; 2. xırdaçı, çürükü (Borçalı, Gədəbəy, Qazax). - Əfcı yaramaz sözdər danişer, bekara sözdər danişer (Borçalı); - Yaman əfcisən ha* (Qazax); - *Nəbi yaman əfcı kişidi; - İrəsit yaman əfcidi, hər şəyə qarışar öydə* (Gədəbəy).

ƏFCİ II (Mingəçevir) - xəbərci, sövgəzdiren.

ƏFCİ-ƏFCİ: ƏFCİ-ƏFCİ DANİŞ-MAK (Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax) - boş-boş, mə'nasız danışmaq. - *əfcı-əfcı danişer* (Qazax); - *Sarıxa həmməsə aralıxlarda əfcı-əfcı danişar* (Çəmbərək); - *əfcı-əfcı danişma, yaxşı daniş* (Gədəbəy).

ƏFƏNƏSALMA (Gədəbəy) - uşaq oyunu adı. - *Əfənəsalma ciliyağış kimidi.*

ƏFƏRDƏ (Ağbaba, Basarkeçər, Cəbrayıllı) - güc, quvvə, taqst. - *Öküzün əfərdəsi qalmayıf ki, kotanı cəkə*

(Basarkeçər). - *Əfərdəsi kəsilmək* (Ağbaba) - taqətdən, gündən düşmək. - *Səni gözdəməx'dən əfərdəm kəsilif.*

ƏFİL-ƏFİL: ƏFİL-ƏFİL ƏSMƏK (Oğuz) - tir-tir əsmək. - *Soyuqdan əfil-əfil əsirdim.*

ƏFRİMƏX' I (Çəmbərək) - islamaq. *Bü:n daldayılgı olmadı deyin, yağışdan əfridix'.*

ƏFRİMƏX' II (Gədəbəy) - köhnəlib cırılmaq dərəcəsinə gəlmək, süzülmək. - *Əfrif da: bu köynəx', bir də yüsə niz çurlajax elejə.*

ƏFSƏMƏX' (Qafan, Karakilsə, Zəngilan) - hövsəmək. - *Götü bı bigdanı əfsə, qoy tükü-zadi gəssin* (Qarakilsə).

ƏFSİTMAX' (Meğri) - məc. qorxmaq. - *Hı dusdim, deyasan axı itdən əfsideysan?*

ƏFSƏLƏ (Bakı) - *bax əbşəle.*

ƏGƏM (Quba) - əger. - *əgəm axşama qeyitməsəm, şə:rdə qalacağam.*

ƏGƏR-CİGƏR (Çəmbərək) - canlı mexluq, ins-cins. - *Dana dərəsinin yalına çıxmışdım, bir əger-cigər görmədim.*

ƏGİRDƏG (Salyan) - *bax əydəx'.* - əgirdəgi qışda yiyillər.

ƏGRİBEL (Lənkəran) - kətmən.

Ə:ĞAŞDI (Ağsu) - ayaqaçı (əre getmiş qızın toyudan sonra ilk dəfə atası evinə qonaq gəlməsi). - *Atası qızın aparmışdı ə:ğاشdıya.*

ƏĞİ (Meğri) - mağara, kaha. - *Bi yol mən qeyittim əğiyə.*

ƏĞRƏMƏN (Ordubad) - *bax əqrəmən.* - *Yadımnan çıxıb əğrəmən tix'məmışəm tumanın ətəyinə;* - *Demişdim əğrəmən qoy tumanın ətəyinə, niyə qoymadın?*

ƏHDAŞ (Mingəçevir, Şəki) - alət. - *əmi əhdaşdarı da özüyənən apardı* (Şəki).

ƏHDƏC (Oğuz) - *bax əhdəş.*

ƏHDƏŞ (Şəki) - *bax əhdəş.*

ƏHLƏNMƏX' (Çəmbərək) - qocalmaq. - *Dindili Ali da əhlənif deyin uşağa əl verəmmir.*

ƏHLİYƏT (Meğri) - 1. himayə; 2. yardım.

Əhliyətdix' (Meğri) - kömək, yardım. <>**Əhliyətdix' eləmax** - yardım etmək. - *Hökümət qocalara karri əhliyətdix' eler.*

ƏHNƏZDƏMƏX' (Yevlax) - zəifləmək. - *Salman çox əhnəzdiyif.*

ƏHNƏZDƏŞMƏY (Cəlilabad) - *bax əhnəzdeməx'.* - *Canım əhnəzdaşib.*

ƏHRAM (Quba) - qətfə.

ƏHRAMİ (Lənkəran) - *bax əhram.*

ƏHTƏC (Oğuz) - *bax əhdaş.*

Ə:X'Lİ (Basarkeçər, Tovuz) - *bax ayaxlı.*

ƏXSİ (Qarakilsə) - əsgı, köhnə parça.

ƏXTİLAT (Quba) - səhbət. - *Əxsamlar yiğiladıq bir yerə, əxtılət əliyədəğ.*

ƏJDİM (Qarakilsə, Lənkəran) - çox duzlu, çox şor. - *Yimək olmur ki, əjdimdi* (Lənkəran); - *Çörəgi əjdim eləmisiñ ki* (Salyan).

ƏJGEYİN (Şəki) - işsiz, boş, asudə.

ƏJNƏ (Qarakilsə) - var-dövlət. - *Nə əjnələri vardi, yəhər bitəv qızıldı.*

ƏJVAY II (Bakı, Kürdəmir, Salyan,) - acıdıl. - *Bizim bi Ağavərdi çox əzvaydu* (Bakı).

ƏJVƏL (Ağcabədi, Ucar) - aciz, bacarıqsız. - *Hümbət əjvəl adamdı* (Ağcabədi). - *Əjvəl adam öy tıkəmməz;* - *Əjvəl adam çox işdiyəmməz* (Ucar).

ƏKABİR (Bakı) - yaşlı.

ƏKƏBÜKƏ (Çembərek) - böyük, yaşlı. - *Ballı qarı əkəbükə arvatdı, gənə də alaçatılıq eliyir.*

ƏKƏC (Bakı) - yaşlı, oturuşmuş. - *Lap əkəc arvada oxşır.*

ƏKƏC-ƏKƏC: **ƏKƏC-ƏKƏC**

DANIŞMAĞ (Lənkəran) - böyük-böyük, (lovğa-lovğa) danışmaq. - *Munun ağızın yumsana, kör nə əkəc-əkəc danışır.*

ƏKƏLİX' (Qazax) - böyüklük,

ağsaqqallıq. <>**Əkəliy eləməx'** - böyüklük etmək, ağsaqqallıq etmək. - *Buna bax, bu balaja boyunnan bu əkəliy elər maşa.*

ƏKƏMEMƏÇİ (Bakı) - yabanı bitki adı.

ƏKƏNƏCƏK (Culfa) - əkin sahəsi, əkin yeri.

ƏKƏNƏX' (Qazax) - əkin sahəsi, əkin yeri.

ƏKƏPÜKE (Qazax) - *bax əkəbüke.* - *Əkəpükə arvassan, ayif döymü, niyə danışersən elə sözü?*

ƏKƏRAH (Kürdəmir) - əkin sahəsi, əkin üçün yararlı. - *Əkərah yerrəri güdüruk, korlamıruğ.*

ƏKƏRƏ (Göyçay, İmişli, Oğuz, Tovuz) - *bax əkərah.* - *Əkərə yerim azdı mə:n* (İmişli); - *Elə o əkərə yerdə işderəm;* - *O əkərə yeri bizim qalxoza versələr, yaxşı olor* (Tovuz).

ƏKƏRRİ I (Qarakilsə) - rahat əkilən yumşaq torpaqlı əkin sahəsi. - *Əkərrı yer olanda bir çüt üş çüt yarım əkirdi.*

ƏKƏRRİ II (Şamaxı) - xəstə, zəif heyvan. - *Biyil əkərriləri qışdağa göndərdim.*

ƏKƏSDƏNMƏX' (Zəngilan) - lovgalanmaq, özünü yaşılı adam kimi aparmaq. - *Səni afat aparsın, nə əkəsdənirsən.*

ƏKMƏCIDIL (Salyan) - uşaq oyunu adı. - *Əkməcidili bö:ük uşaqlar oynur.*

ƏQƏLLƏN (Culfa) - heç olmazsa, bari. - *Kəvşənə getmişdin işdəməyə, əqellən bir çöp qıraydın, qoyaydix oçağı.*

ƏQRƏMƏN (Ordubad) - tumanın eteyində olan haşiyə - *Ay qız, tuma:n əreyinə əqrəmən tik.*

ƏL I (Ucar) - təndir düzəltmək üçün dairəvi gil hissə. - *Beş-altı əl qoysan, təndir baş olar.*

ƏL II (Bakı, Şamaxı, Şuşa) - tərəf. - *Olarım eyləri sağ əldədi* (Şamaxı); - *Düz get, sora sol ələ dön, elə dönən kimi*

olların darvazasın görəjəx'sən (Şuşa).

ƏL III (Ağdam, Bakı, Bərdə, Şuşa, Tərtər) - dəfə. - *İki el mən getmişəm, bir el da sən get, no:lar* (Ağdam); - *Paltarı hələ bir el yumuşam* (Bakı); - *Bu el mən gətirim, gələn el sən* (Bərdə).

ƏLAH-SALAH (Cəbrayıl) - boş, bekar, işsiz, avara. - *Bü:yün uşaxlar əlah-salah qaldılar.*

ƏLAMƏT I (Qax) - təəccübü. - *Ne diyim, hələ əlamət işlər olarmı?*

ƏLAMƏT II (Salyan) - taxşı, qəribə. - *Bu əlamət çitdi; - Sən yap əlamət adamsan.*

ƏLARDAN (Ağdaş, Füzuli) - 1. el-iüz dəsmalı; 2. qazan və s. tutmaq üçün dəsmal.

ƏLBƏHƏ (Zəngilan) - o saat, o dəqiqə. - *Ya:nda söz demişəm, əlbəhə cedif xəbər verif.*

ƏLBƏHƏM (Şahbuz) - *bax əlbəhə. - Əlbəhəm qəddimi əydi.*

ƏLBƏNDƏ (Füzuli) - uşaq oyunu adı. - *Əlbəndə oynardılar, iki adam tutar, o biriləri virardi.*

ƏLBƏSÖ:ÜN (Cəlilabad, Kürdəmir, Salyan, Ucar) - acgöz, tamahkar. - *Babas çox əlbəsö:ün uşaxdı; - əlbəsö:ün adamın hürmeti olmaz* (Salyan); - *Əlbəsö:ün Əhmət gənə əlbəsö:ünnüy elivir* (Ucar).

ƏLBƏSÖ:ÜN-ƏLBƏSÖ:ÜN (Şamaxı) - acgözcisinə, tamahkarcasına. - *Çörəyi əlbəsö:ün-əlbəsö:ün yeməzzər..*

ƏLBƏSÖ:ÜNNÜY (Ucar) - acgözlük, tamahkarlıq. ◃**Əlbəsö:ünnüy eləməy** - acgözlük etmək, tamahkarlıq etmək. - *Az əlbəsö:ünnüy elə, ayibdi.*

ƏLBEŞİX' (Gədəbəy) - meşəbəyi.

ƏLBİR (Bərdə, Ucar) - su içmək üçün qab. - *Əlbirdə su ver içim* (Bərdə); - *əlbiri qəleylətdim; - Əlbiri suynan doldur, ver içim* (Ucar).

ƏLBOŞI (İmişli) - uşaq oyunu adı.

ƏLCƏX' (Çəmbərək, Basarkeçər, Naxçıvan, Ordubad, Tovuz) - *bax əlcək I.*

- *Kərəntinin əlcəyi qırılıf, gerəx' təzəsin düzəldim* (Basarkeçər); - *Kərəntinin əlcəyi boz söyütdən yaxşı olar* (Çəmbərək); - *əlcəx' qapıda olar tutmağa* (Naxçıvan); - *Xış əlcəx'siz olmaz, əlcəx'dən tutub əkillər* (Ordubad).

ƏLCƏX' II (Füzuli, Zəngilan) - bir dəstə biçilmiş taxıl; bir el tutumu taxıl. - *Bir bafa üç əlcəx' olur* (Zəngilan); - *Üç əlcəx' qoyurux bir-birinin üsdünə bir bafa olur* (Füzuli).

ƏLCƏX' III (Qazax) - taxıl biçərkən oraqla əli kəsməmək üçün sol əlin barmaqlarına taxılan taxta barmaxlıq.

ƏLCƏX' IV (Ağcabədi, Ağdam, Çəmbərək) - əl boyda daranmış yun. - *Qavaxcan əlcəx' eli:llər, əlcəyi əyririx', yumaxlıyırx, onu bux'dəririx'*, axırda dizimizdə kələf eli:rix' (Ağdam); - *əyriləsi yunum vardi, əlcəx' eləmişdim, dünənnəri burxutdadım* (Çəmbərək).

ƏLCƏX' V (Qazax) - *bax əlcək II.*

ƏLCƏXLƏMƏX' (Çəmbərək) - qar yağmaq. - *Gejə əlcəx'liyir, sava:catan bir metir qar yağır.*

ƏLCƏXLƏMƏX' (Füzuli) - yunu darayıb əlcim düzəltmək. - *Yunu əlcəx'lədim, qutardım.*

ƏLCƏX'Lİ (Gədəbəy) - qədim geyim adı. - *əlcəx'liyi darayıdan tikeydilər.*

ƏLCƏK I (Göyçay, İmişli, İsmayılli, Kürdəmir, Masallı) - dəstə, dəstək. - *Xışın əlcəki xarap olup* (Kürdəmir); - *Qapının əlcəginnən asılan tütgəçi bra gət* (İsmayılli); - *Qapınızın əlcəgi də yoxdu* (Masallı).

ƏLCƏK II (Zaqatala) - arxalıq və ya çuxanın qolunun arxa tərəfindən sallanan artıq hissə, parça.

ƏLCƏLƏMƏG (İmişli) - parça-lamaq, tikə-tikə etmək. - *Çörəgi əlcəleyib tökürsüz yere.*

ƏLÇƏ-ƏLÇƏ (Göyçay, Lənkəran, Mingəçevir, Salyan) - parça-parça. - *Səni görüm, əlcə-əlcə qan qusasan!* (Salyan).

ƏLÇİM I (Cəlilabad Füzuli, Göyçay, Kürdəmir, Qarakilsə, Lənkəran, Masallı, Oğuz, Salyan, Ucar) - el boyda təmiz daranmış yun. - Bir əlcim yun qırx əlli qram gələr (Ucar); - Əlcim düzəldir yiğir üst-iştə, so:ra bir-bir eyrir (Oğuz); - Əlcim el boyda yuna di:lis (Salyan).

ƏLÇİM II (Salyan) - ovuc. - Mə: bi əlcim duz versənə.

Əl damı (Gədəbəy, Goranboy) - 1. mətbəx; 2. artıq şeyləri yiğmaq üçün evin yanında tikilən kiçik dam. - Əl daminae:t bir şey hazırra yime: (Gədəbəy). - Əl daşı (İmişli) - el dəyirmanı, kirkire.

ƏLDƏMƏN (Meğri) - anası ölmüş körpə quzu. - Əldəmən quzunu gəlin qoyuna da əmişdirginən, dalaxlansın.

ƏLƏ (İsmayıllı) - hin. - Ələnin qapısını bağla.

ƏLƏF (Qubadlı) - quru ot, saman. - Heyvanın əlef qutarıb.

Əlef savını (Ağdam) - el-üz sabunu. - Paltarı paltar savınınan yu:llar, əlef savınınan el yu:llar.

ƏLƏFSİN-BILAFSIN (Cəbrayıllı) - qarışq, hər nə gəldi. - Ələfsin-bilafsin o qədər yeyif ki səhərdən.

ƏLƏX'LƏMAX (Şəki) - diqqətə axtarmaq. - Bazarın hər yerini əlex'lədim, yaxşı bugda gözüme dəymədi.

ƏLƏLIX': ƏLƏLIX' ELƏMƏX' (Meğri) - çəşmaq, çəşib qalmaq. - İrəsit, ələlix' eləmə.

ƏLƏM I (Salyan) - kəşkül. - Ələm dəbrişdə olardı.

ƏLƏM II (Göyçay) - üst dodağın ortasındakı çökək yer.

ƏLƏMXOR (İmişli) - acgöz, coxyeyən (heyvan).

ƏLƏMXORTDADI (Cəlilabad) - gəlincik. - Uşağıgün ələmxortdadi düzəldiyəm.

ƏLƏNGƏ I (Ağdam, Gəncə, Şəki, Şuşa, Zəngilan) - ətsiz iri sümük. - Bi nətər ətdi, teyxa ələngədi (Zəngilan); - Bu

etin nəyini pişirim, başdan-əyağa hamısı ələngədi (Şuşa).

ƏLƏNGƏ II (Ağdam, Böyük Qarakilsə, Cəbrayıllı, Çembərək, Füzuli, Hamamlı, Qazax) - arıq. - Bu inəx' lap ələngədi (Qazax); - Öküz ələngə oluf (Böyük Qarakilsə); - Vəske öküz ələngə seydi, haraviya qoşmaq olurmu? (Çembərək).

ƏLƏNGƏ III (Quba) - iri ağaç parçası. - Sənə elə bir ələngə çəkərəm ki, əyağa durammasan.

ƏLƏ:RDƏN (Ağcabədi) - bax ələrdən. - Ələ:rdənnən isdi şeyləri ojaxdan götürürüx'.

ƏLƏSİDOLAG (Ordubad) - göy qurşağı.

ƏLƏSSÖVİYƏ (Cəbrayıllı) - vevil, avara. - Veli ələssöviyə adamı.

ƏLƏŞƏN-KÜLƏŞƏN (İmişli) - birtəhər, güc-bəla ilə. - Düşdüş' qarannişa, ələşən-güləşən özümüzü öye çatdırılmış.

ƏLƏVƏNGİ (Biləsuvar) - yalan. - Sən ələvəngi danışırsan.

ƏL-ƏYAX: ƏL-ƏYAĞA GƏLMƏX' (Başkeçid) - her hansı bir işi cəld yerinə yetirmek.

ƏLƏYƏSI (Ordubad) - bax əleyəz.

ƏLƏYƏZ (Qarakilsə) - kevərəoxşar yeməli yabanı bitki adı. - əleyəzi yazda yiğirix.

ƏLƏ:Z (Çembərək, Qarakilsə, Şahbuz) - bax əleyəz. - Bü:n ələ:z isdisi bişirmişəm (Çembərək); - ələ:zimiz çoxdu, aparmışdım satmağa (Qarakilsə); - Ələ:zi aşa salarix (Şahbuz).

ƏLƏZİ (Cənubi Azərbaycan) - bax əleyəz.

ƏLGİ (Başkeçid) - el iyi (ip və ya sap əyirmək üçün alət).

Ə:LĞA (Qazax) - bax ayalğa. - Ə:lğası odu elə onun.

ƏLHO:UD (Ağcabədi) - xorək adı.

ƏLİĞINA (Salyan) - səliqəsiz. -

əliyuxa

Mirad, nösün əliğinə gəzirsen?

ƏLİYUXA (Ağdam, Oğuz, Şuşa) - kasıb, yoxsul. - Birki aydı əliyuxadı omun (Ağdam); - Əliyuxa adamin nəyi olajax ki, sən də onnan nə alasan (Şuşa).

ƏLQAF (Çəmbərək) - əlavə gelir. - Hərdən bir əlqafı da olur.

ƏLQAP (Cəlilabad, Göyçay, Mingəçevir, Ucar) - tez, tələsik, əlüstü.

<>Əlqap eləməy (Cəlilabad, Mingəçevir, Ucar) - müəyyən bir işi tələsik yerinə yetirmək, tez yerinə yetirmək. - Tez ol, biyaz əlqap elə, tələsiyəm, gediyəm (Cəlilabad); - Ay qız, bir-iki tike əppəy gəti bira, əlqap elyəy (Ucar).

ƏLQICIĞI (Culfa) - qol gücü. <>Əlqıcığı göstərməx' - güc göstərmək. - Mənə əlqıcığı göstərməyələr?

ƏLLƏMƏ I (Çəmbərək, Əzizbəyov, Goranboy, Göyçay, Kəlbəcər, Qarakilsə, Qazax, Laçın, Mingəçevir, Ordubad, Şuşa, Tovuz) - iri daş parçası. - Ə:, bu əlləmeyi götürüf başlıq vurram, çox danışma (Qazax); - Sivaz əlləmeyi elə atdi kın, dananın aynasın xışdadi (Çəmbərək); - Buşıqə əlləmə düssün, ay Yasər (Kəlbəcər).

ƏLLƏMƏ II (Xocavənd, Şuşa) - bacarıqlı, zırək. - Eləsi var əlləmə oluf düzəldir (Xocavənd); - Ə:, o, əlləmədi, nə desən eliyər (Şuşa).

ƏLLƏMƏ:X (Goranboy) - nadinc, şuluq. - Nə əlləmə:ax şeydi Mirzənin gədəsi, işi yoxdu dişdiyən.

ƏLLƏMƏYAX (Borçalı, Gədəbəy, Qazax, Yevlax) - bax əlləmə:x. - Alpaşanın oğlu yaman əlləməyaxdı (Borçalı).

ƏLLƏNİX' (Qarakilsə) - külüç çıxardıb atmaq üçün alet.

ƏLLƏZUAR (Kürdəmir) - avar, Kürək. - Əlləzuarsız gəmini Kürün o tayına keçirmək olmaz.

ƏLLİ (Ağcabədi, Tərtər) - misdən hazırlanmış qulplu su qabı. - Ay qız, mə: bir əlli su ver (Ağcabədi).

ƏLLİCƏ (Əli Bayramlı, Göyçay) - su içmək üçün qab. - Su: Əllicəynən içillər.

ƏLLİG I (İmişli, Salyan) - 1. ocaqdan isti qabı götürmək üçün parça, əsgı (İmişli). - Əlligi mə:, qazanı götürüm; 2. təndirdən isti çörəyi çıxartmaq üçün qolçaq (Salyan). - Əllig çörək yapanda lazımlı olur.

ƏLLİG II (Kürdəmir, Saatlı, Sabirabad, Salyan, Ucar) - bax əlli. - Əlligdə su getir mənə (Sabirabad).

ƏLLİX' (Berdə, Borçalı, Qazax, Gədəbəy, Laçın) - təkbarmaqlı əlcək. - Əlliin dörd barmağı bir olur, baş barmağ ayrı olur (Berdə); - Əllix' yunnan toxunar (Borçalı); - Əllix'siz qışda əzməy olarmı, Ə:arvad? (Gədəbəy).

ƏLMƏNDƏ (Şuşa) - uşaq oyunu adı.

ƏLMƏNQUL (Bakı) - acgöz.

ƏLO:GÜLİ: ƏLO:GÜLİ BAS-MAĞ (Bakı) - tonqal qalamaq. - Qayanın altında əlo:güli basdıq.

ƏLO:L (Lənkəran) - ətirli dağ otu adı.

ƏLÖPBƏ (Şuşa) - toydan üç gün sonra oğlan evində düzəldilən qonaqlıq. - Əlöpbədə qızın da adamnarı olur, oğlanın da.

ƏLVALLAH (Barana) - hay-küy, qalmaqal. - Əhvallahi eşidən kimi hamı ora il:rdü. <>Əlvallah qopartmax - hay-küy salmaq, qalmaqal salmaq. - Bir əhvall həqərmişdilar ki, ana-bala, gəl görəsən. Əlvallah salmaq - hay-küy salmaq, qalmaqal salmaq.

ƏLVƏHƏL (Gədəbəy, Xanlar) - bax əlbəhe. - Əlvəhəl sədri çağırıldı udariya (Gədəbəy); - Kağızı əlvəhəl aparış dayına verərsən (Xanlar).

ƏLVƏSA:T (Gədəbəy) - o saat, həmin saat. - Əlvəsa:t dağğa lladım qızı.

ƏLVİZ (Xanlar) - uca, hündür, əlçatmaz. - Evi əlviz yerdə tikməynən, onun suyun nejə getirəjəx'sən.

ƏLYARPA:I (Ağdam, Zəngilan) - barama qurduna əllə yiğilib verilən yarpaq. - *Ikinci-iüçüncü yuxya kimi qurda əlyarpa:i verrix', so:ra qırma yarpax* (Ağdam).

ƏLYERİ (Biləsuvar) - yemək şeyləri saxlanılan otaq.

ƏLYƏT: ƏLYƏT ELƏMEG (Bakı) - götür-qoy etmək, qərara gəlmək. - *Əlyət eliyib mənə pul vərmiyəçəklər.*

ƏLYÜLÜ (Zəngilan) - əl iyi (sap və ya ip əyirmək üçün alət). - *İpi əlyülüdə də əyillər, cəhrədə də.*

Ə:M (Cəlilabad, Füzuli, Göyçay) - əgər. - *Ə:m istəsən, mən düzəldərəm* (Göyçay); - *Ə:m gəlsə, götür gə* (Füzuli).

ƏMBƏRCU (Salyan) - bostan sulamaq üçün kiçik su şırımı. - *Əmbərcu bossanda olar.*

ƏMBƏRCƏ I (Füzuli) - arxalığa oxşar qolsuz, bəzəkli qadın geyimi.

ƏMBƏRCƏ II (Culfa) - saçə, hörüyü bağlanan lent. - *O vaxt əmbərcə də:rdilər.*

ƏMBƏRƏ I (İsmayıllı, Salyan) - kiçik, dayaz arx. - *əmbərəynən su axır bossana* (Salyan); - *Uşağı qoyma, əmbərəyə düşər* (İsmayıllı).

ƏMBƏRƏ II (İmişli, Şamaxı) - dəyirmanın novu.

ƏMBİZ (Cəlilabad, İsmayıllı, Kürdəmir, Qazax, Qusar, Mingəçevir, Şuşa) - taxıl topası. - *Bu gecə kimse əmbizdən oğurlayıb* (Kürdəmir); - *Atdarı əmbizə biraxeyəm, əmbizdən yeylər* (Cəlilabad); - *Döyülf bö:üx topa şəkilində yiğilmiş taxılə əmbiz də de:illər, tığ da* (Şuşa).

ƏMBİZDİ (Qazax) - topa şeklinde yiğilmiş. - *Qalxozun əmbizdi tayaları var.*

ƏMBİZ-ƏMBİZ (Borçalı, Gədəbəy, Xanlar, Qazax, Tovuz) - 1. topa-topa (Tovuz); 2. salxım-salxım (Borçalı, Gədəbəy, Xanlar, Qazax). - *Damnan buz əmbiz-əmbiz sallanıf* (Borçalı); - Bildir ağaşdarda meyvə

əmbiz-əmbizidi (Qazax); - *Bi:lleri meyvə əmbiz-əmbiz gətirif* (Xanlar); - *Görərsə qmi gilas nə tə:r duror əmbiz-əmbiz ağaşda* (Gədəbəy).

ƏMCANI (Culfa, Naxçıvan, Ordubad) - *bax əmicanı*. - *əminin arvadı əmcanı olur* (Naxçıvan); - *Mənim əmcanının adı Səkinədi* (Culfa).

ƏMDƏRMƏX' (Füzuli, Qarakilsə, Laçın, Zəngilan) - tökmək, aşırıb tökmək. - *Südü sağib verdim ki, aparsın evə, diricə əmdərdi yerə* (Zəngilan); - *Suyu yerə əmdərdi* (Laçın); - *Südü heylcə əmdərdi yerə* (Qarakilsə).

ƏMDOSSU (Mingəçevir) - emiavadi.

ƏMƏ I (Qax, Oğuz, Şəki, Zaqqatala) - bibi. - *Mən əməmgilə gedirəm* (Qax); - *əməm gəlmişdi dünən* (Şəki).

ƏMƏ II (Böyük Qarakilsə) - amma.

ƏMƏXALƏ (Dərbənd) - qohum-qardaş, qohum-eqrəba. - *Ziryanə kitmağ istəyədəm əməxaləmi gürmağa.*

ƏMƏK (Şərur) - eməkgünü. - *Əli əmi, heç bir əməkdən-zaddan qazandun?*

ƏMƏKMAÇI (Əli Bayramlı) - yeməli yabanı bitki adı.

ƏMƏL (Qazax) - cadu. <>**Əməl eləməx'** (Qazax, Şəki) - cadu etmək. - *Diyiller elə əməl eli:y ki, gəl görəsən* (Qazax).

ƏMƏLLƏNDİRİMƏX' (Culfa) - yaxşılaşdırmaq, əmələ gətirmək. - *Suvəranda o, şirə verir, mevi əməlləndirir.*

ƏMƏLLƏŞMƏX' (Xanlar) - kökəlmək, əmələ gəlmək. *Mallarım bir az əməlləşif.*

ƏMƏNCİ-KÖMƏNCİ (Cəbrayıł) - emekköməci.

ƏMƏNNİYƏ (Şəki) - var-dövlət. - *əşrəvə atasının bö:y əmənniyə qalıdı.*

ƏMƏSALAX (Şəki) - ləvazimat, ev avadanlığı. - *əməsalağı çıxardış, boş öyə odu vuruf yandırıdı.*

ƏMƏSİ (Qax) - *bax əmə I.* - əməsinin qada oxumağa gedəsidi, honnan göz-qulax ol sen.

ƏMƏSSAH (Qarakilsə, Şuşa) - alət. - *Kərim, əməssahı gəti gedək, bizim qəpi örtülmür, bir ona bax* (Qarakilsə).

ƏMƏŞMƏK (Cəbrayıł) - daraşmaq, cummaq. - *Əməşdilər otun canna quzular*.

ƏMEYÇANI (Masallı) - yöndəmsiz.

ƏMƏZƏX' (Qazax, Şuşa) - aciz, əfəl, fərsiz. - *Tahar əməzəx'di, bi toğluyu da boğazdiyammer* (Qazax); - *əməzəx' adam iş başarmaz* (Şuşa).

ƏMƏZİX' (Şəki) - *bax əməzəx'*. - *Yunus əməzix' adamdı*.

ƏMGƏNDİMƏX' (Zəngilan) - incitmək, əziyyət vermək. - *İllaf qiyamat qofsa da o, canın əmgəndiməz*.

ƏMİ (Qazax, Yevlax) - ata.

ƏMİCANI (Quba, Naxçıvan) - əmiarvadı. - *Əminin arvadı əmicanı olur* (Naxçıvan).

ƏMİDOSTU (Bakı, Kürdəmir) - *bax əmdossu*. - *Əmidostu qeyqanax pişirir, gedəy yə:gün* (Kürdəmir).

ƏMİN (Göyçay) - sakit.

ƏMİN-SƏMİNLİK (Göyçay) - sakitlik.

ƏMİPƏRƏSDİX' (Füzuli) - qohumbazlıq. - *Əmipərəsdix' ortadan götürülsə, yaxşı olar*.

ƏMİRİ (Bakı, Masallı) - çox yaxşı, çox gözəl, misilsiz. - *Bidənə əmiri parça almışam* (Bakı).

ƏMİRQAN (Balakən) - tənzif. - *Paltaların üsdünnən əmirqan pərdə asılmışdı*.

ƏMİŞ-QATIŞ (Ucar) - bir yerde, birlikdə. - *Urusdamın üç oğlu, kulfəti əmiş-qatış yaşıyır*.

ƏMİŞ-QƏMİŞ (Ağcabədi) - çox yaxın. - *Məhəmmədəliyənən Miriş əmiş-qəmişdilər*.

Ə:MLƏRİ (Kürdəmir) - əgər. -

ə:mləri bi işdən bi xata çıxmasa, xoşbaşlıxdı.

ƏMLİX'LƏNMƏX' (Füzuli) - əmmek. - *Quzular əmlix'lənirdi, ayırdıx*.

ƏMMAL (Salyan) - arşınmalı, parça. - *Hindi əmmal yap çoxdu; - Qıpçağ bədənimizi ölçərdi dərzi, əmmalı kəsərdi, tikərdi, bize giyərdük*.

ƏMMƏ (Naxçıvan) - *bax əmə I*.

ƏMMƏLƏ (Füzuli) - üsul. - *Hər şeyin bi əmməlesi olu*.

ƏMMƏRƏ (Neftçala, Salyan) - ləklərin arasındaki kiçik, ensiz su arxi. - *əmmərəni aç, taqlara su gessin* (Salyan); - *əmmərə suynan dolib* (Neftçala).

ƏMMƏRƏÇÜ (Salyan) - görərti əkmək üçün ayrılmış sahə.

ƏMMƏŞ (Gədəbəy) - yetim (quzu). - *Siz canınız, o əmməş quzu: yətriñ, bu qara qoyunu əmsin birez; - əmməş quzu kimi nə tüşüfsən ora-bura?*

ƏMMİZ (Əli Bayramlı, Salyan) - *bax əmbiz*. - *Biz sə:r tezdən əmmizi savircayix* (Əli Bayramlı); - *Qapançı əmmizi nişannadı* (Salyan).

ƏMRAC (Bakı) - həvəskar.

ƏMRAZ: ƏMRAZİYA GƏLMƏK (Bakı, Kürdəmir, Salyan) - 1. boy-a-başa çatmaq (Bakı). - *Ağez, bu sağ lap böyüüb əmraziya gəlib ki*; 2. yetişmek (Salyan). - *Hər me:və öz vaxtında əmraziya gəlir*.

ƏMSİZ (Sabirabad) - qabiliyyətsiz, bacaraqsız. - *Bi kənddə Əhməd əmsizdi*.

ƏNBƏRÇƏ (Füzuli) - *bax ənbərçə I*. - *ənbərçə:n altınnan sataşdı gözüm; sinən ağdı Savalanda qar kimi*.

ƏNBƏRƏ (Quba) - kiçik şəlalə. - *Bu yoxunluğda bir güzəl ənbərə var*.

ƏNBİZ (Naxçıvan) - *bax əmbiz*. - *ənbizdə əlli ton toxul var*.

ƏNCƏLƏŞDİRMƏK (Salyan) - döymek, əzişdirmek. - *Uşağı az ənceləşdirsenəm!*

ƏNCƏMƏ I (Tovuz) - xırda mix.

ƏNCƏMƏ II (Şəki) - çərçivə.

ƏNCƏR (Şəki) - üz, sıfət.

Əncəri itməx' (Şəki) - yox olmaq, ölmək, başı batmaq. - əncərin issin sənin.

ƏNCƏRRİ (Şəki) - gözəl, yaraşıqlı.

ƏNCƏRSİZ (Şəki) - çirkin, kifir, yaraşıqsız. - Hasanın qızı çox əncərsizdi.

ƏNCİVƏNC (Salyan) - dağınış, alt-üst. <> Əncivənc eləməg (Salyan) - dağıtmak, alt-üst etmek. - Gənə bi paltarı kim əncivənc eliyib. Əncivənc olmaq (Salyan) - dağılmak, alt-üst olmaq, səliqəsiz hala düşmək. - Öy-eşik əncivən olub, heç baş çıxartmaq olmur.

ƏNCUMA (Sabirabad) - yetim, kimsəsiz.

ƏNDƏ (Şamaxı) - alçaq. - O, əndə iş tutub.

ƏNDƏX' (Qazax) - düz, hamar olmayan, enişli-yoxuşlu.

ƏNDƏRGƏLIB: ƏNDƏRGƏLIB OLMAĞ (Bakı) - qarşı-qarşıya gəlmək, üz-üzə gəlmək, rast gəlmək. - Axır ki, əndərgəlib oldiz, day arxayınnaşun; - Nə yaxçı əndərgəlib oldilar, yoxsa bir-birini görməzdilər.

ƏNDƏSİZ (Meğri) - yüngül-xasiyyət. - Nüyədidiə Nəbidən əndəsiz adam kimdi ki?

ƏNDİX'MƏX' (Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax) - qorxmaq, diksinmək, səksənmək. - Məmmədi suya basdim əndix'di; - Gejə yatmışdım, yuxuda əndix'dim (Qazax); - Çovan ot yananda əndix'di (Çəmbərək); - Çimdidiyim yerde üsdümə dinnajix sö:ürə su sıçradı əndix'dim (Gədəbəy).

Ə:NDİRİX' (Xanlar) - yaxalıq. - Muna e:ndirix' de:ix' biz.

ƏNDİRMƏ (Oğuz) - mal və ya toyuq saxlamaq üçün ağaçdan düzəldilən yer, tikinti. - əndirmənin üsde qamış döşü:rüx'!

ƏNDİRMƏX' (Qazax) - bəyənmək. - Abbas bizi əndirmer.

ƏNƏ:T (Gədəbəy) - yardım, kömək. Onnan heç ənə:t görmədim.

ƏNƏCƏR-SÜTƏCƏR (Salyan) - birinin yaşı tamam olmamış doğulan ikinci uşaq. - Fatma həməşə ənəcərsütəcer doğır.

ƏNƏF (Böyük Qarakilsə) - nəfəs.

ƏNƏHƏT (Gədəbəy) - bax ənə:t. - ənəhət ela:cax'sirni olara bu cür?

ƏNƏX' (Qazax) - heyvanın qulağına vurulan nişan.

ƏNƏMƏX' (Gədəbəy, Qazax) - heyvanın qulağının ucunu kəsib nişanlamak. - Malin qulağını ərellər kin, qarışık tüşməsin özgəninkinən (Gədəbəy).

ƏNEYİN (Meğri) - qəribə. - San na əneyin uşaxsan, a Hasanqulu.

ƏNGƏ I (Meğri) - valideyn. - Bi öz əngəsinin qədrini nə bilir, mənimkini də bilsin.

ƏNGƏ II (İmişli) - lap. - Atdar ənge yolun kənarında otdiyirdi.

ƏNGƏBU (Quba, Kürdəmir) - yeməli yabanı bitki adı. - Əngəbunun doğası heç ələ düşməz (Kürdəmir).

ƏNGƏCÜLƏ (Lerik) - çütün hissəsi. - Əngəcülsiz çüt olmaz.

ƏNGƏLHO:ZƏ (Kürdəmir) - əngəl, manəə. - Gecikdirsen işin içindən bir əngəlho:zə çıxacax.

ƏNGƏLO:ZƏ (Bakı) - belə, müsibət. - Heç bilmirsən, başmə nə əngəlo:zə gəlib.

ƏNGƏLO:ZƏR (Salyan) - çətin. - Bi çox əngəlo:zər işdi; - əcəb əngəlo:zər işe tişdüm.

ƏNGƏN (Cəlilabad) - çoxdanışan.

ƏNGƏNƏX' (Naxçıvan) - xəmir yoğurmaq üçün böyük qab. - əngənəx'də xəmir qayrillar.

ƏNGƏR (Qazax) - xəstelik adı.

ƏNGƏRMƏK (Kürdəmir) - duyuq düşmək. - O elə təzəcə əngərib ki, yoxlama gəlir.

ƏNGƏS (Mingəçevir) - bax əngəz.

- əngəz yanında.

ƏNGƏZ (Göyçay, Mingəçvir) - lap. - Əngəz *bizim evin yanındadı olların idarəsi* (Mingəçvir).

ƏNGİ (Salyan) - *bax əngən*. - Əngi adam çox danişar, yorulmaz; - *Fatma əngi adamdu*.

ƏNGİL (Cəlilabad) - köhnə, köhnəlmış. - *Mənə o şalvarın əngilin vereydilər*.

ƏNGİLAVA (Dərbənd) - üzüm mürəbbəsi. - *Əngilava uladu, Ağadayı lap yaxşu*.

ƏNGİLİK (Qax) - yabanı bitki adı. - *Başa sırtmağ'a yağ qayririx, hona əngilik atırıx*.

ƏNGİLKƏ I (Bakı, Kürdəmir, Sabirabad) - böyük qif.

ƏNGİLKƏ II (Kürdəmir) - bidon. - *Arabeynan on-on beş əngilkə süt aparmaq olar*.

ƏNGİRƏŞ (Oğuz) - əhəng və kirəcən qarışığından düzəldilən məhlul. - *Barı əngirəşnən hörülür*.

ƏNGİŞTƏNƏ (Oğuz) - üzük.

ƏNGİZDƏMƏK (Kürdəmir) - döymək, əzişdirmək. - *Adil oğlun yaman əngizdədi*.

ƏNGÜLDÜĞÜN (Bakı) - dolaşıq, düyun. <>**Əngüldüğün düşmeg**, dolaşıq düşmək, düyun düşmək. - *Sap əngüldüğün düşüb*.

ƏNHAR I (Biləsuvar, Füzuli) - böyük.

ƏNHAR II (Cəlilabad) - çoxlu.

ƏNİX' (Berdə, Çəmbərək, Qarakilsə, Qazax, Meğri, Tovuz, Zəngilan) - *bax ənik I*. - əniyi yerində *bağla* (Berdə); - *İtin əniyi it olar* (Qazax); - *Uşaxları qoyma əniyinən öynəsin* (Zəngilan); - *Qancığın altında iki ənix var* (Çəmbərək).

ƏNİK I (Beyləqan, Kürdəmir) - küçük, it balası. - *Axşamnar əniyi bağla* (Kürdəmir).

ƏNİK II (Ucar) - uzaq qohum. -

Bizim əniklərdən Ucarda da var.

ƏNOV I (Culfa, Lənkəran) - dalaq xəstəliyi adı.

ƏNOV II (Lənkəran) - xarab olmuş sırke.

ƏNÖ: (Bakı, Salyan) - *bax ənov I*.

- *Yazığun ənö:i artıb, heç zad yiyyəmmir*; - *ənö: şirniyən yaxşı olan şeydü* (Salyan).

<>**Ənö:** **bağlamağ** (Bakı) - dalaq xəstəliyinə tutulmaq. - *Turşini az yi, ənö: bağlarsan!*

ƏΗRƏMƏX' I (Qazax, Tovuz) - 1. kişnəmək (Qazax); 2. səs çıxarmaq (heyvanlarda) (Tovuz). - *Bu bugoyu görüb ənpredi*.

ƏΗRƏŞMƏX' (Daşkəsən) - kişnəşmək. - *Atdar oqqərtə ye:if kin, ənpreşey*.

ƏNSƏ I (Qarakilsə) - boyun. - *əh ordan qoyuf basma, uşağın ənsəsi qırılar*.

ƏNSƏ II (Qazax) - arxa, dal. - *Üzə bir, ənsiyə iki danişer, kişi ha döyü, ikiüzdünün biridi*.

ƏΗŞƏŞMƏX' (Qazax) - tufan nəticəsində alt-üst olmaq, dağılmaq. - *Yağış elə yağer ki, dünyə ənşeser*.

ƏNTƏR (Şəki) - sıriqli. - *əntəri işdə giyirəm*.

ƏNZİLƏMƏK (Zaqatala) - evi, ənzili adlanan giləmeyvənin suyu ilə rəngləmək. - *Əvi ənziləmək lazımdı*.

ƏNZİLİ (Zaqatala) - yabanı giləmeyvə adı.

ƏPBƏX' I (Ağdam, Bolnisi, Çəmbərək, Gədəbəy Goranboy, Qarakilsə, Mingəçevir, Şəki, Tovuz, Yevlax) - *bax epbex'*. - *Birez əpbəx' ver, pendirinən ye:im* (Ağdam); - *Əpbəyi vaxtında yığınən kin, quvvadan tüşməsin canın* (Gədəbəy); - *O, bir əpbəx' Xanıma, bir əpbəx' də Kərimə verdi* (Çəmbərək); - *Biz yaxşı əpbəx' yapmışox* (Şəki). <>**Əpbəx'** daşı (Naxçıvan) - üzərində yuxa yayılan taxta. - *Qız əpbəx' daşın sindirib*.

ƏPBƏX' II (Zəngilan) - aşığın

hamar tərəfi. - *Aş:n çökəx' tərəfinə çıx' de:illər, hammar tərəfinə əpbəx'*.

ƏPBƏY (Oğuz, Şəki) - *bax epbex'*.

- *Ciyim əpbəy almağa getdi* (Şəki).
 =>**Əpbəy ağartısı** (Oğuz) - çörək yavanlığı, süd məhsulları, ağarti. - *Öydə əpbəy ağartısı olmasa, dolanmax çətin olur.*

ƏPBƏYAŞI (Hamamlı) - yağ, soğan və çörəkdən hazırlanan xörək adı. - *Təz bir əpbəyaşı düzət yə:x', ajinnan ölörüx'*.

ƏPPEG (Dərbənd) - *bax epbex'*. - *Qonşum hacbuğda əppəgi işədi, yoxdu, mən arpa əppəgi vərdim.*

□ **Əppəg heyva** (Dərbənd) - yumşaq heyva, heyvanın bir növü. - *əppəg heyvani yiğib.*

ƏPPƏK (Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir) - *bax epbex'*. - *Bayaxdan əppək bişirirəm* (Göyçay).

ƏPPƏY (Culfa, Naxçıvan) - *bax epbex'*.

ƏPRİMƏX' (Ordubad) - qocalmaq. - *Sən əprimisən, kimə lazımsan.*

ƏRAĞNANƏ (Lənkəran) - nanə cövhəri.

ƏRAV (Zəngilan) - çay puçalı. - *əravi yixala at e:nə, rəzə çay dəmle.*

ƏRBƏŞİX' (Tovuz) - *bax ərbəşix'*. - *Ərbəşix' məşəni qoryurdu.*

ƏRBƏŞİX' (Tovuz) - meşəbəyi.

ƏRD (Qax) - arxa. - *ərddən atılan buda deqir.*

ƏRDƏDƏVƏRDƏ (Bakı) - yönəmsiz, kobud. - *Lap yekəlib ərdədəvərdə olub.*

Ə:RDƏX' (Qarakilsə, Oğuz) - *bax əydəx'*. - *Nənəm ə:rdəx' pişirip, gedəx' bizi* (Qarakilsə).

Ə:RDƏK (Füzuli) - *bax əydəx'*. - *Nənəm ərdək bişirif.*

ƏRDƏM I (İmişli, Naxçıvan) - hünər, bacarıq. - *İş ərdəm isseyir* (İmişli).
 =>**Ərdəmi gelmek** (İmişli) - hünəri çatmaq, bacarmaq. - *Bi iş görməgə isdi*

adamın ərdəmi gelmir.

ƏRDƏM II (Qax) - görkəm, boybuxun. - *Habi boyu batmış, malca ərdəminnən heş utanmayıf.*

ƏRDƏMLİ (Ağdam, Culfa, Füzuli, Mingəçevir, Naxçıvan, Ordubad, Şamaxı, Ucar) - güclü, bacarıqlı, quvvətli. - *ərdəmlı kişidi o* (Füzuli); - *Qolxzun arabasına qoşulmuş at ərdəmlidi* (Ordubad); - *Mitəllimdi, əlekberdi ərdəmlidi* (Culfa); - *Bu yerlərdə ərdəmlı adam çox olub* (Şamaxı).

ƏRDƏMSİZ (İmişli, Naxçıvan, Şərur) - zəif, gücsüz, bacarıqsız. - *Bizim biriqadirin atı ərdəmsizdi* (Naxçıvan); - *ərdəmsiz adam deyər: bıyığı görmək olmaz* (İmişli).

ƏRDO: I (Sabirabad) - yönəmsiz, qorxunc.

ƏRDO: II (Quba, Kürdəmir) - yarma. - *Qoyunnara ərdo: çəkib verrik* (Kürdəmir).

ƏRDO: III (Kürdəmir) - əre getmək vaxtı çatmış, yetişmiş. - *Ərdo: qızdı, əre getmir.*

ƏRDO: IV (Kürdəmir) - iri doğranmış odun parçası. - *Bi ərdo:lari qışda təndirə qaleycam.*

ƏRDOV (Qax, Zaqatala) - başqasını qorxutmaq üçün xəyalı varlıq, qulyabani.

ƏREYİ (Bakı) - başdansovdu. - *əreyi iş görmeg sənün peşəndü elə.*

ƏRƏ (Lənkəran, Masallı) - mişar.

ƏRƏC (Qax) - pul.

ƏRƏÇİ: ƏRƏÇİ QUŞU (Cənubi Azərbaycan) - ov etmək üçün istifadə olunan yırtıcı quş. - *Ərəçi quşu çox iti uçar.*

ƏRƏQƏC (Bakı) - erkən, faraş. - *Qumsal yerdə məhsili hələ gəreg ərəqəc ekəsen.*

Ə:RƏMÇƏ (Göyçay) - *bax eyrəmçə.*

ƏRƏMƏ (Şamxor) - həddindən artıq kökəlmə.

ƏRƏMİG (İmişli, Salyan) - doğmayan. - *Bi ərəmik gomişim var, üç ildi məndədi, doğmır; - Bi gəlin ərəmigdi, uşağı olmır* (Salyan).

ƏRƏMİX' (Borçalı, Cəbrayıl, İmişli, Qazax, Qarakilsə, Mingəçevir, Şəki, Tovuz, Zəngilan) - *bax ərəmig*. - *İnsan da ərəmix' olar, heyvan da* (Borçalı): *Fatma ərəmix' arvatdı* (Qazax); - *Bi gəmiş ərəmix' çıxdı* (Zəngilan); - *Bu ərəmix' camış kimindi?* (Tovuz); - *Camış ərəmix' çıxanda qoşullar unı* (Şəki).

ƏRƏMİX'LƏMƏX' (Qazax) - doğmaq qabiliyyətini itirmək. - *Bu inəx' doğmor, üç ildi ərəmix'leyif*.

Ə:RƏNGAH (Ucar) - əger. - *Xamira bax, e:rəngah kopeşiyirsə, kündələ;* - *e:rəngah yağış yağmasa, bün yüz kilo pambix yiğaram*.

ƏRƏNTİ (Qazax) - uzun müddət.

ƏRƏSƏT (Ağdam, Cəbrayıl, Gence, Kürdəmir, Zəngilan) - daha çox, xeyli. - *Buyıl ərəsət üzüm var* (Ağdam); - *Keçən il ərəsət meyvə vardi, biyl yoxdu* (Zəngilan); - *Bu gün ərəsət iş gördüm* (Kürdəmir); - *Biyl ərəsət buğda var* (Cəbrayıl).

ƏRƏŞMƏX' (Mingəçevir) - tamahlanmaq, meyl etmək. - *Uşax süfrəyə ərəşir*.

ƏRƏVAŞDƏMEG (Bakı) - seyrəltmək. - *Ağacdər qəbələ getirib, sən hindı başdırırsən ərəvaşdəməegə*.

ƏRƏVƏNDƏ (Tərtər) - bir yerde daimi yaşamağa qərar tutmayan. - *ərevəndə adamın yeri-yurdu olmaz*.

ƏRƏVUC (Qax) - soxulcan. - *Suyun yanında çox olar ərəvuc*.

ƏRƏYİ (Bakı) - müvəqqəti. - <*Əreyi eləməg*. - müvəqqəti almaq.

ƏRƏZƏN I (Ordubad) - gec. - *Bi il pambix ərəzən əkilib*. - <**Ərazən düşmek'** (Şahbuz) - vaxtından gec yetişmək. - *Pambix ərəzən düşdü*; - *Bi il tut ərəzən düşdü*.

ƏRƏZƏN II (Culfa) - sonbeşik,

axırıcı övlad. - *Ərəzən oğlum qırx yaşındadı..*

ƏRƏZƏN III (Culfa) - vaxtından əvvəl, yarımcıq doğulmuş quzu.

ƏRGƏN (Ağdam, Bərdə, Cəbrayıl, Daşkəsən, Kelbəcər, Qarakilsə, Salyan, Zəngilan) - *bax əryən*. - *Bəhman ərgən oğlandı* (Bərdə); - *Əli illaf ərgən oluf* (Zəngilan); - *Oğlum ərgəndi, hələ evlənmiyif* (Daşkəsən); *Birdə oqqədər ərgən oğlannar var ki!* (Salyan); - *ərgən qızdar kəndtə çıxdu* (Qarakilsə).

ƏRXƏC (Qax) - *bax arxac*. - *Qoyun hini ərxəcə yiğilməli hələtdi*.

ƏRXƏNƏ (Qax) - pendiri saxlamaq üçün hazırlanmış su.

ƏRİK (Dərbənd, Quba) - cir alça. - *Ərikini əzmək* (Salyan) - naz etmək, nazlanmaq. - *Leyla ərikini əzə-əzə elə danışrıdı ki, adamin zəhləsin tökürdi*.

ƏRİKQUŞU (Ordubad) - mayböcəyi.

ƏRİNÇƏX' (Ağdam, Gədəbəy, Göyçay, Mingəçevir, Ucar) - *bax əringəc*. - *Ərincəyin biridi o, iş-zad görmür* (Ağdam); - *Üreyüvə gülə dəysin ərincəx'* (Göyçay).

ƏRİNGƏC (Füzuli, İmişli, Kürdəmir, Salyan) - *tənbəl*. - *Yap əringəc adamsan sən, buyışı nəyə qutarmırsan?* (İmişli); - *Qulı əringəc adımdı* (Salyan); - *Bi İmran yaman əringəc adamdı* (Füzuli).

ƏRİNİX'LƏMMƏX' (Mingəçevir) - ərimək, əriməyə başlamaq. - *Yağ erinix'lənif*.

ƏRİŞDƏLİ (Qazax, Tovuz) - əriştə ilə hazırlanan xörək növü. - *Ərişdəli də xörəx'di, ərişdəli düyüdən, bir də ətdən hazırlaner* (Qazax).

ƏRİŞDƏMƏG (Şamaxı) - təmizləmək.

ƏRİŞMƏX' (Qazax) - namusuna təcavüz etmək.

ƏRKAN: ƏRKAN KƏSMƏX' (Meğri) - döymək, incitmək. - *Prisdav bizə karrica ərkan kəsdi*.

ƏRKANSIZ (Beyləqan) - insafsız, rəhmisz. - *Sən laf erkansızın biriisen.*

ƏRQOLİ (Ordubad) - arğalı, vəhşi qoç.

ƏRMAN: ƏRMAN ÇƏXMƏX' (Meğri) - inkişaf etmək, böyümək.

ƏROV I (Qarakilsə, Naxçıvan) - paltar yuyulduqdan sonra qalan çirkli sabunlu su. - *Birdan ərov tökürlər, gedip o tingligi qurudub.*

ƏROV II (Qazax) - uzağı görməyen.

ƏROY (Ağdam, Bərdə, Gədəbəy, Kürdəmir, Şuşa,) - *bax ərov I. - Əroyu ağaş divinə töx'mə ziyandi* (Gədəbəy); - *Bu suyu da töx' əroyun üstə, apar at* (Şuşa). ◜ **Əroyun almax** (Ağdam, Kürdəmir, Şuşa) - paltarı suya çəkmək. - *Qoy birki paltar var əlimdə, əroyun alım, indi gelirəm* (Ağdam); - *Paltarın əroyun al* (Kürdəmir).

ƏRP (Kürdəmir) - kəf. - *Yarma:n* üstə çıxan ərpini al.

ƏRPİMƏX' (Çəmbərək) - çürümək, çürüyüb tökülmək. - *Dananın leşi ərpayıf.*

Ə:RRİ (İmişli) - xəstə, arıq (qoyun). - *Üş-dört ə:rrı qoyunumuz var burda.*

ƏRRİX' (Kəlbəcər) - evlənmək vaxtı çatmış, ər olmaq vaxtı çatmış.

ƏRSİNBOĞAZ (Ordubad) - quş adı. - *Ərsinboğazın əti yemeli dəyil, zərərri həşarati, ilanı ye:ir o.*

ƏRŞİN (Basarkeçər, Ordubad, Şəki, Tovuz) - ərsin. - *Tiyanın divini ərşinnən qartdiyif təmizdədilər* (Şəki).

ƏRŞİNNƏMƏX' I (Tovuz) - qaçmaq. - *Burdan elə ərşinnersən ki, gözüm səni yörmez.*

ƏRŞİNNƏMƏX' II (Qarakilsə) - boş-boş gəzmək, avaralanmaq. - *Sə:rdən axşama teyin küçələri ərşinnyir.*

ƏRVAZ (Quba) - iməcilik, kollektiv kömək.

ƏRYƏL (Gədəbəy) - kotana

qoşulan birinci cüt öküz.

ƏRYƏN (Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax, Şəki, Tovuz) - 1. evlənmək və ya ərə getmək vaxtı çatmış (Çəmbərək, Tovuz); 2. subay (Gədəbəy, Qazax, Şəki). - *Hələ də əryəndi bizim bajı oğlu* (Gədəbəy); - *əryən oğlan əryən qızdan həyalı olur* (Qazax); - *Üş dənə əryən oğlu var Fatmanın* (Şəki).

ƏRKƏRİ (Bakı) - tez yetişən üzüm növü.

ƏSADAYI (Mingəçevir, Oğuz) - un, yağ və şəkerdən hazırlanan quymağə benzər xörək adı. - *Əsadayı yaxşı yiməx'di, xəsde halsiz olanda onu yaxşı yiyir* (Oğuz).

ƏSDƏMİ (Qax) - ərsin. - *əsdəminən xamır doğriyix.*

ƏSƏRRƏMMƏX' (Xocavənd) - gicəlmək.

ƏSGƏRANI (Culfa) - üzüm növünün adı.

ƏSİ (Qax) - düşmən.

ƏSIX'MƏX' (Gədəbəy) - dirçəlmək, etə-qana gəlmək. - *Strahayün allığımız quzu əsix'mə:if hələ, gözdəqulaxdo:lun bir müdət.*

ƏSİLAĞAC (Çəmbərək) - uşaq oyunu adı. - *Büyünnəri əsiləğac oynadıx axşamatana.*

ƏSKƏŞ (Bakı) - arabanın qolu.

ƏSMƏŞAL (Bakı) - yun parça adı.

ƏSNAF (Zəngilan) - otaq. - *Özüne yaman əsnəflar tikdirib.*

ƏSNƏX' (Meğri, Zəngilan) - axmaq, ağılsız. - *Hilal əsnəx' kişidi* (Zəngilan); - *Şükürün gədəsi Salman elə xicca vaxdınınə əsnəx' gədeydi* (Meğri).

ƏSRƏG I (İmişli) - qızışmış, coşmuş (dəvə). - *Əsrəg dəvə adama gələr;* - *əsrəg dəvə qolun üzdü.*

ƏSRƏG II (İmişli) - qızışmış dəvenin ağızına vurulan buruntaq. - *əsrəgi vurular dəviye, adamı yaralamasın.*

ƏSRƏGLƏMƏG (İmişli) - qızışmış, coşmuş dəvəyə buruntaq vurmaq.

ƏSRİG (İmişli) - *bax ərseg I.* -
əsrig dəvə qorxulu olur.

ƏSRİX' (Qazax) - ucaboylu,
əndamlı qadın.

ƏSRÜX' (Qazax) - sərxoş.

ƏSSAH (Ağbaba) - dəqiq, səhih. -
Mən dünənki kimi əssah bilirəm.

ƏŞANEX' (Meğri) - dinc
durmayan, sakitlik bilməyən. - *Bu vəzirin
bir əşanex' arvadı uley.*

ƏSGƏNƏ I (Bolnisi) - üskük.

ƏSGƏNƏ II (Oğuz) - üzük.

ƏSMƏNGİ I (Zaqatala) - yaltaq.

ƏSMƏNGİ II (Qax) - görməmiş.

ƏSMƏNGİ III (Qax) - qanmaz. -

*Diyəni qanası doqul <deyil>, əsmənginin
biridi.*

ƏŞÜŞ (Cəlilabad) - təşviş,
narahatlıq. ◊**Əşüşə olmağ** - təşvişə
düşmək. - *Sifətə çamahatin hamisi əşüşə
oldı.*

ƏTBƏHİRİ (Quba) - uşaq xəstəliyi
adi.

ƏTCƏ (Mərəzə, Mingəçevir) -
yumurtadan təzə çıxmış, hələ
tüklenməmiş quş balası. - *Sərçənin balası
hələ ətcədi* (Mərəzə).

ƏTƏBƏRƏ (Bakı) - yaşına uyğun
danışmayan, böyük-böyük danışan. - *Bu
uşağ çox ətəberədü.*

ƏTƏX' (Borçalı) - qadın paltarı
adi. - *Səhne özünə bir ətex' tix'di.*

ƏTƏX'Lİ (Füzuli) - böyük
quyruqlu qoyun. - *Yağı quyruğuna yiğan
qoyuna ətex'li de:ərix'.*

ƏTƏXLİX' I (Ağcabədi, Ağdam,
Bərdə, Füzuli, Şuşa, Tərtər) - *bax ətəylig.*
- *Qədimdə arvadlar taxirdilar ətex'liyi* (Ağdam); - *Mənim bir bilərziyimi, bir də
ətex'liyimi dandı, vermədi o* (Şuşa).

ƏTƏXLİX' II (Tovuz) - döşlük,
önlük.

ƏTƏLAĞ (Böyük Qarakilsə) -
tənbəl.

ƏTƏYLİG (İmişli) - qadın bəzəyi.
- *Gönnəgin ətəgində ətəylig olardı*

gümüşdən.

ƏTMƏ (Sabirabad) - aciz.

ƏTMƏX' I (Çəmbərek) -
görünmək. - *Dadaşın niyə ətmirdi bir
həfdədi.*

ƏTMƏX' II (Cəbrayıl, Füzuli) -
1. cavab qaytarmaq; 2. deyinmək.

ƏTMƏX' III (Çəmbərek) - atmaq,
qalxıb-düşmək. - *Çopanı qoruxçu
oxartana vuruf kun, indi boşu ətir.*

ƏTMƏL (Kurdəmir, Saath) - *bax
ətme.*

ƏTMƏLLİG (Kurdəmir) - acizlik,
əfəllik. - *Ətməlliyyinən heç bir iş görmür.*

ƏTMƏNİ (Salyan) - *bax ətme.* -
Qurbanəli ətməni uşaqlı.

ƏTMƏTƏN (Şəmkir) - ətli-canlı,
gök, tosqun. - *Ətmətən adam boş olur, yol
yeriyəmmir.*

ƏTOTU (Ağdam, Ağdere,
Xocavənd, Şuşa) - nanə qoxulu, yeməli
yabani bitki adı. - *Ətotunu bozbaşa
tökürüx' (Şuşa). ◊**Ətpalçığı** (Cəlilabad) -
sarı, gilli torpaq. - *Canuyçın, topacan
gedir çarx, ətpalçığıdı.**

ƏTSİMƏG (Cəlilabad) - gönlü ət
istəmək. - *Nə bildüz biz ətsimişüg, ət
gətdiz.*

ƏTTƏBALA (Kurdəmir) - çılpaq,
lüt. - *Bi əttəbala uşaxlara ləlbəydə çay
ver.*

ƏTÜZÜM (Xocavənd) - üzüm
növünün adı.

ƏVAZİMAX (Qax) - *bax
avazığağ.*

ƏVCİ (Hamamlı) - arvad işinə
qarışan kişi.

ƏVDİMƏX' I (Cəbrayıl, Qara-
kilsə, Meğri, Zəngilan) - *bax evdirməx'.* -
Baci, yerə tökülən biğdani bir-bir əvdil; -
*Niyə buni indiya kimin əvdiyib
qutarmamışan?* (Meğri); - *Yerə tökülən
buğdaların hamısın əvdil töx' bura* (Cəbrayıl); - *Toyuxlar bir-bir əvdiyillər* (Qarakilsə).

ƏVDİMƏX' II (Çəmbərek) -

yemək. - *İki xamralı əvdidi Parax Mühər.*

ƏVDİMƏK (Biləsuvar) - *bax evdirməx'.*

ƏVƏ (Borçalı, Kürdəmir) - şış. - *Mahmidin ciyində əvə var* (Borçalı); - *Həmidin boğazının əvə çıxıb* (Kürdəmir).

ƏVƏCİ (Başkeçid, Borçalı) - *bax əbeçi.* - *Mə:m əvəcim Fatma xaladı* (Borçalı).

ƏVƏDƏMƏX' (İmişli) - *bax əbedimək I.* - *Beyə arix danamız var, əvədəmişdi, gedif durguzdux, <>əvədəyə düşmək* (Qarakilsə, İmişli) - yixılıb arxası üstə qalmaq. - *Sarı inək axşam əvədəyə düşmişdü* (Qarakilsə); - *Heyvan əvədiyə düşüb* (İmişli).

ƏVƏLƏN-GƏVƏLƏN: **ƏVƏLƏN-GƏVƏLƏN DANIŞMAĞ** (Salyan) - boş-boşuna danışmaq, yersiz danışmaq. - *İsmayıł həməşə məclisdə əvələn-gəvələn danişir.*

ƏVƏN: ƏVƏN YERİ (Tovuz) - bir adamın çox gedib-gəldiyi yer.

ƏVƏNCİ (Qazax, Tovuz) - *bax əbeçi.* - *Əvənci uşağı tutor, boyolum, kövəyin kəser* (Qazax).

ƏVƏNDƏ (Cəbrayıl, Tərtər) - arabanın qolunu boyunduruğu birləşdirən qayış. - *Əvəndə boyunduruğa keçirilir* (Cəbrayıl).

ƏVƏNDƏNƏ (Biləsuvar, Kürdəmir) - *bax əvəndə.* - *Əvəndənəni çıxart, ulaq bir az dincəlsün* (Biləsuvar).

ƏVƏNKÖMƏNCİ (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Şuşa, Tərtər) - *bax əvənkövənci.* - *Əmənköməncini yiğif kətə pişiririx', bomba pişiririx'* (Ağdam).

ƏVƏNKÖVƏNCİ (Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - yeyilən yabani bitki adı. - *Bu yazbaşı heç əvənkövənci pişirməmişim uşaxlara* (Gədəbəy); - *əvənkövəncinən sixma pişirif ye:rix'* (Tovuz).

ƏVƏRƏ I (Qax) - qışkıraq, səs-küy. - *əvərə bizdən essiy olmaz.*

ƏVƏRƏ II (Culfa) - birillik camış.

ƏVGƏLƏMƏG I (Biləsuvar) - ovmaq, massaj etmək ?. - *Boynumu bir az əvgələ, yaman ağriyır.*

ƏVGƏLƏMƏG II (Biləsuvar) - yüngülvari yumaq. *Mənim o köynəyimi əvgələ.*

ƏVGƏNDƏ: ƏVGƏNDƏ DOLANMAX (Qafan, Qarakilsə) - avara, işsiz, boş-boşuna gəzmək, dolanmaq. - *Orda-bırda əvgəndə dolanırdım* (Qarakilsə).

ƏVLƏD (Cəlilabad, İmişli) - qohum. - *Yavərnən əvlədiük;* - *Onın nənəsi sizə əvləd oley dənə* (Cəlilabad).

ƏVNƏ I (Cəlilabad, Füzuli, Zəngilan) - dəfə. - *Qurdu gündə üç əvnə yapnaşixerix* (Zəngilan); - *Bir əvnə yedim* (Füzuli); - *Hər əvnədə yetdi adamın xörəyin ye:ir* (Cəlilabad).

ƏVNƏ II (Cəlilabad, Füzuli) - nahar fasiləsi, tənəffüs. - *Qolxoçular əvniyə gəliblər* (Cəlilabad). <>**ƏVNİYƏ ÇIXMAX** (Füzuli) - nahar fasiləsinə çıxməq. - *Cama:t əvniyə çıxır, bu hələ indi gəlir işə.*

ƏVNƏZ (İmişli) - zəif.

ƏVNƏZLƏMƏK (İmişli) - zəifləmək. - *Uşax yaman əbnəzliyib.*

ƏYAĞALTI I (Salyan) - kandar. - *Əsgini əyağaltıya salallar əyağ silməgə.*

ƏYAĞALTI II (Salyan) - balaca kətil. - *Əyağaltımı gət oturum.*

ƏYAĞLIĞ (Biləsuvar, Sabirabad) - pilləkən.

ƏYAX (Ağdam, Şuşa, Zəngilan) - dəfə. - *Üç əyax da gətirsən qutarar* (Ağdam); - *Böyük neçə əyax dərz gətirdü:z* (Zəngilan); - *Iki əyax getdim, ta gedəmmədim, yaman yorulmuşdum* (Şuşa).

ƏYAXÇI (Qazax) - idarə xidmətçisi, kurjer. - *İdarada əyaxçı olar;* - *əyaxçını göndərər ki, gedif omu çə:rsin.*

ƏYAXLI (Qazax, Şuşa) - *bax əyaxlı.* - *Əyaxlı olmasa, yuxarı yaymağ*

olmaz (Şuşa).

ƏYAXLIX (Borçalı) - kandar, astana. - *Əyaxlxda durma, keç uxarı.*

ƏYALĞA-ŞƏYALĞA (Şuşa) - ləqəb. - *Uşağı əyalğ-a-şəyalğ-a qoyma!*

ƏYAZIMAX (Qazax) - *bax ayazimax.* - *Coxuydu xəsədənin dürən isdiliyi, büyün bir az əyaziyif.*

ƏYBƏ (Cəlilabad) - sarımsaq dadi və qoxusu verən yabanı bitki.

ƏYDƏX' (Borçalı, Hamamlı, Qazax) - südlə yoğurulmuş xəmirdən bişirilən şirin yemək növü. - *Xamrı südhen yoğrellər, yağda pişirellər, olor əydəx'* (Borçalı); - *əydəx' hər bayramda pişirilir, yaxşı daddı şeydi* (Hamamlı).

ƏYDİ (Çəmbərək, Hamamlı, Qazax, Tovuz) - taxta qaşıq, çömcə və s. hazırlamaq üçün kəsici dəmir alət. - *Əydi çömcə qayran hajata de:rix'* (Qazax); - *Qaşığın içiñ əydiyən çıxardıllar* (Çəmbərək); - *əydiyi ver maşa, bir-iki qaşış qayrajam* (Hamamlı).

ƏYƏ (Ordubad) - yiye, sahib. - *Kələmin əyesi gedib; - Bunun əyesi kimdi?*

ƏYİLİŞMƏX' (Qarakilsə) - arası dəymek. - *Onnan əyilişmişəm, qiyamata kimi düzəlmənəm.*

ƏYİNDİRİX' (Yevlax) - köynəyin kürek tərəfinə möhkəmlik üçün tikilən əlavə parça. - *Köne: əyindirix' qoyanda dağılmaz.*

ƏYIRDƏX' (Borçalı, Cəbrayıł, Cəlilabad, Gədəbəy, Göyçay, Xocavənd, Naxçıvan, Şərur, Şuşa, Zəngilan) - *bax əydex'.* - *Əyirdəx'də pis döy, azix götürmə:* (Gədəbəy); - *Xalam əyirdəx' pişiref, gedəx', yeəx'* (Borçalı); - *əyirdəyi yağda yaxşı qızart gəti* (Cəbrayıł).

ƏYİRTMƏX' (Cəbrayıł, Qarakilsə, Zəngilan) - vurmaq. - *Ağajnan birin itə nəzə:r əyirtdisə, zingildiyə-zingildiyə qaşdı* (Zəngilan).

ƏYİŞ (Ağbaba, Basarkeçər, Çəmbərək) - ərşin. - *əyişi maşa ver,*

çörə:i təndirdən çıxardım (Basarkeçər); - *Tavaxdakı xamrı əyişnən qaziyirix* (Çəmbərək).

ƏYİŞDƏNƏ (Oğuz) - üskük. - *Əyişdənəni barmaga taxıl partal tikillər.*

ƏYİŞDİRİMƏX' (Oğuz) - isti suyu soyutmaq və ya soyuq suyu qızdırmaq. - *He, bu çayı əyişdir.*

ƏYİŞ-ÜYÜŞ (Çəmbərək) - əyri-üyrü. - *Kərəntiyi daşa döyməx'dən ağızı əyiş-üyüs oluf.*

ƏYKƏMLİ (Cəbrayıł) - meyilli.

ƏYLƏMAX (Balakən) - dayandırmaq, saxlamaq. - *Əylə, mən də minim.*

ƏYLƏMƏX' (Cəbrayıł, Gəncə, Qazax, Şəmkir, Şərur, Tovuz) - *bax əyləmax.* - *Avtonu əylə, mən gelim çatım* (Şərur); - *Qtz öküzü əylədi* (Tovuz); - *Arabani əylə* (Şəmkir).

ƏYMƏ I (Ağcabədi) - dəstə, qol (dəryazda). - *Ə:, dəryazımızın əyməsi sınıf.*

ƏYMƏ II (Mingəçevir) - beşikdəki qövs şəkilli əyri ağac hissə. - *Əymənin üstə nəzix' şey salıllar ki, uşağı milçək dəyməsin.*

ƏYNƏŞ (Goranboy) - azmaq.

ƏYNİMAX (Culfa) - 1. *bax aynımax I;* 2. *bax aynımağ.* - *Mövə su veririx ki, əynisin.*

ƏYRƏMÇƏ I (Füzuli, Göyçay, İsmayıllı, Kürdəmir, Salyan) - ensiz qaşlı üzük. - *Hindi də əyremçə salıllar* (Salyan), - *Bir əyremçəm vardi, verdim qızıma, o da itirib* (Göyçay).

ƏYRƏMÇƏ II (Kürdəmir, Şəki, Tovuz, Ucar) - çirkin, xoşagelməz. - *Bizim hesapdar bir əyremçə ogländi* (Kürdəmir); - *Bi əyremçə:n birini alif qo:itdi öye, heç adama da oxşamır* (Şəki).

ƏYRI I (Ağdərə, Xocavənd, Tərtər) - Γ şəkilli qısa boru, dirsek. - *Durbanın başına bir əyri keçirif döndərillər* (Ağdərə).

ƏYRI II (Oğuz) - *bax əydi.*

ƏYRİQULAG (Cəlilabad) - əqrəbin bir növü. - *Ağrəb zəhərri oley, ancəg əyriqulağ da ağrəbdı, özi də yap zəhərri oley, adami virandə öldürəy.*

ƏYRİŞMƏX' (Qax) - yaltaqlanmaq.

ƏYYAR (Basarkeçər) - bilikli. - *Babayi əmir ən böyüyü' əyyardı.*

ƏZFAN: **ƏZFANA GETMƏX'** (Füzuli) - məhv olmaq. - *Yazix əzfana getdi naxaxca yerə.*

ƏZGƏN (Xanlar) - bax əzyən.

ƏZİK (Kəlbəcər) - suvaşqanlığı az olan un - *Unumuz çox əzikdi.*

ƏZİNMƏK (Ağdaş) - naz etmək.

ƏZMAN (Xocavənd) - beşillilik qoyun.

ƏZMƏ (Basarkeçər, Gədəbəy, Gəncə, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - bülöv daşı, xart daşı. - *Ay qağa, qadan al dim, əzməni ver, kərəntini itiliyim* (Basarkeçər); - *əzmiyə çəkerix', piçağın*

ağzı itiləner (Qazax).

ƏZRAĞ (Cəlilabad) - zülmkar. - *Bir adamin kin adama rəhmi gəlmiyəndə əzrağ oley.*

ƏZVAY I (Ağdam, Bakı, Gəncə, Göyçay, Kürdəmir) - 1. aciz, iş bacaramayan; 2. tənbəl.

ƏZVAYIŞ (Cəbrayıł, Füzuli, Meğri) - vəziyyət. - *Gedəcem əzvayışnən tanış olacem, sora yazacem sizə* (Meğri); - *Oraların əzvayışi nejədi?* (Füzuli).

ƏZYƏN (Ağdam) - yabani, tikanlı bitki növü.

ƏZZAVARA (Bakı, Salyan) - aciz. - *Mə:m əzzavara adamnan acığım gelir* (Bakı).

ƏZZƏLƏMƏK (İmişli) - tapdalamaq, əzişdirmək. - *Aldı əyağının altına munu əzzələdi.*

F

FAXRA (Sabirabad) - 1. bilikli, savadlı; 2. ağılli.

FAKİN (Lənkəran) - müxtəlif əşya qoymaq üçün evin arxa hissəsində ona bittişik tikilən otaq, daxma.

FALAQQA (Salyan) - cəftə. - *Ya cəfde, ya falaqqa ikisi də bi şeydi.*

FALAY (Oğuz) - acız, əlindən iş gəlmeyən, bacarıqsız. - *Sən nə falay adamsan.*

FALDA (Şəki) - nişastadan hazırlanmış horra. - *Faldanı öskürən adam içər.*

FAL: FAL ÇIXARTMAĞ (Bakı) - qovun və ya qarğıdan nümunə üçün dilim kəsmək. - *Qarpuzdan bir fal çağart, görəg necədү?*

FAQQI (Çəmbərək, Qazax) - bic, hiyləgər, firıldaqçı. - *Fatma çox faqqı arvatdı* (Qazax); - əyri Səmət çox faqqı adamdı (Çəmbərək).

FAQQILIX (Qazax, Ordubad) - hiyləgerlik, biclik. - *Faqqlıq eler, ona inanma* (Qazax); *Ay qız, özü: nə üçün faqqılığa qoyursan* (Ordubad).

FALIĞ (Qax) - çolaq. - *Falığ adam kimi elinə ne alsa, salıp sindiriy.*

FARAĞATDAMAX (Mingəçevir, Şəki) - rahatlamaq. - *Malları farağatdı; f sora ge:rux işimizə* (Şəki).

FARAŞDAMMAX (Qazax, Şəmkir) - böyümək, iriləşmək. - *Altı ay buzoy de:rix', faraşdananda dana de:rix'* (Qazax); - *Buzoy ta: faraşdanıf, bù:nəsava: otuxar* (Şəmkir).

FARIĞ (Şamaxı) - tağ (saçda).

FARIŞ (Salyan) - səhəng. - *Süzün farişü:z bizzədi.*

FARMATOR (Şəki) - ovulmuş

quru tütün.

FARŞ (Qafan, Quba, Masallı, Sabirabad) - su qabı, güyüm. - *Farş al git su duldur, gütür* (Quba).

FAŞIN (İmişli) - suyun qabağını kəsmək üçün bağlanıb hazırlanan budaq, qamış və s. - *Əyə, faşın atun, su boğansun.*

FATMA (Mingəçevir) - şanapipik.

FATMA NƏNƏNİN HANASI (Culfa) - qövsi-qüzəh.

FATMAQUŞU (Gəncə) - şanapipik.

FAYİŞDIX (Cəbrayıł) - asudəlik, sakinlik. - *Get, fayışdixda gələrsən.*

FELLƏNMİŞ (Şəki) - çoxbilmış. - *Yaman fellənmış adamsan.*

FELMAN I (Ağcabədi) - çoxbilmış.

FELMAN II (Tovuz) - aravuran; araşdırılan arvad.

FƏFƏ (Borçalı, Goranboy) - 1. bacarıqsız, küt, acız, 2. sadəlövh. - *Hər sözə allanan adama fəfə deyillər* (Borçalı).

FƏFİ (Qazax) - *bax fəfə.*

FƏFİX' (Başkeçid, Daşkəsən, Gədəbəy, Tovuz) - *bax fəfə. - Nə fəfix' adamsın, saňa bir iş təşirdim onu da eləmədiñ* (Daşkəsən); - *Ə:, sən nə fəfiy adamsan* (Başkeçid); - *Fəfiyin biri fəfix', niyə boynunnan basıf sineśinə çox'mörsəñ;* - *Fəriy uşaxdan nə umoysuñ sən də* (Gədəbəy).

FƏHƏM (Meğri) - yaddaş, hafizə, ağıllı. - *Çubanda ular fəhəm heş kimdə ulmaz.*

FƏHƏMSÜZ (Quba) - yaddaşsız, hafızesiz. - *Bunun kimi mən fəhəmsüz adam gürməmişəm.*

FƏHİM (Tovuz) - *bax fəhem.*

FƏHİMLİ (Qusar) - hafızeli.

FƏHİMSİZ (Gədəbəy) - *bax fəhəmsüz.*

FƏHMLƏMMƏX' (Çəmbərək) - qorxmaq. - *Meşeynən rəx' gəldiyimə yaman fəhmləndim.*

FƏLƏĞ (Bakı) - cəftə. - *Qapının fələğni vurdun?*

FƏLƏZDƏMƏX' (Gədəbəy, Tovuz) - atmaq, tullamaq. - *Topu uzağa fələzdədim; - Sən öл, qolunnan tutuf pusa:t elə fələzdiyəjəm ki, səni eşiye (Tovuz).*

FƏLFƏLLƏMƏX' (Cəbrayıl, Meğri) - qocalmaq, qocalıb əldən düşmək. - *Bala, tay qojalmışam, fəlfəlləmişəm (Cəbrayıl); - Xanı dayı, sən də dəy yavaş - yavaş fəlfəlliyyirsən (Meğri).*

FƏLLAX (Qarakilsə, Şərur) - zarafatçı. - *O, bir felləğ adamlı (Qarakilsə); - Uşup çox felləğ adamlı (Şərur).*

FƏLLİ (Oğuz) - ləpəsi çıxarılıp yerinə qurqusun doldurulmuş qoz.

FƏLTƏĞƏN (Meğri) - yaltaq, ikiüzlü. - *Yüz yol demişəm, fəltəğən adamlarınan otu-du eləmə.*

FƏ:MƏL-YƏ:MƏL (Qazax, Mingəçevir) - bir tehər. - *Fə:məl-yə:məl gedif çıxajeyix (Qazax).*

FƏNİX'MƏX' I (Gədəbəy, Qarakilsə, Qazax, Tovuz) - özünü itirmək, karıxmamaq. - *Nə:n fənikersiñ no:luf kun, düzələjəx' hamisi (Gədəbəy). - Fənix'mə, bir şey yoxdu (Qaraqilsə); - Zeynal çağıranda fənix'dim (Tovuz).*

FƏNİX'MƏX' II (Çəmbərək) - yorulmaq. - *Büyük oğarda işdədim, yaman fənix'dim.*

FƏR (Gədəbəy) - cərgə, sıra. - *Neçə fər çıxıfsan dan üzünnən.*

FƏRAĞAT (Qarakilsə) - sakit,

dinməz. - *Onun ağızı fəraigət durmur, çox danışır, ona gora da başı ağrı çekir.*

FƏRAMƏZ (Quba) - fərsiz, bacarıqsız, qabiliyyətsiz. - *Fəraməz adam üzünə bir gün qazana bilməyədi.*

FƏRAS: FƏRAS VERMƏX' (Kəlbəcər) - kömək etmək. - *Allah işinizə fəras versin.*

FƏRAZA (Gədəbəy) - sövgəliyi, güya. - *Fəraza, mən səni öyrədəsi, sənde:dif arvadı döyəsi.*

FƏRƏMƏZ (Ağdaş, Beyləqan, İsmayılli, Kürdəmir, Qax, Salyan, Şamaxı, Şəki, Zərdab) - *bax fəraməz. - Əşı, bu lap fərəməzdi minnan oxıyan olmaz (Şamaxı); - Fərəməzin birisi, dediyim sözü yaman yerinə yetirdin (Zərdab); - Bi fərəməz oğlum var, heş yaxşı oxumur (Şəki); - Kamil çox fərəməz adamdı (Beyləqan); - Fərəməz oğuldansı kor qız yaxşıdı (Kürdəmir).*

FƏRƏZƏ I (Ağsu, Qazax, Zərdab) - məsələn, misal üçün. - *Fərəzə, o kət belə deyir, bi kət də alahi cur de:r (Ağsu); - Fərəzə, sən deyəsi ki, Sumanın əlinnən iş gəlmir, işi-peşəsi qapı-qapı gəzif qiybat qırməxdi (Zərdab); - Fərəzə, bu işi bilmirsən, girişmə (Qazax).*

FƏRƏZƏ II (Ağsu, Əli Bayramlı, Tovuz) - guya, guya ki. - *Özünü elə aparır ki, fərəzə, bütün kitabı əzbərdən bilir (Əli Bayramlı); - Fərəzə, sən də adamsan (Tovuz).*

FƏRƏZƏ (Kürdəmir) - xoşbəxt güne çıxarmaq, xoşbəxt etmək. - *Uşaxları fərəzən güne çıxardıf.*

FƏRƏZƏN (Meğri) - tutaq ki. - *Fərəzən, biz dimmədix', sizin adamlığı:za nə gəlip.*

FƏRİX' I (Naxçıvan, Ordubad, Zəngilan) - fərə. - *Fəriyimiz yumurtuya düşüf (Zəngilan); - Fərix' üç aydan so:ra doğar (Ordubad); - Fərix' so:ra toyux olur (Naxçıvan).*

FƏRİX' II (Başkeçid, Borçalı, Gədəbəy, Qazax) - bacarıqsız, aciz. - *Ə;*

sən nə fərix' adamsan (Borçalı); - *Fəriyin biri fərix'*; *niyə boynunnan basif sinəsinə çox'mürsən* (Gədəbəy).

FƏRİŞDƏ (Quba) - körpə, uşaq.

FƏRİŞTƏ (Quba) - *bax fərişdə*.

FƏRMƏŞ (Şəki) - paltar sərilən (qurumaq üçün) yer. - *Partalları fərməşə sərdilər*.

FƏRS I (Naxçıvan, Ordubad, Şərur, Zərdab) - döşəmə. - *Fərş simetdən, torpaxdan, taxdadan olur* (Naxçıvan).

FƏRS II (Qazax, Zərdab) - tavan.

FƏRS III (Ağdam, Bərdə, Naxçıvan, Ordubad) - döşəməyə salınan xalça, palaz; böyük palaz. - *Fərşə biz yunnan, irəngli ifdən toxuyurux* (Bərdə); - *Yerə fərş salırıx* (Ordubad).

FƏRS IV (Zərdab) - tir.

FƏRS V (Naxçıvan) - dərinlik - eriy ağacı birda çox yaşamır, yerin fərşinə getmir.

FƏRS VI (Bakı) - *bax farş*. - *Fantaldan qızdar fərsnən ciyinərində su daşıyıllar*.

FƏRZ: FƏRZƏ YETMƏX' (Daşkəsən) - təngə gəlmək. - *Dərd əlinnən daha fərzə yetmişəm*.

FƏSİĞ (Biləsuvar) - kəkliye bənzər quş adı.

FƏŞƏRRİX (Qax) - maneçilik.

FƏŞMİ (Goranboy) - Əsas, qanun. - *Sənin sözün mā: fəşmi döyüł*.

FILIX: FILIX QALMAX (Qazax) - yetim qalmaq. - *Səni göröm filix qalasan*.

FINCILIXLAMAX (Şərur) - qaçmaq.

FINDIĞÇA (Bakı) - yeməli bitki adı. <>**Findığça çalmağ** - çartıq çalmaq, əl barmaqlarını bir-birinə sürtməklə səs çıxarmaq.

FINDIXSALDI (Qazax, Şəmkir, Tərtər) - səsvermə üsulu (geçmiş zamanda). - *Findixsalddida hansı tərəfin findığı çox çıxseydi, o tərəfin adamı seçilirdi, timsali gətxuda olurdu* (Şəmkir).

FINDİL: FINDILINA DƏYMƏX' (Füzuli) - xatirinə dəymək.

FINTIR (Ağcabədi) - alaq otu adı.

FIR (İmişli) - həvəs. - *Bi dəfə firim gelmişdi, onda da evdə olmadın*.

FIRAL (Tovuz) - dərhal. - *Rasim firal geri qayitdi*.

FIRÇIX (Qazax) - yaltaq.

FIRIX (Qax, Zaqatala) - qoz çırpmاق üçün ağaç.

FIRILDAX (Berdə, Şuşa) - firfirə.

- *Firildağı ağaşdan qayrillar; - Firildağı sallaxnan vurullar* (Şuşa).

FIRINNIĞ: FIRINNIĞ ELEMEG

(Bakı) - qudurğanlıq etmək. - *Bibelə firinnığ eləmeginən*.

FIRITDAMAX (Borçalı, Çəmbərek,

Qazax, Laçın) - *bax firitdəməx'*. - *Aşırı camahati firitdadi dalaşdırıldı* (Çəmbərek);

- *Sənin ağlin olsa firitdamağa baxmarsan* (Laçın).

FIRIT: FIRIT VERMƏX' (Borçalı, Qazax) - qızışdırmaq. - *Lətif firit verir, adamları bir - birinə qatır* (Borçalı).

Fir kəhlix' (Kəlbəcər) - quş adı.

- *Fir kəhlix' hündüşqa boyadadi*.

FIRMƏLƏ (Cənubi Azərbaycan) -

yeldəyirmanın pəri. - *Firmələ yerə düşdi*.

FIRNI I (Bolnisi, Borçalı, Qazax, Tovuz) - təndir. - *Onu qavaxcan daşnan hörülər, firniyi hörülər* (Borçalı).

FIRNI II (Daşkəsən, Şəmkir, Tovuz) - çörək növü. - *Külfədə firni da pişer, nezix' də; - Təfşirmişam firni pişirsin* (Şəmkir); - *Firni Gürsüdə bişey* (Daşkəsən).

FIRRAMA (Oğuz) - bütöv şəkildə təndirdə bişirilən induşqa və ya qoyun. - *Firrama yiməli şeydi*.

FIRRAMAX (Şəmkir) - şismək.

FIRRAMMAX (Borçalı) - *bax firramax*. - *Çivan əvvəl firraner, sonra deşiler*.

FIRTDAMAX (Qazax) - *bax*

fisillix

fıritdəməx'. - *Sən də firtdersən ki, uşax biri-birinən boğuşsun.*

FISILLIX (Xanlar, Qazax, Tovuz) - *bax fisillix.* - *Üzbas talası fisillixdi, ordan çətin keçməy olar* (Xanlar).

FIŞ (Oğuz) - tamamile, bütöv. - *İlan fiş qabıqdan çıxıb.*

FIŞQA (Zəngilan) - fit. - *Fışqa ver qeyitsinər.*

Fış vurmax (Xanlar) - qısqırtmaq. - *İtdərə fış vurun sürüünü canavar dağıtmamasın.*

FITDIRİY (Qax) - fit.

FIZILLIX (Ağdam, Göyçay, İmişli, Qazax, Mingəçevir, Şəki, Şuşa, Tovuz, Ucar, Zaqatala) - qalın kolluq. - *Qavax bi yerrər ağaşdix oluf, fizillix oluf* (İmişli); - *Elə fizillixlər var, donquza hay disən girməz* (Şəki); - *Fizillixda kol çox piter* (Qazax); - *Donquz fizilliğə girdi* (Ucar).

FIZZAX (Ağdaş) - fırfıra. - *Fizzax qozdan da olur.*

FİD: FİD OLMAX (Borçalı) - qurban olmaq.

FIKİRRİ (Qax) - nigaran. - *Bi yaz bizdən fikirri olmamağa ho bəsdi.*

FİL I (Salyan) - kələk, hiylə. <⇒**Fil gəlməg** - kələk gəlmək. - *Ədə, mə: fil gəlise:n?*

FİL II (Cəbrayıllı) - sap sarinan çarx, mağara. - *Nənə, sapın fillərin ver mə:, oynadacam.*

FİL III (Ağcabədi, Bərdə) - fırfıra. - *Uşaxlar fil oynadıllar.*

FİLDAR (Ağbaba) - çoxbilmiş. - *O, yaman fildar adamdı.*

FİLEKGÖTÜQAC (Salyan) - oyun adı.

FİLFİLİ (Çəmbərək) - ağlısız, yüngülxasiyyət. - *Mənim filfili adamnan peydar zəhləm gedi.*

FİLFORİ (Bakı) - birdən, qəfildən.

FİLINTİ (Laçın) - qoca, iş güvvəsini itirmiş. - *O filintidi, yük apara*

FİRRAX (Mingəçevir) - kiçik, xırda qoz.

bilməz.

FİLMAN (Bərdə, Qazax, Mingəçevir) - *Sən filman adamsan* (Bərdə).

FİLORİ (Lenkeran) - tələsik.

FİLTİX'-FİLTİX' (Tovuz) - cırıq - cırıq. - *Uşax paltarıfiltix'-filtix' eli:f.*

FİNDAH (Cəbrayıllı, Qubadlı) - eynilə, tamamile. - *Pəri findah nənəsinə oxşıyr* (Qubadlı); - *Əli findah dədəsi* (Cəbrayıllı).

FİNG (Naxçıvan) - pencəyin qolunun ağızı. - *Pencəyin finci cirixdi.*

FİNİL (Göyçay) - isti köynək. - *Ay cici, mə: finil alımıya:ssan?*

FİRÇİN (Xaçmaz, Quba) - yuxayayan, üstündə xəmir yayılan taxta. - *Firçində yuxa, lavaş yayadular* (Quba).

FİRƏX' (Qazax) - *bax firəng I.*

FİRƏNG I (Qazax, Tovuz) - qatlanmayan iri bıcaq. - *Ay qız, firəngi götür, bu soğamarı soy, doğra* (Qazax); - *Firəngi maşa ver* (Tovuz).

FİRƏNG II (Şərur) - kibrət.

FİRƏNGİ I (Ağbaba, Başkeçid, Bolnisi, Borçalı, Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - *bax firəng I.* - *Firəngiyi mə: veri npən doğro:m çörəyi* (Gədəbəy); - *Firəngiyi gəti, çörəi doğra* (Borçalı).

FİRƏNGİ II (Şərur) - *bax firəng II.* - *Spişqa da deyirix', firəngi də, alışqan da, kirbit də deyirix'.*

FİRƏNGİ III (Salyan) - düyün növü (bağda, ipdə).

FİRİTDƏMƏX' (Salyan) - qızışdırmaq. - *Altan-üsədən firitdiyip ötürüp üsdümüze.*

FIRQƏNDƏ: FIRQƏNDƏ VƏRMEG (Bakı) - yeni üzüm tənəyi almaq məqsədi ilə yerə tənək zoğu basdırmaq (zoğ tənəkdən ayrılmır). - *Paizdə bir şani me:nəsini firqəndə eləmişdim, bi:l ələ yaxşı bər vərdi ki, keyfün isdiən kimi.*

FİRO:N (Bakı) - Ərköyüñ.

FİRRƏK (Mingəçevir) - *bax firrax.*

FİTAT (Göyçay, Salyan) - xalis, təmiz. - *Fitat yağ yiməli olar, dadlı olar* (Salyan).

FİTDƏMƏX' (Mingəçevir, Şəki) - *bax fırıldəmek.* - *Ha fitdədi, bir şey çıxmadi* (Şəki).

FİTƏX' (Cəlilabad) - bağırısaqdan hazırlanmış qamçı. - *Gördüm, əli fitəx'nən döyey attı.*

FORA (Qazax) - qadın paltarı adı. - *Foruyu tix'sin, xavar eləsin.*

FOS (Gədəbəy) - boş. - *Fosdu içi,*

üzü elə olduğuna baxmağınan, bileyrim mən; - *Çox fos yiğilif burya qardalı şaxı.*

FOT (Şamaxı) - içi boş, çürük, xarab (qoz). - *Bı qozzarin hamısı fotdı.*

FRƏNG (Goranboy, Qazax, Tovuz) - *bax firəng I.*

FUQAN (Çembərək) - iri rəndə. - *Taxdiyi fuqannan siyurdım.*

FUTİ (Zaqatala) - *bax fot.* - *Habu qozdarın hamısı futidi.*

G

GABAÇ (Dərbənd) - buynuzsuz (keçi). - *Mənün bir kabaç kəcüm vardi, teregdə bir yarpaq quymeyeydi.*

GADAY (Dərbənd) - təzə doğulmuş keçi balası.

GADREG (Tabasaran) - taxtabitili. - *Gadreg helesi şeydü ki, adami sabahacan yatmağa qoymeydi.*

GAF (Borçalı, Tovuz, Şemkir) - *bax gap.* <>**Gaf eləməx'** - *bax gap eləməx'.* - *Getdix' gördük' orda adam yiğilif gaf ele:llər* (Borçalı).

GAFCİL (Tovuz, Yevlax) - *bax gapçıl.* - *Isgəndər kişi gafcıl adamdı* (Yevlax); - *Kalvə-li kimi gafcıl adam kəndimizdə tapılmaz* (Tovuz).

GAĞ (Basarkeçər) - kiçik otlaq. - *Atam gaşe:tdi.*

GAHAL (Qazax) - tənbəl.

GAHKİR (Dərbənd) - bacarıqsız, əfəl

GAHLI (Zaqatala) - qatlı. - *Gahlı arxalıx.*

GAHVAR (Masallı) - *bax gavar.*

GAL (Dərbənd) - qoyun cinsinin adı. *İstəyən kişi Ağul rayonunun özüçün gad gətirədü.*

GA:L (Naxçıvan) - *bax kal I.* - *Əhməd, sən çox ga:l adamsan, ha!*

GALALİ (Bakı) - narın kəsilmiş yerində əmələ gələn qaramtlı rəng.

GALLA (İmişli) - dəvə sürüüsü.

GALLADAR I (Cəbrayıł, Qazax) - *bax kalladar I.*

GALLADAR II (Laçın) - işgüzar (adam).

GALLADAR III (Qazax) - *bax kalladar II.*

GALLAH I (Bakı, Quba) - başlı-

başına. - *Ati gallah bıraxıb, otdı:r* (Bakı).

GALLAH II (Çəmbərək, Qazax) - *bax kəllah.* - *Potuyu gallaha qatış Fərzali otarır* (Çəmbərək).

GALLAHAN (Qazax) - üç tərefi örtülü, bir tərefi açıq (tikinti).

GALLAH-GALLAH I (Quba) - başlı-başına. - *Heyvannar gallah-gallah utdiyədü.*

GALLAH-GALLAH II (Quba) - 1. topa-topa, dəstə-dəstə; 2. hissə-hissə.

GALLAVAR (Qazax) - nəhəng və kobud (adam).

GALVAN (Qazax) - üç tərefi örtülü, bir tərefi açıq (tikinti).

GAM (Meğri) - *bax kəm IV.*

GAN (Qax) - üstündə xəmir yoğurulan dəyirmi taxta.

GANŞMAX (Ağdam, Borçalı) - məsləhətlişmək.

GANC (Quba) - körpə gicitkən. - *Bizim yellərdə ganc çux ular.*

GAP (Ağcabədi, Ağdam, Füzuli, Qazax, Tovuz) - söhbət. <>**Gap eləməx'** - söhbət etmək. - *Bir sa:t gap eləsəx' bəsimidi* (Qazax).

GAPAT (Masallı) - paltar.

GAPBAN (Şərur) - iri və ağır çəkic.

GAPCİL (Borçalı) - söhbətcil. - *Oruc əmi gapçıl adamdı.*

GAPLAŞMAX (Borçalı) - söhbət etmək. - *İndi biz dağə:dəjəix', gə birez gaplaşax.*

GAR (Xaçmaz, Quba) - *bax kar II.* - *Gar bozdamac, çüreg pişirmegçündü* (Quba).

GARBIT (Culfa, Şərur) - yun palaz.

GARGUBIT (Meğri) - kobud. - *Sixavizli Lalazar bir gargubit adam idi, hamma yəxsi dushiği var idi.*

GARRAF (Çembərək, Qazax) - ağac mala. - *Böyük' bir taxdeyi hər iki ujunnan deşif boyundurux yoğunnuğunda ağaşdar keçirerix', ona garraf de:rix', ona ulax qoşuf yer, xırman düzdö:rüx'* (Qazax).

GARRAFLAMAX (Qazax) - ağac mala ilə şumlanmış yeri hamarlamaq, düzəltmək.

GARUŞ (Quba) - yastıdaban qadınayaqqabısı. - *Hindi garuş giyimiyədviğ, ulmiyədvi.*

GĀ:ŞIX (Cəbrayıl) - məsləhət.

GĀ:ŞMAX (Cəbrayıl, Zəngilan) - *bax gaşaşmax.* - *İş-işdən keçənnən soñra gəlif gā:şırsan* (Zəngilan).

GAV I (Ağcabədi, Çembərək, Gadəbəy, Qazax) - uçurum, sildirim. - *Ələ, malivözədə gavdan uçurdarsaň ha!* (Gadəbəy).

GAV II (Basarkeçər, Tərtər) - qaramalı boynundan bağlamaq üçün yarımdairevi ağaç. - *İnəyi gavnan bağla, böğular* (Tərtər).

GAVAX (Ordubad) - xışın ucunu eymek üçün alət. - *Hər əkin vaxdı biz xışdarın ucunu gavaxnan əyirix'.*

GAVANGİR (Bakı) - üzüm növünün adı.

GAVAR (Bakı, Cəlilabad, Quba) - gərək ki, deyəsən. - *Əli, gavar, kəndə gedib* (Bakı); - *Gavar, Mö:lüd kişi şə:re gidmağa hazırlaşadi* (Quba); - *Gavar, onu zirdəss <həbs> elədilər* (Cəlilabad).

GAVID (Borçalı) - balıq növünün adı. - *Gavid balıx qızıl balığının yönü.*

GAY (Zəngilan) - gic, ağılsız.

GAZAL (Göyçay, Qarakilsə) - qozun və ya findığın yaşıl qabığı. - *Cəvizin gazalı uşaxların ələ:ğin qafqara eliyif;* - *Gazaldan ip də boydurux* (Qarakilsə).

GECƏB (Cəbrayıl, Zəngilan) -

enliyarpaqlı yabanı bitki növü. - *Gecəb bişmiş i daddi eli:r* (Zəngilan).

GECƏÇIRAĞI (Culfa, Ordubad)

- gecələr işiq verən, parıldayan böcek. - *Gecəçirağı çəpərdə çox olar* (Ordubad); - *Gecəçirağı gecələr işix verər* (Culfa).

GECƏGƏZƏN (Dərbənd, Xaçmaz, Quba) - yarasa. - *Gecəgəzən əxşamlar uçađu, unun günü gənət gərmiyədə* (Quba); - *Gecəgəzən işiqdən qurxadı* (Dərbənd).

GECƏ-GÜNDÜZ (Borçalı) - *bax gejə-gündüz II.*

GECƏQUSI (Cəlilabad) - yarasa.

GECƏQUŞU (Cəbrayıl) - *bax gecəquşı.* - *Bizim pə:mizdə gecəquşu yaman çoxdu.*

GECİ (Zaqatala) - *bax keji.* - *Gecini günəşdə quruduram.*

GED I (Borçalı) - el ağaçı.

GED II (Zaqatala) - qoyun və keçinin boğazından sallanan vəzələr.

GEDAX (Kəlbəcər) - balaq, camış balası.

GEDEG (Quba) - *bax gedax.* - *Gedeg uları gomşu balası.*

GEDEX' (Şəki) - *bax gedax.* - *Sifdə olannan bir illığa kimi gedex' diyəllər, bö:yəndə kəlçə.*

GEDƏX' (Şəki) - *bax gedax.*

GEDƏLƏŞMƏX' (Meğri) - mübahisə etmək, sözleşmək. - *Qudurətnən qərdeşə gedələşirdi.*

GEDİĞ (Bakı) - kəm, əskik, az. - *Bi lap ağıldan gedigdi.*

GEDİŞMƏX' (Kəlbəcər, Tovuz) - mübahisə etmək, sözleşmək. - *Binnan biz maş:ı:n üsdiində gedişdix'* (Kəlbəcər).

GEHEY (Dərbənd) - şin. - *Habular arabanın gegeyləridir.*

GEHRƏ (Meğri) - velin bir növü.

- *Qoy xomar cöngəni gehriyə qoşsun örgəssin.*

GEİŞMAĞ (Quba) - *bax gaşaşmax.* - *Büyüüglərnən hər şeyi geişməğ yaxşı şeydü.*

GEJDƏN (Gəncə, Qazax, Şəki, Şəmkir, Tovuz) - səhər tezdən. - *Laf gejdən size:lejəm* (Qazax); - *Gejdən hamı işə ge:r* (Şəki).

GEJƏ-GÜNDÜZ I (Ağcabədi) - uşaq oyunu adı. - *Uşağın biri deir: "Gejə", onda "gündüz"* (Gündüz adlı uşaq qrupu) *qaçıır, "gejə"* (gecə adlı uşaq qrupu) *tutur*.

GEJƏ-GÜNDÜZ II (Şuşa) - ipək parça növü. - *Müşküla gejə-gündüzdən don geif*.

GEJƏLİX' (Hamamlı, Qazax) - gejə geyilən qalın tüklü papaq. - *Gejəliyi ver ma:na, qoyajam başıma* (Qazax).

GEJO:XDU (Qazax) - keçə vaxtı.

GELİNBARMAĞI (Dərbənd) - armud növü. - *Gelinbarmağı bützə az uladu, yni sumkeynən, turboynən gətirədög*.

GELİNQIRQİÇİ (Dərbənd) - yeməli yabanı bitki adı. - *Uturan yerdə duyince gelingirqiçi yidüg*.

GELİNSƏRÇƏ (Qax) - şanapipik.

HELLAH (Bakı) - genişlik, açılıq.

GELMACI (Qax) - gəlinbacı. - *Gelmacı, ay gelmacı, qorığa dana tüşüp, dirrigi yiyəcaxdı*.

GENƏŞİX'Lİ (Tovuz) - məsləhətli. - *Genəşix'li görülən şey naxsansız olur*.

GENƏŞMƏX' (Tovuz) - *bax gaşaşmax*. - *Qoy bu məsəlyi bir-iki adamə kenəşim, görəx'nə deyillər*.

GENGƏLAŞ (Oğuz) - gəndalaş.

GENİMƏX' (Ağdam, Ağdərə, Borçalı, Gədəbəy, Gəncə, Xocavənd) - uzaqlaşmaq. - *Sən hara geniyif gedirsən?* (Xocavənd); - *Qarmax inəx' geniif, harye:difse görümmer heş* (Gədəbəy); - *Bəylər bu kəddən geñidi* (Borçalı).

GENİŞMAX (Şəki) - *bax gaşaşmax*. - *Öydə də bi genişim, görax nə*

diyillər.

GENİTMƏX' (Tovuz) - 1. uzaqlaşdırmaq. - *O it xeyirriyə ulamır, onu genitmx' lazımdı*; 2. genişləndirmək. - *Mağarı bir bekara genitməx' lazımdı, çama:ti tutmaz*.

GENİRİNGİ (Qazax) - azca gen.

GER (Yardımlı) - alaq otu.

GER (Lənkəran) - qışqadaq. - *Atam mənçün ge:r virib gətirib*.

GERÇƏN (Şərur) - yabanı yağlı bitki növü.

GEREKÇAĞLU (Tabasaran) - keyfiyyətli. - *Qurbanı papağı gerekçağlu tikilütdü*.

GERİRİ (Şəki) - başqa, qeyri. - *Sənnən ge:ri bizim kimimiz var*.

GERMİC (Cəlilabad) - isti cənub küləyi. - *İki gündi germic əseydi, isdi germic*.

GEŞ (Şəki) - qamışlıqda bitən nazik və uzun ot (bafa bağlamaq üçün istifadə olunur). - *Geş qamışın içində bitir; - Geşnən bənnəm olur*.

GEŞGAN (Mingəçevir) - gicitkən.

GEŞSİN (Naxçıvan) - gec. - *Olar gətdə geşsin olullar*.

GEV (Culfa) - kürəkən. - *Gev qızımın ərinə di:rəm*.

GEVAZAN (Laçın) - kotanı dərinə endirən və dayaza kaldırıran yiv. - *Gevazan qırıldı, iş qaldı*.

GEYİY: GEYİY OLMAX (Meğri) - gəzib yorulmaq. - *Gədələ geyiy oldula bı yamaşlarda*.

GEYMƏ (Başkeçid, Borçalı, Cəbrayıllı, Göyçay, Qazax, Ordubad) - yarımpalto. - *Nədir mağazının geymə alı* (Qazax); - *Mə:m təzə geyməm var* (Borçalı):

GEYVƏT (Şəmkir) - içərisində ot və ya saman qoyularaq çul əvəzinə işlədilən naxışlı palaz. - *Geyvət öküzdən ötrüdü, özü də naxışdı*.

GEZAZDIRAN (Şəki) - buğaya gelmə vaxtını bir il ötürən. - *Hö:r vaxdim*

keçirənə diyərix gezazdırın.

GEZƏ (Dərbənd) - külüng. - Mustafa gezeynən daş çıxartub əv tikədü.

GEZNƏ (İsmayıllı) - gicitkən. - Əllərimi gezənə daladı.

GƏBƏX'LİX' (Ağcabədi) - köynəyin yaxasına tikilən köbə. - Gəbəx'lix' yaxanı qoymur cirılmağa.

GƏBƏŞ (Cəlilabad, Kürdəmir) - enli və sallaq qarın. - Bi gəbəş sarıkürən qoyun kimindü? (Kürdəmir).

GƏC I (Ordubad) - bax gəj I. - Gəc daşdı, onu torpağın altınınan çıxardıllar, pişirillər.

GƏC II (Naxçıvan) - lavaş yapmaq üçün alət.

GƏDƏ (Çəmbərək) - alaçıq (dəyə) tıkmək üçün istifadə olunan çubuq. - Gədəsi yetmədi də:nin.

GƏDƏX' (Ağdam, Ağcabədi, Bərdə, Qazax) - bax gedax. - Gedəx' camışı əndi (Qazax).

GƏDƏX'LİX' (Ağcabədi) - balaq saxlanılan yer. - Gedəyi gedəx'liyə sal.

GƏDƏK (İsmayıllı, Qax, Ucar, Zərdab) - bax gedax. - Bu il gedəyimiz çox arıx oldu (Qax).

GƏDƏQIZ (Qax) - fərsiz, bacarıq-sız.

GƏDƏY (Laçın) - bax gedax.

GƏDİG (Əli Bayramlı, Salyan) - bax gedik.

GƏDİK (Ordubad) - aşırım, dağ keçidi. - Biz bu gün dağın gediyinnən aşurdix.

GƏDIR (Qax) - dağ keçisinin balası.

GƏGİR (Cəlilabad) - kesilmiş ağacdan qalxan pöhrə. - Gəgiri getirib Vaqif özi də eşşeynən.

GƏHƏNSAŞI (Quba) - toydan evvəlki məsləhət məclisi. - Yiğiluban gəhənsəsi uladu, gəhənsəsidə razuluğ vərədülər ki, büyük tuy ulsun, kiçik tuy ulsun.

GƏHGİR (Kürdəmir, Qazax, Oğuz,

Tovuz) - bax kəfkir. - Gehgir at kimi niyə yeriñən tərpənmərsəñ, dur sən də bir iş gör da: (Qazax).

GƏİŞİK (İmişli) - bax gə:six. - Axşam getdim əmimin yanına gəişigə.

GƏJ (Qazax, Şemkir, Tovuz) - 1. əhəng daşı; 2. əhəng daşından hazırlanan suvaq məhlulu.

GƏJƏLLİX' (Qafan) - yamaklıq. - Mallar gəjəllix'də otdiyir.

GƏJMİR (Qazax) - çox ariq adam. - Gəjmır uşax yesə kökələr.

GƏKGİR (Hamamlı) - tərs. - O, gəkgir adamdı.

GƏKGİRRİX' (Hamamlı) - tərslik. - Gəkgirrix' elemə e:, yekə oğlansan.

GƏLBƏRİ (Ordubad) - xışda, kotanda və s. boyunduruqla qolu birləşdirən zəncir və ya kendir. - Kotan sürəndə gəlbərini qırıblar.

GƏLDİ (Oğuz) - gəlir, mədaxıl.

GƏLDİGEDƏR (Meğri, Ordubad) - şadara. - Mex'dəbin gəldigedərin Mirzəgil aparıp torpağ əlsinənər (Meğri).

GƏLƏ (Oğuz) - daşdan tikilmiş qoyun tövlesi.

GƏLƏNBECÇƏ (Naxçıvan) - gələn kimi. - Qalxoz sədri gələnbeçə iclas başlandı.

GƏLƏNVARIN (Cəbrayıl) - hanada işlənən ağac alət. - Bi hananın gələnvarını yaxşı işdiyiir.

GƏLƏŞMAĞ (Dərbənd) - toydan əvvəl məsləhətləşmək, məsləhət üçün yiüşməq. - İmnəti Əhəd patşaha gəleşməğçin camati çağırıldılar; - Gələşməğdan so:ra gəlin görəməgə gitidilər bizdə, so:ra paltar gitdi, unnan so:ra toya hazırlasdilar.

GƏLƏZ (Qax) - bax kəlez.

GƏLGƏL I (Əli Bayramlı, Göyçay, İsmayıllı, Kürdəmir, Şamaxı) - 1. suqabı (Əli Bayramlı, Göyçay, Kürdəmir, Şamaxı). - Gəlgəlnən bir suvi aşurdım (Kürdəmir); 2. kiçik sərnici (İsmayıllı). - Güllü gəlgəli ver, qoyunu sağlam.

GƏLGƏL II (Hamamlı) - kiçik araba. - *Haravanın balası gəlgəldi, böyüyü seldi; - Gəlgəlnən ensiz yollarda yük aparrix.*

GƏLGƏL III (Tərtər) - boyunbağı. - *Gəlgəl qızıldan olur.*

GƏLGƏL IV (Lənkəran) - uşaq döşəyi.

GƏLİN (Qazax) - cəhrədə iy keçirilən yer.

GƏLİNALLADAN (Salyan) - mə'dəcik (heyvanlarda). - *Zərxanum, apar o gəlinalladanı təmiz yuğınan.*

GƏLİNANASI (Goranboy) - yabanı bitki adı. - *Gəlinanasi gicitkən kimi olur, ancaq dalamır.*

GƏLİNBARDAĞI (Bakı, Quba) - şərbət qabı. - *Gəlinbardağının qabağ tuyda şərbət paylardılar (Quba).*

GƏLİNBARMAĞI I (Göyçay, Sabirabad, Şamaxı) - yeyilən yabanı bitki adı. - *Gəlinbarmağı yeyirsənmi? (Sabirabad).*

GƏLİNBARMAĞI II (Bakı) - üzüm növü adı.

GƏLİNBOĞAN (Borçalı, Gədəbəy, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - mə'dəcik (heyvanlarda). - *Gəlinboğanı təmizdiyinçə zare:ldi arvat (Gədəbəy).*

GƏLİNƏRTDƏMƏZ (Zərdab) - mə'dəcik (heyvanlarda). - *Gəlinərtdəməzi təmizdəmək çətindi.*

GƏLİNSOLTAN (Ağsu, Mingəçevir) - ərin qohumları tərəfindən gəlinə müraciət zamanı işlədilən söz.

GƏLİNÜFÜRİMƏZ (Kəlbəcər) - çox quru və tez yanın odun. - *Bu lap galinüfürməz odundu.*

GƏLİNÝITDAMAZ (Mingəçevir) - *bax gelinərtdəməz.*

GƏLİNÝÜMƏZ (Daşkəsən) - mə'dəcik (hayvanlarda).

GƏLLAH (Meğri) - maldar, çoxlu mal, qoyun saxlayan. - *Nüyədidə birinci gəllah Balace:ydi, ikinci İsmayıyl.*

GƏLLAHİ (Bakı) - *bax gallah I.*

GƏLLƏDAR (Culfa, Naxçıvan, Ordubad) - *bax kalladar I. - Bi yerin adamları gəllədar olublar (Naxçıvan).*

GƏLTİ (Qax) - palaz.

GƏLYƏJİN (Qazax) - gələn kimi. - *Gəlyəjin atı minif getdi.*

GƏLYLƏŞ (Bolnisi) - qəbiristanlıq.

GƏM I (Borçalı, Böyük Qarakilsə, Çəmbərək, Gençə, Qazax, Naxçıvan, Şərur) - vel. - *Xırmandı iki gəmi dal-dala qoş, xırman tez olsun (Çəmbərək); - Küləşi gəmnən döyürləx' (Naxçıvan).*

GƏM II (Ağdam, Çəmbərək, Qarakilsə, Qazax) - *bax gəm IV. - Atın gəmini ağzınınan çıxart otdasın (Qazax).*

GƏM III (Quba) - xəlbir. - *Gəmi Fatmadan al geti.*

GƏM IV (Qax) - toyuq hini.

GƏM V (Qax) - tövlənin bir küçündə körpə buzov saxlamaq üçün düzəldilən yer.

GƏ:M (Qax) - çox balaca və darışqal otaq.

GƏMƏ I (İmişli, Kürdəmir, Qəbələ, Oğuz, Salyan, Ucar, Zəngilan) - yarımdərz, dərzin yarısı. - *Gəmədə beş bafa olur (Salyan).*

GƏMƏ II (Quba, Cəbrayıl) - topa, taya. - *Uti yiğillar gəmə uladı (Quba); - Qabaklı gəmələrim yaxşı yarpax oldu (Cəbrayıl).*

GƏMƏLƏMƏG (İmişli) - bafalardan dərz düzəltmək. - *Bafaları yiğallardı gəməliyəllərdi.*

GƏMGƏSDƏKLİ (Salyan) - əndamlı, ətli-canlı. - *Sona gəmgeşdəkli adamdı.*

GƏMGƏ (Quba) - kənddə yaşlı adamların yiğisib səhbət etdikləri xüsusi yer.

GƏMİRÇƏX' (Cəbrayıl) - qığırdağ. - *Ətin gəmirçeyin kəs at.*

GƏMİRƏ (Qax) - açıq hava şəraitində qoyun saxlanılan yer, ağıl.

GƏMİŞMƏX' (Qazax) - soxulmaq, hücum etmək. - *It canavara*

gəməö:üx'

gəmişdimi, da: onnan sonra əl çəx'məz, həmməşə basajax.

GƏMÖ:ÜX' (Gədəbəy) - bürkülü.

- Yaman gəməö:üx' havadı, nəfəs almax olmor əməlli.

GƏMRƏ (Ağdaş, Dərbənd, Mingəçevir) - 1. yandırmaq üçün tapdanıb qurudulmuş mal peyini (Ağdaş, Mingəçevir); 2. qoyun, keçi qığı (Dərbənd). - Gəmrəni yatağdan çıxarmaq lazımdı.

GƏMRƏLİ (Xaçmaz) - peyinli.

GƏN (Füzuli) - çöl, səhra. - Susuz yazılar var ey, ona gən de:lır.

GƏ:N (Berdə, Borçalı, Qazax) - bax gəyən II. - Ge:n gejədə odun yarmağ olar (Berdə); - Gejə gə:ndi, nədən qorxursaŋ (Qazax).

GƏNC (Quba) - bax ganc. - Bizim yerrərdə gənc çux ular.

GƏNCƏNƏ (Borçalı) - divar şkafı. - Gəncənə tufarın içində olor.

GƏNDAL (Zəngilan) - gəndalaş. - Bağda gəndal elinən tərpəmə: yer yoxdu.

GƏNDƏDAMĀĞ (Lənkəran, Salyan) - gözütox (adam). - Gəndədamağ adam hər surfadə oturmaz.

GƏNDƏDUR (Bakı) - ipək parça növü.

GƏNDƏLİYƏN (Borçalı) - yera tökülen sünbüllərdən bitən taxıl.

GƏNDİ (Qazax, Şəki) - öz. - Biz gəndi ədətdərimizi yaxşarı bilerix' (Qazax).

GƏNDİGƏLƏN (Borçalı) - bax gəndəliyən. - O yerdə gəndigələn olor ku, o yer yaxşı piçilmer.

GƏNDİ-GƏNDİNƏ (Qazax) - öz-özünə. - Məmməd həməşə gəndi-gəndinə damışer.

GƏNDİRBAŞINA (Qazax, Şəki) - özbaşına. - Gəndibəşinə iş tutma, bir bilənə gərəşginən (Qazax).

GƏNDİYƏLƏN (Qazax) - bax gəndəliyən. - Göyşəndə yaman gəndi-yələn pitif.

GƏNDOV (Ordubad) - kanalizasiyaya axan çirkli su. - Həsənin ayağı gəndova düşdü.

GƏNƏ (Füzuli, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - yenə. - Məlimiz, qoynumuz gənə yaylaçda qalərdi (Qazax).

GƏ:NƏX' (Gədəbəy) - aydın, aylı <gece>. - Gə:nəx' geje:ydi, yola çıxmışdix dədəmnən düz on doqquz il munnan qavax.

GƏNƏK (Qusar) - çətin sinan və ləpəsi çətin çıxan qoz.

GƏNƏŞİG (Əli Bayramlı) - bax gă:şix. - Olar bize gənəşigə geldilər.

GƏNƏŞİX' (Tovuz) - bax gă:şix.

GƏNƏŞİX'Lİ (Qazax) - bax gənəşix'li. - Gənəşix'li don geñ olar.

GƏNƏŞMƏX' (Gədəbəy, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - bax gaňaşmax.

GƏNƏŞMƏK (Ağdam, Berdə, Borçalı, Füzuli, Qazax, Şəmkir, Tərtər, Yevlax) - bax gaňaşmax. - Məyə gənəşmədi (Füzuli).

GƏNG (Dərbənd) - enli, gen. - U qabağı gəng adamdu.

GƏNGİZ (Xanlar) - lovğa, dikbaş.

GƏ:NİMƏX' (Cəbrayıl) - rəngi qaçmaq (adam aiddir).

GƏ:ΝİMƏX' (Qazax) - bax geniməx' - Quşdar soyux tüşəndə gə:niyif gedəllər.

GƏNİŞMƏG (Bakı) - bax gaňaşmax.

GƏNZİX' I (Tovuz) - nəfəs borusu. - Çəciyəndə gənziyinə su sıçradı.

GƏNZİX' II (Şəki) - alınan yuxarı hissəsi. - Uşax yixılıf gənziyinnən yarılıtdı.

GƏR I (Göyçay, Şəki, Zəngilan) - iri cir tut ağacı. - Bi gərin yarpa:n qırsam bəsimdi (Zəngilan); - Gər çəkildən iridi (Göyçay).

GƏR II (Ağdam) - cəld, zirək. - Balaja olduğuna baxma, çox gər adamdı.

GƏR III (Qazax) - kobud, yoğun (səs). - *Mə:sümün elə gər səsi varkin.*

GƏRBUT (Culfa) - *bax garbit.*

GƏRDE (Bakı) - bıçaq növü. - *Ay balam, u gərdəni itilə.*

GƏRDƏ (Quba) - xırda saman. - *Usda gərdəni palçuğa qarışdırıbanı öyi suviyadu.*

GƏRDƏNƏ (Ağdam) - sapeşən (alət adı). - *Gərdənəni boynumuza keçirirə slimiznən firriya-firriya saf eşirix'.*

GƏRDƏNƏMƏD (Salyan) - xamut. - *Gərdənəmədin ipin bərk bağlağınan ki, at yaxşı güc eləsin.*

GƏRDƏNNİG (Salyan) - boyunbağı növü. *Gərdənnig arvadçındı.*

GƏRDİ (Çəmbərək) - umac qırıntıları. - *Halvanın omacının gərdisi təhnədə əldədi.*

GƏRƏ (Qax, Şəki) - *bax gər I.* - *Gərdəki yarpax yetmicaxdı qurda* (Şəki).

GƏRƏHMƏZ (Kürdəmir) - *bax gərəx'məz.* - *Yaman gərəhməz usaxdi.*

GƏRƏX'MƏZ (Zəngilan) - yaramaz.

GƏRƏN I (Füzuli, Qazax) - sırə, cərgə. - *Gərənnən sağırıx* (Füzuli). ->*Gərən çüşməx'* (Qazax) - cərgələnmək, sıralanmaq. - *Mal gərən çüsuf geder.*

GƏRƏN II (Qazax) - aşırım, dağ keçidi. - *Mal dağın gərənində otdo:r.*

GƏRƏNƏMƏX' (Bərdə, Borçalı) - yayılmaq (qoyun-quzuya aiddir). - *Qoyun otdar gərənər, otdadixca gərənər* (Borçalı).

GƏRƏNİMƏK (Cəbrayıł, Ucar) - *bax gərənəməx'.* - *Qoyun gərəniyib* (Ucar).

GƏRGƏC (İmişli) - *bax gərgəcə.* - *Dərini gətirib ağac gərgəcə çəkirkik.*

GƏRGƏNCƏ (Ağdam) - dəri qurutmaq üçün alət (çarmıx). ->*Gərgəncə verməx'* - dərini qurutmaq üçün tarıma çəkmək.

GƏRGİ I (Hamamlı) - arakəsmə (tövlədə). - *İnəx' gərgiyi qırıfdı.*

GƏRGİ II (Çəmbərək) - eyvanda

və ya balkonda paltar qurutmaq üçün yer. - *Balqonnan gərgi qayırdım.*

GƏRGİNO (İsmayıllı) - damın üstüne tökülen torpağı bərgitmək üçün istifadə olunan kötük, alət. - *Yağış bərkitməmiş, a uşaqlar, çıxı:z gərginonan damın üssün hamarruz.*

GƏRİX' (Basarkeçər) - qolsuz sıriqlı (qadın üçün).

GƏRMAN (Meğri) - boğazda və ya qoltuqda əmələ gələn şış.

GƏRMƏ (Ağdam, Bərdə, Gədəbəy, Kürdəmir, Qazax, Şəmkir, Tərtər, Tovuz, Ucar) - *bax gəmrə* (1-ci mə'na). - *Qişa heç odunumuz yoxdu, bir gərmədən başqa* (Tovuz).

GƏRMƏK (Cəlilabad, Füzuli, Lənkəran, Ucar) - yemiş növü adı. - *Germək* çox şirin olur (Ucar).

GƏRMƏLMƏX' (Çəmbərək) - yandırmaq üçün tapdanıb qurudulmuş mal peyinini kəsmək.

GƏRMƏŞOY (Oğuz, Şəmkir) - qəhvəyi rəngli, yumşaq qabıqlı ağaç növü. - *Gərməşoynan yaxşı el ağacı olur* (Oğuz).

GƏRMƏŞÖY (Borçalı, Qazax) - *bax gərməşoy.*

GƏRPƏLİ (Cəlilabad) - qolbudaqlı. - *O ağaç gərpəliydi.*

GƏRRƏNMƏX' (Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - kobudlaşmaq, yoğunlaşmaq (səsə aiddir). - *So:x dəyif deyni səsim yaman gərrənif* (Tovuz).

GƏRRƏŞMƏX' (Qazax, Tovuz) - *bax gərrənmxə'.*

GƏRRİG (Sabirabad) - çəkillik, cir tut bağı.

GƏRZƏK (Qəbələ) - *bax gəzzək.*

GƏ:Sİ (Bakı) - bə'zisi. - *Gə:si belə di:r, gə:si hełə.*

GƏ:ŞİK (Kürdəmir) - *bax gə:şix.*

GƏ:ŞMAX (Şəki) - *bax gənaşmax.* - *Didi ki, get öydəkilərnən də gə:ş gel.*

GƏTİRGƏ (Salyan) - ağacda

əmələ gələn yapışqan. - *Gətirgə ağajda olır.*

GƏ:V (Culfa, Şahbuz, Şərur, Zəngilan) - *bax gev.* - *De:llər ki, həsənin gə:vi xəsdədi* (Zəngilan); - *O, oğlan həm gə:vimdi, həm də əmim oğludi* (Culfa).

GƏVƏN (Ağbaba, Kürdəmir, Ordubad) - yabanı bitki adı (yağından dərman kimi istifadə olunur). - *Gəvən yağının dərman hazırları* (Ordubad).

GƏVƏNNƏŞMƏG (Salyan) - böyüdükcə qol-budaqları şaxələnərək aşağı əyilmək (ağaca aiddir). - *Bı ağac çox gəvənnəşib.*

GƏVƏRƏ (Salyan) - çoxdanışan, boşboğaz. - *Çərkəz gəvərə danışan adamdı.*

GƏVƏŞ (Kürdəmir, Naxçıvan, Sabirabad) - *bax gəbəş.* - *Gəvəş adam tənbəl olar* (Füzuli).

GƏVƏZ (Naxçıvan) - çoxdanışan, boşboğaz.

GƏVƏZƏ (Ağdaş, Basarkeçər, Borçalı, Böyük Qarakilsə, Gəncə, Kürdəmir, Qazax, Naxçıvan, Salyan) - *bax gəvez.* - *Məylisdə çox danışlığı üçün ona gəvəzə və laqqal Həsən də deyərdilər* (Naxçıvan); - *Xəlit gəvəzə adamı* (Borçalı).

GƏVƏZƏX (Ağdam) - *bax gəvez.*

GƏVGƏZ I (Cəbrayıł) - çox qoca.

GƏVGƏZ II (Zəngilan) - tərəvəz və bostan bitkilərini korlayan ziyanverici qurd. - *Gərgəz bamadoru da kökünnən kəsir.*

GƏVİL (Ağdam, Ağcabədi) - meyvəsi yeyilən yabanı bitki adı. - *Gəvildən şoraba qoyuf yi:llər* (Ağdam); - *Gəvildən yaxşı şorab olur* (Ağcabədi).

GƏVRƏX' (Meğri) - kövrek. - *Gəvrəx' odunuodu, baltamı vuran kimin işlix'-işlix' olacax'.*

GƏVRƏX' (Qarakilsə) - *bax gevrex'.* - *Gəvrəx' tez sinar.*

GƏYAL (Oğuz) - kəsek. - *Yeri sürəndə görürük kü, yer gəyallı aldu,*

diyirik ki, bir mala qoşax yerin gəyalını əssin.

GƏYAN (Ordubad) - *bax gevən.*

GƏYƏN I (Biləsuvar, Ordubad) - ikirəng.

GƏYƏN II (Qazax) - aylı, aydın (gecə). - *Gəyən gejələrdə yeri əx'məy olar.*

GƏYƏV (Cəbrayıł) - kürəkən.

GƏYNİMƏX' (Ağbaba) - açılmaq. - *Hava yayaş-yayaş gənyiyir.*

GƏZ I (Göyçay, Kürdəmir, Mingəçevir, Oğuz, Ucar) - çəpərin tapdanmış, iz düşmüş yeri. - *Çəpərə gəz düşüp* (Kürdəmir); - *Gamış gəzdən keşdi* (Ucar).

GƏZ II (Cəbrayıł, Xocavənd) - aşırı. - *Atdı gəzdən aşdı* (Xocavənd).

GƏZ III (Cəbrayıł) - hanada oxların yan ağaclarına keçdiyi yer. - *Oxun ucunu gəzə qoydular.*

GƏZAL (Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir, Ucar) - *bax gazal.* - *Gəzal çox acı olur* (Ağdaş); - *Gəzalnan keşmişdə yara sağaldırdilar* (Ucar).

GƏZALIŞ (Kürdəmir) - sarımtıl. - *Naxoşun rəngi gəzalış olur.*

GƏZAN (Ağdam) - gün doğrayan alet. - *Gəzan al, günü doğra.*

GƏZDƏX' (Çəmbərək, Qazax) - aşırı, dağ keçidi. - *Gəzdəx'də mal həmməsə müələ yiğilir* (Çəmbərək).

GƏZDƏMƏX' (Ağdam) - vəlin altına daş və dəmir parçaları keçirmək. - *Velin altı:n gəzdiyirdix', daş doldurdux.*

GƏZƏ (Dərbənd) - *bax gezə.*

GƏZƏL (Ağcabədi, Basarkeçər, Borçalı, Füzuli, Gədəbəy, Xocavənd, Qazax, Tovuz) - *bax gazal.* - *Eymiyi gəzəlnən də boamağ olor* (Gədəbəy); - *Gəzəlnən ip boaner* (Borçalı); - *İp boyamaxdan ötəri gəzəl yiğmağa gedirix'* (Basarkeçər).

GƏZƏNƏ (Bakı, Lənkəran, Ordubad) - *bax gezə.* - *Gəzənə çox dərtdərin mərhəmidi* (Bakı); - *Ot çalarkən*

gəzənə əlimi daladı (Ordubad).

GƏZƏNGİ (Şəki) - bitki xəstəliyi adı.

GƏZƏNTƏ (Cəlilabad) - dilənci. - *Gəzəntə çoxeydi, gəzəntənin əlinnən qaçeydi adam.*

GƏZƏRGİ (Tovuz) - çox gəzen, gəzəyən (adam). - *Şa:bbaş gəzərgi adamı.*

GƏZGİNTİ (Gədəbəy) - *bax gəzəngi.* - *Bu il yarpaxlara gəzginti tüşüf.*

GƏZİ (Qazax) - ilk buğayagelmə vaxtını ötürən mal düyəsi. - *Baha aldxıx, ucuz satdxıx, yanına da bir gəzi qatdxıx.*

GƏ:ZİK (Zəngilan) - nefəs borusu. - *Quyuğun qəpi arasının çıxıb deyin gəziyin ge:yib.*

GƏZİM (Şerur) - kəzməli yer. - *Tiflisin xoş gəzimi var.*

GƏZİR (Oğuz) - dağ keçisinin balası.

GƏZYAZMA (Basarkeçər, Borçalı, Qazax, Meğri; Şəmkir, Tovuz) - ilk buğayagelmə vaxtını ötürən mal düyəsi. - *Bü:n bazaarda bir yaxşı gəzyazma düyə satıldı* (Basarkeçər); - *Haqqında buguyəlmiyəndə gəzyazma olur* (Tovuz).

GƏZZƏK (Mingəçevir) - çəpərin tapdanmış, iz düşmüş yeri.

GILDİR (Qarakilsə) - kök, dolu (adam).

GILIF (Çəmbərək, Meğri) - baca, deşik. - *Samani gilifdan samanniğa iöxdüx'* (Çəmbərək).

GIRCİN (Ağdam, Çəmbərək, Qazax) - mal otu yedikdən sonra qalan çör-çöp. - *Malın qavağında qalan gircini bir yerə yiğ* (Çəmbərək).

GIRDAMAX (Çəmbərək) - mələ-mək. - *Qoyun quzusuna gurdıyr.*

GIRDIN (Cəbrayıł, Çəmbərək, Qazax, Oğuz, Meğri, Tovuz) - *bax girdim.* - *Bu palıdı duğrasam, utız girdin çıxar* (Meğri).

GİRMİŞ (Meğri) - iri üyüdülmüş (un).

GIRS (Oğuz) - *bax girz.* - *Gırsı bizdə çox pişirillər.*

GIRTDAMAX (Çəmbərək, Qazax, Toyuz) - böyük ağacları ortasından balta ilə kəsmək. - *Eşdəki vəlesi girtda, peçə doldurum dəmbildəsin* (Çəmbərək).

GIRVİT (Borçalı) - *bax givrit.*

GIVLA (Meğri) - *bax givlə.*

GIVRİT (Qazax) - kök, dolu (adam). - *Fatma çox givrit qızdı.*

GİBB (Şuşa) - günaşırı tutan xəstəlik adı. - *Həsən gibb azarına tüşüf.*

GİCƏ (Dərbənd) - gənə. - *Gicələr iki cüre var: birinə diyərəğ iri ağ gicə, birinə diyərəğ xirdə qaorə gicə.*

GİCƏVAR (Bakı) - 1. istiqaməti belli olmayan külək; 2. burulğan. - *Bı dəfə də:zdə çıməndə gicəvardan gücnən qutardım.*

GİCGAH (Dərbənd) - ağılsız, huşsuz. - *Ay üküz uglı üküz, gicgah şeyən ki sən.*

GİCİTKANANASI (Şuşa) - tikanı olmayan, dalamayan gicikən. - *Gicitkananasi daliyan döyü.*

GİC-KARIĞ: **GİC-KARIĞ OLMEG** (Bakı) - çəşib qalmaq. - *O qədə işim var ki, gic-karığ olmuşam.*

GİCKƏSƏMƏ (Bakı) - səfəh, ağılsız.

GİCO: (Əli Bayramlı, Kürdəmir, Şamaxı) - burulğan. - *Geçmə, gico:du, batarsan* (Şamaxı).

GİDİ (Basarkeçər, Laçın, Tovuz) - e'tibarsız. - *Ay gidi Abbasəli indi olaydı, danışeydi, siz də yazeydiñiz* (Basarkeçər); - *Eh, gidi dünya, çoxlarımı uddun* (Tovuz).

GİDİL (Qax) - şəkərcörəyi.

GIƏCƏX' (Tovuz) - paltar. - *Giəcəyim çoxdu, hamısı da təzə.*

GİFANDAZ (Bakı) - toxunma pərdə (pəncərə üçün).

GİGİMOY (Dərbənd) - bayquş. - *Gigimoy ulyədi diyəllər bir xata ular, xeyrə də ulyəni var, gigimoynun zərələ*

də.

GİGİRTDƏMAĞ (Quba) - ara vurmaq, ara qarışdırmaq. - *Ga:var gigirtdəmağı u üzünə adət eliyib.*

GİGO:UN (Quba) - mozalan.

GİJGƏ (Lənkəran) - daranmamış, pırtdaşmış saç.

GİJİMƏK (Ucar) - nadincilik etmək. - *Əhməd bü:n çox gjiyif.*

GİJOY (İmişli) - qıjov çayın iti axan yeri. - *Gijoyda çimmiyin, batarsınız.*

GİLABİ I (Bakı, Salyan) - paltar və ya baş yumaq üçün istifadə adilən gil.

GİLABİ II (Dəvəçi) - gül.

GİLABZAN (Ağdaş) - gülabpuş. - *Gilabzan saxsı qabdan olur.*

GİLABZƏN (Quba) - *bax gilabzan.* - *Gilabzəni tuyda, xeyir işdə işdədərdərđug.*

GİLAN (Quba) - bağlamaq üçün qapının arxasına keçirilən taxta və ya dəmir.

GİLANDAR (Xaçmaz, Quba) - haşiyə. - *Bizim xəlçənin güzəl gilandarı var.*

GİLAR (Hamamlı) - erzaq anbarı.

GİLBİT (Qax) - kösöv.

GİLDİK (Cəlilabad) - itburnu.

GİLDİR (Sabirabad, Salyan) - gödək kəsilmiş yoğun odun. - *Gildiri yandırıllar qışda* (Salyan).

GİLDİR-GİLDİR (Bakı, Gədəbəy, Kürdəmir, Salyan) - gilə-gilə, damcı-damçı. - *Uşağın gözünün gildir-gildir yaş gelir* (Salyan).

GİLƏ (İsmayıllı) - umu-küsü.

GİLƏGÜZ (Salyan) - körpə quzu saxlanılan yer. - *Giləgüzə quzu saxlallar.*

GİLƏMƏRZƏ (Lənkəran) - kəkklikotu. - *Xəlil, boğazın ağrıyr, gəl birez giləmərzə qaynədim iç.*

GİLƏNŞA (Bakı) - quş adı.

GİLƏY (Lənkəran) - gündüz saat 11-12 radəleri. - *Giləy naharına çıxmış ug.*

GİLƏZƏK (İmişli) - daş-kəsək. -

Tarlada giləzəkdən yerimək olmur.

GİLƏ-ZUZƏ: **GİLƏ-ZUZƏ GET-MEG** (Bakı) - zarıldamaq, inildəmək (xəstəlik nəticəsində). - *Ağəz, uşağın buxağına mərcimegcən bir sizağan çıxıb, gecələr se:rəcən gilə-zuzə gedir.*

GİLFƏ (Cəlilabad) - *bax givlə.*

GİLGAM (Qax) - laxtalanmış qan. - *Horda gilgam qan vardi.*

GİLGİLƏ (Bakı) - taxta və ya dəmirdən hazırlanan sağanaq şəkilli uşaq oyuncağı. - *Meyti küçədə gilgileyənən oyni:r.*

GİLGÖ:UZ: GİLGÖ:UZ GET-MEG (Bakı) - siltaşlıq edərək torpaqda eşələnmək. - *Uşağa bax a, torpağın içində nə gilgo:uz gedir.*

GİLHİ (Balakən) - evin tavanı.

GİLİF I (Cəlilabad, Daşkəsən) - çatlaq (daşda). - *Daş gilifinnən yaxşı sinar* (Daşkəsən).

GİLİF II (Naxçıvan, Tovuz) - çəperin, hasarın altından keçən kiçik arx.

GİLINƏ (İsmayıllı) - yunun çıxarı. - *Gilinədən yaxşı döşək olmaz.*

GİLNİZİR (Kəlbəcər) - ağac adı.

- *Gilinzirdən dülüyər həjətləri: irəndə, isğənə sapı qayrular.*

GİLLAN (Qarakilsə) - boyca balaca, dolu, kök <adam>.

GİLLƏ (Quba) - mal peyini ilə palçığın qarışığından hazırlanan dayaz qab. - *A həmidə, bu il neçə gille qeyrəcağsan?*

GİLLƏTMƏG (Bakı) - atmaq, tullamaq. - *Uşaqlar heyətdə gilgilə gillədir.*

GİLLƏTMƏX' (Tovuz) - *bax gilletməg.* - *O bir tikə nədi kin, ayrı gillet gessin.*

GİLLƏTZƏ (Zaqatala) - kiçik saxsı qab.

GİLLİG (Cəlilabad) - cir qızılğül. - *Gilligin çoxlı dənələrin (leçəklərini) gətirdim.*

GİLZİX' (Çəmbərek) - qırıq,

parça. - *Suraha bir gilzix' savın gətdi, paltarı yudu.*

GİMĞƏ (Ağdam, Qax, Oğuz, Sabirabad, Şəki, Ucar) - *bax gəmğə. - Ədə Yunus, gə habı qardaşı gimğə yerinə apar* (Şəki).

GİMİRİX' (Ağcabədi, Bərdə, Cəbrayıl, Şuşa, Tərtər) - *iri, narın olmayan. - Gimirix' duzu atallar şorva suyuna, xamır suyuna* (Tərtər); - *O duzun gimirinnən birəz səf dəriyə* (Cəlilabad).

GİMİRİX'LƏSMƏK (Tərtər) - *irilənmek, böyümek. - Adinanın oğlu gimirix'laşır.*

GİMİRİK (Cəbrayıl) - *bax kəmrik. - Ay gimirik, az qənd ye.*

GİNGƏ (Quba) - *bax gəmğə.*

GİOZƏN (Bakı) - *yerin otunu təmizləmək üçün ağızı iti alət. - U giozəni bir mənə versənə?*

GİR (Ağdam, Bakı, Quba, Lənkəran, Kürdəmir) - *güç, qüvvə. - Quçalmışam, hindî lap girdən düşmişəm* (Quba); - *Girim olsayıdı, birin sənə çəkərdim* (Lənkəran).

GİRA:M (Zəngilan) - *yaraşıqlı, qəşəng, yaxşı. - Gira:m heyvanı virdi mayif elədi.*

GİRA:MI (Bərdə, Cəbrayıl) - *bax gira:m. - Orda gira:mu yağ var* (Bərdə); - *Gira:mu taxdanı yondu töx'di orya* (Cəbrayıl).

GİRA:MI (Bakı, Cəlilabad, Şamaxı) - *bax gira:m. - Gira:mi qələm itib* (Cəlilabad).

GİRAN (Lənkəran) - *əskiklik. - Sənə niyə giran gəlir.*

GİRAVƏ (Quba, Şamaxı) - *fürsət, imkan.*

GİRBI (Qax) - *karnız.*

GİRCANA (Tovuz) - *su dəyirmanında istifadə olunan alət.*

GİRCƏNƏ (Ağdaş, Qax) - *bax gircəna.*

GİRD I (Cəlilabad) - *büsbütin, tamamilə. - Gird bisavadydı keşmişdə hamı.*

GİRD I (Lənkəran) - *balıq toru toxumaq üçün alət.*

GİRDABANKÖTÜYÜ (Oğuz) - *eni ilə uzunu bərabər kötük. - Nazlinin qızı elə kökdü ki, lap girdabankötüyünə oxşayıır.*

GİRDABEL (Daşkəsən) - *böyük mişar. - Girdabelnən yoğun ağaş kəsəllər.*

GİRDABİL (Qax, Şəki, Zaqatala) - *bax girdabel. - Girdabılı geti odunu kesax* (Şəki).

GİRDAMBUL (Mingəçevir) - *bax girdabel.*

GİRDAN (Oğuz) - *böyük mişar. - Girdannan odun doğruyurux.*

GİRDƏ I (Bakı) - *böyrək. - Qoynın girdələri ağrı:r.*

GİRDƏ II (Quba) - *böyük şüse qab, banka. - Girdəyə duşab, hər cüz şey tükmağ ular.*

GİRDƏ III (Cəlilabad) - *400 qramlıq çəki vahidi. - Bi girdə biğda getirsən, yarımlı girdə də vereydin artığ.*

GİRDƏ IV (Mingəçevir) - *çəltik ləki.*

GİRDƏBİÇ (Lənkəran) - *çölmekdə (saxı qab) bişirilən balıq.*

GİRDƏBİRİN (Ordubad) - *böyük mişar.*

GİRDƏBURUN (Meğri, Ordubad) - *bax girdəbirin.*

GİRDƏKAN (Bakı, Bileşuvər, Cəlilabad, Kürdəmir, Lənkəran, Masallı, Salyan, Yardımlı, Zərdab) - *qoz.*

GİRDƏKƏN (Masallı, Salyan) - *bax girdəkan.*

GİRDƏNƏG (Salyan) - *girdə, yumru. - Gərmək girdənək yemişdi.*

GİRDİN (Bərdə, Bolnisi, Qazax) - *bax girdim.*

GİRDİM (Dərbənd, Xaçmaz, Qusar) - *mişarla bir boyda kəsilmiş yoğun odun.*

GİRDİN (Ağdaş, Ağsu, Gədəbəy, Quba, Mingəçevir, Şəmkir) - *bax girdim.*

- *Bu girdinnərin birin salırdux ocağa hamı.*

axşamacan yanurdu (Ağsu); - *Uğul, iki qucağ girdinnərdən təndirə getir* (Quba).

GİRDO (Zərdab) - iri saxsı qab. - *Gülsənəm, girdo qalğanı temizlə.*

GİRDO:UL (Salyan) - girdə, yumru. - *Girdo:ul yemiş yaxçı olar.*

GİRƏ (Balakən) - təmizlənmiş findiq anbarı.

GİRƏCULA (Bakı) - 1. axmaq, səfəh; 2. veyl.

GİRƏ: GİRƏ DÜŞMEG (Bakı) - ağır, çətin vəziyyətə düşmək.

GİRƏ: GİRƏ QOYMAX (Kürdəmir) - tovlamaq, dilə tutmaq. - *Adamı girə qoyub işdədir.*

GİRƏLƏNMƏX' (Zəngilan) - vurnuxmaq. - *Sarı toyux sə:rdən bırda girələnir.*

GİRƏNC (Hamamlı, Tovuz) - əhəng.

GİRƏV (Cəbrayıł) - nağd, eldə olan. - *Girəvi qoyuf nisəy dalınçan qaçır.*

GİRƏVƏ (Bakı, Kəlbəcər, Kürdəmir, Quba, Şəki) - *bax girava.* - *Diyəsən sənün əlüvə yaxşı girəvə düşüb* (Bakı); - *Yaxşı girəvə düşütdi, ələ;* - *nə isdəsən eliye bilərsən* (Şəki).

GİRGAL (Hamamlı) - *bax giryal.* - Girgalı malın boğazına keçirillər, onu da zincirnən axıra bağlayıllar.

GİRGƏLƏMƏX' (Zəngilan) - incitmək, közümçixdiya salmaq. - *Onnan arvad saxlıyan olmaaz, qızı yaman girdəli:r.*

GİRGİ (Kürdəmir) - sancı. ◇**Girgi tutmağ** - sancı tutmaq, sancılanmaq. - *Axşamnan qarnınnan girgi tutib.*

GİRGİD (Qax) - hanada ipləri nizamlayan alet.

GİRGİNƏ (Qarakilsə) - arı beçəsi tutmaq üçün balaca səbət.

GİRGİRƏ (İmishli, Lənkəran) - *bax kikkile.*

GİRİ (Biləsuvar, Cəlilabad, Əli Bayramlı, Kəlbəcər) - yeddi pud yarımlıq ölçü vahidi.

GİRİNDƏX' (Kəlbəcər, Qarakilsə) - *bax girindəy.*

GİRİNDƏY (Kəlbəcər, Qarakilsə) - qaramalı boğazından bağlamaq üçün istifadə edilən yarımdairəvi ağaç. - *Öküz girindəyi qırıfdı* (Kəlbəcər).

GİRİNGİ (Bakı) - sancı. - *Qarnımda yaman giringi var.*

GİRİŞĞƏN (Qazax) - yabani bitki adı.

GİRİZNƏ (Ağdərə) - çox uca və möhkəm ağaç adı. - *Giriiznə möhkəm ağaç olur.*

GİRMƏ I (Qazax, Mingəçevir) - çayın keçid yeri.

GİRMƏ II (Əli Bayramlı) - kolluq.

GİRMƏ III (Kürdəmir, Mingəçevir) - yuyulduqdan sonra daralmış paltar.

GİRNƏŞ (Meğri) - istidən bir yerə toplaşan, sıxllaşan (qoyun sürütsü). - *Seyidəli qoyunu girneşdə belinnən tanırıd.*

GİRRƏMƏX' (Quba, Kürdəmir, Şəki, Tovuz) - 1. dolandırmaq, yaşatmaq (Kürdəmir, Tovuz, Şəki). - *Ə:m <əmim>məni yaman girriyirdi, heş şeyə möhtəş döydüm* (Tovuz); 2. təngə getirmek, cana gətirmek (Quba).

GİRRƏMMƏX' (İsmayıllı, Qazax, Şəki, Tovuz) - dolanmaq, yaşamaq. - *Hələ ki yaxşı girrəninirux, hər şeyimiz var* (Şəki); - *Bir tö:r girrəmməx' lazımdı* (Qazax).

GİRS (Qax, Şəki, Zaqatala) - *bax gırz.* - *Bi boşqaf girs iyiyif habra gəlmışəm* (Şəki).

GİRT: GİRT VIRMAĞ (Şamaxı) - hərlənmək, gəzmək. - *Bi gün uləmi girt virmişam.*

GİRTMAN (Basarkeçər) - kərki. - *Girtmannan ə:ag üssə ağacı yonur.*

GİRVƏ I (Çəmbərək) - kiçik dərə. - *Zilistan gələndə qarı çox olar;* - *Uçar girvelərə tari çox olar.*

GİRVƏ II (Salyan, Şamaxı, Şəki) - 1. şaxta (Salyan, Şamaxı); 2. çovğun (Şəki). - *So:xda, girvədə bürünüf ge:rdi*

yapınçiya; - Cöldə yaman girvədi.

GİRVƏCİL (İsmayıllı) - fürsəti əldən vermeyən. - *Sən ki onu əvvəldən girdəcəl olduğunu yaxşı bilirdin.*

GİRVİ (Sabirabad) - suvarma zamanı suyu bölüşdürmək üçün çöpatma, püşkatma.

GİRVİD (Şəki) - kömür quyusunun ağızında qovurulmuş adun. - *Kömür quyunun ağızına odun düzülər, horda quruyur, qaralır, una diyillər girvid; - Girvid elə yanın şeydi ki, bu başınınə bışqanı vursan, o başınınə çıxar, bi dəyqada od tutar.*

GİRYAL (Çəmbərek) - qaramalı boğazından bağlamaq üçün istifadə edilən yarımdairəvi ağaç. - *Səmet bütün qırxbəs giryal qayrif.*

GİRZ (Zaqatala) - xəmir xörəyi növü (iri düşbərə).

GİTİRGƏ (Cənubi Azərbaycan) - doğmayan heyvanın əmcəyindən axan maye. - *Sarı dəvənin gitirgəsi artub.*

GİV (Cəlilabad, Salyan) - boyunduruq. - *Givnən boyındırıq bi şeydü* (Salyan); - *Giv arabada oley, ökizin boynuna keçirdeylər* (Cəlilabad).

GİVE:İN (Oğuz) - mozalan.

GİVEC (Bakı) - gil qab.

GİVƏ (Cəlilabad) - *bax giv.*

GİVƏLƏR (Cəlilabad) - arabaya qoşulan heyvanların ikinci cütü. - *Givələrin gücinə gətdüg arabani, yoxsa çıxmazı palçığdan.*

GİVİX' (Füzuli, Qarakilsə) - kif. *Givix'ləmmiş çörəyi it də yiməz* (Qarakilsə).

GİVİŞ (Şahbuz) - yemişan. - *Pətəx' daşda giviş ağacı çoxdu.*

GİVLƏ (Meğri) - külba.

GİYƏŞMƏG (Saatlı) - *bax gaşaşmax.*

GİYƏV (Culfa, Ordubad, Şərur, Zəngilan) - kürəkən. - *Mənim giyəvimin adı Cəbrayıldı* (Culfa).

GIYO: (Quba) - *bax giyəv.*

GİYOV (Quba) - *bax giyəv.*

GİZAM (Göyçay) - payızda qırxılan yun.

GİZDƏNC (Ağcabədi) - gizlədilib saxlanılan qiymətli şey (qızıl, pul və s.). - *Atamin gizdənci varyydi.*

GİZDİLİM (Şuşa) - gizli. - *Oğlan qızı gizdilim yerden baxır.*

GİZGƏ (Füzuli) - *bax gjigə.* - *Ajığımı tutdursan, gizgənnən tutuf səni sürüyəyəm.*

GİZGƏLƏ (Qax) - qarğıdalı unundan bışırılan xörək növü.

GİZGİNC (Füzuli) - gizlənmək üçün yer. - *Ora gizginc yeri oluv.*

GİZİR (Culfa) - icraçı. - *Gizir adamları çağırırdı.*

GOD (Başkeçid, Borçalı, Çəmbərek, Füzuli, Gədəbəy, Qazax, Mingəçevir, Zəngilan) - ağaçın içini ovaraq düzəldilmiş böyük həcmli taxıl qabı. - *Taxılı goda doldururux* (Çəmbərek); - *Irəli əyyamlar müşoy-zad az tapileydi, maxlux dəni goda qoyordu* (Gədəbəy).

GODA (Basarkeçər) - boyunduruğu arabanın qollarma bağlayan, bərkidən ağaç, qayış və ya zəncir. - *Ho:, əyələ, boyunduruğun godası tüşüb, qayış xoruz öküzün tərəfinə adl:.*

GODIREG (Dərbənd) - taxtabiti. - *Godireg qarannuğda çux gelər.*

GODMAN (Qəbələ, Mingəçevir) - kiçik ot tayası. - *Bəşir üç gündə beş-altı godman ot çalmışdı* (Qəbələ).

GODU (Borçalı, Zəngilan) - uzunmüddətli yağışın keşməsi üçün bəzədilib qapı-qapı gəzdirilən güzgü və çömçə (köhnə adətlərdən birinin adı). - *Godu-goduyu gördüyü varmı?* (Zəngilan); - *Hasan dağlarda godu gəzdirerdi, gəzdirəndə belə mahni oxuyordu* (Borçalı).

GODUŞ (Qəbələ, Lenkəran, Oğuz, Salyan) - *bax qoduş.* - *Bir goduş qatığı yi:b diyir ki, ajam* (Oğuz).

GOGO:UN (Bakı) - meyve qurdı.

GOMBIL (Saatlı) - kök (adam).

GOND I (Basarkeçər) - evin

gond

damında eninə qoyulan ağac. - *Damin gondunun biri əysikdi.*

GOND II (Borçalı) - çənbər, pərçim, dəmir bənd. - *Gondun bir uju gərənə baqlaner, o biri uju nala.*

GOP (Hamamlı) - arabanın qollarını birləşdirən enli taxta. - *Haravada iki gop olur: biri qavağ gopu, biri dal gopu.*

GOPALLI (Basarkeçər) - kök, dolu (adam). - *Bu yaman gopalli adamdı.*

GOPBAN (Şərur) - *bax gapban.*

GOPBUŞ (Ordubad) - iri, kök (adam).

GORA (Salyan, Zəngilan) - körpə quzu saxlanılan çəpərlənmiş yer. - *Goraya xirdə quzuları salıllar* (Zəngilan).

GO:RASANNİĞ (İmişli) - qəbiristanlıq. - *Bi yer go:rasannığeymiş.*

GORAZA (Cəbrayıl, Zəngilan) - pis.

GORDA (Ağdam, Bakı, Cəbrayıl, Cəlilabad, Kəlbəcər, Qarakilsə, Salyan) - xəncərşəkilli iri biçaq. - *Vəli gordeynan qoyunun başını kəsdi* (Cəbrayıl).

GORDAHAT (Çəmbərək) - həddindən çox ağır. - *Gordahat girdini traxdor çəkəmmədi.*

GORGOR (Xaçmaz) - alov. - *Pionerrər elə tonqal qalamışdır ki, gorgor göyə çatırdı.*

GORS (Borçalı, Çəmbərək) - şumlanmış sahələrin arasında qalan xam yer. - *Əkin yerinin daşın ayırtdı:rpx, gorsa töküriüx'*; - *Gedəx' gorsun otunu yolax* (Çəmbərək).

GORSA (Zəngilan) - şirəm. - *Gorsa taxıl sepiılır.*

GO:RSANDIX (Şəki) - *bax go:rsanniğ.* - *Ho gördüğün yer go:rsandix yeridi.*

GORVUT (Çəmbərək) - kobud. - *Yavanın sapı gorvutdu.*

GOSALLAHMINDILI (Çəmbərək) - uşaq oyunu adı. - *Gəlin gedəx' kosallahmindili oynuyax.*

GO:SUN (Quba) - xişin ucuna geçirilən ucu nazik və iti dəmir. - *Məmməd dayı go:suni itiləmegçün dəmirçiye gitdi.*

GO:UDAN (Bakı) - tövlə.

GO:UZ (Bakı) - qamçı.

GOVUX (Çəmbərək) - qanqal kökü. - *Boz qanqalın kökünə govux deyillər.*

GOZAR (Hamamlı) - döyüldükdən sonra taxılın arasında qalan eziitməmiş sünbül. - *Gozarı bir yerə tofla, təzdən döyxə!*

GÖBƏLƏX' (Zəngilan) - böyrək. - *Həkimlər de:r ki, göbələyində das var.*

GÖBƏR (Oğuz) - *bax köbər.*

GÖBƏRƏX' (Cəbrayıl) - *göbələx'.*

GÖD (Şuşa) - *bax god.*

GÖDƏ (Bakı) - 1. qarın; 2. mədə.

GÖDƏX'CƏ (Basarkeçər, Tovuz, Zəngilan) - *bax gödəkəs.* - *Ela gödəx'cə də gərix' kimi olur, arvatdar geyir onu* (Basarkeçər).

GÖDƏKCƏ (Kürdəmir) - qolsuz sıriqlı (qadın üçün).

GÖDƏKDÜLÜS (Qazax) - çox-bilmis.

GÖDƏLBƏ (Bakı, Salyan) - 1. çoxheyən, qarinqulu (Bakı); 2. tamahkar (Salyan). - *Nurilla yaman gödəlbə adamdı.*

GÖDƏN (Ağdam, Bakı, Bolnisi, Mingəçevir, Şəmkir, Tovuz) - *bax gödə.* - *O boyda yiməyi gödəninə hancarı siğışdırın* (Tovuz).

GÖDƏNBAĞIRSAX (Şəmkir, Tovuz) - düz bağırsaq. - *Gödənbağırsağı itdərə tulla, tişdərni dəyişsinnər.*

GÖDƏNBAĞIRSIX (Füzuli) - *bax gödənbağırsax.* - *Bağırsix cürbəciirdü:şirin bağırsix, aji bağırsix, gödənbağırsix.*

GÖDƏNBIL (Kürdəmir) - *bax gödəlbə.*

GÖDƏNBOĞAZ (Xanlar) - *bax gödəlbə.*

GÖDƏNBUCAX (Qazax) - *bax*

gödəlbə.

GÖDMƏK (Qax) - kiçik kötük.

GÖDÜL (Quba) - çox işlənməkdən gödəlmış, kiçilmiş alət.

GÖDÜL (Qax) - yağda bişirilən xəmir xörəklərindən birinin adı.

GÖDÜŞ (Cəlilabad, Lənkeran) - *bax qoduş*. - Gödüşin içində bi az do:ğə var (Cəlilabad).

GÖƏBAXAN (Ağdərə) - körpə quzu saxlanılan yer.

GÖƏBƏRC (Cəlilabad) - faizlə, müamilə ilə verilən borc. - *Göəbərc, yanğı ki, bi pita pit yarım borc vereydün*.

GÖƏRİ (Xanlar) - gömgöy.

GÖƏRTMƏ (Zəngilan) - göyös-kürək.

GÖƏZƏ (Başkeçid, Borçalı) - xəsis. - *Göəzə öz malın yimez* (Başkeçid).

GÖƏZƏLIX' (Goranboy) - acgözlük. <>*Göəzelix' eləməx* - acgözlük etmək. - *Ay oğul, göəzelix' eləmə, az yi səni incidər*.

GÖGALA (Əli Bayramlı, Salyan) - *bax göyala*. - *Qarpız, yemiş, gündüg gögaladı* (Salyan).

GÖĞƏNDAZ (Kürdəmir) - göyümtül. - *Nemissərin göğəndaz mahudan paltarı olurdu*.

GÖGEYİN (Kürdəmir) - acgöz, tamahkar. - *Yamanca gögeyin adamsan* (Cəlilabad).

GÖĞƏVAR (Quba) - göyərti. - *Həyitdə xeylağ göğəvar əkmışəm*.

GÖĞİ (Qax) - qarğıdalı xingalı. - *Gögi çox şırın olyi*.

GÖGÖ:ÜN (Salyan) - *bax gögeyin*. - *Göögö:ün adam hər nə olsa yiyyər*.

GÖGÜR (Qazax) - kəfgir.

GÖHƏRİ (Qubadlı) - armud növü. - *Göhəri yayda yetişən armutdu*.

GÖLƏS (Qax) - əvelik. - *Ela göləsi aş isdiyam*.

GÖLƏS (Ordubad, Şərur) - göl. - *Bıralar dərya olub, göləş olub* (Şərur).

GÖLÜX' (Şahbuz) - evcik. - *Gölüx'də özümüz yatırıx*.

GÖMBƏ (Dərbənd) - 1. məc. kök; 2. kətə.

GÖMBƏLƏMGÖY (Ağcabədi) - gömgöy. - *Yorğanın üzünə gömbələmgöy çit çex'dim*.

GÖMBUL (Cənubi Azərbaycan) - *bax gombıl*.

GÖMƏŞİMƏX' (Gədəbəy) - soyuqdan donmaq. - *Ağız, vallah əl-ə:ğim elə göməş:if ki, tutduğumu da bilmirəm*.

GÖMÜ (Kəlbəcər) - direkt basdırmaq üçün qazılmış çala. - *Gömü qazif basdireylər direyi*.

GÖ:N (Ucar) - *bax göyö:ün*.

GÖNCƏ (Şerur) - cöngə.

GÖNTÖY-GÖNTÖY (Gədəbəy) - tərs-tərs. - *Nə: maşa göntöy-göntöy baxersən*; - *Göntöy-göntöy danışma:η*.

GÖNÜG (Şamaxı) - görməmiş. - *Gönüg adamdı, ona nə deyim*.

GÖÖD (Qax) - zibil.

GÖÖDDUX (Qax) - zibillik. - *Gööddux qaya başındadı*.

GÖRBƏX' (Böyük Qarakilsə) - *bax göbeləx'*.

GÖRƏLİ (Borçalı, Qazax) - nişanlı oğlan və qızın valideynlərinin bir-birilərinə apardıqları sovqat.

GÖRƏNƏ (Telavir) - tələ.

GÖRƏNƏK (Qazax) - zəif düşünceli.

GÖRK (Füzuli, Mingəçevir, Oğuz, Şəmkir) - nümunə. <>*Görk olmax* (Şəmkir) - nümunə olmaq. - *Görk üçün özüm yiğacam* (Füzuli); - *Bu saşa görk olsun, bir də belə iş görmə* (Şəmkir).

GÖRKƏZMƏ (İmisi) - görünməmiş, qəribə. - *Görgəzmə işdi sənin işin*.

GÖRKLÜ (Ağdam) - görkəmli.

GÖRSƏTMƏ (Füzuli) - *bax görkəzme*. - *Görsətmə uşaxdi, işezadə:tmir*.

GÖRÜKLÜ (Şamaxı) - təntənəli, dəbdəbeli. - *Əhməd bəy görüklü bir toy elədi*.

GÖ:ŞƏNİ I (Bakı) - qarpız növü. -
Gö:şəni qarpuz bizim yerrerdə yaxşı bitir.

GÖ:ŞƏNİ II (Bakı) - suvarılma-
yan sahə.

GÖTÜRCƏ (Tovuz) - götүcə.

GÖTÜRGƏ I (Cəbrayıl, Xanlar,
İmişli) - çökək yerdən hündür yerə su
çixarmaq üçün düzəldilmiş arx. - Çökək
yerdən götürgə olmasa, su keçməz; - Yaz
başı su götürənə elə dağdı ki, üç gündə
düzəltməx' olmadı (Xanlar).

GÖTÜRGƏ II (Basarkeçər, Gəde-
bəy, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - bax
götüryə. - Götürgədən xancal sallanar
(Gədebəy); - Ələmi götürgüyə keçirirsən
gedif nəzri tapır (Basarkeçər).

GÖTÜRYƏ (Qazax, Şəmkir) -
xəncər keçirmək üçün kəmərə bağlanan
ilmək.

GÖ:ÜL (Şəmkir) - xırda qarpıza
oxşar yeməli yabanı bitki adı. - Bu saat
gö:ülün yeməli vaxdidi.

GÖ:ÜMƏK (Sabirabad) - yavaş-
yavaş közərmək.

GÖ:ÜZ (Bakı) - qamçı.

GÖV (Bakı) - bax gev.

GÖVEC (Bakı, Quba) - gil qab
adı. - A balam, güvecimiz süzdədü (Quba).

GÖVƏH (Ağdaş) - təkerdə ox
keçən hissənin adı, arabanın topu. - Yaxşı
gövəh innafdan <ağac növü> olar.

GÖVƏNNİK (Naxçıvan) - çəmən-
lik.

GÖVƏR (Oğuz) - bax köbər.

GÖVƏRƏX' (Kəlbəcər) - bax
göbeləx'. - Ağız, o göverəyi gədiyə ver,
ojağa atış yisin.

GÖVÜR (Oğuz) - bax köbər.

GÖY I (əksər dialekt və şivələrdə)
- bax gev. - Göy də adamin bir oğludu elə
(Gədebəy); - Mə:m göyüm göyərmiş heş
bir işin quşpunnan yapışmur (Tovuz).

GÖY II (Qazax, Şəmkir, Tovuz) -
xəsis. - Göylüyüñ içini almasın, dur bu
toğlunun birni kəs yiəx' (Şəmkir).

GÖY III (Göyçay, Zərdab) -

yetişməmiş (meyvə).

GÖY IV (Qazax) - göycəqarğı. -
Göy də quşdu.

GÖYALALA (Əli Bayramlı) - ye-
tişməmiş, dəyməmiş, kal.

GÖYALDAZ (Cəbrayıl) - göyüm-
tül.

GÖYBUYNUZ (Tovuz) - üçillik
camış düyəsi. - Göybuynuz yaman
anqırır, de:n kale:lir (Kələ gəlir).

GÖYCƏ I (Göyçay, İmişli) -
körpə quzularda xəstəlik adı.

GÖYCƏ II (Naxçıvan) - alça.

GÖYCƏQARIX (İmişli) - bax
göyjəqarın.

GÖYCƏSULTAN (Borçalı, Qa-
zax) - alça.

GÖYÇAN (Şəki) - çərpələng.

GÖYÇAVIN (Ağdaş) - göytəhər.
- Bu barama göyçavındı.

GÖYÇƏQARIN (Qarakilsə) - bax
göyjəqarın.

GÖYÇİ (Şamaxı) - xəsis.

GÖYƏBAXAN (Ağdam, İmişli) -
bax göebaxan.

GÖYƏRƏMTİLİX' (Naxçıvan) -
yaşlılıq. - Bi yerrər həmişə göyərəmtılıx'
olur.

GÖYƏRMƏ (Gəncə, Tovuz) -
yeni doğmuş qoyunun quzuluğunda emələ
gələn xəstəlik. - Kəlin qoyun göyərəmdən
öldü (Tovuz).

GÖYƏRTMƏ I (Quba) - gözmü-
cuğu. - Gøyərtməni uşaqlar buyunnarına
saladı.

GÖYƏRTMƏ II (Şəmkir) - bax
göyərme.

GÖYƏVURMA (Ağcabədi) -
divardan asılan xalça üzərinə vurulan
tikmə. - Gøyəvurma xalçanın üsdüñə
vurulur.

GÖYƏZƏ (Beyləqan, Gəncə,
Goranboy) - xəsis. - Çox göyəzə adamdı
Qulu (Beyləqan).

GÖYGƏNƏ (Qazax) - zəhlətökən,
sırtıq, tutduğunu buraxmayan (adam). -

Adam ha döy, göygənədi, yapışdı, buraxmaz.

GÖYJƏQARIN (İmişli) - körpə quzularda əmələ gələn xəstelik adı. - *Bu quzu göyjəqarındı, əmələlməz <əmələ gelməz>.*

GÖYLÜX' (İmişli) - xəsislik. - *Göylüx' elə başında qalif onun.*

GÖYNÖ:S (Şəki) - acgöz. - *Göynö:s örgətmax uşā: yaxşı döyi.*

GÖYÖ:ÜN (Gədəbəy, Qazax) - mozalan.

GÖYÜL (Ağdam, Füzuli, Xanlar, Xocavənd, Kürdəmir) - yabanı bitki adı. - *Göyülu quzunun altına döşüyəllər* (Füzuli).

GÖYÜM (Zaqatala) - kürəkən.

GÖYÜN (Tovuz) - *bax göyö:ün.* - *Heyvani göyün yaman böəlex'ləndirir.*

GÖZ I (Qazax, Tovuz) - pay, hissə; şərikli alımb kəsilmiş heyvanın şəriklər arasında bölünən hissələri. - *Maşa da bir göz ət pölüñ* (Tovuz).

GÖZ II (Çəmbərek) - bataqlıq. - *İnəx' bə:ndə <bu yanda> gözə batif.*

GÖZDƏX' (Tovuz) - gözləmə yeri. - *Əli büyün gözdəx'də oturuf.*

GÖZƏ (Qazax, Meğri) - çeşmə. - *Gözələrin gülə kimin suyunnan qoyun içər, so:ra yaxşı ot kəser* (Qazax).

GÖZƏG (Əli Bayramlı) - *bax gözək II.*

GÖZƏX' (Borçalı, Gədəbəy, Qazax, Zəngilan) - 1. *bax gözək II* (Borçalı, Gədəbəy, Qazax, Zəngilan); 2. ilməkdən keçirilən ip (Qazax). - *Gözəyi gəti cuałın ağzin gözüyüm.*

GÖZƏK I (Ağdaş) - iynə. - *Torvaların ağzını gözəknən tik.*

GÖZƏK II (Cəbrayıl, Qax, Salyan, Yevlax) - çuvalın ağzında olan ilmək.

GÖZƏMƏX' (Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - toxumaq, hörmək. - *Bu coravi gözüyif qışda geyiğəm* (Tovuz).

GÖZƏNDİR (Meğri)

gözmuncuğu. - *Qatır palanın da itirip, gözəndirin də.*

GÖZ: GÖZ TÜŞMƏX' (Ağcabədi, Mingəçevir) - yetişməyə başlamaq. - *Üzümə göz tüşübdü, ye:ni təzə deyir* (Mingəçevir).

GÖZYUMMA (Yevlax) - uşaq oyunu adı. - *Uşaxlar gözyumma oynuyur.*

GUBI (Meğri) - divara vurulan birinci suvaq.

GUD (Bakı) - muncuq.

GUDMAN (Oğuz) - *bax godman.*

GUDUL I (Bakı, Füzuli, Qarakilsə, Quba) - *bax gödül.*

GUDUL II (Bakı) - hörümçək.

GUDUL III (Füzuli) - sarımayan barama qurdur. - *Gudul qırılır, sarımur.*

GUDUL IV (Xaçmaz) - qıسابöylü, gödək (adam). - *Mirzəbala kişi gudul bir adamiydi.*

GUDULLAMAX (Zəngilan) - barama sarımaq ərefəsində xəstelənib qırılmaq (barama qurduna aiddir). - *Qurdumun çıxu şaxlıyanda gudulladı.*

GUFLAMAG ((Mingəçevir) - *bax gupsamaq.*

GUKGUMAY (Tabasaran) - bayquş. - *Başı pişığıbaşı kimig uladu gukgumayu.*

GULUF (Cəbrayıl) - göl suyunun axdığı yer. - *Oğul, gör gulufa nə düşüb.*

GUMACAR (Çəmbərek) - ehtimal. - *Məxsətdən yayıyi gumacarnan xavar aldım, bizdədi, dedi.*

GUMANA (Cəbrayıl) - kəhrizin baş quyusu. - *Rustam kəhrizində iki gumana var.*

GUMBUL (Göyçay) - arxin dərin yeri.

GUMULDAMAX (Laçın) - zümzümə etmək.

GUMUR-GUMUR (Ağcabədi) - asta-asta, yavaş-yavaş. - *Naxırçı görür kün, gumur-gumur səs gəlir.*

GUNA (Bakı) - yanaq.

GUNTU (Qax) - oğru. - *Ne guntu kimik oğurrux eliysin?*

GUPBUL (Zəngilan) - toxmaq.

GUPPUN (Ordubad) - *bax*
gupbul.

GUPSAMAĞ (Baki) - bərk vurmaq,
döymək

GURAY (Tabasaran) - dayça. -
Bützə *Abdüsəlimin yaxşı gurayı var.*

GURBUĞ (Xaçmaz) - tumurcuq.

GURDUM (Dərbənd) - çinədan. -
Tovuğun gurdumi daşı də əritə var.

GURGUR (Dərbənd) - hind-
toyuğu. - *Nurməhəmmədin haburda üç-
dörd gurguru var.*

GUR-GUR (Quba) - şəlalə.

GURIMLIX (Meğri) - six və
keçilməz (meşə). - *Nüyədidiə Giramcan
kimin gurimlix meşə yuxdi.*

GURNAŞMAX (Füzuli) - istidən
bir yerə toplaşmaq, sıxlışmaq (heyvan-
lara aiddir).

GURPUŞDAMAX (Çəmbərək) -
çalxamaq. - *Arvaddar nehriyi quş kimi
gurpuşdadi da, düşüdü də.*

GURŞAD (Qazax) - ildirim,
şimşək. - *Səni görüm üstüñə gurşad
oynasın.*

GURULDOV (Qax) - şəlalə.

GUS (Quba) - tikə. - *U çürekdən
bir gus kəs, vər məna.*

GUŞAD (Baki) - iri çəllək. - *Unun
qərdeşi heyetdeki guşaddarı sunan
doldururdu.*

GYYM (Çəmbərək) - dərin. -
Guym dərələrdə o ğarda çırrı var kin.

GÜCƏPİSDİGNAN (Şəki) -
güclə, zorla, çətinliklə. - *Güçepisdiğnan
qapını açər; - Bir gücəpisdiğnan gəlif
çıxmışam.*

GÜCÜLLƏMƏK (Ordubad) - art-
maq, çıxalmaq. - *To:us xanum çox
işdiyib, axırı noxsannarı gücülliyyüb.*

GÜCÜRRƏMƏY (Çəlilabad) -
zorlamaq. - *Biz gücürreyib almuşıq
bilardan.*

GÜDARA (Ordubad) - tənək çu-
buğu. - *Mən bağımızda güdara basdırıdım.*

GÜDƏN (Dərbənd) - *bax gödə* (1-

ci mə'na). - *Aldı u almaları də güdəninə
saldi.*

GÜDƏNXUR (Xaçmaz, Quba) -
qarınqlulu, acgöz.

GÜDİL (Çəlilabad) - səhəng.

GÜDMAN (Oğuz) - *bax godman.*

GÜDMÜL (Qazax, Tovuz) - *bax
gödül.* - *A bala, bizim yava belə ha
döyüdü, bu nədi güdmül şey, sapi-zadi da
simix (Tovuz).*

GÜDÜ (Qazax) - çoxbilmiş (adam).

GÜDÜX' I (Tovuz) - yersiz
danışan, sözüntün yerini bilmeyən. -
*Fatma güdüy adamdı həs sözü:n yerni
bilmir.*

GÜDÜX' II (Goranboy) - koğuş.

GÜDÜX' III (Tovuz) - gödək. -
Güdüx' quyrux inəx' ödəyə tuşuf.

GÜDÜX' IV (Gədəbəy, Xanlar) -
yarıtmaz. - *Güdüx' iş tutmağ elə sənini
neşəndi (Xanlar).*

GÜDÜKÇÜ (Ağdaş, Göyçay,
İmişli, Kürdəmir, Qax,) - malotaran,
naxırçı, çoban. - *Güdükçü bi baş mal
ayda omma:ta güdür (Kürdəmir).*

GÜDÜL I (Ağdaş) - dibçək.

GÜDÜL II (Çəmbərək) - quyrug-
suz toyuq.

GÜDÜL III (Çəlilabad) - *bax
güdil.*

GÜDÜL IV (Zaqatala) - qulpu
sınıq saxsı su qabı.

GÜDYAN (Böyük Qarakilsə) -
hiyləgər (adam).

GÜDYANI I (Qazax) - *bax
güdyan.* - *Gülsara yaman güdyani
adamdı.*

GÜDYANI II (Çəmbərək) -
çovdar. - *Biyilki güzdüx'də yaman
güdyani var.*

GÜELƏX'LİX' (Qazax) - yaşıllıq.

GÜƏNİMƏX' (Çəmbərək) -
işqlanmaq. - *Ay ciji, güeniyif, dur gedəx'.*

GÜƏRMƏ (Çəmbərək, Gəncə) -
bax göyərmə. - *Güərmə doğannan so:ra
qoyuna sox verəndə olur (Gəncə).*

GÜƏZƏ (Çəmbərek) - bax göyezə.

- *Güəzə adam həmməşə adəmi xəjələt elər.*

GÜƏZƏLƏMƏX' (Tovuz) - gəvel-əmək. - *O nədi ağızında güəzelədiyin?*

GÜƏZƏMƏX' (Şəmkir) - bax güəzələməx'. Yuan-yuan nə güəzirsəñ.

GÜFLƏMƏX' (Çəmbərek, Tovuz) - məc. - çox yemək. - *Əyə, bu ətdən az güifləsənə (Çəmbərek).*

GÜGÜM (Göyçay, Sabirabad, Salyan, Şamaxı) - bax güyüm. - *Sona gügiumde su gətirirdi (Şamaxı).*

GÜJDƏMƏK (Culfa) - dərmək. - *Meyvəni gəlib-gedən güjdər.*

GÜJÜLƏMƏX' (Füzuli) - argac vermek. - *Güjü ağacı qoyub güjüliyürűx'.*

GÜJÜRRƏMƏX' (Cəbrayıł) - zorlamaq.

GÜL I (Qazax) - düymə.

GÜL II (Göyçay) - əncir ağacının birinci məhsulu.

GÜL III (Gədəbəy) - şimşek, ildirim.

GÜLAB (Ordubad) - taxılə verilən ikinci su. - *Taxila güləb virmağın vaxtı.*

GÜLBA:RƏK (Dərbənd) - novruzgülü. - *Gülba:rək bənövşiyənən bir vaxtdə çıxədü.*

GÜLBƏCƏR (Cəlilabad, Culfa, Qazax, Naxçıvan, Ordubad, Zəngilan) - xiyar.

GÜLBIRNI (Zəngilan) - itburnu.

GÜLBİ (Bakı) - heyva çiçəyi. - *Gülbə qutardı, mən heç bi dənə də yiə bilmədim.*

GÜLBURNU (Xanlar) - bax gülburnı.

GÜLCİNNİG (Bakı) - gülməli söhbət.

GÜLCÜNNÜG (Salyan) - şənlik.

GÜLDÜRƏMƏX' (Daşkəsən) - kasıblaşmaq, yoxsullaşmaq.

GÜLƏ:N (Masallı) - qağayı.

GÜLƏBATIN I (Bakı) - tərtəmiz.

GÜLƏBATIN II (Bakı) - zərli sap.

GÜLƏBƏSDƏ (Ağdam, Şəki) - şamama. - *Üş dənə güləbəsdə alıf, hər uşağa birini verdim (Şəki).*

GÜLƏBZAY (Ordubad) - mürəbbəqabı. - *Güləbzay saxsından olar, şüşədən olar.*

GÜLƏCƏ (Ordubad) - keçmişdə qadınların evdə geydikləri qolsuz qofta. - *Güləcəni keşmişdə çox geyərdilər.*

GÜLƏCƏQARĞA (Xaçmaz) - göycəqarğı.

GÜLƏH (Culfa) - ikinci və üçüncü dəfə biçilən, çalınan yonca.

GÜLƏMBİR (Ağdam, Xocavənd, Şəki, Yevlax) - taxılə verilən ikinci su. - *Taxila güləmbir verdim (Yevlax); - Yazda güləmbir vururdux taxila, yağınnığ olanda vurmurdux (Şəki).*

GÜLƏNBİR (Mingəçevir) - bax gülembir.

GÜLƏNGƏRİŞ (Salyan) - eyvan.

GÜLGAVAZ (Meğri) - gülünc. - *Belə gülgavaz iş yux idi ki, Eranda dul avrədi də getdirip qaçeydilar.*

GÜLGÜLƏMƏX' (Füzuli) - danlamaq. - *O, getdiyi evdə onu çox gülgülüyürdü.*

GÜL: GÜL QOYMAĞ (İmişli) - məc. divan tutmaq, zülm etmək. - *Biy-biy-biy, bizə bi gül qoydalar.*

GÜLQƏND (Naxçıvan) - qızılıgül mürəbbəsi. - *Gülqəndi çaynan yeyəllər.*

GÜLLAHLAMAX (Çəmbərek) - bir nəfəsə içmək. - *Sudan yaman güllahladım, genə susalığım qاشmadı.*

GÜLLƏMƏ (Ağdam, Füzuli, Şamaxı) - təndir çörəyinin üzündə əmələ gələn xırda qabarcıqlar. - *Bir təndir çörəyin hamısı gullədi (Ağdam); - Çörəyin gullədi (Füzuli).*

GÜLLƏMƏX' (Ağdam, Bərdə, Mingəçevir, Zəngilan) - barama qurduna verilecək yarpağın çubuqlarının odun hissəsini kəsib atmaq. - *Yarpaxları gullə, so:ra qeyit dəriz bağla (Zəngilan).*

GÜLMƏRƏNDƏ (Füzuli) - üzüm

növü.

GÜLMIX (Ağdam) - mix. - *Gülmix balajasına de:illər.*

GÜLMUX (Daşkəsən, Gədəbəy, Şəmkir, Tovuz) - *bax gülmix.* - Öyün divarına bir-iki gülmux çalıf, papağımızı onnan asıldır (Tovuz).

GÜLO:ŞAN (Bakı) - dəniz səhiliндə bitən ağ yarpaqlı, etirli bitki adı.

GÜLPƏNƏG (Dərbənd) - novruz-gülü. - *Muğartılılər gülpenəgə hələkkar diyədilər.*

GÜLSABA: (Bərdə, Tərtər) - sarmaşığa bənzər bitki adı.

GÜLŞƏFTƏLİ (Lənkəran) - dördkünc baş yaylığı. - *Qız: Sıma, gülşəftəlin hanı?*

GÜLŞİNNİG (Bakı) - *bax gülçin-nig.*

GÜLÜL I (Ordubad) - iridamçılı yağış. - *Göydən gülül yağır.*

GÜLÜL II (Lənkəran) - buğdanın içində olan qara acı toxum.

GÜLUMBƏ (Bakı) - təndirdə küt düşmüş çörək.

GÜLÜSOR (Şahbuz) - buğda növü adı. - *Gülüsoru payız əkirik.*

GÜLVƏNG (Tovuz) - toyda gəlin gətirilən vaxt verilən yemək. - *Gülvəngdən so:ra cama:t dağıldı.*

GÜ:M (Mingəçevir, Naxçıvan, Oğuz) - *bax güyüm.* - *A:z, u gü:mi doldur mə: ver (Oğuz); - Gü:m çox su tutur (Naxçıvan).*

GÜMBÜL (Gədəbəy) - iri, ağır çəkic. - *Qağam daş çıxarmağa geder, gümbülünüzü isdəyer.*

GÜMƏŞMƏX' (Çəmberək) - *bax göməşimex'.* - *Əlim-ə:ğim güməşdi, tutəmmədim səni.*

GÜMMÜLLÜK (Salyan) - zibilik. - *Bira şey tökmə, gümmüllük olar.*

GÜMRƏŞMƏK (Başkeçid) - titrəmək.

GÜMÜLDƏMƏX' (Qazax) - *bax gumuldamax.*

GÜMÜLTÜ (Qazax) - züzmünmə.

GÜNAĞAŞI (Şəmkir) - gün düşən yer. - *Gelin bu gınağışında oturuf bir eż qızınax.*

GÜNA:RŞİ (Tovuz) - *bax gün-ağası.* - *Yayda gına:rşida otumazdar, qışda oturallar.*

GÜNAŞMAX (Qazax) - məhsulu eməkgününə görə bölmək.

GÜNDƏXOŞ (Bakı) - *bax gün-dəqüs.*

GÜNDƏQUŞ (Bakı) - şərq.

GÜNDÖGUŞ (Bakı, Lənkəran) - 1. *bax gündəqüs;* 2. şərq küleyi.

GÜNDÜC (Zaqatala) - böyük iynə. - *Corablarımı gündücə yama.*

GÜNDÜRRÜĞ (İmişli) - yaşayış, dolanacaq. - *So:ra gündürriyg'ləri olmadı, dolanışq pis oldı.*

GÜNƏBAXAN (Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Salyan, Zərdab) - körpə quzu saxlanılan yer. - *Qızuları günəbaxana saldım (Ağdam); - Quyi kimi yer qazırduğ, ona günəbaxan deyirüg, körpə quzuları salmaxçun (Salyan).*

GÜNƏLGƏ (Bərdə) - daldalanacaq. - *Yevlaxdan geləndə yolda məni yağış tutdu, dömfə qarağacın divində özümə günəlgə qayırdım.*

GÜNGƏNƏ (Zaqatala) - buğda növü.

GÜNKÜR (Qusar) - qozbel.

GÜNNÜX' (Gədəbəy, Qazax) - bir gündə şumlanmış sahə. - *Qalxozun çox günñüx'ləri var (Gədəbəy).*

GÜNNÜÜK (Zəngilan) - emək-gününü.

GÜNÖYSÜ (Gədəbəy) - gündüşən (yer). - *Günöysü yerin otu tez çalınır.*

GÜNSÜX' (Tovuz) - günün tə'siri ilə xarab olan, çürüyen (qatığa aiddir). - *Günrix' qatığı itə atallar, a bajı.*

GÜNSÜMƏX' I (Çəmberək) - boş, bekar gəzmək. - *Usuf günlüzü axşamatana aralıxlarda günsüyür.*

GÜNSÜMƏX' II (Tovuz) - günün

tə'siri ilə xarab olmaq, çürümək (qatığa aiddir). - *Qatığmaza gün tüşüf günsüyüf*.

GÜNÜ (Gədəbəy) - xalçaçılıqda istifadə olunan alet. - *Günü düzətdi nizmi xaniya?*

GÜNÜK (Borçalı) - bir hektar yer.

GÜNYƏ (Tovuz) - sütunlarım baş tərəfinə vurulan bəzəkli taxta.

GÜRDƏX' (Cəbrayıl, Zəngilan) - iri üzüm salxımı. - *Bir gürdəx' yedim qarnımı doydudu, düz bir kilov olardı* (Zəngilan).

GÜRDİĞ (Yevlax) - çuxur yerlərə dolmuş qar.

GÜRGƏLƏMƏX' (Cəbrayıl) - gözümçixdıya salmaq, bezikdirmek. - *A:z, o da bacı qızıdı dayna, uşağı niyə gürgəliyirsəñ.*

GÜRGƏNƏ (Meğri) - qorxaq. - *Gözüm su işmer Fəxrətdan, çox gürgənə usaxdı.*

GÜRGƏNİ (Ağdam, Bərdə, Borçalı) - buğda növü. - *Gürgəni buğdanın çörəyi yaxşı olmur* (Ağdam).

GÜRGƏVAZ (Ağbabə) - biabır, rüsvay. - *El içində gürgəvaz olmax çox pis işdi.*

GÜRNƏC (Tovuz) - *bax kürnəc.* - Heyvannarı isididə gürnəcə yiğirix.

GÜRNƏŞDƏMƏX' (Gədəbəy, Hamamlı) - isitidən bir yərə toplaşmaq, sıxlamaq (qoyunara aiddir). - *Qoyunnar issidə gürnəşdənər* (Hamamlı).

GÜRNƏŞMƏX' (Xanlar) - *bax gürnəşdəməx'.* - *İsdi havada gürnəşər qoyun-quzu.*

GÜRNİ (Salyan) - saxsı su qabı. - *Gürnini mə: ver, Əli;* - *Gürniyə su töküllər.*

GÜRPƏZDƏMƏX' (Şəmkir) - çalxamaq (nehrəni). - *Nehrə:n ağızın səleyənən sələli:rsəñ, soñra gürpəzdi:rsəñ yağ olur.*

GÜRPÜŞDÜRMƏX' (Qazax) - çalxamaq (nehrəni). - *Ge nehreyi gürpüşdürəx', görəx' kim-kimi yorajax.*

GÜRŞAD (Göyçay, Qazax, Sabirabad, Salyan) - *bax gurşad.* - *Gurşad yazza, payizza çoxalır* (Salyan).

GÜRŞƏD (Gədəbəy) - *bax gurşad.*

GÜRULDUX (Oğuz) - şəlalə.

GÜRVƏ (Quba) - 1. külbe (təndirdə); 2. evin havasını dəyişdirmək üçün divarda düzəldilən xüsusi yer, yelçəkər. - *Gürvə təndirdə də ular, piçdə də ular.*

GÜŞAT (Salyan) - ağızlaçıq çellək - *Güşata su doldur, durulsun.*

GÜŞDİ (Ordubad) - şaftalı.

GÜVƏLƏMAX (Zaqatala) - hövlənak, tələsik yemək. - *O, çörək güvəliyip gitdi.*

GÜYÜ (Quba) - cir alma. - *Uşaxlar meşədən çuxlı güyü yiğdilar.*

GÜYÜM (Balakən, Cəbrayıl, Gəncə, Kürdəmir, Qax, Oğuz, Şəki, Tovuz, Yevlax, Zəngilan, Zərdab) - mis səhəng. - *Güyümü götür, suya gidax* (Oğuz); - *A:za, vadənoy diyandi, güyümü al, yugur su gəti* (Kürdəmir); - *Güyümü bulağa söykəmişəm, dolsun götür qoy qirağı* (Şəki).

GÜZ I (Əli Bayramlı, Sabirabad, Salyan) - *bax küz.*

GÜZ II (Əli Bayramlı, Xanlar, Sabirabad, Salyan) - 1. payızlıq şum (Əli Bayramlı, Sabirabad, Salyan); 2. taxıl səpilmış yerlə səpilməmiş yer arasında çəkilən sədd (Xanlar). - *Yerə toxum səpirex', sonra güz çəkirəx' kin, səpilen yernən səpilmeyən yer seçilsin.*

GÜZDEX' (Şəki) - payızotu, payızda göyərən ot. - *Güzdex' malı kökəldən şeydi.*

GÜZDƏG (Biləsuvar) - payızda qoyun-quzu saxlanılan yer.

GÜZDƏX' I (Daşkəsən, Füzuli, Gədəbəy, Xanlar, Ordubad, Zəngilan) - 1. *bax güzdex'* (Daşkəsən, Füzuli, Gədəbəy, Ordubad, Zəngilan) - *Güzdex' heyvanı kökəldir, yaxşı otdu* (Zəngilan); 2. yayda çalınmamış biçənək (Gədəbəy, Xanlar); 3.

güzdəx'

yaz otu, yaz yoncası (Ordubad, Zəngilan).

- *Toğlı güzdəyi yiəndə qılqur yemir;* -
Güzdəx' yaz yoncasına deyərixt (Ordubad).

GÜZDƏX' II (Ordubad) - payız yunu.

GÜZDƏX' III (Qarakilsə) -
payızda yetişən xiyar. - *Baxardım, güzdəx' varsə, birin qırıp gətirərdin.*

GÜZDƏX' IV (Qarakilsə) - qoca
kişidən töreyən uşaq. - *Bı gədə güzdəx'di;*
- *Güzdəx' uşağıın baxdı olar.*

GÜZDƏX' V (Tovuz) - *bax güz-*
dəg.

GÜZDÜX' (Basarkeçər, Çəmbərek,
Xanlar) - payızlıq taxıl. - *Ə: malları qavalası güzdüyə doluf* (Basarkeçər); -
Malağanın dalındakı güzdüx' yatıf deyn beçəliyif (Çəmbərek).

GÜZƏ (Masallı) - qısa, gödək.

GÜZƏM (əksər dialekt və şivə-
lərdə) - *bax gizam.* - Qoyunnarın güze-
mini qırxannan sura hazurraqa göndə-
rəduğ (Quba); - *Quziləri qırxmışənə,*
güzəmin göndər e:mizə (Bakı).

GÜZƏMLƏNDİRMƏX' (Kəlbə-
cər) - yununu çoxaltmaq, artırmaq
(qoyuna aiddir). - *Yağışın qoyuna olduxca
seyri var, güzəmləndirir dayna, yunun
artırır.*

GÜZLƏK (Ordubad) - *bax güzdük'.*
- *Həsən, ay bala, quzuları güzləyə burax,
qayut gel.*

GÜZÜ (Gədəbəy) - *bax güz.* -
Güzü nəvax düzəltmiş iñiz.

H

HAA (Qax) - kirşə.

HAAN (Qax) - bəli.

HABBA (Ağcabədi, Yevlax) - xörək <uşaq leksikonunda>. - *Tahirə gəsə: habba verim* (Ağcabədi).

HABCAƏLİ (Qax) - bu dəqiqə.

HABI (Qax) - *bax habi*.

HABİ (Dərbənd) - bu. - *Habi kindidi*.

HABLƏ (İmişli) - belə. - *Habla işi* heş görəmə.

HABLEJƏ (İmişli) - beləcə. - *Hablejə söyvət yaxşıdı*.

HABU (Dərbənd, Tabasaran) - *bax habi*. - *Hubu adamlar bizə yaxun idi* (Dərbənd); - *Bilənnərin habulardu?* (Tabasaran).

HACIBƏRİBAX (Bakı, İsmayıllı) - parça növü. - *Tükana yaxşı hacibəribax gəlib* (İsmayıllı).

HACIBUĞDA (Quba) - qarğıdalı. - *Bizim yerdə hacibuğda yaxşı yetişədү*.

HACIQOAX (Cəbrayıl) - yabani bitki adı.

HACIQUANX (Füzuli) - *bax haciqoax*.

HACIQUAX (Kürdəmir) - *bax haciqoax*. - *Haciquaxdan ağ saqqız* düzəldirik.

HACIMƏNƏBAX (Bakı) - nazik parça növü.

HACIMORA (Cəbrayıl, Zəngilan) - yabani dərman bitkisi adı. - *Hacimorani yağnan döyüb qoyullar yara:n üsde* (Zəngilan); - *Get biraz hacimora yiğ* (Cəbrayıl).

HACIOQQAR (Oğuz) - hacileyə ləyə oxşar quş. - *Hacioqqar qışda olur*,

həşarat ye:r.

HACTURAN (Kürdəmir) - nadürrüst. - *Şamil kimisi özü olmaz, tay, yap hacturandi*.

HAÇAMAYA (İmişli) - diş dəvə. - *Haçamaya yaxşıdı yüngül yükə*.

HAÇAREYZİN (Borçalı) - sapand. - *Uşaxlar ona de:llər haçareyzin*.

HADƏR (Lənkəran) - ucu yonulmuş 40-50 sm uzunluğunda nazik çubuq <uşaqlar oyun zamanı ondan istifadə edirlər>. - *Yədi, bizim polımızın altının hadərrərimi oğırıryıblar*.

HADIX (Berdə, Borçalı, Cəbrayıl, Füzuli, Gədəbəy, Xanlar, Laçın, Mingəçevir, Oğuz, Sabirabad, Tərtər, Tovuz, Zəngilan) - mamaça. - *Kəndmizin hadığı çəhməçi Allahverdinin arvadı Zeynafdı* (Gədəbəy); - *Zeynavın ağrısı başdadi, hadığı çağırıldılar* (Laçın); - *Arvat doğur, uşax göndər, hadix Gülgəzi çağırsın* (Füzuli).

HADIXÇI (Berdə, İmişli, Tərtər) - mamaça. - *Hadixçi tutar uşağı* (İmişli).

HADIR: HADIR OLMAX (Cəlilabad, Çəmbərək) - müğayat olmaq. - *Bı qəddə hadir ol, indi gəleyəm; hadir ol, küçiy tutər* (Cəlilabad).

HAF (Bakı) - bəzəkli kəpənək.

HAĞYƏT (Şamaxı) - həqiqətən, doğrusu, doğrudan. - *Hağyət deyirse:n?*

HAXÇI (Salyan) - həqsevən.

HAXİŞDA (Şahbuz) - toylarda əl çala-çala oxunan mahni. - *Toyda sözdəri deyib haxışda oxuyurux*.

HAJBƏRİBAX (Berdə, Goranboy) - ipək parça növü. - *Hajbəribax qıymatlı parçadı* (Goranboy); - *Hajbəribaxı*

quvvəsiçatan ge:irdi (Berdə).

HAJİQO:X (Ağdam, Borçalı) - yabanı bitki adı. - *Qoyun hajıqo:ğa tüşəndə sağıltmağ olur, ağızına ağartı tökürx', sağalır* (Borçalı).

HAQDUS (Salyan) - zəhmət. - ◊*Haqdus eləməg* - çalışmaq, zəhmət çəkmək. - *Uşağ dərsinə çox haqdus eliyir.*

HAQQADAĞAR (Qarakilsə) - haqverməz. - *Mən haqqadağar adam döyləm.*

HAQQARAN (Şamaxı) - əlaqə. - *Sənin mənimnən nə haqqaranun?*

HAQQƏNNƏSI (Ağsu) - düzü, həqqiqətən. - *Haqqənnəsi, sədir yaxşı adamdı.*

HAQQINA (Daşkəsən, Kəlbəcər, Mingəçevir) - buğayagelmə həddi çatmış <düyə>. - *Inəyin üçüllix' balasına de:irix' haqqına, tişi olana* (Daşkəsən).

HAQUŞTA (Qarakilsə) - mahnı ilə müşayiət olunan rəqs.

HAQUY (Zaqatala) - xəşil.

HAL (Şamaxı) - bol. - *Gəlib bı hal çörəkdən doyuncan yemədüz.*

HALA (Ağdaş, Göyçay, Mingəçevir) - 1. *bax ala I.* (Ağdaş, Göyçay); - Pambıqlı hala basif (Ağdaş). 2. *bax ala II* (Ağdaş, Mingəçevir). - *Beş dəsdə hala al* (Ağdaş).

HALADƏRƏN (Ağdaş, Mingəçevir) - alakeş. - *Haladərəni mənə ver* (Ağdaş).

HALAÇADÜZÜ (Naxçıvan) - dərman bitkisi adı.

HALAT (Şəki) - ağacadan meyvə salmaq üçün nazik uzun ağac.

HALATDAR (Qax) - pəncərə çərçivəsi.

HALAVİŞ (Meğri) - istilik, hərəret.

HALAY I (İmişli) - çəpər.

HALAY II (Oğuz) - key. - *Halayın biridi, axşamatən danışsan, bir şey olan döyü.*

HALAYGƏLDİ (Ağdam) - uşaq oyunu adı.

HALAYPOZAN I (Qax) - oyunu

pozan, oyunu dağıdan.

HALAYPOZAN II (Quba) - qüvvətli, güclü. - *Halaypozan adamın işi də üzünə gürədü.*

HALĞA (Qazax, Kürdəmir) - qasız üzük. - *O halqeyi kin de:rix', o, qasız olor* (Qazax); - *Sözkəsdiðə halğa da vərrüg* (Kürdəmir).

HALĞALAMAĞ (Cəlilabad) - mühasirəyə almaq. - *O sa:d bizi halğaladılar.*

HAL-HƏLAY (Qax) - sadə.

HALIX (Cənubi Azerbaycan) - süst. - *Bu adam çox halixdi.*

HALQADUZU (Culfa) - *bax halağadüzü.*

HALQARƏZƏ (Ordubad) - cəftə. - *Halqarəzə qapıda olar.*

HALQƏRƏCƏ (Culfa) - *bax halqarezə.*

HALLAÇI (Sabirabad) - rahat oturacaq.

HALLA-QULLA (Meğri) - köməklə. - *Palid ağaşdarın üç-dört yannan halla-qulla götürürx', qoyurux maşının üsdə.*

HALLAMAX (Berdə) - çağırmaq. - *Kərpış tapsan, məni halla.*

HALLAŞMAX (Meğri) - haləhval tutmaq. - *Dayım getdi Mirğida hallaşdı, biyin genə qeyitdi.*

HALNAVA (Laçın) - pambıq qəbulu məntəqəsi.

HALO:-PLO (Sabirabad) - tonqal.

HALO:UŞ (Şuşa) - iltihab. - *Civanımın halo:uşu artmışdı, dərman qoydum, deşildi.*

HALUÇ (Tərtər) - əzgiləoxşar cir meyvə. - *Haluç əzgiləoxşuyur.*

HAMAR I (Cəlilabad, Masallı) - çöl, düzənlik. - *Qoyunnar hamarda otder* (Masallı); - *Mən kitab dilin nə bileyəm, axı.* *Cahil olub gəzmışəm bı hamarda* (Cəlilabad).

HAMAR II (Kürdəmir) - yaxşı, səlis. - *Müyəllim çox hamar danışır.*

HAMBAL I (Balakən, Culfa,

Goranboy) - döşəmənin altından qoyulan tir. - *Evin barısı qurtarış, hamballar qoyuluf* (Balakən); - *Hambal öydo:lur* (Goranboy).

HAMBAL II (Daşkəsən, Əli Bayramlı, Xanlar, Kəlbəcər, Tovuz) - kətana qoşulan öküzlərin birinci cütü.

HAMBALA I (Ağcabədi, Bərdə, Qəbələ, Oğuz, Şəki, Tovuz, Zəngilan) - *bax hambal* I. - *Uşaxlar hambaladan yixilar* (Bərdə); - *Binnan hambala olmaz, əyri ağaşdı* (Zəngilan); - *Hambala əsas qoaxdan, qızılıağadan olur* (Oğuz).

HAMBALA II (Daşkəsən) - *bax hambal* II.

HAMBIL (Daşkəsən, Kəlbəcər) - *bax hambal* II. - *Hambil əryə sür* (Daşkəsən); - *Qərəqəyiş hambilidan qavaxda durur* (Kəlbəcər).

HAMBILA (Gədəbəy) - *bax hambal* II. - *Hambiləyi qoş, sonra da o birlərini*.

HAMBILI (Daşkəsən) - *bax hambal* II. - *Hambil əküzün qılçası qırılfı*.

HAMPA I (Şəki) - aqsaqqal. - *Yayda da kürk giyirdi hampalar*.

HAMPA II (Füzuli) - varlı, dövlətli.

HAMPALA (Mingəçevir) - *bax hambal* I.

HAMPAZOR (Bakı, Göyçay, Şamaxı) - güclü. - *Keçmişdə hampazorar yerrəi əlimizdən almışdı* (Şamaxı).

HAMPAZORRIĞ (Salyan) - güclülük, zoraklıq. - *Qabağlar işdər hampazorriğnan olardı*.

HAMPAZORRUX (Cəbrayıł) - *bax hampazorriğ*.

HAÑA (Balakən, Borçalı, Qazax) - 1. razılıq (Borçalı, Qazax); - *Sonoyu, Kərimə isde:llər, axşam harşa almağa gəlmışdilər, qız öyü də haşasını verif* (Qazax); - 2. bəli (Balakən). - *İki belə:ə aqsaqqal göndəre:rrix', qızın hanası nə ale:rrix* (Borçalı); - *Rəşid, Sən buzovlara*

su verdinmi? - *Hañaa*.

HANAK (Qax) - bacarıqsız.

HANAY (Çəmbərək, Şuşa) - kömək, arxa. - ◊*Hanay durmax* (Çəmbərək) - arxa durmaq, kömək olmaq. - *Qo:m gərəx' bir-birinə hanay dura kin, boył dolana*.

HANCARI (Dərbənd, Quba) - *bax hanjarı*.

HANCARU (Dərbənd) - *ax hanjarı*. - *Hancaru istəsə üzvü bilərsə*.

HANDAĞALA (Çəmbərək, Karvansaray) - heç olmasa. - *Hajını çıxartdilar, handağala gedif özge:rde işdiyjəx'* (Çəmbərək).

HANDA: **HANDA BİR** (Cəlilabad) - çox az, tək-tük. - *Handa bir adamda tüək var*.

HANDASA (İsmayıllı) - halbuki.

HANJARI (Gəncə, Qazax) - 1. necə? nə cür?. 2. hara, hansı tərefə. - *Sən bilmədin sədr hanjarı getdi?*

HANQA (Şəki) - *bax haña* 2. - *Dayın işe getdimi?* - *Hañqa*.

HANQALO (Zaqatala) - qanmaz, düşüncəsiz. - *Ho:nan adar-zad olmaz, hanqalonun birisi*.

HAPAN: **HAPAN QALMAX** (Tovuz) - boş qalmaq. - *Dünənnən evləmiz hapan qalıfdı, unumuz də:rmənnən hələ:lmiyifdi*.

HAPI (Gədəbəy) - *bax habba*. - *Nuru, gə sā:hapi vereyim*.

HAPISDIX (Gədəbəy) - pintl. - *Nə hapisdix adamdı Qulam!*

HAPITDI I (Kürdəmir) - ağızboş adam. - *Hapitdi kimi sən də ağızun yiəsi döyüsən*.

HAPITDI II (Salyan) - tələsik. - *Hapitdi tukana dəymışəm*.

HAPPA (Kürdəmir) - *bax habba*.

HARAC (Meğri) - borc. - *Mā: nə harajdi ki, sən gej gəlmisen*.

HARAD (Qazax) - bacarıqsız.

HARAXAŞ (Cəlilabad) - faraş, vaxtından əvvəl. - *Biz su vermeyüb, özü də birdə taxıl haraxaş yetişey*.

HARAQ (Qax) - *bax harad.*

HARAMI I (Qarakilsə) - 1. oğru; 2. talançı, quldur. - *Haramı basın kəsdி.*

HARAMI II (Yerevan) - dərətəpəli yer.

HARAMI III (İmişli) - səhra, düzənlük. - *Mığan haramı yerdi, dağ-dərəsi yoxdu.*

HARAMI IV (Ordubad) - təknə içərisində hazır məhsul yeyən arı. - *Ari pətəyində hazır məhsulu yeyən arıya haramı deyirix.*

HARATZİ (Qax) - qulplu saxsı qab.

HARBA (Meğri) - yerdə deşik açmaq üçün ağaç alet. - *Əleskar harbeynan dəşiy açeydi, biz də dəşix'lara payə taxeydix.*

HARFA (Ağcabədi, Bərdə, Cəbrayıl) - ədəbsiz. - *Harfa adam söyüş sə:ər* (Bərdə); - *Arvat, harfa danışma, qonax var* (Bərdə).

HARFA-HARFA (Ağcabədi) - ədəbsiz-ədəbsiz. - *Sən harfa-harfa danışırsan.*

HARIM-CIRIM (Basarkeçər, Qazax) - qənaətsiz. - *Bunnar yaman harim-cirim tayfadılar* (Basarkeçər); - *Harim-cirim öydə bərəkət olmaz* (Qazax).

HARIN (Qazax) - 1. tənbəl; 2. işə yaramayan.

HARMA I (Qazax) - taxça. - *Səniō:rüm papağın harmada qalsın.*

HARMA II (Karvansaray, Qazax) - evdə direklerin üstünə qoyulan ağaç. - *Damin harması quruyuf* (Qazax).

HASALAX (Şəki) - balacaboy. - *Hasalax kişiyyid Nəvi dayı.*

HASIL I (Meğri) - məhsul. - *Bu yıl bağ-hoğatda yəxşı hasıl var.*

HASIL II (Cəbrayıl) - ağılli, qanacaqlı.

HASOV (Meğri) - yalançı, gopçu. - *Ə, o hasovdu, ona inanma.*

HAŞA (Borçalı, Goranboy) - iraq, uzaq. - *Haşa üzdən, sürü itsiz olmaz* (Borçalı); - *Haşa sizdən, xəstə döysünüz*

kü? (Goranboy).

HAŞAN-KEŞƏN (Laçın) - vərdövlət. - *İmrənin haşan-keşəni aşif-daşif.*

HAŞANNAMAX (Culfa) - yerə sərmək. - *Güləşti haşanna, qoy qurusun, döyəx'.*

HAŞİL (Ordubad) - xəsil. - *Haşıl də olar bisirərix, tərəx' də bisirərix.*

HAŞİYƏ (Əli Bayramlı) - evin ətrafi. - *Öyün haşiyəsin kəsərüğ, hasara allığ.*

HATANA (Gədəbəy, Gəncə, Qazax) - hanı?. - *Bə deyirdiñ dayıñ galif, hatana. - Ana mə:m paltarım hatana?* (Gədəbəy).

HAV (Cəbrayıl) - bug, buxar. - *Qızım, yara: hav ver, so:ra pis olar.*

HAVA (Balakən) - evin üstündə kiromit düzülən hissə, yer, dam örtüyü. - *Evin havasını qaldırmış.*

HAVACA (Zəngilan) - iki cüt öküz qoşulmuş xışla (şumlamaq). - *Bı yelləri havaca əkerdilər.*

HAVALA I (Meğri) - dəyirman novu. - *Dəyirman pis işdey unda ki havala alçax uly.*

HAVALA II (Füzuli) - qabaq, qarşı tərəf. - *Bura havaladı.*

HAVALAMMAX (Çəmbərək, Kürdəmir) - açıqlanmaq, özündən çıxməq. - *Nə havalanırsan, o ki usaxdı* (Kürdəmir); - *İmirzalı çox havalanıf* (Çəmbərək).

HAVALAT: HAVALAT OLMAX (Tovuz) - qəflətən peyda olmaq. - *Ə, bu hardan havalat oldu?*

HAVAR: HAVAR TƏPBƏX' (Şahbuz) - ses salmaq.

HAVARÇAĞ (Quba) - yelləncək.

HAVASAT (Astara, Cəlilabad, Lənkəran, Masallı, Salyan) - iqlim, ab-hava. - *Havasat bı il yaxşı keçdi* (Lənkəran); - *Biranın havasati issi oley* (Cəlilabad).

HAVATÇI (Biləsuvar) - qarovulcu.

HAVAZİRİNG (Cəlilabad) - balaca qurbağa. - *Uzaqlarda havaziring*

ney tutur.

HAVAZİRİNGİ (Cəlilabad) - *bax havaziring*. - *Havaziringi oley balaca qurbağa, et kimi oley, səriley, su:n üzində oley.*

HAVXIRMAX (Meğri) - mələmək. - *Avinan maral məliyər, elix' havxirar.*

HAVIR (Naxçıvan) - hirs, qəzəb.

HAVISTAN (Qarakilsə) - çardaq. - *Asıllar havistan kimi yerə, qurur, had kimi göndərillər.*

HAVITQIMAX (Cəbrayıl) - iltihab etmək, şısmək.

HAVİ (Tabasaran) - *bax habi*. - *Bütün yerrərdə havi armut tez dəgədi.*

HAVLA (Naxçıvan) - araqçın.

HAVLAMAX (Naxçıvan, Şərur) - iltihab etmək.

HAVLI (Ağbaba) - dəhliz. - *Hər iki otağın qapısı havliya çıxır.*

HAVOTİ (Şərur) - yaraya qoyulan dərman otu. - *Bir yara ki havladı, ona havoti qoyılar.*

HAVOTU (Kəlbəcər) - *bax havoti*. - *Havotu onnan öteridi ki, bö:ün bir yerin yaralananda onu yaranın üsde qoysan.*

HAVU (Tabasaran) - *bax habi*. - *Didigim havudu dağın.*

HAY (İmişli) - xəbər, səs. - *Özzəri bilirdilər hay gələcəg.*

HAYDARAX: HAYDARAĞ EİƏ-MƏX' (Basarkeçər) - biabır etmək. - *İjləsda haydarağ elədilər onu.*

HAY-HAY (Göyçay, Kəlbəcər, Şamaxı) - südlü çörək. - *Xalam maşa hay-hay pişirdi* (Kəlbəcər).

HAYIXMAX I (Qarakilsə) - 1. hücum etmək; 2. ireli cummaq, şığımaq. - *Hayixır ki, öldürə, qoymullar.*

HAYIXMAX II (Çəmbərek) - özündən çıxmək. - *Mürtüz hayixif, saymır heş kəsdiyi.*

HAYIL-MAYIL: HAYIL-MAYIL OLMAĞ (İsmayılli, Şəki) - meyl etmək, aludə olmaq sevmək. - *Böyük qızsan, əyibdi, bir oğlan görən kimi hayil-mayıl*

olursan (İsmayılli).

HAYIS (Basarkeçər) - kotanın açdığı şirəm. - *Hodax, qoyma öküzu hayisdan çıxsin.*

HAYLAMAX (Gədəbəy) - sürmək, qabağına qatıb aparmaq. - *Malı yelli hayla apar.*

HAYLOY (Basarkeçər) - härkən <adam>. - *Mürsəl hayloy adamdı.*

HAYTA (Borçalı, Çəmbərek, Gədəbəy, Qazax, Şəmkir) - hirs, acıq. - *Haytamınan çatde:rdim, yaxşı kin gəlmədiñ* (Qazax); - *Qız duruf dincələmmey haytasının* (Gədəbəy).

HAYTALI (Borçalı) - hirsli, acıqlı. - *Hürüsdü adam, haytali adam birdi, ajıxlı olor.*

HAZAR (Biləsuvar) - ata evi. - *Gəlin çıxdı hazardan, qutardıq intizardan.*

HAZARAN (Şamaxı) - çoxdanışan. - *Nə hazaran adamsan.*

HAZARXƏLVİR (Basarkeçər) - çoxyeyən.

HAZARI (Ağdam, Tərtər) - üzüm növü. - *Hazari bazaarda müşterigir üzümdü* (Tərtər); - *Üzüm var keçəmçeyi, hazarı, qızılızüm* (Ağdam).

HAZARPEŞƏ (Basarkeçər, Bərdə, Çəmbərek, Gədəbəy, İmişli, Kəlbəcər, Kürdəmir, Ordubad, Şuşa, Zəngilan) - qab-qacaq üçün xüsusi qutu, qab. - *Stakannarı hazarpeşiyə qoydum* (Bərdə); - *İstəkan hazarpeşədədi* (Ordubad); - *İsdikani, bölməyü yiğ hazarpeşiyə, qalif qırılmasın* (Basarkeçər).

HEBELƏ (Kürdəmir) - *bax habə* 2. - *Hebelə qovun var, yiğip - yiğşırmağ olmur.*

HEÇBET (Balakən) - qətiyyən. - *Onun bu işdən heçbet xəbəri yoxdu.*

HEFT: HEFT ELƏMƏX' (Şəmkir) - tənəyin artıq budaqlarını kəsmək. - *Tənəyi salxım olan yerdən heft ele:llər.*

HEJDAN (Şamaxı) - xəkəndaz. - *Ədə, hejdəni mə: ver.*

HEKLƏNMƏX' (Goranboy) - yuvarlanmaq. - *Dam təpədən hekləndi*.

HEL I (Qazax) - 1. qayadan qopub yuvarlanan daş; 2. uşaqların dağdan üzülaşığı dığırlatdıqları daş. - *Gelin gedəx', hel dığırriyax*. <>**Hel qoymax** - dağdan üzülaşığı daş yuvarlatmaq. - *Ay uşaxlar, gəlin, gedəx' hel qojax*.

HEL II (Naxçıvan) - qadınların boyunlarına bağladıqları rombşəkilli qızıl boyunbağı.

HEL III (Çəmbərək) - böyük, yekə. - *Bir hel cü:yr vurmüşdu Qarasim, amba da ñdi, heş kimə demədi*.

HELBƏKİ (Ordubad) - körpü altından keçən su yolu. - *Səlim, su qoy helbəkidən kessin, so:ra əvə gel*.

HELLƏMƏ (Yevlax) - uşaq oyunu adı. - *Helləmə fındıxnan, qoznan, yumurtoynan olur*.

HELLƏMƏX' (Qazax, Laçın, Tovuz) - tökmək, əndərmək. - *Suyu birdən hellədi* (Laçın); - *Qazana helliyifseñ suyu, ətin dadını aparıf* (Qazax); - *Ə, qualdakı buğdoyu anrıri hellə, də:rmanın ağızı boş'a işdiyir* (Tovuz).

HELLƏN (Çəmbərək) - hündür yerdən diyirlənən daş. - *Çırqıldan hellən gəldi, Şəmşədin beş qoynun öldürdü*.

HELLƏŞMƏX' (Mingəçevir) - sözleşmək, bir-birinə kobud cavab vermek.

HELLİ (Yevlax) - sulu.

HER I (Ordubad) - kiçik su qabı.

HER II (Lənkəran) - çəp. - *Hökümənin gözdəri herdi*.

HERAĞAŞ (Qarakilsə, Meğri) - *bax haraxaş*. - *İl bıyıl herağış gəlij* (Qarakilsə); - *Herəğاش qızular sərdanda oynaxlaşır* (Meğri).

HERAVAT (Ordubad) - 1. yekə; 2. ucaboy. - *Heravat Ələsgər şə:re gedib*.

HER-ÇƏR (Lənkəran) - çəp. - *Hökümənin gözleri her-çərdi*.

HERƏ (Zəngilan, Meğri) - əkilmış

sahənin arasında qalan şumlanmamış yer.

- *Herədən bolluca taxıl yiğdix* (Zəngilan); - *Kəlbəli dayının əx'diği yerdə herə yuxdi* (Meğri).

HERƏBAŞ (Ordubad) - *bax haraxaş*. - *Biz bi il səvizini herəbaş ex'mışıx*.

HERƏNT (Gədəbəy) - əkilmiş sahənin arasında qalan şumlanmamış yer. - *Quzu yəlif herəntə çıxmışdı*.

HER-HEŞ (Gənəcə) - çör-çöp.

HERİX' (Gədəbəy, Qazax) - *bax here*. - *Herix'də duruf harva: baxersəñ* (Gədəbəy).

HERQILLI (Mingəçevir) - 1. yekəper, zorlu; 2. kobud.

HERQITMAX (Goranboy) - yemək. - *Əhməd iki qab doğanı bir oturuma herqitdi*.

HER-PER (Meğri) - hövsəle.

HERPET (Başkeçid, Şəmkir) - 1. yekə, iri, 2. kobud.

HERPİTMƏX' (Şəmkir) - oynamaq, rəqs etmək. - *Dur, indi sn herpit*.

HERT (Tovuz) - qayanın başı. - *Ay Rəşit, herta çix, dədəni çağır, gəlsin*.

HERTİ (Tovuz) - kobud, qanmaz.

- *Nə herti adamsañ, dünən o gediyi niyə basif döyüfsən?*

HERTİ-PERTİ I (Qazax) - heç nə, heç şey. - *Herti-pertinin qanmer*.

HERTİ-PERTİ II (Çəmbərək) - yekə, kobud <adam>. - *Herti-pertinin biridi o, zor çatmaz ona*; - *Mortux yaman herti-perti arvatdı*.

HESAVI (Qazax) - qayda-qanunla. - *O, hesavi iş görör*.

HESƏ (Meğri) - ərə gedan qızə valideyni tərəfindən verilən torpaq və ya bağ payı. - *Hesə, yani qızdara dədəsinin qoşduğu torpağa diyellər*.

HEŞ (Cənubi Azərbaycan, Ordubad, Zəngilan) - xış. - *Heş ağaçdan olur* (Ordubad); - *Yeri heşnən əkirdix'* (Zəngilan).

HEŞALAT (Ordubad) - boyundu-

ruq. - Heşalat qarağajdan, ərikdən olur.

HEŞAN (Cəbrayıl, Culfa) - döymek üçün xırmana yayılmış, səpələnmiş taxıl dərzləri. - *Heşanı dağıtmayan, hava dolur, yağacax.*
⇒Heşan eleməx' (Goranboy) - döymek məqsədilə dərzləri xırmana səpələmək.

HEŞANNAMAX (Ağdam, Culfa, Şərur) - döymek məqsədilə dərzləri xırmana səpələmək. - *Güleşi heşanna, qoy qurusun, döyəx'; - Xırmana sünbülləri töküf döyüllər, deyillər ki, ora heşanniyif* (Culfa).

HEŞDARXAN (Cəlilabad) - hind toyuğu.

HEŞƏMRAZ (Ordubad) - xiş <bütün lazımı alətləri ilə birlikdə>. - *Heşəmrazı aparrıx zəmiyə, onı biyollim salırıx ora, sürürüx'.*

HEŞƏN (Culfa) - *bax heşan.* - *Biz heşəni döyüb yiğirix, tuğ eliyirix', tuğtı da savrırix, biğdasi bir yana çıxır, samani bir yana.*

HEŞGİVAŞ (Sabirabad, Salyan) - gəlinin başına səpilən şirniyyat. - *Gəlini gətirillər, başına heşgivas atıllar* (Sabirabad).

HEŞİ (Ağdaş) - ip eşən alət, iy.

HEŞPEŞƏ (Cəbrayıl) - adət, vərdiş. - *Məhlim elə heşpeşədi, dayqıya qaçursan bira.*

HEŞŞALAT (Ordubad) - xiş. - *Heşşalat qarağacdan, ərikdən olur.*

HEYDAR (Gədəbəy) - yel, külək. - *Heydar olmasa xurmandakı taxılı təmizdə:mmə:ji:x' də:sən.*

HEYHEYİ (Mingəçevir) - hərdəmxəyal.

HEYİRMƏX' (Gədəbəy) - qışqırmaq. - *Nə he:yire:ysiñ e, ayif döymü camahatdan?*

HEYİS (Zəngilan) - altıllik erkək qoyun. - *Heyis kəsmişdilər, iş kilov da mən aldım.*

HEYİZ (Berdə, Xocavənd) - 1. dördyaşar erkək keçi (Berdə); 2. keçi

(Xocavənd). - *Heyiz kök olur, yağlı olur* (Berdə).

HEYKAL I (Berdə, Qazax, Şəmkir) - camışın dösündə sariya çalan xal. - *Heykal camışın dösündə:bur* (Berdə); - *Camışın dösündə hərrəmə xal olur, ona heykal de:rix', ay parası kimi olur* (Şəmkir); - *Heykal döşdo:bur, qasqa alında* (Şəmkir).

HEYKAL II (Qazax, Şəmkir) - paxlavavarı iri muncuq. - *Biz bu muncuğa heykal de:rix'* (Qazax); - *Heykali arvaddar boyunnarına bağlıllar* (Şəmkir).

HEYRAT (Mingəçevir) - kəlağayı.

HEYRİ (Meğri) - kiçik tut ağacı.

HEYŞAN (Qazax) - heyvanın qabağından qalan yararsız içiçoplü ot. - *Apar bu heyşanı damın bö:rünə* yiğ, no:ruz bayramında tongal basarix.

HEYVƏRƏ (Qazax) - iri, kök. - *Bir heyvərə arvad yanımıza gəldi.*

HEYVƏT (Çəmberək) - ağrı. - *Dişimin heyvətinən gözüm dünyü:y görmür.*

HEYZ (Ağdam, Gədəbəy) - 1. iribuyuzlu keçi (Gədəbəy); 2. beşyaşar keçi (Ağdam).

HEYZƏ (Lənkəran, Naxçıvan) - mə'də pozğunluğu.

HEYZE eleməx' (Meğri) - 1. varlandırmaq; 2. doydurmaq, tox etmək. - *Getdin işladın, katirdın, bizi heyzə elədin.*

HEZAVAN (Füzuli) - qanmaz. - *Hezavan qammaz çobana deəllər.*

HEZZİG (Salyan) - acizlik. - *Tazının hezzığının do:şan samanlığda yuva elər.*

HƏBƏ (Qarakilsə, Sabirabad) - uşaqların oyun üçün qazdıqları kiçik çala. - *Mən həbə qazdım* (Sabirabad); - *Oyunda həbə mərkəzdi* (Qarakilsə).

HƏBƏÇİ (Zəngilan) - mamaça.

HƏBƏRSÜR (Qarakilsə) - itburnu.

HƏBGƏ (Qax) - heybə.

HƏBİFGÜLÜ (Şuşa) - yabanı

həbirəg; həbirəg danişməy

bitki adı, sarı rəngli, ətirli otun adı.

HƏBİRƏG; HƏBİRƏG DANIŞMƏY (Cəlilabad) - boş-boş danişmaq, yersiz danişmaq. - *Həbirəg danişməyi adət eləmisən. Tay bəsdi, əl çək bizdən.*

HƏBLƏ (İmişli, Qax, Şəki) - *bax hablə. Həblə işlər çox olur* (Şəki).

HƏCƏT (Göyçay) - ehtiyac.

HƏCİAŞI (Bakı) - toydan bir neçə gün sonra oğlan evindən gəlin evinə göndərilən plov.

HƏDD (Şəki) - hünər, bacarıq. - *Hindi həddin var, qavağa gə.*

HƏDDƏ (Tovuz) - yivaçan alet.

HƏDRƏCUAB (Göyçay) - 1. hazırlıca; 2. kobud, cavab qaytaran. - *Filankes yaman hədrəcuabdu.*

HƏDRƏCUĞAB (Cəlilabad) - *bax*

hədrəcuab. - *Adam hədrəcuğab olmaz; Sadığ hədrəcuğab uşağdı, söz altda qalmaz.*

HƏFÇİ (Ağcabədi, Ağdam, Füzuli, Goranboy, Mingəçevir) - 1. kiçik bir şeyi böyüdən (Ağdam, Goranboy); 2. hər şey haqqında yerli-yersiz danişan (Ağdam, Goranboy); 3. qadın xasiyyətli (Füzuli); 4. xəbərçi (Mingəçevir); 5. arvad işlərinə qarışan (Ağcabədi). - *Ə, sən nə həfçi adamsan? (Goranboy); - həfçi adam arvad işinə qarışar (Ağcabədi).*

HƏFÇOŞ (Şahbuz) - dolaşiq. - *Kişi yazığın işi də həfçosdu, heş baş çıxarmaq olmur.*

HƏFDƏRƏNGKİ (Gədəbəy) - hərdəməxəyal. - *O da kin, həfdərənginin biridi, dediyinin üsdə dura:mmər.*

HƏFGƏ (Salyan) - uzunçu, çoxdanışan.

HƏFGƏLƏMƏX' (Çəmbərək) - tam çeynəmədən yemək. - *Ajidim deyn bir xamralı həfgeledim.*

HƏFRA; HƏFRA DÜŞMƏX' (Oğuz) - didərgin düşmek. - *Məcnun Leylinin dərdindən həfra düşmüştü.*

HƏFRAYI (Şəki) - 1. hərdəməxəyal; 2. boş, avara. - *Huna bənd olma,*

həfrayı adamdı, havax isdi:r, unda gə:r.

HƏFTƏÜÇÜ (Xudat) - bazar ertəsi.

HƏGƏ (Meğri) - əkin sahəsinin ətraf tərəfləri. - *Həgəyə çıxe:m, öküzdəri açım, hova xərapdi.*

HƏHİRTİ (Qazax, Masallı) - istilik. - *Ojağın hənirtisi kəsilif* (Qazax).

HƏHVƏRRƏMƏX' (Qazax, Tovuz) - 1. çalışmaq (Tovuz). - *Həhvərrə görəx', bü:n gərəx' qutarax* (Tovuz); 2. tez-tez yerimək (Qazax, Tovuz). - *Ovaşdan duruf elə həhvərrədim kin, günçixana yatağa çatdım* (Qazax).

HƏX' (Tovuz) - gücl, qüvvə, taqət.

<> Həx'dən tüşməx' - qüvvədən düşmək, taqətdən düşmək. - *O qədər yüyürdüm həx'dən tüsdüm.*

HƏXIX (Lerik) - gümüşle işlənmiş boyunbağı. - *Boyunbağı də deyirik, həxix də.*

HƏX'LƏMƏX' (Ağbaba, Çəmbərək) - bərkdən vurmaq. - *Fışqar arığ oğluna bir şillə həx'lədi* (Çəmbərək); - *Başına bir ağac həx'lədi ki, qan göyə dırmandı* (Ağbaba).

HƏJƏN (Ucar) - bol. - *Barama bi:l həjən oldu.*

HƏJƏT (Cəbrayıllı, Laçın) - 1. alət; 2. balta. - *Həjət yaman itidi* (Laçın).

HƏKDÜZ (Lənkəran) - *bax* **haqdus.** *<> Həkdüz çəkmək* - zəhmət çəkmək. - *Oğlum düz on altı il həkdüz çəkib oxuyub.*

HƏKƏ (Xaçmaz) - yanları hörülümiş ocaq yeri. - *Sac böyük oldığının həkəyə siğışmadı.*

HƏKİ (Qazax) - nəhayət, axır ki. - *Həki, gəlif çıxdıñ.*

HƏKİMXANA (Qubadlı, Şərur) - xəstəxana. - *İrayona gedəndə həkimxanaya getməliyəm* (Şərur).

HƏKKƏL (Daşkəsən) - xışa qoşulan öküzlerin ikinci cütü.

HƏKK; HƏKK GƏLMƏX' (Daşkəsən, Goranboy) - çalışmaq. *Çox həkk*

gəldim, bir şey çıxmadi emə (Daşkəsən); - *Cox həkk gəldim, olmadı* (Goranboy).

HƏLDİR (Goranboy) - tənbəl.

HƏLDİR-HÜLDÜR (Zaqatala) - əlaqəsiz. - *Həldir-hüldür danişan adam-nan mənim aram yoxdu.*

HƏLƏBİ (Astara, Cənubi Azərbaycan, Lənkəran, Masallı, Saatlı, Salyan) - ağ dəmirdən neft qabı. - *Hələbi deşilib* (Cənubi Azərbaycan); - *Qoşunun hələbisi çox böyüdü* (Salyan).

HƏLƏHÜŞ (Qazax) - firıldaqçı.

HƏLƏKƏ (Salyan) - arıq <heyvana aiddir>. - *Bı ki, lap hələkədi, adam bina pıl verə:r?*

HƏLƏKKAR (Dərbənd) - novruzgülü. - *Uşaxlar mərclərə gidib hərəsini elində iki-üç hələkkar dəstəsi götürüdürlər.*

HƏLƏMİZ (Cənubi Azərbaycan) - qorxaq. - *Nə hələmiz adamsan.*

HƏLƏS (Cənubi Azərbaycan) - süzgəc. - *Hələsnən yağ süzəllər.*

HƏLGİBAĞ: **HƏLGİBAĞ**
VIRMƏY (Cəlilabad) - müxtəlif cür rəng vermək. - *Gördi ki, bi mücri həlgibağ virey.*

HƏLİMÇEX (Balakən) - yelləncək.

HƏLQƏRƏZƏ (Ordubad) - bax halqareza. - *Biz cəftə demərix, həlqərəzə deyərix, ya da xılıccan deyərix.*

HƏLLAV (Ağdam) - yuxarı. - *Həllavdan gəl.*

HƏLLƏ-HÜLLƏ (Ağdaş) - kiçik, yararsız qarpız. - *Ay arvad, qarpızı korrama, uşaxlara həllə-hüllədən ver.*

HƏLLƏHÜŞ (Gədəbəy, Goranboy, Qazax, Şərur) - bax hələhiş. - *Həlləhiş adam hörmətsiz olar* (Goranboy); - *Həlləhiş oğlu həlləhiş axıratan qulax asammer ha!* (Gədəbəy).

HƏLLƏHÜŞƏN (Kəlbəcər) - firıldaqçı. - *Səni həmişə həlləhüşən gördüm.*

HƏLLƏMUŞ (Gədəbəy, Gəncə, İsmayılli, Mingəçevir) - bax hələhüs. - *Mə:m həlləmuş adamnan aram olmaz*

(Gədəbəy).

HƏLMƏ-CÜLMƏ (Gədəbəy) - qarmaqarışıqlıq. - *Həlmə-cülmədi idara, it yə:sini tanimer.*

HƏLSƏ (Naxçıvan) - ətlə yarmadan bisirilən xörək. - *Həlsə o qədər pişir ki, etmən yarma seçilmir;* - *Həlsəni qışda yeyirix'.*

HƏLVƏZƏNG (Dərbənd) - kərtənkələ. - *Həlvəzəng yayda kulların içində çux uladu.*

HƏMAYİ I (Lənkəran) - ağ kətan.

HƏMAYİ II (Lənkəran) - boyunbağı.

HƏMBİZ (Cəbrayıl, Oğuz, Zəngilan) - xeyli. *Bacım bir həmbiz odun yiğib;* - *Biy, dəsmalda bir həmbiz tük' varmış ki!* (Zəngilan).

HƏMCUR (Oğuz) - həmkar, yoldaş.

HƏMƏL (Qax) - ayaqqabı əvəzinə evdə geyilən corab <altına parça və ya dəri yamanır>.

HƏMƏRİX' (Cəbrayıl) - yad. - *O inəx' həmərix'di, örük'lüyüñ qaçar.*

HƏMƏRSİN (Ağdam, Basarkeçər, Bərdə, Kəlbəcər, Laçın, Şərur, Tərtər) - itburnu. - *Burda itburnuna həmərsin de:llər* (Bərdə); - *Həmərsinin başında qırmızı meyvəsi olur, payız onu yiğirix, onnan turşu pişiririx', qaynadırıx, ələx'də üzüf yeyirix'* (Kəlbəcər).

HƏMƏRSUN (Culfa) - bax həmərsin. - *Həmərsun meyvəsi yeməli olur.*

HƏMƏRSÜN (Basarkeçər, Kəlbəcər, Laçın) - bax həmərsin. - *Həmərsün yaxşı şeydi, onu yiğif çay dəmniyillər, xəsdiyə verillər* (Basarkeçər).

HƏMƏSİL (Ordubad) - bax həmərsin. - *Həməsildən dərman hazırlanır.*

HƏMƏSÜR (Cəbrayıl) - bax həmərsin.

HƏMƏŞARA (Cəlilabad) - rayon. - *Sən mənə birçə dənə ərzə qayır,*

göndərim həməşaraya.

HƏMƏTDƏMƏX' (Çəmbərek) - kömək etmək. - *Yoldaşa həmətdəməx' lazımdı.*

HƏMƏYİL (Şəki) - işdənqəçan, tənbəl. - *Kim həməyildi az əməx'günü alır, kim yaxşı işli:r çox alır.*

HƏMGƏL (Kəlbəcər, Laçın) - bax həmkələ - *Aşıqlar həmgəl oxuyullar* (Laçın); - *Həsənnən Qasım qızunu həmgəl otarır* (Kəlbəcər). ◊**Həmgəl olmağ** (Şamaxı) - yaxın olmaq, yanaşı olmaq. - *Həmgəl olmağ yaxşıdı, adam bir-birinə köməy olar.*

HƏMGƏLƏ I (Meğri) - bax həmkələ. - *Elə Lij-Teşdin qoyunnarıymañ bizimkilar həmgələ otder.*

HƏMGƏLƏ II (Xanlar, Qax) - yaylaqdə bir-birinə yanaşı olan çoban binələri. - *Keşmişdə dağda həmgələ tikərdilər.*

HƏMGƏNƏ (Şəki) - ətraf, yan, tərəf. - *Bu həmgənəy Yoranə diyillər.*

HƏMİL (Naxçıvan) - sakit, yumşaqxasiyyətli.

HƏMİŞƏCUAN (Oğuz) - sarmaşıq növü.

HƏMİYYƏT: HƏMİYYƏT OL-MAX (Qarakilsə) - mügayat olmaq. - *Dedim uşaxlar, bizim heyvanlardan həmiyyət olun, mən gedim.*

HƏMKƏLƏ (Çəmbərek) - yaxın, yanaşı. - *Əryənin qoynunnan Qarsan Əhmədin qızusu dünənnəri həmkələ otduyurdu.*

HƏMKÜF (Çəmbərek) - qohum. - *Şotu sari Nurularnan həmküfdü.*

HƏMRƏH (Zaqatala) - həvəskar. - *Mən belə həmrəh adam görməmişəm.*

HƏMSİNƏ (Bakı) - bacı.

HƏMSİRƏ (Şəki) - bibi.

HƏMYƏLİ: HƏMYƏLİ ÇÜŞMƏX' (Qazax) - qonşu olmaq. - *Pənah öylərin-nən həmyəli çüşmüştü.*

HƏMZATDI (Cəbrayıllı) - doğandan sonra uşağı ölen qadın. - *Məmmədin*

arvadı həmzatdıdi.

HƏN (Oğuz) - suyun dibində əmələ gələn çöküntü.

HƏNCƏ (Xanlar) - xırdaçı. - *Həncə adam arvatdan xavar alar kin, bu şey hani, o şey hani, qənd alif gətimişdim, niyə tez qutardı.*

HƏNCƏRİ (Balakən, Gədəbəy, Goranboy, Karvansaray, Qazax, Şəki, Tovuz) - bax hancarı. - *Həncəri mə:m uşaxlarımı dö:rmüşsəñ?* (Karvansaray); - *Sən onnan həncəri damışdin?* (Balakən); - *Bakidan həncəri gəlif çıxdın?* (Gədəbəy); *Soruşan həncəri adamiydi?* (Şəki).

HƏND I (Borçalı, Qazax, Oğuz, Şəki, Tovuz) - sahə, əkin sahəsi. - *Gedəx' zəmi həndinə su buraxax;* - *Mən hənd qarao:ulçusuyam* (Qazax); - *Çəltiy həndimiz gənə bildirki yerdədi* (Şəki).

HƏND II (Daşkəsən, Goranboy) - divar. - *Dühar da deyrəx', hənd də deyrəx'* (Daşkəsən); - *Öyün dört həndi olur* (Goranboy).

HƏNDİR-HAMAR (Kürdəmir) - çala-çuxur. - *Yollar həndir-hamardı, maşınnar çətin işdi:r.*

HƏNƏ (Salyan) - alçaqboy. - *Hənə adam uşağ kimi görünər.*

HƏNƏX'-HƏNƏX' (Ağstafa, Daşkəsən, Gədəbəy, Goranboy, Xanlar, Mingəçevir) - yavaş-yavaş. - *Xəsədə oluf qalxanda hənəx'-hənəx' yerey;* - *Qoja adam hənəx'-hənəx' gəzər* (Daşkəsən).

HƏNƏQIRNA (Culfa) - üzüm növü.

HƏNƏ-MƏNƏ (Qazax) - ele-bele.

HƏNG I (Xanlar, Qax) - 1. musiqi; 2. toylarda rəqs etmək üçün çalğıçılara verilən sıfariş (Xanlar, Qax); *Cəfər əmi, bir həngini deginən, çıx ortaya, şavaş verəy* (Xanlar).

HƏNG II (Oğuz) - kimi, təhər.

HƏNGAMA (Bərdə, Cəbrayıllı, Mingəçevir, Oğuz, Tərtər) - həncama. - *Həngama qapımı saxlıyır* (Bərdə); - *Həngama qapıda-pəncərədə olur* (Oğuz);

- *Qapıya həngama virdilər* (Cəbrayıl).

HƏNGAMATALAF (Megri) - hövsələsiz. - *Beçara Qara dayım bir həngamatalaf kişiyidi.*

HƏNGAMDAR (Salyan) - bağ-baxçanı sulayan, suçu.

HƏNGƏMƏ (Ağdam, Qazax) - *bax həngama.*

HƏNGƏS (Kürdəmir) - həmin. - *Həngəs o adamdı Vahid qarşılığı.*

HƏNGİ (Qazax) - *bax həng* II. - *Sən də mən həngi boşdu tüşüfsən.*

HƏNİ I (Salyan) - *bax hənə.* - həni adam biccə olar.

HƏNİ II (Füzuli) - danışqan. - *Ay həni, ta bəsdi.*

HƏNİRSİZ (Qax) - nəhəng.

HƏNİR-ÜNÜR (Tovuz) - çör-çöp. - *A:z, ordan bir az hənir-ünür gəti, qoy ajax gur yansın.*

HƏNİS (Ağbaba) - *bax həniz.* - *Hənis o adamdı ki, heş nə bilmir.*

HƏNİZ (Goranboy) - həmin. - *Sənə söylədiyim əhvalat həniz bu şəxsin haqqında idi.*

HƏNO: (Göyçay) - 1. təndir və ya ocaq söndürüldükdən sonra qalan istilik; 2. hərərət. - *Təndiri söndürmişəm, gənə həno:i çıxır.*

HƏNÖ:R (Salyan) - *bax həno:.* - *Uzağdan adımı hənö:r virir.*

HƏNT (Gədəbəy, Qax) - *bax hənd*. - *Həntdə çıxmu adam varyidi bü:nnəri?* (Gədəbəy).

HƏNTƏM (Qazax) - şikəst.

HƏNTƏRƏMSİZ (Şəki) - pis, xoşa gəlməyən. - *Həntərəmsiz bir şey alıtdı.*

HƏNURTİ (Lənkəran) - 1. hərərət; 2. istilik.

HƏNÜR (Kürdəmir) - *bax həno:.* - *Ocağın hənürü dəydikcən yuxum gəlirdi.*

HƏNZƏT (Kürdəmir) - məhz. - *Hənzət, mən diyən bidi.*

HƏPÇİ (Xanlar) - gopçu. - *Məsələn, mən öydə çox danışram, arvat*

qayıdır ki, ay hənci oğlu, az danışsana.

HƏPÇUŞ (Lənkəran) - çugun tava.

- *Həpçushi yu, indi balığ qo:racıyəm.*

HƏPƏLƏMƏG (Bakı) - çörəyi ovub tökmək.

HƏPİRTİMİŞ (Göyçay) - qocalıb əldən düşmüş.

HƏPRİX' (Goranboy) - qocalıb əldən düşmüş. - *yəsme:il həprix' adamdı.*

HƏPRİM (Mingəçevir) - qocalıb əldən düşmüş.

HƏPRİMƏK (Şərur) - 1. qocalmaq; 2. qocalıb əldən düşmək. - *Ay bala, mən indi çox həprimişəm.*

HƏPSƏNMƏX' (Balakən) - hədələmək.

HƏRASAN (Lənkəran) - hövlnak.

- *Yoxidən hərasan oyandım, heç kəs yox idı.*

HƏRBƏ-HƏMƏDAN (Şamaxı) - hədə-qorxu. <>**Hərbə-həmədan** gəlmək. - hədə-qorxu gəlmək. - *Nə hərbə-həmədan gəlirsən, sənnən qorxan yoxdu.*

HƏRBƏLƏMƏX' (Qarakilsə) - hədə-qorxu gəlmək. - *Billar məni hərbəliyir, dedim, dəvrmiş, qaçaciyam.*

HƏRDƏMLİ (İmisi) - sürətli <at>. - *Bu at onnan hərdəmlidi.*

HƏRƏ I (Cəlilabad, Əli Bayramlı) - böyük mişar. - *Hərə biz deyiig iri mişar oley ona* (Cəlilabad).

HƏRƏ II (Kürdəmir, Salyan) - cərgə, sıra. - *İki hərə bossan əkmişəm.* - *Qalxozi pambığlı hərəynən əkib* (Kürdəmir).

HƏRƏ III (Salyan) - kotanın açıldığı şirrim.

HƏRƏ IV (Culfa, Qarakilsə) - taxça, rəf. - *Hərəyə samavar-istəkan, nəmnə qoyarix;* - *Hərə duharda olar, ora qab-qasıx qoyarix;* - *Hərə axçadan qəvliyətdi olur* (Culfa).

HƏRƏBAŞ (Culfa) - şumlanmış sahələrin arasında qalan xam yer. - *Cüt döndənə hərəbaş qalır, əkilmir.*

HƏRƏKAR (Cəbrayıl) - oraq. -

hərəkət-hərəkət

Hərəkarın dişdəri korşub, ot kəsmir.

HƏRƏKƏT-HƏRƏKƏT (Qəbələ)

- tez-tez. - *Mən hərəkət-hərəkət işdi:rəm.*

HƏRƏM (Hamamlı, Qazax) - qəbrin, qəbristanlığın ətrafına çəkilən hasar. - *Hasan dədəsinin qavrunın qırā:na hərəm çəx'dirif* (Hamamlı); - *Bu qəvirsənməğin hərəmi niyə yoxdu* (Qazax).

HƏRƏTSİ (Qax) - saxsı su qabı.

HƏRƏVAN (Ağdam) - axur.

HƏRƏVAŞ (Naxçıvan) - *bax* haraxaş. - *Bu il meyvə hərəvaş yetişir.*

HƏRƏY (Ordubad) - buğda növü.

- *Hərəy qılçuxsız olar, sümübülləri olar, ağ olar.*

HƏRF (Oğuz) - ərp.

HƏRFLƏMƏX' (Oğuz) - 1. ərp bağlamaq; 2. kiflənmək. - *Qatix hərfli:f.*

HƏRHO:Ş (Qazax) - ədviyyə. - *Ətə bir eż hərho:ş tök.*

HƏRİFANƏ: HƏRİFANƏ ELƏMƏX (Meğri) - şərikli mal (ət, meyvə) bərabər bölmək. - *Saminin düyəsinin ətin hərifanə elədix.*

HƏRKƏSDƏ (Qazax, Tovuz) - hər kəs. - *Hərkəsdə öz qavağındakını yisin* (Tovuz).

HƏRKƏSDİ (İmişli) - *bax* hərkəsde. - *Hərkəsdi getdi öz yerinə yatdı.*

HƏRKİŞDƏ (Mingəçevir) - *bax* hərkəsde.

HƏRQAZDA (Çəmbərək) - hər kəs. - *Hərqazda özünə bir qız tafdi, sən hələ saylıyif-boyluyrsan.*

HƏRLƏNG (Quba) - çarx <arabada>. - *Ərəbənün hərləngi sinmişdi.*

HƏRNƏT (Hamamlı) - əkilmış yerlərin arasında qalan əkilməmiş torpaq. - *Əkin yellərin arasında əkilməyən yere hərnət de:rix'; hərnətdə ot bitər.*

HƏRNƏVÜC (Qax) - soxulcan. - *Yağışdan so:ra çoxlu hərnəvüc çıxdı.*

HƏRRƏ I (Bakı, Əli Bayramlı, Quba, Salyan) - *bax hərə I. - Oğlum, get Qurbangılın hərəsin gəti* (Əli Bayramlı).

HƏRRƏ II (Salyan) - doğru, düzgün. - *Əvəz hərrə danışındı.*

HƏRRƏ-HÜRRƏ (Çəmbərək) - çək-çevir. - *Qara Vəlinin hərə-hürrəsi fatmanisiy genitməx'di.*

HƏRRƏMƏ (Balakən, Mingəçevir) - ətraf, dövər. - *Aymın hərrəməsinə çoxlu adam yiğilmişdi* (Balakən).

HƏRRƏMƏX' (Qarəkilsə) - güdmək, arxasına düşmək. - *O vədə mənim əmimi də hərri:llər aparalar, baxtı gətdi, dayna.*

HƏRRƏSİFƏT (Salyan) - doğrudanışan. - *Nəsir hərrəsifət adamdu.*

HƏRRƏŞƏN (Sabirabad) - bolluq, çoxluq.

HƏRSİMPƏRS (Qazax) - məst. <**Hərsimpərs olmax** - məst olmaq. - *Qayğanaxdan oxartana ye:f kin, hərsimpərs oluf.*

HƏRSİPƏRS (Şəki) - *bax* hərsimpərs. <**Hərsipərs olmax** - *bax* hərsimpərs **olmax**. - *O qədər yimişəm, lap hərsipərs olmuşam.*

HƏRTDƏMƏX' (Qarəkilsə) - hürmək. - *İt kimi hərtdiyir.*

HƏRTDƏNMƏX' (Naxçıvan) - qışqırmaq, bağırmaq. - *Hərtdənməx' lazım dəyil.*

HƏRTƏ: HƏRTƏ VERMƏG (Cəlilabad) - itirmək, bada vermek. - *Otuz birinci ildən üzü bərü mənim əzyətimi hərtə verməz.*

HƏRVƏDƏ (Qazax) - 1. hərgah; 2. hər vaxt. - *Hərvədə məni görsəñ, onda də:rsəñ.*

HƏS (Qarəkilsə) - kətənin içində qoyulan ədviyyat.

HƏSAB (Cənubi Azərbaycan) - çirkli su. - *Həsabin aparub çölə tökdün?*

HƏSBƏ (Ordubad) - xəstəlik adı <insanda>. <**Həsbə tutmağ** - həsbə xəstəliyinə tutulmaq. - *Onu görüm həsbə tutsun.*

HƏSƏKLƏMƏX' (Gədəbəy) - tövşümək. - *Bir də gördüm, Ali budu*

həsəkliyif yanına çıxdı.

HƏS-HÜS I (Lənkəran) - qanmaz.

- *Qoy sözimizi deyəy də, sən lap həs-hüssən ki!*

HƏS-HÜS II (Lənkəran, Salyan) - him-cim. *Keydi, həs-hüs bilmir* (Lənkəran); - *Məclisdə həmişə çox danışırsan, həs-hüs qammırsan* (Salyan).

HƏSİ (Ağdam, Cəbrayıl, Çəmberək, Füzuli, Gədəbəy) - süd və undan birişilən duru xörək. - *Çovannar yiğilib hə:si bişirillər* (Füzuli); - *Nənə, birez hə:si bişti, içər'* (Cəbrayıl); - *hə:siyi qış yi:eller* (Gədəbəy).

HƏSİRXANA (Qarakilsə) - zeyərek <dərman bitkisi> hazırlanan yer. - *Həsirxana zə:rəx' döyülen yerdidi, oda:; yeri qalır.*

HƏSRAL (Oğuz) - yabanı bitki adı. - *Həsrəl əkində olur, heyvan yimiyyən seydi.*

HƏSRİMƏK (Göyçay) - 1. hirs-lənmək; 2. coşmaq.

HƏŞ (Qazax, Zaqatala) - zibil, törtöküntü. - *Ayibdi, həsi təmizlə* (Zaqatala).

HƏŞAVAR (Zərdab) - zir-zibil, çör-cöp. - *Ay qız, Sabigə, o həşəvari yiğ xaralın arasına, apar tök çəpərdən çölə.*

HƏŞDARXAN (Ucar) - hind-toyuğu. - *Həşdarxanın eti* çox yeməlidir.

HƏŞDƏMƏX' (Gədəbəy) - bərk çalışmaq.

HƏŞƏ-HEYVƏR (Ucar) - qətiyyən. - *Mənim bu işdən həşə-heyvər xəberim yoxdu.*

HƏŞƏLƏMƏK (Bakı, Lənkəran) - danmaq. - *Sözüvi niyə həşəliyirsən, düz danış* (Lenkəran); - *Sən də day bəsdü da, hər nə oldi həşələmə bizdən* (Bakı).

HƏŞƏLƏT (Kürdəmir) - yorğan-döşək.

HƏŞƏLGƏ (Tərtər) - gizli yer. - *Oğru da, məllar da həşəlgədə olur.*

HƏŞƏN (Bakı, Mingəçevir, Oğuz, Salyan, Şəki) - döymək üçün xırmana tökülen taxıl dərzi. - *Xırmani çox*

bafeynən, həşəni az bafeynən döyüllər (Şəki); - *Həşəni so:rullar, taxıl bir yana çıxır, saman bir yana* (Oğuz).

HƏŞƏRİ I (Zəngilan) - forslu.

HƏŞƏRİ II (Ağdam, Gəncə) 1. dalaşqan, davakar (Gəncə); 2. həyasız, çığır-bağır salan (Ağdam). - *A:z, o, həşəridi, gə bəri, ona qoşulma.*

HƏŞƏVAR (Göyçay, Kürdəmir, Şəki) - *bax həşavar. - Həşəvarın hamsini tutla;* - *Buğdə:n həşəvari çoxdu* (Şəki); - *Tölədən çıxan həşəvari çölə atırx* (Kürdəmir).

HƏŞƏVARI (Oğuz) - *bax həşavar. - Xırmando so:rurux, yel həşəvarını aparır, qalır təmiz dən.*

HƏŞƏVƏR (Şəki) - *bax həşavar. - Taxılın həşəverini təmizdiyif, tavaxliyif, yiğillər.*

HƏŞHÜŞ (Bakı) - *bax həşoş.*

HƏŞİR-HEYMƏ (Cəbrayıl) - dağınış.

HƏŞİR: HƏŞİR GƏLMƏK (Kürdəmir) - canfəşanlıq etmək. - *Sabahdan axşamacañ həşir gəlib, bir şey yoxdu.*

HƏŞİVƏR (Kürdəmir) - hay-küy. - *Simaya dedim, bir həşivər saldı ki, gəl ki, görəsən.*

HƏŞLƏMƏX' (Meğri) - 1. aşıb-daşmaq. - *Əvez həşlənif, elə bil dəli at kimin göyünən gedir.*

HƏŞOŞ (Xaçmaz, Oğuz) - xuruş, plovun qarası. - *Plovun həşoşun yaxşı düzəldin* (Oğuz).

HƏŞTƏRXAN (Göyçay) - hind-toyuğu.

HƏT I (Dərbənd) - hovuz. - *Gomişləri hətdən suluyədəm.*

HƏT II (Qax) - altı yamaqlı corab.

HƏTBAS (Ordubad) - toyda yiğilan pul.

HƏTƏL (Qax) - ev ayaqqabısı.

HƏTƏM (Gədəbəy, Şamaxı) - əliaçıq. - *Həsən hətəm adamdı* (Şamaxı).

HƏTƏMLİK (Şamaxı) - əliaçıqlıq. <>**Hətəmlig etmək** - əliaçıqlıq etmək.

- Nə hətəmlilik elirsən?

HƏT-HÜT (Gədəbəy) - anlaşıqsız və iti danişan. - *Hət-hütün biridi, bir isvatnan danişa bilermi kin, nişə bilesən başa.*

HƏTÜYLÜ (Cəbrayıl) - tələsik, başdansovdu.

HƏVƏ I (Ağcabədi, Basarkeçər, Bərdə, Dərbənd, Əli Bayramlı, Xanlar, Laçın, Şamaxı, Şahbuz, Şəmkir, Tərtər, Tovuz, Zəngilan, Zərdab) - hananın iplərini vurub bərkitmək üçün dişli alət. - *Kirkit maral buynuzunnan olur, həvə ağasdən* (Basarkeçər); - *Həvə dəmirdən olur, özü də dişdi* (Zəngilan); <>**Həvə vurmax** (Laçın, Mərəzə, Şahbuz, Zərdab) - pałaz, xalça toxumaq. - *Bu gün həvə vurmaxdan yoruldum* (Zərdab).

HƏVƏ II (Qax) - mərcimək. - *Həvəli xingal pişirəcə:x.*

HƏVƏ-CÜVƏ (Bakı) - dərman bitkisi adı.

HƏVƏDİŞ (Kürdəmir, Saatlı) - iridişli <adam>. *Həvədis adamın gülüşünnən olmaz* (Kürdəmir).

HƏVƏN I (Tovuz) - mal yatan yer.

HƏVƏN II (Gəncə) - oyun zamanı uşaqların toplaşdıqları yer. - *Uşaxlar, həvənimiz dəmin dalı olsun!*

HƏVƏN III (Daşkəsən) - çilingağac oyunu zamanı yerde çəkilmiş xətt. - *Qördü rəmű, mə:m ciliyim həvənnən qəridə duroy həməşə.*

HƏVƏNG (Borçalı) - tütin yiğimi.

HƏVGƏ (Ağdam, Cəbrayıl, Goranboy, Oğuz) - *bax həbgə*. - *Vəli həvgəni eşşəyin üsdünə aşırdı* (Cəbrayıl).

HƏVİC (Qax) - xuruş.

HƏVİG (Şahbuz) - hayif. <>**Həvigi gəlməx'** - hayifi gəlmək. - *Həvigim gəldi, atmadım.*

HƏVİX' (Şahbuz) - *bax həvig*. - *Həvig' sənənən.*

HƏVİL (Goranboy) - sırtıq. - *O cox həvil adamdı.*

HƏVİR (Meğri, Salyan) - bir-

birinə öyrəşən və eyni şəraitdə böyüyen <itlər>. - *Həvir itdər olur ki, canavara gullə kimi təpilillər* (Meğri). <>**Həvir eləməx'** (Qax) - qarışmaq. - *Çeyin qırğındında ərəvuç lap həvir eliy.*

HƏVİRƏŞMƏX' (Qarakilsə, Zəngilan) - dostlaşmaq, yaxınlaşmaq, birləşmək, <heyvanlara aiddir>. - *İki-iüş zurpi itidi, həvirrəşib düşmüşdü üsdümə* (Zəngilan).

HƏVİŞ (Cəbrayıl, Qax) - nəm, yaş. - *Odun həvişdi, yanmır* (Cəbrayıl).

HƏVLƏ (İmişli) - *bax habla*.

HƏVRƏ (Ordubad) - cir, yabanı <meyvə>. - *Həvrə alça Bələvəndə çox olur*; - *Bizim tərəflərdə həvrə tut da olur.*

HƏYBƏ (Cəlilabad) - sarımsağın oxşar bitki.

HƏYƏ (Naxçıvan) - əger. - *Həyə gəlsə, mən də cedərəm.*

HƏYXIRTI (Meğri) - bəlgəm.

HƏYİN (Şəki) - indi. - *Oturun, Vədut da həyin gələr.*

HƏYLƏNCİX' (Naxçıvan) - elə; o cür. - *Həyləncix' iş olar?*

HƏYRAM (Qax) - qanmaz.

HƏZAZ (Ordubad) - dağsoğanı. - *Dağdan yeməyin çoxluca həzaz yiğdim.*

HƏZƏRPAŞA (Şamaxı) - *bax hazarpeşa.*

HƏZƏRPEŞƏ (Əli Bayramlı) - *bax hazarpeşe.*

HIÇA (Lənkəran) - ağaçın nazik, cavan budağı, zoğ.

HILIXLI (Ağbaba) - xəstə. - *Hilixli İskəndər rayonda işdiyir.*

HILMIĞ (Əli Bayramlı) - 1. boğaz; 2. hülqum. - *Ət yaxşı bisəməmişdi, ona görə hilmiğimnan çox çətinlik nənə aşındı.*

HINDAMIRA (Lənkəran) - *bax hindamiro.*

HINDİL (Astara, Lənkəran, Məsali) - *bax hindil.* - *Ürəgim hindil issiyir* (Lənkəran).

HINQA (Şəki) - *bax hənqa.*

HINRIMAX (Ağdaş) - astadan kişnemek. - *At elə kin, yemək görür, başdiyir hinrimağ'a.*

HINTIL: HINTIL ELƏMƏX' (Meğri) - bəxtəver etmək. - *Baci: hintil eləmisən, qalif qərdəsiñ; - Əy bala, uxıyb-uxıyb bizi hintil eleyacaxsañ?*

HINZIR (Kurdəmir) - çoxyeyən >adam>.

HIR I (Kurdəmir) - hünər. - *Tay əvvəlki hirim qalmayıb, qocalmışam.*

HIR II (Bolnisi, Çembərek) - axmaq.

HIR III (Lerik) - narın yağış. - *Uşaqlar, hir gəlir.*

HIRDABI (Lənkəran) - toyqabağı oğlan evindən qız evinə gedərkən yüngül musiqi ilə müşayiyət edilən mərasim.

HIRIX I (Tovuz) - cüssəli. - *Əli yaman hurix adamdı.*

HIRIX II (Beyləgan) - qanacaqsız, qanmaz.

HIRIN-ZIRIN (Tovuz) - qaşqaqlı, qaraqabaq. \Leftrightarrow **Hirin-zırın olmax - qaşqabaq sallamaq.** - *Niyə yenə hirin-zırın olufsən?*

HIRMANNIX (Zaqatala) - qalın kolluq.

HIRMİMİŞ (Saath) - harınlaşmış.

HIRRIŞDIĞ (Lənkəran) - keçilməz kolluq.

HIRSIZ I (Gəncə, Xanlar) - zorlu, güclü. - *Hırsız adam zorru olar* (Xanlar); - *Hırsız adəmi birəz tüşümməz heysav eliyillər* (Gəncə).

HIRSIZ II (Saatlı) - yerli-yersiz hərəkət edən.

HIRSIZ III (Sabirabad) - fərasətsiz, aciz. - *Sənnənən hırsız adəm görməmişəm.*

HIRZIMANNIX (Balakən) - meşənin çətin keçilən yeri.

HİBOB (Bolnisi, Borçalı) - şanapipik. - *Hibob hiç kimə zərəl verməz* (Borçalı).

HİBOP (Başkeçid, Borçalı, Qa-

zax) - *bax hibob.* - *Hibop başı pompilli quşdu* (Borçalı).

HİD (Qax, Zaqtala) - peyin.

HİDRƏ (Ağcabədi, Goranboy) - hərzə. - *Hidrə olma, bəsdi* (Goranboy); - *Soltan bəy hidrə danışdırı* (Ağcabədi).

HİDRƏCAVAB (Ağcabədi) - hərzəcavab. - *Arasbar kəndində hidrəcavab adamlar çox oluf.*

HİDRƏCAVAF (Gəncə) - *bax hidrəcavab.*

HİDRƏLİK (Ağcabədi) - hərzəlik.

HİJMLƏ (Çembərek) - zərbə, var qüvvəsi ilə. - *Ali məni hijmlə vurdu.*

HİJMƏNƏN (Çembərek) - *bax hijmələ.* - *Yüz kiloy duz qaldıdim axşam hijmənən, indi belim ağrıyrı.*

HİL I (Lənkəran, Şəki) - *bax hel II.*

HİL II (Şəki) - kelek. \Leftrightarrow **Hil gəlmax - kelək gəlmək.** - *Olar bir-birinə hil gəlifdi; - İstədi maşa hil gəlsin.*

HİLİ-HİLİ (Lənkəran) - uşaq oyunu adı.

HİLLƏ (Gədəbəy, Şamaxı) - 1. xəstəlik, dərd-bəla; 2. ağrı. - *Canimin hilləsinnən yatammamışam be:ja* (Gədəbəy); \Leftrightarrow **Hillə tapmağ** (Şamaxı) - dərd-bəla tapmaq. - *Bədənim bu ildən hillə tapıb.*

HİLLƏQABAX (Mingəçevir) - dik almı.

HİLLƏMƏK (Lənkəran) - itələmək. - *Bi bax Şaxı necə hillədi, yixdi.*

HİLMƏK (Biləsuvar) - tezaçılan düyün. \Leftrightarrow **Hilmək vırmağ** - düyün vurmaq. - *İpi hilmək vir daniya.*

HİM I (Başkeçid, Borçalı, Culfa, Gədəbəy, Kəlbəcər, Naxçıvan, Ordubad, Şamaxı) - bünövrə, özül, əsas. - *Əvvəl himi atıram, so:ra daşınan himin doldururam* (Ordubad); - *Tufarin himin dərin qoy, möhkəm olsun* (Başkeçid).

HİM II (Bakı, Borçalı, Gədəbəy, Masallı, Mingəçevir, Oğuz) - qaş-gözəl edilən işarə. - *Bir himnən başa düşəcək'*

(Oğuz); - *Elezə himnən biz də başa tüşö:yrüx'* (Gədəbəy); <>**HİM** elemək (Masallı, Beyləqan) - qaş-gözlə işara etmək. - *Yanuma gəlmək üçün İskəndərə him elədim* (Masallı).

HİN (Qazax, Tovuz) - 1. mağara (Qazax); 2. hisli daxma (Tovuz).

HİNCƏVARA (Zaqatala) - *bax incavara*.

HİNDİL (Ordubad) - böyürtkən. - *Hindildən yaxşı mürəbbə olur.*

HİNDİRABADI (Bakı) - təlxək.

HİNDİRƏNQUŞ (Ağdam) - uşaq oyunu adı.

HİNGİLƏGOJ (Qazax) - uşaq oyunu adı. - *Qurşanıflar hingiləğja, mal da qalıf başdı-başına.*

HİNGİLİ (Qax) - xəmir xörəyi.

HİNGİLİMLƏŞMƏX'

(Basarkeçər) - mazaqlaşmaq. - *Uşaxlar qapıda hingilimləşilərlər.*

HİNGİLLƏMƏX' (Ağbaba) - şitşit gülmək. - *Nəyə hingilliyyirsən??!*

HİNGİRRƏMƏX' (Qazax) - əl çəkməmək.

HİNİ (Kürdəmir) - ağaçanad.

HİNTİL-MİNTİL: **HİNTİL-**

MİNTİL OLMAX (Qazax) - sərxoş kim olmaq. - *Gün vuruf, gədə hintil-mintil oluf.*

HİNT-MİNT (Qazax) - eynilə, tamamilə. - *Oğlu hint-mint özüdü.*

HİINPUT (Mingəçevir) - eynilə, tamamilə. - *Bu, hintput Nərimandi.*

HİNZAN (Yerevan) - koma <üzüm asıb saxlamaq üçün>. - *Hinzanın qapısın bağla;* - Ay qız yağış yağır, üzümü hinzana yiğ.

HİNZAR (Lənkəran) - yanıq. - *Hinzar ini gəlir, dur bi bax.*

HİPOP (Şərur) - *bax hibob.*

HİRİX' (Qazax) - iri gövdəli, sallaq quyuqlu cins qoyun. - *Hirix' qoyunun yunu seyrəy olor.*

HİVƏ (Çəmbərək, Qazax) - halal. <>**Hivə olmax** - halal olmaq. - *Yediyin çörəx' hivən olsun* (Çəmbərək); - *Çörəyim*

sənə hivə olsun (Qazax).

HO: I (İmişli) - şış. - *Əyağının ho:i alınıp.*

HO: II (Ağdam, Mingəçevir) - iməcilik, <kollektiv> kömək. - *Qonum-qonşunu yiğirix kin, mə: ho:a gəlin, taxılı piçəx'.* <> **Hosuna çatmax** (Mingəçevir) - köməyinə çatmak.

HO: III (Dərbənd, Tabasaran) - o. - **Ho** kəndi görürsənmi? (Dərbənd).

HOAR (Tovuz) - pərdinin üzərinə döşənən çırçı. - *Hoarı qalın qoyun kin, damcı dammasın.*

HOÇ-HOÇI (Lənkəran) - sözgəzdirən, aravuran. - *Hoç-hoçi Tuğra zəhləmi aparır.*

HOÇ-HOÇILIĞ (Lənkəran) - sözgəzdirmə, aravurma. <>**Hoç-hoçılığ eleməg** - söz gəzdirmək, ara vurmaq.

HOÇU (Gədəbəy) - köməkçi. - *Hoçum var, qartofun divini doldurduaram.*

HODAX I (Basarkeçər, Borçalı, Qazax, Tovuz) - kotana və s. qoşulan üç cüt öküzün birinci cütü. - *Birinci cütə - hodax, ikinci cütə - qaraqayış, üçüncü cütə - hörük' de:rix'* (Qazax).

HODAX II (Basarkeçər, Bərdə, Gədəbəy, Qarakilsə) - kotana qoşulmuş öküzleri sürən cütçü. - *Həsən əmi, hodağın kimdi?* (Basarkeçər); - *hodax se:r tezdən tarlaya getdi* (Bərdə).

HODAXÇI (Ağdam, Başkeçid, Borçalı, Gədəbəy, Goranboy) - *bax hodax II - Məşgəl tutana deyiflər, hodaxçı sürənə* (Gədəbəy); - *Hodaxçı öküzdəri sürür* (Goranboy); - *Hodaxçı ulağın boyunduruğu ısdə oturordu* (Borçalı).

HODUBALA (Tovuz) - oyuncaq. - *Mən sənə hodubala zad deyiləm.*

HOFDURMA (Goranboy) - xörək adı.

HO:ĞAT (Qazax) - taqət, güc. - *Ho:ğatın kəsilmeyif ha.*

HO: HO ÇƏKMEG (Bakı) - hücum etmək.

HOXRAMMAX (Daşkəsən) -

astadan kişnəmək. - *Ata arpa vereydim, indi də aparanda hoxrandı;* - *At alıf hoxraney, apar ona bıraz ot at.*

HO:XURUX (Bolnisi) - ağacın qovu.

HOQQA I (Culfa, Naxçıvan) - bir kiloqram. - *Hoqqa dövri-qədimdə işlənərdi* (Culfa); - *Yarım hoqqa yarım kilodu* (Naxçıvan).

HOQQA II (Tovuz) - mürəkkəb-qabı.

HOQQAR I (Bərdə, Çəmbərək, Gədəbəy, Goranboy, Kəlbəcər, Qazax) - uzun <adam>. - *Əhməd hoqqarın biridi* (Kəlbəcər); - *Hoqqar adamın xəsyəti yava olor* (Gədəbəy); - *Boran hoqqar adamdı* (Bərdə).

HOQQAR II (Borçalı, Qazax) - dovdağa bənzər quş adı. - *Hoqqar uzunboğaz, hündür bir quşdu, balıx yediyinnən balığudan da de:llər* (Qazax); - *Hoqqar quşdu, dimdiyi, boynu uzun, qışdırı da uzun olur* (Borçalı).

HOL (Naxçıvan, Şərur) - fırfıra. - *Hol taxtadan olar ucunda balaca mismar olar* (Naxçıvan); - *Holu uşaxlar işlədər* (Naxçıvan).

HO:LAMAĞ (İmişli) - *bax hovlamax.* - *Yarani gözzə, ho:lamasun.*

HOLAN (İmişli) - hünər. - *Kişidə gərək holan olsun.*

HOLANSIZ (İmişli) - 1. hünərsiz; 2. tənbəl. - *O, holansızın biridi, iş görməz.*

HO:LAVAR (Laçın) - əkin vaxtı oxunan mahnı.

HOLOLO (Qazax) - əkin vaxtı oxunan mahnı. - *Ə bura dərəbəyləx' ha döy hololo də:sən.*

HOMA (Ucar) - topa. - *Bü:n bir homa ot yiğmişam.*

HOMALAMAX (Ucar) - topalamaq. - *Sən çalan otu mən homaladım.* - *Biğdəni homala, əmbiz elə.*

HOMPOLOV (Zaqatala) - 1. yekəqarın. - *Hompolov adam ağır yeriyər;* 2. tamahkar. - *İlyas hompolovdi diyə*

dükannan çıxardılar.

HONAZ (Qarakilsə) - zəminin biçilməmiş hissəsinə tərəf dayanan birinci adam.

HONDA (Oğuz) - orada.

HOP I (Cəbrayıl) - yabanı bitki adı. - *Hopu mallar yaxşı yeyir.*

HOP II (Borçalı, Daşkəsən, Gədəbəy, Tovuz) - kotanın torpağı çevirən hissəsi, ucu. - *Hop eləjə düz dəmir oloy, qırxaxları əynəx'li oloy, uju da zoddammış oloy* (Daşkəsən); - *Qılıc yarer, hop döndərer* (Borçalı); - *Kotanın hopunu itiləmək lazımdı* (Tovuz).

HOPBA (Oğuz) - qoz, lobya və düyündən hazırlanan xörək adı. - *Hopba bışırıflar, gedəx', yə:x'.*

HOPBACA (Sabirabad, Şahbuz) - *bax hopbaja.* - *Payız hopbaca yeməli olur* (Şahbuz). ◊**Hopbaca eləməx'** (Gədəbəy) - körpə uşağı atıb-tutmaq. - *Gəl səni hopbaca ele:m, ay cirtdanım.*

HOPBAJA (Ağcabədi, Zərdab) - südlü aş. - *Bu gün hopbaja bışirmışdix'* (Ağcabədi).

HOPHOP (Goranboy) - *bax hibob.*

HOPHOPU (Göyçay) - *bax hibob.* - *Öyin dalında hophopular özdəriyçin gəzişillər.*

HOPURDAMAĞ (Lənkəran) - çeynəmədən udmaq. - *Əli aşı hoppurdur.*

HOPURTAN (Lənkəran) - suçəkən, qurudan.

HOR I (Xanlar, Tovuz) - tərkibində yağı az olan və ya yaxşı qaynadılmayan ayrıandan əmələ gələn pis keyfiyyətli şor. - *Şoru çürüdüllər, onun üzü hor oloy* (Xanlar); - *Ayrani yaxşı çürütmüyüfsən də:n hor oldu;* *A:z, ayranın özü:n yağı azyidi, ona görə dənəvər yox, hor oluf* (Tovuz).

HOR II (Meğri, Şamaxı, Zəngilan) - 1. içərisinə qab-qacaq yiğilan iri xurcun (Meğri, Zəngilan). - *Hora qab-qacaq yiğallardı dağa gedəndə* (Zəngilan); 2. kisə. - *Bu, hor çüyaldi, munu Mələx' fağır toxuyup* (Meğri).

HOR III (Cəlilabad) - balqabağdan hazırlanan duru xörək.

HORANDA (Salyan) - israfçı. - *Horanda:dam öy qurammaz.*

HORANHORT (Başkeçid) - düyüdən hazırlanan duru xörək.

HOR-HOR (Füzuli) - az-az, yavaş-yavaş. - *Hor-hor işdi:rix'.*

HOR-HORİ I (Salyan) - üzülmüş <parça>. - *Hor-hori parçanın da:mi <davamı> az olar.*

HOR-HORİ II (Salyan) - hərzə-danişan. - *Hor-hori adam pisdi.*

HORHOYUŞ (Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax) - dərman bitkisinin qaynadılmasından alınan su. - *Zeynaf qarı horhoyuş qayrdı, Əx'bəri ćimizdiridi* (Çəmbərək); - *Dünən Əlini horhoyuş suyunan ćimizdirdim* (Qazax).

HORSƏLİ (Gədəbəy) - ağırtəbiətli adam.

HORTDAĞ (Salyan) - ovurtdaq, yanaq sümükleri. - *Qız oxartə arığdı ki, hortdağları çıxıb.*

HORTDAMA (Şahbuz) - süd və çörəkdən hazırlanan duru xörək.

HO:RUBƏRİ (Ağdaş) - israfçı. - *Fatmanisə yaman ho:rubəri arvaddı, iki kilo eti bir dəfədə pişirir.*

HORUX I (Cəbaryıl, İmişli, Kəlbəcər, Tərtər, Tovuz) - pintl. - *Əhmədin qızı çox horuxdu* (Kəlbəcər).

HORUX II (Cəbrayıł) - möhkəm ip.

HO:SAR (Salyan) - noxta <dəvədə>. - *Dəvənin ho:sarı uzun olar.*

HOŞ (Çəmbərək, Gədəbəy, Kəlbəcər, Qarakilsə) - yeri əkən zaman kotanın ilişdiyi daş. - *Kotan hoşa ilişdi* (Gədəbəy).

HOŞDU (Laçın) - daşlıq yer. - *Bura çox hoşdu yerdi, kotanın ağızı ilişir.*

HOŞULUM (Şəki) - xeyirsiz, xeyirverməz. - *İsbəndiyar hoşulum adamdi, unnan xeyir görən olmaz.*

HOT: HOT OLMAX (Qarakilsə) - yeyilib qurtarmaq. - *Çoxdan hot olup,*

bir dənəsi də qalmayıp.

HOTİ-HOTİ (Salyan) - tez-tez danışan. - *Həsən çox hoti-hoti adamdı.*

HOV (Şəki) - Kömək. - *Zavta həmməşə adamin hovuna çatandı.*

HOVALA (Meğri) - *bax havala I.*

HOVLAMAX (Ağcabədi) - iltihab etmək. - *Yaram hovluyuf.*

HOVOTU (Basarkeçər) - yabanı dərman bitkisinin adı. - *Hovotu - yara xarav oluf hovluyanda, onun xasılıq qayrillar, yara:n üsdürən qoyullar.*

HOVUŞ (Qax) - daş.

HO:UGƏ (İmişli) - fasilə, tənəffüs. - *Ho:ugədə ata arpa verərdük.*

HO:URĞALANMAX (Kəlbəcər) - təpinmək. - *Nə üstümə ho:urğalanırsa şə?*

HOY I (Başkeçid, Gədəbəy, Qazax) - *bax ho: II. - Hoy lazımdı kim, tez tikəx' toyluyu* (Gədəbəy); - *Keçmişdə taxılı hoynan piçerdix'*. Büyün yiğilif mə:mkin, savah sə:nkin piçerdix', ona hoy de:rdix' (Qazax); - <>**Hoy** eleməx' (Gədəbəy, Qazax, Şəmkir) - <kollektiv> kömək etmək. - *Hoy eli:rdix', damın üsdürən basdırırdix* (Şəmkir); - *Hoy ele:in vuran qardalının alasın* (Gədəbəy).

HOY II (Daşkəsən) - şış. - *Adamin bir yeri kəsiləndə, hoyloyanda sancı çıçayıni qaynadıf, onun quymağıni pişirif yaranın üsdürən qoyursan, hoyunu aler.*

HOYDURSUZ (Qazax) - tərbiyəsiz. - *Bö:y olmuyanda uşax hoydursuz böyyər.*

HOYGAT (Çəmbərək, Qazax) - keyfiyyət. - *Bir ta: ot döyüşmüşüx', amba hoyğatı yoxdu* (Çəmbərək); - *Salonun hoyğatı yoxdu, biyl öncün arıq oldu mal* (Çəmbərək).

HOYXURMAX (Oğuz) - üşüyen zaman əlleri nəfəslə qızdırmaq. - *əllərim bərk üşüyürdü, hoyxurdum bir qədər qızındı.*

HOYLAMAX I (Daşkəsən, Goranboy, Qazax) - *bax hovlamax.* - *Adamin bir yeri kəsiləndə, hoylayanda*

sançı çiçəyini qaynadıf onun quymağını pişirif yaranın üsdünə qoyursaŋ, hoyunu aler (Daşkəsən); - *Yaram hoyluyuf, gülxətmi xamrı qayır qoyax üsdümə* (Goranboy).

HOYLAMAX II (Çəmbərək) - kollektiv kömək eləmək. - *Camahata hoylamax yaxşıdı, tütün təz qutarar.*

HOYLMAMAX (Qazax) - *bax hovlamax.* - *Yaram yaman hoylanıf.*

HOYLU (Basarkeçər) - 1. dalan. - *Öyün hoylusu elə uzundu ki, usax qarannıxda keçə bilmir;* 2.səki. - *Heyvannar hoyluya doluf.*

HOYŞAR (Karvansaray) - bıçaq. - *Hoysarnan kəsif əlini gədə.*

HOYTUĞ (Xanlar) - koğuş. - *Ağajın hoytuğunda quş yuası təfdim.*

HOYUXMAX (Meğri, Naxçıvan) - 1. təəccübəlnəmk; 2. qorxmaq. - *Tunelde top atanda cama:t hoyuxurdu* (Naxçıvan).

HOYUL (Qazax) - həyatyanı sahə. - *Hoyul yerimdə qarpız ex'mışəm.*

HOYUŞ (Qazax) - ədvyye.

HOZA (Berdə, Cəbrayıł, Füzuli, Mingəçevir) - dəyirmən daşını qaldırmaq üçün alet. - *Hozeynan da:rmanın daşın qaldırıv altına dirräq qoyullar* (Berdə); - *Özgə yerin döyməncini hoza ilə döyəllər* (Mingəçevir); - *İslam kişi hozaynan küli çəkdi* (Cəbrayıł).

HOZAKİ (Qəbələ) - qanmaz, kobud. - *Sən lap hozakisən ki!*

HO:ZEGİ (Lənkəran) - *bax hozaki.*

HO:ZƏGİ (Bakı) - *bax hozaki.* - Adə, *ho:zegi, hara soxirsən özüvi.*

HOZİ (Culfa) - qanmaz, kobud. - *Həsən hozı adamı bi gətde.*

HOZİĞİ (Cəbrayıł, Culfa, Salyan) - *bax hozaki.*

HOZİLIX: HOZİLIX ELƏMƏX' (Culfa) - qanmazlıq etmək, kobudluq etmək. - *Kamal hozılıx eliyib qapını sindirdi.*

HOZU (Gədəbəy, Qarakilsə, Meğri, Sabirabad) - *bax hozi.* - *Sən yaman*

hozusan (Sabirabad); - *Nə:η belə hozudu təzə firqəndə* (Gədəbəy).

HÖ:CƏLƏX' (Oğuz) - hövsələsiz.

- *Səbirsizdix'nən bir iş görürsən diyir - hösələy olma!*

HÖDDÖVƏ (Bakı) - kobud, qaba.

HÖ:Ə (Gədəbəy, Hamamlı) - *bax hövə.* - *A Gülbəs, sən alla, six hö:ələ, qoy palaz bərk düşsün, hö:ə xananın canidi* (Gədəbəy), - *Hana hö:əsiz toxummaž* (Hamamlı).

HÖ:ƏR I (Gədəbəy) - ari tutmaq üçün qurğu. - *Hö:ər qayirdım dünən ariya.*

HÖ:ƏR II (Gədəbəy) - ari pətəyində qısa ehtiyat hissəsini qoruyub saxlamaq üçün dördkünc çərçivə. - *Hö:əri də doldurmadi arılar bi:l.*

HÖ:GƏ (Bakı, Kürdəmir) - höye. - *Öküznən bir hö:gə yeri bir günə sürərdük* (Kürdəmir).

HÖĞƏPUZAN (Meğri) - intizamsız. - *Dördimci birqadada höğəpuzan adam Canəlidi.*

HÖĞƏR (Salyan) - suyu bölüşdürmək üçün ayrılmış dəstənin başçısı.

HÖGÜRRƏŞMƏG (İmişli) - buğaya gəlmək. - *Üç gündi inəg almışan, qoş mala högürreşsün.*

HÖĞÜŞ (Gədəbəy) - 1. yaş; 2. nəm. - *Paltar höğüsdü yiğme:ıñ hələ.*

HÖ:XURUX (Qazax) - koğuş, ağacın içindəki boşluq.

HÖ:KƏM (Əli Bayramlı) - çayın enli və dərin yeri.

HÖKKƏL (Daşkəsən, Gədəbəy) - kotana qoşulan öküzlərin üçüncü cütü. - *Hökkəl qoşuñ, köme:ləsin bir az* (Gədəbəy).

HÖKÜR (Bakı) - yoldaş. - *Bir az otur, hökür ol mənə.*

Hökürə gəlmək (Kürdəmir, Şamaxı) - buğaya kəlmək. - *İnək hökürə gəlir* (Şamaxı).

HÖLƏKİ (Basarkeçər, Gədəbəy, Gəncə) - səbirsiz. - *Höləki adam tez xata:*

tüşər, atalar demişkən (Gədəbəy).

HÖLƏN (Quba) - yolun çökək yerində yiğilan su. - *Əhmədin harabası höləndə qalubdu.*

HÖLLƏX' (Goranboy) - uzun.

HÖLLƏNMƏG (Əli Bayramlı) - başına hava gəlmək, havalanmaq.

HÖLLƏŞMƏX' (Qarakilsə) - kəlləleşmək. - *Mən onunla hölləşdim.*

HÖÖC (Şamaxı) - *bax höyüş II.*

HÖ:R (Qarakilsə) - bugaya gəlmə. <>**Hör almax'** (Şəki). **Hö:re golməx'** (Cəbrayıl, Culfa, Mingəçevir, Şəki). - bugaya gəlmək. - *Həsən kişi, inək hö:re gəlir* (Cəbrayıl); - *İnex' hö:re gəlfidimi?*; <>**Hö:re salmax** (Qarakilsə) - bugaya gətirmək.

HÖRƏLƏMƏX' (Xanlar) - yama- maq. - *Axşamatan köhnə paltar hörəliyəjəm.*

HÖ:RƏSMƏX' (Tovuz) - isiniş- mək, alışmaq. - *Uşaxlar asda-asda analıxlara hö:rəsillər.*

HÖRQƏLƏNMƏX' (Cəbrayıl) - hürkmək. - *Ə, inəx' hö:rqələndi, onu qaytar.*

HÖRMÜŞ (Şəki) - sünbülli ot adı.

HÖRTDƏTMƏX' (Ağdaş, Gəncə, Xanlar) - başına çəkib içmək. - *A qızım, ürəyim yanır, o ayrannan ver hörtdedim* (Ağdaş); - *Hörtdətdi işdi, yanı suçulama işdi* (Gəncə).

HÖRÜX' I (Berdə, Qarakilsə, Salyan) - heyvanı otlaqda bağlamaq üçün uzun ip, kəndir. - *O höriyü gəti, atı höriü lə:jəm* (Berdə).

HÖRÜX' I (Qarakilsə) - *bax höruk.*

HÖRÜX' II (Gədəbəy) - hirs, acıq. <>**Hörüyü tutmax** - acığı tutmaq. - *Hörüyü tutuf, həs kəsi eşitməx' isdəmer ha!*

HÖRÜX' III (Borçalı, Qazax) - qoşquya kömək məqsədilə qoşulan əlavə bir cüt öküz. - *Kotanı çəkməllər, bir*

höriü' qoşmax lazımdı (Qazax).

HÖRÜX'ÇÜ (Qazax) - bənnə.

HÖRÜX'LƏMƏX' (Berdə, Qar- kilsə) - heyvani otlaqda uzun ip, kəndirle bağlamaq. - *Dana ajdı, onu apar, otdu yerə höriü'lə* (Berdə).

HÖRÜYƏYĞİ (Basarkeçər) - bir il dincə qoyulan yer. - *Yeri payız şumli:rıx' əkirix', gələn payız biçinnən sonra ora höriüyəygi olur.*

HÖ:SÜN-HÖ:SÜN (Bakı) - tələ- sə-tələsə. - *Hardan gəlirsən belə hö:sün-hö:sün?*

HÖSÜT (Qax) - tərs <adam>. - *Ho ne hösüt adamdı.*

HÖ:Ş (Oğuz) - *bax höğüş.* - *Hö:ş yerdə oturma, xəstələnərsən.*

HÖŞÜL (Başkeçid, Borçalı) - un horası. - *Yamanınmış inəyə höşül çəkəllər* (Borçalı).

HÖŞÜLLƏMƏX' (Gədəbəy) - evi şirələmək. - *Bir əz höşül qayır, bazardı qoy öyün içini höşüllə:x'.*

HÖ:T (Qəbələ) - quyu. - *Get, hö:tdən su gətir.*

HÖTÜLLÜTÜLÜX' (Zaqatala) - boydan uzun, ağıldan kəm. - *Bizim bu Əhməd hötülüütünün biridi.*

HÖ:ÜGƏ (Kürdəmir) - kotanın açıldığı ilk şırımlı. - *Hö:üğə açson, işin hasat gedəcək.*

HÖ:ÜR: HÖ:ÜR SALMAX (Bi- ləsuvar, Zaqatala) - məhəbbət salmaq. - *Həsən Əlinin qızına hö:ür salib* (Biləsuvar).

HÖ:ÜRALAN (Gədəbəy) - bu- ğayagəlmə vaxtı çatmış diliye. - *Bir hö:üralanım var.*

HÖÜRƏ GETMƏX' (Göyçay) - məhəbbət salmaq.

HÖ:ÜRRƏŞMƏX' (Gədəbəy) - *bax hö:reşməx'.* - *Hö:ürreşdimi öküzdər bir-birinə?*

HÖ:ÜŞ (Çembərək, Göyçay, Qazax, Quba, Mingəçevir) - *bax höğüş*. - *Hö:üş odunnar yanmaz, quy bir az qalsun, qurusun* (Quba).

HÖVƏ (Bakı) - *bax həvə*.

HÖVGƏLDİ: **HÖVGƏLDİ** **ELƏMƏX'** (Şuşa) - kütləvi kömək etmək. - *Gedək, hafizəyə hövgəldi eliyəx'*.

HÖYƏ I (Qarakilsə) - əkin üçün və ya da biçin üçün hər kəsə düşən yer payı. - *Bi yerin höyəsi o yerə görə çox uzundu*.

HÖYƏ II (Zəngilan) - əkmək üçün uzununa ayrılmış sahə. - *Öküzün biri həməşə höyeynən gedər*.

HÖYÜC (Qazax) - kəklikotu. - *Saşa soyux dəyifse, bir əz höyüt çayı iç*.

HÖYÜRREŞMƏX' (Qazax) - isinişmək, alışmaq. - *Uşax yeñi yedəndə durmordu baxcada, indi höyürreşif*.

HÖYÜŞ I (Ağdam, Gəncə, Kürdəmir, Qazax, Qəbələ, Mingəçevir, Oğuz, Şəki, Şəmkir, Tovuz, Yevlax) - *bax höğüş*. - *Bala, höyüş yerdə uzanma, azarlarsan* (Mingəçevir); - *Bi odun höyüdü* (Qazax); - *Odun höyüdü* (Qəbələ).

HÖYÜŞ II (Kürdəmir) - plovun qarası. - *Aşın höyübü olmaludu*.

HÖYÜŞDÜX' (Qazax, Ucar) - nəmişlik. - *Torpağ höyüşdix' oldağunnan işdəməx' olmur* (Ucar).

HÖYÜT (Balakən) - göl.

HUALAMMAX (Qazax) - 1. yaxşılaşmaq; 2. istiləşmək <havaya aiddir>. - *Yaman so:ğuydu hava, indi hualandi*.

HUAR (Qazax) - *bax hoar*.

HUAS (Qazax) - həvəs. - *Munu ağlatmağa huasın var, eləmi?*

HUASIMAX (Qazax, Tovuz) - həvəslənmək. - *At minməyə elə huasiyram kin!*

HUL (Basarkeçər, Cəbrayıł, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - dik, yuxarı. ->**Hul atmax** (Tovuz) - yuxarı atmaq. -

Uşax topu hul atdi. Hul baxmax

(Beyləqan, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - yuxarı baxmaq. - *Hul baxma*, e, *görmörsənmi, mal şuma dolor!* (Gədəbəy); **Hul vermek'** (Füzuli) - yuxarı vermek.

HULAY (Oğuz) - uzundraz.

HULQUM: HULQUM ELƏMAX (Şəki) mühəsirəyə almaq. - *Bizi hulqum eləmisən, cama:ti qırırsan*.

HULU I (Bakı) - şaftla növü.

HULU II (Cəlilabad) - cir armud növü.

HULUĞ (Cənubi Azərbaycan) - yabanı bitki adı <təbabətdə bu bitkinin suyundan baş ağrısını kəsmək üçün istifadə olunur>. - *Əhməd huluğu icib bir az yaxşı oldu*.

HULUMÇAX (Cəbrayıł) - yelləncək. - *Vəli çinarda hulumçax asdi*.

HUMAY I (Kəlbəcər) - qaza oxşar ağ rəngli quş. - *Meşədə humay qərəvişdən az olur*.

HUMAY II (Göyçay) - ağ çit, humayın ağı.

HUR (Meğri) - *bax hor II*. - *Bu hur çiyalıdı, munu Məlex'fağı toxuyup*.

HUŞDURUM I (İmişli, Oğuz) - 1. yalan, uydurma; 2. boş-mənəsiz şey. - *Bu huşdurum sözzi, inanmeyin oa* (İmişli).

HUŞDURUM II (Kürdəmir) - huşsuz.

HUYDULUM (Şəmkir) - yelbeyin.

HUYDUM (Əzizbəyov) - *bax huydulum*.

HUYDUMAĞAC (Gəncə) - uşaq oyunu adı. - *Gəlin huydumağac oynayax*.

HUYDURUMHUY (Ağdam) - uşaq oyunu adı.

HYU: HYU OLMAĞ (Bakı) - yoxa çıxməq.

HÜƏ I (Qazax) - *bax höye*. - *Palaz toxumax üçün hüə tapa bilmerəm*.

HÜƏ II (Çembərək) - *bax höye*. - *Yerin hüəsi gödəx'di deyn kotan quş kimi ex'di qutardı*.

HÜL I (Ağdaş, Qazax) - *bax hul*. - *Daşı hül atdi* (Qazax).

HÜL II (Cəlilabad) - yalan. -

<>Hül verməy -yalan satmaq.

HÜLDÜR-HÜLDÜR (Qax) - çayın köpüklənə-köpüklənə axması.

HÜLEYİN (Ordubad) - saxsı neft qabı. - *Saxsından olan neft qabına hüleyin deyirix.*

HÜLƏ I (Salyan) - kiçik arx. - *Hər cərgənün arasına hülə çəkillər.* - *Bağış yazza hazırlarug, mart ayında basın kəsirug, dibil şumlyiyruq, hüləsin qazirug.*

HÜLƏ II (Kürdəmir) - lək. - *Hülelərə turp əkmisəm;* - *Qoy bu hülənin alağıını vurum.*

HÜLƏMƏX' (Çəmbərək) - axtarmaq. - *Nərmən göyçəx' qızı hülü:yr;* - *Əhmət dünənnən aralıxdə hülü:yr, heş şey tapəmmir.*

HÜLHÜLÜ (Qazax) - məsləksiz.

HÜLLƏHBAZ (Basarkeçər) - firıldaqçı. - *Bu yaman hülləhbaz adamdı, ona çox inanmax olmaz.*

HÜLLƏVƏR (Çəmbərək) - çox hündür. - *Haraviyi hülləvər yiğma, üçər.*

HÜLLÜXBАЗ (Laçın) - yalançı. - *Abbas yaman hülliix'bazdı.*

HÜLLÜXCÜ (Ağdərə, Cəbrayıl, Goranboy, Mingəçevir) - bax hüllükçü II. - *Əli hülliix'cü adamdı* (Goranboy); - *Burda hülliix'cü adam yoxdu* (Cəbrayıl).

HÜLLÜKÇÜ I (Cəbrayıl, Goranboy, Kəlbəcər, Kürdəmir) - bax hüllüyüçi. - *Hüllükçü adamanın heç aram yoxdu* (Goranboy).

HÜLLÜKÇÜ II (Bərdə, Şuşa) - araqlarıdırın. - *Hüllükçünün peşesi araqlarısdırmadxı.*

HÜLLÜTMƏX' (Şəmkir) - acgözlükle yemək. - *Mən onu çağirdim, gə: çörəx' ya:x', elə hülliütügün.*

HÜLLÜVER (Füzuli) - bax hülləvər. - *Ağacım yaman hüllüverə getdi.*

HÜLLÜYAN (Şahbuz) - novça.

HÜLLÜYÇİ (Cəlilabad) - yalançı. - *Zöhrab hülliyyidü, onın sözinə*

inamməginən.

HÜLÖY: HÜLÖY DÖYMƏX' (Qazax) - dad çəkmək, haray salmaq. - *Mən hülöy döydüm, sözümə baxmadılar, getdilər.*

HÜLÜ (Ordubad, Yerevan) - bax hulu I. - *Bazardan beş kilo hülü aldım* (Ordubad).

HÜMƏRMAX (Şəki) - ağız-ağıza tıkımək, calamaq (parçanı). - *Gerex' kō:neyin burasını hüməreydilər.*

HÜMÜŞ (Cəbrayıl) - hünər.

HÜMÜT (Borçalı) - un ilə südün qarışığı. - *Höşülü hümütün içinə töküf pişirillər.*

HÜNGÜL (Dərbənd, Tabasaran) - yüngül. - *Əgər tanbakuv tüntdusa, qiniğ <ot adı> qat yüngül ussu* (Dərbənd); - *Qəqəp <ağac adı> hüngül uladu* (Tabasaran).

HÜNİ (Cəlilabad, Əli Bayramlı, Göyçay, Sabirabad, Ucar) - ağcaqanad. - *Hüni oley dimba-dimba, adami də yamən ye:y* (Cəlilabad); - *Yayda birda hünini çox olur* (Ucar).

HÜNÜ (İmişli, İsmayıllı, Masallı, Mingəçevir, Salyan, Şamaxı, Ucar) - bax hünü. - *Sizin evdə hünü məni yaman günə qoydu.*

HÜNÜX' (Gədəbəy) - hirs, acıq.

HÜNÜX'LƏMMƏX' (Daşkəsən, Gədəbəy) - hirslenmək, acıqlanmaq. - *Timsali, birinə ajığın tutanda hünüx'ləneysin* (Daşkəsən); - *Nə:η, hünüx'ləneysin, qovaxmı onu munnan qavax?*

HÜNÜK (Gəncə) - iliq. - *Hünük su.*

HÜNÜŞ (Füzuli) - bax hümüs.

HÜRÖÜN I (Basarkeçər) - bax hüröyün II. - *Uşağıni hüröün bö:tmüsən.*

HÜRÖÜN II (Gədəbəy) - tez böyüyen, lakin yaxşı məhsul verməyən. - *Bi:iki qartof çox hüröündü bildirkinnan.*

HÜRÖYN I (Çəmbərək) - bol. - *Tütün çox hüröyn gəlir.*

HÜRÖYN II (Tovuz) - tez böyüyən, lakin yaxşı məhsul verməyən.

HÜRÖYÜN I (Qazax) - sərt, yırtıcı. - *Məşadıların iti hüröyündü, adamı görən kimi basmarrer.*

HÜRÖYÜN II (Qazax, Tovuz) - ərköyün. - *Bu uşax çox hüröyün böyü:yif* (Tovuz)

HÜRRƏMƏX' (Çəmbərək) - qış-qırmaq. - *Avdilla Malçının işdə axşam yaman hürüyürdü, amba heş eyninə də almadı.*

HÜRÜT-HÜRÜT (Qarakilsə) - yazıq-yazıq. - *Bi sözdərin hamısın sâ: deyirəm, niyə hürüt-hürüt tamaşa eliyirsən?*

HÜRÜTÜ (Balakən) - qətiyyən. - *Bu işdə onun hürütü xəbəri yoxdu.*

HÜSEYNİ (Culfa) - üzüm növü.

HÜŞDƏMƏX' (Oğuz) - fıştırıq çalmaq. - *Görürük' it hürür, durub hüşdü:rük'.*

HÜŞDÜRƏX' (Ordubad) - fit. - *Həsən hüşdürəx' çə:r.*

HÜŞƏ (Lənkəran) - salxım.

HÜŞ: HÜŞ ELƏMƏX' (Cəbrayıl)

- yada salmaq.

HÜŞÜL (Ağdam) - xəsil.

HÜT (Qax) - ağılsız.

HÜTDÜLÜM (Bakı, Cəbrayıl, Kürdəmir, Qazax, Zaqtala) - ağılsız, yüngülxasiyyət. - *Salam hütdülüm adamlı* (Zaqatala); - *Hütdülüm adam məclisi biyabır eliyər* (Kürdəmir).

HÜTHÜT (Ordubad) - şanapipik.

- Hüthüt bəzəkli çöl quşudu.

HÜTHÜTÜ (Mingəçevir) - tez-danışan.

HÜTÜDDƏMƏY (Zəngəzur) - tez-tez danışmaq. - *Genə nə hütiydəyirsən?*

HÜTÜR-HÜTÜR (Meğri) - diqqətlə. - *Avlar bize hütür-hütür baxırdı.*

HÜVƏR (Dəvəçi) - yeznə.

HÜY (Qazax) - qarğış. =>Hüy töx'məx' qarğımaq. - *Dünənnən bəri ağlayıf, hüy tökör.*

HÜZƏR: HÜZƏR TUTMAX (Çəmbərək) - əldə əsas tutmaq. - *Almıyı hüzər tutdum Bayramgile:ytdim.*

X

XABDAN (Şerur) - qəflətən, birdən.

XACU (Zaqatala) - təzə doğmuş inəyin ilk südü, ağız.

XAC (Cəlilabad, Lənkəran, Masallı, Salyan) - saç, kişi saç, tel., *Xaç saxlamışam* (Masallı); - Yayda xaç qoymazzar (Salyan).

XACBUŞ (Kürdəmir) - soyğunçu, oğru. - *Carrilar çox xaçbuşular, küdrüyə mal buraxmax olmur.*

XACİRDƏG (Kəlbəcər) - təndirin ağızına qoyulan dəmir qapaq. - *Xaçirdəyi təndirin ağızına qoy.*

XACMAR (Ordubad) - arı səbətinə xaç şəklində qoyulan çubuqlar. - *Xaçmari səbəre qoyallar.*

XACPUŞ (Lənkəran) - *bax xaçbuş.*

XAF (Zəngilan) - *bax xap II.* - *Xaf ayı çıxır bilların üsde.*

XAFDAN (Naxçıvan, Zəngilan) - *bax xabdan.* - *Elə gücə yuxarı gedirdix;* *Soltangılınlı iti xafdan gəlif qapib* (Naxçıvan).

XAFLI (Qazax) - təzə. - *Niyə, xaflı paltarı var, qoy geyinsin birini.*

XAFLİYAX (Culfa) - gizlincə, xəlvətcə.

XAXANIZ (Qazax) - zarafat. - *Yığışışlar xaxaniza.*

XAXARA (Qax, Şəki, Zaqatala) - taxça. - *Qabları xaxaraya yiğ* (Qax); - *Səpi xaxaraya qoymuşam* (Zaqatala); - *Xaxarada ləmpə şüşəsi var, unu bura ver* (Şəki).

XAXAYEK (Dərbənd) - ilbiz. - *Girmişdi kələmlüğə, xaxayek çux kurraheydi, uni cipləyib atdular.*

XAXAYƏK (Dərbənd) - *bax xaxayek.*

XAXRA (Qax) - *bax xaxara.*

XAKƏ (Kürdəmir) - çayın cecəsi, puçalı. - *Çayın xakəsini at bayira.*

XAQIQ (Kəlbəcər) - barmağın bugumları arasındaki sümük. - *Xaqiq barmaxda olor.*

XAQO (Zaqatala) - pırtlaşmış <saç>.

XAL I (Qax) - pencək.

XAL II (Qax) - çayın kənarında çimmek üçün düzəldilən gölməçə. - *Seni xal çox kiçi oldu;* - *Qelin qidax xal qurax.*

XALAZAT (İsmayıllı) - xalanın eşi. - *Xalazam bağda işdiyir.*

XALAZEYNİ (Meğri) - arxayıñ. - *Gör nətə:r də xalazeyni oturupla, elə bil tavladaki aj mallar təx'cə mənimdi.*

XALBƏCƏR (Bakı) - üzüm növü.

XALDAR (Salyan) - xalı. - *Xaldar at yaraşqılı olar;* - *Hilal xaldar adamı.*

XALXAL I (Başkeçid, Borçalı, Gedəbəy, Xanlar, Qazax, Quba, Şəmkir, Tovuz) - açıq hava şəraitində mal-qara saxlamaq üçün ətrafi hasarlanmış yer. - *Qoyunnarı xalxala sal, qaşmasınınar* (Tovuz); - *Xanxalın dört tərəfi örük'lü olur, üsdü də açıq olur* (Xanlar).

XALXAL II (Daşkəsən, Gedəbəy) - haça direklerin arasına qoyulan ağac. - *Xalxal da iki haçanın arasına qoyuloy dana, a bala* (Daşkəsən); - *Haçalara hələ də xalxal tapammamış* (Gedəbəy).

XALI (Xanlar, Şəki) - boş, istifadəsiz <torpaq sahəsi>. - *O vazqal ki*

varıldı, altı, üstü xalı yer idi (Xanlar).

XALVAR I (Bakı, Laçın, Ordubad) - keçmiş çəki vahidi, 10 pud. - *Geşmişdə on puta bir xalvar deyərdilər* (Ordubad).

XALVAR II (Zəngilan) - 10 dərz.

XALYAR (Qax, Zaqtala) - yabanı bitki adı.

XAMA I (Astara, Bərdə, Borçaltı, Cəbrayıllı, Cəlilabad, Daşkəsən, Füzuli, Qazax, Lənkəran, Ordubad, Şərur, Tovuz, Yevlax) - çiy südün üzü. - *Savax-savax bir istikən xama yi, gör nejə kökəlersən* (Qazax); - *Xameyi nəhrədə çalxadix yaxşı yağımız oldu* (Daşkəsən); - *Dağa gesseydim, çoxlu xama yə:rdim* (Cəbrayıllı)

XAMA II (Qazax) - xəmir mayası.

XAMA III (Cəlilabad, İmisi, Zəngilan) - xalça toxumaq üçün ip. - *Gəbə toxumaq üçün iki pud xama hazırlamışam* (Zəngilan); - *Xamadan ilmə virallar* (İmisi); - *Xalça toxiyəndə xaman çatmadı, borc aldım* (Cəlilabad).

XAMA IV (Astara, Lənkəran) - mitilik parça.

XAMA V (Xaçmaz) - qoca.

XAMALAŞMAX (Xaçmaz) - qocalmaq. - *Camış tamam xamalaşmışdı.*

XAMA:YL (Çəmbərək) - işsiz, bekar, boş. - *Amanoy Həsif xama:yl* gəzir.

XAMA:YR (Çəmbərək) - *bax xama:yl.*

XAMGÜN (Qazax) - gəliri müəyənlendirilməmiş əməkgün. - *Hələ yüz doxsan xamgümüm var, çoxlu taxıl alajam ona.*

XAMXIRT (Bakı) - şey-şüy.

XAMIRRAMAX (Çəmbərək) - işdən soyumaq, tənbəlləşmək. - *Fışqar Noyruz yaxşı işdiyirdi, də: xamurriyif.*

XAMIRTİKANI (Ağbaba) - yabanı bitki adı.

XAMRA (Ağdam, Borçaltı, Cəbrayıllı, Daşkəsən, Füzuli, Gədəbəy, Xanlar, Qazax, Tərtər, Tovuz) - *bax xama II.* - *Get Nazdyıldən xamramı al gəti, xamur qatajam* (Ağdam); - *Xamreyə xamra*

vurullar kin, ajısın (Xanlar).

XAMRALI (Ağcabədi, Ağdam, Ağdərə, Bolnisi, Borçaltı, Cəbrayıllı, Gədəbəy, Goranboy, Göyçay, Qazax, Tərtər, Tovuz) - xəmirinə maya vurulmuş və sacda bişirilən qalın çörək. - *Fətiri tişim yoxdu də:ni əməlli ötürəmmerəm, xamraliyi yaxşı ye:rəm* (Gədəbəy); - *Xamraliyiyəti, bozartımıyi ye:ex' Borçaltı*;

XAMRO:UZ (Şuşa) - xəmir mayası. - *O xamro:uzu ver maşa, xamur qatram.*

XAMSALYAN (Zaqtala) - yabanı bitki adı <boyaq maddəsi kimi istifadə olunur>.

XAMTAV (Cəbrayıllı) - bir az xam, bir az naşı.

XAMUS (Dərbənd, Tabasaran) - böyürtkən. - *Xamusdan murabba əleyədülər, yəxşı əngilavası də uladu* (Dərbənd); - *Uşaxlar xamus dərmağı gitdi* (Tabasaran).

XAN (Qazax) - karvansara. - *Atı xanda saxladım.*

XANA I (Kürdəmir) - xörək növü.

XANA II (Şəki) - çardağın kənarlarındakı açıq yer. - *Çardağa den tökəndə xananı berkidiyix ki, qurt-quş girməsin.*

XANAXLI (Gədəbəy) - bağlı, qıflı. - *Yazığın bir xızan külfəti var, eyər onu tutsalar qapısı xanaxlı qalajax.*

XANAYANI (Xanlar) - hananın yan ağacaları. - *Xanayani iki olur: vələs ya da fisidix ağacının qayrillar.*

XANBACI (Ordubad) - *bax xanbaji.*

XANBAJI (Gəncə) - baldız.

XANDA (Salyan) - toya də'lət edilən adama vərilən şirniyyat. - *Xandaçı Bibixanum mə: xanda verdi, evimizi də toya çağırdı.*

XANDAÇI (Salyan) - camaati toya də'lət edən qadın. - *Xandaçı bizi toya çağırdı.*

XANƏHMƏDİ (Borçaltı) - xörək adı.

XANIMRƏNG (Bakı) - açıq qırımızı.

XANIMRƏNGİ (İmişli) - *bax xanımnrəng*.

XANIMSALLANDI (Şuşa) - sarmaşığa oxşar otaq bitkisi. - *Xanimsallandını kəsif basırıllar, pitir*.

XANNIX (Borçalı) - xırdagile şirin üzüm növü.

XANPIŞIX' (Ağdam) - çöl pişiyi.

XANTƏPƏL (Zərdab) - sulu yerlərdə bitən ot.

XANÜZÜMÜ (Ağcabədi) - xırdagile şirin üzüm növü. - *Mərfətdi üzümündü deyni, xanüzümü de:irix' ona*.

XAP I (Qazax) - tam, tamam. - *Gözünü xap aç üzümə düz bax*.

XAP II (Qazax) - qəflətən, birdən. - *Oturmuşdux evdə Veli xap girdi içəri*.

XAP III (Qazax) - nehrə çalxamaq üçün borc alınan və ya verilən süd.

XAPAXAP (Qazax) - düz, lap düz. - *Gedip dəyirmanın xapaxap үsde çıxdıx*.

XAPAN (Çəmbərək, Hamamlı, Qazax, Şahbuz, Şuşa) - baxımsız, boş. - *Kotan dünenənən xapandı* (Çəmbərək). ->**Xapan qalmax** - boş qalmaq (Hamamlı, Şahbuz, Şuşa). - *Evin xapan qalşın* (Qazax); - *Yazığın heş kəsi yoxdu, öy də xapan qalif* (Şuşa).

XAPASDAN (Qazax) - qəflətən, birdən. - *Xapasdan üstümü aldı*.

XAPAY (Qax, Oğuz) - xörək adı. - *Qış ki girdimi so:ğ olur, xapayı bişirib içirix'*; - *Axşam sütdü xapay bişirmişdix'* (Oğuz).

XAPXARA (Ucar) - qorxu. - *Düşməni olan adam həməşə xarxarada olur*; - *Sə:n gej gəlməyin məni xarxarıya saldı*.

XAR I (Culfa, Çəmbərək, Füzuli, Qazax, Ordubad) - 1. yaşlı axta keçi. - *Hər sürüdə ikijə xar var* (Çəmbərək); 2. qoca öküz (Füzuli); 3. qısır keçi (Qazax). - *Xar keçi kök olar* (Culfa).

XAR II (Oğuz) - yoncaya bənzər

sarı çiçekli ot.

XARA I (Quba, Kürdəmir, Salyan, Şamaxı) - kiçik dərz tayası (10 dərdən ibarət). - *Taxılı biçib xaralara yiğdug* (Şamaxı).

XARA II (Berdə) - yara.

XARAC (Dərbənd) - *bax xaray*. - *Quzə kitmişdim, xarac umayançı quz sirkələyə bilmədim, bir çantay götürdüm*.

XARAXARA (Zaqatala) - çıraq qoymaq üçün divarda düzəldilmiş xüsusi yer.

XARAQALLIX (Qax) - kolkosluq. - *Xaraqallixda ilan oly*.

XARAQU (Qax) - halva. - *Anası xaraqu çaldı*.

XARALI (Quba) - əkin sahəsinə töklüb qalmış sünbüllərdən öz-özünə bitən taxıl. - *Bənzi vaxtlarda xaralı əkdiyimizdən yaxşı mə:sil vərədü*.

XARASO (İsmayılli) - suyu və havası pis olan <yer>. - *Mican xaraso yerdi*.

XARAY (Zaqatala) - ağacdən meyvə salmaq üçün nazik uzun ağaç.

XARAZAN (Borçalı) - kotana, arabaya qoşulan öküzlərin əvveldən birinci cütü.

XARBAQ (Qax) - yonca toxumu. - *Taxıl təmizdə:ndə gargarını, xarbağı da dənnə*.

XARÇ (Berdə) - vergi. - *Sən xarçını verməmisəñ?*

XARÇI (Kürdəmir, Sabirabad) - evin damında eninə qoyulan tır. - *İsdiyirəm gedib Şixalının qovağının bir xarçılığ kəsib öə xarçı salam* (Sabirabad); - *Öyün xarçları gərək mökgəm ağacdən olsun* (Kürdəmir).

XARDALAS (Şəki) - nadincə, şuluq. - *Dədən kimə sən də xardalaşsan*.

XARDALI I (Qax) - duru palçıq.

XARDALI II (Qax) - pendir ovuntusu.

XAREÇƏ (Meğri) - divar hörərəkən bənnanın ayağının altına qoyduğu taxta qurğu. - *Nəgi çıxdi xareçənin*

üslünə, biz də altdan daş verdix.

XARƏZƏN (Qazax) - *bax xara-zan*.

XARXAPAN (Gədəbəy) - sahibsiz, kimsesiz, boş. - *Xarxapandı öyləri bir canni-cinni də tapbassañ*.

XARI I (Daşkəsən) - çox yeyən, yekəqarın. - *Xarı adam çox yeyənə deyərəx*.

XARI II (Xazax) - *bax xar 1, 2*.

XARI III (Tovuz) - *bax xar I, 1*.

XARIM (Borçalı, Qarakilsə, Meğri) - 1. yağış suyunun axıb getmesi üçün qazılmış kiçik arx (Borçalı, Meğri).

- *Bərx' yağanda xarumlardan su hüsdürüm ater* (Meğri); 2. oyuq (Qarakilsə). - *Tülkü qaşdı girdi bir xarma* (Qarakilsə).

XARIŞ (Salyan) - quş yemi. - *Quşdar çox yiyrir xariş*.

XARNOU (Dərbənd) - kotan ve ya xışın tiyəsini təmizləmək üçün ucu haça ağac. - *Al baltani bir xarnou dzəltüb vər mənə*.

XARPƏ (Cəlilabad) - evin damında baş-başa qoyulan tırılar. *Dədə, evin xarpəsinin biri sinib*.

XARS (Bərdə) - *bax xare*. - *Qavaxlar üzbaşıya xars verərdix'*.

XART (Borçalı, Şəki, Şərur) - kəsici alətləri itiləmək üçün daş. - *Xarti ver piçagini itilədim* (Şərur); *Xart çalğını itiləyen daşdı* (Borçalı).

XARTDAMAX (Boraçlı, Şəki) - xart daşı ilə itiləmək. - *Baltiyı yaxşı xartdadım* (Borçalı); - *Ot çalanda çalğı: n ağızını xartdi: llər* (Şəki).

XAS I (Ağbaba, Gədəbəy, Xanlar, Qax, Qazax, Mingəçevir, Şəki, Tovuz) - çərşenbə axşamı. - *Xas günü bed gündü* (Qax); - *Xasda Usuva nişan aparajayıx* (Tovuz); *Xas günü bəlyə aparıcıx Noxiyə* (Şəki).

XAS II (Gədəbəy, Tovuz) - bazar günü. - *Xas günü xasa Qəncə:* <Gəncəyə> *gedəssənmi, a Qulnaz?*

(Gədəbəy); - *Kişi xase:dif, uşaxlara yuannix almağa* (Tovuz).

XAS III (Basakeçər, Qazax) - yaxşı. - *Cüyür inəx' harayatañ istersən xas maldi* (Qazax); - *Məmməd kişi bir xas otax tikif* (Basarkeçər).

XAS IV (Zəngilan) - paltar növü.

XASIM (Borçalı) - yaşıl, tay. - *Cəlil mə:m xasim döy*.

XAŞ (Borçalı, Qazax) - xəmir mayası. - *Xamira xəş qatallar kin, əpbəx' yaxşı olsun;* - *Xəş olmasa, pişməz çörəx'* (Qazax).

XAŞA (Ağbaba, Borçalı, Cəbrayıllı, Gence, Goranboy, Göyçay, Kürdəmir, Qax, Şəmkir, Şuşa, Tovuz) - 1. xaral. - *Xaşaları qeti taxıl tökəx* (Qax); - *Xaşaları tikiñ pambığı basax qutarax* (Tovuz); 2. kisə. - *Taxıl xaşalarını üsd-üsədə yiğ* (Cəbrayıllı).

XAŞAL I (Bərdə, Borçalı, Daşkəsən, Gədəbəy, Xanlar, Kürdəmir, Qazax, Şəki, Tovuz) - 1. yekəqarın. - *Qarın yekə olana de:ərix' xaşal* (Xanlar); 2. çox yeyən. - *Xaşal Məmməd Ağstafada oler* (Qazax); - *Xaşal qörəndə zəndinən zəhləm gedir* (Daşkəsən); - Θ, bu nə xaşal adamı (Borçalı); 3. hamilə. - *Bes uşağı var, xaşaldı gənə bizim qonşunun arvadı* (Şəki).

XAŞALQARDAS (Füzuli) - yemək dostu. - *Aydın mənnən xaşalqardaşdı;* - *Mənnən xaşalqardaşsanıñ*

XAŞAVLAMAX (Cəbrayıllı) - nəm çəkmək, rutubət çəkmək. - *Su dəyif qəndin hamisi xaşavlıyif*.

XAŞI (Ağdam) - *bax xaş*.

XAŞILAMAX (Çəmbərek) - əzişidirmək. - *Usuv İsləndərin ağızın burnun yaman xaşılıyif*.

XAŞI (Şəki) - *bax xaş*. - *Xamur yo:rasiyəm, xaşı yoxdu gərəx' xaşı eliyəm*.

XAŞQALAM (Qax, Zaqqatala) - yabanı bitki adı. - *Ayi xaşqalam yeyirdi*.

XAŞMƏR (Ordubad) - *bax xaçmar*.

XASOYLAMAX (Qazax) - çox yağıntı nəticəsində dən tutmamaq <taxila aiddir>. - *Taxıl xəşoyluyuf, dən çıx-miyajax.*

XATA I (Ağdaş, İsmayıllı, Mingəçevir, Oğuz) - çay, quru çay (Ağdam, İsmayıllı, Mingəçevir). - *A Şə:nisə bacı, mənə bir atım xata ver* (İsmayıllı); - *A:z, çayniyə xata salmisan?* (Mingəçevir); 2. çayın cecəsi, puçalı. - *İsdəkanın dibində xatası qalıf.*

XATAY (Quba) - *bax xata.*

XATIN (Borçalı, Dərbənd, Şəki) - arvad, qadın. - *Əvi xatın şirə verəcək* (Dərbənd); - *Ərəvin bi gözəl xatını variydi* (Şəki).

XATINBARMAĞI I (Goranboy, Tərtər) - üzüm növü adı.

XATINBARMAĞI II (Basarkeçər, Göyçay, Oğuz) - yeməli yabani bitki adı. - *Xatinbarmağı görpə vaxdi yeməli olur, irilənnən soñra tikanlı olur* (Basarkeçər).

XATİNİ (Bakı) - üzüm növü.

XATINŞI (Qax) - arvad, qadın. - *Doqqazda xatinşilar durup.*

XATUNİ (Bakı) - *bax xatını.*

XAVALANMAX (Qax) - iltihab etmək.

XAVAYARPAX (Qax) - bağayarpağı.

XAVSU (Zaqatala) - mamır.

XAVSULU (Zaqatala) - mamırlı. - *Bu, xavlsru ağaçdı.*

XAY I (Laçın) - gic, ağılsız. - *O, xay uşaxdi.*

XAY II (Bakı, Quba) - sakit <havaya aiddir>. - *Bu gün hava xaydı* (Bakı).

XAY III (Cəbrayıł) - aciz, bacarıqsız.

XAYATI I (Göyçay, Qax) - baramadan əyrilən sap.

XAYATI II (Qax) - ipək parça növü.

XAYXAY (Kürdəmir) - horra. - *Qişda xayxay yi:ərux kun, qarnımızı isdi saxlasun.*

XAYMA I (Çəmbərək, Qazax) - daxma. - *Ağına-bozuna baxma, hələlix' bir xayma qur, sonradan yaxşısını düzəldərix'* (Qazax); - *Bir xayma qayrif usağımı daldaladım* (Çəmbərək).

XAYMA II (Qax) - böyük palaz.

XAYMAL (Çəmbərək) - tənbəl. - *Xaymal öküznən çole:tmərəm, haraviyi getirəmməz.*

XAYRA (Zaqatala) - saxsı qab adı. -

XAYVAN (Ucar) - üzüm bağlı.

XAZAL (Zaqatala) - yarpaq.

XAZALLAMAX (Zaqatala) - yarpaqlamaq. - *Baharda ağajdar xazalliyi.*

XEPİR (Ağdam) - qıسابoy <adam>. - *Boyu gödəy olsa xepir olar.*

XEYİFLƏNMƏG (Bakı) - qorxmaq.

XEYİRƏŞMƏG (İmişli) - sövdəleşmək. - *Dünən xeyirəşdilər, inəgi aldi.*

XEYİRRİG (Sabirabad) - əkin sahəsinə tökülen sünbüllərdən öz-özünə bitən taxıl.

XEYRA (Balakən) - *bax xayra.*

XEYRƏ (Balakən, Xocavənd, Qax, Quba, Mingəçevir, Şəki, Zaqatala) - *bax xayra.* - *Xeyrəmiz sinib, bugünkü süd dağıldı* (Balakən); - *Xeyrədə qatix çalırdıx, do:ğa qoyurdux* (Xocavənd); - *İki mā:t verif bi dənə xeyrə almışdım* (Şəki).

XEYRİ I (Kürdəmir) - *bax xayra.* - *Neğayrum, sən bunnan çıxmaseydin, inəy sütü yerə calamazdi, xeyri də yixilmazdi.*

XEYRİ II (Salyan, Şamaxı) - əkin sahəsinə tökülen sünbüllərdən öz-özünə bitən taxıl. - *Bi il kolxozda beş hekdara qədər xeyri arpa var* (Salyan).

XƏBİZ (Şamaxı) - 1. taxıl; 2. çörək.

XƏCİRGƏT (Çəmbərək) - ocağın və ya təndirin üstünə qoyulan dəmir qapıq. - *Xəoиргəti təndirin ağızına qoyurux, onda ağızı dar olur.*

XƏCONNİ (Ordubad) - mətbəx. - Xəconnida biz xörəx' bişirarix.

XƏCRİYYƏT (Hamamlı) - bax xecirgət. Xəcriyyəti gəti, qoy ojağın üssüne.

XƏFƏ (Ağdam, Naxçıvan) - hava çatışmayan və qaranlıq (ev və s.).

XƏFƏKİ (Cəbrayıl) - sessiz-küysüz. - Elə xəfski getdim ki, heş kəs xəber tutmadı.

XƏFƏNƏX' (Oğuz) - evin birinci mərtəbəsindən ikinci mərtəbəsinə və ya çardağa çıxməq üçün tavandan açılan kiçik qapı.

XƏFƏNƏY (Ağdam, Borçalı, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - sinegir, öskürəklə <at>. - Xəfənəy at yayaş gedər, bir az yeyin gedəndə öysürər (Gədəbəy); - Xəfənəy olan at içini döyər (Tovuz).

XƏFƏNG I (Ordubad) - samavarın odunu söndürmek üçün istifadə olunan qapaq. - Xəfəng simavərin utunu söndürmək üçündi.

XƏFƏNG II (Şəki) - bax xəfənəx'. - Cox soğ olanda xəfəngi açırux, isdi çıxır ardağı oydən üsde.

XƏFGİR (Gədəbəy) - hürkək <at>. - Xəfgir ata mimməx'dən sə, pi-yade:dərəm bu yolu.

XƏFKİR (Xanlar) - bax xəfgir. - Övün yixilsin xəfkir at satan, uşağı bu gün beş dəfə yixif.

XƏH: XƏH DURMAX (Cəbrayıl) - sakit, dinməz durmaq. - Əhməd, xəh dur ha!

XƏXƏNİZ (Qazax) - bax xaxanız. - Genə yığışflar xəxənizə, səs-küyləri a:ləmi götürür.

XƏXƏY I (Dərbənd) - ilbiz. - Xəxəy cüldə yəğisidən sura çux uladu.

XƏXƏY II (Zaqatala) - çıraqıllıq. - Ora xəxəy yerdi.

XƏK (Laçın) - huşuz. - Xək adam tez allanar.

XƏKAV (Füzuli) - susuz qalmış əkin yeri.

XƏKAZ: XƏKAZ QALMAX (Cəbrayıl) - həsret qalmaq, istənilen bir şeysi nail ola bilməmək. - Xəkaz qaldın, götürüb aparıflar.

XƏKBECƏ (Şerur) - ağcaqanad. - Burda xəkbeçə çox olur.

XƏKƏ I (Goranboy, Ucar, Yevlax) - bax xake. - Apar bu çayın xəkesini at (Goranboy); Çay içilənnən so:ra xəkesin atırx (Ucar).

XƏKƏ II (Qazax) - kimsəsiz, boş. - Hami getdi, xəkə qaldı buralar.

XƏKƏ III (Ağdam, Bakı, Göyçay, Naxçıvan, Şəki) - 1. kömür ovuntusu, qırıntısı (Şəki); 2. qənd ovuntusu, qırıntısı (Kürdəmir). - Şəkerin xəkəyin məyin kimi sahibsizzara verirsən?

Xəkə qoymax (Basakeçər) - son qoymaq, yekun vurmaq. - Bu söhbətə xəkə qoy, qutarsın gessin.

XƏKRİZDƏNMƏX' (Kəlbəcər) - yatmaq. - Axşam olmamış xəkirizdən-sən.

XƏKOV (Culfa, Şerur) - bax xəkav. - A yoldaş sədir, bizim izvenanın yerrəni xəkovdu bəs ne:liyəx' (Culfa).

XƏKRİZDƏMƏX' (Ağdam, Füzuli, Şuşa) - ogurlamaq. - Gördüm şeyləri xəkrizdəməx' isdi:r, qovdum çıxdı getdi (Ağdam); - Onu xəkrizdəməx' lazımdı (Füzuli); - Qorxuram bunnarı brda qoyam gedem, gejə:lif ? xəkrizdiyələr (Şuşa).

XƏKRİZDƏMƏK (Kürdəmir) - yatmaq.

XƏLBİRƏK (Salyan) - yabanı yemiş.

XƏLBİRƏX' (Ağdam) - bax xəlbirək.

XƏLƏC: XƏLƏC QATMAĞ (Quba) - ara vurmaq, ara qarışdırmaq. - Unun xələc qatmağ adətidü, unsuz dayanammas.

XƏLƏT I (Tovuz) - yas yerində yiğilan pul. - Gedim, ölü yerində xələt yazdırıf gəlim.

XƏLƏT II (Goranboy, Xanlar) - üst göynəyi. - *Xələtim kirrərif, gərəx' yudurdam* (Goranboy); - *Xələti pencəhin altdan geyillər* (Xanlar).

XƏLƏTDƏMƏX' (Daşkəsən) - yaralamaq, kəsmek. - *Uşağ ə:ğını xələtde:f.*

XƏLƏTDƏMƏX' II (Cəbrayıl, Zəngilan) - söymek, təhqir etmək. - *Yaxşı-yaxşı xələtdədim, saldım yola* (Zəngilan); - *Yaxşı xələtdədi dədə:, nənə* (Cəbrayıl).

XƏLFƏ (Zəngilan) - samavarın üstündə buخارçıxan deşiyin qapağı. - *Samavarın xəlfəsin aş, qeyni:b töküller.*

XƏLİ (Laçın) - *bax xah.* - *Bu tərəfərdə xəli yer azdı;* - *Yer xəli qaldı.*

XƏLLABİ (Meğri) - başlı-başına. - *Bir müddət atdar xəllabi utdey bu öruşlərdə.*

XƏLPƏTƏRƏ (Qazax, Şəmkir) - pis, nalayıq. - *Məcid qanajağlı oğlandı, o ağızından xəlpətərə söz çıxartmaz* Qazax).

XƏLPO (Salyan) - *bax xarpe.*

XƏLSƏ (Salyan) - təbəə, vətəndaş. - *Mən Azərbaycan xəlsəsiyəm.*

XƏLVƏR (Cəlilabad) - *bax xalvar II.*

XƏLVİRƏX' (Qazax, Mingəçevir) - *bax xəlbireg.*

XƏLVİRQIRAGI (Ağcabədi, Hamamlı, Tovuz) - çariq növü. - *Xəlvirqırığı çovannar geyərdilər* (Tovuz).

XƏLVİRZƏK (Qazax) - şamama.

XƏLYAR (Qax) - sarımsağabənzər yeməli yabanı bitki. - *Xəlyarı pişirip də yiyyillər, silkəyə də tutuylar.*

XƏLYƏR I (Hamamlı, Qax) - *bax xəlyar.* - *Xəlyerdən turşu qo:llar, sixma pişirellər.*

XƏLYƏR II (Borçalı, Tovuz) - vəba.

XƏMBƏR (Ordubad) - qarğıdalı. - *Bizzər qarğıdalı demənix, xəmbər deyərrix.*

XƏMƏRƏX' (Çəmberək) - boğaz. - *Farmığın xəmərəyinə yara çıxtı.*

XƏMİRDAN (Dərbənd) - xəmir mayası. - *Həlmə xanumnan xəmirdan alub*

xəmirə qatmışəm, hindı də xəmirəm turşimeyüdü, uşaglar da çüreg-çüreg diyə başumi çıxartallar.

XƏMİŞDIX' (Qarakilsə) - *bax xəmiydiy.* - *Bira yaman xəmişdix'di, birda birez oturallar.*

XƏMİŞDIY (Zəngilan) - sakitlik. - *Bira çox xəmişdiydi.*

XƏMRƏ (Culfa, İsmayılli, Naxçıvan, Şahbuz, Şərur) - *bax xamra.* - *Xəmrəni xəmra qatıllar* (Şahbuz); - *Xəmrəmizi pişiy yeyib onun dərdinnən xəmir eliyə bilmiriy* (Culfa).

XƏNAZİR (İsmayılli) - boğaz uru. - *Bizim uşaq xənazır olub.*

XƏNCONNİ (Ordubad) - mətbəx.

XƏNƏX' (Ağdam, İmişli, Yevlax) xəstəlik adı. - *Yazix xənəx'dii* (Yevlax); *Munun qoyununun çoxunu xənəx' götürüf* (İmişli).

XƏNƏZƏX' (İsmayılli) - *bax xənəzir.* - *Sə: demədim uşağın xəssəliyi xənəzəx'di.*

XƏPƏNƏX' (Ağdam, Mingəçevir) - zirzəmi qapısı.

XƏPƏR (Quba) - *bax xəpir.* - *Xəper adama diyədülər gündə üç dəfə padşalıq verilədi.*

XƏPİZ (Oğuz) - un, yağ və şəkərdən bişirilən şirniyyat adı. - *Xəpit halvadan artıx seydi.*

XƏRBİLLƏK (Salyan) - xəlbirək. - *Xərbillək pammıq dərilən vaxdi yetişir.*

XƏRC (Culfa) - pis, keyfiyyətsiz toxum.

XƏRC-XƏCALƏT (Salyan) - cehiz. - *Qızı xərc-xəcalət aldı.*

XƏRCİR (Tabasaran) - sıçovul. - *Xərcir mərcəxər teregində bir də: mərcəxər quymayutdu.*

XƏRDƏCAL (Xanlar) - *bax xardalaş.* - *Cox xərdəcaliydim.*

XƏRDƏCƏL (Borçalı, Gədəbəy, Xanlar, Qazax, Tovuz) - *bax xardalaş.* - *Ə:, sən nə xərdəcəl uşaxsañ, bir yerde*

otusan (Qazax); - Xərdəcəl uşağımış bu Qahraman, heş de:nən duruf dincələrmi (Gədəbəy).

XƏRDƏCƏR (Qazax, Tovuz) - *bax xardalaş.*

XƏRDƏŞ (Tovuz) - *bax xardalaş.*
- *Uşuvun oğlu yaman xərdəşdi, bir yerde duruf dincələn döyüll.*

XƏRƏ I (Şahbuz) - 1. şumlanmış sahənin arasında qalan xam yer. - *Xərə qalanda bir də çəvirib onu aldraciyix; 2. suvarılan sahənin arasında qalan quru yer.*

XƏRƏ II (Şərur) - hündür yer.

XƏRƏCOHRI (İsmayılli) - yovşan. - *Palazın arasına xərəcohri qoyson onu güvə vurmaz.*

XƏRƏFƏ (Salyan) - atlara yem vermək üçün qab.

XƏRƏX' I (Borçalı, Cəbrayıl, Culfa, Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax, Mingəçevir, Tovuz) - *bax xərə I.* - yeri yaxşı əx'meyif, hər yer xərəx'di (Qazax); - *Ə; kota ni hərrə bu xərəx'ləri də aldur* (Tovuz).

XƏRƏX' II (Ağdam, Göyçay, Şəki, Ucar) - topa, qalaq, yığın. - *Xərəx' taxıl tayasına deyirix' (Ağdam); - Otu çalırıx, quriyənnən so:ra xərəyə yiğirix.*

XƏRƏK I (Göyçay, Mingəçevir, Ucar) - kotonan sahədə açdığı şırırm.

XƏRƏKLƏMƏK I (Ucar) - sahəni əkmək üçün şırımlamaq. - *Traxdırçı yeri xərəklədi.*

XƏRƏKLƏMƏK II (Ucar) - toplamaq, qalaqlamaq - *Sən kərpiji xərəklə, mən də gəlirəm.*

XƏRƏNCƏ (Ordubad) - *bax xərəngə I.* - *Yusif çox xərəncə adamlı.*

XƏRƏNG (Qax, Zaqatala) - tir. - *Ramazanqəl yaxçı xərəng qəridilər* (Qax).

XƏRƏNGBAZAR (Bakı) - şitini çıxarma.

XƏRƏNGƏ I (Cəbrayıl, Göyçay) - kələkbaz, hiyləgər. - *Vay xərəngə uşağın elinən* (Göyçay).

XƏRƏNGƏ II (Bakı) - qarışılıq.

XƏRƏNGƏ III (Çəmbərək) - tənbəl. - *Keçəl Isdan xərəngənin biridi.*

XƏRƏY (Xaçmaz) - çörək bisirilən yer.

XƏRƏZƏN I (Culfa)- uzun qamçı. - *Cütçünün gərəx' yaxşı xərəzəni olsun.*

XƏRƏZƏN II (Qazax) - *bax xarazan.* - *Xərəzən ulağı əldən tüşmüdü*

XƏRƏZƏNG (Xanlar) - *bax xarazan.* - *Qızıl öküzü xərəzəngə qos.*

XƏRİFLEMƏG (Bakı) - sarsaqlamaq, ağlına gələni danışmaq. - *Kişi lap xərifliyif; - Bəsdü, xərifləmə!*

XƏRNOZİ (Bakı) - eybəcer, çirkin.

XƏRPƏ (Cəlilabad) - *bax xarpa.*

XƏRPİŞDƏ (Naxçıvan, Ordubad) - kərpiç ev. - *Kərpiçdən tikilən evə xərpisdə deyəllər* (Naxçıvan).

XƏRT (Şərur) - *bax xart.* - *Xərt nən piçax itilədillər, dəhrə itilədillər, kərənti itilədillər, orax itilədillər.*

XƏSƏX' (Qarakilsə) - daxma. - *Əvvəli bir xəsəx'ləri vardi, iti quyruğunnan bağlaşaydıñ durmazdi.*

XƏŞƏ I (Culfa, Ordubad) - yoncayabənzər yabanı bitki. - *Xəşəni qo:rincəni heyvana veririk* (Ordubad).

XƏŞƏ II (Ordubad, Zəngilan) - *bax xasha.* - *Xəşəmiz yırtılıb, un tökültür* (Zəngilan); - *Get qo:şudan xəşəni al gəti, də:rməna gedax* (Ordubad).

XƏŞƏL (Zəngilan) - *bax xاشal I.*

XƏŞƏLƏNMƏX' (Qarakilsə) - yayılmaq. - *Xəşələnə-xəşələnə oturur.*

XƏŞƏNƏX'Lİ (Basarkeçər) - xain, xəbis.

XƏŞƏYONCA (Lənkəran) - yoncayabənzər yabanı bitki.

XƏŞLOVA (Bakı) - qarışiq.

XƏŞMƏR (Şərur) - *bax xəçmar.* - *Səbətdə bir-iki xəşmər olur.*

XƏTƏMI (Salyan) - gavalının bir növü. - *Fizzə mə:mçün xətəmi gətirəcək.*

XƏTƏNGƏLİ (Mingəçevir) - engelli.

XƏTƏRƏ (Göyçay, Kürdəmir, Ucar, Zərdab) - fikir. ◊Xətərə elemək (Zərdab) - fikir etmək. - *Ana, sağ-salamatam, mən saridan xətərə elləməyin* (Zərdab); ◊Xətərə çekmək (Göyçay, Ucar) - fikir çekmək. - *Atun sağalmasının xətərə çekmə* (Ucar).

XƏTİL (Hamamlı) - evin divisorlarının üstünə qoyulan taxta və ya tir. - *Göndlərin başı çürüməsin deyin difarın üsdünə xətil qoyular, göndlərin başı ona söykənir.*

XƏTMİ (Salyan) - *bax xətemi*. - Fizzənin bağında xətil çoxdu.

XƏVƏKİ (Bakı) - qəflətən, birdən.

XƏVƏL (Quba) - qoşulan heyvanın boyunun eziitməməsi üçün boyundurğun altından qoyulan keçə, yumşaq parça və s. - *Xəvəlin içi keçə ulur, üsdi dəri.*

XƏY (Ağdam, Mingəçevir, Zəngilan) - *bax xay I*. - *Oruc xəy adamdı* (Mingəçevir).

XƏYATA (Meğri) - *bax xayatı II*.

XƏYATI (Berdə) - *bax xayatı I*. - *Bışidiyiñ kejidən xəyatı əyir.*

XƏYƏNTİ (Yerevan) - *bax xayatı I*.

XƏYƏTİ (Culfa) - *bax xayatı I*. - *Baramadan xəyəti çəkirəm.*

XƏZƏL (Göyçay) - *bax xazal.*

XƏZƏLLƏMƏX' (Göyçay) - *bax xazallamax.*

XƏZƏZ (Ağdam, Ağdərə, Füzuli, Xocalı, Xocavənd, Qazax, Zəngilan) - yabanı bitki adı. - *Xəzəz birda çox olur, onu ye:ller* (Zəngilan); - *Xəzəz meşələrdə emələ:ılır, insanın çox yeməli şeydi* (Ağdərə); - *Uşaxlar meşədə xəzəz yimişdilar*, (Füzuli).

XƏZNƏ I (Bakı) - su anbarı.

XƏZNƏ II (İmişli) - patrondaş.

XIBAR (Gəncə) - çıraqlı.

XIBİZ (Gəncə) - qaradınməz.

XIBİS (Naxçıvan) - çoxbilmış.

XICI (Zaqatala) - yabanı bitki adı.

XICIY (Qax) - *bax xiciy*. - *Seni*

xiciy olasın.

XICİN (Meğri) - məhsul toplantılarında gözdən yayılıb ağacdə qalan meyvə. - *Biran bağlarında bu yil çuxlicə xicin var.*

XICOV I (Qax) - kösöv.

XICOV II (Qax) - ağac növü.

XİDEL (Qazax) - qıسابoy <adam>. - *Sən bir bu xidelə bax, boyu bir qarış, tutduğu iş bir harava.*

XİDİL I (Qax) - 1. qardaşoğlu, bacıoğlu, qardaşqızı, bacıqızı; 2. nəvə. - *A xidil, hara gedirsen?*

XİDİL II (Şəki) - ləzgi uşağına verilən ad. - *Bi sürü qoyını iki dənə xidil güdüy.*

XİDIR (Cəbrayıllı, Zəngilan) - kiçik çillənin son həftəsi. - *Xidir girdi qış girdi, xidir çıxdi qış çıxdi* (Zəngilan); - *Böyünnən xidirin iş günü gedir* (Cəbrayıllı).

XİFYANA (Çəmbərək) - gizlice.

XIXI (İmişli) - xəncər. - *Belimdə bi xixim vardi, çaldım qıçına.*

XIXIRDMAĞ (İmişli) - yartıtməq <dəvəni>. - *Dəvələri xixirdün, əyağın bağleyun.*

XIL (Ağcabədi, Ağdam, Cəlilabad, Xanlar, Qazax, Naxçıvan, Sabirabad) - yiğin, sürü (çox zaman "bir" sözü ilə işlənir). - *Mənim bir xil uşağım var* (Naxçıvan); - *Söyünnün bir xil malı var* (Xanlar).

XILAQARIN (Cəlilabad) - yekəqarın.

XILX (Cəlilabad) - xirtdək. - *Söz var gəley üreydən, söz var gəley xilxdan; Söz var xalq içinde, söz var xilx içinde.*

XILXA I (Kürdəmir) - yunun çıxarı. - *Yununirisini götürəndə xilxası qalır.*

XILXA II (Kürdəmir) - pırtlaşmış <suç>. - *Başı darameyanda xilxa olur.*

XILXALAMAX (Çəmbərək) - xirtdəkləmək. - *Almühəmmədi yoldaja xilxaladım.*

XILI (Borçalı) - *bax xil.*

XILICCAN (Ordubad) - *bax xıltıgan*.

XILITGAN (Meğri) - cəftə.

XILITGƏN (Ordubad) - *bax xılıtgan*.

XILLAZ (Ordubad) - kərtəngələ.

XILLIX (Ordubad) - yapıcı növü. - *Xillix güzəmdən hazırlanmış yapıcıdı, çobannar örtüllər*.

XILTA (Bakı) - torta. - *Yağın xiltası çox çıxdi*.

XIM (Borçalı, Gədəbəy, Qazax, Şərur, Tovuz) - təməl, özül. - *Öy tiqməğ isde:rix', əmbe ximini qazmamış ix hələ* (Gədəbəy); - *Ximi mö:kəm olmuyan öy tez uçar* (Tovuz).

XIMEL (Qazax) - *bax ximel*.

XIMER (Gəncə) - *bax ximel*.

XIM-HIM (Qazax) - təməl, özül.

XIMXİMİ (Oğuz, Zaqatala) - *bax ximximi*. - *Ximximini uşaxlar ye:r elə bir şey döyü*.

XIMI I (Ağdam, Başkeçid, Borçalı, Çəmbərək, Füzuli, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - yeməli yabanı bitki adı. - *Bizim evin yanında çoxlu ximi bitif* (Ağdam); *Ximiyi soyullar, turşuya qoyullar* (Borçalı); - *Ximi yaman şirin olur* (Tovuz).

XIMI II (Cəlilabad) - ikiüzlü. - *Ximi odi ki, üzdə belə de:y, arxada ayrı cur*.

XIMI III (Çəmbərək) - sirsaxlayan. - *Kişi ximi olsun gərəx', olmadı gərəhməzd*.

XIMIXİMİ (Mingəçevir) - yeməli yabanı bitki adı.

XIMIRÇA (Ucar) - qıسابoy <adam>.

XIMIRÇÜX' (Qazax) - *bax ximirçex'*.

XIMIRXIS (Şuşa) - paxıl, xəbis.

XIMIRQURDU (Qazax) - ağac-qurd. - *Ximir - qurdı kimi yeməx'dən doymor*.

XIMIS (Bakı) - paxıl, xəbis.

XIMÍX' I (Şəki) - balaca, yasti <burun>. - *Ximix' burun Sultani*

taniyisəmmi?

XIMÍX' II (Şəki) - tərəvez və ya meyvənin çıxarı. - *Xiyərrərin ximiyini satminix, mal-qaraya veriyix*.

XIMPIS (Bakı) - kök, dolu <adam>.

XIMS (Qazax) - nəsil, tayfa. - *Hajilar ximsı çox güjdüdü bu kəntdə*.

XIMSI I (Qazax) - sirsaxlayan. - *Yaman ximsidi, onnan söz almax olmaz*.

XIMSI II (Qazax) - xəsis.

XIMSIR (Qazax) - paxıl, xəbis.

XINA (Mingəçevir) - yabanı bitki adı.

XINABƏNT (Qax, Şəki) - *bax xinəbənd*. - *Xinabəndi aş başınınən;* - *Başa xinabənt bağlı:llər ki, tühərlər üzə tökülməsin* (Şəki).

XINABƏT (Oğuz) - *bax xinəbənd*.

XINAMI (Borçalı) - qohum.

XINANA:N (Bakı) - xinayaxma.

XINCAM-XINCAM (Tovuz, Zərdab) - əzik-əzik. <>**Xincam-xincam eləməx'** (Tovuz) - əzik-əzik etmek. - *Ə, qoyma uşaxlar köynəyi xincam-cincam elədilər* (Tovuz).

XINCAMLAMAX (Zərdab) - ezişdirmek. - *O, yarpağı xincamladı*.

XINCILO:UZ (Ağcabədi, Şuşa) - göy soğana bənzər yabanı bitki adı. - *Sinə ağrıyanda xincilo:uzu qaynadırıx, suyun atırıx, özünü ye:irix'* (Şuşa).

XINCIM: XINCIM VERMƏX' (Ağdam) - acıq vermək. - *Mənə nə xincim verirsən*.

XINDAÇI (Salyan) - *bax xandaçı*. - *Xindaçı bizi toya çağırıb*.

XINDI (Tovuz) - ağılsız, axmaq <qadına aiddir>. - *A xindüylüsüm <Gülsüm> saşa demədimmi çılcırpu yiğ, ənbəx' pişirəjəm?*

XINGIZDAMAX (Ağbabə) - döy-mək, ezişdirmek. - *Uşağı elə xingizdadi ki*.

XINIZ I (Xanlar) - sirsaxlayan. - *Xiniz adam nə desən hesavi içəri verər, axırda da əlinən nə:lsə elər*.

XINIZ II (Kəlbəcər) - paxıl, xəbis.

- Həsən çox xiniz adamdı.

XINK: XINK ULMAX (Meğri) - pərt olmaq. - *Biz tuyə getmə diğimizə Bayram bərh xink ulıp.*

XINT (Balakən) - paxıl, xəbis. - Mehdi çox xint adamdı.

XINTA I (Ağdam, Füzuli) - qoduq. - *Xintanın biri gəlif burda ağızına geləni danışır* (Ağdam).

XINTA II (Ağdam) - *bax xint.*

XINTA III (Cəlilabad) - cındır. - *Xintaləri göti bordan.*

XINTO (Bərdə) - ağılsız, axmaq.

XINZIR I (Füzuli, İmişli, Salyan) - varlı. - *Xinzir adam qurñis olar* (Salyan); - *O çox xinzir adamdı, onda olan heş kəsdə yoxdu* (Füzuli).

XINZIR II (Borçaltı, Laçın, Mingəçevir) - kobud. - *Xinzira nə söz* (Laçın); - *Böyüb bir xinzir adama irasd gelmişdim, məni laf bezdirdi* (Borçaltı).

XINZIR III (Qax) - dinsiz.

XIPA (Cəbrayıllı, Salyan) - qıسابoy <adam>. - *Zəkeriyya xipa adamdı* (Cəbrayıllı).

XIPER (Ağcabədi) - *bax xipa. - İsgəndər xiper adamdı.*

XIPI (Laçın) - *bax xipa.*

XIPIĞ (Cəbrayıllı) - *bax xipa.*

XIPIR (Gədəbəy) - *bax xipa. - Gödəy adama xipir deyərik.*

XIPPALAMAX (Ağbaba) - xirtdəkləmək. - *O, yoldan keçəndə onu xippala.*

XIR I (Ağdam, İsmayıllı, Quba, Şamaxı) - *bax xiy I. - Xir bizin yerrədə ulmaz, bizdə çəltik əkməyi dülər* (Quba); - *Gəl xira si qoşaq, yanmasın* (İsmayıllı).

XIR II (Ağdaş, Bakı, Quba, Oğuz) - bostan. - *Gedəgün bizim xira qapuz yiməgə; - Gecə xira oğrı gəlməşdü* (Bakı).

XIR III (Ordubad) - tamam. - *Xörəx' xir duzu.*

XIR IV (Borçaltı, Gədəbəy, Goranboy, Qazax, Tovuz, Zəngilan) - çıraqı; çıraqı qarışqlı qum. - *Orda olan*

daşın çoxu xirdi (Qazax); - *Bira xirdi, birdə yaxşı şey olmur* (Zəngilan); - *Xir harava yolunda çox olor* (Gədəbəy), - *Yola daş döşədix'dən so:ra üstünə xir tökülsə yaxşı olar* (Tovuz).

XIR V (Balakən) - paxıl, xəbis.

XIR VI (Cəlilabad, Göyçay, Kürdəmir) - vint. - *Maşının xırı açılmışdır* (Cəlilabad).

XIR VII (Oğuz) - bostan ləki.

XIR VIII (Qazax) - xırda. - *Xırnan xurda bir sözdü.*

XIRA (Kürdəmir) - qovun növü. - *Xira bozdəlidən xırda olur.*

XIRA I (Borçaltı, Daşkəsən, Gədəbəy, Goranboy, Xanlar, Qazax, Mingəçevir, Salyan) - qıسابoy <adam>. - *Bayram yaman xira boydu* (Qazax), - *Yekələnmiyif filankəs, çox xira qalif* (Gədəbəy); - *Bu gətdə xira adam azdı* (Xanlar).

XIRA II (Biləsuvar, Cəbrayıllı, Cəlilabad, Füzuli, Göyçay, İmişli, Kürdəmir, Lənkəran, Salyan, Ucar, Zəngilan) - yetişməmiş xırda qovun və s. - *Qovun hələ xiradı* (Kürdəmir); - *Uşaxlar bossannan xeylax xira yiğdilar* (Ucar); - *Əhməd əmi, tağda xira çoxdumu?* (Cəbrayıllı).

XIRAM I (Qazax) - qumlu yer.

XIRAM II (Hamamlı, Qazax) - yarğan.

XIRAZAN (Gədəbəy) - kotanın bir neçə hissəsinə ((iki təkər, yastıq, ox və qoşqu ağacı) verilən ad).

XIRCIM (Cəbrayıllı) - tamam. - *Xircim duz eləmişəm.*

XIRÇA I (Bolnisi, Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax, Şəki, Şəmkir, Tovuz). - *Alosman xırça qaldı, yekələmmədi dayna* (Çəmbərək); - *Xırça adamin konlunnan gündə üş deşə allahlıx keçər* (Şəmkir):

XIRÇA II (Xanlar) - donuz balası. - *Donuzun balasına xırça deyərəx'.*

XIRÇA III (Oğuz, Şamaxı) - içərisində ağartı saxlanan dəri qab. - *Yavər bizə bir xırça üzü pendir gətmişdi*

xırça-xırça

(Şamaxı).

XIRÇA-XIRÇA (Lənkəran) - parça-parça, hissə-hissə, dilim-dilim.

XIRÇI (Kürdəmir) - xəsis.

XIRDADIRNAX (Gədəbəy, Tovuz) - davar. - *Xirdadırnaxdan nə:iñ var?* (Gədəbəy).

XIRDAXANI (Kürdəmir) - armud növü. - *Xirdaxani yeməlidü.*

XIRDAŞQQUTMA (Salyan) - çörək qırıqları, parçaları. - *A:z, o xırdaşoqqutmaları getir, yi:lsin hayfi.*

XIRDAVƏNG (Tovuz) - xirdavat.

XIRDƏ:AX (Gədəbəy) - davar. - *Xirdadırnax da de:rix', xirdə:ax da.*

XIRDIXOV: XIRDIXOV OLMAX (Culfa) - qırıq - qırıq olmaq, xırda - xırda olmaq. - *Güləş döyütlüb xirdixov olub, yiğmax lazımdı.*

XIRƏZƏN (Gədəbəy) - *bax xırəzan.* - *Kota:n iki rəkəri, o:un yaslığı, oxu, bir də qavaxdan salınan ağacı birrix'də xırəzəndi.*

XIRXA I (Gədəbəy) - mişar. - *Kərənnəri xırxiyannan kəserix'.*

XIRXA II (Cəbrayıl) - xirtdek. - *Qoyunun xırxasının tutuf yerə virdim.*

XIRXA III (Zaqatala) - ərinmiş yağın tortası.

XIRXALAMAX (Cəbrayıl) - *bax xırxazdamax.* - *Əliynən güləşəndə onu yaman xırxalamışdım.*

XIRXAZZDAMAX (Ağdam) - xirtdekləmək.

XIRXI I (Borçalı, Daşkəsən, Gədəbəy, İsmayıllı, Karvansaray, Qazax, Tovuz) - *bax xırxa.* - *Xırxiyi ver, ağacı kəsem* (Borçalı).

XIRXIN (İmişli) - təzə əyrilmiş ipin çıxıntılarını sıyrımaq, hamarlamaq üçün alet. - *İpi xırxinnan təmizdiyirix'.*

XIRXINC (Tovuz) - əzgin, yorğun. - *İşdəməx'dən laf xırxincam.*

XIRXINNAMAĞ (İmişli) - təzə əyrilmiş ipin çıxıntılarını xırxınla təmizləmək. - *Əriş ipin egorirüg, gətirib*

xırxininruğ.

XIRXIR I (Culfa) - *bax xırxa I.* - *Xırxınan taxta çəkəllər.*

XIRXIR II (Bakı) - südlüsüyiq.

XIRXIŞ (Tovuz) - *bax xırxinc.* - *Elə yorulmuşam kin, xırxişam, heş yerimdən tərpənəmmirəm, ay ciji.*

XIRIL (Tovuz) - böyük mişar. - *Xırılıni itilə bə kötüyü xirdaliyax.*

XIRINC: XIRINC ELƏMƏX' (Meğri) - yemək. - *Məmmət bir şaqqa əti təx'cəcənə xırinc eliyir.*

XIRISDAMMAX (Qazax) - hirs-lənmək.

XIRİŞ (Lənkəran) - qumla xırda daşın qarışığı.

XİRİŞDAMAX (Daşkəsən) - doğramaq, kəsmək <oduna aiddir>. - *Odunu xırışde:fiyəgerix.*

XIRIT (Culfa) - barama qurdunun 1-ci yuxusu.

XIRIT (Ordubad) - *bax xirit.*

XİRİX' (Şəki) - *bax xirex'.*

XIRMEL (Meğri) - *bax ximel.* - *Mənim qardaşım xirmeldi.*

XIRNA (Ordubad) - çinqılıqarışığı qum.

Xırna çəx'məx' (Qazax) - ədavət etmək, düşməncilik etmək. - *Bu uşağa xırna çəkəllər.*

XIRNA-HIRNA (Qazax) - ədavət, düşməncilik.

XIRNAVA (Cəbrayıl, Qarakilsə, Meğri) - yargan. - *Xırnavalardan quçax dolusu su şırıldır, töküler Mırğı çayına* (Meğri).

XIRNƏG (Sabirabad) - *bax xirnek.* - *Do:şanın balasına xirnəg diyəriğ.*

XIRNƏX' (Ağcabədi, Cəbrayıl, Ordubad) - *bax xirnek.* - *Bir xirnəx' gördüm* (Ağcabədi); - *Böyüñ şunnan bir xirnəx' tutmuşam* (Cəbrayıl).

XIRNƏK (Ağcabədi, Ağdam, Cəbrayıl, Kürdəmir, Sabirabad, Tərtər, Ucar) - *bax xirnek.* - *Qalxozun bağında üş xirnək gördüm* (Ucar).

XIRNIX (Goranboy) - çinqilli,

qumlu yer. - *Maşın xırriğin yanında qalıf bəri gələmmir.*

XIRNOVA (Meğri) - *bax xırnavə.*

XIRPA (Cəlilabad, İmişli) - *bax*

xırpa. - *Bı xırpa kişi haralıdı?* (İmişli).

XIRPI (Lənkəran) - *bax xırpe.*

XIRPİMAX (Borçalı) - *kəsmək.*

XIRPIK (Gəncə) - *vələmir.*

XIRRAMAX (Qazax) - *döndərmək, çevirmək.* - *Haraveyi geri xırra.*

XIRRAŞMA (Qarakilsə) - *boğuşma.*

XIRRAŞMAĞ (İsmayıllı) - *sözləşmək, mübahisə etmək.* - *Orda nə xırراسıuz, gediz işüzü görüz.*

XIRRAŞMAX I (Cəbrayıl, Laçın, Zəngilan) - *bax xırashağ.* - *Oğlin gənə uşaxlarnan xırraşerdi* (Zəngilan).

XIRRAŞMAX II (Meğri) - *məc. güləşmək.* - *Pəhlivannar xırraşirdi, xırraşirdi bir-birin algeyyi eliyirdi.*

XIRRAŞMƏY (Cəlilabad) - *bax xırashağ.* - *Uşaqlar xırraşeylər.*

XIRSƏMBƏ (Xanlar) - *hırslı, əsəbi.* - *Xırsəmbə adamın işi yaxşı olmaz.*

XIRSIZ I (Ağdam, Qarakilsə, Quba, Mingəçevir, Naxçıvan, Oğuz, Şamaxı, Şuşa) - *güclü, qüvvəli.* - *Şirin el bil ləp amadan xırsız duğulub* (Quba); - *Bu elə uşaxlıxdan çox xırsızdı* (Şuşa).

XIRSIZ II (Cəbrayıl, Cəlilabad, Quba, Oğuz, Zəngilan) - *kobud.* - *Unu hes dindimən, çox xırsızdı* (Zəngilan); - *Yaman xırsız adamsan, heç kimi saya salmeyən* (Cəlilabad).

XIRSIZ III (Xanlar) - *çoxdanışan.*

XIRSIZ IV (Xanlar) - *səbirsiz.* - *Hər kəs səvirsizdi, ona xırsız deyərək.*

XIRSIZDAMAX (Culfa) - *güt, zor kəlmək.* - *İki xırsız bizi xırsızdırı.*

XIRŞ I (Qazax) - *narin.* - *Xırş duz ağ olar.*

XIRŞ II (İsmayıllı) - *yeni doğmuş heyvanın ilk südü.* - *Buzoya çox xırş vermə, ölürlər.*

XIRT (Mingəçevir) - *balıq növü.*

XIRTİŞ I (Ağdam, Füzuli) - *oğru.*

XIRTİŞ II (Cəbrayıl) - *paxıl,*

xəbis.

XIRTMEK (Zaqatala) - *qığırdaq.*

XIRZAN (Gədəbəy) - *bax xırəzan.*

XISƏKİ (Cəbrayıl) - *əzab-əziyyət.*

- *Fezi:n uşaxları xisəkiyən böyütf.*

XISİLDAMAX (Ucar) - *piçıldamaq.*

XISİLLAMAĞ (Saatlı) - *bax xisildamax.* - *Xisillama, bərkdən de nə desən.*

XISINNAMAX (Ağdam) - *bax xisildamax.* - *Vəzir xisinnədi kin, şah, həmən uşaxdı, sən tulladığın uşax.*

XISINNAŞMAX (Ağdam, Borçalı, Gədəbəy, Laçın, Şamxor, Tovuz) - *piçıldıarmaq.* - *Baş-başa verifnən nə belə xisinnəşəysəniz orda?* (Gədəbəy); - *Ə, orda nə xisinnəşərsiniz* (Borçalı).

XISINTILIX (Şəmkir) - *sixintiliq.* - *Yer-yurt daralanda xisintiliq olur.*

XISLAT (Oğuz) - *1. adət; 2. vərdiş.*

XİŞ I (Borçalı) - *ətrafinə ucu şış dəmir və ya mix bərkidilmiş xalta.* - *Xış çovan itində olor ku, canavarı yaralasın.*

XİŞ II (Çəmbərək) - *daş duz qırıntıları.* - *Bir dağarcı xış varidi, kirkirədə döyüd qaravajı.*

XİŞDAMAX (Ağcabədi, Mingəçevir, Tovuz) - *əzmək.* - *Ay uşax, üzümü xışdama* (Ağcabədi).

XİŞDAMMIŞ (Ağcabədi) - *əzilmiş.* - *Xışdammış alma ucuz olur.*

XİŞDEX' (Meğri) - *bax xışdex' I.* - *Özünə xışdex' ulammey, özkələrə köynək' ulye.*

XİŞDIX (Hamamlı) - *çinqılıq.* - *Bu yer xışdixdi, burda nə bitejəx'di kin, nə olsun.*

XİŞIM (Lənkəran) - *sür'ət.* - *Quşa bax, gör nə xışımnan gedir.*

XİŞİMLAMAX (Oğuz) - *əzmək, əzişdirmək.* - *Əlindəki kağızı nə üçün xışımılyursan?*

XİŞTƏK I (Lənkəran) - *bax xışdex' I.* - *Göynəyin xışdex'i yırtılıb.*

XİŞTƏK II (Mingəçevir) - *bax xişdəx' II.*

XIT (Qax) - *bax xit.*

XITI (Hamamlı, Laçın, Meğri) - *yaltaq. - U işlərin hammisin u mərtəbəyə xiti Xudayar mindirey* (Meğri).

XITMA (Qazax) - *kicik ot tayası, qotman. - Büyüün iki xotma ot yiğmişam.*

XITZAV (Qax) - *qixmılq.*

XIVAR (Borçalı, Hamamlı) - *bax xıbar. - Məmmət, bir az xivar gəti, öyün ximina tökəx'* (Hamamlı); - *Xivari divarı hörəndə qoyullar daşdarın arşında* (Hamamlı).

XIVISDIX (Gədəbəy) - *xəbislik. - İnsanda paxillix, xivisdix olmasa, heyvan dammayı neynər.*

XIVIZ (Gədəbəy) - *bax xibiz. - Xibiz adamnan söz almax çətin peşədi.*

XIV (İsmayıllı) - *bax xiy I.*

XIYATA (Kürdəmir) - *bax xeyata.*

XIZ (Qarakilsə) - *istilik. - Təndirin xizi məni virip, başım arğıtyır.*

XIZAN I (Astara, Bakı, Borçalı, Cəlilabad, Əli Bayramlı, Gədəbəy, Xanlar, Naxçıvan) - *çoxlu. - Hasan kişinin xizan uşağı var* (Borçalı); - *Öyündə xizan malı var* (Gədəbəy).

XIZAN II (Naxçıvan) - *uşaq. - Xızannar hə:tdə oynayır.*

XIZAN III (Basarkeçər, Gədəbəy, Qazax) - *topa. - Arının xizanı çoxalır* (Basarkeçər), - *Arının xizanı az oldumu, bal gözdəmə da: onnan* (Gədəbəy).

XIZAR (Borçalı, Hamamlı, Qazax) - *bax xiza. - Xızarnan yegə ağajdırı çəkəllər* (Qazax); - *Xızarnan taxda da çəkəllər, odun da kəsəllər* (Borçalı).

XIZOV (Qax) - *odun qırıntısı.*

XİBİS (Əli Bayramlı, Qarakilsə) - *xəsis.*

XİCAV (Qax) - *odun qırıntısı.*

XİCƏ (Qax) - *bax qicə.*

XİCİX' (Qazax) - *körpə uşaq. - Yazığın bir dam dolusu xiciyi var, özü də*

naçaxadi.

XİCİY (Qax) - *cızdaq. - Seni qavrılıp xiciy olsın.*

XİDƏF (Daşkəsən) - *qutab.*

XİDVƏ (Qax) - *metbəx. - Xidvəda xoraq men pişiriy.*

XİL I (Quba) - *bax xiy I.*

XİL II (Zaqatala) - *meyvə dərmek üçün ucu haça ağac.*

XİLİR (Sabirabad) - *cindür.*

XİLƏFƏ (Çəmbərək) - *fikir, rə'y. - Sadığın xiləfəsin qanə:mmirəm.*

XİLƏPLİ (Balakən) - *cırkin.*

XİLİ (Zaqatala) - *bax xil II.*

XİLIX' (Tovuz) - *bax xiliy. - Uşaxlar bosdan ura olanda doyunca xilix' yi:r* (Tovuz).

XİLİY (Ağdam) - *xırda və yetişməmiş <yemiş, qarpız və s. >*

XILT (Zəngilan) - *cecə, puçal.*

XILTDUĞ: XILTDUĞ QATMAĞ (Xaçmaz, Quba) - *narazılıq salmaq.*

XİMEL (Gəncə) - *qıسابoy <adam>.*

XİMİK (Ağdaş) - *xəsis, simic.*

XİMİQ (Qax) - *firtiq. - Burnunun ximiqini silə bilmiy, mağa əqil örəqədir.*

XİMİRÇƏX' (Gədəbəy, Tovuz) - *qiğirdaq. - Tişin ola xirtdada-xirtdada yə:sən ximirçəyi* (Gədəbəy).

XİMİS (Ağdam, Göyçay, İsmayıllı, Qazax, Mingəçevir, Zərdab) - *bax xibis. - Kərim olduqca ximis adamı* (İsmayıllı); - *Öz malın yemir, başqasına qanaxlığı eləmir, oa ximis deyirik* (Göyçay).

XİNACUR (Qax) - *kök, yer kökü.*

XİNÇİLİ (Qax) - *xəmir xörəyi adı.*

XİNƏBƏND (Qax) - *üçkünc baş yaylığı. - Dədə mā: xinəbənd aliş.*

XİNƏRƏŞİQ (Qax) - *yastı aşiq.*

XİNƏVƏND (Borçalı) - *bax xinəbənd.*

XİNGİLİ (Bakı, Kürdəmir) - *yüngülxasiyyət. - Nizami lap xingilidi* (Kürdəmir).

XİNİG (Qax) - hicqırıq. - *Meni xing tutiy.*

XİNİÖ: (Salyan) - açıq. <→Xinio: vermeg - açıq vermek. - *Bilmirəm ki, mə:nə xinio: verirsən.*

XİPƏR (Ağdam, Kürdəmir) - *bax xepir.* - *Xipər adamnan gecədə iş dəfə allahlıq, yeddi dəfə bəylig həvəsi keçir* (Kürdəmir).

XİPİ I (İmişli) - qıسابoy <adam>.

XİRÇA (Zaqatala) - səliqəsiz. - *Məktəbə xırqa gəlmax olmaz.*

XİRÇƏX' (Cəbrayıł, Kəlbəcər) - tövlənin günclərinə basdırılan ucu haça dirək. - *Xırçəx' onnan ötəridi kin, üsdünnən ağaş qoyurux* (Kəlbəcər); - *Qabaxcan tavlanın xırçəx'lərini əkin, so:ra ayrı işə başdıym* (Cəbrayıł).

XİRÇƏK (Qax) - *bax xirsek I.*

XIREX' (Şəki) - barama qurdunun dördüncü yuxusu. - *Xirex' də diyillər, uludan durdu da diyillər axıncı yuxudan duranda qurd;* - *Qurdumuz xirex'dən durutdu.*

XİRƏ (Kürdəmir) - *bax xirex'.*

XİRİX' (Ağdam, Goranboy, Xanlar, Şəki, Şəmkir, Tovuz, Zəngilan) - *bax xirex'.* - *Xirix'də qurda nə qadir yarpax versən ye:r* (Zəngilan); - *Qurda xirix' vaxdi şah tutun şaxını verillər* (Şəmkir).

XİRİK (Cəbrayıł, Goranboy, Göyçay, Mingəçevir, Tovuz) *bax xirex'.* - *Xirkidə veririk yeyir, şaxliyurix* (Göyçay); - Barama qurdunu xirkik vaxtı yaxşı yemliyə bilsəñ tez sariyar (Tovuz).

XİRİSTAN (Dərbənd)- rəf. - *Usda Fatmanisə xəleyçin xiristan düzəldti.*

XİRQA (Zaqatala) - səliqəsiz. - *Məktəbə xırqa gəlmax olmaz.*

XİRNEK(Zəngilan) - dovşan balası.

XİRNIX' I (Borçalı, Daşkəsən, Füzuli, Gədəbəy, Xanlar, Qazax, Tovuz) - *bax xirnek.* - *Do:şan balasına xirnix' deyərix'* (Daşkəsən); *Atbatannan gedirdim*

bi xirix' tafdim (Xanlar).

XİRNIX' II (Tovuz) - yapon xurması. - *Xirniyi kal-kal yə:ndə adamın ağzını bürüsdürür.*

XİRNIX' III (Şahbuz) - çoxbilmiş, hiyləger. - *Çox xirnix' adamdı, onnan başarmax çətin məsələdi.*

XİRPE (Sabirabad) - qıسابoy <adam>.

XİRSƏK I (Qax) - kirşə.

XİRSƏK II (Qax) - saçaqlı palaz.

XİRT(Qax) - nazik daş.

XİRTDƏX'LİX' (Xanlar) - *bax xirtdeklilik.* - *Xirtdəx'liyi qızə dələsi öyü verey;* - *No:ruz kişinin arvadının xirtdəx'ligi indi də duroy.*

XİRTDƏKLİK (Salyan) - boyunbağı. - *Xirtdekligi qizzar taxar;* - *Solmaz xirtdeklilik asib.*

XİRTİX' I (Kəlbəcər, Şərur) - xirdəli yeyə. - *Bizzərdə böyük yeyəyə qavara, xırda yeyəyə xirtix' deyərix'* (Şərur).

XİRTİX' II (Boçalı, Gədəbəy) - dovşan balası. - *Xirtix' dovşanın üç-dört günnük' balasına de:rix'* (Gədəbəy).

XİRTİX'LƏMƏK (Kərbəcər) - yeyələmək.

XİRTTAVUK (Qax) - xirtdək.

XİŞDƏX' I (Qax, Qarakilsə, Qazax, Şuşa) - köbə. - *Köynəx'də xişdəx' olanda gej yurtılır* (Şuşa).

XİŞDƏX' II (Çəmbərek) - şumlanmış sahə arasında qalan kiçik xam yer.

XİTƏF (Cəbrayıł, Qazax) - qutab.

XİTİ (Laçın) - yaltaq. - *Xiti olma;* - *Xiti adamin hürməti olmaz.*

XİTİM: XİTİM ELƏMƏX' (Qazax) - xidmət, qulluq eləmək. - *Qoyuna xitim eləsəñ i:rmi il yaşıyar.*

XİTZ (Qax) - çınlıq.

XİY I (Göyçay) - çəltik ləki. - *Bizim xiycin oxi yarılıub, suyi axıdır.*

XİY II (Qax) - eyvan.

XİYATA (Zərdab) - *bax xayati I.* - *Xiyatadan ipək tor toxunur.*

XİYATI (Cəbrayıl) - *bax xiyatı I.*

XİYAVAN (Naxçıvan) - sahənin bərabər bölünüb əkilən hissəsi.

XİYƏRƏDƏR (Gəncə) - qıraqları dilikli mis sini. - *Düyüni xiyərədərə töküf ayırt dasana.*

XİYƏRƏG (İmişli, Kürdəmir) - *bax xiyarax.* - *Xiyərek çıxarmışam, yeriyəmirməm* (Kürdəmir).

XİZA I (Culfa, Şərur) - böyük müşar. - *Xizari iki adam işdədir* (Şərur).

XİZA II (Culfa) - xam yer.

XİZƏX' (Daşkəsən) - xış. - *Qavax xizəx'nən eke:ydix' yeri-yurdu.*

XİZƏR (Bəsarkeçər) - *bax xiza I.* - *Xizeri gəti kərəni kəsəx'.*

XOCAĞ (Cəlilabad) - çala. - *Əlli xocağ çıyələg əkmışəm.*

XOCA-XOCA (Kürdəmir, Oğuz) - quş adı, ziğziğ. - *Vardannılar xoca-xoca, ziğziğ diyir* (Oğuz).

XOCU (Qax) - donuz balası.

XOÇA (Cəlilabad) - budaq. -> *Xoça virməy* - budaqlamaq. - *Kol xoça virib.*

XODAŞ (Gədəbəy) - hodaq. - *Xodaşsız kotan əkmeyrim mən.*

XODEK (Naxçıvan) - *bax xodas.*

XOFLANMAĞ (İsmayıllı) - qorxmaq. - *Bö:g oğlansan xoflanma, yol irahdi.*

XOFLİ (Quba) - türkək <at>. - *Xofli ata minmağ cux qurxuludu.*

XOFLU (Ordubad) - qorxulu. - *Ayi xoflu heyvandı.*

XOGƏR (Şəki) - *bax xoqar.* - *Xogəre murta yiğıylər, qoz, lovyə töküylər.*

XOGƏRİ (Zaqatala) - *bax xoqar.*

XOGI (Zaqatala) - yunun çıxarı.

XOXABEL (Bəsarkeçər) - qozbel. - *Bir xoxabel kişiydi, bu Abbasın dədəsi.*

XOXUBEL (Borçalı) - *bax xoxabel.*

XOJAXOJA (Berdə, Tərtər, Ucar) - eti yeyilən çöl quşu adı. - *Xojaxoja heyva*

ağacında *balalyır* (Berdə); - *Xojaxoja meşələrdə çox olur* (Tərtər); - *Xojaxojanın eti yeməlidir* (Ucar).

XOJAN (Hamamlı, Şahbuz) - cibgir. - *Bizdərdə cüllük adama xojan deyərix'* (Şahbuz).

XOQAR (Zaqatala) - ağaç qabığından düzəldilmiş silindir şəkilli qab. - *Punduğu xoqara yiğ.*

XOL I (Cəlilabad) - budaq.

XOL II (Şahbuz) - kədik, aşırım.

XOLİ (Salyan) - budaq.

XOLO (Laçın) - qoca <adam>. - *Əsədgilə xolo geldi.*

XON (Borçalı, Qazax, Zaqatala) - xonça. - *Xonu yolluyurux oğlan öyüne.*

XONCA I (Masallı) - məcməyi. - *Xonça gəldi, otur çörək yeyək.*

XONÇA II (Tovuz) - içərisində xəmir yoğrulan təknə. - *Xonça qavaxlar olardı, indi yoxdu.*

XONDEL (Ağbaba) - *bax xidel.*

XONSA (Kəlbəcər) - fərsiz, bacarıqsız. - *O da mənim kimi xonsanın biriymiş, təkə çıxif qavağına, ata bilmiyif.*

XONSUMAX (Naxçıvan) - yuxuya getmək.

XONU (Çəmbərək) - süfrə. - *Xonu rızun basın dağitmeyəjam ha.*

XOP (Qazax) - qız ər gedəndən 3-4 ay sonra ailəsinin ona apardığı pay.

XOR I (Ordubad) - *bax xol.* - *Səfər mə:llim sə:r məktəbə gələndə xorda qurt gördi.*

XOR II (Ucar) - ərinmiş yağıntortası. - *Sən verən yağın xoru az oldu.*

XOR III (Çəmbərək, Qax) - çürük. - *Biyilki ot xordu de:yın adı dammir* (Çəmbərək).

XORA (Ağcabədi, Ağdam, Cəbrayıl, Kürdəmir, Goyçay, Qazax, Mingəçevir, Oğuz, Sabirabad, Şamaxı) - əkin sahəsinə tökülen sünbüllərdən öz-özünüə bitən taxıl. - *Bi:l yaman xora əmələ:lmışdı bildirki taxıl yerimnən* (Ağdam); - *Biyilki xoradan on beş put taxıl çıxdı* (Cəbrayıl).

XORALA (Şəki) - *bax xarali.*

XORALI (Qax) - *bax xarali.* -

İndi xorali biçmağa gedirix.

XORAN (Biləsuvar) - yara növü.

XORASAN (Şəki) - dərman adı..

Keşmişdə qurd u olana (qurd xəstəliyi olana) xorasan verərdilər.

XORAZEY: XORAZEY EİƏ-MƏX' (Ağdam) - başqasını bəyənməmək, özünü üstün tutmaq. - *A bala, nə xorazey eliyirsəñ, hamının dədəsi də məhlimdi, babası da.*

XORXOR (Zaqatala) - uşaq oyunu adı.

XORXORU (Cəbrayıł) - irigiləli üzüm növü.

XORTDAMA (İmişli, Salyan) - inaq <camışda>. - *Keçən il həmidin gömşünü xortdama tutmuşdu* (Salyan).

XORTDƏK (Kürdəmir) - inaq <camışda>.

XORT: XORT DÜŞMƏG (Cəlilabad) - tez və bərk yuxuya getmək. - *İnciğ adam xort düşər.*

XORTUM (Goranboy) - dəvədabani.

XORŪQ (Qax) - tavan.

XORUM I (Basarkeçər, Culfa, Hamamlı, Ordubad, Zəngilan) - dərz şəklində bağlanmış ot. - *Biz otu xorum eliyif qurudarix* (Zəngilan);

XORUM II (Gədəbəy, Qazax) - kiçik ot tayası, qotman. - *Martda mərəx' yarı gərəx', Apreldə bir xorum otun gərəx'* (Qazax).

XORUMÇU (Naxçıvan) - otu dərz kimi bağlayan <adam>. - *Xorumçu otu yumuruyur çöldə.*

XORUMLAMAX (Naxçıvan) - otu dərz şəklində bağlamaq. - *Kərəntiyənən otu bişdix', töhdix' lay, xorumladix;* - *Bizim qalxozza otu Mırhəşim xorumlı:r.*

XORUZ I (Kürdəmir) - qozun bütöv ləpəsi.

XORUZ II (Göyçay) - nar çıçəyi.

XORUZ III (Kürdəmir) - qapı cəftəsinin bərkidildiyi yer.

XORUZBAVACURVER

(Ağdam) - uşaq oyunu ad.

XORUZBİBİQİ (Qax) - yabanı bitki adı.

XORUZBOZ (İmişli) - erkək qırqovul. - *Cü:rdə iki xoruzboz var, virmadım.*

XORUZƏX' (Ordubad) - *bax xoruzey.* - *Uşax xoruzəx olub.*

XORUZƏY (Lənkəran) - inaq <adamda>.

XORUZPIPİYİ (Ağbaba, Laçın) - *bax xoruzbibiqi.*

XORVİÇƏ (Zaqatala) - arı beçəsi.

XORYAT I (Ağdam) - satqın. - *Ə:, nə xoryat adammış, gedif Qaracadan sədriyə şikə:t eliyif.*

XORYAT II (Ağdam, Balaken) - çirkin, kifir. - *Yox ə:, xoryatın biridi, sisifetinnən zəhirmar yağır* (Balakən).

XOS (Astara, Lənkəran) - qəşəng. - *Sağır Əlinin oğlu Murad yaman xosdu* (Lənkəran).

XOSƏK (Naxçıvan, Ordubad, Şərur) - daxma. - *Həsən bir dam tikib özünə, o əv də:l, bir xosəkdi, canım* (Naxçıvan), - *Mə:m balaca bir xosəyim var* (Ordubad).

XOSMA (Füzuli) - daxma.

XOSMAT (Hamamlı) - qıسابoy.

XOSUNNAŞMAX (Ağdam, Bərdə) - *bax xisınnaşmax.* - *Güncə çəkilil nə xosunnaşdırıñz?* (Ağdam).

XOŞA (Balakən, Qax) - gəndalaş. - *Çeperi tamam xoşa basıldı* (Balakən); - *Bizim evin yanında çoxlu xoşa pitib* (Qax).

XOŞAMADIYNAN (Qazax) - xoşluqla. - *Xoşamadıynan desəñ yaxşıdı.*

XOŞDAFLIX (Qazax) - zarafat. - *Xoşdaflux ele:rəm əzzim, ajiğın tutmasın.*

XOŞƏ (Qax) - *bax xoşa.*

XOŞƏX (Bərdə) - xəstəlik nəticəsində saralıb tökülen meyve.

XOŞƏXLƏMƏX' (Bərdə) - xəstəlik nəticəsində saralıb tökülmək <meyvəyə

aiddir>. - *İncil xoşəx'liyif tökülüf.*

XOŞGƏBƏR (Quba) - xonça.

XOŞTABLIX (Qax) - zarafat.

XOTAZDAMMAX (Çəmbərək) - lovğalanmaq. - *İfan yaman xotazdanır.*

XOTEX' (Şəki) - iki yaşına qədər camış balası. - *Xotex' iki yesinə çatana kimi, kəl qəddinə çatana kimi diyr ix.*

XOTƏX' (Ağdam, Zərdab) - *bax xotex'.* - *Bizim xotex' ağızını ota vurmur.*

XOTXOTİ (Bakı) - üzüm növü.

XOTMA I (Ağdam, Çəmbərək, Daşkəsən, Gədəbəy, Xanlar, Kəlbəcər, Qazax, Mingəçevir, Şuşa, Tovuz) - *bax xitma.* - *Həsən otuz xotma ot piçif;* - *Bir inəyə yeddi xotma ot lazımdı ki, yaza çıxın* (Daşkəsən); - *Dünən iki xotma ot yiğmişam* (Gədəbəy).

XOTMA II (Borçalı, Goranboy, Qazax, Tovuz) - daxma. - *Munnan qavax elə xotmada olordux, belə öylər yoxuydu* (Borçalı).

XOTMALAMAX (Goranboy, Qazax, Şuşa) - çalılmış otu topa-topa yiğmaq, qotmanlamaq. - *Otu gərəntiyinən çalerdix, onnan otu xotmale:rdix* (Qazax).

XOTMAN (Ağdam, Kürdəmir) - *bax xitma.* - Ot quruyannan so:ura xotman vurullar (Kürdəmir).

XOTMAR (Balakən, Zaqtala) - *bax xitma.*

XOTU (Borçalı) - dəvədabanı. - *Xotu yarpağımı çivanın üsdünə qoyullar.*

XOTUM-XOTUM (Goranboy) - topa-topa. - *Otu xotum-xotum yiğif xotmale:rix.*

XOTUR (Qax) - odun topası.

XOYGİR (Beyləqan) - bədxasiyyət, delisov <at>. - *Kürən at yamanca xoygirdi.*

XOYUN I (Ordubad) - suvarılmamış əkin sahəsi. - *Sabah düzəndəki xoyunu suvarmalısı:z?*

XOYUN II (Culfa) - sovurmaq üçün bir yerə yiğilmiş, döyülmüş taxıl və ya çeltik. - *Yel əsir, xoyunu sovurmax lazımdı.*

XOZAN I (Ordubad) - müvəqqəti dincə qoyulmuş <torpaq, yer>. - *Birdə xozan yer yoxdi.*

XOZAN II (Basarkeçər, Gədəbəy, Hamamlı, Qarakilsə) - küləş. - *Bəy əlimizdən alardı bizə xozan qalardı* (Gədəbəy). - *Qırxılmamış yurumuz Xirmandaki dənimiz*

XOZAN III (Mingəçevir) - bugdanın nazik qabıqlı.

XOZANNAMAX (Zəngilan) - baramanı şaxdan yiğmaq. - *Böyük baramanı xozannadix qurtardix.*

XOZDUX (Cəbrayıl) - lovğalıq.

XOZULANMAĞ (Sabirabad) - lovğalanmaq. - *Arif, sən heç də xozulanma.*

XÖDƏX' (Daşkəsən) - hodaq. - *Xödəğim azarradığına əkəmmədim dünənnəri;* - *Qonşunun qədəsini xödəx' götürmüşəm özümə.*

XÖRƏZƏX' (Qazax) - *bax xoruze.*

XÖRYƏT (Şuşa) - *bax xoryat.* - *Nə xörət sıfətiñ var, sə: baxanda adamın ürə:qalxır.*

XÖSƏK (Ordubad) - *bax xosək.* - *Mə:m blaca bir xösəyim var.*

XÖSƏX' (Zəngilan) - *bax xoşəx'.*

XÖSƏXLƏMƏX' (Zəngilan) - *bax xoşəx'ləməx'.* - *Alma ağacılarının meyvəsi bu il xoşəx' liyib töküldü.*

XÖTƏX' (Ağdam, Goranboy, Göyçay, Kürdəmir, Qəbələ, Oğuz, Tərtər, Ucar, Zəngilan, Zərdab) - *bax xotex'.* - *Xötəyi camışdan ayırmak olmuyur* (Ağdaş); - *Xötəgi çox əmizdirün kü, ərsə gəlsün* (Kürdəmir).

XRAM (Bolnisi) - *bax xıram II.*

XUBAN (Culfa) - camaat, rəiyyət.

XUÇA (Balakən) - ucuq sökük ev, bina. - *Olar tezə öylərini xuçanın daşıyanın tikdilər.*

XUDIRI (Ordubad) - nahaq, əbəs.

XUDİX' (Meğri) - fikir, dərd, qəm, qüssə. - *Xudix' elamax adamin ömrünə balta çaley.*

XUDKEŞ (Füzuli) - atadan yetim qalmış uşaq.

XUDRİ (Şerur) - *bax xudırı*.

XUDRU I (Cəbrayıl, Füzuli, Naxçıvan, Zəngilan) - *bax xudırı*. - *Xudru yerə İbrahim vaxtını keçirir, oxumur* (Zəngilan).

XUDRU II (Ağdam) - ancaq.

XUDUX (Ordubad) - *bax xudix'*. - *Çox xudux eləmə*.

XUDUR (Quba) - qaramal üçün düzəldilən yal.

XUDURU I (Borçalı, Cəbrayıl, Meğri, Naxçıvan, Zəngilan) - *bax xudırı*. - *Xuduru yerə getmən, tukan bağlıdı* (Zəngilan).

XUDURU II (Qazax) - əkin sahəsinə tökülən sünbüllərdən öz-özüne bitən taxił.

XUQARI (Qax) - *bax xoqar*.

XUQARI (Zaqatala) - *bax xoqar*. - *Bu gün iki xuqarı düzəltmişəm*.

XUL (Bakı) - acgöz. - *Xul kimi soxluq çöregə*.

XULA (Borçalı) - taxça.

XULXA (Tovuz) - yeməli yabanı bitki adı.

XUM I (Naxçıvan, Şahbuz) - büyük saksı küp. - *Xum üçüz <üç yüz> litir su tutur* (Naxçıvan), - *Xuma qabaxlarda yağ doldururdux, doşab doldururdux, indi də çaxır qoyurux* (Şahbuz).

XUM II (Qarakilsə) - dəstəbaşçısı. - *O vədə İstepa xum gelip çıxmışdı bira*.

XUMUR (Balakən) - yemək.

XUNACİN (Dərbənd) - düyə. - *Xunacini var, satadam*.

XUNDUŞ (Oğuz) - yabanı bitki adı. - *Xunduşu maral yeyəndə buynuzu düşür*.

XUNKƏLDİM (Mingəçevir) - uşaq oyunu adı.

XUNQ (Qax) - bişmiş pendir. - *Adaş, mağa xunq qetimisanmı?*

XUNTXUMAX (Zaqatala) - qas-qabağını sallamaq.

XUNU: XUNU OLMAX (Gəncə, Goranboy) - südü kəsilmək. - *Şişəx' doğuf xunu oluf, quzusun ayrı qoyuñ əmizdirir* (Goranboy).

XUNÜHLƏMAX (Şəki) - yadırğamaq. - *Xunühliyifdi də: uşax, ciyisini isdiyi*.

XURCUNTAYI: XURCUNTAYI DÜŞMƏX' (Qazax) - eyni vəziyyətdə yixilmaq (güləşmə zamanı hər iki güləşənə aiddir). - *Heş biri yixmadı, xurcuntayı çüsdülər*.

XURDALI (Xanlar) - çala-çuxur. - *Xurdalı yerdə böyük' dağ-dərə olma*.

XURDAY (Qax, Zaqtala) - düyü qırıntışı. - *Xurdaydan şüp bisirirəm* (Zaqatala).

XURİŞ (Qax, Zaqtala) - zirək.

XURMUD (Xanlar) - ağac növü. - *Xurmud bir şə: yaran ağaş döy, onnan öy də tix'məzdər, heş bir şə: lazım döy*.

XURNIX' I (Şəki) - *bax xirnək*.

XURNIX' II (Şəki) - *bax xirnix'* II. - *Xurniyi so:x kesə, üsdünə qar dişə so:ra yiyesən*.

XURSAN (Tabasaran) - rəf.

XURTUM (Qusar) - xirtdək.

XURTUN (Zaqatala) - çirkin, kifir.

XURUNCAX (Mingəçevir) - yel-lənəcək.

XURUSTAN (Dərbənd) - *bax xiristan*. - *Əvvümüzdə rəkcə ulmayançın bodyələrimizi həmsin xurustana quymışəm*.

XURUŞ I (Bakı, Zəngilan) - açıq, hirs. - *Xuruşunnan heç bilmir nə eləsin* (Zəngilan).

XURUŞ II (Quba) - balaca dayaz boşqab.

XURUŞDU (Quba) - açıqlı, hirsli.

XURYAT (Zaqatala) - *bax xoryat*. - *Bizim inək xuryat bala doğufdu*.

XURYET (Quba) - əhval, vəziyyət. - *Bu uşaqın xuryeti pisidü*.

XUSSAR (Meğri) - xüsusən. - *Xussar, Fərman xalo:lumu görməx'dən*

xusunnaşmax

ötərin gəlmışəm Əldəriyyə.

XUSUNNAŞMAX (Cəbrayıl) -
bax xisnnaşmax.

XUŞKƏVƏR (Ağdam) - bayram
sovqatı.

XUŞUR (Zaqatala) - çör-çöp. -
Uşaxlar, gəlin xuşur yiğax.

XUT (Qax) - divar şkafı. - *Xuti*
süpürüp sil, so:ra qab-qacağı hora yiğ.

XUTMEÇƏ (Meğri) - tut tingiliyi

XUY (Qazax, Şəki, Tovuz) -
xasiyyət, xarakter. - *Xuyunu bilmədiyiñ*
atın dalına niyə keçirseñ? (Tovuz); - *Atı*
at yanna bağlaşan at xuyu götürər, it
yanna bağlaşan it (Şəki).

XUYAR (Lənkəran) - xəşxəş
qabığından düzəldilən yuxu dərmanı. -
Uşağ yatmir, xuyar ver, qoy yatsın.

XUYDAR (Qazax) - bədxasiyyət,
dəlisov <at>. - *At xuydardi yixar səni.*

XUYGİR (Goranboy, Ordubad,
Şərur) - bax xoygir. - *Bı kədə xuygir at*
yxdu; - *Nəğin atı xuygiriyydi, satdı*
(Ordubad).

XUYXARUX (Xanlar) - qoz çırpa-
maq üçün nazik uzun ağac.

XUYLANMAĞ (Xaçmaz, Quba) -

həyəcanlanmaq. - *Nüş xuylansan, burda*
bir şey yuxdu ki (Quba).

XUYLANMAX I (Qax, Mingəçevir,
Şəki) - bax xuyylanmağ. - *Üşax xuylanındı*
biraz, qorxutdı diyəsən (Şəki).

XUYLANMAX II (Tovuz) -
sübhełənmək. - *Mənnən naxaxca xuya-*
nırsanı, mən sən də:n döyləm.

XÜ:GƏR (Cəlilabad) - bax xüyər.
- *Xü:gər onı dünyadan xəbərsiz elədi.*

XÜLƏGƏN (Quba) - xain, paxıl. -
Güzdərinnən bilməğ uladu ki, u xüləgən
adamdu.

XÜMUT (Zaqatala) - firtiq.

XÜMÜR-XÜMÜR (Bakı) - yavaş-
yavaş.

XÜNÜX' (Qafan, Şərur) - ilıq (su).

XÜRŞ (Dərbənd) - yeni doğmuş
heyvanın ilk südündən bişirilən yemek. -
Bala, yi bu xurşı, büzə qünsi götürütdü.

XÜVƏL (Xaçmaz) - bax xivel. -
Heyvanın xüvəli lap yırtılıb.

XÜYƏR (Salyan) -bihuşdarı.

XÜYYƏR (Salyan) - bax xüyər. -
Xüyyər uşağı yatırıdır, həmi sakit eliyir.

I

İBARAT (Meğri) - təşəxxüs, əda, fors. - <İbaratının cirilmax - təşəxxüslenmək. - Xurşudun qərdəsi Səfiyar ibaratının cirilidir.

İBİCƏLƏNMAX (Qax, Zaqatala) - xarab olmaq.

İBİNİY (Qax) - kiflənmiş.

İCARAÇI (Basarkeçər) - xidmətçi, kuryer.

İCƏŞMAX (Şəki, Zaqatala) - sataşmaq. - İcəşməga adam tapbiysam-mi? (Şəki).

İCƏŞMƏX' (Şahbuz, Şərur) - bax icəşmax. - Sən mā: nə icəşirsən, canım (Şahbuz).

İÇİ (Zaqatala) - qardaş. - İci, mənim kərkimi usduya aparsana.

İCİLEY (Zaqatala) - qardaşarvadı.

İCNƏVUR (Balakən, Qax, Zaqatala) - evdə içalatdan hazırlanan kolbasa.

İCRA:ÇI (Şəki) - bax icaraçı. - İcra:qmı göndər, Əyyüvu çağırısn bura.

İÇÇİ: İÇÇİ ƏL (İmişli) - işçi. - Mə:m iççi əlim yoxdu.

İÇƏRMƏX' (Çəmbərək) - qalamaq. - Ojağı içər, yansın.

İÇİYARA (İmişli) - vərəm (qo-yunda).

İÇYARA (Ağdam, Xocavənd) - bax içiyara. - İcyara azardı da, qoyunun içi yaro:hur (Xocavənd).

İDA (Qax) - ana.

İDDƏLƏŞMƏX' (Çəmbərək) - mənasız, yersiz mübahisə etmək. - Ağa:rnan Veysəl bildirdən bəri çox iddələşir.

İDƏ (Qax) - bax idə. Idələr xoşbax olan dünyədi.

İDƏM (Ağdaş, Göyçay) - yavanlıq. - Axşama idəm hazırlayırsam-mi? (Ağdaş).

İDƏŞMƏX' (Borçalı) - bax iddə-leşməx'. - Ə:, nə idəşirsiniz, gedin uşaxları götüririn.

İDİLƏMƏX' (Çəmbərək) - qızış-dırmaq. - Qara idilədi, uşaxı bir-birinə qirdidi.

İDİM (Ağbaba, Bərdə, Mingə-çevir, Şəki, Ucar) - görkəm, forma, zahiri görünüş. - Onun idimi düzələn döyül (Ağbaba); - Birçə sə:n idiminnən qorxuram (Ucar).

İDİMSİZ (Şəki, Zaqatala) - çirkin (adam).

İDİŞMAX (Meğri) - bax idəşməx'. - Götəx' Qara katda hamıyan idişey.

İDMAX (Şəki) - itələmək. - Duran yerdə gəldi məni iddi; - Məni idmə.

İFALLI (Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir, Saatlı, Ucar) - bax ivhalli. - Ifallı adamin hər yerdə hürməti olar (Ucar).

İFCİN I (Borçalı, Xanlar, Qazax, Tovuz) - səliqəli.

İFCİN II (Zaqatala) - möhkəm, yaxşı. - Büyüün atı ifçin nalladacam.

İFILE (Tovuz) - balıqdan hazırlanan xörək adı. - İfileyi balıxdan pişirerix'.

İFİRDƏ (Culfa) - bax ilfidə.

İFİTƏ (Naxçıvan) - bax ilfidə.

İFLƏMƏX' (Çəmbərək, Karvan-saray) - aldatmax. - Veysəl yaman iflədi Haxverdiyi büyünnəri (Karvansaray).

İFLİDƏ (Zəngilan) - bax ilfidə.

İFLİY (Barana) - bel sütunu. - Ifliyi qırılmış yaxşı qaça bilmədi.

İGƏŞGƏNNİG (Cəlilabad) - mübahisə. - *Nə igəşgənnig başdədün, hə.*

İGƏŞMƏG (Cəlilabad, Kürdəmir) - mübahisə ertmək. - *Qızı, gına nə igəşeysem, əl çəksənəm* (Cəlilabad).

İGNƏTUTMAZ (İmişli) - bacarıqsız, əlindən iş gəlməyən. - *Bi ignətutmaz gəlnimiz var, salığası da bıdı.*

İXDİLƏT (Şəki) - söhbət.

İXDİLƏTİN (Qax) - söhbətcil. - *Ziba ix dilətin arvatdı.*

İXDIYAR I (Şəki) - vər-dövlət. - *Ixtiyarı aşif-daşıydi, heylə varrilar varyidi.*

İXDIYAR II (Borçalı) - qoca. - *Qolxozda mala gedirdim, indi də ixdiyaram, işdiyə bilmirəm.*

İXDIYARRAMAX (Çəmbərək) - qocalmaq. - *Cindir fərzalı Əhmədə verdi pişqiyi, ixdiyarriyif, işdiyəmmir da:*

İXLAS (Qax) - xorək adı. - *Qoyumun yoğun bağırsağının içində piynən dari ununu qarışdırıp ixlas pişiriyilər.*

İXTİLƏT (Tabasaran) - *bax ixdilat.* - *Gəlməci əsgər ixtilatdar iləyətdü.*

İJLAH (Ağdam) - camaat. - *İjlahın içində məni biabır elədi.*

İJMĀN (Xanlar) - birlikdə.

İKİLƏMƏ (Füzuli, Mingəçevir, Oğuz, Tovuz, Zaqatala) - ikinci şum. - *İkiləmədən sonra toxumu səpirix', çıxanda görürüx' haqıqatan çıxdı* (Tovuz).

İKİLƏMƏX' (Qazax, Tovuz, Zaqatala) - ikinci dəfə şumlamaq. - *İkiləməyə gedirəm yeri* (Qazax); - *Oranı ikiliyib qurtardıñmı?* (Zaqatala).

İKİLİ (Füzuli) - birə iki, ikiqat. - *İki bayda buğda verrix', bi bayda soğan verillər, soğanı ikili verillərdi.*

İKİLİ-BİRRI (Qazax) - birə iki, ikiqat. - *Arpeynan buğduyu ikili-birri dəyişer.*

İKİNDİ (Borçalı, Xaçmaz, Quba) - aşxamüstü, günbatan vaxtı.

İKİSİL (Ağdərə, Kəlbəcər) - cüt, əkiz. - *Qoyun ikisil doğur* (Kəlbəcər).

İKİTDİ (Lənkəran) - *bax ikindi.* - *İkitdi vaxtıdu, dur gör heyvan gəley?*

İQRAQ (Dəvəçi) - uzaq.

İLALLOUV (Zaqatala) - quş adı, sarıköynək.

İLANDİLİ (Oğuz) - bitki adı. - *İlandılı na:ziy uzun otdı, köhdən küləş olur, so:ra üş-dört qıça ayrılır.*

İLANGÜLÜ (Ordubad) - çiçək adı, sarı çiçək?.

İLANQARIŞQA (Şuşa) - nazik, uzun qarışqa. - *İlanqarişqa adamı yaman sancır.*

İLANYALI (Qazax, Tovuz) - uzunsov ot tayası. - *Qalxozun ilanyalıları çoxdu* (Qazax).

İLAZUN (Bakı) - həmişə. - *Onun anası ilazun qalxozda işdi:r.*

İLEY (Qazax) - qabaq. - *İleyində ölüm, a Qurvan.*

İLFİDƏ (Qarakilsə) - təndirə çörək yapmaq üçün işlədilən alət.

İLFİTƏ (Zəngilan) - *bax ilfide.* - *İlfitiynən təndirə çörəx' yaperix.*

İLGƏ (Balakən, Zaqatala) - sıra, ardıcılıq, növbə. - *Tütünü ilgeynan düz, yorulmazsanq* (Balakən); - *İlgeynan düzəltmağa isdi:rəm* (Zaqatala).

İLGİÇ (Zaqatala) - ilgək.

İLGİM (Əli Bayramlı, İmişli, Kürdəmir, Qazax, Saatlı, Sabirabad, Salyan). - sərab. - *İlgim adımı allader* (Qazax); - *İlgim yayda issidə olır* (İmişli); - *İlgim küdri yerdə olır* (Sabirabad).

İLGİMAX (Borçalı) - gözdən itmək. - *Ali ilgidi çöldə.*

İLGİMSİZ (Gədəbəy) - çox, saysız-hesabsız. - *Sayıx, qutarmağ olmır ha qoyun-keçi:, ilgimsizdi.*

İLGİN (İmişli) - *bax ilgim.*

İLİ (Göyçay) - ana.

İLİĞ (Qax) - çeyirdək. - *Sancaxnan ağ bə:linin iligini çıxarıp murabba pişiriy.*

İLİMQLULĞUNA (Çəmbərək) - firildaqçı. - *İlimqulğuna adımı yörəndə hirsədnir Qurvan.*

İLİŞGƏN (Füzuli) - asqı. - *Torvanı ilisgənnən as.*

İLİŞMƏX' (Ordubad) - çatmaq. - *Səni atun mə:m atıma ilişmədi.*

İLİTMƏ (Cəbrayıl) - iliq (yumurta). - *Doxdur dedi ki, çoxlu ilitmə yumurta iç.*

İLİTMƏX' (Yevlax) - iliq etmek, isitmək. - *Ay Nahab bajı, dur südü ilit, mayala.*

İLKİNDİ (Ağdam, Borçalı, Göycəy, Hamamlı, Qax, Qazax, Mingəçevir, Oğuz, Şəki, Şəmkir, Zaqqatala) - *bax ilkindi.* - *Gün batana yaxına de:rix' ilkindi* (Oğuz); - *Xoruz sə:r də manlıtyır, günorta da manlıtyır, ilkindi də* (Şəmkir); - *Öydə olginən, ilkindi vaxdı sizə gələcəğam* (Zaqqatala).

İLQAC (Ağbaba) - yanını basa-basa. - *Heydarın qızı ilqac yeriyir.*

İLLAH (Bakı, Cəlilabad, Mingəçevir) - xüsusən. - *Dərman yaxşidi, illah da analığın ola* (Cəlilabad).

İLLAHIM (Zəngilan) - *bax illah.* - *Bi uşaxlar, illahim da sə:n oğlun yaman nadişdi.*

İLLƏT (Quba) - xəstəlik adı.

İLMAĞ (Sabirabad, Salyan) - iliq.

İLMAMMAX (Ağdam) - dırmaşmaq. - *Bir dayqada ilmandım ağaja.*

İLMANDA (Cəbrayıl) - yoğun ip.

İLMANĞI (İmişli, Sabirabad, Salyan) - *bax ilmanğı.*

İLMANQI (Əli Bayramlı, Masallı, Salyan) - *bax ilmanqi.*

İLMANQİ (Cəlilabad, Kürdəmir). - iliq. - *Suyi ilmanqi elə, gəti tökginən əlimə* (Cəlilabad).

İLMANQU (Lənkəran) - *bax ilmanqi.* - *Su: ilmanqu eləmisiəsə:n?*

İLMAR (Culfa) - iliq.

İLMİDDƏM (Cəbrayıl, Xaçmaz, Kürdəmir, Zəngilan) - həmişə. - *Bi uşaxlar ilmiddəm yolun əsəndə oynuyur* (Cəbrayıl); - *İlmidəm bı küçələri boş-boş gəzmə, ged işdə* (Xaçmaz).

İLMİNƏ-QLĞUNA (Çəmbərək)

- araşdırıdan, sözgəzdiren. - *Sənəm qarı yaman ilminə-qlğuna arvadı.*

İLMİZƏ:LİM (Füzuli, Zəngilan)

- həmişə. - *İlmiza:lim avara gəzir* (Füzuli).

İLPETMƏX' (Borçalı, Qazax) - qorxmaq. - *Qaramixda uşax ilpedir* (Qazax).

İLPEYETMƏX' (Borçalı) - ürpəmək. - *Denən o simavarı yavaş sürüsün, ətim ilpeyedir.*

İLTİ (Xaçmaz, Quba) - *bax eltı.*

İLVAH: İLVAH OLMAX (Qazax)

- pədd olmaq. - *Başımnan ilvah ol, sən allah.*

İMANIKOR (Şuşa) - uşaq oyunu adı. - *İmanikorda mətə qazirix.*

İMARAT I (Füzuli) - yumşaq, narın. - *Torpax gərəy imarat ola ki, bi şey bitə.*

İMARAT II (Zaqqatala) - qadınlar üçün qiymətli metallardan hazırlanan bəzək şeyleri. - *Bizin gəlinin imaratu var.*

İMARƏT I (Füzuli) - *bax imarat I.*

İMARƏT II (Göycəy) - 1. yaxşı; 2. qiymətli. - *Belənçiyinə imarət iş görürsən.*

İMİNYA (Zaqqatala) - *bax əmənniyə.*

İMİRƏMMƏX' (Mingəçevir) - güvənmək. - *O, gücünə imirənir.*

İMQA (Füzuli) - dəstə. - *İmqa qayırlılar.*

İMLİĞ (Əli Bayramlı) - ip qırıntıları. - *Hökümə qarı xalçanın imliğin qaytardı.*

İMREMMƏG (Əli Bayramlı) - balasını istəyərek səs çıxarmaq (inəklərdə).

İMREMMƏX' (Çəmbərək, Daşkəsən, Gədəbəy, Hamamlı, Karvansaray, Qazax) - *bax imremməg.* - *İnex' galif qapıda imrəner, dur get buzoynu altına burax, sağ* (Qazax); - *Buzoyu görüp*

imrənci

imrəner inəx' (Karvansaray).

İMRƏNCİ (Qazax) - təmizkar, səliqəli. - *Güllü yaman imrənci qızdı, qoymor öyə bir çöf müşə, öyü gümüş kimi saxler.*

İMSEK (Balakən, Zaqtala) - obaşdan. - *İmsekdən get, gəti gə* (Zaqtala).

İMSİLƏMƏX' (Qaraqılsə) - iyələmək.

İN I (Quba) - qoxu, iy. - Üzərrigi yandıradıq, yaxşı in verədi.

İN II (Culfa, Naxçıvan, Ordubad, Şərur, Zəngilan) - hin.

İN III (Göyçay) - səs. - *Mənim inim ona çətin çatar.*

İN (Ağcabədi, Balakən, Bərdə, Tərtər) - *bax in I.* - *To:ladan pis inən gəlir* (Tərtər).

İNAĞ (İmişli, Lənkəran) - xəstəlik adı. - *Inağ öldürir məyi* (İmişli).

İNAX (Füzuli, İmişli, Mingəçevir, Zəngilan) - *bax inağ.* - *Inağ olanın başından qan almasan ayılmaz* (Zəngilan).

İNCAFARA (Gədəbəy, İsmayılli, Tovuz) - *bax incavara.* - *Uşax yixıldı, əmə incafara heş zat olmadı* (Gədəbəy).

İNCAVARA (Cəbrayıl, Çəmbərək, Karvansaray, Meğri, Zaqtala) - yaxşı ki; xoşbəxtlikdən. - *İncavara yağış bizi tutmadı* (Karvansaray); - *Açca qalmışdı bassın ayı, incavara itdər yanında oldu* (Meğri); - *Bərx' yağıdı, incavara bizin taxillara deymədi* (Zaqtala).

İNCAVARADAN (Kəlbəcər, Qazax, Şuşa) - *bax incavara.*

İNCAVARINA (Mingəçevir) - *bax incavara.*

İNÇƏFARA (Kürdəmir) - *bax incavara.* - *İncəfara yağışa düşmədög.*

İNÇƏFARDAN (Bərdə) - *bax incavara.* - *İncəfardan yeznəm gəlif çıxdı.*

İNÇƏVARA (Ağcabədi, Bərdə, Gəncə, Kəlbəcər, Kürdəmir, Qazax, Naxçıvan, Şəki, Şərur, Ucar, Zəngilan) - *bax incavara.* - *İncəvara gəldim bura,*

sənnən görüşdüm (Ağcabədi); - *İncəvara yağış tez gəsdi, yoxsa cumuluğ olacaqdix* (Zəngilan); - *İncəvara gedif çatdim, yoxsa canavar qırajetdi qoyunu* (Gəncə); - *Gedirdim Parağaya Həsənnən ötrü, incəvara yolda qəvaxlaşdix* (Naxçıvan); - *İncəvara gəldiñ, yoxsa gedirdim* (Ucar).

İNÇƏVARADAN (Bərdə) - *bax incavara.* - *İncəvaradan bu yolnan gəldi, səni görmədi.*

İNÇƏVARANA (Cəbrayıl) - *bax incavarana.* - *İncəvarana tez gəldi.*

İNÇƏVARI (Qarakılsə) - *bax incavara.* - *Alının oğlu incəvari bizi yuvatmadı.*

İNÇƏVARINA (Zəngilan) - *bax incavara.* - *İncəvarina heç kim görmədi, yoxsa batmışdix;* - *İncəvarina tək o gördü.*

İNÇIX I (Kürdəmir, Qazax) - haçadırınaqlı heyvanların ayaqlarının dalındakı çıxıntı. - *İnəyin inciği qanlıyif;* - *Camışın inciği qırıldı* (Qazax).

İNÇIX II (Zaqtala) - topuq sümüyü.

İNÇİ (Borçalı, Qazax) - bəzəkli qadın araqçını.

İNÇAL (Şəki) - tut mürəbbəsi, riçal. - *İki bərnini incal bisirmişdim, üş bərnini bəhməz.*

İNÇİXOV (Şəki) - dağlarda bitən yeməli yabanı bitki. - *Uşaxlar incixov dənnəmağa gidifdi.*

İNƏKƏMÇƏYİ (Naxçıvan) - üzüm növü.

İNƏYİNƏX' (Borçalı) - xanım-böcəyi. - *İnəyinəy uçor.*

İNGƏLMƏG (Ağdam, Göyçay, Kürdəmir, Mingəçevir, Ucar) - zəifləmək, zəif düşmək. - *Görəsən, Tutu nə: ingəlib?* (Göyçay); - *Sizin bu gədə günü-günnən ingəlir* (Ucar).

İNGİŞDƏ (Şəki) - üskük. - *İngişdəsiz heş nə tikə bilmirəm.*

İNİ (Balakən, Qax, Şəki, Zaqtala) - qayın, arvadın ərinin qardaşı. - *Zəhranın inisinin toyunda Bakidən*

gəlmışdı oxiyən (Şəki); - *Qelin di: ki, menin inisi sizə qelipbi?* (Qax).

İNİMİŞ (Quba) - zeif. - *Biz zağar da diyədəğ, inimiş də diyədəğ.*

İNİRİX' (Tovuz) - qaranlıq.

İNQILIX (Ağdaş) - hadisə. - *İndiyə kimi belə inqılıx görümmiyüb.*

İNQİRAĞ (Əli Bayramlı) - sərab.

İNNAF (Şəki) - xəstəlik adı, sətəlcəm. - *Cox pis xəsdəlixdı innaf.*

İNNECUZ (Zaqatala) - ifritə. - *Bunun supatına baxala, lap innəcuza oxşıyır.*

İNRIX' (Ağdam) - *bax inrix. - Inrix" çox mürəbbəsi, göz-gözü görmür.*

İNTİLAH: İNTİLAH OLMAX (Qax) - doymaq. - *Yaxşı intilah olmadın, bi xivə də yisənə.*

İNTİVAX (Qazax) - vaxt, zaman, an. - *Uşaxlar boğuşordu, Söyüñ elə o intivaxda gəlif çıxdi.*

İPCƏ (Qarakilsə) - parça.

İPƏGƏZƏR (Zəngilan) - bitki adı. - *İpəgəzəri heyvan ye:r.*

İRAGAL (Xaçmaz) - şumlama zamanı kotanın açıldığı şirəm. - *Iragalı su düşib üsden aşağı axa var.*

İRAGAC (Cəbrayıł) - faraş.

İRAGBƏTTİ I (Qarakilsə) - layiqli; münasib. - *Əshi, iragbətti adam tapbadıñ qohum olmağa:??*

İRAGBƏTTİ II (İmişli, Saatlı, Şamaxı) - ehtiyatlı, ehmallı. - *Şuşəni iragbətti gətir, salıb sindirarsan* (Saatlı).

İRÄQQAZI (Kəlbəcər) - 1. rahat; 2. kefi kök. - *İşimi görüb, iraqqazı uzammuşam.*

İRÄQQI (Basarkeçər, Borçalı, Şəki) - əl-üz sabunu. - *İraqqıyı da gəti, qonaxlar əlini yüsün* (Borçalı); - *Həriyə bi cüt nasqi, bi dənə iraqqı pay göndərmışdılər* (Şəki).

İRASDA I (Cəlilabad) - küçə. - *Qorxidan irasdıya çıxabilmədim; - Küçiyə biz irasda derüg.*

İRASDA II (Şəki) - səliqəli.

İRAT I (Oğuz) - kəlağayı. - *Pul verim mə: bir irat al gəti.*

İRAT II (Bakı) - qif. - *Irati götür, süt tökecegəm.*

İRAVANƏPBƏYİ (Basarkeçər) - yeməli yabanı bitki. - *Uşaxlar iravanəpbəyi yığıflar.*

İRBELƏ (Bakı) - o qədər, bu qədər. - *Irbelə adama necə yer tapacesən?*

İRÇAL (Ağdam, Ağdaş, Ağsu, Bakı, Goyçay, Kürdəmir, Mingəçevir, Oğuz, Saatlı) - 1. üzüm mürəbbəsi (Ağdam, Ağdaş, Ağsu, Bakı, Kürdəmir, Mingəçevir). - *Bizdərdə ən çox irçal, bir də şor yi:llər* (Kürdəmir); 2. tut mürəbbəsi (Ağdam, Ağdaş, Oğuz, Şəki). - *Mən irçalı çox xoşduyram* (Ağdaş); - *Irçal şirin olur* (Oğuz); 3. mürəbbə (Goyçay, Saatlı). - *Bizzərdi mirabba diyən yoxdu, hamı irçal de:r* (Saatlı).

İRDELƏMƏX (Qax, Zaqatala) -irisini seçmək.

İRDELƏMƏX' (Hamamlı, Qazax) - *bax irdələmax. - Nə var irdəliyiflər, xirdaları qalif* (Hamamlı).

IREZYEZ (Qazax) - kənd sakinləri dağa köçəndə kənddə qalan gözətçilər.

İRƏ:BƏTDİ (Xaçmaz) - *bax iragbətti I. - Irə:bətdi iş gör;* - *Irə:bətdi yirrəşdir.*

İRƏD (Biləsuvar, Culfa, Əli Bayramlı, Füzuli) - lepir, iz. - *Gedirsən, ayağın irədi qalır* (Biləsuvar); - *Yer qardı, hələm irəd düşməyüfdü* (Füzuli).

İRƏFƏTƏ (İmişli, Şərur, Zəngilan) - *bax irəpətə. - Çörəyi irəfətəynən yafillar təndirə* (İmişli).

İRƏFTƏ (Zəngilan) - *bax irəpətə.*

İRƏXANSİLƏ (Ağdam) - üzüm növlərinən birinin adı.

İRƏXBƏRƏ (Zəngilan) - üzüm çardağı. - *Irəxbərə meynə atdammoxdan yanadı.*

İRƏKAL (Quba) - şumllanmış ye-

irəkə

rin müəyyən hissələrindən çekilən kiçik şirum, arx.

İRƏKƏ (Culfa) - kinayə, pişxənd.
->İrəkə eləmək - pişxənd etmək. - *Ma: irəkə eləməyi navaxdan öyrəmmisən?*

İRƏMƏ I (Kürdəmir) - rəf. -
Irəmədə qab-qasıq saxleyıllar.

İRƏMƏ II (Xanlar) - xam yer.

İRƏMƏ III (Cəbrayıllı, Goranboy, Qazax, Tərtər, Tovuz, Yevlax, Zəngilan) - 1. otlaq (Goranboy); 2. su çıxmayan dərətəpəlik (Qazax, Tərtər, Tovuz, Yevlax). - *Ə: niyə qırarsan heyvanı bu irəmədə, bir az o yannara aparsa şəhər otduya* (Qazax); - *Yo:şan irəmədə çox olor, su çıxmayan yerdə* (Tovuz); - *İlan-eğrəb irəmələrdə çox olur* (Tərtər).

İRƏMƏLİ (Qazax, Tovuz) - su çıxmayan yer. - *Bizim irəməli yerrərimiz var* (Qazax).

İRƏMŞƏMƏX' (Ağcabədi) - qapmaq (it haqqında). - *Dəyməsəñ, it adama irəmşəməz.*

İRƏNG: İRƏNG SUYU (Qazax) - yetişənə yaxın qarpız tağına verilən su. - *Irəng suyunu verməsəñ, qarpız qızarmaz.*

İRƏPƏTƏ (Hamamlı) - təndirə çörek yapmaq üçün işlədilən alət. - *Çörəyi irəpətənin üsdünə qoyuf təndirə yape:llər.*

İRƏŞƏNƏ (Əli Bayramlı, Salyan) - rişə, kök (ağacda). - *Ağacın irəşənəsi dərinə gedib* (Əli Bayramlı); - *Ağacı irəşənədən çıxardıllar* (Salyan).

İRƏŞ: İRƏŞ TO:X (Mingəçevir, Şəki) - cins toyuq.

İRƏŞMƏ (Gədəbəy, Qazax, Mingəçevir, Şahbuz, Tovuz, Yevlax) - 1. keçi qılından hörülülmüş ip. - *Atın irəşməsini hələ:rüf qutarmışsa nəmi, a Tükəzvan?* (Gədəbəy); - *Mənim atıma irəşmə toxu* (Tovuz); - *Keçinin yununun toxunan ipə irəşmə de:llər* (Şahbuz); 2. paltar sərmək üçün işlədilən ip (Şəki). - *A:z, irəşməni bağla, partalları sər.*

İRƏT (Şəki) - bax irat I. - *Bəsдинin nişanında beş dənə irət variydi.*

İRƏVZƏ (Şahbuz) - cəftə. - *Qapının irəvzəsini vir.*

İRƏZƏ (Ağdam, Ağdaş, Cəbrayıllı, Mingəçevir, Şəki, Şuşa) - *bax irəvzə. - Elə hücum elədi ki, qapının irəzəsi çıxdı* (Şəki).

İRƏZƏLƏMAX (Şəki) - cəftələmək. - *Qapını irəzələ.*

İRƏFİDƏ (Culfa) - *bax ilfidə.*

İRİXDİMİ (Cəbrayıllı) - böyük, iri. - *Odunun irixdimisinnan bir az mā: ver.*

İRİÇÇƏ: (Şamaxı) - ehtiyathı.

İRİDRAZ (Göyçay) - ucaboy. - *Onda iridraz qızdım.*

İRİLMƏX' (Ağdam) - böyümək.

İRİNC (Füzuli) - bədbəxt. - *Irinc olmuşam ta.*

İRİN-GİRİN (Mingəçevir) - yaşaş, yavaş-yavaş. - *Də:rmən lap irin-girin işdi:r.*

İRİŞBABA (Ağdam, Füzuli) - üzüm növlərindən birinin adı.

İRİŞMAĞ I (Quba) - 1. *bax idəşmax*; 2. vuruşmaq, dalaşmaq.

İRİŞMAĞ II (Xaçmaz, Quba) - yersiz, şit-şit gülmek. - *Adamun üzünə baxub irışmə* (Xaçmaz).

İRİŞMAX (Meğri) - *bax irışmağ I.*

İRİŞMƏX' I (Borçalı, Cəbrayıllı, Gədəbəy, Goranboy, Hamamlı, İmişli; Qazax, Qarakilsə, Mingəçevir, Zəngilan) - *bax irışmağ II.* - *Nə:ñ irişəysin, a bala, qoja-zad görmö:üfsəmmi heş?* (Gədəbəy).

İRİŞMƏX' II (Culfa, Ordubad, Şahbuz) - *bax ilışməx'.* - *Sə:n atun mə:m atıma irışməz* (Şahbuz).

İRİZ (Qarakilsə, Quba, Zəngilan) - 1. ciğər (Quba). - *Gəl, bu iriznən get;* 2. iz, ləpir (Qarakilsə, Zəngilan). - *Araba gedər, iriizi yox* (Zəngilan); - *Elə gedif, heç iriizi də bilimmir* (Qarakilsə).

İRİZQI (Şəki) - ruzi. - *Yağıninxidi biyil, irizqımız çox olcaxdı.*

İRMEG (Bakı) - kəpəkdən hazırlanmış mal-qara yemi.

IRMƏMMƏK (Əli Bayramlı) -

bax imrəmməg.

İRSƏ (Quba) - ipə düzülmüş qoz ləpəsi.

İRSİZ I (Qax) - qədirbilməz (vardövlətin).

İRSİZ II (Gədəbəy, Qazax, Mingəçevir, Şəki, Ucar) - həyasız, sırtıq. - *Həmzə ırsızın biriidi, çox üz vermeyin ona, sizi axırda köçəseləjəx' bir gün* (Gədəbəy); - *Nə ırsız uşaxınız var* (Ucar); - *Çox ırsız uşaxlardı Şəvanın uşaxları* (Şəki).

İRTMƏX' I (Qazax) - həyasız, dikbaş, davakar. - *Abbas yaman irtməx' gədədi, heç kimnən yola gedən döyü.*

İRTMƏX' II (İmişli, Qarakilsə, Qazax, Mingəçevir, Tovuz) - büzdüm. - *Töğün ırtməyi yağılı olor* (Qazax); - *Qoyunun ırtməyin it dərtip dağıdırıp* (Qarakilsə).

İRTMƏX'LƏMƏX' (Qazax) - yaxalamaq. - *Səni yaxşı ırtməx'ləmişəm, harya buraxeram, gərəx' mənnən baravar işdiyəsən burda.*

İRYƏTİ (Qax) - müvəqqəti.

İRZA:MÇILIX (Mingəçevir) - 1. qarışıqlıq; 2. tünlük.

İRZƏ (Naxçıvan) - *bax irevzə.* - *Qapının irzəsini keçir.*

İRZƏVAN (Meğri) - çoban köməkçisi. - *Çovanın irzəvanı ona çox yaxşılığ elədi.*

İRZİXDİMƏX' (Gədəbəy, Çəmbərək, Karvansaray) - təngə getirmək. - *O qədə məni tamam ırzix'dirif, xa:şt ele:yrim, ona bir əncəm çəkin* (Gədəbəy).

İRZİXMƏX' (Basarkeçər, Gədəbəy, Qazax, Mingəçevir) - təngə gəlmək. - *Hasannan ırzix'mışəm* (Qazax); - *Əl çəx', sən allah, laf ırzix'mışəm sənin əlinnən* (Mingəçevir).

İRZ-İRƏNG (Zaqatala) - bəniz. - *Yazığın ırz-irəngi ağarıptı.*

İSBATTI (Qarakilsə) - 1. səliqəli; 2. layiqli. - *İsbatti tifar qoyursaŋ qoy, qoymursaŋ, bizi avara eləmə.*

İSBAYI (Dərbənd) - gözəl, qəşəng. - *Çux isbayi qızdı, isbayi də paltarı var.*

İSBİRƏ (Cəlilabad) - boğaz xəstəliyi adı. - *Guya isbirə xəsədəligi olib bogazza.*

İSBİRİN (Zaqatala) - xəstəlik adı.

İSDAXLAMAX (Qazax) - bərk döymək. - *Qurvani isdaxleyiflər, başı da yaruluf.*

İSDATMAX (Şəki) - döymək, ezişdirmək (adam).

İSDİ (Basarkeçər, Gədəbəy, Qazax, Tərtər, Tovuz) - duru xörek. - *İsdı pişir, büyün hava söyüxdü* (Qazax); - *Sə:rlə olanda elə hamı isdi içir* (Basarkeçər).

İSDİL I (Masallı) - kiçik göl, su anbarı.

İSDİL II (Ağdam, Füzuli, Qax, Qazax) - 1. 100 qramlıq çəki vahidi (Ağdam, Füzuli). - *Bir isdi yüz qramdı dana* (Ağdam); 2. 300 qramlıq çəki vahidi (Qax), 3. 500 qramlıq çəki vahidi (Qazax). - *Ay Navat, bir isdil yun bore ver.*

İSGƏLƏ I (Çəmbərək, Karvansaray) - nerdivan. - *Hündür isgələ lazımdı kin, usda örgüyü örə* (Karvansaray).

İSGƏLƏ II (Kürdəmir) - stansiya. - *Təzə isgələ tix'dix'.*

İSGƏNCƏ (Zaqatala) - arabanın hissəsi.

İSGİL (Meğri) - niskil. - *Şah Abbasın ürəyində bir isgil qaldı ki, niyə o qahiği mən almadım.*

İSİRMİ (Zaqatala) - reyhan, keşniş, quru çörək, sarımsaq və albalı suyundan hazırlanmış və sərinlədci vasitə kimi istifadə edilən soyuq yemək növü.

İSMARRAMAX (Çəmbərək, Gədəbəy, Karvansaray, Qazax, Tovuz) - sifariş, xəber göndərmək. - *İsmarradım, dağdan koramazolleyjax cijim* (Karvansaray)

İSNAT: İSNAT VERMƏX' (Qarakilsə, Meğri) - 1. nişan vermək (Qarakilsə). - *Hardan gedəcix' isnat*

İspiri

verdilər; - *Kim isnat verip bize gəlmisi:z, 2. xəbər vermək (Meğri).* - *Nəbiyə isnat verdilər ki, bular ordandılar.*

İSPIRİ (Zaqatala) - zöhrəvi xəstəlik.

İSRİF (Berdə, Bolnisi, Gədəbəy, Göyçay, Kürdəmir, Mingəçevir, Şəki, Tovuz, Ucar, Zərdab) - *bax isrip.* - *Ilan iləndi kün, o da isrifnən işdəder hər şeyi* (Gədəbəy).

İSRİFLİ (Qazax) - qənaətcil. - *Xalam isriflidi, odunu qutarmer heç.*

İSRİP (Zaqatala) - qənaət. - *Növütü isripnən işlət.*

İSSATMAX (Mingəçevir) - *bax isdatmax.*

İSSI (İmişli) - *bax isdi.* - *Bir issi bişer, qonax da yesin.*

İSSLİL (Mingəçevir) - *bax isdil II.* (3-cü mə'na).

İSTANCAĞ (Xaçmaz) - çılpaq, tumançaq. - *Uşax vaxdi istincağ gəzmağuv yaduvnan çıxidti?*

İSTİCO: İSTİCO ELƏMƏG (Cəlilabad) - yoxlamaq. - *O da istico elədi, gördi ki, bı xəbəri arvatdar yayey.*

İSTİL I (Lənkəran, Masallı) - *bax isdil I.*

İSTİL II (Füzuli, Qazax, Şərur, Şuşa, Tovuz) - 1. *bax isdil II* (2-ci mə'na) (Şərur); 2. 400 qramlıq çəki vahidi (Füzuli); 3. *bax isdil II* (3-cü mə'na) (Qazax, Tovuz); 4. 800 qramlıq çəki vahidi (Şuşa). - *Kişi gediv istil yarım yağ alıf.*

İSTİL III (Lənkəran, Masallı) - çəltik əkilən sahə.

İSTİNCAĞ (Quba) - *bax istan-* cağ. - *Bu uşax lap istincağdu ki, una so:uğ ular.*

İSVAHA (Qazax, Zaqatala) - səliqeli. - *Avdilla paltarını isvaha ge:nər* (Qazax); - *Nazlı həmişə isvaha geyinir* (Zaqatala).

İSVAT (Gədəbəy) - *bax isbatti.* - *Pərinin gəlini isvatnan tutoy işi.*

İSYƏNCƏ (Qazax) - xişin bir

növü.

İŞAR (Qazax) - mə'na. - *Sözünün işarı var.*

İŞARMAX I (Qazax) - yaşarmaq, yaşı olmaq. - *Bura işarer, su çıxar qassañ.*

İŞARMAX II (Balakən, Oğuz, Zaqatala) - yersiz, şit-şit gülmək. - *Nə üçün işarırsan?* (Oğuz); - *Nə üzümə işarırsan?* (Balakən).

İŞARMAX III (Çəmbərek) - parıldamaq, işıldamaq. - *İşarir gün, də:ñ yağmeyjax büyün.*

İŞBƏ (Sabirabad) - küncüd tayası. - *Bilar bizim işbəmizdi.*

İŞBİTİRƏN (Çəmbərek) - xidmətçi, kuryer. - *İşbitirən əsgərriyə adam çağırır.*

İŞDƏX' I (Culfa) - əkin yerinin ortasından düz çəkilən arx.

İŞDƏX' II (Meğri, Şuşa, Şəki) - əməl, iş. - *Onun işdex'ləri yadına düşəndə az qaler barğım çatdasın* (Meğri).

İŞDİX' (Basarkeçər, Gədəbəy, Hamamlı, Qazax, Tovuz) - isti alt paltarı. - *Canım işdix'siz qızmer mə:m heş qışda* (Gədəbəy); - *İşdiyim olmasa, üşüyərəm* (Hamamlı).

İŞGƏNƏ (Ordubad) - bozbaş və ya qovurma suyu. - *İsgənə çox ləzzətdiydi.*

İŞGİL I (Cəbrauyıl, Meğri) - *bax işkil I.* - *Qapının işgilin yavaçcə vurdum, girdim yerimə* (Meğri); - *Fe:ruz içəri girib işgili vurdu* (Cəbrayıllı).

İŞGİL II (Ağcabədi, Ağdam, Barana, Göyçay, Kürdəmir, Qazax, Oğuz, Şəki) - *bax işkil II.* - *Kəllər ülküs, arava:n işgili sintidi* (Şəki).

İŞGİL III (Tərtər) - kotanın hissələrindən birinin adı.

İŞGİL IV (Qax) - kəmərin qaşı. - *Habinnan iləri kəmər vurardix belinə, qızıl də oluydu, qumus da, kəmərin də işgili oluydu.*

İŞGİLLƏMƏX' (Xanlar) - oğurlamaq. - *Mən nə bilim sənin piçığını kim işgilliyyif.*

İŞGİLLİ (Qarakilsə) - şübhəli. - *Bu iş çox işgilli işdi.*

İŞGİT (Dərbənd) - meyvə yeyiləndən sonra atılan tumlu hissə, meyvənin cecəsi. - Armutun işgitdərini apar mallara tük.

İŞİĞLİĞ (Şamaxı) - pəncərə. - *Bizzərdə pəncəriyə işığlığ diyətlər.*

İŞİLDARQUŞ (Ağcabədi) - *bax işildavuc.* - *İşildarquş uçanda işix verir.*

İŞİLDAVUC (Qax) - gecələr işıq verən cücü.

İŞİLDÖ:UZ (Qax) - *bax işildavuc.* - *Bizim yerrərdə işildö:uz çox olur.*

İŞİLLO:UZ (Qax) - *bax işildavuc.*

İŞİMAĞ (Dərbənd) - sürtmək. - *Çaqqunu işdim daşa, ülgüçə döndi.*

İŞ: İŞ QIZARTMAX (Qax) - nalayıq hərkət etmək və ya danışmaq.

İŞKİL I (Ordubad, Zəngilan) - cəfətə. - *Qapu:zun işkilin keçi get* (Zəngilan).

İŞKİL II (Mingəçevir) - boyunduruğu arabanın qollarına bərkidən ağac.

İŞKİLLƏMƏX' (Culfa) - cəftələmək. - *Qapının dalın işkillədi, kişi qaldı çöldə.*

İŞQA (Şəki) - sınmayan, elastiki. - *Beyp işqa çuvuxnan döyərdi nökəri.*

İŞQALAMAG (İsmayıllı) - sil-kələmək. - *A Tükəzban, sən cüanəzənsən, gə bu tut ağacını işqala.*

İŞLAVIRAN (Bakı) - güclü yağış.

İŞRİX' (Gədəbəy, Qazax, Şəmkir) - iri (un). - *Un yaman imriy ü:nüf, nəm olduğuna* (Gədəbəy).

İŞŞƏX' (Ağdam, Basarkeçər, Borçalı, Qazax) - qoyunun birillik balası. - *İşşəyin əti yaxşı olor* (Qazax); - *İşşəx' biriilix' toxludu* (Oğuz).

İŞVƏMƏX' (Qazax) - suyun qarşısını kəsmək.

İŞVƏR (Qazax) - cərgə.

İTDİRSƏYİ (İmişli) - tikanlı kol adı.

İTDİŞƏYİ (Kürdəmir) - paxlaya oxşayan yabanı bitki. - *İtdişəyi paxliya oxşu:r.*

İTXİRMANI (Zaqatala) - qarma-qarışılıq. - *Öyə baş soxmağ olmir, lap itxırmənidü.*

İTXİYARI (Dərbənd) - xiyara oxşayan zəhərli yabanı bitki. - *İtxiyarını gürməyə basdum, bartdayıb güzlərimə siçrədi, güzlərim bərk əcişməgə başladu.*

İTİX' (Kürdəmir, Şəki, Şəmkir, Tərtər) - itmiş şey. - *Axdardım, itiyimi tafdim* (Tərtər); - *İtiy axda:ram* (Şəki).

İTİRMƏX' (Şəki) - söndürmək. - *Mürsəl, tez ol, ocağı itir.*

İTİTDƏMƏX' (Meğri) - yoldan çıxartmaq. - *Arvat vəziri ittde:r ki, gərəx' özüñ patışah olasən.*

İTQUSDU (Bərdə, Cəbrayıl, Zəngilan) - uşaq oyunlarından birinin adı. - *Uşaxlar itqusdu öynü:r* (Zəngilan).

İTLƏŞ (Mingəçevir) - balaca bıçaq.

İTMAX (Zaqatala) - *bax idmax.*

İTYÖSÜNNÜ (Kəlbəcər) - murdar. - *Möysün ityösünnü adamdı.*

İV I (Bedi, Gəncə, Qarakilsə, Meğri) - saçın ayrıcı, tağ. - *İvi: düz ayırmayıssan* (Qarakilsə).

İV II (Qarakilsə) - arx. - *Balaca bir iv qaz, bi su axıp gessin.*

İVHALLI (Laçın) - 1. xoşxasiyyət; 2. mədəni. - *Sa:bir ivhalli oğlandı.*

İVIR-CIVIR (Balakən) - xırda-xurus.

İYAR (Qax, Zaqatala) - yəhər. - *Təkəltisiz iyar olmaz.*

İY-CİY (Biləsuvar) - səs-soraq. ->**İy-ciyi kəsilmək** - səsi-sorağı kəsilmək. - *Oların iy-ciysi kəsildi.*

İYƏ (Qax) - sahib.

İYƏŞMƏX' (Ağdam, Borçalı, Cəbrayıl, Çəmbərək, Füzuli, Gədəbəy, Qarakilsə, Mingəçevir, Şəmkir, Tovuz, Zəngilan) - *bax idəşməx'.* - *Mən sənin üsdündə Törmirnən iyəşdim* (Şəmkir).

iyidoglan

İYİDOĞLAN (Ağdam, Ağdərə, Balakən, Zaqatala) - quş adı, boz qaratoyuq.

İYİRTKƏN (Zaqatala) - gəndalaş.

İYLİFIS (Qazax) - 1. natəmiz; 2. səliqəsiz. - *Niyar yaman iylijisdi, öy bir-birinə qarış�, fikir vermer heç.*

İYMƏ (Quba) - süzme.

İYMƏG (Dərbənd) - yemək. - *Narı payızdə iyədülər.*

İYNƏ (Zaqatala) - corab mili. - *Corapı örüp iynəni hayana qoydun?*

İYNƏBATMAZ (Bakı) - parça adı.

İYNƏQIYIX (Zərdab) - çuval, xaral ağzını tikmək üçün böyük iynə (ağacdən da olur). - *Nənəm iynəqiyığı*

sındırdı; - Xaralları tikməy üçün hərkəs özüne iynəqiyix qayırsın.

İYNƏLİX (Qazax) - iynə sancılan balaca balış. - *O iynəlix'dən iynəyi çıxartma nə ver.*

İYTİKƏN (Qazax) - bitki adı.

İZAL: İZAL OLMAĞ (Bakı) - çıxıb getmək.

İZAN: İZAN OLMAX (Bolnisi) - *bax izal olmağ.*

İZDİ-RƏĞBƏTDİ (Oğuz) - ləya-qətli. - *U arvad izdi-rəğbətdi iş görəndi.*

İZMAN (Tərtər) - altyaşar erkək qoyun.

K

KABALAK (Zaqatala) - kəpənək.
KABAY (Zaqatala) - kəpənək.

KA:BƏ (Bakı) - qarğıdalı. -
Qalxoz bi:l əmeg güninə xeyli ka:bə vərdi.

KADU (Yerevan) - qabaq.

KAFDARSIYIR (Ucar) - qoca
canavar. - *Kafdarsiyir kəndə girməz.*

KAF: KAF KEŞMƏX (Meğri) -
ac qalmaq. - *Heyvannar kaf geşdilə
dünənnər.*

KAĞ I (Cəbrayıl, Meğri, Zəngi-
lan) - qışda qoyun və quzuların saxlandığı
üstörtülü yer. - *Fərzalı qoyunu kağa yiğdi*
(Zəngilan); - *Qoyunu əvvəlimci dəfə
payızın qafşında kağa yiğilla* (Meğri).

KAĞ II (Naxçıvan, Şahbuz,
Yerevan) - alaq. - *Əkinin kağın çəkirik ki,
təmiz olsun* (Şahbuz). ◇**Kağ ełeməx'** -
alaq etmək.

KAĞA (Şərur) - mağara.

KAĞAL (Qarakilsə, Şəmkir,
Tovuz) - tənbəl. - *Səni kimi kağal adam
olmaz, niyə gedif bircə dəfə o mama ḥənan
görüşmürsən?* (Şəmkir).

KAĞALA (Ağbaba) - kiçik səbət.
- *Qoyunnara bir kağala ot verdim.*

KAĞALAX (Oğuz) - cəhrənin
iyinə keçirilən dəyirmi taxta.

KAĞALLIX (Tovuz) - tənbəllik. -
Qırmızı Meyti kağallixda təx'di, o:nçun da
qojalmır.

KAĞAN (Çəmbərek, Gədəbəy,
Gəncə, Qazax, Tovuz) - xışın və ya
arabanın qolunu boyunduruğa birləşdirən
qayış. - *Boyunduruğun kağanı yiylif, onu
düzəlt* (Tovuz); - *Kağan xam ağ gönnən
qayrlıır* (Gəncə); - *Öküzün ağızı yoxuşa
tüsəndə qırılmadımı kağan qəfil*

(Gədəbəy); - *Kağan keşmişdə olordu*
(Qazax).

KAĞANQIRAN (Şəmkir) - məc. -
qanmaz. - *Ə:, sən nə kağanqiran
adamsaŋ, bir sa:tdı çağıreram, niyə cavaf
vermersən?*

KAĞANNAMAX (Çəmbərek) -
arabanın qolunu qayışla boyunduruğa
birləşdirmek, bağlamaq. - *Durum haraviyi
kağanniyim, tezdən qoşax hayliyax.*

KAĞANNIX (Şəmkir) - boyun-
duruğun üst hissəsi üçün yararlı ağaç. -
Däge:dəji:x', yaxşı kağannix gətirəjəm.

KAH (Əli Bayramlı, Kürdəmir) -
tülüklü yuvası.

KAHA (Saath) - *bax kah.*

KAHAL I (Mingəçevir, Şəki,
Zəngilan) - 1. könülsüz (Mingəçevir,
Şəki). - *Cox kahal ca:f verdi* (Min-
gəçevir,); - *Qəhrəməni gördüm, mä:cox
kahal salam verdi* (Şəki); - 2. ağır, ləng
(Zəngilan). - *Kahal dərbənmə, qutar.*

KAHAL II (Bakı, Dərbənd,
Göyçay, Hamamlı, Xaçmaz, Kürdəmir,
Qazax) - 1. *bax kağal* (Bakı, Dərbənd,
Qazax). - *Kahaldı Əsət, iş görən döy*
(Qazax); - *Cox kahal adamdu, iş görəndə
hələ bil yeriyir* (Bakı); - *Uşağın cux
kahaldı, uxumeydu* (Dərbənd); 2. sözə
baxmayan, söz eşitməyən (Göyçay,
Hamamlı, Kürdəmir). - *O çox kahal
adamdı, heş nə: yaramır* (Hamamlı); -
*Heçə dəfə çağırırsan, baxmir, oa kahal
deyirik* (Göyçay).

KAHAL III (Balakən, Qax) - 1. -
qaradınməz (Qax); 2. kütbeyn (Balakən).

KAHIL (Göyçay) - ciy.

KAHİ (Ordubad) - kaha, mağara. -

kaxı

O yağışda kahi dadımıza çatdı.

KAXI (Bolnisi) - dağda tikilən çoban dəyəsi, alaçığı.

KAKƏ (Zaqatala) - xəmir xörəklərindən birinin adı.

KAKROÇİK (Kəlbəcər) - hülqum. - *Tutərəm sənin kakroçikinnən, o qədər vurərəm ki, lap ölürsən.*

KAKUR (Xaçmaz) - qozbel (adam).

KAL I (Kürdəmir, Naxçıvan, Şəki) - kobud. - *Əhməd, sən çox kal adamsan ha!* (Naxçıvan); - *Bi dəfə mən unnan kal söz eşitməmişəm* (Şəki).

KAL II (Naxçıvan) - şiv, ağacın zoğu. - *Ağasdan bir kal kəsdim.*

KA:L I (Salyan) - 1. zəif, pis. - *Həsən bi az ka:l eşidir, bərkədən di;* 2. könülsüz, həvəssiz. - *Cücələr arpanı çox ka:l yiyir.*

KA:L II (Cəlilabad) - soyuq, laqeyd. - *Qızı, ka:l yanaşmə, fikir ver.*

KALA I (Culfa, Ordubad, Şərur) - açılmamış pambıq qozası. - *Sahədə çoxlu kala qalsa, yiğib verəco:ux mala* (Ordubad); - *Bir kolda yüz kala olur* (Şərur).

KALA II (Dərbənd, Xaçmaz, Quba) - böyük şüşə qab. - *Kalaya biz hər şey tükədüğ* (Quba); - *Bir kala dögül, yağımız qalmayıb* (Dərbənd).

KALADURAN (Qazax) - buğaya gəlmə həddinə çatmış. - *Bu camış düyəsi kaladurandı.*

KALAF A I (Şərur) - quyu. - *Birdən arxa kimi kalafalar var.*

KALAF A II (Ağcabədi, Basarkeçər, Çəmbərək, Füzuli, Xanlar, Kəlbəcər, Qarakilsə, Qazax, Naxçıvan, Oğuz, Ordubad, Şuşa, Tovuz, Zəngilan) - tövlə, ev tikmək üçün və ya başqa məqsədlə qazılmış yer. - *To:lanın da əvvəl kalafasın kəsirəx'* (Xanlar); - *Əvvəlcəx' yerdən kalafa açırıx* (Kəlbəcər); - *Ə:nnər kalafadı, orda yaxşı pencər olar* (Zəngilan); - *Damin kalafasını:lıf, beyjə su tüşüf* (Tovuz).

KALAF A III (Böyük Qarakilsə) -

xaraba, uçub-dağılmış yer. - *Kəndin qıraqında kalafa çoxdu.*

KALAF A IV (İmişli, İsmayıllı, Kürdəmir, Mingəçevir, Oğuz, Şəmkir, Zərdab) - çökək, çuxur yer. - *Orda kalafa var, gözdə uçarsan* (İmişli); - *Ge:f görürsən ki, bö:x' bir kalafa var* (Oğuz).

KALAF ALIX (Xanlar, İmişli, Kəlbəcər) - xarabalıq. - *O vaxdı o kalafalixda da oluflar, buanda düzdə də oluflar* (Xanlar); - *Quzu kalafalixda otdor* (İmişli).

KALAF IR (Gədəbəy) - öz yağında bişirilən et. - *Kalafiri da yə:ndə sarımsağ ola.*

Kalafır eləməx' (Ağbaba) - uğurlamaq. - *Hər şeydən kalafır eləməy olmaz.*

KALAH (Masallı) - güc, qüvvə, taqət. <>**Kalabın kəsmək** - əldən salmaq, yormaq. - *Zalim oğlu kalahımı kəsdi.*

KALAX (Ordubad) - azca iriləşmiş yemiş (tağda). - *Kalax tağda yemişin irisinə deyərix.*

KALAN I (Lənkəran) - küt. - *Ədə, nə kalan adamsan.*

KALAN II (Bakı, Balakən) - çox, çoxlu. - *Miriniün toyuna kalan adam gəlməşdi* (Bakı); - *Səmədin meyvəsi bu il kalındı* (Balakən).

KALAPA: KALAPA QOYMAX (Meğri) - məhv etmək, yoxa çıxarmaq. - *Diyriymi Əşənin əcar comuşu, çər dəymış, kalapa qoydu.*

KALAPIR I (Basarkeçər, Çəmbərək) - biçənəyin kənarı, ətrafi. - *Kalapirdan Zeynəf qarı xeyli ot döyürdü* (Çəmbərək); - Camahat böyün kalapirdan ot biçirdi (Basarkeçər).

KALAPIR II (Basarkeçər) - əlavə gəlir.

KALAV (Füzuli) - bünövrə. - *Əvin əzzəl kalavin düzəltməx' lazımdı.*

KALAVA (Əli Bayramlı) - dərə. - *Dağın ətəklərinnən başlanan kalava dəmir yol xəttinə kimi uzanırdı.*

KALBAYÇI (İmişli) - Kərbəlaya

gedən, zəvvvar. - *Kalbayçılar qayıdanda bi da gəldi.*

KALBƏR (Bakı) - qanmaz. - *Nə kalbər adamdu.*

KALÇA (Gəncə, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - camışın bir yaşa qədər olan erkək balası. - *Kalçiyi qoyma, qardalıya girdi* (Şəmkir); - *Yeni olanda kalça deyillər camış balasına körpə vaxdi* (Tovuz).

KALDİYAR (Oğuz) - qarşıq. - *Birdən kaldiyar olarsan ha?*

KALEXLAMAX (Meğri) - bir yerə yiğmaq, toplamaq. - *Bi daşı ełe burdecə kalexlarsan.*

KALIŞ (Quba) - ayaqqabı. - *Üzi günnən ulardi, altı pataş ulardi unun, kalışun.*

KALLADAR I (Culfa, İmişli, Qarakilsə, Ordubad) - 1. maldar, mal-qara saxlayan (Qarakilsə, Culfa). - *Siftə mən kalladar olmuşam* (Qarakilsə); - *Mən kalladar da olmuşam, ariçi da olmuşam* (Culfa); 2. çodar (Culfa, Ordubad). - *Kalladar qoyun alış-verişcisinə də de:llər* (Ordubad).

KALLADAR II (Borçalı) - bine başçısı. - *Binə bacçısına kalladar de:rix'.*

KALLAH-KALLAH (Quba) - başlı-başına.

KALLANMAĞ (Dərbənd) - qurdlama nəticəsində içəridən çürümək (ağaca aiddir). - *Mənüm teregimin biri kallanıdı.*

KALMAN (Tovuz) - çarığın bir növü. - *Bildir lələm maşa bir çütme-çütlük' kalman çarix tihdirmişdi kin, gəl görəsen.*

KALMANI (Çəmbərək, Qazax) - *bax kalman.* - *Kalmanıyi mal gönünnən tikellər* (Qazax); - *Kalmani çarixdan adamin əyğinə torpax dolmaz kotan ekəndə* (Çəmbərək).

KALYAR (Qax) - tamam yetişməmiş, dəyməmiş (meyvə).

KAMAX (Ordubad) - şadara. - *Biz buğdanı həməşə kamaxnan təmizdi:rix.*

KAMAŞ (Culfa, Ordubad, Şərur) -

tənbəki növü. - *Kamaşı qəzətnən çekirix'* (Culfa).

KAMBAĞI (Cəlilabad) - keçi qılından toxunmuş ip, bağ. - *Kambağını biz əldə toxırıg, ipdi, at belinə, öküz belinə bağloruğ.*

KAMBAX (Ağbaba) - xaraba. - *Bu kambaxdan nə vaxt qutaracix.*

KAMBAR (Dərbənd) - duza qoyulmuş kəver. - *Kambarı qatığnan da yiyyəller, eyrannan da.*

KAN I (Cəlilabad) - tülükkü yuvası.

KAN II (Zaqatala) - üstündə xəmir yoğurulan xüsusi taxta. - *Xəmiri kanın üstündə yogur.*

KAN III (Oğuz) - 1. eyvanın sütünları altına üfüqi qoyulan taxta parçası. - *Kan seyvanda olur, sütünnarın altına qoyulur;* 2. suyun dağılmaması üçün arxin yanlarına qoyulmuş ağaç. - *Kanı qoyullar ki, arxin suyu kanara dağılmassisn.*

KAN IV (Qax) - çelləyin dibи.

KAN V (Qax) - ilan qabığı.

KANALAMAX (Ağdam) - barama qurdı üçün yarpaq doğramaq.

KANAT: KANATINA ÇATMAĞ (Bakı) - bir işi və ya sözü axıra kimini öyrənmək. - *Mən bu sözün kanatına çatacam, görüm kim deyib;* - *Gəreg hər şeyin kanatına çatasan, yoxsa bağrun çatdar.*

KANCAL (Xaçmaz) - alçaq, hündür olmayan. <>**Kancal qalmag** - boy atmamaq, inkişaf etməmək. - *Nədənsə ağac kancal qalib.*

KANGƏLİŞ (Meğri) - qaba yem. - *Bir quçax kangelişnən bu danadan u daneya yiməy uli?*

KANT (Qax, Zaqatala) - peysər.

KANTA (Xaçmaz) - küt biçaq.

KANTAKALI (Xaçmaz) - kərtənkələ.

KANZI (Dərbənd) - pillekən. - *Mahmud əmə qart olançın kanzılardan qeyin (çətin) çıxədi.*

KAP (Quba) - qarğıdalının dənəsiz

kapal

qicası; alma, armud və başqa meyvələrin yeyiləndən sonra qalan (atılan) hissəsi. - *Bizdə udun buldu, biz kapı, qarğıdalı kapını yandurmanıq.*

KAPAL (Göyçay, Mingəçevir, Ucar, Zərdab) - dəstə. - *Küçə:n başına bir kapal adam toplanıb* (Göyçay).

KAPAN I (Cəbrayıl, Xocavənd) - yəhərin altından qoyulan tərlik.

KAPAN II (Kürdəmir) - *bax kalan II.*

KAR I (Qax) - bazu sümüyü. - *Bir tarafi yaslam olan sumuqdu kar.*

KAR II (Quba) - yoğun oxlov. - *A qız, u kari urdan kütür, gürmisiən düşüb yərə.*

KARA: **KARA ATMAĞ** (Dərbənd) - kiflənmək. - *Çüreg çux qalsa kara atar.*

KARAĞAN (Çəmbərək) - kiçik oturacaqlı və ağızgen qab. - *Karağannan bir pendir ma:ladi Hürü.*

KARAHAT (Balakən) - yöndəmsiz, yaraşıqsız, kobud. - *Nəmat, nə karahat əlinə varmış??!*

KARANAY I (Quba) - peç borusu.

KARANAY II (Ağcabədi) - münasib olmayan yerdə ucadan danışan və ya oxuyan adam.

KARAY (Qax) - qoz çırpmaq üçün uzun ağaç.

KARDA (Xaçmaz) - küt bıçaq.

KARDİĞAR (Cəbrayıl) - arpa ilə bugdanın qarışığı. - *Dəyirmançı bir put kardigar üyüdü.*

KARDIVAR (Culfa) - torpaq yiğan alet. - *Kardivar bel kimi bir dənə dəmirdi, onun qabaxda kəndiri olur, ağaçları saplayıllar dəmire, iki adam onu çekir.*

KAREG (Qax) - kiçik çubuq.

KARXANA (Ağcabədi, Cəbrayıl) - üstünə tut çırpmaq üçün böyük parça (palaz və s.). - *Uşaxlar karxananı yaxşı tutmadılar, tut yere töküldü* (Cəbrayıl); - *Tutu çırpırix karxaniya* (Ağcabədi).

KARKAR (Qax) - dəyirmanın

çaxçaxı.

KARKARSALAV (Qax) - 1. kar; 2. key.

KARKAS: KARKAS OLMAX

(Zaqatala) - dəng olmaq, zinhara gelmək.

- *Çox danişip beynimi tökdün, lap karkas oldum.*

KARRI (Cəbrayıl, Göyçay, Mingəçevir, Şəki) - çoxlu, bol. - *Bildir karri meyvəmiz varidi* (Cəbrayıl); - *Lap karri əhmişdik* (Göyçay).

KARROY (Çəmbərək) - lovğa. - *Fərzali yaman karroydi.*

KARSALA (Basarkeçər, Laçın) - gic, səfəh. - *Ay karsala, hara gedirsən* (Basarkeçər).

KARSAN (Qax) - kiçik ağac təkne.

KARSI (Naxçıvan) - üstüörtülü bazar. - *Naxçıvanda da karsi var.*

KARTI (Qax) - qoyunun qarnının altındaki yun.

KARVANQIRAN I (Ordubad) - soyuq (külek). - *Gənzə çayı tərəfdən yaman karvanqiran küləy esir.*

KARVANQIRAN II (Füzuli, Qarakilsə, Qazax, Tovuz) - Zöhrə ulduzu. - *Karvanqiran da ulduzdu* (Qazax); - *Karvanqiran gecədən doğur* (Qarakilsə).

Karvanqiran ot (Ordubad, Şahbuz) - zəhərli bitki adı. - *Mal-qara karvanqiran otu yeyəndə qırılır* (Ordubad).

KARVANYOLU (Xaçmaz, Qazax, Quba) - kəhkəsan.

KASA (Balakən) - qarağat.

KASAFUR (Ağdam) - xain. - *Yoldaşına kasafur olan adam həməşə pis günə qalar.*

KASAMAS (Şamaxı) - kiçik saxsı qabda çalılmış qatıq. - *Qazan qatığının kasamas yaxşudu;* - *Kasamasın dadi başqadı.*

KASARAY (Meğri) - kiçik baş yaylığı.

KASAVAD (Kəlbəcər) - bacarıqsız, yarıtmaz. - *Bir adımı göndə:rix' heyvan bejerməyə, görürsən getdi qıçın*

qirdı, canavara verdi, ona kasavad de:rix'.

KASI (Quba) - təndirin ağızına qoyulan qapaq.

KASNİ (Ordubad, Şamaxı) - yabanı dərman bitkilerindən birinin adı. - *Həkim xəsdəyət kasni kökünü dərman demişdə (Ordubad).*

KASRI (Qax) - taxıl saxlanılan qab.

KAŞ (Balakən) - bozbaş. - *Anam bazardan aldığı ətdən kaş bisirir.*

KAŞAN (Basarkeçər, Başkeçid) - qoşqu heyvanlarına qoşub sürüyərək getirilən böyük ağaç, kötük. <→**Kaşan çəhməx'** (Basarkeçər) - böyük ağacları qoşqu heyvanlarına qoşub sürüyərək getirmek. - *Adamlar meşə: kaşan çəx'mə: getdilər.*

KAŞGILLAMAX (Meğri) - xörəyi tez-tez qaşıqlayıb yemək. - *Nehmət bir seyni şiləni iki-iş dayqıya kaşgillyurdu.*

KAŞKALA (Qax) - itburnu.

KATA (Balakən) - mal aşağı.

KATAMAZ (Füzuli) - yeni doğmuş heyvanın ilk südündən bisirilən yemək.

KATDA (Qax) - süd ölçmək üçün qab.

KATIL (Oğuz) - qapının çərvivəsi altına qoyulan enli taxta. - *Ayağım qapının katılına ilişdi, yixildim.*

KATSA (Qax) - nəhəng, böyük. - *Habu katsa kəlin sumuqudu.*

KATTA (İmişli) - başbilən. - *Nənəm irəhmətdik katta arvadıdy.*

KATTA-KATTA: KATTA-KATTA DANIŞMAX (Ağdaş, Mingəçevir) - yekə-yekə danışmaq. - *Məhəmməd çox katta-katta danışan adamdı* (Ağdaş).

KAVAL (Oğuz) - isti paltar.

KAVCƏ (Qax) - dişləri tökülmüş (adam).

KAVDAN (Meğri) - qanmaz. - *Masdali kavdan adam dəyidi, yer-yurt bilən adamdı.*

KAVIC (Zəngilan) - koğuş. - *Ağacın kavicində ilan var.*

KAHLA (Meğri) - tənəyi dik saxlamaq üçün yerə basdırılan ağaç.

KAVRA I (Cəbrayıl, Zəngilan) - iri giləli ağ üzüm. - *Kavra yaxşı yemeli üzümdü* (Zəngilan).

KAVRA II (Meğri) - quş biti.

KAVRAN (Naxçıvan) - kotanın dəstəyini tutan adam. - *Kavran kotanı tutur ki, oyan-bıyan getməsin.*

KAV: KAV DEYİL (Cəbrayıl, Füzuli, Laçın, Zəngilan) - hesabdan deyil, düz deyil. - *Bı, kav də:l, biz gizdənəndə siz baxırdı:z* (Zəngilan); - *Bax, bı kav dəyil* (Laçın); - *Kavdi o.* - *Kav dö:l* (Füzuli); - *Kav dəyi, sən düz oynamırsan* (Cəbrayıl).

KAYA (Qazax) - qoyun-quzunun qışda saxlandığı yer.

KEB (Qax) - evin bünövrəsi. - *İməçi eli:p keb qoyirix.*

KECƏ (Meğri) - meşədəki ağaclarда qurumış mamırlı budaq. - *Xeyrənsə, çatı gəti bu kecəni sindirin.*

KECEĞƏN (Qax) - *bax kesəyən.* - *Kesegənnən törən torba deşən olıy?*

KECƏL (Tabasaran) - ağaç gövdəsində əmələ gələn mamır. - *Havu teregin gevədəsin kecəl basutdu.*

KECİ (Culfa, Göyçay, Oğuz, Ucar, Zaqqatala) - 1. *bax keji* (Göyçay, Ucar, Zaqqatala). - *Keci baramadan olur* (Culfa); 2. bisirilmiş baramadan əyrilmiş sap (Culfa, Oğuz).

KE:CI (Şəki) - *bax keji.* - *Baramani bisirisən, sora oluy imişax, una diyillər ke:ci.*

KEÇƏBÖ:RÜX' (Hamamlı) - məzhəkəçi, təlxək. - *Kəndirbazın yanında keçəbō:rüx' olor, cama:tmın başımı qater.*

KEÇƏLƏĞAZEG (Dərbənd) - sağsağana oxşar eti yeyilən quş. - *Səməndər türfəngnən keçələğazeg vurmağa kitidü.*

KEÇƏLƏT (Ağcabədi, Bərdə, Cəlilabad, İmişli, Kürdəmir) - kecid. - *Keçəlet oradı, görpi yoxdu* (Cəlilabad); -

Keçələtdən bağa keçirix' (Berdə).

KEÇƏMCEG (Dərbənd) - üzüm növü, uzun giləli üzüm. - *Şahmarxanın bağında keçəmceg üzümi çux uladı.*

KEÇƏNƏCƏK (İmisi) - yaşayış, güzəran. - *Keçənəcəgimiz sağlığıuya yap yaxşıdı.*

KEÇƏPAPAX (Şemkir) - təlxək, məzhəkəçi. - *Keçəpapax əlliki oyun çıxardır, adamı güldürür.*

KEÇƏPIÇAX (Meğri) - qəddar, zalim. - *Əlesgar kimin keçəpiçax adam Nüyədidi yux idi.*

KEÇİƏMCƏYİ (Ağdam, Bakı, Cəbrayıł, Göyçay, Mingəçevir, Ucar) - uzun giləli üzüm növü. - *Bizim bağda keçəməcəyi çoxdu* (Cəbrayıł).

KEÇİQIRAN I (Bakı, Qazax, Şamaxı, Tovuz) - martın sonu, aprelin əvvəli (vaxt). - *Keçiqiran vaxdi bərk naxosdəməşdim* (Bakı).

KEÇİQIRAN II (Culfa, Salyan) - soyuq. - *Dünən keçiqiran küləg əsirdi* (Salyan).

KEÇİMƏMƏSİ I (Basarkeçər) - kökü yeyilən bitki. - *Gəlin gedəyin keçiməməsi yiğif yemə.*

KEÇİMƏMƏSİ II (Cəbrayıł) - *bax keçiməcəyi.*

KEÇİPAPAX (Ucar) - *bax keçəpapax.* - *Keçipapax camahati çox güldürdü.*

KEÇİRDİMƏ (Quba) - paltara düymə əvəzinə tikilən qarmaqcıq. - *Dunun keçirdəmaləri dəmirdü, bərk uladı.*

KEÇKEÇİ (Başkeçid, Borçalı, Hamamlı, Qazax) - kol növü. - *Keçkeçidən çalğı kəsəllər qapı-baceyi süpürməyə* (Hamamlı); - *Bı arada meşədə keçkeçi olor* (Borçalı).

KEFNƏX' (Cəbrayıł) - hərdəmxəyal.

KEJİ (Berdə) - bişirilmiş barama. - *Barama pişir, olur keji.*

KEKLİTARAX (Zaqatala) - şanapipik. - *Səhər tezdən keklitarax bixin məhlədə namaz qılırdı.*

KESEYƏN (Şəki) - siçan. - *Bö:rdən görür ki, quyu:n ağızınnan keseyən baxiy.*

KESİK' (Qax, Şəki) - 1. qohum (Şəki). - *Özü də bizim kesik'di; 2. övlad (daha çox qızə aiddir) (Qax). - Menin də bi kesik' olsayıdı dərtmi olardı?*

KEŞ I (Quba) - dərə. - *Yağışda keşdən su axub gelədü.*

KEŞ II (Füzuli, Meğri, Zəngilan) - nəm. - *Yeri keş əkəndə yaxşı biğda olur* (Zəngilan); *Nə çox quru olmasın, nə də ziğ, ona biz keş de:rix'* (Füzuli).

KEŞAN (Füzuli) - oturacağı yasti mis qab, qablama. - *Keşana sağırıx südü.*

Keş döyməx' (Mingəçevir) - bitkilerin dibini yumşaltmaq.

KEŞƏLMƏX' (Ordubad) - yumşalmaq. - *Çörəyi istadırıx, so:ra u keşəlir.*

KEŞƏVƏND (Quba) - məhəccər.

KEŞGAL I (Qax, Ucar) - *bax keşqal.* - *Qalxoçular keşgal qazır* (Ucar); - *Bayaxdan çəltiy əkəllərdi, suaran su arxlarına keşgal di:llərdi* (Qax).

KEŞGAL II (Zaqatala) - bir hektardan artıq olan sahə, yer.

KEŞGƏ (Cəbrayıł, Cəlilabad, Mingəçevir) - kaş, kaş ki. - *Asdan əmi keşgə olmeydi* (Cəlilabad); - *Keşgə onu aleydim* (Cəbrayıł).

KEŞGƏL (Berdə, Göyçay, Şəki, Ucar) - *bax keşqal.* - *Keşgəldən hayatına suə:lır* (Berdə); - *Qajdən ayrıılık keşgəllərə su* (Şəki); - *Keşgəli aşdım, bağ sulandı* (Ucar).

KEŞGİL (Borçalı) - *bax keşqal.*

KEŞİX' (Borçalı, Kəlbəcər) - muzd olaraq çobana verilən (keçmişdə) hər 25 qoyundan biri. - *Keşiyi çovan kəsiv yiə də bilər, sata da bilər.*

KEŞKƏL I (Ağdaş, Göyçay, Mingəçevir) - *bax keşqal.* - *Həyatımızdən keşkəl gedir* (Ağdaş).

KEŞKƏL II (Füzuli) - yaylağa gedənin evinə, əkininə baxan, nəzarət edən.

KEŞQAL (Berdə, Göyçay, Mingəçevir, Ucar) - kiçik arx. - *Keşqaldan gələn*

su yannara dağıltır (Mingəçevir); - *Bi keşqalı təzədən qazajam* (Ucar).

KEŞQAN (Göyçay) - gicitkən.

KEŞNİ (Füzuli) - naxış. - *Nə qədər çətin keşni desən toxuyur.*

KEVƏ (Meğri) - bir ili tamam olmamış ayı balası. - *Şükir dayım çuban ulanda iki kevə tutmuşdu.*

KEYDAR: KEYDAR OLMAX

(Çəmbərək) - əldən düşmək, yorulmaq. - *Gejə savağatan keydar oldum səni yözdəməshdən, oğul!*

KEY: KEY OLMAX (Ağdaş, Mingəçevir) - dağ olmaq. - *Yağ key olub* (Ağdaş).

KEYVANI (Dərbənd) - aşpaz. - *Aşı pişirən yağ ular, keyvani yüzü ağ ular;* - *Keyvani keyvanidən yəxsi ulanda süttü aşa suğan duğrar.*

KEYVƏ (Biləsuvar) - qarı, qoca arvad.

KEYVƏND I (Basarkeçər, Qazax) - içi ot və ya samanla doldurulub çıl əvəzinə işlədirən palaz. - *Örkəni bərh çek keyvənd tərpənməsin* (Basarkeçər); - *Keyvəndin içini saman doldurorux kun, ulağın beli yara olmasın* (Qazax).

KEYVƏND II (Gədəbəy, Qazax) - payızda qoyunların belində qırılxılmayıb saxlanılan yun.

KEYVƏND III (Lerik) - yük daşımaq üçün iş heyvanlarının belinə qoyulan haça ağaç. - *Keyvəndiz dərz daşımağ olmaz.*

KEYVƏNİ (Cəlilabad, Masallı) - qarı, qoca arvad. - *Keyvəni, bizə qonağ olursan?* (Masallı).

KEYVİR (Çəmbərək, Qazax) - soyuq; sərin. - *Daş bulağın suyu keyvirdi* (Çəmbərək).

KƏBƏ (Bakı) - *bax ka:bə.* - *Bu il biz çoxlı kəbə əkmişig.*

KƏBƏİR (Qax) - sıfəti və bədən quruluşu eybəcər olan (adam).

KƏCCƏ (Ordubad) - alaq təmizləyən alet. - *Alağı kəccəynən ele:llər.*

KƏCİ (Meğri) - *bax keji.* - *Lap yəxsi kəci pampən baramadan uley.*

KƏÇTÜK (Qax) - keçi qılı.

KƏDƏK (Zərdab) - bir yaşa qədər olan camış balası.

KƏDİ I (Ağdaş, Yevlax, Zərdab) - *bax kadu.* - *Bu il həyətimizdə çoxlu kədi əkmişəm* (Ağdaş); - *Səfəli kişi kədi satır* (Zərdab).

KƏDİ II (Qazax, Tovuz) - hananın hissəsi. - *Kədi quru ağaşdan olor* (Qazax).

KƏDİ III (Ağdam, Gədəbəy, Qazax) - faraş doğulmuş buzov. - *Gördü: n dana ha döy, kədidi* (Gədəbəy); - *Kədiyi kəsdi', pütün yağıdı* (Qazax).

KƏDİ-KƏDİ: KƏDİ-KƏDİ DANIŞMAX (Qazax, Zərdab) - yekə-yekə, yaşına uyğun olmayan şəkildə danışmaq. - *Səfərin kiçiy oğlu kədi-kədi danişirdi, el-əyagım yerdən üzüldü* (Zərdab); - *A bala, kədi-kədi danışma, qoy işimizi görəx'* (Qazax).

KƏDİQAZIYAN (Ucar) - qabaq qazımaq üçün ucu əyri xüsusi dəmir alet. - *Kədiqaziyannan kədini qazıyırıx, so:ra qazanda pişirip yeirik.*

KƏDO (Goranboy, Naxçıvan, Şərur) - *bax kadu.* - *Bu ilki kədolar çox sırındı* (Goranboy).

KƏDOV (Şərur) - *bax kadu.*

KƏFƏ I (Culfa, Ordubad, Şərur, Zəngilan) - əlin içi. - *Əlimin kəfəsi yanif* (Zəngilan); - *Biz əlin içini kəfə deyərrix* (Ordubad).

KƏFƏ II (Şəki) - örökən. - *At yükünүn kəfəsini çək.*

KƏFƏLLƏŞMƏK (Zərdab) - tərkəleşmək, ikilikdə bir ata minmək. - *Əhmədnən Məmməd kəfəlləşdilər.*

KƏFƏR (Naxçıvan) - su süzmək üçün daş. - *Kəfər odu ki, suyu süzən daşdı.*

KƏFƏZƏL (Cənubi Azərbaycan) - işe yaramayan, gərəksiz şey. - *Məmməd-hüseyn, bu kəfəzəlləri yiğib at çölə.*

kəf gəlmək

Kəf gəlmək (Bakı, Kürdəmir, Saatlı, Salyan) - hiylə, kələk gəlmək, aldatmaq. - *Dos dosda kəf gəlməz; - Bına bax, gör mə: necə kəf gəlir* (Bakı).

KƏFGİR (Böyük Qarakilsə) - tərs. - *Əli yaman kəfgir adamdı.*

KƏF: KƏF KEŞMƏX' (Gədəbəy) - qüvvədən düşmək, zəifləmək. - *Afat bu yaxınnardan bəri kəf keçif.*

KƏFRƏM (Ağdam, Başkeçid, Borçalı, Cəbrayıl, Gəncə, Kürdəmir, Mingəçevir, Şuşa, Yevlax) - yorğan və ya döşeyin mitili. - *Yorğanın kəfrəmin möhkəm ağdan tikin, tez dağılmasın* (Cəbrayıl); - *Döşeyin kəfrəmi cirilif* (Ağdam); - *Yorğanın kəfrəmin yudum* (Şuşa).

KƏFRƏN (Şəki) - *bax kəfrəm. - Döşseyə rəzə kəfrən almışam.*

KƏHƏ (Ordubad) - *bax kəfə.*

KƏHGİR (Gədəbəy) - *bax kəfgir.* - *Kəhgir ata mimməx'dənse piyade:tməx' məslahatdı.*

KƏHLƏ (Gəncə) - yabanı bitki adı. - *Bizim pambixda çoxlu kəhzə bitif.*

KƏKBİR (Qazax) - *kəfgir.* - *Xingali qazannan kəkbirnən çəkəllər.*

KƏKƏRDİ (Zəngilan) - *qab-qacaq* yığılib daşınan iri xurcun.

KƏKƏS (Cəbrayıl) - *lovğa.*

KƏKƏSDƏMMƏX' (Cəbrayıl, Meğri) - *lovğalanmaq.* - *Nə kəkəsdənir-sən, a Nəorman, səni tanımırıx?* (Meğri).

KƏKİL (Füzuli, Qazax) - *cir tut ağacı.* - *Kəkil gəri yaxşı yammaz* (Füzuli).

KƏKİLDARAX (Qax, Zaqatala) - *bax kekiltarax.*

KƏKOY (Qazax, Tovuz) - *pəltək.*

KƏKRƏ (Naxçıvan, Salyan) - acı ot.

KƏKRİ (Tovuz) - dəmirçilikdə işlədilən alət adı. - *A Kərim, o kəkriyi gəti baltiyi diizəldəx'.*

KƏKÜŞDÜ (Gədəbəy) - *gelmə.* - *Bizim gətdə də kəküşdülər var.*

KƏL I (Şəki) - *keçəl.* <>**Kəl**

olmax. - *Keçəl olmaq.* - *Başına yara düşüif kəl o:ldı.*

KƏL II (Ordubad) - üzüm tənəyinin cavan zoğu. - *Buyıl mevlərdə yaxşı kəl var;* - *Böyük mevlərdən kəli kəsdim.*

KƏLBƏZ: KƏLBƏZ VAXTI (Ucar) - cütleşmə vaxtı. - *Kəlbəz vaxdi donuz adama hılcum eliyir.*

KƏLBUĞA (Kəlbəcer) - bugaya gelmə həddinə çatmış camış dtyəsi. - *Kələ:lənə kəlbuğa de:rix.*

KƏLƏ (Ağcabədi, Qazax, Tovuz) - buga. - *Alma kələ, satma pələ, tutam buyınız, tüşmez ələ* (Ağcabədi).

KƏLƏCİ (Ordubad) - suda əzilmiş qurut. - *Qurudun suda əzilmişnə kələci deyərix.*

KƏLƏCOŞ I (Basarkeçər, Borçalı, Gəncə, Qazax, Tərtər) - qurut, yağ və kartofdan hazırlanmış xörək. - *Anam daddi kələcoş pişirmişdi, doyuncax yedim* (Basarkeçər); - *Kələcoş ləzzətdi* şeydi (Borçalı).

KƏLƏCOŞ II (Çəmberək) - xingal suyu qatılmış yağ. - *Yağ azidi deyn xəngəlin ısdə kələcoş töx'düm.*

KƏLƏÇ (Cənubi Azərbaycan) - dəyirmanda taxıl ölçmək üçün işlədilən qab, ölçü qabı. - *Kələçi yaxşı doldur.*

KƏLƏÇƏR (Çəmberək, Gədəbəy) - çoxbilmiş. - *Yamanca kələçər kişiidi, alladammasan onu sən* (Gədəbəy).

KƏLƏÇİ (Qazax) - kiçik kələf. - *Maşa bir kələçi if borc ver.*

KƏLƏDURAN (Tovuz) - *bax kaladuran.*

KƏLƏFƏTİR (Ağcabədi, Borçalı, Cəbrayıl, Qazax) - fəsəlidən bir qədər böyük və nazik şəkildə yağısız bişirilən çörək. - *Bizə çaynan kələfətir verdilər* (Qazax); - *Tələsiyirix', deyirix' usax bir az çörəy yesin, kələfətir pişiririx'* (Borçalı).

KƏLƏFİR (Gədəbəy) - *bax kala-fır.* - *Kələfiri yağda pişirrəx'.*

KƏLƏFLƏMƏX' (Füzuli) - yumaqlamaq. - *Yunu ku əyiriv qutardix,*

qutarannan ayna minı sariyirix, çəvrif kələfiyirix'.

KƏLƏG (Cəlilabad) - əkin sahələri arasında torpaq topasından düzəldilən nişan. ⇒ **Kəleg virmağ** - əkin sahələri arasında nişan qoymaq. - *Gedmişdim çöle, ot yerində kəleg virdim.*

KƏLƏXUVAGI (Dərbənd) - gəlinin sağdışı və soldışı. - *Gəlinin kələxuvagiləri övbəöv gezüb tuyə diyədülər.*

KƏLƏK (Qazax, Tovuz) - kiçik, keyfiyyətsiz qovun və ya qarpz. - *Kəleyi yeməzdər, adam naçaxlar (Qazax).*

KƏLƏKƏ (Ağdam, Cəlilabad, Culfa, Goyçay, İmişli, Kəlbəcər, Masallı, Ordubad, Sabirabad, Salyan, Şahbuz, Zəngilan) - *bax kəlekey.* - *Nənəm kəleke pişirdi (Kəlbəcər); - Ağuzu qoyurux odun üsdünə, olur kəlekə (Şahbuz); - Sifte bişen kəlekə olur (Goyçay); - Kələkəni heyvanın əvvəlinci südündən pişirillər (Ordubad).*

KƏLƏKEY (Culfa, Qarakilsə, Laçın, Ordubad, Zəngilan) - yeni doğmuş heyvanın ilk südündən bisirilən yemək. - *Mən sə:r inəyin kəlekeyin yemişəm (Ordubad).*

KƏLƏ-KÜLƏ (Ordubad) - çinqılıq, xırda daşlıq. - *Kələ-külədə əkin olmaz; - Bi yellər qabaxda kələ-küleydi.*

KƏLƏMAMA (Dərbənd) - bayquş. - *Şa:pərünün damində kələmama çux uturutdu.*

KƏLƏMO (Zərdab) - balıq növü adı. - *Oğlan bazarda kələmo satırdı.*

KƏLƏMSUYUĞU (Ağdaş) - kələm və düyüdən hazırlanmış xörək. - *Bu gün kələmsuyuğu yedim.*

KƏLƏMÜLƏ (Kürdəmir) - başblən, ağsaqqal.

KƏLƏNBİR (Naxçıvan) - ağaç adı. - *Birdə kələnbir çox bitir.*

KƏLƏNTƏ (Cəbrayıllı, Culfa, Ordubad, Ucar) - dəryaz. - *Ədil kələnteynən ot vurur (Cəbrayıllı).*

KƏLƏNTƏR I (Berdə) - kök,

sağlam. - *Ziveydə kələntər arvatdı.*

KƏLƏNTƏR II (Cəlilabad) - bilikli, çoxbilmış. - *Oların axlıkəsən-nərinən iki kələntər arvad gətireylər.*

KƏLƏNTİ (Culfa, Ordubad, Ucar) - *bax kələntə.* - *Kələntiyən ot biçəllər.*

KƏLƏPIR (Gədəbəy, Xanlar) - *bax kalafir.* - *Əti dorğosan, yağda pişireysən, oloy kələpir (Xanlar).*

KƏLƏPIRT (Basarkeçər) - *bax kalafir.* - *Heyvanın etinnən teccə bir kələpirt qayır yə:x'.*

KƏLƏSƏR (Ağcabədi, Ağdam, Füzuli, Goyçay, Ucar, Tərtər) - təzə ekilmış tənek. - *Bi kətdə kələsər çoxdu (Ağcabədi); - O təzə ekilmə tənəx'lərə kələsər de:rix', ağaja çıxmır kələsər (Ağdam).*

KƏLƏTAN (Ordubad) - hörümçək. - *Bizdər hörümçəx' demərix, kələtan deyərix.*

KƏLƏVƏR (Füzuli) - bitki adı.

KƏLƏY (Qarakilsə, İmişli, Şahbuz) - yan tərəfləri daşla hörülmüş ağıl, heyvan salınan yer. - *Yayda malı kələyə salırix (Qarakilsə); - Kələyə mal salıllar (Şahbuz); - Daştan ağıl çəkillər, oa kələy deyillər (İmişli).*

KƏLƏZ (Qax, Qazax, Quba, Oğuz, Şəki, Zaqatala) - kərtənkələ. - *İlana ağı verən kələz olar (Şəki).*

KƏLFİR (Xanlar) - qoca, qocalmış. - *Bu kəlfir it yediyi yala dəyməz.*

KƏLIX' I (Borçalı, Qazax) - yastıdaban ev ayaqqabısı. - *Ə:, o kəlix'ləri gətir burya (Qazax).*

KƏLIX' II (Ağdam, Ağdaş, Cəbrayıllı, Gəncə, Oğuz, Zaqatala, Zəngilan) - *bax kəlik.* - *Kəlix' çox da yiməli şey döyü (Oğuz); - Bu il Daşkəsən kəndində kəlix' çoxdu (Cəbrayıllı).*

KƏLİK (Bakı, Cəlilabad, Kürdəmir) - yetişməmiş qovun və ya qarpz. - *Uşaxlar bosdannan bir neçə kəlik gətirdilər (Bakı); - Mina iki dənə kəlik verir (Cəlilabad).*

KƏLİMAX (Zaqatala) - sıyırmak.

- *Xamrı astamnan kəliyirix.*

KƏLİMƏX' (Cəbrayıl, Füzuli, Mingəçevir, Şəri) - temizləmək, xırda otları dibindən kəsib götürmək, kürümək. - *Cümsüd, arxi kəli, su getirəx'* (Cəbrayıl).

KƏLİM-KƏLİM (Qazax) - hərdənbir. - *Axlin kəlim-kəlim gəler.*

KƏLIN: KƏLIN QOYUN (Ağcabədi, Ağdam, Başkeçid, Borçalı, Culfa, Füzuli, Hamamlı, Xocavənd, Kürdəmir, Qax, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - buynuzlu qoyun. - *Anamsan, qoyunun kəlini, səni sağıın qız-gelinin, quceydim incə belini* (Füzuli); - *Bizim sürüdə kəlin qoyun çoxdi* (Culfa); - *Buynuzdu qoyuna kəlin deyillər* (Tovuz).

KƏLİŞ (Ordubad) - soğanın bir növü. - *Kəliş daddi soğandı.*

KƏLKÜN (Qarakilsə) - xeyirxah, qayğıkeş. - *Əli çox kəlkün adamdı, yəqin tanyarsözi.*

KƏLLAH (Basarkeçər) - camış naxırı.

KƏLLAYI (Zəngilan) - "Γ" şəklində. - *Əvi kəllayı tix'dimişəm.*

KƏLLƏDAR (Culfa, Ordubad) - *bax kalladar I.*

KƏLLƏDARRIX: KƏLLƏDAR-RIX ELEMƏX' (Gədəbəy) - dikbaşlıq etmek. - *Kəllədarrix eləməynən kimə neyləjəx'siñ kin?*

KƏLLƏ-KƏLLƏ (Bakı, Quba, Şamaxı) - yekə-yekə, böyük-böyük. - *Kəllə-kəllə danışmağ süzə qalıb* (Şamaxı); - *Sə:n adətündü həməşə kəllə-kəllə danışmağ* (Quba).

KƏLLƏQITZA (Qax) - kəlləpaça. - *Habi kəlləqitzani qairsana.*

KƏLLƏLIX (Ordubad) - qapının yuxarı hissəsində düzəldilən işıqlıq, pəncərə. - *Kəlləlixda iki göz olar işix üçün.*

KƏLLƏLİG (İmişli) - cilovun atın başına keçirilən hissəsi.

KƏLLƏMANQO (Basarkeçər, Bor-

çalı, Qazax, Mingəçevir, Ucar, Tərtər) - zökəm. - *So:x də:if kəlləmanqo olmuşam* (Ucar); - At da, adam da kəlləmanqo ola bilər (Tərtər).

KƏLLƏPƏSDİX': KƏLLPƏSDİY

ELEMƏX' (Şuşa) - zəhmət çəkmək, çalışmaq, əllaşmək. - *hərdən axşamacan kəlləpəsdiy eliyirəm, əvə geləndə də arvad zəhləmi tökür.*

KƏLMƏÇİ (Ordubad) - çərməki, günü döyüb düzəltmək üçün büründən hazırlanmış alet. - *Kəlməçini dükana apar.*

KƏLPİR (Gəncə) - giləoxşar sarı torpaq. - *Bu kərpişdər kəlpirə oxşuyur; - Burda nə çox kəlpir var.*

KƏLTƏ (Bakı, Basarkeçər, Gədəbəy, Xaçmaz, Şamaxı, Şəmkir) - 1. iri, qüvvətli (Basarkeçər). - *Qalxoza yaxşı kəltə öküzdər var;* 2. yaşlı, təcrübəli, dünyagörmüş (Bakı, Gədəbəy, Xaçmaz, Şamaxı, Şəmkir). - *Elə danışer ki, maşaallah, elə bilersən kəltə kişidi* (Şəmkir); - *Kəltə adamlar köhnə əyamnan çox yanıxlı danışeylar* (Gədəbəy).

KƏLTƏN (Basarkeçər, Qazax, Şəmkir, Tərtər) - kəsək. - *Kəltənnən iti vurdum* (Qazax); - *Kəltən daş kimiydi* (Şəmkir).

KƏLVƏC (Cəlilabad) - qışın birinci ayı. - *Ataram səni, kəlvəcdə qarnan gələrsən.*

KƏM I (Şamaxı, Zaqatala) - heyvanlarda olan xəstəlik. - *Bu il mal-qaraya kəm düşdü* (Zaqatala); - *Bu atda kəm var, muni alb satan olmaz* (Şamaxı).

KƏM II (Ordubad) - sağanaq. - *Bu eleyin kəmi təzədi.*

KƏM III (Culfa, Hamamlı) - vəl. - *Kəmi ver küləşimi döyüm* (Hamamlı).

KƏM IV (Qazax) - cilovun atın ağızına keçirilən dəmir hissəsi.

KƏMBƏRBƏSDƏ (Ordubad) - barama növü. - *Kəmbərbəsde barama:n yaxşı ipəyi olur.*

KƏMÇAT (Qazax) - ağıldan kəm. - *Ağlı yoxdu, kəmçatdı.*

KƏMÇƏ (Bakı, Kürdəmir) - mala (alət). - *Kəmçəni vər, öyü suviyim* (Kürdəmir).

KƏMÇƏNƏ (Kürdəmir) - mala.

KƏMÇƏNƏK (İsmayıllı) - kiçik sahə. - *Bu kəmçənəyin də otun biz biçəciyik.*

KƏMÇİX' (Şemkir, Tovuz, Zaqtala) - yarımcıq, əskik. - *Yerin başında birəz kəmçix' qalif, sərin tüşəndə onu çəkin;* - *Yorğanın dinnajix kəmçiyi qalif, gel onu siri* (Tovuz); - *Bu parçanın kəmçiyin düzəlt* (Şemkir).

KƏMƏ (Quba) - sünbül dəstəsi. - *Kəməni quyun yidi.*

KƏMƏNƏ: KƏMƏNƏ BAĞLAMAX (Cəbrayıl) - dağdan daş yumalamaq.

KƏMƏRBƏSDƏ (Ordubad) - *bax kəmbərbesdə.*

KƏMKƏ (İmişli) - kətmən. - *Mə:n kəmkəm simib, düzəldirəm gərək;* - *Ay ussa, mə: bi yaxşı kəmkə düzəlt.*

KƏMKƏLƏMƏG (İmişli) - kətmənləmək. - *Tağın arasın kəmkəleyün.*

KƏMLƏMƏY (Şamaxı) - xəlbirləmək. - *Xırməncular buğdanı kəmləyənnən sora bölüşdülər.*

KƏMLƏMMƏX' (Qazax) - öskürüb boğazını arıtmaq, təmizləmək. - *A Mansır, nə çox kəmlənərsən, nə qalif boğazında?*

KƏMLƏŞMƏX' (Çəmbərək, Qazax) - razılışmaq. - *Qız öyünnən kəməşiflər;* - *Toyu kəməşiflər axşam* (Çəmbərək); - *Toya kəməşməyə gəliflər* (Qazax).

KƏMÖ:X' I (Borçalı, Qazax) - dumanlı soyuq hava.

KƏMÖ:X' II (Çəmbərək) - 1. kövzək, boş. - *Kəmö:x' qa:dan daş töküflər, onnan örgü olmaz;* 2. az - *kəmö:x' qar yağmışdı.*

KƏMRƏ (Bakı) - çirk, kir.

KƏMRİK (Əli Bayramlı, Kürdəmir) - qabaq dişleri tökülmüş (adam). - *Dişim düşüb olmuşam kəmrlik* (Kürdəmir); - *Kəmrlik olduğumnan xörəgin*

ləzzətin də bilmirəm (Əli Bayramlı).

KƏMSİG (Xaçmaz) - 1. əskik; 2. qısa.

KƏMSIX' (Cəbrayıl, Xocavənd, Qazax, Mingəçevir) - *bax kəmsiy.* - *Kəmsix'nən iti bağıtyillar* (Xocavənd); - *Bunnansa get boğazına kəmsix' sal* (Qazax).

KƏMSIX'LƏMƏX' (Çəmbərək, Qazax) - boğazına ip bağlamaq. - *Xurda cijim buzoyu kəmsix'liyir* (Çəmbərək); - *Ax, bu Kazım nə kəmsix'lənəsidi, bir çöp gətirmir öyə* (Qazax).

KƏMSİY (Xocavənd, Kürdəmir, Qazax, Mingəçevir, Şamaxı, Şuşa). - *bağ, ip - Səfiy iti həməşə kəmsiydə saxlallar* (Şamaxı); - *O, itin başına kəmsiy bağlıyif sürüyür* (Şuşa).

KƏN I (Qax) - *bax kan V.*

KƏN II (Zaqatala) - döşəmənin altına qoyulan tir. - *Evin kəni simb, polu sökmüşük.*

KƏNARƏ (Qax, Ordubad) - kiçik xalça. - *Kənarələri yuduzdur* (Ordubad).

KƏNDİ I (Ağdam, Ağdərə, Dərbənd, Xaçmaz, İsmayıllı, Kəlbəcər, Kürdəmir, Quba, Laçın, Salyan) - taxıl və ya un saxlamaq üçün taxtadan düzəldilmiş və ya çubuqdan hörlülüb suvanmış qab. - *Kəndiyə un yiğirix* (Kəlbəcər); - *Bizzərdə kəndini palçıxdan tikəllər* (Kürdəmir); - *Onun kəndisi doludu* (Laçın); - *Kəndini taxtadan düzəldif taxıl yiğirdix* (Ağdam); - *Bala, kəndidəki unumuz da qitaldı* (Xaçmaz); - *Kəndi var i:rmi ćual tutur, kəndi var on ćual* (Ağdərə).

KƏNDİ II (Basarkeçər, Şəki, Qazax) - öz.

KƏNDÜ (Dərbənd) - *bax kəndi I.* - *Qalxuzda günümüze u qədər buğda düşeydi ki, kəndilərmüzdə yər yux, əvü bir künçində titkeydög.*

KƏNƏFD: KƏNƏFD ELƏMƏX' (Cəbrayıl) - gözümçixdiya salmaq.

KƏNƏK I (Göyçay, Kürdəmir) - tərs. - *Kənək inəyin süti az olar* (Göyçay).

KƏNƏK II (Göyçay, Kürdəmir) - qabığı bərk və ləpəsi çətin çıxan qoz.

KƏNGƏR (Gədəbəy) - yerköküne oxşar yeyilən bitki. - *Cox kəngər yiməy adam öysürdər yaman.*

KƏNİ (Meğri) - gənc, cavan. - *Nanaxanumin kəni qızı ölmüşdi, yüreyi dərtdiyi.*

KƏNKİRRƏMƏG (Cəlilabad) - yorulmaq. - *Kənkirrəmışəm, danışmağ isdəmeyəm.*

KƏNKİRRİ (Cəlilabad) - yorğun. - *Mən də bu gün biz az isdəmişəm, kənkirriyəm.*

KƏNK: KƏNK OLMAX (Gədəbəy) - kefsizləmək, özünü pis hiss eləmək. - *Kənk olmuşam çımənnən so'nra.*

KƏNTÖ (Şəki) - kobud. - *Cox kəntö cavaf verdi;* - *Məmmədəli kəntö adamdı.*

KƏP I (Lerik) - ayağın altı.

KƏP II (Göyçay) - daşlaşmış qum.

KƏPƏNƏX' (Basarkeçər, Qazax) - qoyun xəstəliyi. - *Bizim iş qoyun kəpənəx'dən oldu* (Basarkeçər); - *Kəpənəx' azardı*, qoyunda olor (Qazax).

KƏPİR (Cəbrayıllı, Naxçıvan, Zaqtalı) - məsaməli, tez ovulan. - *Əvtix'diməyə kəpir daş yaxşıdı* (Cəbrayıllı); *Kəpir daşın təsdünən gedəndə təpziyir* (Naxçıvan).

KƏPİRRI (Zəngilan) - daşlı. - *Bartaz kəndi çox kəpirri yerdədi.*

KƏR (Qazax) - dəfə, kərə. - *Pammığa dörd kər, beş kər su veriler;* - *Elə olor gündə beş kər vererix', elə olor kin, iş kər vererix'.*

KƏRDİ (Borçalı, Cəbrayıllı, Culfa, Qazax, Ordubad, Şərur, Tərtər, Yerevan, Yevlax, Zəngilan) - lək. - *Kərdidə soğan, loyva əkerix'* (Borçalı); - *Biz soğanı kərdidə əkerix* (Ordubad); - *Hər kərdidən iş put soğan çıxar* (Şərur).

KƏRDİKÜLƏ (Culfa, Şərur) - göyərti əkilən yer.

KƏRDİVAR (Culfa, Qazax) - *bax*

kardıvar. - *Kərdivarnan su gedən qajın içini təmizdəllər* (Qazax).

KƏRDİYAR (Berdə, Cəbrayıllı, Çəmbərək, Gədəbəy, Qarakilsə, Mingəçevir, Yevlax, Zəngilan) - *bax kardıgar.* - *Də:rmana kərdiyar apardım üyütdüm* (Berdə); - *Kərdiyarın çörəyi xoşuma:lır* (Zəngilan).

KƏRDİYƏR (Başkeçid, Gədəbəy, Qazax) - *bax kardıgar.* - *Bizdə iki putatan kərdiyər olar* (Qazax).

KƏRƏ (Cəbrayıllı, Kelbəcər, Kürdəmir, Qazax, Mingəçevir, Oğuz, Tovuz) - qısaqlaqlı (qoyun). - *Qulaxsız qoyuna kərə de:rix'* (Tovuz); - *Qara kərə qoyun ekiz doğuf* (Kelbəcər); - *Sarı kərə qoyun* çox sütdüdü (Kürdəmir).

KƏRƏCAN I (Ağdərə) - dərin saksi qab. - *Qız əre:dəndə ona bir dəs, yani on dənə kərəcan verirdilər.*

KƏRƏCAN II (Şahbuz) - qurut əzmək üçün alət. - *Qurudu kərəcannan əzirix'.*

KƏRƏHƏT (Qax) - kifir, çirkin. - *Men hona geləndə qazaray çobandı kərəhət.*

KƏRƏLİĞ (Cəlilabad) - kürt toyuğun yatması üçün palçıqdan düzəldilmiş yer.

KƏRƏLMƏK (Ucar) - qorxub dayanmaq. - *At birdən kərəldi, mən özüm də qortдум.*

KƏRƏM (Bakı, Cəlilabad) - dəfə. - *Bi kərəm meşiyə gedəndə qabağıma bi ayı çıxdı* (Cəlilabad).

KƏRƏN I (Basarkeçər, Borçalı, Çəmbərək, Daşkəsən, Gəncə, Goranboy, Xanlıq, Qazax, Tovuz) - evin üstə qoyulan tir. - *Palıtdan yaxşı kərən olar* (Borçalı); - *Köməy eli:n ögün üsdünə kərən salax* (Basarkeçər); - *Meşədən iri kərən kəserdix'* (Tovuz); - *Köməy elə kərəni dama qaldırax* (Daşkəsən).

KƏRƏN II (Füzuli) - cergə, sıra. - *Kərənnən yiğirix, yani cərgeynən, sreyənən.*

KƏRƏN III (Cəlilabad, Yevlax) - *bax kərem*.

KƏRƏNAY (Xaçmaz, Quba) - *bax karanay I.* - *Piççün üş dənə kərənay almişam* (Quba).

KƏRƏNG (İmişli) - karvandakı dəvələrdən birinin boynundan asılan zinqirov, zəng topası (bir-birinin içərisinə keçirilmiş 5-dən 10-a qədər zəng).

KƏRƏN-KƏRƏN (Cəbrayıl, Şamaxı) - 1. dəfələrlə, bir neçə dəfə (Cəbrayıl). - *Bı sözü sə: kərən-kərən demişəm, genə öz bildiyi: eliyisen; 2. hərdənbir* (Şamaxı). - *Başımın ağrısı kərən-kərən tutur*.

KƏRƏNTİ (Culfa, Çembərək, Gədəbəy, Gence, Goranboy, Qazax, Naxçıvan, Ordubad, Şəmkir, Şəru, Tovuz) - *bax kələntə*. - *Mənim kərəntim kəsmir, al munu itilə* (Tovuz); - *Kərəntiynən ot biçərix* (Ordubad).

KƏRƏSKƏ I (Çembərək, İmişli, Qazax, Tovuz) - tövlədə və ya damda quzular üçün düzəldilmiş yer. <>**Kəreskə kəsməx'** (Çembərək) - tövlədə və ya damda quzu üçün yer düzəltmək. - *Əsgər damda qoyuna da kəreskə kəsdi, quzuya da*.

KƏRƏSKƏ II (Qazax) - xingal.

KƏRƏVƏNGİ (Füzuli, Mingəçevir, Oğuz, Şamaxı, Zəngilan) - 1. hərdəmxəyal (Mingəçevir, Şamaxı). - *Başı batmış Namaz kərəvəngidi, ona ehtibar eləməy olmaz* (Şamaxı); 2. avara (Füzuli, Oğuz, Zəngilan). - *Nə kərəvəngi adamsan, heş de:ləni eşitmirsən* (Oğuz); - *Onnan adam olmaz, kərəvənginin biridi* (Füzuli); -

Kərəvəngi qalmax (Cəbrayıl, Culfa) - çəşbaş qalmaq, məttəl qalmaq, tərəddüddə qalmaq. - *Vəli kərəvəngi qaldı, bilmədi neyləsin* (Cəbrayıl); - *Ay Məhəmməd, lap kərəvəngi qalmışam, bilmirəm böyüñ şə:rə gedim, ya yox* (Culfa); - <>**Kərəvəngi qoymax** (Qarakilsə) - çəşbaş qoymaq, tərəddüddə

qoymaq. - *Məni kərəvəngi qoymusan, heş bilmirəm neyniyim*.

KƏRGƏ: KƏRGƏ BAĞLAMAX (Basarkeçər) - dövrələmə oturmaq.

KƏRGİLƏ (Dərbənd) - gəbə, kilim və s. toxumaq üçün buynuzdan və ya dəmirdən düzəldilən dişli alet. - *Gülxanüm bacı, kərgiləvüzi bügündügə mənə vər*.

KƏRİX' (Basarkeçər) - gödəkqol, qısa qadın geyimi. - *Ağız, kəriyi maşa gəti*.

□ **Kerix' qalmax** (Şəmkir) - çəşmaq, karıxmaq, özünü itirmək. - *Kerix' qaldım bu işdən*.

KƏRİŞKƏ I (Ağdam, Gədəbəy, Kürdəmir, Tərtər) - *bax kəreskə I*. - *Hələlik bir kəriskə düzəldin, görəx' sonrası nijo:lajax* (Gədəbəy).

KƏRİŞKƏ II (Şəmkir) - arxac. - *Sən kəriskə yerində ol, mən də pu sa:t gəlləm*.

KƏRİŞKƏ III (Füzuli) - rezin xizək. - *Kəriskə qarın ısdünnən sürünen olur, sürütmə kimi, qonqa kimi*.

KƏRKİ I (Ağsu, Bakı, Cəbrayıl, Kürdəmir, Qusar, Ordubad, Şamaxı, Zaqatala) - kətmən. - *Kərkini maşa versənə, bir az ala çehmax isdiyirəm* (Zaqatala).

KƏRKİ II (Yardımlı) - qənd doğrayan çəkic.

KƏRKİNÇƏX' (Borçalı, Cəbrayıl, Füzuli, Hamamlı, Mingəçevir, Tovuz, Zəngilan) - quş adı. - *Bizim otaxda kərkincəx' yuası var* (Cəbrayıl); - *Kərkincəx' payız aylarında olur* (Hamamlı).

KƏRKİT (Dərbənd) - *bax qırqtı*. - *Kərkit ikibaşlı uladu, unnan xana da tuxuyəllər, gəbə də*.

KƏRMƏ (Basarkeçər, Cəbrayıl, Cəlilabad, Füzuli, Hamamlı, Kəlbəcər, Kürdəmir, Qazax, Ordubad, Sabirabad, Salyan, Şərur) - təzək. - *Malin tullantısın ayaxlı:b bərkidillər olur basma, so:rpa*

doğruyu llar olur kermə (Hamamlı); *Qışda kerməni yandırırıx* (Kəlbəcər); - *Gəti piça kermə qala yansın* (Sabirabad); - *Ora kermə yiğib yanacağ üçin* (Cəlilabad).

KƏRNİYƏT (Qax) - 1. pisniyyətlı; 2. eybacər.

KƏRÖ:Ş (Kürdəmir) - üzüm şirəsi çıxarmaq üçün qarğıdan düzəldilmiş alet. - *Üzüm bali düzəldirük, kərō:ş də gərəymizdi.*

KƏRRƏM-MƏRRƏM (İmişli) - dəfələrlə, döne-döne. - *Munu manşa kərrəm-mərrəm təfşiriflər, gərəx' özünə verəm.*

KƏRRƏN-KƏRRƏN (Cəbrayıł) - *bax kərən-kərən.* - *O:n ağılı başına kərrən-kərrən gəlir.*

KƏRSƏN (Qax, Şəki) - *bax karsan.* - *Kərsəndə xamir var* (Şəki).

KƏRTDƏX' (Laçın) - əlin üstündə olan çirk.

KƏRTDƏMƏZ (Basarkeçər, Çəmbərək, Karvansaray) - *bax katamaz.* - *Cijim bir tava kərtdəməz bişirif* (Çəmbərək); - *Bir litir ağız sağmışdım, apardım kərtdəməz pişirdim* (Basarkeçər).

KƏRTDƏŞ-KƏRTDƏŞ (Gədəbəy) - boş-boş, mə'nasız. - *Kərtdəş-kərtdəş danışmə:n kimə neylə:jəx', neysə vərcis ele:fsin.*

KƏRTİ (Basarkeçər) - boyat, köhnə. - *Çörə:miz kərtidi, yeməy olmur.*

KƏRYAH (Çəmbərək) - dost-aşna. - *Cəfərin kəryahı çıxdu.*

KƏRYƏ (Qazax) - *bax kəryah.* - *Mühüdüñ başının kəryəsi eysilməz.*

KƏSDİ (Zaqatala) - gil sac. - *Axşam lavaş bişirmağa isdiyirəm, sizin kəsdini versənə.*

KƏSƏX' (Şahbuz) - bıçaq. - *Cibinnən kəseyi çıxardıb kəsirdi.*

KƏSƏLGƏ (Kəlbəcər) - keçid, bərə. - *Canavar kəsəlgəyə geləndə avçı onu vurdu.*

KƏSƏRİ (Qazax) - cib yaylığı.

KƏSİK (Ucar) - *bax kesik'* (2-ci

mə'na). - *Mənim kəsiyim var: biri Ucarda, biri Alpo:utda, biri də Bəkidə.*

KƏSİM (Hamamlı) - başlıq (qız köçərkən onun valideyninin oğlan evindən aldığı pul). - *Qızı iyirmi təmən kəsim alardıx.*

KƏSİRGƏ (Gədəbəy) - mal-qaranı açıq hava şəraitində saxlamaq üçün düzəldilmiş yer. - *Kəsirgiyə salın malı, geje:tməsin qoruğa gənə.*

KƏSKİŞ (Tovuz) - dəmirkəsən alet. - *Kəskinən dəmir kəsiler.*

KƏSMƏ I (Göyçay, Xaçmaz Quba, Laçın, Lənkəran, Mingəçevir, Salyan) - 1. düyü və ya buğda yarması (Göyçay, Xaçmaz, Quba, Lənkəran, Mingəçevir). - *Əyax düyiye kəsmə de:llər* (Göyçay); 2. yarma xirdası (Salyan). - *Əl daşında çəkəndə kəsməsi də olar, yarması da;* - *Yarma iri olar, kəsmə xırda.*

KƏSMƏ II (Kəlbəcər) - bışmış südlə qatığın qarışığından düzəldilən ağarti növü. - *Gamışın südünnən yaxşı kəsmə olur.*

KƏSMƏX' (Borçalı) - çürümək (südə aiddir). - *Südü pişirerdim kəsdi.*

KƏSMƏT (İmişli, Göyçay, Qarakilsə, Qazax, Mingəçevir, Ucar) 1. pensiya (Qazax). - *Biz qoja qalxoççulara kəsmət veririx'*; 2. şərt (İmişli, Qarakilsə, Ucar). - *Onnan mənim kəsmətim vardi* (Qarakilsə); - *Sənnən kəsmət kəsmişəm* (Ucar); 3. qiymət (Göyçay, Mingəçevir, Ucar). - *Mən ineyi satmağ isdiyirdim, cama:t kəsmətin kəsib, da mən nə diyə bilərem* (Göyçay).

KƏŞİVAN (Quba) - eyvanın kənarları. - *Kəşivani çirk iləmə.*

KƏTİDA (Yevlax) - lovğa. - *Niyaz mə:llim kətəda adamdı.*

KƏTİ (Basarkəçər, Bileşuvər, Cəbrayıł, Cəlilabad, Culfa, Füzuli, Gəncə, Göyçay, Xanlar, Kürdəmir, Qazax, Mingəçevir, Naxçıvan, Ordubad, Tərtər) - qutab. - *Yazda pencər çıxanda kətə pişirrix'* (Tərtər); - *Uşağlar kətə*

bışirmeyçün cincilim yiğdilar (Cəlilabad); - *Tamara yaxşı kətə bişirdi* (Cəbrayıllı); - *Bizzər kətəni ətdən, gøyərtidən bışirrük* (Kürdəmir).

KƏTƏMƏZ (Ağdam, Ağcabədi, Beyləqan, Bərdə, Cəbrayıllı, Füzuli, Gədəbəy, Göyçay, Xocalı, Xocavənd, İmişli, Kürdəmir, Qazax, Şuşa, Tovuz, Ucar, Yevlax, Zəngilan, Zərdab) - *bax katamaz*. - *Camışım doğdu, bir qavlama ağız sağdım, kətəməz pişirdim* (Yevlax); - *İnəyin kətəməzin yedix'* (Tovuz); - *İnəx' doğanda uşaxlara kətəməz pişirdim* (Gədəbəy); - *Mən bu gün kətəməz yedim* (Beyləqan).

KƏTƏN (Basarkeçər) - ləpəsi yaxşı çıxan qoz.

KƏTƏNKÖYNƏX' (Qubadlı) - nazikqabıq (qoz). - *Kətənköynəx' cəviz tez sinar*.

KƏTƏYƏN (Ağdam, Bakı, Gəncə, Xocavənd, İmişli, Şəmkir) - yabanı bitki adı. - *Bir harava kətəyen gətirdim* (Gəncə); - *Bir qədər kətəyen yiğ heyvanın altına tökməgə* (Bakı).

KƏTİBƏ (Balakən, Qax, Zaqqatala) - qadın geyimi.

KƏTİL I (Xocavənd, İmişli) - yeni doğmuş heyvanın ilk südündən bışırılan yemək.

KƏTİL II (Dərbənd, Quba, Mingəçevir) - ev tikərkən tirlərin altına qoyulan ağaç. - *Büzdə evlər daşdan tikilədi, kətili mitihlərün artıñə quyadıñ ki, ular düz utursun* (Dərbənd).

KƏVƏX' (Hamamlı) - kövrek daş. - *Bu öyü kəvəx'dən tix'dimisəm*.

KƏVƏL (Gədəbəy, Xanlar) - 1. - bədəncə zəif, ariq (Gədəbəy).. - *Çox kəvəldi, yağı-zadi olmaz sən də:n*; 2. qarnı yekə (Xanlar). - *Kəvel quzu dala qalif*.

KƏVƏLƏ (Lənkəran) - dimdiyi uzun quş adı. - *Bəyag mənim cələmə kəvelə ilismişdi*.

KƏVİZ (Laçın, Ordubad, Zəngilan) - 32 kq taxıl tutan ölçü qabı. - *Bi kəviz*

32 kilovdu (Zəngilan); - *Həsən mä: iki kəviz taxıl borc verdi* (Laçın); - *Kəviz üçün bir təhnə qayrallardı* (Ordubad).

KƏVLƏ (Meğri, Ordubad) - 1. üzüm dərmək üçün ağac (Ordubad); 2. *bax kavla* (Meğri). - *Ardışdan 75 kəvə qırqınan, al bir əməx*.

KƏYƏ (Qazax) - *bax kaya*.

KƏZ (Salyan) - suotu. - *Balıqlar kəz iyillər*.

KƏZƏ-KÜZƏ (Ucar) - mə'nasız, boş-boş. - *Lətif, kəzə-küzə danışma, yaxşı danış*.

KƏZZAB (Naxçıvan) - yalançı.

KIĞ (Basarkeçər, Hamamlı, Xanlar, Qazax, Tovuz) - baldırğana bənzər yeməli bitki adı. - *Uşaxlar kiğ yiğmağa getdilər* (Hamamlı); - *Kiğ yaman qartalıf* (Basarkeçər), - *Kiğ meşədə piter* (Qazax).

KİGLAMAX (Ağbaba) - örtbasdır etmək. - *İşin üsdünü elə kiğladı ki, heş bilən olmadı*.

KIXMIX (Barana, Gədəbəy, Gəncə, Qazax) - ağaç kəsərkən və ya odun doğrayarkən yerə tökülen qırıntılar, yaxud kiçik odun parçaları. - *Zaman çoxlu kixmix doğradı* (Barana); - *Ojağa kixmix qoy* (Qazax).

KILAR (Basarkeçər) - *bax kilar*. - *Qatığı, yağı, çörəyi yiğmişam kilara*.

KILIF (Cəbrayıllı, Qarakilsə, Ordubad, Şahbuz) - hasar altından keçən su yolu. - *Otdar kılıfin gözün tutub, su keşmir* (Şahbuz).

KIR (Qax) - bazu sümüyü.

KIRILDAMAX (Kəlbəcər) - yemlənərkən müəyyən səs çıxarmaq (ata aiddir). - *Ata ot verəndə kirildiyir*.

KIRINNANMAX (Çəmberək) - dolmaq, yığılmaq. - *Parça maşının ağızına kirinnəndi*.

KIRKIRA (Ağdam, Balakən, Borçalı, Qax, Zaqqatala) - *bax kirkile*.

KIRNAS (Borçalı, Əli Bayramlı, Ordubad) - *bax kirkas*. - *Nəği yaman kirkas adamdı* (Ordubad).

KIRNIS (Cəlilabad, İmişli, Ordu-

bad, Saatli) - *bax kiras*. - *Kirnis olma* (İmişli).

KIRS (Qarakilsə, Meğri, Zəngilan) - 1. buz, buz parçaları (Meğri, Zəngilan); - *Ərəz bu yil elə hey kirs aparey* (Meğri); - Qarnan-kırsnan gederdim (Zəngilan); - 2. qar ucqunu (Qarakilsə). - *Neçələri kursa düşdü*.

KIRTIZ (Ağdam, Çəmbərək, Füzuli, Xocavənd, Oğuz) - *bax kirtiş*. - *Ay bala, ipi kirtiznan kirtizda, qoy bir əz nəzilsin* (Çəmbərək).

KIRTIZDAMAX (Ağdam, Cəbrayıl, Çəmbərək, Füzuli, Xocavənd, Oğuz) - *bax kirtışdəməx*. - *Nənəm if kirtizdiyir* (Cəbrayıl); - *O ipi kirtizada qutar* (Füzuli).

KIRZA (Meğri) - tut ağacının yarpaqlı budaqlarından qırılıb bağlanmış bağlama. - *Sanın qurda qalxuz düz atmış kurza yarpax verip*.

KIT (Zaqatala) - yundan toxunan eşya.

KITIL I (Cəbrayıl, Meğri, Zəngilan) - barama qurduna vermək üçün qırılmış tut çubuqlarının kəsilib atılan yoğun və yarpaqsız hissəsi. - *Biz bağıımızdan üç araba kitil yığdx* (Cəbrayıl).

KITIL II (Ağcabədi, Füzuli) - təzə doğmuş heyvanın ilk südündən bişirilən yemək. - *Kətəməznən kitil bir sözdü* (Ağcabədi); - *Dünən Aydingildə kitil yedix'* (Füzuli).

KITIL-KITIL (Qazax) - xırda-xırda. - *Qəndi kitil-kitil doğroyrux*.

KITIRA (Meğri) - boğaz heyvanın əmcəyindən çıxan maye. - *İneyin əmceyinnən hala kitira da çıxmey*.

KICİ (Zaqatala) - ilmək.

KICO: KICO VIRMAX (Kürdəmir) - vurmuxmaq, o yan-bu yana hərlənmək. - *Toğun murtdası var, kico virir*.

KİÇİ (Cəbrayıl, Kürdəmir, Mingəçevir, Zəngilan) - barama qurdunun üçüncü yuxusu. - *Bizim qurdumuz kiçini*

indi yatur (Cəbrayıl); - *Qurdum indi-indi kiçiyə yatur* (Zəngilan).

KİFLƏ (Ordubad, Culfa) - külbə, təndirin havaçəkən yeri. - *Təndirin havaçəkən yerinə kiflə deyərix* (Culfa).

KİFSİMƏX' (Mingəçevir, Naxçıvan) - kiflənmək, xarab olmaq. - *Meyvə çox qalsa kifsiyər* (Mingəçevir).

KİKOY (Hamamlı) - *bax kəkoy*. - *Uşax kikoydu de:nə sözün çətin başa düşürəm*.

KILAĞORD (Cəlilabad) - iri bıçaq. - *Quşın başın kilağordnan kəsdüg*.

KILAN (Quba) - qapını bağlamaq üçün daldan keçirilən və ya ona söykədilən taxta. - *Gid kilanı qapının dalna quy gəl*.

KILAR (Basarkeçər) - yemek şeyləri saxlanılan sərin yer. - *Tez xaraf olan yeməx' şeylərini kilara yiğitrix*; - *Həm kilar de:rix', həm də sərinnix'*.

KILD (Cəbrayıl) - kürt. <⇒**Kild** **düşməx'** - Kürt düşmək. - *Toyuğumuz iki gündü kild düşüb*.

KİLƏ I (Quba) - ölçü qabı. - *U vaxtda tarazi ulmazdi, şeyi kileynən böldərəy yuldaş arasında*.

KİLƏ II (Salyan) - qoç aşığı, iri aşiq. - *Bir kileynən hamisini uddım*; - *Kilə aşığdan bö:g olır*.

KİLƏFƏRƏ (Salyan) - bir aylıq cüce. - *Bi cüce kilefəredi, hələ yiməg olmaz*; - *Hindiki kilefərələr payızda to:uğ olmaz*.

KİLƏĞURT (Bilesuvar) - *bax kilağord*. - *Kiləğurtnan çörəq doğra*.

KILH (Meğri) - *bax kild*. - *Qalxuzun uxarta kilh toyığı var ki, sanmağınan qutarmaz*.

KİLİNÇAN (Ordubad) - yoncaya-bənzər ot. - *Kilincan yonca kimin otdı, onun da toxumun səpiller görərir*.

KİLIT (Qax, Quba, Kürdəmir, Ordubad) - 1. açar (Kürdəmir, Ordubad) - Kilitnən qifili açıllar (Ordubad); 2. qapiya daldan keçirilən uzun dəmir (Qax, Quba). - *Qapının kilidin vur* (Quba).

KİLİTKAN (Qarakilsə) - qapını bağlamaq üçün daldan keçirilən ağaç. - *Tavlanın kilitkanın tapdim.*

KİLİTKƏ (Qarakilsə, Şərur) - kitrə, ağaçda olan yapışqan.

KILKƏ I (Ağcabədi, Ağdam, Cəbrayıł, Göyçay, Kürdəmir, Ucar, Şuşa, Zəngilan) - 1. yun daranarkən yere tökülen və darağın dişləri dibinə yiğilan hissə, keyfiyyətsiz hissəsi (Ağcabədi). - *Kilkə döşəx'cəyə qoyulur;* 2. daranmamış yun (Göyçay). - *Yorğanın kilkəsin çox eliyin* (Cəbrayıł); 3. məc. daranmamış saç (Şuşa). - *Kilkələrinji bir darasaşa, ay adama oxşamaz.*

KILKƏ II (Basarkeçər, Bərdə, Borçalı, Hamamlı, Xanlar, Oğuz, Tovuz) - çay puçalı. - *Ay qız, o kilkəni at, çayını yaxala, rəzədən dəmlə* (Hamamlı); - *Çayı içerix', sora kilkeyi aterix* (Borçalı); - *A;z, o kilkeyi tulla çölə* (Tovuz); - *Çayını: n divindəki kilkəni apar töx' ağaçın divinə* (Basarkeçər).

KILKƏ III (Borçalı, Qazax, Mingəçevir) - çöküntü (suda, neftdə, ərinmiş yağda). - *Daşa tökülör su, stuzülör təmiz olor, kilkə qaler daşın içində* (Borçalı).

KILKƏ IV (Ağdərə, Qazax) - 1. otun yumşaq hissəsi (Qazax). - *Mal otun kilkəsini ot doyuf, elə çöfləri qalif;* 2. yabanı ot (Ağdərə). - *Kilkə qıyağ otu kimi olur.*

KILKƏLƏNMƏX' (Çəmbərək) - şübhələnmək. - *Abbasəli Löymannan kilkələnir, deyir kin, mənnən o qandırif.*

KILKƏLƏŞMƏY (Şamaxı) - birinin saçından tutub dalaşmaq. - *Sən hər şeydən ötrü kilkələşməyə adət eləmisən.*

KILKƏSİY (Cəbrayıł, Şamaxı) - dolaşq. - *Bu ipi niyə kikəsiy saldın* (Şamaxı).

KILKİLƏ (Qazax, Şamaxı) - əl dəyirmanı.

KİLPIK (Zaqatala) - kirpi.

KİMƏK (Qax, Zaqatala) - kimi,

qədər, dək. - *Axşama kimek gidax* (Qax); - *Bi neçə günə kimek manğa vax ver* (Zaqatala).

KİMİK (Balakən) - bax kimek.

KİNAV (Cəbrayıł) - su dəyirməninin altından keçən su yolu, arx. - *Dəyirmənanın kinavi suyu nəysə yaxşı çax'mır.*

KİNDAR (Quba) - kin saxlayan, kinli. - *O çux kindar adamdu.*

KİNTİRİX'Lİ (Hamamlı) - səliqəsiz, pintl. - *Yaman kintirix'li adamsa n özüñə fikir vermirsen.*

KİRAL (Çəmbərək) - anbar. - *Taxılı kirala doldudux.*

KİRDAR (Bakı, Ordubad) - səbir, hövşələ. - *Mənim kirdarım gəlmir* (Bakı); - *Sizin kirdarı:z yoxdu* (Ordubad).

KİRDƏ (Oğuz, Zaqatala) - iki il dalbadal düyü əkilməmiş sahə, yer. - *Şumlammiyincəx kirdə yerində yaxşı məsil olmaz* (Oğuz).

KİRDƏYLƏMƏY (Cəlilabad) - atmaq, tullamaq. - *Valla, indi bu ağacı qolim getdikcən kirdəyliliyəcəm.*

KİRDİKİ (Quba, Şamaxı) - bərk. - *Kirdiki armudu yiyəndə bərkliginən dişlərim ağrıdı* (Şamaxı).

KİRGİT (Ağcabədi, Ağdam, Basarkeçər, Bərdə, Gədəbəy, Gence, Hamamlı, Xaçmaz, Qazax, Quba, Laçın, Şahbuz, Şəmkir, Tabasaran, Tərtər, Tovuz, Zəngilan, Zərdab) - bax qırqıt. - *Xalçada ilməyi vurannan sonra kirkitnən vuruf bərkidillər* (Basarkeçər); - *Kirigidin dişi qırılf* (Qazax); - *Üş kirigidimiz var xana toxumağa* (Gədəbəy); - *Kiridi burya gəti* (Hamamlı); - *Keyik buyınızınə qeyrilən kirgit mühkəm uladu* (Tabasaran).

KİRGİTDƏMƏX' (Gence, Tovuz) - hanadakı ilməleri kirgitlə döyüb bərkitmək. - *Xanani yaxşı kirgitdə* (Gence); - *Sən də kirgitdirsən xamyı* (Tovuz).

KIRIX'MİŞ: KIRIX'MİŞ OLMAX

kirik

(Tovuz) - sakitleşmək, sakit olmaq. - *Usuf gəldi yördü yiməx' var, kirix'mış oldu.*

KIRİK (Gəncə, Xanlar) - sakit. - *Kirik olañ nə başıñ ağrar, nə dişin tökülər* (Xanlar).

KİRİMƏX' (Ağdam, Borçalı, Cəbrayıł, Hamamlı, Laçın, Mingəçevir, Şəki, Şəmkir, Tərtər, Tovuz, Ucar, Yevlax) - 1. susmaq, sakit olmaq (Ağdam, Hamamlı, Şəki). - Bir saat kiri, başımı ağırtma (Ağdam); - *Di kiri görax, ağlama* (Şəki); - *Ə:, bir kiri göröm, kim nə de:r* (Hamamlı); 2. kəsmək, dayanmaq (Şəki). - *Yağış da heş kirimədi.*

KİRİMİŞÇƏ (Borçalı, Qazax, Ucar) - sakitcə, dinməzçə. - *Sə: deyirəm dur kirimişcə get* (Ucar); - *Əli iclasda kirimişcə oturmuşdu* (Borçalı).

KİRİMİŞƏRƏX' (Qazax) - sakit. - *Kirimişərəx' adam yaxşı olar.*

KİRINKAN (Ordubad) - *bax kilincən.*

KİRİN-KİRİN (Füzuli, Qazax) - yavaş-yavaş. - *Bu də:rman kirin-kirin işdi:r* (Füzuli).

KİRİŞ I (Cəbrayıł, Cənubi Azərbaycan, Gədəbəy, Gəncə, Kürdəmir, Qax, Qarakilsə, Tovuz) - 1. cəhrəni işlədən ip (Cəbrayıł, Tovuz). - *Kiriş qırıldı, cəhrə dayandi* (Cəbrayıł); - *Kiriş olmasa cəhrə işdəməz* (Tovuz); 2. qoyun bağırsağından hazırlanmış bağ (Gəncə). - *Kirişdən cələ qayrillar.*

KİRİŞ II (Cəbrayıł) - yağ saxlanan qab. - *Kirişləri yağnan doldudular.*

KİRİŞ III (Cəbrayıł) - yeməli bitki adı. - *Uşaxlar kiriş yiğmağa getdilər.*

KİRİŞ IV (Gədəbəy) - yeni doğmuş heyvanın ilk südü. - *Kirişi buzoya qoymarix kin, əmsin.*

KİRİŞKƏNMƏK (Kürdəmir) - fikirləşmək, götür-qoy etmək. - *Kirişkənmə ki, görəsən bı işi başdasam nə tə:r olar.*

KİRKƏ (Qax) - *bax kılkə III.*

KİRKİ (Şəmkir) - *bax qırqıt.* -

Ala bu kirkiyi, o hüyələri vur.

KİRKİNƏ (Ordubad) - *bax kılkilə.* - *Biğdəni kirkinədə yarma eliyorix.*

KİRKİRƏ (Berdə, Bolnisi, Borçalı, Cəbrayıł, Culfa, Çəmbərək, Gəncə, Goranboy, Göyçay, Qazax, Laçın, Mingəçevir, Şəmkir, Ucar). - *bax kılkilə.* - *Kirkirədə yarma çəkillər* (Cəbrayıł); - *Yeri kirkirəñizi maña gəti, yarma çəkəjəm* (Şəmkir); - *Kirkirədə bugđa çekellər* (Borçalı).

KIRMƏGİYO (Quba) - mədədəki qurdları tökmək üçün qaynadılıb suyu içilən ot. - *Kirməgİyonun suyi acı uladu.*

KİRNAS (Basarkeçər, Borçalı) - xəsis. - *Krnas adam malin yeməz* (Borçalı); - *Munun nənəsi elə krnas arvatdı ki, onnan heş zad almağ olmaz* (Basarkeçər).

KİRNİS (Əli Bayramlı, Şamaxı, Zərdab) - *bax krnas.* - *Əhməd çox krnis adamı* (Əli Bayramlı).

KİRO (Kürdəmir) - xalçada olan əyrilik. - *Xala, xalçada bir az kiro var.*

KİROY (Qazax) - saçda əmələ gələn çirk. <=>*Kirov olmax* - çirkəlmək, çirk olmaq. - *Qızın başı kirov oluf.*

KİRS I (Daşkəsən) - küleyin çökək yere topladığı qar.

KİRS II (Zaqatala) - xörək adı. - *Bizə kəl, kirs bişimişix'.*

KİRŞƏN (Zaqatala) - kükürdlə yağıñ qarışığından hazırlanmış dərman. - *Osman barmağına kırşən sürtmüüsdi.*

KİRT (Cəlilabad, Füzuli, Mingəçevir) - 1. tən (Füzuli). - *Əvi kirtki yere böllüller;* 2. tamam (Cəlilabad). - *Sənün sözün kirt yadımnan çıxib.*

KİRTDƏY (Cəlilabad) - selbə, ağacdan meyva salmaq üçün ağac. - *Bala, kirtdeynən bi:-ki alma sal.*

KİRTİŞ (Oğuz) - bir neçə il əkilməmiş sahə.

KİRTİK I (Ağcabədi, Berdə, Borçalı, Çəmbərək, Göyçay, Hamamlı,

Qazax, Mingəçevir, Oğuz, Sabirabad, Salyan, Ucar, Yevlax,) - işlədilmiş sabunun qalığı. - *Sabının kirtikin atdım* (Salyan); *O kirtdiyi ver əlimi yü:m* (Yevlax); - *U kirtiyi götdüm* (Ucar); - *Ay qız, kirtiyi gəti* (Hamamlı); - Paltarı bir kirtiynən yudum (Çəmbərək).

KİRTİK II (Ağcabədi, Bərdə) - atın ayağında olan yara. - *Kirtiy atın əağında: lur* (Ağcabədi).

KİRTİŞ (Cəbrayıł) - yun ipin çıxıntılarını sürtüb hamarlamaq üçün işlədilən alət. - *Nabat xala, kirtisi ver, bir az ip kirtisdiyim.*

KİRTİŞDƏMƏX' (Cəbrayıł) - yun ipin çıxıntılarını sürtüb hamarlamaq. - *Nabat xala, kirtisi ver, birazip kirtisdiyim.*

KİRT-KİRT (Göyçay) - yekəyekə. - *Kirt-kirt qırmızı gül açır.*

KİRTMİX' (Cəbrayıł, Zəngilan) - *bax kirtik I. - Bi kirtmiynən paltar yumağ olmaz* (Zəngilan).

KİSİF (Gədəbəy, Tovuz) - 1. gelir, qazanc (Gədəbəy). - *Maşa de:r kin, kisifi mə:m, yeri sə:n; 2. müharibədə və ya başqa döyüşdə əldə edilən qənimət* (Tovuz). - *Əli bəylər qırılanda bir at, bir gəvə kisif gətirif.*

KİSİP (Meğri) - dəfinə, xəzinə. - *Böyük' Südədix'də kisip tapbisan ki, gündə mizixırsan ora.*

KİSİV: KİSİV ELƏMƏX' (Füzuli) - zülm etmək, eziyyət vermək. - *Döşdiyif mənim malimi aparirdi, mə: kisiv eliyirdi.*

KİŞE (Kəlbəcər) - qız uşağı. - *Kişeni ağlətmə.*

KİŞGİT (Gədəbəy) - yeri eşmək və ya qazmaq üçün hər iki ucu şış yonulmuş ağaç. - *Kişgidin hanı, yaman kengərrər var, gəl qazgınan.*

KİT (Qax) - qığırdaq sümüyü. - *Senin burnun kiti avulsın.*

KİTİX' (Oğuz) - cir əzgil. - *Quş da yi:r kityi, heyvan da.*

KİTİL I (Şəki) - tut ağacının xırda zoğu. - *Qurda kitil qırmağa*

gidəsiyəm.

KİTİL II (Qax) - xəmir mə'mulatı.

KİTİRGƏ (Salyan) - kitrə, ağacdə olan yapışqan. - *Kitirgə ağaçda olar.*

KİTPAN (Balakən) - böyük sandıq.

KİVAR (Qax) - birillik keçi.

KİVRƏCANI (Ordubad) - kirvə arvadı. - *Biz kirvə arvadına kirvəcanı deyirix.*

KİYAR (Ordubad) - 1. əkilməmiş yer, xam torpaq. - *Bizim qalxoçular bi il kiyarı sürüllər;* 2. bir il dincə qoyulmuş yer, torpaq.

KİYƏR (Şahbuz, Şərur) - *bax kiyar.* - *Yer kiyərdi, heç əkilməyib* (Şahbuz).

KOBAR (Qazax) - yüksək, hündür yer.

KOCOR (Zaqatala) - kekili.

KOÇ (Dərbənd) - dişit, qancıq. - *Koçun helesi var ki, duğutdu altı bala.*

KOÇEREY (Zaqatala) - kiçik saxsı qab.

KODƏF (Ordubad) - mozalan. - *Keçidə olan mozalan xəsdəliyinə biz kodəf deyirix.*

KOĞA I (Ağdam, Bərdə, Borçalı, Daşkəsən, Gədəbəy, Göyçay, Xanlar, Xocavənd, İmişli, Qazax, Qax, Tərtər, Tovuz, Yevlax) - *bax kovğa.* - *Qoyunun qaçağanın koğeynan tuturux* (Xocavənd); - *Koğa gəti, quzuyu tutax* (Qazax); - *Koğanı get mə:, çörək qizardım* (Göyçay); - *Koğoyu ma: veriğnən göröm ordan* (Gədəbəy).

KOĞA II (Gədəbəy) - yabaya oxşar ikihaçlı ağaç. - *Koğoyu ma: veriğnən ot çıxardem ta:dan.*

KOĞA (Oğuz, Şəki, Ucar, Zaqatala) - *bax kovğa.* - *Ağasdan ko:ğaynan nar dənniyirök;* - *Ko:ğanı bəri ver əpbəi qizardım* (Ucar); *Çöreyi ko:ğayı taxif təndirdə qizardıllar* (Şəki); - *Ko:ğasal yavaşnan əy, bi qırıx armut yiğim* (Zaqatala).

KOĞAR (Qəbelə, Oğuz) - ağaç qabığından düzəldilmiş kiçik səbət. - *Yumurtaları koğara yiğ* (Oğuz); - *Koğarı ver, armud yiğax* (Qəbelə).

KO:X (Basarkeçər) - tikanlı bitkilərdən birinin adı. - *Ko:ğun tikanını təmizdə yiex'*.

KOXA (Borçalı, Kürdəmir, Qazax) - *bax kovğa*. - *Koxaynan yarpax əndirerix'*; - *Balaja ağası var başı əyri, ona koxa de:rix'* (Qazax).

KOXU (Zaqatala) - iri daş. - *Dağdan koxu düşdü*.

KOXULUX (Zaqatala) - iri daşlıq. - *Ora koxuluxdu*.

KOL (Zaqatala) - meşə.

KOLA (Qazax, Cəbrayıł, Culfa, Şuşa) - buynuzsuz (keçi). - *Kola keçi çox süd verir* (Şuşa).

KOLAVAT (Ağdam, Füzuli, Xanlar, Xocalı, Kəlbəcər, Meğri, Zəngilan) - kolu və ya ağacları qırılıb əkin sahəsinə çevrilmiş yer. - *Dədo: kolavatının cürəx'li yer yoxdu Əldərə kəşənində* (Meğri) - *Kolu qırılmış yera kolavat de:lir* (Füzuli).

KOLAZ I (Füzuli, Kürdəmir, Lənkəran, Sabirabad, Salyan) - qayıq. - *İstildə öbilə qəmiş vardi, kolaz sürməy olmirdi* (Lənkəran); - *Bitöv ağac olur, içiñ çıxarıllar olur kolaz* (Füzuli).

KOLAZ II (Cəlilabad) - heyvan suvarmaq üçün daşdan düzəldilmiş yer, nov.

KOLÇAN (Zaqatala) - ucu qar-maq şəkilli uzun ağaç. - *Ho ağacın budaxları pisdi, almanın kolçansız yiğmağa olmuyacaaxdi*.

KOLXANA (Borçalı, Gədəbəy, Şəmkir, Tovuz) - kəlağayı. - *Ana, saşa bircə kolxana almışam* (Şəmkir); - *Bizim arvat iş-dört kolxana ge:f cirif gəlinniyinən indiyətənəm* (Gədəbəy).

KOLXORUZU (Qazax) - qırqovul. - *Kolxoruzu göyçəx' quşdu*.

KOLIŞDIĞ (Cəlilabad) - kolluq. - *Ora kolişdiğdi*.

KOLPAN I (Ağcabədi) - kəsilmiş ağaçın kötüyündə əmələ gələn zoqlar. - *Ağas kəsiliş, divinnən kolpan çıxif*.

KOLPAN II (Tovuz) - saç. - *Kolpanını yolufəlinə verərem*.

KOLPANNAMAX (Ağcabədi) - kəsilmiş ağaçın kötüyündə zoğ əmələ gəlmək, zoğ göyərmək. - *Qarağac kolpannyiyif*.

KOM I (Çəmbərək, Şərur) - qoyun-quzu salınan yer. - *Günöydə dört komu var qalxozun* (Çəmbərək).

KOM II (Meğri) - topa. - *Kom qərəmala ömründə canavar batammaz*.

KONALĞA-KONALĞA

(Xanlar, Kəlbəcər) - topa-topa, dəstə-dəstə. - *Bizim bu ayrımlar konalğakonalğa oluşular* (Xanlar).

KONAZ (Cəlilabad) - 1. kobud; 2. tərs. - *Şamır yamancə konazdu*.

KONTAYI (Bakı, Şamaxı) - *bax kəntə*. - *Helə kontayi danışmağ sənə qalib* (Bakı); - *Çox kontayi danışırsan* (Şamaxı).

KONTAYLIĞ (Zəngəzur) - sözə baxmama. - *Onun elə kontaylıq peşəsidı*.

KOÑULLANMAX (Şəmkir) - həvəslenmək. - *İki put bugda maşa artıx verdi, mən də koñullandım*.

KOPALA (Qax) - selba.

KOPALANMAX (Kürdəmir) - toplanmaq. - *Adamlar kopalanmışdı bir yere*.

KOPAN (Əli Bayramlı, Kürdəmir, Sabirabad) - tüklü. - *Kopan papağı quzi dərisiñnən tikəllər* (Sabirabad).

KOPARA (Cəbrayıł, Zəngilan) - torpaq sahələri arasında qoyulan nişan. - *Bi koparadan e:nə mə:m yerimdi* (Zəngilan); - *Yeri: tamırsan, ode: kopara ordadı dana* (Cəbrayıł).

KOPBAN (Culfa) - böyük çəkic, gürz. - *Kopban çox böyük və ağır olur*.

KOR I (Naxçıvan) - üzümde və pambılqdə olan xəstəlik adı. - *Qozaları kor basıb*.

KOR II (Ağdam, Zəngəzur) - küt, kəsməyən. - *Ə!: piçax kordu, bülöyü gəti, munu itiliyəx'* (Ağdam).

KORA I (Ağdam, Başkeçid, Bolnisi, Borçaltı, Böyük Qarakilsə, Daşkəsən, Gədəbəy, Gəncə, Xanlar, Kəlbəcər, Qazax, Şəmkir, Tərtər, Tovuz) - mix. - *Duhara çalmağa bir-iki kora verginən yazarpeşədən* (Gədəbəy); - *Bi kora yoğundu, ağacı dağıder* (Qazax); - *Koroyu kəlpətinnən çıxardəllər* (Borçaltı); - *Koroyu atın əyağına nala çalerix* (Daşkəsən); - *Dəmirçilər ki qayrer, ona biz kora deyerix'* (Qazax).

KORA II (Quba) - topa. - *Alma korası ular da, alma korası.*

KORA III (Cəbrayıl) - təzə doğulmuş quzular saxlanılan yer. - *Apar o quzunu da at koriya, qoy orda qalsın.*

KORA IV (Böyük Qarakilsə, Füzuli, Megri) - kin, ədavət. - *Biz nə biləx' ki, Cəbrayıl yüzbaşının ürəyində kora var* (Megri); - *Korasi varmış, dayna* (Füzuli). <>**Kora saxlamax** - kin saxlamaq. - *Əli yaman kora saxlıyan adamı* (Böyük Qarakilsə).

KORABUXDA: KORABUXDA ELƏMƏG (Əli Bayramlı) - gözden salmaq. - *Yazığı korabuxda eliyib qoyublar.*

KORAQIPIX: KORAQIPIX ELƏMƏX (Füzuli, Cəbrayıl) - gözden salmaq. - *Qaynəməm gədəni koraqipix eliyif* (Füzuli).

KORALMAX (Basarkeçər) - yeyilib xarab olmaq, korlanmaq. - *Atın nati koralif.*

KORAMAZ (Ağdam, Beyləqan, Bərdə, Xocavənd, Xocalı) - *bax qaramaz.* - *Əhməd bir kasa koramaz işdi* (Beyləqan).

KORATAN (Lənkəran) - hörümçək.

KORAZA (Zəngilan) - tündməzac, pisxasiyyətli (adam). - *Onu dindiməsən yaxşıdı, çox koraza adamdı.*

KORÇU (Cəbrayıl) - ziyankar. -

Çox korçu adamdı Əli.

KORXANA (Tovuz) - *bax kolxana.*

KORXUŞUMAX I (Çəmbərek) - *darıxmaq.* - *Balajanın uşağı dağda çox korxuşuyuf.*

KORXUŞUMAX II (Çəmbərek) - *bax koruxumax II.* - *İrəmbə o oğarda işdədi kin, axırda korxuşudu.*

KORIN-KORIN (Cəlilabad) - *azacıq, zəif.* - *Yoxliyannan so:ra gorillər şəhərdən xeylağ kanara korin-korin işig gəlir.*

KORİK (Kəlbəcər) - keçi balası. - *Novriz, koriklər hanı?*

KORKÖ:NG (Oğuz) - *mozalan.* - *Korkö:ng kimi yandırma adamı.*

KORQAY (Qax) - *kölgə.*

KOROVA (Zaqatala) - *üzüm bəkməzi.* - *Bazarda korova satılırdı.*

KOROYLAMA (Qazax) - *korkoranə.* - *Koroylama iş görmöyün.*

KORŞUMAX (Megri) - *doymaq.* - *Apar gilasdən-zaddan yesinə korşusunna.*

KORT I (Cəlilabad, Masallı) - *iri bıçaq.* - *A gədə, kortu mənə ver* (Cəlilabad).

KORT II (Qarakilsə, Şahbuz, Şərur) - *bax KOR II.* - *De:rix' ki, kort baltadı, kəsmir ağacı* (Şahbuz).

KORTUM (Ağdam, Ağdərə, Kəlbəcər) - *dəvədabani.* - *Kortumu at, bir də əlix' yaxşı yə:r* (Kəlbəcər).

KORTUN (Xocavənd) - *bax kortum.* - *Kortunun divi kök'lümü olur?*

KORU (Ağdam) - *barama qurdunun birinci yuxusu.* - *Mənim bir qutu qurdum var, koruya yatıf.*

KORUXŞUMAX I (Qazax) - *kütləşmek, kəsərdən düşmek.*

KORUXŞUMAX II (Qazax) - *yorulmaq, yorulub əldən düşmək.* - *Da: koruxşumuşam, işdiyəmmərəm.*

KORUN-KORUN (Qazax, Kürdəmir) - *bax korin-korin.* - *Nə odu olajax bu odunun, görmörsə qpmi korun-korun*

yaner (Qazax).

KORUŞ (Bolnisi, Qazax, Tərtər) - küt, kəsmeyən. - *Piçax koruşdu, kəsmir* (Tərtər); - *Bu balteyi oxarradın, koruşdu kəsmer* (Qazax).

KORUŞDAŞMAX (Ağdərə) - kütləşmək, korşalmaq. - *Uşağ aparif daşa dəəndə koruşdaşır baltanın ağızı*.

KOS I (Qax, Oğuz, Zaqatala) - böyük nağara.

KOS II (Astara, Bakı) - top. - *Kos ata bilmirsən?* (Bakı).

KOS III (Şəki) - qıسابoy, kök (adam).

KOSARA (Lənkəran) - çəltik topası.

KOSASAQQALI (Yerevan) - yemlik.

KOSAVAY (Bakı, Salyan) - yelkənli gəmi. - *Kosavay lotgədən böüg olır* (Bakı).

KOSPALAN (Qax) - uşaq oyunu adı.

KOSUT (Çəmbərək) - məhsul verməyən (ari). - *Kosut becə heç özün saxlıyəmmir, ma nə balmı verəjəx?*

KOŞLAMAX (Naxçıvan) - kişləmək, qovmaq (toyuğu, qazi). - *Qazları koşla gessin.*

KOTALA (Salyan) - halva bişirmək üçün ağac dəstəli ərsinə oxşar alət. - *⇒ Kotala vurmağ* - halva bişirərkən kotala ilə onu qarışdırmaq. - *Axşam kotala vurmağın bizi gəlginən.*

KOTALLI (Qazax) - varlı, dövlətli. - *Zəyəmdə bir kotalli kişi variydi.*

KOTANLƏ:Nİ (Basarkeçər) - böyük ləyən. - *Kotanlə:ni on adamin xörəyini tuturdu.*

KOTDALAMAX (Yevlax) - başdan eləmək.

KOTQALAMAX I (Çəmbərək) - bir yerə yiğmaq, topalamaq. - *Otu bir yere kotqala isdammasın.*

KOTQALAMAX II (Çəmbərək) - tikmək. - *Bir də: <dəyə> kotqaladım.*

KOTMUL (Ağcabədi) - qıسابoy və yaraşıqsız. - *Tafdx kotmul adamdı.*

KOTUĞU: KOTUĞU ÇARIX (Borçalı, Çəmbərək, Hamamlı, Qazax) - bağısız çarıq. - *Bir var deyillər kotuğu, bir var bağlı çarix* (Borçalı); - *Kotuğu çarix tək köşeynən tikilir* (Hamamlı).

KOTUL (Şuşa) - kök, dolu (adam). - *Kotul adam çox ye:ir.*

KOUDAN (Bakı) - tövlə.

KOV (Qax) - böyük çellək.

KOVDAN (Ordubad) - küt, aciz, bacarıqsız. - *Keşmişdə kovdan adamlar coxdı.*

KOVĞA (Zaqatala) - ucu qarmaq şəkilli uzun ağac və ya dəmir. - *Budağı kovğa ilə eysənə.*

KOZAR (Qazax, Ordubad, Şahbuz) - *bax qozar.* - *Xırmando kozar çoxdi* (Ordubad); - *Kozarnan başkozar bir şeydi* (Qazax).

KÖ (Qəbələ) - bir qulplu qab (həm su qabı kimi, həm də qatıq çalmaq üçün işlədir). - *Mahmud babası üçün kö:də qatix gətirdi.*

KÖBƏK (Biləsuvar) - nəsil. - *Bizim göbəkdəndi Əli.*

KÖBƏR (Ağcabədi, Bərdə, Qax, Yevlax) - dik yer. - *Köbər yerə su çıxmaz* (Ağcabədi).

KÖCƏ (Cəlilabad, Masallı) - qoyun salmaq üçün düzəldilmiş üstüəciq yer. - *İsdidü, qoyinnəri köçiye sal;* - *Elə bildim qoyinnər köçədədi* (Cəlilabad).

KÖÇƏL I (Cəbrayıł, Cəlilabad, İmişli, Kürdəmir, Mingəçevir, Salyan, Zəngəzur, Zəngilan) - xırmando tamam döyülməyib eziilmiş halda qalan sünbü'l. - *A:z, o köçeli qırığa tögginən ki, taxila qarışmasın* (Cəbrayıł); - *Biğdani dö:rdiig, so:rıldıg, bigdasın yiğırsan, qalan köçəli olır* (Cəlilabad).

KÖÇƏL II (Salyan) - qarğıdalının dənləri çıxarıldıqdan sonra qalan hissəsi, gicəsi. - *Köçəlin heyvana xeyri var, dəninin insana.*

KÖÇƏRGİN (Şahbuz) - köçəri. -

Köçərgin yaylağa gedib-gələn adama deyirix'.

KÖÇKÖCÜ (Borçalı) - uşaq oyunu adı. - Uşaxlar köçkötü oymuyur.

KÖDƏX' (Culfa) - qit. - Çörəx' gödəy oldu, əkin gəlmədi.

KÖDİYƏ: KÖDİYƏ VERMƏX' (Meğri) - qışlağı müvəqqəti olaraq qoyun sahiblərinə kirayəyə vermək. - Balecə həmmisə örisin gödiyə vereydi.

KÖƏR (Gədəbəy, Xanlar, Tovuz) - iki və ya üçillik dişi keçi. - Ay uşax, o köəri qaytarın (Xanlar).

KÖF (Cəlilabad) - güc, qüvvə. ->Köfdən düşməg - gücdən düşmək. - Xəssələnin mən də köfdən düşmişəm.

KÖĞUŞ (Xanlar) - eyni. - Bel sapına köğuş ağaş yaramaz.

KÖHLƏMAX (Şəki) - ağacı kökündən çıxarmaq. - Qoruxdaki ağaşdırı divinən köhliyif taxıl ehmax isdiyrix.

KÖHLÜ-KÖMƏLƏX'Lİ (Şəki) - yerli-dibli, tamam, bütövlükə.

KÖHLÜ-KÖMƏSDİ (Ağdam, Mingəçevir) - bax köhlü-koməlex'li. - Abas ağacı köhlü-koməsdı dərtif çıxartdı; - Onnar köhlü-koməsdı köçüs gedəjəx'lər (Ağdam).

KÖ:X' (Basarkeçər) - yeməli bitki adı. - Kö:gün yuxarısı da yi:lir, kökü də.

KÖX'LƏMƏX' (Gədəbəy) - bax köhləmax. - Köx'ləməx' lazımdı ağacı.

KÖ:JƏ (Yevlax) - mis kasa, mis piyale. - Kö:jədə qatix yi:llər.

KÖK (Xanlar, Qazax) - nəsil. - Olar bizim kökdəndi (Qazax); ->Kökünü qazmax (Gəncə) - nəslini kəsmək. - Elə pis adamların kökünü qazmax lazımdı. **Kökünə çıxmax** (Gəncə) - qurtarmaq, axırına çıxməq. - Axırı ki, pulların kökünə çıxdıñ.

KÖKƏLƏNMƏX' (Gəncə) - böyümək, dairəvi şəkildə böyümək (yaraya addır). - Üzündəki yara kökələnif.

KÖKƏNƏM (Cəbrayıł) - az, azacıq. - Dünən kökənəm yağış yağıdı.

KÖKÜR (Bolnisi, Cəbrayıł, Gədəbəy, Qazax, Mingəçevir, Şəmkir, Yevlax) - kəfgir. - Kişi, bir kökür al getir (Qazax).

KÖKÜR: KÖKÜR OLMAX (Balakən, Borçalı, Hamamlı, Qazax) - bax köykür olmax. - Uşax çöldə aj-susuz kökür oldu (Qazax); - Ho qadır qovuplar ki, kökür olup (Balakən).

KÖLBƏND (Oğuz) - beşiyə qoyulan ortası deşik döşək. - Kölbəndi uşağım beşiyinə qoyullar.

KÖLƏ (İmişli, Kelbecər) - bax kola. - Keçinin bıynızsızına kölə deyillər (İmişli).

KÖMBƏLƏNKÖZ (Gəncə, Mingəçevir) - çox odlu, çoz közlü. - Təndir kömbələnközdü (Gəncə).

KÖMBƏSURƏT (Qazax) - sıfəti kök və qırmızı. - Dadas kömbəsurət kişiidi.

KÖMƏÇ (Qax) - köhnə ayaqqabı.

KÖMƏNC (Gədəbəy) - dilin arxası. - Dilimin köməncinən yara çıxıf.

KÖMƏRƏ (Basarkeçər) - baca. - Tüsdü kömərədən çıxır.

KÖMƏŞİMƏX' (Şəmkir) - həvəs-dən salmaq, soyutmaq. - Əlimi-ə:ğimi köməşidifşəñ, qoyarsa ημι, işdiyəm.

KÖMÜRDANNIĞ (Şamaxı) - kömür saxlanılan yer. - Kömürdannığdan kömür qurtarib.

KÖND (Kurdəmir, Salyan) - 1. meyl, həvəs (Kurdəmir). - Birda oturmağa köndim yoxdu; 2. yön, istiqamət (Salyan). - Mə:m köndim sağadı.

KÖNDALAN (Şamaxı) - kobud. - Həsən yaman köndalandı.

KÖNDƏLƏN I (Tovuz) - tərs, tersinə. - Səni göröm köçün köndələn sürülsün, a bala.

KÖNDƏLƏN II (Füzuli, Masallı, Şəmkir, Şaşa, Tovuz) - maili, yanaklı, yanı üstə. - Yeşix'ləri köndələn yiğ ki, yer çox qalsın (Şaşa); - Arxi köndələn çəkifşəñ

(Şemkir).

KÖNDƏR (Zaqatala) - bitki adı.

KÖ:NƏXİRİ (Quba) - bir il dincə qoyulmuş yer. - *Xir yerini bir il dincə quyaduğ, sura əkəduğ, bu yərə kö:nexiri diyəduğ.*

KÖNƏLGƏ I (İmişli, Tərtər) - daldalanacaq. - *Orda könəlgə düzəldillər ki, so:ğ olmasın* (Tərtər); - *Yağış yağer, bir könəlgə tapax* (İmişli).

KÖNƏLGƏ II (Berdə, Şuşa, Tərtər) - arxa, dayaq. - *Mənim könəlgəm sənseñ* (Şuşa).

KÖNƏLGƏ III (Meğri) - yardım, kömək. - *İndi qalxuzin bizi könəlgəsi çoxdu.*

KÖNƏZ (Saatlı) - *bax konaz.* - *O* çox könəz adamsı.

KÖNTƏK (Balakən) - *bax kənto.* - *Nə köntək adamsan.*

KÖNTÖ:-KÖNTÖ: (Quba) - kobud-kobud. - *Ziyafət hərdən bir köntö:-köntö: danışadu.*

KÖNTÖY (Tovuz, Hamamlı) - *bax kənto.* - *Maşa nə köntöy baxırsan,* nə köntöy sözdər vurursan (Tovuz); - *Ə,* nə köntöy adamsan (Hamamlı).

KÖNTÖY-KÖNTÖY (Bakı, Qazax, Tovuz) - *bax köntö:-köntö:*. - *A səni görəm köntöloy çıxasañ, bə maşa niyə elə köntöy-köntöy baxırsan* (Tovuz); - *Bösdü köntöy:köntöy danışdun* (Bakı).

KÖPBƏCƏ (Basarkeçər, Qazax, Tovuz, Zaqatala) - yumurta və ya südle unun qarışığından bişirilmiş çörək. - *Unnan murtdoyu yağda pişirerix', olur köpbəcə* (Tovuz); - *İnayimiz dünən doğdu, cijim köpbəcə pişirdi* (Qazax).

KÖPBƏCƏLİ (Qazax, Mingəçevir, Tovuz) - üzünə yumurta yaxılmış çörək. - *Büvüm yaxşı pişirer köpbəcəli əpbəyi* (Qazax).

KÖPƏLMƏK (Ağsu, Ucar) - qocalmaq. - *Kərim kişi, doğrudan da, köpəlip* (Ucar).

KÖPƏŞİMƏK (Meğri) - köpmək.

- *Heyvan bice sa:tda yedi köpəşidi.*

KÖPƏŞİMƏK (Göyçay, Qarakilsə, Ucar) - 1. *bax kövəşiməx'*, 2. *göyərib qalxmaq* (Qarakilsə, Ucar). - *Ditdili əlimi dişdədi, əlim köpəşidi* (Ucar); - *Həmişə yaz gələndə köpəşiyip qalxır, bıraları alır ağızına* (Qarakilsə).

KÖPGƏR (Qax, Oğuz) - dağ keçisi. - *Köpgərin eti şirin olur* (Oğuz).

KÖR I (Gədəbəy, Zaqatala) - küt, bacarıqsız.

KÖR II (Zaqatala) - çarhovuzun qabağında su yiğilmaq üçün düzəldilən kiçik yer. - *Ağız, abgərdəni götür körin üstünnən.*

KÖR III (Zaqatala) - təmiz. - *Bu su kordü.*

KÖRƏMƏZ I (Berdə, Borçaltı, Gədəbəy, Qarakilsə, Qazax, Mingəçevir, Tovuz, Yevlax) - *bax qaramaz.* - *Ciyarın yananda körəməzə dəm veriştən* (Gədəbəy); - *A qızım, bir az körəməz elə, gəti, ürəyim sərinisin* (Tovuz), - *Çimxir süd işsəñ yuxuñ gələr, əmbə körəməz yuxu verməz* (Yevlax).

KÖRƏMƏZ II (Qax, Zaqatala) - anlamaz, qanmaz.

KÖRSƏLƏMƏX' (Çəmbərək) - közü bir yerə yiğmaq, ocağı qızışdırmaq. - *Ojağı körsəliyim qardalı ütüm.*

KÖRTMƏK (Sabirabad) - kiçik kötük.

KÖSSƏFTİ (Quba) - kösöv. - *Kössəftiləri güttür.*

KÖSSƏMƏG (İmişli) - cidarlamaq. - *Atı kössə, burax buralarda otdasın.*

KÖŞƏ (Ağdam, Culfa, Füzuli, Kürdəmir, Qazax, Qarakilsə, Mingəçevir, Şəki, Tərtər, Tovuz, Yevlax, Zəngilan) - çariq tikmək üçün göndən nazik şəkildə kəsilmiş hissə, bağ. - *Köşəsiz çarix tix'məy olmaz* (Ağdam); - *Gön isdat-mışam, köşə çəkəcəm* (Zəngilan); - *Çarığın köşələri qırılıldı* (Şəki).

KÖŞƏQILIŞ (Meğri) - insafsız. - *Abdun kimin köşəqılış adam olmaz.*

KÖŞƏN (Cəlilabad, Gədəbəy, Qazax, Oğuz, Şəki, Tovuz) - küləş. - *Taxılıbicirix'*, yerdə qalır köşən (Şəki); *Bir harava köşən getirdim* (Qazax).

KÖŞGƏ (Meğri) - *bax keşgə*. - Köşgə cahilliğin oleydi.

KÖŞK (Cəlilabad) - meşə. - *Meşiyə diyərugi biz köşk*.

KÖŞ-KİFLET (Bakı) - böyük ailə. - *Yazığ neynəstün, köş-kiflet sahibidü*.

KÖŞKÖRƏMƏZ (Borçalı, Qazax) - süd ilə qatığın qarışığı. - *Yaylağe dəndə südnən qatığı qat bir-birinə, çalxalansın olsun köşkörəməz* (Borçalı).

KÖŞMƏLƏMƏX' (Gədəbəy, Kəlbəcər) - bağlamaq. - *Palazı farmaşın içinsə qoyuf ağzını köşmələrdilər* (Gədəbəy).

KÖŞMƏRRƏMƏX' (Gədəbəy, Kəlbəcər) - yolmaq. - *Gəlif də rəmice köşmərreif soğan-sarımsağı* (Gədəbəy).

KÖŞSƏK (Salyan) - qarğıdalının dənleri çıxarıldıqdan sonra qalan hissəsi, gicası. - *Köşsəgi gomış yiyər*.

KÖTƏLLİ (Kürdəmir) - canlı, sağlam. - *Vəli kötəlli ogländi*.

KÖTMƏX' (Mingəçevir, Oğuz) - *bax kötmərek*.

KÖTMƏRƏX' (Mingəçevir) - gödək.

KÖTMƏRƏK (Göyçay) - ağaçın kötüyü. - *Qarağacın kötmərəklərini yiğ gəti, ocağa qoyax*.

KÖTÖY (Ağdam, Tovuz) - acı. - *Ərix' kal vaxdı kötöy dader* (Tovuz).

KÖTÜRGƏ (Qazax) - xəncərin qını. - *Ə:, xançalı kötürgəyə keçirdiñmi?*

KÖÜL (Xanlar) - mozalan. - *Kö:ül milçəx'dən bö:x'dü*.

KÖÜZ (Cəlilabad) - 12 kq.

KÖVƏR I (Ağcabədi, Bərdə, Borçalı, Xanlar, Kəlbəcər, Qazax, Mingəçevir, Şəki, Şəmkir, Tərtər) - *bax köbər*. - *Kövərdi yerimiz, su çıxmır* (Şəki); - *Apar danyı kövərin üsdə otdasın* (Qazax).

KÖVƏR II (Çəmbərək, Qazax, Tovuz) - təzə tikilmiş evin üstünə tökülmüş torpaq. - *Öyün kövərin camahat təmizdədi ikijə gündə* (Çəmbərək); - *Kövər damın ortasına qoyular* ((Qazax)).

KÖVƏŞİMƏX' (Qazax) - şısmək, bişib qalxmaq. - *Əlim kövəşiyif*.

KÖVRƏX' (Füzuli) - böyrək. - *Kövrəx' kövrəx'lixdə olur*.

KÖVRİ (Qax, Zaqatala) - ağızı enli saxsı qab, sərnici.

KÖYKÜR: KÖYKÜR ELƏMƏX' (Tovuz) - haldan salmaq, əldən salmaq, yormaq. - *Bu uşax səni köykür elədi*. ->**Köykür olmaç** - yorulub əldən düşmək, yorulmaq. - *Uşax köykür oldu*.

KÖYNƏX' (Ağdaş, Mingəçevir, Şəki) - 1. barama qurdunun üstündəki nazik pərdə (Şəki). - *Qurdun üsdündə ciğara kimi qalır, una diyillər köynəx'*; 2. buğdanın nazik qabığı (Ağdaş); - *Bu buğdanın köynəyi var*.

KÖYNƏK (Biləsuvar) - arabanın dəmir oxunun yerleşdiyi ağaç hissə.

KÖYRÜMƏX' (Çəmbərək) - qurumaq. - *Odun köyrumüşdü də:nə yaxşı yandı*.

KÖYSƏR (Zaqatala) - peysər.

KÖYÜX' (Basarkeçər) - yeməli bitki adı.

KÖZDƏMƏ (Çəmbərək, Xanlar) - köz üzərində bişirilən et. - *Ojaxda közdəmə də pişirillər, kavaf da eliyillər* (Xanlar).

KÖZƏNƏX' (Şahbuz) - sucuq, sulu yer. - *Biz közənəx'dən yarpız yiğdix*.

KÖZƏR (Zəngilan) - *bax qozar*. - *Şadalarlıyın bigda:n közəri təmizdənsin*.

KÖZMƏX' I (Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - bacə. - *Damin pajasına közməx' de:rix'* (Tovuz); - *Peyini niyə közməx'dən atmırsan* (Qazax); - *Toyla tikəndə közməx' də qoyduruñ, bir əz iriləx'* (Gədəbəy).

KÖZMƏX' II (Tovuz) - burun deşiyi. - *Burnunun közməyi nə yekədi*.

KÖZMƏR (Şemkir) - iri deşikli burun. - *Bu nə közmər burun uşaxdi.*

KUANÇI (Salyan) - qoruçqı, qarovalıç. - *Ağakışı qalxozin kuançısı.*

KUANÇILIĞ (Salyan) - qarovalıçlıq. - *Mən qalxozda kuançılığ eli:rəm.*

KUD (Quba) - arı saxlanılan səbət, pətək. - *Qabağ arı kudda ulardi.*

KUDU (Bakı) - qabaq.

KUDUR (Quba) - qarışqa yuvası.

KUF (Qarakilsə, Ordubad) - yelləncək. - *Bizim uşaxlar çox vaxt kufla yellənilər* (Ordubad).

KUFLAN (Naxçıvan, Şərur) - yelləncək. <>*Kuflan getməx* - ağacdan asılmış iple yellənmək. - *Xızannar kuflan gedillər* (Şərur).

KUFUL I (Cəbrayıl, Daşkesən) - bax kuvul.

KUFUL II (Zəngilan) - boş. - *Bı ağaçın içi kufuldu.*

KUGA (Quba) - ağacdan qayırlımiş təknəvə oxşar qab. - *Gidib aşağıdan bir kuga un getir.*

KUKUT (Quba) - yapalaq. - *Kukut həmişə biçin zəmanı uxuyar.*

KULA (Quba) - səbət. - *Kula dulu saman gətirüb atlara tük.*

KULAVAT I (Meğri) - bax kolvat.

KULAVAT II (Meğri) - tonqal. - *Çuban payız gecəsində uturey kulavatın qırığında, canı homaş kimi ulye.*

KULBA (Zaqatala) - dəmirçixana.

KULBASAN (Quba, Tabasaran) - kirşə taylarının uc hissələrini birləşdirən ağac. - *Kulbasan mühkəm ulanda udun cux gətirməg ulur* (Tabasaran); - *Kulbasan qarağacdan, palut ağacının uladı ki, sinməsün* (Quba).

KULİ (Dərbənd) - bax kula. - *Bir balaca kuli üzümüm var, havunu maşınıüvə quy, can balam, şəhərə aparum.*

KULUF (Berdə) - mənbə.

KUM (Meğri) - bax kom II.

KUMAC (Meğri) - qırırlıb yatan

ilan. - *Birdən bilmeyib ayağımı bir ilan kumacına basdım, az qaldım dəli ulam.*

KUMKURSI (Dərbənd) - qız üçün cehiz olaraq hazırlanmış və üzərinə corab, cib dəsməli və s. bənd edilmiş kiçik balış. - *Gelin kumkursilərdən giyova, unun miraslarına verdi.*

KUMPUL (Cəbrayıl) - ağır çəkic, gürz. - *Kumpulnan daş sindirillər.*

KUMUC (Qax) - büzdüm. - Yerə çaxıldım, kumucum ağırdı.

KUNA I (Dərbənd) - gavahının arxa tərəfi. - *Kuna yiyilər, tazası qeyrəllər.*

KUNA II (Quba) - tənbəl. - *Kuna adımı düzəltməğ cux çətindü.*

KUNAL (Ağdam, Cəbrayıl, Zəngilan) - tut ağacı zoğlarının yarpaqlarını barama qurdı yedikdən sonra qalan ağaç hissə. - *Qurd kunalda da barama sariyb* (Cəbrayıl); - *Qurdun çoxu özün virif kunalda sariyif* (Zəngilan).

KUNARI (Zəngilan) - bir-birinin üstünə salınıb bişirilən lavaş. - *Kunarı çox yiməli olur.*

KUNEY (Zaqatala) - bax kunal.

KUNƏ (Zaqatala, Göyçay) - bax kunal. - *Kunəni təzələ* (Zaqatala).

KUNT (Qax) - saçaqlı palaz. - *Bizin laxanın kunt niyə terəmə-teşiq olup?*

KURA (Qax, Zaqatala) - moruq. - *Mən dünən kura dərmaga getmişdim* (Zaqatala).

KURALIX (Zaqatala) - moruqluq, çox moruq olan yer.

KURIX' (Kəlbəcər, Oğuz) - at balası. - *Atın kuriyi öydə qalıfdı* (Oğuz).

KURTA (Zaqatala) - ağır çəkic, gürz.

KURU (Kəlbəcər) - bax kurix'. - *Kurumuzun gəmirçəyin kəsdim.*

KURUX (Zəngilan) - bax kurix'. - *Pirçivane:dəndə atın kuruğu yoruldu.*

KURUL (Şuşa) - çox, həddindən artıq. - *Bu əvi tix'dirməyə kurul pul xəşdəmişəm.*

KURUL-KURUL (Şamaxı) - çox-

çox. - Bu yaradan qurtarmaq için kurul-kurul xərc qoymax lazımdı.

KUSBƏND (Dərbənd) - yerli qoyun cinsi. - *Bütü aralarda ullan quyunə kusbənd diyədük.*

KUŞTUKUR (Qax, Zaqatala) - kəndirbaz.

KUT (Zaqatala) - mal-qara üçün unlu kəpəkdən bişirilmiş çörək. - *İtə kut ver yesin.*

KUTXA (Qax) - sənək. - *Kutxanı doldurub qeti.*

KUTUN (Qax) - böyrək.

KUVA I (Qax) - daş, daş parçası. - *Başına bir kuva ilişirdi, qoleydin qoraydin.*

KUVA II (Qax) - kif.

KUVALANMAX (Qax) - kiflənmək. - *Çorax kuvalamıptı.*

KUVUL (Balakən, Qax, Zaqatala) - mağara.

KUZAR (Xaçmaz) - *bax qozar.*

KUZMAX (Zaqatala) - *bax közmxər I.*

KÜANÇİLİĞ (Masallı) - *bax kuançılığ.*

KÜCİ (Xaçmaz, Quba) - baliq-qulağına oxşar muncuq. - *Kicci ulmasa, tuxumağ ulmaz xananı* (Quba).

KÜCMACI (Zaqatala) - çör-çöp. - *Bir az kücmaci yiğ gəti ocax qalyax.*

KÜÇƏ (Basarkeçər) - qazmanın girəcəyi. - *Kərmeyi küçüyə yiğmişəm, get onu gəti.*

KÜÇƏĞACI (Tabasaran) - arabanı, kirşəni və s. boyunduruğa calayan ağaç. - *Buyunduruğda bir küçəgaci de ulur.*

KÜÇƏL (Zəngilan) - *bax köçəl I.*

KÜÇƏMANADARGƏLİR (Şuşa) - güllü ipək parça növü. - *Ədəbaz qızdar küçəmanadargəlir ge:rdi.*

KÜÇ-KÜNDAR (Şamaxı) - künc-bucaq. - *Arvad itirdiyi qeycidən ötəri öyün elliy küç-künarın axtardı, tapa bilmədi.*

KÜÇÜK (Ağdaş, Kürdəmir,

Mingəçevir) - ağacın dibindən qalxan, etrafında göyerən xırda zoğ. - *Bir dənə alça küçüyü aldım* (Ağdaş); - *Albalı küçüklüyüüp* (Kürdəmir).

KÜÇÜKATAN (Salyan) - qatıq çalınan saxsı qab. - *Küçükatananda qatıq çalırıq; - Küçükatan talış tərəfdə çox olur qatıçın.*

KÜÇÜKLƏMƏK (Cəbrayıl, Göyçay) - pöhrələmək, zoğ atmaq. - *Alça ağacı çox küçüklüyəndi* (Göyçay).

KÜÇÜRÜĞ (Quba) - uçurum. - *Qabağda kütürülər var.*

KÜDİ (Sabirabad) - *bax kudu.* - *Bu il bostanda küdi çoxdu.*

KÜDRİ (Göyçay, İmişli, Kürdəmir, Sabirabad, Şamaxı) - 1. su çıxmayan yer (Göyçay, Sabirabad, Şamaxı). - *Bizim yerrər küdridi* (Sabirabad); - *Mal-qaranı küdriye apardıq* (Şamaxı); - *Qarğı-qamış küdri yerrərdə olur* (Göyçay); 2. düzənlilik (İmişli, Kürdəmir).

KÜDRÜ I (Qazax, Mingəçevir, Ucar, Zərdab,) - *bax küdri.*

KÜDRÜ II (Gədəbəy) - buxarının qabaq hissəsi. - *Qış vaxdı otroydux küdrüde irəlləri.*

KÜDÜL (Cəbrayıl) - quyruqsuz. - *Bu öküz küdüldü.*

KÜDÜRÜ I (Göyçay, Kürdəmir, Ucar) - *bax küdri.* - *Əli malları küdürüyə buraxmışdı* (Göyçay).

KÜDÜRÜ II (Ağdaş) - təpəcik. - *Küdürüün yanındakı sahə hansı birqadanındı?*

KÜƏN (Borçalı, Cəbrayıl) - *bax küven.* - *Dəvənin küəni tamam yağdı* (Cəbrayıl); - *Küən bugurda olar, mayada olmaz* (Borçalı).

KÜƏR I (Ağdam, Basarkeçər, Füzuli, Gəncə, Qazax, Tovuz, Zəngilan, Zərdab) - *bax küvər I.* - *Atam səhər küərimizi kəsəcəhdı* (Zərdab); - *Küərim azarriyib, sağalmasa kəsəcəm* (Zəngilan).

KÜƏR II (Şəki) - yeməli yabanı bitki. - *Bu gün küər zoğu aldım.*

KÜF (Cəbrayıl, Füzuli, Lənkəran,

Masallı, Ordubad, Zəngilan) - *bax kuf.* - *Qızdar kuf asib üçüllər* (Zəngilan); - *Ağacdan bir kuf asmışam, uşaxlar yellənillər* (Ordubad).

KÜFƏ (Axalsxi) - sırga. - *Küfənin bahalısı pırılıyantdan olur.*

KÜFƏN I (Naxçıvan) - fəqərə sütunu. - *Kərəmin küfəni çıxıb.*

KÜFƏN II (Cənubi Azərbaycan) - *bax küvən.*

KÜFƏYƏ (Qax) - xeyir. - *Honnan adam olası doqul, heç kəsə küfəyə verən doqul.*

KÜFLEYLAN (Qarakilsə) - yel-ləncək.

KÜFLƏ (Culfa, Laçın, Naxçıvan, Ordubad, Şahbuz, Yerevan) - *bax kifle.* - *Küflə olmasa təndir yaxşı yammaz* (Şahbuz).

KÜFRÜMƏX' I (Çəmbərək) - kökelmek. - *Seydali kifriyif, boymu dömmür;* - *Zalı yaman kifriyif, bildirrəri burnun tussan canı çıxardı.*

KÜFRÜMƏX' II (Çəmbərək) - suyu çoxalmaq, aşib-daşmaq. - *Bu axşam çay kifriyif, uşağı yaxın qoyma:n.*

KÜFRÜMƏX' III (Çəmbərək) - üstələmək, üstün gəlmək. - *İxdiyar yedyarı yaman kifriyürdü.*

KÜFUL I (Cəbrayıł, Füzuli) - qazma. - *Odunu küfülə yığdım* (Füzuli); - *Əhməd, samanı küfülə yiğ ki, üsdünə yağış yağımasın* (Cəbrayıł).

KÜFUL II (Cənubi Azərbaycan) - suyun axması üçün barının altından açılmış deşik. - *Küfül tutulduğu üçün bayra su axmir.*

KÜFYERİDƏN (Qazax) - *bax küpyeridən.* - *Küfyeridən qarı həməşə ara qarışdırar, qoşunan yola getməz.*

KÜHÜL (Xocavənd, Ordubad, Şamaxı) - *bax küfül I.* - *Kühülə quzi salallar* (Şamaxı).

KÜJƏ (Zəngəzur) - zibillik. - *Bizim küjədə bir buranı bitib.*

KÜJƏLİX' (Cəbrayıł, Zəngəzur) -

zibillik. - *Sənin küjəlix'də nə işin var?*

KÜK (İmişli) - *bax küy.* ◂**Kük yatmağ** - *bax Küy yatmax.* - *Kük yatanda to:uğ cuce çıxardar.* - *Kük tüşməx' - bax Küy tüşməx'.*

KÜKƏNƏX' (Qazax) - mə'nasız, məqsədsiz yığıncaq. - *Kəsmer kükenəyiniz, gərəx' bu avaraları yiğasınız başımıza.*

KÜKÜ (Oğuz) - gicitkənə oxşar xoş etirli bitki adı.

KÜKÜNMƏX' (Çəmbərək) - 1. sığınmaq; 2. arxalanmaq. - *Yavər Usuvaja kükünmə dolanır.*

KÜLATAN (Ağcabədi, Ağdərə) - xekəndəz. - *Külatannan zivil atırıx* (Ağcabədi); - *Zivili yiğ külətana, apar at* (Ağdərə).

KÜLBƏ (Salyan) - nehrənin deşiyi. - *Nehrənin külbəsinən ayran axır.*

KÜLBƏLƏMƏG (Şamaxı) - təndirin külbəsini bağlamaq. - *Bu külbələmək təndiri soyudacağ.*

KÜLÇƏ (Ağdaş, Bakı, Gədəbəy, Göyçay, Kürdəmir, Qax, Oğuz, Şamaxı, Şəki) - 1. qəbir üstə paylanılan halvaçörək (Bakı); 2. təndirdə bişirilən yağlı çörək (Qax, Şamaxı, Şəki). - *Bir təndir külçədən dənə də qalmıtdı, yiyilitdi hamısı* (Şəki); - *Şamaxya getdün külçə yiməmiş olma* (Şamaxı); - *Qız qormağa külçə pişirip gediyər* (Qax).

KÜLÇƏBASAN (Ağdaş, Mingəçevir, Şəki) - külçəyə naxışlar vurmaq üçün saxsı alet. - *Bü:n bir külçəbasan aldım* (Ağdaş).

KÜLÇƏKƏN (Şəmkir) - xekəndəz. - *Odu külçəkənnən götürüllər.*

KÜLDƏMƏ (Füzuli) - etin sümtüksüz, yumşaq hissəsi. - *Küldəmə et kəs gətir.*

KÜLƏ (Zəngəzur) - quyruqsuz. - *Bizim it külədi.*

KÜLƏBASDIM (Füzuli) - uşaq oyunu adı.

KÜLƏCƏ (Culfa, Meğri, Ordu-

bad, Tovuz) - *bax küləçə*. - *Küləcəni ahil arvatdar geyər* (Culfa); - *Nənəmin küləcəsi qatır* (Ordubad); - *Küləcəyi qavaxlar çox geyərdilər* (Tovuz).

KÜLƏÇƏ (Şəki) - qolunun ağzına və ya yaxasına xəz dəri qoyulmuş paltar, ləbbadə. - *Gelinnix dö:rünnən qalan var-yox bir dənə küləçəm var, vəssalam.*

KÜLƏFRƏNGİ (Cəlilabad, Məsallı) - külək tutan yer. - *İki qapının arasında oturanda deylər ki, küləfrəngidə otuma, so:uğ olar* (Cəlilabad).

KÜLƏH (Dərbənd) - bacarıqsız, aciz. - *Küləh unə diyellə ki, əvdə də işinü təhərün bilməyədi.*

KÜLƏQUYLAMA (Cənubi Azərbaycan) - oyun adı. - *Küləquylama ən sövgili oyundu.*

KÜLƏM (Cənubi Azərbaycan) - bitki adı. - *Küləmnən bir adam zəhərəndi.*

KÜLƏN (Cəlilabad) - uşaq yel-ləncəyi.

KÜLƏŞƏNƏ (Cəlilabad) - çayırlı yerdən kərpic şəklində kəsilmiş torpaq. - *Qarım qazeydilar, küləşənə düzəldeydilər.*

KÜLƏVƏN (Cənubi Azərbaycan) - dəyirman təknəsi. - *Küləvən artıx doldı.*

KÜLƏYAG (Qazax) - bərk əzilmiş.

KÜLFƏ I (Laçın) - tövlədə pəncərə əvəzinə qoyulmuş deşik.

KÜLFƏ II (Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - təndir. - *Külfəyü kərpişdən örləllər, içində çörək pişirəllər* (Gədəbəy).

KÜLXAN (Bakı) - hamamın ocaqxanası.

KÜLXANÇI (Şərur) - ocaqçı. - *Həsən hamamda külxançıdı.*

KÜLXIRŞAN: KÜLXIRŞAN OLMAX (Qazax) - *bax külkirşan olmax.*

KÜLK (Cəbrayıł, Zəngəzur) - yunun darana bilməyən keyfiyyətsiz

hissəsi. - *Yazda qırxılmış qoyun yununun kulkü çox olur* (Zəngəzur); - *Ay lə:, kulkü apar sat* (Cəbrayıł).

KÜLKƏ (Bakı, Quba) - *bax kulkə*. - *Mənim yurğanımın yuni kükədü* (Quba).

KÜLKİRŞAN: KÜLKİRŞAN OLMAX (Qazax) - möhkəm əzilmək. - *Dana qayadan uçuf külkirşan oluf.*

KÜLLƏQƏN (Zaqatala) - külqabı.

KÜLLƏMƏ I (Quba, Şamaxı) - qorlu kuldə bişirilmiş yumurta, meyvə və s. - *Atamçın küllemə bişirdim* (Quba).

KÜLLƏMƏ II (Cəbrayıł) - *bax kuldəmə.*

KÜLLƏMƏX' (Gəncə) - kül ilə sürtüb təmizləmək. - *Yağlı qavi külleməx' yaxşıdı.*

KÜLMƏ (Lənkəran, Məsallı) - balıq növü. - *Biyil çoxlı külmə tutdıq* (Lənkəran).

KÜLÖVSƏN (Naxçıvan) - aşsüzən.

KÜLTƏ (Qazax) - cındır, köhnə paltar. - *Əhmədin eynində bir kultə vardi.*

KÜLTÜKƏN (Quba) - külqabı. - *U kültükəni quy bira, sə:nçün urda biri var.*

KÜLÜNCƏ (Meğri) - qıسابadaqlı tut ağacı. - *Külünçədən yəxsi yarpax çıxmey.*

KÜM I (Astara, Lənkəran, Məsallı) - evin üstü. **⇒ Küm bağlamağ** - evin üstünü düzəltmək. - *Ev tikmişəm, qalib küm bağlamağı* (Lənkəran).

KÜM II (Cəlilabad) - barama qurdı bəsləmək üçün qarğıdan hörülümiş üstüortülü yer. - *Biz kümədə qurd saxlayırıx.* **⇒ Küm götürmax** (Şəki) - barama qurdı bəsləmək. - *Arvatdar küm götürür, kişilər hənddə işli:r.*

KÜMAC (Ordubad) - kömbe. - *Dəyirmando iki kümac saldxı.*

KÜMDAR (Füzuli, Şəki) - baramacı, barama qurdı bəsləyən. - *Yaxşı kümədar çoxdu bizdə* (Şəki).

KÜMEYİL (Şəki) - ağacların kö-

künü kəsib qurudan qurd. - *Kümeyil ağacı qurudar.*

KÜMƏ (Axalsxi) - üzüm şiresi və qoz ləpəsindən hazırlanmış halva. - *Bu il çox kümə qayrdıx.*

KÜMƏLƏMƏK (Kürdəmir) - topalamaq. - *Məhsulu kümələ, yağış yağır.*

KÜMÖYÜL (Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir, Mingəçevir) - *bax kümeyil.* - *Kümöylə yaşıl olar* (Ağdaş); - *Kümöyül ağacı kəsir, yerin altında olur* (Göyçay).

KÜMÖYÜLLƏNMƏX' (Ağdaş, Mingəçevir) - qurdlamaq, kümöyül qurdum düşmek. - *Bizim ağaclar kümöyüllənib* (Ağdaş).

KÜMÜLDƏNMƏX' (Tovuz) - öz-özünə deyinmək.

KÜNAL (Cəbrayıł, Kürdəmir) - *bax kunal.* - *Künaldan bir qış ocaxlığı çıxır* (Kürdəmir); - *Bizim qurdun altında künal çıxdu* (Cəbrayıł). <> **Künal eləməg** (Quba) - bağıda ağacın şax budağını təmizləmək. - *Bağı künal elədim.*

KÜNC (Borçalı) - dəvənin hörgüci. - *Dəvənin küncü dəvənin belində olar.*

KÜNCAYIŞ (Şamaxı) - oxşayış. - *Mən ölüm, heç bu işin o işə künçayışı var?*

KÜNDAR (Meğri) - *bax kündar.* - *Diyellə sə:r Mırğıda kündarrarın ijlasını çəğrellər.*

KÜNDƏGİR (Naxçıvan) - xəmir-kündəleyən. - *Səkinə göhnə kündəgirdi.*

KÜNDƏLƏNMƏX' (Qarakilsə) - şisib yumrulanmaq. - *Dizinin gözü bax elə kündələnib yumurta boyda.*

KÜNƏ I (Qazax, Naxçıvan, Şəmkir, Tovuz) - 1. ariq, zəif (Qazax, Tovuz). - *Bu qoyun o qoyunnan künədi* (Qazax); - *Bax, bu, cüçələrin ən künəsidi* (Tovuz); 2. kiçik (Şəmkir) - *Çox künədi, bu uşağın nəyini öyləndirifsi işiz.*

KÜNƏ II (Göyçay, Qax, Meğri, Mingəçevir, Ordubad, Şəki) - *bax kunal.* - *Baramə: denniyənnən sora künə:*

yandırıx (Şəki); - *Bir az künə aldım* (Ordubad).

KÜNƏ III (Kürdəmir, Qazax, Lerik, Mingəçevir, Şəki, Şərur, Şuşa, Zəngilan) - yumurtanın yasti tərəfi. - *Murtanın künə tərəfini çö:r dö:şax* (Şəki); - *Bu yumurta:n künəsi yaman bərkdi* (Zəngilan); - *Bu yumurtanın künəsi sinixdi* (Şuşa).

KÜNƏ IV (Ağsu, Kürdəmir) - eclaf. - *Day adamin yap əcnafina künə deyrirk* (Ağsu).

KÜNƏ V (Oğuz, Şamaxı) - xişin gavahın taxilan yeri. - *Xış dəmirini xiş künəsinə keçirillər* (Oğuz); - *Xişin künəsi xarab olub, gəvahini saxlamır* (Şamaxı).

KÜNƏCƏ (Mingəçevir, Şəki) - qoz və tut çırpmaq üçün uzun ağac. - *Cıx ağaca künəcəni verim bir az tut töx'dür* (Şəki).

KÜNƏTAX (Cəbrayıł, Zəngilan) - barama qurduna verilmək üçün qırılmış tut ağacı çubuğunun kəsilib atılan yarpaqsız hissəsi. - *Künətax sajin altında yaxşı yanır* (Zəngilan); - *Səlim bağdan bir şələ künətax yiğdi* (Cəbrayıł).

KÜNG (Şamaxı) - saxsı boru. - *Bu bulağın suvi küngənən geldiyinnən təmizdi.*

KÜNGÜL (Cənubi Azərbaycan) - nacaq (enliağızlı, qisasaplı balta) - *Küngül çox ağır olur.*

KÜNGÜN (Ağbabə) - qozbel.

KÜNGÜR I (Qazax) - yoxsul, kasib. - *Kərim yaman küngüriydi, Sovet gələnən bərija düzəzliflər.*

KÜNGÜR II (Bakı) - tənbəl.

KÜNGÜRƏ (Bakı) - baca.

KÜNGÜRRƏMƏX' I (Qazax) - qocalıb əldən düşmek. - *Avdilla kişi laf küngürrüyif, yeriye də bilmer.*

KÜNGÜRRƏMƏX' II (Tovuz) - kasıblamaq, əli aşağı düşmek. - *Yazix Məmmədəli yaman küngürrəyif.*

KÜNIYƏ (Şamaxı) - taraz. - *Kuniyəsiz divar hörməg olmaz.*

KÜNT (Zaqatala) - tüklü palaz. -

Künti laxanın üstnə sal.

KÜNÜK (Şeki) - xırda tənəyin kötülüyür.

KÜP (Masallı, Salyan) - *bax küf*. - Fatma küpdə o qədər yelləndi ki; axırda başı gicələndi (Salyan).

KÜPÇÜ (Tovuz) - boyaqçı. - *Küpçü ip boyyur*.

KÜPƏGİLƏ (Lənkəran) - kiçik küp.

KÜPƏPARTDADAN (Sabirabad) - *lalə*. - Bir dəsəküpəpartdadan yiğmişam.

KÜPİ (Şamaxı) - qamışdan qayrıltı üzərinə ip sarılmış alət (toxuculuqda işlənir) - *Küpini ayaq altda qoyma*.

KÜPLƏMƏK I (Gəncə) - döymək, vurmaq. - *Əlindəki ağacınan o ki var onu küplədi*.

KÜPLƏMƏK II (Şamaxı) - çox yemək. - *Həsən kişi xeyratda aşdan o ki var küplədi*.

KÜPYERİDƏN (Borçalı) - araqarışdırın. - *Küpyeridən adam həməsə ara vurar*.

KÜR (Salyan, Şamaxı) - 1. aciz (Şamaxı), 2. tənbəl (Salyan). - *Kürün biri kür; Həsən oğlu kürdü*.

KÜRDƏŞ (Culfa, Naxçıvan) - üzüm növü adı. - *Bazara kürdəş üzümi gəlib* (Naxçıvan).

KÜRKÜLKÜLƏŞ (Ordubad) - sürtgəc. - *Kürdküləş atama ver*.

KÜRDÜ (Ağdam, Beyləqan, Bərdə, Cəbrayıllı, Laçın, Şuşa, Tərtər, Yevlax) - qolsuz qadın geyimi. - *Anam özünə bir kürdü aldı* (Beyləqan); - *Kürdüni dərzilər tikillər qolsuz, xaz qoyullar boynuna* (Ağdam); - *Nənəmin bir yaxşı kürdüyü var* (Şuşa).

KÜRDÜL (Bakı) - hörməmək.

KÜRƏ I (Kürdəmir, Mingəçevir, Oğuz) - manqal.

KÜRƏ II (Ağbaba, Cəbrayıllı, Füzuli, Kürdəmir, Qax, Oğuz) - 1. qulaqlı (Cəbrayıllı, Füzuli, Kürdəmir). - *Qara kürə şışayımız dünən qoçə:lfidi* (Cəbrayıllı);

- *O sarı kürə qoynu sa: verrəm* (Kürdəmir); 2. *bax kərə* (Ağbaba, Qax, Oğuz). - *Kürə qoyunun qulağı lap balaca olur* (Oğuz).

KÜRƏ III (Kəlbəcər) - kiçik xiyar. - *Ə;* get bir-iki kürə gəti.

KÜRƏ IV (Lənkəran) - ləpəsi çətin çıxan qoz. - *Biranın qozi kürə olır*.

KÜRƏ V (Qax) - qızılı yerlərdə bitən ciyəlek.

KÜRƏFƏRİM (Quba) - aciz, bacarıqsız. - *Nə kürəfərim adamsan, elünnən hiç nə gəlmədi*.

KÜRƏLƏMƏX' (Qazax) - başdan eləmek. - *Hüseynqulu yanına gələn adımı kürələməyə çalışır*.

KÜRGƏ (Bakı) - qotman. - *Bilal kürğəni yan-yana yiğadı*.

KÜRIŞNƏ (Cəlilabad) - paxlılı bitki adı. - *Üç göz kürişnə alıb əkmışdım; - Kürişnə mərcü kimi şeydi*.

KÜRİTDƏMƏ (Meğri) - tamamilə, bütünlükə. - *Qalxuz subay sürürləri küritdəmə satdı pul elədi*.

KÜRMƏX' (Basarkeçər, Cəbrayıllı, Gəncə, Meğri, Mingəçevir, Tovuz) - asan açılan düyün. - *Atın başına sjimi kürməx' bağla, boşda otdasın* (Gəncə); - *Kürməx'ləri aş; malları burax gessin* (Cəbrayıllı).

KÜRMƏXLƏSMƏX' (Gəncə) - tutaşmaq. - *Əliyinən Həsən genə kürməx'leşiflər*.

KÜRNƏC (Ağdərə, Qarakilsə) - isti vaxtlarda qoyunların kölgələndiyi yer. - *İsdidən qoyun kürnəcə yiğilir, kölgələnir* (Ağdərə).

KÜRNƏŞMƏX' (Cəbrayıllı, İmişli, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - istinin tə'sirindən və ya müəyyən qorxu nəticəsində həddindən artıq sıxlışmaq, bir yerə toplaşmaq (qoyunlara aiddir). - *Canavar gələndə qoyunnar kürnəşdi* (Qazax); - *Qoyunnar isdidən kürnəşif* (Cəbrayıllı); - *Qoyun gənə kürnəşdi* (Şəmkir).

KÜRPÜŞDƏMƏX' (Basarkeçər,

Cəbrayıl) - çalxamaq. - *Həhriyi tez-tez kürpüşdüğün kū, tez olsun* (Basarkeçər).

KÜRSÜ I (Daşkəsən, Gədəbəy) - çörək bışirmək üçün qazılıb düzəldilmiş və içərisi kərpiclə hörülülmüş yer, təndir. - *Kürsü hörülör, çörəy ora kürəx'nən qoylər* (Daşkəsən); - *Kürsünü qala, çörəx' yaperam* (Gədəbəy).

KÜRSÜ II (Şamaxı) - qışda qızışmaq üçün evin ortasında xüsusi düzəldilmiş ocaq. - *Biz payızın orta ayında kirsü qururuğ*.

KÜRSÜLÜ (Mingəçevir, Şamaxı, Şəki) - mərtəbəyərəm. - *Bizim öy kürsülüdü diye altına odun yiğirix* (Şəki).

KÜRTÜX' (Borçalı) - qış fəslində dərələrdə yiğilib qalan qar topaları. - *Bahar olanda kürtiix'lərin altınınan su geder*.

KÜRTYARMASI (Basarkeçər) - kiçik dolu. - *Axşam bir kürtyarması yağıdı ki, gəl görəsən*.

KÜRÜX' (Ağdam, Basarkeçər, Hamamlı, Xanlar) - *bax kurix'*. - *Boz atın yorğa bir kürriyü var* (Basarkeçər); - *Bu atın kürriyü nə göyçəx'di* (Hamamlı).

KÜRÜŞ (Borçalı, Qazax) - 1. kürü (Qazax). - *Kürüş yeməli olor; 2. toyuğun yumurtalığındakı qabıqlanmamış yumurtacıqlar* (Borçalı).

KÜRÜŞDƏ (Qazax) - *bax kürüs* (2-ci mə'na). - *Kürüşdə to:uxda olor, balıxdə olor, yeməli olor*.

KÜRÜŞGƏ (Ağcabədi, Bərdə, Tərtər) - *bax kürüş* (2-ci mə'na).

KÜRÜŞGƏNƏ (Ağcabədi, Bərdə, Tərtər) - *bax kürüş* (2-ci mə'na). - *Tö:üğü kəsdix', qarının çoxlu kürüşgənə çıxdı; - Tö:üğün yumurtalığında çox olur kürüşgənə* (Ağcabədi).

KÜRÜŞNƏ I (Ağcabədi, Bərdə, Cəbrayıl, Xocavənd, Kəlbəcər, Qarakilsə, Zəngilan) - *bax kürüş*. - *Mən uşaq olmuşam, hər savax qızıl balığın kürüşnəsinən ma: yediriflər* (Xocavənd); - *Toyuğu nahax kəsdix', içi teyxə kürüşnədi, iki-üş günə yumurtduyaceymış*

(Cəbrayıl).

KÜRÜŞNƏ II (Lerik) - *bax kürişnə*. - *Bu gün kürüşnə əkdir*.

KÜSƏMMƏX' (Ağdərə, Şəmkir) - arxalanmaq. - *Yazığın kimi var, o da saya küsənir* (Şəmkir).

KÜSƏNMƏX (Xaçmaz, Şəki) - həsəd aparmaq. - *Ağilli, bacarıxlı adama küsənəllər* (Şəki).

KÜSMƏ (Oğuz) - qovruylmuş şabalıdlı döyülmüş qozdan hazırlanmış çərez. - *Çərezdi də küsmə, qonax gələndə qoyallar surfaya*.

KÜSNƏT (Ağdaş) - ağırxasiyyətli, qaraqabaq (adam). - *Nuru küsənətdi*.

KÜSTÜM (Dərbənd) - bitki adı. - *Küstümə deymə, küsər*.

KÜSÜL (Quba) - tütek-. - *Bu gün çubandan bir küsüл alaceğəm*.

KÜŞAT I (Füzuli, Salyan) - su çəlli. - *Apar küşatı bulaxdan doldu gəti* (Füzuli); - *Küşatdan su qurtardı* (Salyan).

KÜŞAT II (Oğuz) - 1. gəlir; 2. var-dövlət.

KÜŞD (Quba) - bel. - *Kəməri küşdivə keçir*.

KÜŞDƏNƏ (Salyan) - aq rəngli və xoş etirli yabanı çiçək adı. - *Bir dəs küşdənə aldım*.

KÜŞDƏRƏ (Borçalı, Tovuz, Zaqatala) - 1. rəndə (Tovuz, Zaqatala); 2. ağacın içini yonub çıxarmaq üçün işlədilən alət (Borçalı). - *Küşdəreyi qapıda, isdolda isdəderix'*.

KÜŞDƏRƏLƏMƏK (Zaqatala) - küşdərə ilə ağacın içini yonub çıxartmaq. - *Ağacı küşdərələdim; - Küşdərəni ver bu ağacı küşdərəliyim*.

KÜŞDİĞ (Cəlilabad) - 1. az, azaçıq; 2. yaxın. - *Əliyinən cibinin arası bi küşdig yerdı*.

KÜŞD: KÜŞDİYƏ GİRMƏG (Şamaxı) - güləşmək, qurşaq tutmaq. - *Həmidnən Həsən küşdiyə girdi*.

KÜŞƏ (Xaçmaz, Quba) - *bax köşə*.

KÜŞƏMAL (Meğri) - kötük. - *Vəzir durer bir mahna saler, arvada beşaltı küşəmal çeker.*

KÜŞƏRƏ (Quba) - balıqqlağı. - *Dənizdən çıxlı küşərə yiğdim.*

KÜŞGÜRMƏK' (Gəncə, Qazax) - qovmaq. - *Toyuxları bugdanın üsdünnən küşgür* (Qazax); - *Qoyunu küşgür yoldan çıxsin* (Gəncə).

KÜŞTƏLƏMƏK (Zaqatala) - rəndələmək. - *Bu taxtanı küştələmək lazımdı.*

KÜŞTƏRƏ (Axalsxi, Şəki, Zaqatala) - bax küşdərə (1-ci mə'na). - *Taxtaların hamisi küşterədən çıxıtdı* (Şəki).

KÜŞÜ (Quba) - saxsı su qabı. - *Səhər durub küşünü su ilə doldur.*

KÜŞÜLDƏMƏK (Qax) - piçıldamaq.

KÜŞÜMLƏMMƏK' (Borçalı) - darıxmamaq. - *Əhməd niyə belə küşümləner, fikirrəner.*

KÜŞVARA (Naxçıvan) - düşbərə. - *Küşvaraya turşu tökəllər.*

KÜT I (Bakı, Cəbrayıł, Çəmbərək, Əli Bayramlı, Gədəbəy, Qax, Qusar, Mingəçevir, Tovuz,) - 1. bax kut (Cəbrayıł, Qusar). - *İtə küt verdinmi?* (Cəbrayıł); 2. təndirin divarından qopub odun içine düşən çörək (Əli Bayramlı, Gədəbəy, Tovuz). - *Çörəyi:z teyxə kütдü ki* (Tovuz); - *Ojax yaxşı yanmadı, çörəx'lərin çoxu küt oldu* (Tovuz). <> *Kütə getmək* (Əli Bayramlı) - təndirin divarından qopub düşmək. - *Bilmirəm əlimin üssünə kim gəldi ki, çörəylərimin hamisi kütə getdi.*

KÜT II (Şəki) - çolaq, axsaq. - *Küt Balının oğlu qatalıf gəlifdi;* - *Yeldən əyagım küt olusdu;* - *Qafur yixilannan sora küt oldu.*

KÜTDƏMƏK (Bakı, Gəncə) - qalaqlamaq, toplamaq, topa halında yiğmaq. - *Daşın hamisin bir yerə kütəmə* (Gəncə).

KÜTGUN (Quba) - toyuqların

yumurtlaması üçün düzəldilmiş səbət. - *Kütgündən bir yumurta gəti.*

KÜTKƏSMƏZ (Şamaxı) - küt, iti olmayan. - *Bu balta nə kütkəsməz şeydi.*

KÜTKÜRÜŞ (Ağdaş) - bax kütük. - *Kütkürüş yaxşı oyundu.*

KÜTKÜT (Ağdaş) - qoz-qoz oyunu. - *Kütkütde mən uddum.*

KÜTLƏ (Berdə) - quduzluq əleyhinə dərman. - *Ə:de, bazara gedən olsa, bir əz kütlə aldı, quduz dalıyan mallara verəx'.*

KÜTLƏŞMƏK (Şamaxı) - cütləşmək (itə aiddir). - *İtlər kütləşib.*

KÜTMÜX' (Ağdaş, Çəmbərək, Mingəçevir) - 1. çox işlənmə nəticəsində işe yaramayan kötük süpürgə. - *O kütmüx' süpürgəni mənə ver* (Ağdaş); 2. qısa (Çəmbərək). - *Sa: verdiyim kütmüx' buynuz inəx'di.*

KÜTMÜL (Gədəbəy, Kəlbəcər) - gödək və yoğun. - *Nəvlim, kütmül adam bizim kətdə yoxdu* (Gədəbəy).

KÜTÜL (Oğuz) - 1. şikəst; 2. çolaq. - *Barmaxsız əl, ayax da kütüldü.*

KÜTÜN (Cəlilabad) - qozbel. - *Gəh deylər ki, qozbeli qəbir düzəldər; gəh də deylər ki, kütüni qəbir düzəldər.*

KÜTÜNBEL (Masallı) - qozbel.

KÜTVALLAŞMAX (Daşkəsən, Kəlbəcər) - qocalmaq (heyvana aiddir). - *Tişi tökülf, kütvallaşif* (Kəlbəcər).

KÜVƏN (Cənubi Azərbaycan) - hörgüç. - *Dəvənin küveni çox balacacı.*

KÜVƏR I (Culfa, Naxçıvan, Ordubad, Tovuz) - iki və ya üçillik diş keçi. - *Küvərin əti dübürün ətinən pis olar* (Culfa).

KÜVƏR II (Borçalı) - bax küven. - *Küvər dəvənin belində olar, bir dənə də olar, iki dənə də olar.*

KÜVƏR III (Ağdaş) - avara. - *Səməd çox küvər adamdı.*

KÜVƏRLƏNMƏK (Ağdaş, Göyçay) - avaralanmaq. - *Əli küvərlənir axşamaca* (Ağdaş).

küvül

KÜVÜL (Qax, Şəki) - *bax kuvul.*

- *Dağda aylı küvüllü gördüm* (Şəki).

KÜYƏR (Qazax, Tovuz) - *bax*

küver I.

KÜY: KÜY YATMAX (Ağdam)

- kürt yatmaq. <>**Küy tüşməx'** (Ağcabədi, Bərdə) - kürt düşmək. - *Tö:ix küy tüşüf* (Ağcabədi).

KÜYQARA: KÜYQARA TÖX-MƏX' (Çəmbərək) - hay-küy salmaq. - *Nə küyqara töx'müsən e:*, *cama:tu yiğmişan başıñşa.*

KÜYÜKMƏG (Cəlilabad) - hürk-mək. - *At nə gördisə küyükdü.*

KÜYÜKMƏX' (Ağcabədi) - kökəlib harınlaşmaq. - *Mal çox ye:ir küyükkür.*

KÜYÜL I (Ağdam, Mingəçevir, Ucar) - 1. deşik (Ağdam); 2. koğuş (Ucar). - *Küyüldə quş da yaşıyır, ilan da olur.*

KÜYÜL II (Qax, Şəki) - *bax kuvul.* Ayı küyülüünün yanına getmə (Şəki).

KÜYÜL III (Qazax) - *dəstə.* - *Ari küyülü başıma üyüdü, yedi əlimi, üzümü.*

KÜZ I (Borçalı, İmişli, Qax, Ordubad) - payız. - *Qoyunu yaz otar, yaz otarmadın duz otar, duz otarmadın küz otar* (İmişli); - *Taxıl səfdiñ küzdə sula, küzdə sulamadıñ buzda sula* (Borçalı).

KÜZ II (Ağcabədi, Ağdam, Bakı, Basarkeçər, Bərdə, Biləsuvar, Cəbrayıllı, Cəlilabad, İmişli, Kürdəmir, Qarakilsə, Laçın, Meğri, Ordubad, Saatlı, Salyan, Şəmkir, Tovuz, Zəngilan, Zərdab) - quzu saxlanılan üstüörtülü yer. - *Dört tərəfin qarquynan örüllər, iisdün də örtüllər olur küz* (Ağdam); - *Bizim küzdə yüz quzu var* (Ağcabədi); - *Quzuları yiğin küzə, soyuxdu* (Zəngilan); - *Quzunu küzə qaturix* (Ordubad).

KÜZ III (Meğri, Ordubad) - əkin sahəsində kiçik arx. *Küzi həmməşə yer malalanannan sura açallar* (Meğri).

KÜZ IV (Cəlilabad, Füzuli, Göyçay, Xocavənd, Quba) - 1. xişin və ya kotanın açdığı şırımla müəyyən hissələrə bölünmüş əkin sahəsi (Füzuli, Quba). - *İki ciz arasına küz deyəllər* (Füzuli); - *Beş küz tuxum əkmışəm;* - *Üzim də işdeyəm, küzdərin halağın təmizdeyəm* (Quba); 2. əkin sahələrini bir-birindən ayıran şırımlı (Cəlilabad); - *Küz çəkeydiñ kö:şənniglərde.*

KÜZDƏX' (Qazax) - payız otlağı. - *Ə:*, *İmrənin sürüsü kedif küzdəyi basdı.*

KÜZDÜX' (Füzuli) - payızlıq. - *Kuzdəy arpasıdı.*

KÜZƏ (Qazax, Ordubad) - kiçik saxsı sənək. - *Dünən bizim küzə düşdü sindi* (Qazax).

KÜZƏM (Bakı, Füzuli, Kürdəmir, Sabirabad) - payızda qırıldan yun.

KÜZGƏL (Cənubi Azərbaycan) - kərpic qəlibi. - *Küzgəl çox balacadı.*

KÜZLƏMƏK (Şamaxı) - əkin sahəsini müəyyən hissələrə bölmək. - *Yeri qabaxca küzlə, sonra toxum səp.*

KÜZMƏK I (Qəbələ, Mingəçevir) - peyin tullamaq üçün tövlənin divarından açılmış deşik. - *Firidun kürütüyü peyini tez-tez küzməkdən bayra atrdı* (Qəbələ).

KÜZMƏK II (Oğuz) - körpə quzu və ya buzov üçün tövləde düzəldilmiş xüsusi yer. - *To:lada buzoydan ötəri küzmək kəsillər.*

KÜZRÜ (Quba) - xırda balıq. - *Əhməd küzrülərdən gətirdi.*

KÜZÜ (Əli Bayramlı, Gədəbəy, Qazax) - quzu saxlanılan yer. - *Payız öynü quzuları küzüyə salerix* (Gədəbəy).

Q

QABAĞ (Dərbənd) - alın. -

Qabağıma dəgdi das.

QABAĞARDAN (Bakı) - qalayçı.

- *Qabağardan qazannarı yaxçı ağardıb; - Qabağardannarın sesi küçəni basıb.*

QABAX (Zaqatala) - *bax qabağ.*

QABAXLIX (Zaqatala) - alınlıq, qadınların alınlarına bağladıqları bəzək eşyası.

QABALAX (Füzuli) - cücerti.

QABALAXLAMAX (Füzuli) -

cücermək. - *Toxum qabalaxlıyır, onnan so:ra yiğilir qola, bir qarış qol sürürlər çiçəkliyir.*

QABAR (Balakən) - yoğun qarğı, qamış. - *Birqadir cama:ti qabar qırmağa apardı.*

QABÇAĞ (Kürdəmir, Salyan, Yardımlı) - su qabı, su içilən qab. - *Get bir qabqağ su gəti, içim* (Salyan).

QABƏLƏ (Dərbənd) - alma növü adı. - *Qabələ istikana uxşar almadu də.*

QABĞARMAX (Oğuz) - qablaşdırmaq, yerləşdirmək.

QABIRĞA (Cəbrayıł, Qax, Ucar) - 1. çağ (arabada) (Cəbrayıł). - *Qabırğaları sindimə; 2. kirəmit düzmək üçün evin üstünə üfüqi qoyulan taxta, ağaç* (Qax, Ucar). - *Oturacax evin qabırğası vurulup bugün* (Qax); - *Qabırğa şam ağacının da olur* (Ucar).

QABIRĞALAMAX (Göyçay, Ucar) - evin üstünə qabırğası (*bax qabırğası* 2-ci mə'na) düzmək, vurmaq. - *Ussalar damı qabırğaladı* (Ucar).

QABQIRAN (Quba, Yerevan) - lalə. - *Qabqiranı dəriv əvə gətirməzdər* (Yerevan).

QABLA (Bakı) - kal əncir. - *Xəzri*

ağacın qablalarını səlt tökdi yera.

QABLAMAQAZAN (Bakı, Yerevan) - qapaqlı böyük qazan.

- *Qablamaqazan çox böög olur, özi də mö:kəm olur* (Bakı); - *Qablamaqazanda puloy pişirəllər* (Yerevan).

QABLANMAG (Bakı) - bərk yixılmaq, üzü üstə yixılmaq.

QABLI (Füzuli) - xörək adı. - *Əti doğruyursan, noxut tökürsən, öz vamina pişirirsən, bia qablı deyilir.*

QABLIX (Culfa, Yerevan) - 1. qın (Yerevan). - *Atam öz ülgücünə qablix tix'di; 2. iynə sancılan yastıqça* (Culfa). - *Qablığın ısdıñə iynə sancrix.*

QABSINDIRAN (Bakı) - lalə.

QABUÇ (Zaqatala) - bağlama. - *Ay bala, dur qabuçunu bura gəti görüm, içində sap varmı?*

QAC (Göyçay, İmişli, Qax, Sabirabad, Şəki, Zaqatala) - *bax qaj I. - Qajın suyunu kes* (Zaqatala).

QACAX (Naxçıvan, Zəngilan) - 1. qarğıdalı qıçası (Naxçıvan); 2. qurumuş pambıq qozasının qırıntıları (Zəngilan). - *Yaveynan pambi: sirkəliyin, qacağı tökülsün yere.*

QACA-QUCA (Bakı) - çalaçuxur. - *Bu şo:fır afdo:mili lap qaca-quca yolnan sürür;* - *Mən bilirom qaca-quceynan gedmeg şo:fırçun çetindü.*

QACAL (Meğri) - yaylaq, meşə etrafında otlaq yer. - Heyvandarrar diyərdi: "Xirdabəş heyvanın canı yayda qacal, payızda meşədi".

QACAR I (Berdə) - *bax qajir.* - *Qacar uçub gəldi.*

QACAR II (Qax, Zaqatala) - tərs,

inadkar. - *Əşı, sen nə yaman qacar adamıymışsen!?* (Qax).

QACAR III (Zaqatala) - özül. - *Həsən bütün öyün qacarını qoyuf, hora gedirəm.*

Qac gəlməg (Bakı) - düşmən olmaq, zidd olmaq. - *Bir fikirrəs gör, u məniyən nösüt qac gəlir.* **Qac çıxmaq** (Xaçmaz) - zidd çıxmaq. - *Kişi o qədər özünü itirmişdi ki, una lap qac çıxmışdı.* - **Qac ulmaq** (Xaçmaz, Quba) - düşmən olmaq. - *Tapdıq məniyən yaman qac ulub* (Xaçmaz).

QACIMAĞ (Biləsuvar, Yardımlı) - qic olmaq.

QA:CIMAX (Şəki, Zəngilan) - *bax qacimağ.* - *Əyağım qa:cımışdı, ovдум, düzəldi* (Şəki); - *Saqçıqmı qac:cılıb* (Zəngilan).

QACIN (Şəki) - çardağın kənarlarındakı açıq yer. - *Öyün qacınına gurun ot tuxiyirix;* - *Bizim öylərin hamisində olar qacin.*

QACİR (Qax, Zaqatala) - *bax qacar I.* - *Cəmdəyi qacır yedi* (Zaqatala).

QACQAC (Zaqatala) - sağsağan.

QAÇAĞADURMA (Çəmbərək) - uşaq oyunu adı.

QAÇAQ-QAÇAQ (Şuşa) - uşaq oyunu adı.

QAÇARABUXUR (Qax) - hərəkətdə, fəaliyyətdə, çalışmaqda olan. - *Axşamacan oyan-buyana qaçarabuxurdu.*

QAÇARĞA: QAÇARĞA SAL-MAX (Şahbuz) - qaçqın salmaq. - *Söynin qardaşı mə:m atamı bi kətdən qaçarğı saldı.*

QAÇI (Cəbrayıllı) - arabanın bir hissəsi. - *Gözdə ki, arabanın qaçısı sinmasın!*

QAÇIRĞA (Zaqatala) - ling.

QAÇIRTMAX (Şəki) - söndürmək (ışığı, ocağı).

QAÇQAYARA (İmişli) - heyvanlarda yara adı.

QAÇ-YORT (Cəlilabad) - qaçaraq, qaça-qaça. - *Tələsirdim, qaç-yort*

gəldim.

QADA I (Şəki, Zaqatala) - qardaş..

QADA II (Qax) - aşiq <sümük>.

QADAĞ (Əli Bayramlı, Kürdəmir, Sabirabad, Salyan, Cəlilabad) - mix.

- *Qadağı taxdiya vurdım* (Salyan).

QADAĞLAMAĞ (Biləsuvar, Cəlilabad) - mixlamaq. - *Taxdanı qadağladılar* (Biləsuvar); - *Usdıl siney, onu qadağla* (Cəlilabad).

QADAX I (Balakən, Gədəbəy, Mingəçevir, Oğuz, Zaqatala) - *bax qadağ.* - *İri qadax yaxşıdı yerə vurmağa* (Gədəbəy).

QADAX II (Şəki) - dəmir yamaq (təknə və ya tabağın çatlamış yerinə vurmaq üçün). - *Sorus gör, tabağ'a qadax sala bilər?*

QADAXLAMAX (Oğuz) - *bax qadağlamağ.*

QADAMA (Kürdəmir) - muncuq. - *Qızın boynundakı qadama gənnən göründü.*

QADAMAĞ (Kürdəmir) - sıxışdırmaq.

QADAMAX (Qax) - *bax qada-mağ.*

QADASARI (Zaqatala) - saxsı qab (süd sağımaq üçün).

QADAY (Dərbənd) - körpə keçi. - *Büz taza doğulan keçi baləsinə qaday diyədög.*

QADI (Borçalı, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - lovğa.

QADI-QADI: QADI-QADI DANIŞMAX (Ağbaba, Gədəbəy, Şəmkir) - lovğa-lovğa, böyük-böyük danışmaq. - *Qadi-qadi danışmax se: η peşəη döymü!?* (Gədəbəy); - *Elə qadi-qadi damışır ki, elə bilirsən əkə kişidi* (Şəmkir); - *Ə:, nə qadi-qadi danışırsan!?* (Ağbaba).

QADIZ: QADIZ OLMAX (Məğri) - yorulmaq. - *Qapının ağzında qadız oldux, haçannan-haçana apardılar xanın yanına.*

QAF I (Dərbənd) - mağara. -

Qafda yazda da qar qaladu.

QAF II (Oğuz) - alaq otu. - *Qara mal qafı yaxşıyı yiyir.*

QAFÇAĞ (Göyçay, Zərdab) - *bax qabçağ.* - *Mənə bir qafçağ su ver* (Zərdab).

QAFÇAĞA (Şemkir) - qayalıq. - *Görən, hası qafçağadadı!?*

QAFÇAX (Mingəçevir) - *bax qabçağ.*

QAFÇARDAĞI (Cəbrayıł) - qab-qacaq qoyulan yer. - *Mən taxtadan bir qafçardağı bağlatmağ işdiyirəm.*

QAFÇIĞA (Tovuz) - *bax qafçağa.*

QAFDIRMA (Şemkir) - meyve ağacının budaqları altına vurulan direk. - *Qafdirma vurullar ki, çox meyvə gətimiş uğac simmasın.*

QAFXANA (Ordubad) - mətbəx. - *Qafxananın işığı otağa yaxşı tüşür.*

QAFIN (Dərbənd, Xaçmaz, Quba) - yavanlıq. - *Çörək yeməyə qafin varmı?* (Xaçmaz).

QAFQAN (Ağbaba) - saç. - *Niyə qafqanını daramırsaŋ!?*

QAFLAM (Oğuz) - bel ilə götürülmüş otlu torpaq, çim.

QAFSAMAX I (Mingəçevir, Şəki, Şemkir) - zəbt etmək. - *Yerrərin hamisini qafsamışdilar* (Şemkir); - *Bö:x' qolçomaxlar hər seyi qafsi:llərdi ki, bu mə:mdi* (Şəki).

QAFSAMAX II (Ağbaba) - örtmək.

QAFUN (Xaçmaz, Xudat, Quba) - *bax qafin.* <>**Qafun eləmağ** (Xaçmaz, Quba) - yavanlıq hazırlamaq. - *Hindi qafun boldu, hər gün cüregimizi qafunla yiyeđuğ* (Quba).

QAFUN-QARA (Xaçmaz, İsləm Yılli, Quba) - duru xörək. - *A:rif, anan qafun-qara pişirib, səni gözdiyir* (İsləm Yılli).

QAĞ I (Zaqatala) - yarpaq (qarğıdalı qıcasında).

QAĞ II (Qarakilsə) - qığılçım.

QAĞALA (Şəki) - balaca saxsı qab. - *Qağala:n içində duz var.*

QAĞALA çalmax (Tərtər) - qaqqıldamaq. - *Tö:üx əzzəl qağala çalır, so nra yumurtduyur.*

QAĞAN (Lənkəran, Meğri) - 1. iğid (Meğri); 2. qüvvəti (Lənkəran). - *Qardaş, o day qağandi, adam-madam saymur.*

QAĞANAX: QAĞANAX ÇALMAX (Bərdə) - qaqqıldamaq. - *Tö:üx yumurta gətiրəndə qağanax çalır.*

QAĞAZDAMMAX (Qarakilsə, Mingəçevir) - lovğalanmaq. - *Nə qağazdanırsan, a bala, Şixi:n oğlusan da!* (Qarakilsə).

QAĞAZ-QAĞAZ: QAĞAZ-QAĞAZ YERİMƏK (Mingəçevir) - lovğa-lovğa yerimək.

QAĞDAN (Bakı, Kürdəmir, Salyan) - çox qurumuş ot. - *Mığanda payız vaxdı qağdan çox olır* (Salyan).

QAĞLA (Xaçmaz, Xudat, Quba, Qusar) - *bax qağala.* - *Gid qağlaya bax, gür unda su var, ya yux* (Quba).

QAĞMƏNİ (Salyan) - aciz, əfəl. - *Vəli qağməni adamdı.*

QAHAL (Zəngilan) - *bax qaxal.* - *Heyvannarı gəti, sal qahala;* - *Yaqub inəyi qahalda bağladı.*

QAHMADAR (Böyük Qarakilsə) - tərəfdar.

QAHMAR: QAHMAR CİXMAX (Qazax, Şemkir, Tovuz) - tərəfdar çıxməq. - *Sən kimə qahmar çıxersən?* (Qazax); - *Bu dəfə də ona qahmar çıxdılar* (Tovuz).

QAXAL (Zəngilan) - qaramalı saxlamaq üçün çubuqdan götürülmüş yer.

QAXAR-QUXARRIX (Çəmbərək) - qıtlıq. - *Həmişə yaz qaxar-quxarrıq olur, təzə çıxmamış.*

QAXDAĞAN (Başkeçid) - *bax qartdağan.*

QAXMA (Biləsuvar) - odun

qəlpəsi. - *Ay üşaqlar, gedin o qaxmaları yiğin.*

QAXNA (Zəngilan) - kiçik ot təyasi. - *Üç-dört qaxna otum var.*

QAJ I (Bərdə, Borçalı, Gədəbəy, İmişli, Qazax, Mingəçevir, Şəki, Şəmkir, Şuşa, Tovuz) - kiçik arx. - *Get gör, a; z, qajdan suələrmi?* (Borçalı); - *Bizim qaj çoxdandır ki, burdan axır* (Qazax); - *O qajdan bir ledara su doldurun* (Gədəbəy); - *Bosdana qaj çəx'mişəm* (Bərdə).

QAJ II (Oğuz) - əkilmiş sahədə şirimplar arasında qalmış xam yer, şumlanmamış yer.

QAJAL (Oğuz) - yabani bitki adı. - *Qajal nəziy olur, qirmizi olur.*

QAJDAMA (Kəlbəcər) - yabani bitki adı.

QAJDAMAX I (Beyləqan, İmişli) - belləmək. - *Sabir sahəni qajdadi* (Beyləqan); - *Bı bağı qajda vaxdun olanda* (İmişli).

QAJDAMAX II (Şuşa, Zəngilan) - dilimləmək. - *A;z, yemişi qajda, ver bura* (Şuşa); - *Xiyarı qajda, yiğ qaba* (Zəngilan).

QAJƏYRİ (Qazax) - yeyilən yabani bitki adı.

QAJIMAX I (Qazax) - əyilmək. - *Öyüñ orta kərəni qajiyif.*

QAJIMAX II (Tovuz) - höcətleşmək. - *Ə;, nə qajiyursaŋ, gərəx' sən deyən ola?*

QAJIR (Gədəbəy) - ariq. - *Qajır uşaxdı Dursumun oğlu.*

QAJIRĞA: QAJIRĞA ELƏMƏX' (Çəmbərək, Karvansaray). - adət etmək, vərdiş etmək. - *Oruc qajırğá eliyif, deyin, hər gün tezdən durur* (Karvansaray).

QAJİR (Oğuz) - quzğun. - *Qajır et yi;r.*

QAJ-QAJ (Şuşa) - dilim-dilim. - *Yemişi, çörəi, almanı qaj-qaj kəsirix'.*

QAJMILLAMMAX (Gədəbəy) - höcətleşmək. - *Qajmillanıf kimə ney-ləjəx'siŋ!*

QAJMİR (Şəmkir) - *bax qajır.* - *Mən qajmir adamam.*

QAKU (Quba) - boynu tüksüz toyuq. - *Bizim qaku cinsinnən to:ğlarımız var.*

QAQA (Oğuz, Zaqtala) - qoza. - *Ağacdan düşən qaqqanı donuz yidi* (Zaqtala); - *Palidin iri-iri qaqqaları olur* (Oğuz).

QAQAC (Zaqtala) - ağacdələn.

QAQAL (Qax) - *bax qaqa.*

QAQALEY (Zaqtala) - sacda bişirilmiş qarğıdalı çörəyi. - *Anam qaqqaley bişirdi.*

QAQQA (Ağcabədi, Kəlbəcər, Ucar) - hər növ şirniyyat (və ya meyvə) (uşaq leksikonunda). - *Ay qız, gə sâ: qaqqə vereyim* (Kəlbəcər); - *Gə sənə qaqqə verim* (Ucar).

QAQQABILLƏ (Ucar) - *bax qaqqə.* - *Gə sənə qaqqə-billə verim.*

QAQQILIMGÖZƏLPENDİR (İmişli) - uşaq oyunu adı.

QAQQO: (Lənkəran) - qağayı. - *Də:zin üsdünnən qaqqo:lar uçur.*

QAQUŞXARƏK (Dərbənd) - quş adı. - *Qaquşxarək payız uldi, buralarda ular.*

QALA (Salyan) - böyük səhəng. - *Qalani su:nan doldırıb quyya salıruğ ki, sui sərin olsın.*

QALABAŞMAĞI (Culfa, Şahbuz) - qadın ayaqqabısı. - *Həməşə arvatdar qalabaşmağı ge:rdilər* (Şahbuz).

QALABƏYİ (Borçalı) - dağa köçən camaatın kənddə qalan şeylərinin gözetçisi. - *Qalabəyi köçəri yaylağa köçərkən kətdə qaro:ul çəkerdi, kətdə galərdi.*

QALACƏ (Füzuli) - kaha. - *Bini qovdı saldı bir galaçıya.*

QALAG (Dərbənd, Göyçay, Xaçmaz, Quba, Qusar, Ucar) 1. belin ağac hissəsi (Göyçay, Ucar); 2. bişirilərkən çörək çevirmək üçün taxta alet (Dərbənd, Xaçmaz, Quba, Qusar) - *Kürədə çüreg pişirəndə uni qalağnan çevirellər*

(Dərbənd).

QALAĞAN I (Bakı, Xaçmaz, Xudat) - bitki adı. - *heyvannar qalağanı yi:rdilər* (Bakı); - *O təpədə qalağan çıxdu* (Xudat).

QALAĞAN II (Balakən, Şəki) - tənbəl. - *Nə qalağan adamsan!?* (Balakən); - *Qalağan adam olmaz bizzərdə* (Şəki).

QALAX (Bərdə, Qax, Mingəçevir, Oğuz, Şəki) - 1. belin ağac hissəsi (Şəki). - *Belin qalağı sıñtdı*; 2. topqalağ oyununda top vurmaq üçün ağaç (Qax, Oğuz).

QALAXLAMAX (Zəngilan) - qabı ağızınadək doldurmaq. - *Qavlamamı biğdeynan qalaxla, götür gə, qavırqa qavirax.*

QALAKEŞ (İmişli) - uşaq oyunu adı.

QALAQURMA (Quba, Şəki) - uşaq oyunu adı (qozla oynayırlar).

QALAMMAX (Hamamlı) - sevinmək.

QALAS (Qax) - qoyun qığı. - *Sizin sütdən qalaş çıxiy.*

QALASƏK (Salyan) - *bax qalakesh.*

QALASMAX (Oğuz) - uşaq oyunu adı.

QALAVAZDAMAX (Tovuz) - atmaq, tullamaq. - *Götü qalavazda getsin o:ana.*

QALAVEYLAMAX (Qazax) - *bax qalavazdamax.*

QALDAL (Qax) - sərnici. - *Qaldala süt yiğirix.*

QALĞA (Bərdə, Dərbənd, Göyçay, Kürdəmir, Oğuz, Şamaxı, Ucar) - *bax qağala. Qalğaya bəhməz yiğirix, şor yiğirix, tutma yiğirix, sarı yağ yiğirix* (Ucar); - *Pitini qalğada bışirillər* (Şamaxı). <>*Qalğa qoymağ* - küpə qoymaqla (soyuqdəymədə). - *So:ux də:ndə qalğa qoyarix* (Bərdə).

QALXANNAMAX (Cəbrayıl) - yiylənənmək. - *Biların hamisin qalxan-*

namısan, bəs bizə nə qalif!?

QALIB (Ordubad) - arı səbəti. - *Arı qalibda yaxşı bəslənir.*

QALIN (Cəbrayıl, Qarakilsə, Naxçıvan, Yerevan, Zəngilan, Zərdab) - sadca bışirilən çörək. - *Nənə, çörək pişirəndə mə: qalin sal* (Cəbrayıl).

QALINÇA (Füzuli, Tovuz) - sıriqlı.

QALINNIX (Ağcabədi) - six kolluq, qamışlıq. - *Mən o qalinnığa girəmmərəm.*

QALIYA (Mingəçevir) - yumurta ilə göyərtidən bışırılmış yemek.

QALMIX (Meğri) - sırtıq. - *Bu Xə:l kimi qalmix gədə heş yerdə yoxdu.*

QALT (Qax) - kələf. - *Bir qalt ip vər.*

QALTAN (Qazax, Qax, Tovuz, Zaqatala) - qurumuş palçıq. - *Size:ləndə qaltan ayağımı qirdi, töx'dü* (Qazax); - *Habura qaltandi, bura çəltiy əkmey olmaz* (Qax).

QALTANQAZ (Qazax, Ucar) - bərk yer.

QALYANGÜLÜ (Basarkeçər) - yabani bitki adı. - *Qalyangülüünün üsde qanqırmızı güllər olur.*

QAM (Qax) - 1. daxma; 2. hin.

QAMAC (Qax) - köhnəlmış şey. - *Habı qamacdarı tullasana.* <>**Qamaca qalmax** (Zaqatala) - sovxaya qalmax. - *Sənin paltarların qamaca qalsın.*

QAMALTI (Əli Bayramlı) - böyük bıçaq. - *Qamaltı biz di:rig böyük piçaga.*

QAMAŞMAX I (Cəbrayıl, Şamaxı) - ünsiyyət saxlamaq. - *Qız adamnan qamaşmir da* (Cəbrayıl); - Heç qo:umalarunnan qamaşırsa:n? (Şamaxı).

QAMAŞMAX II (Qarakilsə) - qorxmaq. - *Koroğlu heş vax qamaşmazmış.*

QAMBUR (Bolnisi) - buğda növü adı.

QAMQAX (Naxçıvan, Şərur) - *bax qamqalax II.*

QAMQALAX I (Kürdəmir) - məc. əhval. - *Qamqalağım yaman qarışib.*

QAMQALAX II (Basarkeçər, Cəbrayıl, Gədəbəy, Hamamlı, İmişli, Karvansaray, Kəlbəcər, Qarakilsə, Qazax, Ordubad, Şəmkir, Tovuz, Zəngilan) - odun qırıntıtı. - *Qamqalağ az galdi gözümü töx'sün* (Qazax); - *Ağacın qamqalaxlarını burya yiğinan göröm* (Gədəbəy).

QAMQALAXLAMAĞ (İmişli) - qəlpələmək, qamqalax (bax II) hazırlamaq. - *Ağacı niyə qamqalaxlıyif tökürsən bura!?*

QAMQALDAĞ (Xaçmaz) - boş (yüklemək). - *Arabiya ləmbəni* (bax 2-ci mə'na) *qamqaldağ yüksəlmişdi.*

QAMQAMLAŞMAĞ (Xaçmaz) - qocalmaq. - *Za:lm at o qədər yaşıyb ki, tamam qamqamlaşıb.*

QAMPALAY (Xaçmaz) - sırtıq. - *Qunşunun uğlu çux qampalay uşağdu.*

QAMUTPAÇA (Bakı) - eyriayaq.

QA:N (Qax) - yuxayayan. - *Qa:n xamırı yayan taxdadi;* - *Qa:ni ver, xamır yayım.*

QANAB (Zaqatala) - səbet. - *Qanabi mənə ver, qoz yığacam.*

QANAD (Balakən, Cəlilabad) - tərəf. - *Yolin bi qanadı kollığdı* (Cəlilabad).

QAÑAX (Borçaltı, Gədəbəy, Qazax, Şəmkir) - qozun, findığın yaşıl qabığı; narın qabığı; qarğı - dalının büründüyü qabiq. - *Cö:üz hələ qañaxdan çıxmışif* (Borçaltı); - *Nar qañağınnan, cö:üz qañağınnan ip boyuyurux* (Şəmkir); - *Qarğıdalının qañagini mal ye:ir, yeməli olur* (Gədəbəy).

QAÑAXLAMAX (Kəlbəcər) - qozu, findığı yaşıl qabığından çıxartmaq. - *Qozu qañaxlı:rix, soralıxdan qurudurux.*

QAÑARILMAX (İmişli) - çevrilmək, dönmək. - *Bu qañarıldı, əyildi*

aşa:

QANATMA (Naxçıvan) - bax **qaynatma.** - *Qanatma qara irəngində saqqızdı.*

QANCALAĞ: QANÇALAĞI QARIŞMAĞ (Kürdəmir) - hali xarablaşmaq. - *Gülsümün qancalağı qarışıb.*

QANCALMAX (Ağbaba, Çembərək, Karvansaray, Tovuz, Zəngilan) - ariqlayıb taqətdən düşmək. - *İnək qancalıb ölürdü, nənəm ona baxdı, qulluğ elədi, indi maral kimin olub* (Ağbaba).

QANCIBAĞI (Qazax) - yəhərin qasındakı nazik qayışlar. - *Yəhərin dalında qancibağı olır, o:a həybədənzaddan bağllalar.*

QANIĞA (Borçaltı, İmişli, Kürdəmir, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - yəhərin qasındakı nazik qayışlar. - *Kəhər atın ciğası, qırıldı qancığası* (Qazax); - *Xurcunu qancığınan atın belinə bağla;* - *Yəhərin qancığasını kəsiflər* (Tovuz).

QANCIXMAX (Tovuz) - qabarmaq. - *İlanın quyrugunu basanda üsdümə elə qancıxdı ki, etim cimildəşdi.*

QANCIRĞA (Gədəbəy) - bax **qancığa.** - *Qancırğasız yə:r olmaz.*

QANCOĞA (Zaqatala) - bax **qancığa.**

QANÇAĞ (Şərur) - talaşa.

QANÇİR: QANÇİR OLMAX (Mingəçevir, Şəmkir) - sətəlcəm olmaq. - *Atımız qançır oluf* (Şəmkir).

QANÇURA (Oğuz) - qoyunlarda olan xəstelik adı.

QANÇURLAMAĞ (Dərbənd, Xaçmaz) - sətəlcəm olmaq. - *Məhəmməd kişi soyuğdan qançurlıyib* (Dərbənd); - *Qiş günü suvuğda qalub qançurlıyərsən!* (Xaçmaz).

QANDA I (Quba, Dərbənd, Xaçmaz) - qoca camış. - *Qanda dai <daha> xeyir vermiyədü, satacağam* (Dərbənd).

QANDA II (Balakən, Qax) - qıسابolu. - *Mən qanda Əlinin naxırının arxasınca kəndə çatdım.*

QANDA III (Dəvəçi) - harada. - *Qaşların qandadır, qanda? Kipriklərin durub sanda; Mən harada, saray handa?; Dinmə, gözəl xanım, dinmə!*

QANDAT (Meğri) - carçı. - *Qandat gəldi ki, dur gedəx!*

QANĞUR (Qax) - böyük öküz.

QANIX (Basarkeçər, İmişli, Kürdəmir, Qazax, Mingəçevir, Şəmkir, Tovuz, Ucar) - qana həris, qana susamış. - *Oların bir qanix iti var, özüñü yözdə ha! (Şəmkir); Bu qanix iti niyə saxleyirsañ qapıñda!? (İmişli); - Qanix adam hər cür pis işdər görər (Ucar).*

QANIXMAX (Basarkeçər, Gədəbəy, Qazax) - qana susamaq. - *Məmmədin iti qanixif (Basarkeçər); - Bu, de:llər gənə yaman qanixif (Qazax); - Ət, çox yidiyinə yaman qanixif firmənin itdəri (Gədəbəy).*

QAÑIRMA (Qazax, Şəmkir, Tovuz) - ana arxdan ayrılan qol, kiçik arx. - *Qañırmadan qaj ayrılırlar (Qazax); - Ana arxdan ayrılanda balaja arxa qañırma de:ərix' (Şəmkir).*

QAÑIRMAX (Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - burmaq. - *Meytixan qoyunun arsalasını qañırdı qırdı (Qazax); - Qolumu qañırma, ağıre:y (Gədəbəy).*

QAÑIRTAXLAMAX (Çəmbərək) - burmaq. - *İsmeyil onun qolun qañırtaxladı.*

QANQA I (Dərbənd) - yuxayayan. - *Hey qız, qanqamı gəti.*

QANQA II (Culfa) - kələf. - *Bir yumaxda uniki-umbez qanq o:lur.*

QAN:QANA TÜŞMƏX' (Qazax) - sətəlcəm olmaq. - *Qoyun qana tüşüs, gərək onnan qan alasañ, o heyvan qultara.*

QANQAZ (Dərbənd) - palçıqda gəzmək üçün xüsusi ayaq ağacı. - *Qanqazsız palçıqdan gitmağa çetindi.*

QAÑQAZ (Gədəbəy) - otsuz (yer). - *Qañqaz yerdi, olarda otmu var!?*

QANQIXDIRMAĞ (Şamaxı) - hövsələdən çıxarmaq. - *Bu:şağı məyi qanqixdirib.*

QAÑQIMAX (Xanlar) - tərslik etmək. - *Ə:, qardaşoğlu, adam başqasını da eşidər, elə qanqiyif durufsañ.*

QANQIRMAX (Yerevan) - *bax qañarılmak.*

QANQ:QANQ OLMAQ (Salyan) - çəşib qalmaq. - *Oqqədər işim var ki, yap qanq olmuşam.*

QANQURT (Meğri) - əmək iqtidarı olmayan. - *Əhmədəli bir bülüx' qanqurdın öfdəsinən həmin ki gəley.*

QAÑRILMAX (Qazax, Tovuz) - *bax qañarılmak.* - *Çiyninnən qañırıldı baxdı (Qazax).*

QANŞAR (Qazax) - qapan, böyük terəzi.

QANTARMAX (Şəki) - burmaq. - *Qolumu elə qantardi, az qala simmişdi.*

QANZA (Zaqatala) - turş qatıq.

QAÑZAX (Gədəbəy) - *bax qañax.* - *Camışın arası qañzaxdan sazdı yaman.*

QAPAX I (Şamaxı) - *bax qapay.*

QAPAX II (Tovuz) - *bax qapalax.*

QAPAXLI I (Qazax, Şəmkir) - qapaqlı qazan. - *Çovan de:r ki, bir yekə qapaxlı gəti (Qazax); - Qapaxlıda süd var, isdi:rsəñ, onnan iç (Şəmkir).*

QAPAXLI II (Borçalı) - tüfənk növü. - *Qapaxlıyan adam da vurmağ olardı, quş da vurmağ olardı.*

QAPALAX (Ucar, Zəngilan) - qarğı və ya qamışdan hörülmüş qapı. - *To:lanın qapalağın qoy, tez gəl (Ucar); - Qapalağı bağla, qoyunnar qahaldan çıxmasın (Zəngilan).*

QAPANA (Zaqatala) - körpəni beişiyə bağlamaq üçün bağ.

QAPAY (Mingəçevir) - buynuzsuz (keçi, qoç)

QAPBA (Kürdəmir, Quba) - dibdən (biçmək). - *Buğdanı lap qapba*

biçib bu (Quba).

QAPBAX (Qax) - qoltuq cibi. - *Qapbağının pul çıxdı.*

QAPBA-QAPBA (Mingəçevir) - uşaq oyunu adı.

QAPÇAĞ I (Cəlilabad, Göyçay, Saatlı, Sabirabad, Salyan) - *bax qabçağ*. - *Apar ona bir qapçağ su ver* (Göyçay); - *Leyla, mənə bi qapçağ su gəti* (Cəlilabad).

QAPÇAĞ II (Salyan) - pambıq qozası. - *Pammiğ qapçağıın içində: tur.*

QAPÇAX (Ucar) - iynə-sap qabı. - *Iynəni qapçağa qoy,itməsin.*

QAPI I (Ucar, Yevlax) - həyət. - *Uşaxlar qapıda oynu:llar* (Yevlax); - *Bizim qapıda yaxşı heyva ağajdarı var* (Ucar).

QAPI II (Ordubad) - üstüəçiq eyvan. - *Nərgiz, qapiya palas sal oturax.*

QAPIBASMASI (Basarkeçər, Qazax) - gəlin aparılarkən qapını bağlayıb alınan pul. - *Yengə dedi kin, qapıbasmasını verməsən gəlini qoymuyajam aparasañ* (Basarkeçər); - *Qapıbasması ver, gəlini verəx'* (Qazax).

QAPIBAŞI (Ağcabədi) - qapının üstünə qoyulan ağaç. - *Qapıbaşı barını saxlamaxdan ötəridi.*

QAPIDALI (Ucar) - açılmamaq üçün qapının dalına (icəridən) keçirilən ağaç və ya dəmir. - *Qapidali çox vaxdı ağaşdan olur.*

QAPIDAN (Meğri) - sırtıq. - *Onun qızı bir qapidan qızdı.*

QAPIGƏLMƏSİ (Mingəçevir) - gəlin aparılarkən qapını bağlayıb alınan pul.

QAPILIX (İmişli, Qazax, Tovuz) - keçə və ya ipdən toxunma qapı (alaçıqda). - *Qapılıx dəyənin ağzını örtməy üçündü* (Qazax); - *Alaçıqda qapı olmaz, qapılıx olardı yunnan* (İmişli).

QAPIŞMA (Göyçay) - deyişmə (aşıqlarda).

QAPİŞMAĞ (Ağsu, Göyçay, Kürdəmir, Quba, Lənkəran, Masallı,

Sabirabad, Salyan). - güləşmək. - *Uşaxlar bir-birinən qapışollar* (Göyçay); - *Dur gür, ay Murad, uşaqlar urda nüş qapışollar* (Quba); - *Gör, nə qapışollar!* (Lənkəran); - *Uşaglar qıraqda qapışır* (Salyan).

QAPISMƏG (Cəlilabad) - *bax qapışmağ*. - *Uşaglar qapışey.*

QAPQARAQAZAN (Bərdə) - uşaq oyunu adı.

QAPLA (Meğri) - güclü. - *Qapumda qapla qatırıım var mənim.*

QAPSAĞ (Quba) - çubuqdan hörülümiş qapı. - *Bağın qapsağı açıqdu, gid uni bağla.*

QAPSAMAX (Göyçay) - bağlamaq. - *Qabin ağzını qapsa.*

QAPUC (Zaqatala) - bağlama, düyünçə. - *Qapucu yolda qoyup gəlmisəm.*

QAPUT (Yerevan) - çöl quşu adı.

QARA I (Bakı, İsmayılli, Kürdəmir, Mingəçevir, Şamaxı) - xuruş (plovda). - *Aşın qarasının da qoy özünçün, utanma, öz öyündü* (Bakı).

QARA II (Mingəçevir) - adam-başına bölmüş torpaq sahəsi.

QARA III (Zəngilan) - 12 dərz (taxıl). - *Irəcəb bugün iki qara biçmişdi.*

QARA IV (İsmayılli, Ucar) - mürekkeb. - *Qaram qutarif, pul ver, uşaq alsın* (Ucar).

QARAB (Balakən) - kəndin kənarında qoyunlar üçün tikilmiş daş bina. - *Getdim qaraba, çopan qoyunnarı aparmışdı çölə.*

QARABATDAĞ I (Bakı) - qara-qabaq. - *Qarabatdağ adəmin üzü gülməz.*

QARABATDAĞ II (Şərur) - boyunbağı.

QARABILLƏ (Mingəçevir) - yabanı bitki adı.

QARABURUN (Qazax) - ucdan-tutma. - *Camahati qaraburun isyahiya alajaxalar.*

QARACA (Basarkeçər) - xəstəlik adı (malin dilində). - *Qaraca malin*

dilindo:lur, dil xəstəliyidi.

QARACADİL (Basarkeçər) - xəstəlik adı (malin dilinde). <>Qaracadıl olmax - xəstələnmək, malin dilində olan xəstəliyə tutulmaq. - *Vəli kişi nin inəyi qaracadıl olmuşdu.*

QARACALARI (Sabirabad) - məsələn. - *Qaracalari, bu kəndi sən yaxşı tənyirsən.*

QARACARUF (Gədəbəy) - çaxmaq daşı.

QARAÇI (Bakı, Basarkeçər, Gədəbəy, Qazax) - xəsis. - *Güli yaman qaraçı adamdu* (Bakı); - *Qaraçı adammış Məsdan kişi, eləjənə quru rə:riş vərmış arada* (Gədəbəy); - *O çox qaraçı adamdı, bir adam onnan xeyir görmüyüt* (Basarkeçər).

QARAÇIXAR (Ucar) - aşağı keyfiyyətli barama. - *Qaraçixarı barama məntəqəsində çox ucuz alıllar.*

QARAÇİŞ (Gəncə, Qazax) - *bax qaradış.* - *Qaraçış beş yaşında olur erkək qoyun* (Qazax).

QARAÇOLU (Culfa) - kol.

QARAÇÖLGƏT (Kürdəmir) - yabanı bitki adı.

QARAÇÖP (Basarkeçər, Cəbrayıł, Cəlilabad, Gədəbəy, Göycay, Xanlar, Qubadlı, Zəngilan) - dincə qoyulmuş əkin yeri. - *Löhran da de:yük, qaraçöp de:yük biz o yerə ki, ora boş qaley, əkilmey* (Cəlilabad). <>**Qaraçöp qalmax** (Basarkeçər) - dincə qalmaq. - *Mənim Əyriarxin altındakı yerim bul qaraçöp qalib.*

QARAÇÖRƏK (Ordubad, Şəki) - qara xəşxəş. - *Qaraçörəyi əphəyin üzünə vurallar* (Şəki).

QARAÇUXA (Ağcabədi, Bərdə, Borçalı, Kürdəmir, Tərtər) - bəxt, tale. <>**Qaraçuxası yatmax** - bəxti gətirməmək. **Qaraçuxası oyanmax** - bəxti gətirmək. - *Abbasəlinin qaraçuxası oyanıf* (Tərtər); - *Adamin qaraçuxası yatanda işi düz gətirmir* (Ucar).

QARADABAN (Cəbrayıł, Kürdə-

mir) - ugursuz.

QARADAM (Şəmkir, Tovuz) - daxma. - *Da: kətdə qaradam qalmayıf* (Şəmkir).

QARADAVAN (Qazax, Mingəçevir, Şəmkir) - *bax qaradaban.* - *Qaradavan adam ugursuz adama də:rix'* (Şəmkir).

QARADƏNƏ (Zəngilan) - yemisan. - *Qaradənə meşədə çoxdu.*

QARADİRİNƏ (Zəngilan) - həşərat adı. - *Qaradirina pambu:n düşmanıdi.*

QARADİŞ (Ağbaba, Basarkeçər, Beyləqan, Biləsuvar, Culfa, Füzuli, Kürdəmir, Qarakilsə, Ordubad, Şərur, Tərtər) - 3-dən yuxarı yaşı olan erkək qoyun. - *Qaradışın əti yağlı olur* (Tərtər); - *Erkək qismi dördə addiyanda olur qaradış* (Füzuli); - *Qalxoza xeyli qaradış var* (Ağbaba); - *Bizim sürüdəki qaradış yaman adam vurandı* (Biləsuvar).

QARADUVAG: QARADUVAG OLMAĞ (Bakı) - əri tərefindən rədd edilmək (qızın bəkarəti pozulmuş olduqda).

QARADUZ (Kürdəmir) - çox duzlu, şor. - *Əppəgi qaraduz eləmisən, yiməy olmur.*

QARAFATMA (Borçalı) - *bax qarapatma.* - *Qarafatma gejə cir-cir ötər.*

QARAGÖYNÜK (Cəlilabad) - azacıq yanmış, ütlümüş başaq.

QARAGÜNDƏĞARCIĞI (Qazax) - bədbəxt. - *Öldü atası, anası da naxoşdu, qaragündəğarcığı oldu elə yaxız.*

QARAGÜNNÜĞ (Bakı) - çox pis, keyfiyyətsiz. - *Əşı, bu ki lap qaragün-nügdü!*

QARAGÜNNÜX' (Qazax) - dar gün üçün saxlanmış hər növ şey.

QARAĞAYDI (Qazax) - nigarancılıq, narahatlıq. - *Qarağaydı canımı alıf, uşaxlar gəlif çıxmadi cöldən.*

QARAĞULUS (Şərur) - bugda növü adı. - *Qarağulus bugda düz qalxır.*

QARAHƏSİ (Füzuli) - xəmir xörək adı.

QARAXAN (Şəmkir) - qaramtil. - *Qaraxan kürə qoyunu kökəldiſən.*

QARAKEÇƏ (Ağcabədi) - köhnə keçə. - *Qarakeçə ev üsdiindo:lardı.*

QARAKƏRƏ (Kurdəmir) - milçək növü.

QARAKOLAVAD (Füzuli) - kolu qırılıb yandırılmış (yer). - *Kolu qırılıb yandırılmış yerə qarakolavad yer de:ilir.*

QARAKÜLƏX (Oğuz) - şərq küləyi.

QARAQAXÇA (Mingəçevir) - keyfiyyətsiz qoz.

QARAQANDIR (Cənubi Azərbaycan) - qara (adam).

QARAQAQQA (Zaqatala) - xarab qoz.

QARAQAŞIX (Kurdəmir) - dələmə. - Qoyunun qaraqaşığı da çox yiməlidü.

QARAQATMA (Mingəçevir) - mayasız xəmir.

QARAQAYIŞ I (Başkeçid, Borçalı, Qazax, Şəmkir, Tovuz). - kotana qoşulan üç cüt öküzün ikinci cütü. - *Qaraqayışa çantriağ öküz qoşallar* (Qazax); - *Qaraqayış yaxşı çəkir* (Şəmkir).

QARAQAYIŞ II (Borçalı, Qazax) - dözümlü, ağır işə tabğatıren. - *Urusdam çox qaraqayış adamdı* (Borçalı); - *Qaraqayış Hasan yorulmur heç* (Qazax).

QARAQAYIT (Mingəçevir) - tənbəllik.

QARAQAYTAN (Qazax) - qarabəniz və ince (qadın). - *Yaxşı qaraqaytan gəlindi Sineyvər.*

QARAQAYTAPMA (Göyçay, Qax) - dərman bitkisi adı.

QARAQAZAN (Berdə) - uşaq oyunu adı. - *Qaraqazan gejələr oynuyullar.*

QARAQICA (Qax) - gəndalaş.

QARAQINCIXMA:

QARAQINCIXMO:LMAX (Cəbrayıl,

Zəngilan) - qancır olmaq, göyərmək, qaralmaq. - *Ağaca nə tə:r dəydiſsə, alnim qaraqincixmo:ldu* (Zəngilan); - *Odun doğruyanda əlim qaraqincixmo:ldu* (Cəbrayıl).

QARAQULAĞ (Xaçmaz) - bayquş. - *Qaraqulağ xiyirə ulamaz.*

QARALAMAX I (Kurdəmir, Şamaxı) - fikirləşmək. - *Mən çox qaraladım, bir şey çıxmadi* (Şamaxı).

QARALAMAX II (Kurdəmir, Şamaxı) - gözlərini zilləmək. - *Uşag sə:i qarali:b* (Şamaxı).

QARALAMAX III (Berdə) - qaralmaq. - *Üzüm meyvə qaralyif.*

QARALAMAX IV (Berdə) - tikandan çəpər çəkmək. - *Məhləni qaralyıram ki, heyvan keşməsin.*

QARALAMAX V (Daşkəsen, Kurdəmir, Şamaxı) - adını haqq-nahaq pişliyə çəkmək, haqqında pis fikir yaratmaq. - *Hamısı məni qaraleyif* (Daşkəsen).

QARALAMMAX I (Qarakilsə) - qorxmaq. - *Mən meşədə qaralammıram.*

QARALAMMAX II (Çəmbərek) - *bax qaralamax I.* - *Əryən axşamnan yaman qaralanır.*

QARALDAN (Kurdəmir) - qaraqapaq (samovarda). - *Simavərin qaraldanını qoy.*

QARALMAX (Tərtər) - şübhələnmək. - *Mən sənnən qaralıram.*

QARALTI (Şəki) - xuruş (plovda). - *Aşın qaraltısı birez az oldu.*

QARAM (Qazax) - işə davamlı, dözümlü.

QARAMA (Cəbrayıl, Gəncə, Kurdəmir, Qazax, Qarakilsə, Şəmkir, Zəngilan) - palçıq, lehma. - *Yağış yağında qarama dizə çixer* (Qazax); - *Üsdüm qaramadı, belə heçə:na gedəm-mərəm* (Şəmkir).

QARAMAC (Oğuz) - ağacdan töklən şabalıd. - *Uşaxlar çoxlu qaramac topladılar.*

QARAMALIX (Gəncə, Zəngilan)

qaraşax: qaraşax olma

- bataqlıq. - *Bu qaramalıxdan keçmək mümkün dəyil* (Zəngilan).

QARAMANQAL (Şahbuz) - yabanı bitki adı.

QARAMAŞIN (Gence, Salyan) - yük vaqonu. - *Biz qaramaşınınna gəldix' şeylərin üsdündə* (Gence).

QARAMAT (Borçalı, Gədəbəy, Göyçay, Kürdəmir, Qazax, Qax, Salyan, Ucar) - 1. dərd, qəm, qüssə (Qax) - *Genə onun qaramatını çekirəm; 2. dərdli, qəmli, qüssəli* (Qazax, Salyan, Ucar) - *Əli lap qaramat adammış* (Qazax); - *Qaramat adam həməşə fikirri olar* (Salyan); - *Qaramat adamın işi düz gelməz* (Ucar). ◁**Qaramat basmax** (Gədəbəy) - dərd, qəm basmaq. - *Elə bil yazıçı qaramat basif.*

QARAMAZ (Bolnisi) - südlə qatığın qarışığından hazırlanmış sərirlədici içki.

QARAMƏT: QARAMƏT BASMAX (Qarakilsə) - qara basmaq. - *Uşaqtı qaramət basif.*

QARAMÖJƏX' (Şəmkir, Tovuz) - dozanqurdu. - *Qaramöjəx' peyinin içində: lur, onu da yumurulujur* (Tovuz).

QARANAL (Kürdəmir, Şamaxı) - nalsız. - *Qaranal heyvan uzax yola minilsə, dirnağları dağilar* (Şamaxı).

QARANAZ (İmişli) - su quşlarından birinin adı.

QARAPАÇA (Əli Bayramlı) - içi qırmızı qovun. - *Bizim yellərdə qarapaça çox yetişir.*

QARAPALAN (Ucar) - odluq (çırqaqda). - *Çırağın qarapalanı xarab oldu.*

QARAPAPAX (Bərdə, Gədəbəy, Gence, Tovuz) - xəstəlik adı (heyvanlarda və toyuqlarda). - *Qarapapax toxların pipiyini qaraldır, so:ra öldürür* (Gədəbəy); - *Bizim kəndin mallarında qarapapax yoxdu* (Gence).

QARAPATMA (Qax) - circirama.

QARAPİRƏN (Ucar) - yabanı bitki adı.

QARAPÜSƏX' (Qazax) - narın yağış. - *Dağda bir qarapüsəx' var, heç alaçixdan çıxmağ olmor.*

QARA:RXAC (Culfa) - qoyun yatağı.

QARASAĞRI (Qazax) - xəncərin qınına çəkilən dəri. - *Bu xəncərin qarasağısı çox gözəldi.*

QARASƏRMƏ (Naxçıvan) - üzüm növü adı. - *Bu il qarasərmə çoxdu.*

QARASIÇAX (Qazax) - *bax qarasızax.*

QARASIZAX (Qazax) - xəstəlik adı (qoyunlarda). - *Qoyuna qarasızax tüşüf.*

QARASO: (Oğuz, Şəki, Ucar) - 1. suvarılan yer (Oğuz, Ucar). - *Qaraso: yer yumşağı olur* (Oğuz); - *Qaraso: yerdə pambuğ ekilir* (Ucar); 2. ekin yeri adı (Şəki); - *Keşmişdə irəşbərdəx, qaraso:da taxıl ekərdix; 3. aran, düzəngah* (Oğuz). - *Bayındı, Bardannıdı, Padardi, Qumlaçdı - bular qaraso:du.*

QARASORAN I (Tərtər) - acgöz, tamahkar. - *Ay Həşim, qarasoran olma, bəsdi yedin.*

QARASORAN II (Ağcabədi, Bərdə, Şuşa, Tərtər). - uzunçu, müxtəlif sualları ilə adamı bezikdirən. - *Qarasoran adamnan çox soruşar, adımı dilxor eliyər* (Ağcabədi); - *Qarasoran çox söz soruşır, adımı incidir* (Tərtər).

QARASOY (Qazax) - qaratorpaq. - *Buralar qarasoydu, yaxşı piter taxıl orda.*

QARASU (İmişli) - uşaq oyunu adı.

Qarasu enməx' (Qazax) - yorulmaq. - *Büyün oxartan gəzmişəm kin daneyi, qarasu ənif baldırra:ma.*

QARASULUX (Qazax) - suluq.

QARASURAN (Məğri) - *bax qarasoran II.* - *Manım bu qarasuran adamnan zahlam gedey.*

QARAŞAX: QARAŞAX OLMAX (Qazax) - yağışın çoxluğundan dən tutmamaq (taxıl haqqında).

QARATƏPBƏCƏ (Şemkir) - hədə, qara-qoruxu. - *Maşa qaratəpbəcəm i gəlirsən, e:??*

QARATİŞƏX' (Qazax, Tovuz) - *bax qarapüsəx'.* - *Qaratisəx' gənə başdadi* (Qazax).

QARATORAN (Zaqatala) - sübh.

QARATULUX (Füzuli, Zəngilan) - xəstəlik adı (barama qurdunda). - *Qurtdar qaratulux olsa, qırılar* (Zəngilan); - *Gərək qurda tutdu yarpax vermiyəsən, yoxsa qaratuluğ olar* (Füzuli).

QARAVATQAVAĞI (Ağcabədi) - qıraqı krujevalı döşəkağı. - *Mən qaravatqavağı tikirəm.*

QARAVƏLLİDİLİ (Salyan) - lətifə, məzhekə. - *Qeybali kişi qaravəllidili biləndi;* - *Əsədbala yaxşı qaravəllidili danışır.*

QARAYAĞINNIX (Kəlbəcər) - uzun müddət yağan narin yağış. - *Qarayağınınix başlıyanda kəsməx' bilmir.*

QARAYANDI (Kürdəmir) - qarabəniz. - *Əhmədin bir qarayandi qızı var.*

QARAYANIX I (Yerevan) - məc. zəhmətkeş. - *Əyşi, sən ki qarayanıxsan, nədən qorxursan!?*

QARAYANIX II (Şamaxı, Şemkir) - yanıb qaralmış. - *Odun yananda qalıb qarayanix olub* (Şamaxı).

QARAYARPAX (Daşkəsən) - iri damcılı yağış. - *Qarayarpax yaznan yayda yağey.*

QARAYAVA (Oğuz) - həşərat adı. - *Qarayavadı, gözdə, vurar uşağı.*

QARAYAZ (Qax) - yazın ilk aylı. - *Qarayaz havalar genə besar oluy.*

QARAYELİN (Basarkeçər) - xəstəlik adı (heyvanların yelinində). - *Qoyun qarayelində yelini çürüyür, soñra deşilif tüşür.*

QARAYOLA (Biləsuvar) - əbəs yerə. - *Qarayola bazara gedeydim.*

QARAYOSINNI (Cəlilabad) - qaratəhər, qaramtlı. - *O:n inəyi qara-*

yosinntiydi.

QARAYUXU (Kürdəmir) - barama qurdunun beşinci yuxusu. - *Qarayuxudan so:ra barama:n zəhməti azalır.*

QARBULAX (Füzuli) - təzə qoyun südü ilə qarın qarışından hazırlanan sərinlədici içki. *Yaylağe:tdin qarbulağ işmedin, nə lezzəti!?*

QARC (Qax) - ədəd, baş (soğana aiddir). - *Qaşığıluğa bax, qör horda bi qarç soğan varmı?*

QARCAŞMAX (Qazax) - 1. bulanmaq (ürəyə aiddir) - *Ürəyim qarcaşer;* 2. çaxnaşmaq, qarışmaq (havaya, buluda aiddir).

QARÇALAX (Xanlar) - quş adı. - *Qarçalax yaxşı oxuyur, qışbazdar onu qəfəsdə saxlyır.*

QARÇAR (Zaqatala) - kökə.

QARÇIN (Ordubad) - çarpayının yanındakı divara vurmaq üçün ipək və ya iplikdən toxunmuş parça. - *Qarçını çarpayı ya:na vurallar.*

QARDAX (Şuşa) - qozun, fındığın yaşıl qabığı, narin qabığı; qarğdalının büründüyü örtük. - *Qoz qardağının boaq qayrillar.*

QARDAMMAX (Çəmbərək, Gədəbəy) - çətinliklə otlamaq (oto az olan yerde). - *Mal dañ üzünnən axşamatan qardansa, azca kökələr* (Gədəbəy).

QARDAŞAĞA (Tərtər) - siğə qardaş. - *Həsən ma:şa qardaşağıdi.*

QARDAŞDIX (Basarkeçər, Qazax, Şemkir, Tovuz) - 1. sağdış-soldış. - *Qardaşdix biri bəyin sağında, biri solundo:turur* (Tovuz); 2. dost.

QARELLƏ (Cəbrayıł, Şuşa) - *bax qareyla.* - *Qarellə nuxud yekəlix'də olur, meyxos olur* (Şuşa).

QAREYLA (Gəncə, Şuşa) - yemisan. - *Uşaxlar getdilər qareyla yeməyə* (Gəncə).

QAREYLƏ (Ağdam, Cəbrayıł, Şemkir, Zəngilan, Zərdab) - *bax qareyla.*

- *Həbil məşədən çoxlu qareylə yiğmişdi* (Ağdam).

QARĞABURNU (Qazax, Tərtər, Tovuz) - cəfətə. - *Qarğaburnuyu dəmirçi qayrer* (Qazax).

QARĞABURUN (Bakı) - kürək növü.

QARĞAÇAYIR (Ucar) - çayır növlərindən birinin adı. - *Qarğacayır sucax yellərdə pitir*; - *Qarğacayıri gamış yaxşı ye:ir*.

QARĞADİLİ I (Mingəçevir) - *bax qarqadili*.

QARĞADİLİ II (Borçalı) - cəfətə. - *Qarğadılı qapını bağlamaxçın aynadolar*.

QARĞADUZU (Qazax) - *bax qarqaduzu*.

QARĞASABUNU (Xanlar) - patlar yuyanda istifadə edilən yabanı bitki. - *Ay ciji, mən çoxlu qarğasabunu yeri billəm*.

QARĞASORAN (Kəlbəcər) - *bax qarasoran II*. - *Sən nə qarğasoransañ, e:??*

QARĞULOS (Şəki) - *bax qarğulos*. - *Qarğulos yazda gəlir, sox düşəndə ge:r*.

QARĞUŞA (Zaqatala) - qarışqa.

QARX (Quba) - qozun, findığın yaşıł qabığı; narın qabığı, qarğıdalının büründüyü örtük.

QARXALI (Kəlbəcər) - tələsik. - *Qarxalı oldugunö:rə oğlan qızdan xavar tutammadi*.

QARI (Bərdə, Borçalı, Kürdəmir, Qazax, Ucar) - *bax qari*. - *Doxdur qan kötürəndə adamın qarışım boğur* (Kürdəmir); - *Toyda iki qari əti yedim* (Ucar).

QARIDABANI (Ordubad) - yeyilən yabanı bitki adı.

QARIM (Ağcabədi, Bərdə, Borçalı, Gədəbəy, Hamamlı, İmişli, Kürdəmir, Qazax, Salyan, Şəmkir). 1. ocaq qalamaq üçün qazılmış yer; ocaq yeri (İmişli, Kürdəmir, Qazax, Şəmkir). -

Tez olun, qarım qazın, qazannarı asax (Qazax); 2. dəyənin, alaçığın içində su dolmaması üçün onların ətrafında qazılmış kiçik arx (Ağcabədi, Borçalı, Cəbrayıllı, Gəncə, Hamamlı, Kürdəmir, Qazax, Salyan). - *Qarım qoymur kun, su gırsin dəyyə* (Ağcabədi); - *Qarım olmaseydi, sel alaçığa girərdi* (Gəncə); - *Sən qarım qaz, mən qamış daşıyım* (Salyan).

QARIMAĞ (Kürdəmir) - keyləşmək, yatmaq (ayaq haqqında). - *Cox oturmağdan ayağım qaridi*.

QARIMAX I (Cəbrayıllı) - büzüşmək. *Qarimax büzüşüf bir yerə yiğişmaxdi, nejə paltar yuando:lur*.

QARIMAX II (Gəncə) - ciftləşmək (itə aiddir). - *Bizim qancıx qonşunun iti:nən qaridi*.

QARINAÇMADAN (Qazax) - doyunca. - *Oturuf savağatan qarinaçmadan yedi ətinə erkəyin*.

QARINDIRMAX (Gəncə, Qazax, Şəmkir) - ciftləşdirmək.

QARINƏNƏ : QARINƏNƏ CƏCİMİ (Şərur) - qövsi-qüzəh, göy qurşağı. - *Qarinənə cecimi uzandi*.

QARINƏNƏSİ (Cəlilabad) - çəyirkə növü.

QARINXUR (Quba) - çoxyeyən, qarinqulu. - *Mən bu:şağı kimi qarinxur uşağ görməmişəm!*

QARIN : QARIN GƏTİRMƏMƏX (Şuşa) - gözü götürməmək. - *Kişinin qarını gətirmədi, evi satdı getdi*.

QARINQARIŞAN (Qax) - ana bir, ata ayrı (uşaq).

QARIN-QARTA (Gəncə, Xaçmaz, Salyan) - içalat. - *Qarın-qartamı çox pişirəllər* (Salyan); - *Qəsəsfədə çoxlu qarın-qarta var* (Gəncə); - *Qasab qarın-qarta sata vardi* (Xaçmaz).

QARINPA (Cəlilabad, Lənkəran, Yاردımlı) - çoxyeyən, qarinqulu. - *Mən bayram təki qarınpa uşağ görməmişəm, indi iyiyib, gine yimək isdiyir* (Lənkəran).

QARINPALIĞ (Cəlilabad) -

qarınqluluq. - *Qarimpalıq eləmə, az ye, eyibdi!*

QARIYAYO:ŞMAZ (Şamaxı) - adamayovuşmaz, adamdanqaçan. - *Mirad qarıyayo:şmaz adamdı.*

QARI (Şəki, Tabasaran) - 1. qolun dirsəkdən yuxarı hissəsi; 2. qoyunun qabaq ayaqlarının dizdən yuxarı hissəsi.

QARKÖRƏMƏZİ (Qazax) - təzə qoyun südü ilə qarın qarışığından hazırlanmış sərinlədici içki.

QARQADILİ (Füzuli) - arqo. - *Mən qarqadılı bilmirəm.*

QARQADUZU (Qarakilsə) - yarımsəffaf kristal maddə. - *Qarqaduzu ağ, duza oxşar daşdı.*

QARQAQAF (Oğuz) - yabanı bitki adı. - *Qarqaqaf no:ruz vaxdı açılır, bənö:şə vaxdında.*

QARQARA I (Çəmbərək, Karvansaray, Ordubad, Salyan) - axar suyun üzerinde nazik buz təbəqəsi. - *Qarqara qışda olar Kurdə (Salyan); - Qarqara qışda olar (Ordubad); - Qarqaradı, çayı keçəmmərix' (Karvansaray).*

QARQARA II (Basarkeçər) - şərbət. - *Soyux suya dört-beş yumru qənd atırsan, olur qarqara; - Ürəyi döyünen adama qarqara verillər.*

QARQARA III (Mingəçevir) - türkəcərə dərmanı adı.

QARQARA IV (Çəmbərək, Şəmkir, Tovuz) - hər ucu bir ağaca və ya divara bağlanmış məftil. - *Məfədili qarqara qayririx (Tovuz); - İti gəti, qarqariya bağla (Şəmkir); - İti qarqariya bağlıyırıx (Çəmbərək).*

QARQASUYU (Qarakilsə) - yağışdan sonra iri daşların çökək yerlərində qalmış su.

QARQAŞA (Zəngilan) - səs-küy.

QARQULOŞ (Şəki) - qaranquş.

QARLOV (Dərbənd) - kotanın ağızını təmizləmək üçün haçaclu ağaç.

QARMAĞ (İmişli, Lerik) - qadınların başlarına bağlıqları qızıl və ya gümüş pul (bəzək). - *Arvadin başında*

qarmağ var (Lerik).

QARMAX (Zaqatala) - *bax qarmağ.*

QARMUĞ (Quba) - tükləri buruq, qıvrım (papaq). - *Qarmuğ papağ quzi dərisinnən uladı, üzi də tükləri burma uladı.*

QARNAX (Cəbrayıł, Füzuli) - yaylaqdə uzun müddət qar yiğilib qalan kiçik dəre, çuxur yer.

QARNAZ I (Lənkəran) - müftəxor.

QARNAZ II (Lənkəran) - böyük-böyük danişan.

QARNEL (Şərur, Şuşa) - çox-yeyən, qarinqlu. - *Qarnel adamdı, daşdan yumşax, nə versəñ, ötürəjəx' içəri (Şuşa).*

QARNET (Qazax) - *bax qarnel.* - Onu qarnel İrvahim bilər, mən bilərem!

QARO:T (Xanlar) - yabanı bitki adı.

QARÖ:ÜNNÜX' (Qazax, Tovuz) - *bax qaragünnük'. - Bu mə:m qarö:ünnüyümdu* (Qazax).

QARPIMMAX (Çəmbərək, Karvansaray) - çətinliklə otlamaq. - *İnex' naçaxlamışdı, indi az-az qarpinur* (Karvansaray).

QARPIŞMAX (Çəbrayıł, Kürdəmir, Tovuz) - *bax qapişmağ.* - *Qoyma, uşaxlar qarpişır* (Kürdəmir).

QARPIZ (Masallı) - çıraqda neft tökülen hissə.

QARPIZZAMMAX (Xanlar) - lovgalanmaq. - *Nə yaman qarpizmanırsan, no:luf?*

QARPIŞMAX (Şəki) - *bax qapişmağ.*

QARPPA (Xanlar) - binada iki tırın altına qoyulan yoğun ağaç. - *Kərən cansız olsa da, qarppa onun camidi.*

QARS (Qarakilsə) - ciyə.

QARSAX I (Gədəbəy) - seyrək otlu uçurum. - *Keçi laf qarsaxdan otduyor.*

QARSAX II (Qax) - qozun yaşıl qabığı. - *Qarsaqı xinəyə qatırıx, saç göçək boyanır.*

QARSAXLAMMAX (Çəmbərək) - *bax qarsalammağ.* - *Saj çox isdi oldu deyin, əppəyin üzü qarsaxlandı, içi yaxşı pişmədi.*

QARSALAMMAĞ (Bakı) - içi yaxşı bişmədən (üzü) yanmaq (çörəyə aiddir). - *Bu ki yaxşı pişməyib, qarsalanıb.*

QARSAMMA (Qazax) - fəlakət.

QARSMAX I (Qarakilsə, Mingəçevir, Şuşa) - 1. gödəltmək (Şuşa). - *Götü çuxanın qolunu bir az qars;* 2. daraltmaq (Qarakilsə). - *Gərəx' qarsasan, qarsasan, gen olajax.*

QARSMAX II (Kürdəmir) - sixışdırmaq. - *Anam məni bir az qarsdı.*

QARSMAX III (Zəngilan) - ütmək. *Yalav üz-gözümü qarsdı.*

QARSOV (Qax, Zaqtala) - dəlisov.

QARŞUX: QARŞUX QURMAX (Qax) - haşiyə düzəltmək. - *Xaniya qarşux qurmüşam.*

QART I (Göyçay, Qazax, Qax, Mingəçevir, Ordubad, Salyan) - lovğa. - *Əli yaman qart adamlı* (Ordubad). <→ **Qart danışmax** (Salyan). - lovğa-lovğa danışmaq. - *Adə, sən nə qart danışursan!?*

QART II (Dərbənd, Xaçmaz, Quba) - bülöv. - *Qarti heybəyə sal* (Dərbənd).

QART III (Bakı) - bərk, sərt. - *Burda qart daş çoxdu.*

QART IV (Qazax, Salyan, Şəki) - çoxbilmış. - *Yaman qart uşaxdı o* (Qazax).

QARTA (Salyan) - mə'dənin iş hissəsi. - *Qarta təmizdəmməsə, qarın qartanı yiməg olmaz.*

QARTANQAZ (İmişli) - qaba parça növü. - *Geymişəm qartanqazı; Mimmişəm fərəmezi.*

QARTDAĞAN (Borçalı) - yad. - *Ə:, sən qartdağan a: döysən!?*

QARTDAMAX (Kürdəmir, Şem-

kir, Tovuz) - qazımaq, qaşımaq. - *Yağın qazan divi qartdiyifsañ, o:nçun toyunda yağış yağdı* (Şemkir).

QARTDAMMAX (Başkeçid, Borçalı, Cəbrayıllı, Hamamlı, Mingəçevir, Zəngilan) - qaşınmaq. *Qotur tüşűf nədi, nə çox qartdanersəñ?* (Başkeçid); - *Adama qotur tuşəndə adam qartdanar* (Borçalı).

QARTI I (Kürdəmir) - *bax qart II.* - *O qartını bəri gət, dəryazı itileyəcəm.*

QARTI II (Borçalı, Qazax, Şemkir, Tovuz) - yapıcı. - *Qarnı çiyinərinə çovannar saler* (Tovuz); - *Qarti yaxşı şeydi, so:xdan, yağışdan adamı saxlıyır* (Şemkir).

QARTİ: QARTİYƏ DÖNMƏK (Zaqatala) - əskiye dönmək. - *Honun partalı qartiyə dönüpdü.*

QARTQART (Tovuz) - mə'dənin iç hissəsi. *Heyvanın qarınında qartqart var.*

QART-QART: QART-QART DANIŞMAĞ (Lənkəran, Salyan, Şamaxı, Şəki) - böyük-böyük, lovğa-lovğa danışmaq. - *Nə qart-qart danışursan!?* (Lənkəran); - *Qəfər çox qart-qart danışır* (Salyan); - *O:un qaydası, otira, qart-qart danışa, amma əlinnən bir iş gəlməz* (Şamaxı); - *Qart-qart danışma, otur yerində* (Şəki).

QARTZAX (Zaqatala) - yetişməmiş qoz.

QARUNPA (Lənkəran) - *bax qarunpa.* - *Nə qarunpa uşağı bu!?*

QARÜ:NNÜX' (Qazax) - dincə qoyulmuş torpaq.

QASAĞ (Bakı, Qusar, Salyan) - çənber. - *Qasağ araba təkərində olur* (Salyan).

QASAX (Gəncə, Qazax, Şemkir, Tovuz) - *bax qasağ.* - *Arabanın qasağın təzələdim* (Gəncə); - *Bular yaman mö:kəm qasaxlardı* (Şemkir).

QASAXLAMAX (Gəncə) - araba təkərinə qasağ (*bax*) vurmaq. - *Gör təkəri*

usda qasaxlıyıpbı?

QASDIRMAX (Şemkir) - gödeltmək. - Cuxanın ətəyini qasdırıv, indiə saňa verəjəm.

QASƏ (Dərbənd) - təkə. - *Salmiyin bağə qasəni, bağı kurriyədü.*

QASI (Kəlbəcər) - baliq növü adı. - Ay İmrən, get bir-iki qası tut.

QAS: QAS SALMAX (Qax) - kəsmək (parçanı).

QASLƏŞDİRMƏX (Zaqatala) - hər hansı bir sahəni otlaga çevirmək. - *Da:vid öz əkin yerini qasləşdirməx isdiyir; - Qalxoz bu yeri qasləşdirəcək.*

QASMAX (Qazax) - qırçın (qadın paltarında).

QASNAX I (Naxçıvan, Şərur) - sağanaq.

QASNAX II (Borçalı) - *bax qas-max.* - *Qasnax arvat paltarindo:lor yaraşışçın.*

QASNAXLAMAX (Gəncə) - tələsik tikmək. - *Bu köynəyin cirığını qasnaxla, maňa ver.*

QASNI (Şəki) - otlardan hazırlanmış dərman adı. - *Qasni əlefiyət dermanı.*

QASRI (Zaqatala) - ağacdən hazırlanmış bəzəkli qutu. - *Keçmişdə corab sapları qoyardılar qasriyə.*

QAS I (Basarkeçər, Daşkəsən, Gədəbəy, Hamamlı, Qarakilsə, Qazax) - 1. dağın, təpənin hündür yeri (Basarkeçər, Daşkəsən, Hamamlı). - *Təpənin hündür yeri* deyix' qas (Daşkəsən); - *Sürünü qasdan endir* (Basarkeçər); - *Çayın qasında duruf gözde:r səni* (Hamamlı); 2. yəhərin dalında və qabağında olan dik, çıxiq (Qarakilsə).

QAS II (Zərdab) - evin çardağında maili düzülmüş ağaclar (şifer, kirəmit və s. vurmaq üçün). - Ay arvad, deyirəm ki, sabahdan usdanı gətirim, bu qasları yonub düzəltsin.

QAŞAR (Naxçıvan) - qoyun saxlanılan yer.

QAŞBƏND (Naxçıvan) - çutqabagi, alınlıq. - Qaşbəndi annimizə bağlıyırdıx.

QAŞEVƏ (Zaqatala) - yəhərin qasına keçirilən ikiqözlü ipək heybə.

QAŞXƏNGƏLİ (Goranboy) - *bax qaşixəngəli.*

QAŞIĞLIĞ (Salyan) - qaşıq torbası.

QAŞIXƏNGƏLİ (Basarkeçər) - sulu xingal. - *Xəngeli süzüllər, əmə qaşixəngəlini süzmüllər, sulu yi:llər.*

QAŞIXLIX (Basarkeçər, Bərdə, Hamamlı, Qazax) - *bax qaşığlıq.* - *Qaşixlix nəmidə saxlanır* (Bərdə); - *Qaşixlix ipdən örülür* (Qazax); - *Qaşixları yu, apar yiğ qaşixlığı* (Basarkeçər); - *Ə, get qaşixlxdan iş qaşix gəti* (Hamamlı).

QAŞQA I (Balakən, Basarkeçər, Borçalı, Hamamlı, Xaçmaz, Qazax, Mingəçevir, Şemkir, Şəki, Tovuz, Zaqatala) - alın. - *Qaşqağa nə yazılıptısa, honu görcəxsan* (Zaqatala); - *Qaşqamanın yara çıxıf* (Borçalı); - *Güllə canavarın qaşqasının dəymışdı* (Balakən); - *Daşnan vuruf, qaşqasını yarale:f gədənin* (Hamamlı); - *Güllə yazuğun qaşqasını dəğdi* (Xaçmaz).

QAŞQA II (Başkeçid, Borçalı, Qazax, Laçın, Şemkir) - sırtıq. - *Bəsdi, qaşqa uşağ olma* (Borçalı); - *Ə, nə qaşqasan, sözə də baxmersan heç* (Qazax); - *Bu nə qaşqa uşaxdı, heç adamın sözünə baxmer* (Şemkir); - *Adam qaşqa olmaz, böyükün sözünə baxar* (Laçın).

QAŞQAL I (Cəbrayıł) - *bax qaşqa I.*

QAŞQAL II (Ucar) - kiçik arx.

QAŞQAL III (Cəbrayıł) - müxtəlif şeylər qoymaq üçün evin yanında düzəldilmiş yardımçı yerin arxa və ya ön hissəsi.

QAŞQALA (Qax) - itburnu. - *Qaşqala yetişib çıxdan.*

QAŞQALAMAX (Şəki) - başdansovdu etmək. - *İş görəndə əmməlli-başlı*

gör, qasqalama.

QAŞQALAŞMAX (Çemberək) - dalaşmaq. - *Dəvəçi İxdiyarnan yaman qasqalaşdı.*

QAŞQALAVAN (Ucar) - cuvar. - *Qasqalavan suyu çəltik zəmələrinə düz bölür.*

QAŞQATO:Ğ (İmişli) - qasqaldaq. - *Coxlı qasqato:ğ var çalada; Qasqato:ğın vurmağı ördəgənən hasaddı.*

QAŞMAX (Şəki) - sönmək. - *Ocaq qasıdı, işıq qasıdı.*

QAŞUĞLUĞ (Qax) - *bax qaşıqlığı.*

QAT I (Qax) - dəst. - *Adamın bi qat paltarı olar, honun da qədrini bilər.*

QAT II (Ordubad) - tərəf. - *Qızım o qatda yaşıyır.*

QAT III (Qax) - evin sütunu üstünə kiplik üçün qoyulan balaca taxta.

QA:T (Qax) - yumurta qabığı. - *Qa:tdarı yiğin, fal eliyək.*

QATA (Qax) - ažı dişi. - *Sən qatanı cəhdirdənəcəox ecişdimi?*

QATANQAZ (Əli Bayramlı, Kürdəmir) - *bax qartanqaz. - Bi parça yap qatanqazdı* (Kürdəmir).

QATARDÜZƏX' (Şuşa) - uşaq oyunu adı. - *Qatardüzəx'də qoz olur, ya da findığ olur, yumurto:lur.*

QATAVCIMAX (Cəbrayıl) - ağrıdan bükülüb-açılmaq. - *Niyə qatavcıysan, haran ağıriyr?*

QATDA (Borçalı) - yağda bişirilərək üzərinə şəker tozu səpilmış qoğal. - *Qatda yağda pişiriler.*

QATDALAX (Borçalı, Qazax) - dalaq xəstəliyi (şismə). - *Uşaxda görərsən kin, qatdalağı olor* (Qazax).

QATDAMA (Borçalı, Gədəbəy, Qazax, Naxçıvan, Şəmkir, Tovuz) - yağda bişirilərək üzərinə şəker tozu səpilmış qoğal. - *Qatdama yağnan qo:rulufdu tuada* (Qazax); - *Anam qatdama yollamışdı* (Şəmkir).

QATIĞ (Lənkəran) - düyü xořeyinin xuruşu.

QATIĞAŞI (Basarkeçər, Naxçıvan)

- dovğa. *Ayranın pişirəndə əvel ayranı qızdırış buluya-buluya dənin tökürsən, emə qatığaşında əvel dəni pişirif-düşürürsən, sonra qatığı tökürsən* (Basarkeçər).

QATIX (Ordubad) - uzun müddət saxlanmaq üçün qovrulmuş ət (qovurma). - *Ağız, xořeyin qatığın sal.*

QATIRRAMAX (Çemberək, Meğri)

- tez-tez getmək, hərəkət etmək. - *Bir ildi Basarkeçərə qatırıryram* (Çemberək); - *Dəyirmən qatire:r, dən qutarer, so:ra daş daşı sindirer* (Meğri).

QAT-QAR: QAT-QAR ELƏMƏX' (Cəbrayıl, Daşkəsən, Zəngilan) - qatışdırmaq. - *Ağ unnan qara unu qat-qar eliyəndə yaxşı çörəyi çıxır* (Zəngilan).

QATQAT (Cəbrayıl, Kürdəmir, Qarakilsə, Şəmkir, Tovuz) - gövşəyen heyvanın qarnı ilə qursağı arasındaki həzm orqanı. - *Qatqat malin qarndo:tur* (Kürdəmir); - *Heyvanın qarnunda qat-qat olur, qara bağır olur, əsgədi, nəvlim, o qədərdi ki* (Tovuz); - *Qatqat yeməli şeydi* (Şəmkir).

QATLAX (Qax) - qatışiq. - *Bizim dil hələdi, qatlaxdı.*

QATMAX (Tərtər) - yoğurmaq. - *Xamur qatırıx, xamralı pişiririx'.*

QATMAŞÜYƏR (Çemberək) - qarışiq. - *Qoyunnan quzu qatmaşüyərdi.*

QATO:CUMAX (Ucar) - müəyyən məqsədlə müvəqqəti gediş-geliş etmək, əlaqə saxlamaq. - *Qız öytinnən cavab almaq üçün bir həfdədi ora qato:ucuyuram.*

QAV I (Qax) - otlardan hazırlanmış revmatizm dərmanı. <>**Qav salmax** - dərman sürtmək. - *Qav yaxşı dərmandı; - Honun qıçlırındə yel var, qav salsa, qedəcax.*

QAV II (Qax) - içi ovulmuş ağac.

QAVAĞALA (Başkeçid) - qabaqca, əvvəlcə. - *Qavağala os:ldi, sonra Əx'bər gəlif çıxdı.*

QAVAĞALTI (Borçalı) - giçgah.

QAVAX I (Borçalı, Tovuz) - *bax qabağ*.

QAVAX II (Gəncə, Qazax) - buynuzsuz (keçi, qoç). - *Qavax qoç kök olar* (Qazax); - *Qavax keçi mənimdi* (Gəncə).

QAVAXCIL (Qazax) - sürünü öz ardınca aparan, çəkən heyvan. - *Bənöyük inəx' qavaxcıldı, malin qavağında dir həməsə*.

QAVALAX (Gədəbəy, Qazax, Şəmkir) - *bax qabalax*. - *Qavalağı mal-qara ye:ir* (Gədəbəy).

QAVAR (Balakən, Şəki) - *bax qabar*. - *İpəx'çilər qavardan tərəcə düzəldtilər* (Balakən); - *Qavardan nəhrə dildiyü qeyrillər, sümsü qeyrillər; Üş tərəcəlix' qavar gətirmişəm* (Şəki).

QAVARA I (Bakı, Bərdə, Şamaxı) - bədən, boy-buxun, görkəm. - *Munun qavarasına baxma, bir batman eñəcəğ gelər* (Bakı).

QAVARA II (Culfa, Kürdəmir, Ordubad) - bülöv (dəhrə, balta və s. itiləmək üçün daş). - *Qavareynan balta da itildirix, dəhrə de itildirix* (Ordubad).

QAVARAXLAMAX (Zəngilan) - qovmaq. - *Uşaxları it qavaraxladı*.

QAVARALI : QAVARALI OLMAĞ (Bakı) - iri bədənlı, gövdəli olmaq. - *Ursiyet attı qavaralı olar*.

QAVASAX (Füzuli) - qaysaq.

QAVASAXLAMAX (Füzuli) - qaysaqlamaq (yerə aiddir).

QAVAŞA (Zaqatala) - saxsı qab. - *Tamati qavaşaya doldur*.

QAVAZAX (Meğri) - yüngül (yük). - *Qavazax yüx'dü, ağır dəyi bu yüx'*.

QAVAZAXLAMMAX (Yevlax) - qabarmaq, köpmək, şismək. - *Xamir ajiyanda qavazaxlanır*.

Qavazax olmax (Yevlax) - qabarib qalxmaq. - *Yarpax dolmasının üsdünə boşqaf qoymasan, qavazağ olar pişəndə*.

QAVXAMAX (Kəlbəcər) - pis vəziyyətə salmaq. - *Eləmi, nə qaldı; Nə qavxadi, nə qaldı; Fələk mənim başıma; Gətirməmiş nə qaldı!*

QAVIRDAX (Şəmkir) - qabıq (qozda, fındıqda) - *Qozun iki qavırdağı olur - biri göy, biri də öz qavırdağı*.

QAVIRĞA (Şəki) - *bax qabırğa* (2-ci məna) - *Öyün üsdünə iki yüz qavırğa lazımdı*.

QAVIRĞƏLİN (Kəlbəcər) - enlikürək. - *Qavırğelindi qərdəşim oğlu*.

QAVIRQURDU (Borçalı) - həşərat adı.

QAVIRTMAC (Cənubi Azərbaycan) - içində çörək doğranmış süd. - *Çobannar çıxlı qavirtmac yeyillər*.

QAVIZ (Cəbrayıllı, Zəngilan) - qabıq (dənli bitkilərdə). - *Bi diyü:n içi temiz qavızdı* (Zəngilan).

QAVIZDAMAX (Cəbrayıllı, Zəngilan) - qabıqdan çıxarmaq (arpani, bugdanı, çəltiyi və s.). - *Siçan əvdəki bugdanı tamam qavızdiyif* (Cəbrayıllı).

QAVQARIX (Gəncə) - qablaşdırılmış şeylər. - *Qavqarıxdan gətirin, haraviya yiğax*.

QAVQARMAX I (Ağcabədi) - tökmək. - *Qazandaki suyu vedrəyə qavqar*.

QAVQARMAX II (Borçalı, Cəbrayıllı, Çəmberək, Gədəbəy, Karvansaray, Qarakilsə, Şəki, Şəmkir) - *bax qabğarmax*. - *Tez olun, barxaneyi qavqarın!* (Borçalı); - *Mirtdeyi qavqarışsanmı?* (Gədəbəy); - *Geldim qəpidən baxdim ki, əlinə nə keçir qavqarır چuvallara* (Qarakilsə); - *Şeyləri qavqarın, səhərisi yola tüşəx'* (Cəbrayıllı).

QAVQULU (Qax) - yabani bitki adı.

QAVLAMAX (Şəki) - üz çekmək (yorğan-döşəyə). - *Yorğannarımızı təzə qavlamaşəm*.

QAVLI (Cəbrayıllı) - *bax qablı*. - *Axşama yaxşı qavlı pişirmişəx'*.

QAVLIX (Qarakilsə) - *bax qablıx*

(2-ci mə'na).

QAVLUX (Zaqatala) - *bax qablix* (2-ci mə'na). - *Şətdü <qadın adı> əlində qavlux tikirdi.*

QAVSARA (Zəngəzur) - ağaç qabığından və ya çubuqdan toxunmuş səbət. - *Dünən meşədə beş qavsara qayırdim.*

QAVSIMAX (Cəbrayıl) - əziyyət çəkmək (acıdan). - *Ajınnan qavsiyıllar, özü də fason ve:r.*

QAVSINDIRAN (Ağdaş) - *bax qabsindiran.* - *Bajım mə: bir dəssə qavşindiran yiğif gətirdi.*

QAVUZ (Şərur) - *bax qavız.*

QAVZAMAX (Naxçıvan, Şahbuz) - qaldırmaq. - *Niyar başın qavzadı* (Şahbuz).

QAY (Zaqatala) - əyri (burun). - *Honun burnı qaydı.*

QAYA (Ucar) - daş, kəsək. - *Sərçəyə bir qaya atdım, dəymədi.*

QAYABALIĞI (Ağdaş) - balıq növü adı. - *Dədəmin torunda altı qayabalığı çıxdı.*

QAYAÇÖPÜ (Xanlar) - yabani bitki adı. - *Qayaçöpünün çayı yaxşıdı.*

QAYAQARPAN (Şuşa) - kələz. - *Qayaqarpan qayaların üsdündə çox olur, üsdü də xal-xal olur.*

QAYALAMAX (Zaqatala) - daşlämaq, daşa basmaq. - *Uşaxlar ilanı qayaladılar.*

QAYAPOTASI (Kürdəmir) - balıq növü adı. - *Qəsərrər qayapotası da tutardux, eti heş yeməli dö:ül.*

QAYBURUN (Zaqatala) - əyri burun. - *Qayburun Sa:biri tanıyırsənmi?*

QAYÇI (Şəki) - evin çardağında bir-birinə çarpaz bərkidilmiş haça ağaclar. - *Öyün qayçısı simmişdi, həvi yaxında təzələmişdi.*

QAYÇIKƏSDİ (Gədəbəy) - nişanlı qızı əregətmə ərəfəsində yaxın adamları tərəfindən verilən pul və ya hər hansı hədiyyə. - *Başbəzəyinən qayçikəsdi biredi oley.*

QAYDA (Basarkeçər) - arabə oxunu ban ilə birləşdirən hissə. - *Usda, haravanın qaydası qırılıfdı, maşa bir qayda qayır.*

QAYIX (Hamamlı) - məfrəsin ağızına vurulan naxış.

QAYIS (Berdə) - *bax qayız.* - Bir qayıs çuvalın beşdən biridi.

QAYIŞAGIRMƏ (Şərur) - oyun adı.

QAYIŞGÖTÜRDÜ (Salyan) - oyun adı.

QAYIT: QAYIT ÇƏKMƏY (Cəlilabad) - dərd, qəm çəkmək. - *Ata, nösə narahat oleysən? Mənim kimi oğlu olan dünyadə qayit çəkə:r?*

QAYIZ (Berdə, Mingəçevir, Oğuz, Şəki) - ölçü vahidi. - *Deyirdim mə: iki qayız bugda ver* (Oğuz).

QAYLATDAX (Tovuz) - inam. - *Sənin maşa qaylatdığını yoxdu!?*

QAYMA (Cəlilabad) - qaya. - *Qayma üçib.*

QAYMAQQÜLÜ (Ordubad) - çiçək adı.

QAYMAQQATAR (Xanlar) - çiçək adı (sarı rəngli olur). - *Qaymaqqatarı yara üsde qoyallar.*

QAYNAX I (Qax) - bulaq, çeşmə.

QAYNAX II (Qax, Zaqatala) - bığçaqitileyən daş.

QAYNAXLI (Cəbrayıl) - tez mənimseyən. - *Güllü qaynaxlı arvatdı.*

QAYNALI (Ağdaş) - bərk torpaqlı. - *Bu yer çox qaynalıdı.*

QAYNAMA (Kürdəmir) - müğniğə.

QAYNAR (Borçalı, Qazax, Tovuz) - paltar yumaq üçün qızdırılmış su. ->**Qaynar asmax, qaynar qeymax** (Qazax) - paltar yumaq üçün su qızdırmaq. - *Bajım qaynar asmağe:dif.*

QAYNARRAMAX (Qax) - paltarı və ya qab-qacağı qaynar su ilə yumaq.

QAYNAŞDIX (Füzuli) - qumlu təpə. - *Biz qaynaşdıga getmişdix'.*

QAYNAŞMA (Qazax) - ağızda emələ gələn sərgi (xəstəlik).

QAYNATMA (Naxçıvan) - saqqız.

QAYPIMMAG (İmişli) - utanmaq. - *Mənnən heç qaypımmadı; - A:z, adam gərək bi yad görəndə qaypına.*

QAYRIMO:L (Zəngilan) - dəmir yol. - *İnək qayrimo:lun təsdə dayandı.*

QAYSAFA (Qazax) - *bax qaysava.* - *Ərix'dən qaysafa pişirellər.*

QAYSAR: QAYSAR OLMAX (Beyləqan, Qazax) - tərləyəndən sonra soyuq dəymək. - *Sizin atınız qaysar olmuşdu* (Beyləqan).

QAYSARRAMAX (Zərdab) - tərləyəndən sonra soyuq dəymək.

QAYSAVA (Ağcabədi, Bərdə, Biləsuvar, Cəbrayıllı, Füzuli, Qazax, Naxçıvan, Sabirabad, Salyan) - xörək adı (yağda bışırılmış qaysı və ya kişmiş). - *Mən qaysavani çox issiyirəm* (Salyan).

QAYSƏFƏ (Laçın) - *bax qaysava.*

QAYSƏR: QAYSƏR OLMAĞ (Salyan) - *bax qaysar olmax.* - *Adə, təruvi qurut, yoxsa qaysər olarsan.*

QAYSI (Bakı) - ərik. <>**Qaysı ərik** (Ağcabədi, Bərdə, Tərtər) - şirintümlü ərik. - *Qaysı ərik saxlamağa yaxşıdı* (Bərdə). **Qaysı müşmiş** (Dərbənd) - ərik növü adı. - *Qaysı müşmişinü tumu yiyilədi.*

QAYTARAN (Kəlbəcər) - yabanı bitki adı. - *Qaytaranı heyvan yaxşı ye:r.*

QAYTARMA: QAYTARMA DAVASI (Salyan) - derman adı. - *Düğini, mərcini, loblani, biğdani əzərűg həvəgdə, doşabda qaynadaruğ, boğazgəlmə, qara yarani bu qaytarır, mina qaytarma davası diyəllər.*

QAZALAG (Bakı) - təkatlı, ikiçarxlı minik arabası. - *Mənimçün qazalağ gelməsə, ayağımı ayığımın üstümən tərpədən dögürəm.*

QAZALAX (Ordubad, Yerevan) - eti yeyilən quş adı.

QAZANQAPAN (Salyan) - tutqac. - *Qazanqapan isdi qazanı ocağdan*

götürməkçündü.

QAZANQARASI (Cəbrayıllı) - yabanı bitki adı.

QAZANQARPAN (Berdə) - *bax qazanqapan.* - *İsdidi, qazanı qazanqarpannan yerə qoy.*

QAZANQULPU (Basarkeçər) - yeyilən yabanı bitki adı.

QAZANSAMBA (Zaqatala) - şamama növü adı.

QAZARAXLAMAX (Cəbrayıllı) - qovmaq.

QAZAYLAMMAX (Balakən, Qax, Zaqatala) - gileylenmək.

QAZI (Biləsuvar, Kürdəmir, Meğri) - *bax qadı.* - *Yaman qazı adamdı bizim bu Qasım* (Meğri); - *Əhməd çox qazı adamdı, heş kimi bəyəmmir* (Biləsuvar).

QAZIG (Dərbənd) - yerə basdırılan direk və ya paya. - *Qazığ bərk ağacdən taxılıtdı.*

QAZIX I (Qax, Qəbəla, Şəki) - *bax qaziğ.* - *Qazığın başını haçə eliyrıx, bağ sürüncüs çıxmasın;* - *Danani hələ ki qazığa bağla, so:ra mən yerinə bağlaram* (Şəki); - *Qazığı bərk basdır ki, taya mö:kəm olsun* (Qəbəla).

QAZIX II (Basarkeçər, Çəmbərək, Hamamlı) - arabanın laydırımı saxlamaq üçün qollara üfüqi birləşdirilmiş taxta. - *Xorumu qazığa sanc, harava möhkəm olsun* (Hamamlı).

QAZI-QAZI: QAZI-QAZI DANİŞ-MAĞ (Biləsuvar) - *bax qadı-qadı.* *Cox qazi-qazi danışır.*

QAZIQURDALI (Ağdam) - lovğa-lovğa, böyük-böyük. - *Nə qaziqurdalı buyurursa η?*

QAZILAMMAX (Şəki) - lovğa-lanmaq. - *Ama o yaman qazilanırdı.*

QAZQAL: QAZQAL BEL (Quba) - böyük bel. - *Qazqal belnən turpağı cü:rədülər.*

QAZQAZ (Bakı) - ipək parça adı.

QAZQIRT (Salyan) - bel, kürək. - *Qazqirtnan kotanın ağızın temizdi:llər.*

- QAZQURT** (Cəlilabad) - *bax qazqırt.* - *Qazqurtı gəti, biranı qazəy.*
- QAZMA** (Qazax, Ordubad) - *külünç.* - *Ə, o qazmeyi ordan mā: ver* (Qazax).
- QAZNAX** (Xanlar, Qazax) - *yarğan.* - *Qaznax dağlarda çox olor* (Qazax); - *Mən geləndə sizin mallar qaznağın yanında otduyurdu* (Xanlar).
- QAZO:C** (Cəlilabad) - *bel, kürək.* - *Qazo:cnan yer qazeylər.*
- QAZOVUC** (Biləsuvar) - *ərsin.*
- QAZUX** (Qax) - *bax qazığ.* - *O ağaca biz qazux de:rik;* - *Tərrikləri qazuxa keçir, süvi soğulsun;* - *Paltarı qazuxdan asdim.*
- QAZUL** (Zaqatala) - *arıq.*
- QELQİNTİ** (Qax) - *gelmə adam.*
- QEYÇIKESMEZ** (Bakı) - *parça adı.*
- QEYİN: QEYİN GƏLMƏG** (Dərbənd, Tabasaran) - *çətin gəlmək.* - *Bu iş bizə qeyin gələdi* (Dərbənd).
- QEYİNLUĞ** (Dərbənd, Tabasaran) - *çətinlik.* - *Mənüm zamanumda qeyinluğlar uldi* (Dərbənd).
- QEYMƏ** (Ordubad) - *tunel.* - *Qeymənin altının adamgedən yeri var.*
- QEYMƏZ** (Quba) - *xəsis.* - *Qeyməz adamin malin üzgəsi yiyyər.*
- QEYNAĞLAMAĞ** (Bakı) - *cayaqlamaq.* - *Çalağan göğərçini qeynağılıyib apardı.*
- QEYNAMA** (Salyan) - *bax qaynama.*
- QEYRAN** (İsmayıllı) - *daşlı-qayalı.* - *Oğul, o qeyran yeri görürsən,* *Girdiman çayı indiyəcən ona güc gələ bilmə:b.*
- QEYRAZ** (Qazax) - *başqa.* - *Ona binəm qeyraz bəylər paxılığ elədilər.*
- QEYSƏR** (Bakı) - *qabaq.*
- QEYSƏRRƏMƏG** (Bakı) - *qa-baqlamaq.* - *Məni qeyşərdən qeyşərrəmə!*
- QEAXLAMAX** (Gədəbəy) - *xurcunun və ya xalçanın qırığını tikmək.*
- *Qəaxladıñızmı gəviyi, a qızdar?*
- QƏBƏLƏ** (Dərbənd) - *bax qabələ.*
- QƏBJİN** (Dərbənd) - *gavalı növü adı.* - *Bizim bağlarda qəbjin az uladı.*
- QƏBLİ** (Cəbrayıl) - *bax qablı.*
- QƏCAR** (Meğri) - *bax qacal.*
- QƏCƏL** (Qarakilsə) - *bax qajal.*
- QƏCƏLƏK** (Kürdəmir) - *sağsağan.* - *Qəcələk yayda balalyır.*
- QƏCƏMƏDAŞ** (Ordubad) - *beşdaş.* - *Mükayıl yaman qəcəmədaş oyniyandi.*
- QƏCİR** (Qarakilsə, Ordubad) - *bax qajir.* - *Qəcir bizdən bir toyuğ aparıb* (Ordubad).
- QƏCƏR** (Salyan) - *bax qajir.* - *Qəçər yaman quşdu yırtıcı;* - *İkisini də di:rig: qəçər də, qəçil də.*
- QƏÇİL** (Salyan) - *bax qajir.*
- QƏDAĞA: QƏDAĞA ELƏMƏG** (Cəlilabad) - *xəbər göndərmək.* - *Qardaşım qədağa eliyib ki, bacımı tez gəndərin.*
- QƏDDƏMƏX' I** (Zəngilan) - *doğramaq.* - *Ağasdarı qış boyu qəddiyirix.*
- QƏDDƏMƏX' II** (Qazax, Yevlax) - *çərtmək* (karandaşı).
- QƏDDƏRƏ** (Naxçıvan) - *balaca xəncər.* - *Qəddərə balaca xəncələ diyirik.*
- QƏDƏX'** (Dərbənd) - *saxsı küpə.* - *Qədəx'də büz xəmir də saxlıyədüğ.*
- QƏDƏ-QƏDƏ** (Cəlilabad) - *gizli.* - *Taxılı qədə-qədə apardı öyüñə.*
- QƏDƏMLİ** (Naxçıvan) - *xoşqədəm, yüngülayaqlı.* - *Məhəmməd çox qədəmlı adamdı, o gələndə mənim işim düzəlir.*
- QƏDƏR** (Zaqatala) - *qadın çalması.*
- QƏDİRRI** (Naxçıvan) - *hörmətli.* - *Sənin atan qədirri kişiyydi.*
- QƏDİRTUMI** (Biləsuvar, Salyan) - *qovun növü adı.* - *Qədirtumi yemiş boz olur, şirin olur* (Biləsuvar); - *Mığanda qədirtumi yemiş çox olur* (Salyan).
- QƏDRƏHİM** (Füzuli) - *rəhməsiz.* - *Belə qədrəhim adam olu:r!?*

QƏF (Şəki) - tənbəl. - *Qurban* çox qəf adımdı.

QƏFƏ (Qarakilsə, Naxçıvan, Şahbuz, Şərur) - çayxana. - *Mən qəfədə həs oturmaram* (Şərur); - *Keşmişdə qəfə deyərdix*, indi çayxanadı.

QƏFƏÇİ (Şərur) - çayçı.

QƏFƏSƏ (Qazax) - qadınların alınlarına bağladıqları baftalı bəzək şeyi. - *Qəfəseyi gəlinnər bağlardalar annarına*.

QƏFXANA (Ordubad) - *bax qafxana*. - *Qəfxanada xörəy bisirərix*.

QƏFİLÇİL (Tərtər) - qəfildən tutan, qapan (it). - *Qəfilçil it adımı bir dən tutur*.

QƏFİLLƏMƏ (Şamaxı) - qəfildən. - *Dağdan daş qəfilləmə düşdi*.

QƏFLİK (Mingəçevir) - tənbəllik. - *Qəflikdə bizim kişinin tayı olmaz*.

QƏĞLƏ (Bakı) - *bax qağala*. - Bir qəğlə su vər mənə.

QƏH (Balakən) - başda əmələ gələn şis.

QƏHƏL I (Biləsuvar, Cəbrayıł, Kürdəmir, Sabirabad, Zərdab) - *bax qaxal*. - *Malları qəhələ sal*, çərbəndi də bağla (Kürdəmir); - *Öküzdəri gəti yığ qəhələ, so:ra get* (Cəbrayıł); - *Gözəççi kəlləri qəhələ salıf* (Zərdab).

QƏHƏL II (Zaqatala) - qəribə, təsəccübü (iş). - *Habu qəhəl işdi*.

□ **Qəhələ salmax** (Kəlbəcər) - məc. çətinliyi salmaq. - *Məni yaman qəhələ saldım*.

QƏHMƏDAR (Meğri) - *bax qahmadar*. - *Sən də Mahmudin qəhmədarisan*!?

QƏHMƏR (Cənubi Azərbaycan, Füzuli, Qarakilsə, Mingəçevir, Ucar) - *bax qahmar*. - *Qasımnan höcətdəşdim*, qəhmərim çox oldu (Ucar). <>**Qəhmər çıxmax** (Cənubi Azərbaycan) - tərəfdar çıxməq. **Qəhmər durmax** (Füzuli, Qarakilsə) - tərəfdar durmaq. - *Kim mənə qəhmər çıxar*? (Cənubi Azərbaycan); - *Sən niyə ona qəhmər durursan*? (Füzuli);

- *Qəhmər durmax yaxşı şeydi, əmə gərəx' insaflı olasan* (Qarakilsə).

QƏXƏLƏ (Balakən) - uşaq oyunu adı.

QƏJ (Berdə) - dilim. - *Əhmət kişi maşa bir qej partaqal verdi*.

QƏJBİ (Kürdəmir) - kürülü ağ balıq. - *Qəjbini o:lamirix kin, qoy biralarda artsın*.

QƏJDƏMƏG (Şamaxı) - *bax qajdamax I*. - *Yeri dünən qəjdədig*.

QƏJƏL (Qubadlı) - *bax qajal*. - *Qoyunnar qejəldə otduyur*.

QƏJƏLAV (Ağdam, Cəbrayıł) - tərs (adam). - *Kətdə onnan da qəjəlav adam yoxdu* (Ağdam).

QƏJƏLAVLAMAX (Cəbrayıł) - tərslik etmək. - *Qəjəlavlama görəy, eşi!*

QƏJƏLAVLIX (Ağdam) - tərslik. - *Ə: bu qəjəlavlığının niyə əl çəx'mirsən!?*

QƏJƏLO: (Berdə, Şuşa) - *bax qəjəlav*. - *Qəjəlo: adam tərs danışır* (Berdə); - *Qəjəloy adamnan özünü gözdə!* (Şuşa).

QƏJƏR (Berdə) - yəhərin üstünə qoyulan xüsusi yastıqça. - *Qəjəri qoy atın belinə*.

QƏJİR (Füzuli) - araçarışdırın.

QƏJMİRƏMMƏX (Şəmkir) - üstünə qicanmaq, xoruzlanmaq. - *Qəjmirrənin eləmə, sənnən qorxan yoxdu*.

QƏJVİ (Zərdab) - *bax qəjbi*. - *Muxdar dünən bir qəjvi tutmuşdu, yalançılar sözü olmasın, qarninnan üç kilo kürü çıxdı*.

QƏQƏP (Tabasaran) - ağaç adı. - *Qəqəp hündül uladı, yəxsi yanadı*.

QƏLBİ (Ağdam, Berdə, Bolnisi, Borçalı, Daşkəsən, Füzuli, Gədəbəy, İmişli, Kəlbəcər, Kürdəmir, Qarakilsə, Naxçıvan, Ordubad, Şuşa, Tərtər, Zəngilan) - hündür, uca. - *Qəlbi dağlarda ala-tala qar görünürdü* (Şuşa); - *Qəlbi yerə su çıxmaz* (Tərtər); - *Öyün barısı qəlbi olsa yaxşıdı* (Berdə); - *Bu ağaş*

onnan qəlbidi xeylax (Gədəbəy); - *Kitaflar qəlbidədi, əlim çatmir* (Füzuli); - *Bi qəlbə yerdə ev tikdilər* (İmişli); - *Atdan qəlbə, itdən alçax* (Qarakilsə).

QƏLBİLİK' (Berdə) - yüksəklik, hündürlük, ucalıq. - *Qara damın qəlbili*. üç ərşindi.

QƏLƏ (Meğri, Ordubad) - dəfə. - *Bu qələ İsrafilgil geder, gelən qələ də siz gedecisiz* (Meğri).

QƏLƏQƏZƏN (Meğri) - yellənceyin bir növü. - *Bir dirəx' basirex yere, bir uzun tiri də dale:x' <dəlirik>, keçire:x' haman direyə, una de:x' <deyirik> qələqəzən.*

QƏLƏM I (Kürdəmir, Naxçıvan) - növ, cür. - *Bir qələm şey deym, al gət* (Naxçıvan); - *Bir neçə qələm şey isdədi qızın başlığına* (Kürdəmir).

QƏLƏM II (Culfa) - daşyowanın alet.

QƏLƏMDƏR (Dərbənd) - ipə düzülmüş qax. Şəki *armutunnan beş qələmdər qurutdum*.

QƏLƏMƏ (Cəbrayıl, Hamamlı) - tikan. - *Höşəndə əyaxyalın gəzmə, əyığına qələmə batar* (Hamamlı); - *İydiyə çıxanda özü: qələmədən gözdə* (Cəbrayıl).

QƏLƏMQIRTAN (Ordubad) - karandaşyowan biçaq.

QƏLƏMLƏMƏK (Şamaxı) - ağaçın qurumuş qol-budağını kəsmək. - *Bu ağacı qələmliyəg gərək*.

QƏLƏNDƏR (Bakı, Dərbənd) - sirkə, abqora və s. tökmək üçün dördkünc şüse qab. - *Qələndərdə Həsəngilə sirkə göndərdim* (Dərbənd).

QƏLƏZİM (Qax, Zaqtala) - malat pendirinin suyu. - *Bu qəlezim çox durudu* (Zaqatala).

QƏLİB (Cəbrayıl, Füzuli, Göyçay, Kürdəmir, Laçın, Sabirabad, Zəngilan) - keçə. - *Alaçığın üsdünə yaxşı qəlib çəkmişdiler* (Zəngilan); - *Qəlib olmasa, tərəkəmə dolammaz* (Cəbrayıl).

QƏLİF (Ağcabədi, Çəmbərək,

Gəncə, Qazax, Mingəçevir, Şəmkir, Tovuz) - *bax qəlib*. - *Dəyənin üsde salırdix qəlif* (Tovuz); - *Qəlifləri güyə deşif*; - *Dəyəni qəlifnən düzəldirix'* (Şəmkir); - *Qəlif laf yaxşı yunnan olur* (Ağcabədi); - *Qəlifi yunnan atıllar* (Çəmbərək).

QƏLİN (Ucar, Zərdab) - *bax qalın*. - *Anam axşam qəlin pişirdi* (Zərdab); - *Qəlin nazik olur yuxa kimi* (Ucar).

QƏLİP (Qarakilsə) - *bax qəlib*. - *Dədəm böyük bir qəlip saldımişdi, həməşə o qəlipi obuya aparırdıx*.

QƏLLƏLƏMƏG (İmişli) - taya vurmaq (taxılı). - *Taxılı gətirib qəlləleyirdilər*.

QƏLT (Qax) - *bax qalt*.

QƏLTƏN (Qazax, Tovuz, Zaqtala) - *bax qaltan*. - *Heş getməy olmor, qəltən ayağımı əzer* (Qazax).

QƏLYABADYA (Qax) - mis kasa. - *Xorağı maşa qəlyabadyaya tök*.

QƏLYAŞRNİSİ (Ordubad) - qızın razılığı alındıqdan sonra qız evinin oğlan adamlarından aldığı hədiyyə.

QƏMALTI (Biləsuvar, Əli Bayramlı) - *bax qamaltı*. - *Qəmaltını bura gəti* (Biləsuvar).

QƏMBƏR (Bakı) - çaylaq daşı. - *Küçələrə qabaqlar qəmbər döşüyərdilər*.

QƏMBƏRRİĞ (Bakı) - çay daşı döşənmiş yer, küçə.

QƏMƏ I (Quba) - qurudulmuş zoğal. - *Qəməni bizzə bos yiməzdr*.

QƏMƏ II (Cəlilabad, Gədəbəy, Qazax, Salyan) - balaca xəncər. - *Qəmə birdən əlimmən yerə düşdü* (Gədəbəy); - *Çoban qəməsin çıxartdı* (Salyan); - *Qəmeynən qoyun kəsəylər* (Cəlilabad).

QƏMƏLTİ (Ağbaba, Ağsu, Bərdə, Biləsuvar, Cəbrayıl, Culfa, Əli Bayramlı, Füzuli, Gədəbəy, Göyçay, Hamamlı, İmişli, Kelbəcer, Qarakilsə, Naxçıvan, Ordubad, Salyan, Şərur, Ucar, Zəngilan, Zərdab) - *bax qamaltı*. - *Qəməltini ver*,

çörəyi kəsim (Ağbaba); - *Fatma qartofu qəməltiyən soydu* (Cəbrayıllı); - *Qəməltini ver uşağa, pencər yişsin* (İmişli); - *Qəməltiyən çörək kəsillər, et doğruyullar* (Kəlbəcər); - *Qəməltiyi ver, çolpanın başın kəsim* (Berdə); - *Qəməltini gət bira çolpanı kəsim* (Ağsu); - *Qəməlti kütdəşib* (Salyan).

QƏMƏR (Füzuli, İmişli) - sarımtıl (ata aiddir). - *O qəmər maydan yaxşı qaçır* (Füzuli).

QƏMƏRAL (Qazax) - *bax qəməran I.*

QƏMƏRAN I (Biləsuvar, Salyan) - inqilabdan əvvəl ailə üzvlərinin qeydə alındığı xüsusi dəftər. - *Biz hələ qəməran işdədirig binədən* (Biləsuvar).

QƏMƏRAN II (Biləsuvar, Salyan) - əkin sahəsi. - *Hər qəməranda bir adamın onki <12> batmanı olardı* (Salyan).

QƏMƏRƏN (Biləsuvar, Salyan) - vəkalətnamə, inanış. - *Qəmərən kö:nə sözdü* (Salyan).

QƏMƏT (Şamaxı) - cavan qoz ağacı. - *Çayın qıraqındakı qəməti çırpdım.*

QƏMƏTİ (Zərdab) - *bax qamaltı.*

QƏMİJƏ (Lənkəran) - səpki. - *Yaz vaxdı isididən bədənimdə həməşə qəmijə olardı.*

QƏMİRCƏX' (Gədəbəy) - qığırdaq. - *Ətin qəmirceğini xoşdo:y bizim kiçiq qız.*

QƏMREL (Ağbaba) - *bax qəməren.* - *İkisinin arasında qəmrel düzəldişlər.*

QƏMZƏ (Başkeçid, Gədəbəy, Şəmkir) - qadınlara aid baş bezəyi. - *Qəmzeyi cahıllar bağla:rdi* (Gədəbəy).

QƏNCƏLMƏX' (Meğri) - *bax qənjəlməx'.* - *Buzav elə pis qəncəlip ki, bice stümiytü qalıp.*

QƏNDAF (Daşkəsən, Gədəbəy) - qəndqabı. - *Qət qoyduğumuzqa qəndaf de:rix'* (Daşkəsən); - *Qəndava birki qənd*

qoy, gəti buryə (Gədəbəy).

QƏNDƏHƏRİ (Tərtər) - üzüm növü adı. - *Qəndəhəri üzümərin hamısının baş üzümdü.*

QƏNDİKÜKƏ (Lənkəran) - şəkerçörəyi.

QƏNDİL (Basarkeçər) - baca. - *Tüsdü qəndildən çıxar.* - *Qəndilin üsdü örtülüdü, tüsdü evdən çıxmır.*

QƏNDİŞĞƏ (Bakı) - qəndşindiran (alət).

QƏNƏD (Şəki) - vərəq. - *Kitavin üş-dört qənədi cirilmişdi.*

QƏNƏR (Çəmberək) - qayda.

QƏNİRSİZ (Gədəbəy, Mingəçevir, Tovuz) - misilsiz, eyibsiz, - *Qənirsiz qızıdı bajım qızı* (Gədəbəy); - *Xasməddin basalağınınan (bax) qənirsiz gözəllər peydah oluf* (Tovuz).

QƏNİYRƏ (Qazax) - dəfə. - *Elə göyçəx'di qız, üzünə baxmağ olmor bir qəniyra.*

QƏNJƏLMƏX' (Qarakilsə) - arıqlamaq. - *Qənjelirsən, bə axırı no:lajax!?*

QƏNSƏR (Ağsu, Ucar) - əvvəl. - *Qənsər bö:ük danışar, so:ra kiçik;* - *Sən qalxoza mənnən qənsər işdiyirsən;* - *Qənsərde bı kənt Göyçaya baxırdı* (Ucar); - *Qənsərrər adam pis yaşayırıd* (Ağsu).

QƏNZİL (Gədəbəy) - nazik. - *Çox qənzildi bu if.*

QƏPSİMAX (Qax) *bax qafsamax I.* - *Menin evi qəpsiməgə men razı olmacam.*

QƏRBİÇ (İmişli) - qarın əti. - *Pişirmisən qərbici?*

QƏRƏB (Şamaxı) - divar. - *Ö:n qərəbin suvağllalar.*

QƏRƏC (Şahbuz) - meyvə puçalı.

QƏRƏÇƏ (Dərbənd) - çöl ördəyi.

QƏRƏM I (Culfa, Qarakilsə, Naxçıvan, Ordubad, Şahbuz, Şərur) - həmişə, daim. - *Mənim oğlum qərəm qulluxdadi* (Şərur); - *Ordan qərəm su gedəcəx'* (Ordubad); - *Boyəhməddilər qərəm burdadı* (Culfa); - *Mən qərəm*

avçılığınan məşğul oluram (Şahbuz).

QƏRƏM II (Meğri) - xanənişin, evdə oturmağı sevən. - Nənəm qərəm adamdı, gəzmeyinən işi yoxdu.

QƏRƏM III (Gəncə) - *bax qaram.*

QƏRƏMƏ I (Meğri) - *bax qarama.* - Ərxın qərəməsin təmizlə:n ki, su qoşax.

QƏRƏMƏ II (Meğri) - qapaz. - Qərəməni niyə unun başınə saleysan!!

QƏRƏVEZİ (Bakı) - nahayətsiz, uzun, sonsuz (yol). - *Bu yol nə qərəvezidür, gedmeknən qutarmır ki, qutarmır.* <>**Qərəveziyə gedmeg** - uzun, nahayətsiz yola getmək. - *Suçun qərəveziyə gedmişdün begəm, belə gec gəldün!!*

QƏRƏVƏNƏ (Ağbaba) - xəmir tabağı.

QƏRİBƏ (Ağsu, Gəncə) - qərib. - Bizzərdə qəribə adama çox hörmət eliyərik (Ağsu).

QƏRİBPƏRVƏR (Şuşa) - qəribə hörmət edən. - *Həsən çox qəribpərvər adamdı.*

QƏRİM (Salyan) - tənək basdırmaq üçün qazılan yer. - *Bağda təhəq basdırmağ üçün yüzə qədər qərim qazmışam.*

QƏRQƏŞƏ (Meğri) - qayıçı. - *Dadaşnan Mürsəlin qərqəşəsin mən çəkem!!?*

QƏRRAHLANMAX (Qarakilsə, Meğri) - arxalanmaq. - *Mən sənə qərrahlaneram (Meğri); - Sən kimə qərrahlanırsan? (Qarakilsə).*

QƏRS: QƏRS ELƏMƏX' (Şuşa) - əkmək. - *Həyətdə bir alma:ğacı qərs elədim.*

QƏSDƏMMƏX' (Qazax, Tovuz) - əslində qəsdənmək. - *Qəsdəndim kin, sizə:ləm gələmmədim (Qazax).*

QƏSƏ (Dərbənd) - *bax qasə.*

QƏSƏVƏ (Tovuz) - *bax qaysava.* - Qəsəvə erix'dən, yağdan olor.

QƏSİ (Laçın) - *bax qası.* - Çayda

qəsi çoxdu.

QƏŞBƏND (Şahbuz) - *bax qaşbənd.* - Qəşbəndi başımıza bağlıyordı.

QƏTƏCƏR (Əli Bayramlı) - təzə, yuyulmamış (paltar). - *Bu lap qətəcər parçadı.*

QƏTLƏ (Ordubad) - qapının yan tərəflərində olan ağacları möhkəm saxlamaq üçün onların üstündən vurulan taxta. - *Qətlə qaptı:n başın möhkəm saxlı:r.*

QƏTPƏ (Qarakilsə) - etle dırnağın bitişdiyi yerdə etdən aralılmış ince dəri hissəciyi.

QƏTRƏHİM (Kürdəmir, Oğuz) - *bax qədrəhim.*

QƏTRƏM (Şəki) - xəsis. - *Qətrəm adamnan pul çıxmaz.*

QƏTRƏMƏ (Ucar) - sərab. - *Qətrəmə yayın işdisindo:tur.*

QƏTRƏMƏK I (Ucar) - *bax qatırramax.* - A kişi, gündə iş-dört kərəm öydən vağzala qətriyirsən, yorulmursa:n!!?

QƏTRƏMƏK II (Ucar) - qaynayıb daşmaq. - *Sinəvar qərədi, qaraqapağ elə.*

QƏTRƏMƏK III (Ucar) - sürtünmə nəticəsində qızmaq. - *Təhnəyə dən tökməsən, daşdar qətriyər.*

QƏVƏCƏ (Zaqatala) - sırlılı.

QƏVƏL (Zəngilan) - eyni.

QƏVƏRƏ (Qarakilsə, Ordubad, Şahbuz, Şərur) - *bax qavara II.* - *Qəvəreyənən puşqu itilə:ller (Şərur); - Qəvəreyənən balta itildirix' (Şahbuz).*

QƏYƏÇAYI (Kəlbəcər) - yabanı bitki adı.

QƏYİR (Şəki) - çox xırda daş. - Bugdanın içinin qeyirini dənniyif göndərillər de:rmana.

QƏYSƏFƏ (Qazax) - *bax qaysava.* - Qəysiyyə qaterix şəkər, yağ, murtda olor qaysəfə.

QƏYSƏR I (Meğri) - şaxta. - Qəysər adəmi göye çəkirdi Qərçivan düzündə.

QƏYSƏR II : QƏYSƏR OLMAX
(Çəmberək, Ordubad) - soyuqdəymə nəticəsində xəstələnmək.

QƏYSƏVƏ (Ağcabədi, Bərdə, Qazax, Şəmkir, Şuşa) - *bax qaysava*. - Qəysəvə *adımı tox saxlar* (Şuşa).

QƏYSİ (Ağcabədi) - qurudulmuş ərik. - *Qəysidən qəysəvə pişirrix'*.

QƏZƏNƏ (Lənkəran) - gicitkən.

QƏZİLLƏMƏX' (Borçalı, Cəbrayıl, Əzizbəyov, Gədəbəy, Qarakilse, Naxçıvan, Ordubad, Şərur, Zəngilan) - aldatmaq. - *Məni sən qəzilləmə, mən belə seylərə inammaram* (Borçalı); - *Başı qəzillədim getdi* (Cəbrayıl); - *Uşağı qəzilliyyip, əlinnən topun aliplar* (Qarakilse); - *Mikayıl bizi yaman qəzilli* (Ordubad); - *Sən gə məni qəzilləmə, mən hər şeyi billəm* (Zəngilan).

QƏZMƏ I (Ordubad) - *bax qazma*.
I.

QƏZMƏ II (Qazax) - *papaq*.

QƏZO:C (Lənkəran) - ərsin. - *Qızə, qəzo:ci gətdü:n?*

QƏZZƏK (Mingəçevir) - hasarın, çəpərin tapdanmış yeri. - *Ma:hir qəzzəyi kolladi*.

QIBİR (Meğri) - hirs. ◊ **Qibiri tutmax**. - hirslenmək. - *Unın ki qibiri tutey, siz dimmə:n*.

QIBİT (Qax) - çəpgöz.

QICA I (Qax) - *bax qicə*.

QICA II (Şəki) - *bax qırca*.

Findiğin qicalarını tulli:n gessin.

QICA III (İsmayıllı) - pałtarasan. - *Sirixlını qicadan as*.

QICƏ (Şəki) - *bax qicə*. - *Qicə qırif suyun qavağına basanın so:ra bizim arxa su çıxdi*.

QICI (Cəbrayıl, Xanlar) - vezəri.

- *Biz üç lək qıcı əkmışık* (Cəbrayıl).

QICIR-QUCUR (Mingəçevir) - başa düşülməyən söhbət.

QIDIX (Naxçıvan, Ordubad) - *bax qidix'*. - *Çoban qidixları çöldə otarır* (Ordubad).

QIDIMCIL (Şəki) - xəsis.

QIDIR-MIDIR (Qubadlı) - anlaşılmayan, başa düşülməyən danışiq. - *Dərədən keçəndə bir qıdır-midir eştidim*.

QIDQIDA (Lənkəran) - qidiq. - *Qiza, eləmə, qidqidam tutur*.

QIF (Əli Bayramlı, Salyan) - maye üçün dəmir qab, bidon. - *Qifa su töküb saxlarux* (Əli Bayramlı); - *Məkdəbçin iki dənə qif aldım* (Salyan).

QIFCIX (Qazax) - cəld.

QIFCIMMAX (Hamamlı, Qazax) - tullanmaq. - *Ela qıscımdım kın çayın bu toyunnan o toyuna* (Qazax); - *Çaydan yaxşı qıscımdım* (Hamamlı).

QIFCIN (Gədəbəy) - səliqeli. - *Cox qıscım yiğersin odunu, xoşumə:ldi* çox.

QIFÇAX (İmişli) - *bax qıpçağ*.

QIFÇİL (Füzuli) - böyük-böyük danışan. - *Qıfçıl adam özünnən qavağı* danışar.

QIFÇILAMMAX (Çəmberək) - nazlanmaq. - *Pəri çox qıfçilanır*.

QIFXIRIX (Cəbrayıl, Zəngilan) - səs-küy. ◊**Qifxirix qopbax** (Cəbrayıl, Zəngilan) - hay-küy qopmaq. - *Birdən elə qifxirix qofdu ki, dedix no:luf* (Zəngilan).

QIFŞAMAX (Çəmberək, Meğri) - turşumaq. - *Yayın gündündə qatıq qışṭiyif* (Çəmberək); - *Üzüm qalır küpədə qışṭiyur* (Meğri).

QIĞIQIĞI (Borçalı) - uşaq oyunu adı.

QIĞIMƏT (Qazax) - uşaq oyunu adı.

QIĞIRCIM (Kürdəmir) - xırda, inkişaf etməmiş. - *Qiğircim alçaları yiğib turşı qayrrıx*.

QIĞIRMAX (Gədəbəy, Qazax) - qorxmaq. - *Üş gündü irəmənin düzündə qiğirmışx* (Qazax); - *Gördüm dosдум qiğirdi* (Gədəbəy).

QIĞIRTDAK (Tovuz) - inkişaf etməmiş, xırda. - *Bu il ərix'lər qiğirtداxdı*.

QIĞMƏRƏ (Cəbrayıl, Göyçay, Kürdəmir, Salyan, Ucar, Yevlax) - uşaq

oyunu adı. - *Uşaqlar hə:tdə qığmərə oynuyır* (Salyan); - *Üşaxlar çöldə qığmərə oynuyur* (Ucar); - *Qığmərədə altı mərə olur* (Yevlax); - *Uşaxlar quzu otaranda qığmərə oynuyullar* (Cəbrayıl).

QIĞMƏTƏ (Qubadlı) - *bax qığmərə.*

QIĞPULA (Bakı) - uşaq oyunu adı.

QIXIX (Qazax) - tikə. - *Maşa bir qixiq qant ver.*

QIXIM (Ağdaş) - azacıq. - *Xörəyə bir qixim duz sal.*

QIXIM-QIXIM (Berdə) - xırda-xırda. - *Məfdili qixim-qixim doğradılar.*

QIXMIX (Füzuli, Gədəbəy, Kürdəmir, Qazax, Qax, Mingəçevir, Oğuz, Şəki, Tovuz, Yevlax) - odun qırıntısı. - *Ocağı yandırmağa bir az qixmix gəti* (Oğuz); - *Qixmıçı yiğif tökürux' ocağa yanır* (Şəki); - *A bala, dur, bir az qixmıq qayır sammarı qaynatsınnar* (Qazax); - *Quru qixmix yaxşı yanar* (Gədəbəy).

QIXMIXLAMAX (Gədəbəy, Gəncə) - odunu xırda-xırda doğramaq. - *Bu götürüyү çox zəhmətnən qixmixladım* (Gəncə).

QIJ (Mingəçevir) - çayın sür'etle axan yeri.

QIJATAYI (Balakən) - qiyqacı. - *Parçanı ho hele qijatayı kes.*

QIJAV (Kəlbəcər) - çayın sürətle axan yeri. - *Su ku bərk gedir çayda, ona qijav deyriz.*

QIJILIĞIPBA (Cəbrayıl) - sür'etlə. - *Pəri qijiliğipba böyrümənən keşdi.*

QIJIPBADAN (Cəbrayıl) - sür'etlə. - *Sel qijipbadan gəldi.*

QIJIT: QIJIT VERMƏX' (Bəsareçər, Başkeçid, Borçalı, Qazax, Şəmkir, Tərtər, Tovuz) - acıq vermək. - *Dos dosda qijit verməz* (Tərtər); - *Adama bir belə qijit verməy olmaz;* - *Mansır təzə paltar ge:if mä: qijit verer* (Qazax); - *Ə:, ayif döyülmü, nə qijit verersən?*

(Borçalı); - *Maşa nə qijit verirsən?* (Şəmkir).

QIQQIRILMAX (Bolnisi, Qazax) - kəkələnmək. - *Qiqqırıler adamın üsdiinə, elə bil dö:ejex' məni* (Qazax).

QIQQIRMAX (Qazax, Mingəçevir) - *bax qiqqırılmak.*

QIQQOYLU (Barana) - sür'etli (axar suya aiddir). - *Comuş çayın qiqqoysu yerinə çüşüv axırdı.*

QIJMIRRAMMAX (Çəmberək) - vurmaq məqsədilə el qaldırmaq. - *İjdıyar Bərxudarıñ, üsde yaman qijmirrandı, amba heş sey eliyəmmədi.*

QIJOY (Barana, Xanlar, Qazax, Tovuz) - *bax qijav.* - *Qijoya düşmə, axarsan!* (Qazax); - *Dar yer ki axır suda, ona qijoy derix', orya girməy olmaz;* - *Girmə, bura yaman qijoydu* (Tovuz); - *Bizim Qusqara çayında qijoy çoxdu* (Xanlar). ◊ **Qijoy getməx'** (Tovuz) - sür'etle axmaq. - *Kür lal axır, əmbə Araz yaman qijoy geder.*

QIJOYLU (Barana) - *bax qiqqoylu.*

QIQQAX (Füzuli) - azacıq. - *Qiqqax sindirdi, verdi maşa.*

QIQQILI (Zərdab) - kiçik, balaca. - *Çaydan bu gün bir neçə qiqqılı kütiüm tutдум.*

QILAN (Qarakilsə) - cod yun.

QILANNI (Qarakilsə) - cod yunlu.

QILAVLAMAX (Zəngilan) - məc. itiləmək. - *Dişdərimi indidən qilavlamışam, toyunda möykəməcə yə:cəm.*

QILBAŞ (Göyçay, İmişli, Lənkəran) - yara (dırnağın altında).

QILBIZDIĞ: QILBIZDIĞ EİƏ-MEG (Bakı) - xəbərçilik etmək. - *Nös belə qilbizdiğ eli:rsən!?*

QILÇADIRRI (Sabirabad) - qaraçı. - *Biz olara qilçadirri diyərtüg.*

QILDIX (Qazax) - e'tiqad, inam.

QILDIXSIZ (Borçalı, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - dinsiz, məzhəbsiz. -

Ayə, sən *lap qıldıxsızsanmış!* (Qazax); - Ay *qıldıxsız, niyə xavar vermədin ki, mə:lliñnən mən də görüşeydim* (Borçalı); - Ayə, a *qıldıxsız, sən nağayrifsan* (Tovuz).

QILDIRQAŞ (Basarkeçər) - fırıldağçı.

QILDIRQIJ (Basarkeçər) - ax qıldıraqş.

QILDIZ (Ucar) - təmizkar. - Müsüslüdə Bəbir kişiñin qızı Kübra *qıldız adamdı*, o, özgənin pişirdiyi xörəyi də, çörəyi də yeməz.

QILĞINA I (Qazax) - yabanı bitki adı. - *Dur, bir qujaq qılğınə:ti inəy yesin.*

QILĞINA II (Şəmkir) - boğaz yarası. - *Qılğına olanda gərəx' kəsilə, sümüyə tişə, adam ölər.*

QILICDÜM (Bakı) - *bax qılınc-düm*. - *Qılıcdüm quyruguynan sancır.*

QILIÇ (Gəncə, Şəmkir, Tovuz) - *bax qılınc III*. - *Haravanın qılıçını goti, qoşajam* (Gəncə); - *Öküzdərin ipini qılıça keçir* (Şəmkir).

QILIF (Şəki) - *bax qılıf II*. - *Yorğanın ikisinin qılıfını söküf yumüşəm.*

QILIJ (İmişli) - xalçaçılıqda işlədirilən alət adı.

QILIJDAMA (İmişli) - xaćaçılıqda işlənən qılıj (*bax*) adlı alətlə toxunma. - *Qabağ vaxlar qılıjdama çuxa geyəllərdi.*

QILIJDAMAG (İmişli) - xalçaçılıqda işlənən qılıj adlı alətlə toxumaq. - *Adam vardı bi gündə qılıjdeyirdi çuxaltı şalt.*

QILIMLAMMAX (Qazax) - həvəslənmək. - *Qılımlandi ki gəlsin, sonra no:ldusa gelmədi.*

QILINC I (Çəmbərək, Göyçay, Hamamlı) - *bax qılıç*. - *Uşaxlar dağın qılıncına çıxmışdı* (Çəmbərək).

QILINC II (Ucar) *bax qılıj*. - *Qılınc sap toxuyur xanada.*

QILINC III (Kürdəmir) - boyunduruq ilə dişləni birləşdirən ağac.

QILINCDÜM (Bakı) - *əqrəb*. - *Qılıncdüm bərk sancır adımı.*

QILINDOV (Quba) - boyunbağı. - *A xala, qılındov qırıldı.*

QILIS-QILIS (Zaqatala) - səfəh-səfəh. - *Qılıs-qılıs danışma!*

QILIŞ I (Daşkəsən, Göyçay) - *bax qılıç*. - *Ay dədə, qoyunnar qılışdan o üzə aşdı* (Daşkəsən).

QILIŞ II (Xanlar) - *bax qılıj*. - Qılışnan ölkən toxuyurux.

QILIŞ III (Daşkəsən) - *bax qılınc III*. - *Qılışı dişdiyə keçire:rix'.*

QILQA (Əli Bayramlı) - əvvəller əkimiş yerdə sonralardan üçüncü dəfə bitən taxił. - *Gedək, qılqanı yığağ.*

QILQILANI (Gədəbəy) - sıra, sıra ilə düzülmüş (dağ). - *Gəzə:n qılqilanı dağları yayım orta:yi.*

QILQISDI (Gədəbəy) - zəif, cansız. - *Qılqıṣdı adam nə bajarár daş daşumağı!?*

QILQURT (Şəmkir) - ziyanverən qurd adı. - *Qılqurt nəzix' qurtdu, qoyunun içində:lır, öldürür.*

QILLAMMAX (Zəngilan) - salanmaq. - *İlan ağaçda qillaner.*

QILLI I (Qubadlı) - *məc.* - anlamaz, qanmaz. - *Ay qilli, heş bilirsən nə danışırsan!?*

QILLI II (Qazax) - *məc.* varlı, dövlətli. - *Qilli şixlilərdən biri bizi:lib.*

QILLICA (Çəmbərək, Kürdəmir) - yabanı bitki adı. - *Qılıcını uşaxlar yi:r* (Kürdəmir); - *Qılılcadan düdüx' qayırır uşax* (Çəmbərək).

QILLORU (Kəlbəcər) - xırda dolu. - *Böyüñ genə qilloru yağır.*

QILO:ŞA (Oğuz) - *bax qılovşa*. - *Qılo:şa axlına geləni danışar.*

QILOVŞA (Tovuz) - xəbərçi. - *Qılovşa:damnan zəhləm geder.*

QILOY: QILOYUNU ALMAX (Basarkeçər, Tovuz) - kəsər alətlərin ağızını qayısa və ya daşa çəkmək, itiləmək. - *Oruc, baltanın qıloyunu al* (Tovuz).

QILOYLAMAX (Basarkeçər) - kəsər alətlərin ağızını qayısa və ya daşa

çəkmək, itiləmək.

QILOYLU (Göyçay) - məc. acıqlı. - *Kişi qılıolu gəlmışdı.*

QILOYŞA (Şəmkir) - bax qılıvşa. - *Qılıvşa: dam arası vurur.*

QILOYŞALIX (Şəmkir) - xəbərçilik. - *Qılışalix çox pişşeydi, adamı hörmətdən saler.*

QILOZ (Xanlar) - dəyirmando şahad vermək üçün ölçü qabı. - *Dədə-bavadan bir put üç qiloz şahaddi.*

QILPIN I (Cəbrayıł, Zəngilan) - otun toxumlu hissəsi.

QILPIN II (Basarkeçər) - xəstəlik (malin dilində). - *O qədər inək görmüşəm ki, qılpinnan belə: if gənnənif.*

QILVIZ (Gədəbəy, Gəncə, Qazax, Tovuz) - bax qırvız. - *Qılviz adama xoşum gəlmir (Tovuz); O, qılviz adamdı (Gədəbəy).*

QILVIZDIX (Tovuz) - bax qıl-bızdığ. <> *Qılvizdığ eləməx'* - xəberçilik etmək. - *Qılvizdığ eləmə, oğul, düzdüx'hər şeyi axırda yenir.*

QILYAZDI (Cəbrayıł) - xəbərçi. - *Qılıyazıdı xəbərnən çıxış gəlif atıla-atıla.*

QIMBALAX (Çəmbərək) - bax qamqalax II. - *Odunun qimbalağını bir yerə yığın.*

QIMCIRRAMMAX (Gədəbəy, Hamamlı, Qazax, Şəmkir, Tovuz) - atmaq. - *Ağacı harya qimcirradın? (Qazax); - Hara qimcirradın o çuvuğu (Gədəbəy); - Qolunnan tutuv elə qimcirriyaram ki, orde:ğın yerə dəyməz (Tovuz); - Əysiyi ha:na qimcirradın? (Şəmkir).*

QIMĞIMAX (Qazax) - atmaq.

QIMI (Çəmbərək) - yabanı birki adı. - *Bir qucaq qimi yiğmişdi Ali.*

QIMİĞİ (Xanlar) - 1. qıvrıq. - *Gör Nuru nejə də qimiği oğlandı!; 2. səliqəli, xoşagələn. - Bajoğlu, bu qimiği ayaqqabını sa: kim tikif?*

QIMIX (Ağcabədi) - bax qimığı. - *İsə məllim qimix geyinif.*

QIMILDAMMAX (Qazax) -

parıldamaq. - *Əhmədin gözü qimul-qimil qimuldانer.*

QIMILMAX (Borçalı, Cəbrayıł, Çəmbərək, Meğri, Zəngilan...) - qaçmaq. - *Mən elə qimildim kin, heç kəs dalımnan tutammadı (Borçalı); - Burdan qimil, heç kim görməsin səni (Çəmbərək); - Gümüş, başə: dönim, qimil, bir patil su gəti (Meğri); - Qimil, evdən gərəntiyi geti mā: (Zəngilan); - İsrafil dükanına qimildi (Cəbrayıł).*

QIMIR (Cəbrayıł) - hirs.

QIMITMAX (Füzuli) - bax qimulmax. - *Dürən Həsən gördü kü, onu ezişdirəjəm, əlüsdü qimitdi.*

QIMIY (Qax) - bax qimil.

QIMIZ I (Şərur) - mürəkkəb. - *Qaba qımız tök.*

QIMIZ II (Ağdam) - turş. - *Bu çörəx' laf qimizdi.*

QIMIZDAMMAĞ (Sabirabad) - bax qimqimax. - *Sən nə çox qimiz danırsan!?*

QIMIZMAX (Şuşa, Tovuz) - turşumaq. - *Südə yenijə çalası tök'müşəm, hələ heç qimizmiyif da (Tovuz).*

QIMQAL (Tabasaran) - bax qimqar. - *Qimqal çux xirdədü.*

QIMQIMA (Şəmkir) - zümrüme. - *Ağız, genə nə qimqımıya qurşanıfsan, duruf işini tutsana!*

QIMQIMI (Basarkeçər, Qazax, Şəmkir) - bax qimqima. - *Yolnan qimqını çala-çala gedirdi (Basarkeçər); - Məşədi dodağının altında qimqımı çaler (Qazax).*

QIMQIMMAX (Meğri) - tərpənmək.

QIMMAX (Qazax) - qiymaq. - *Ə: gözünü maşa sarı niyə qimersəñ?: - Gümü-zadi nə başa tüşər, a munun canı össün, gözünü qimmağına bax!*

QIMPALAX (Gədəbəy) - bax qimbalax. - *Qimpalaxları yeti piçi qızdır görəx'.*

QIMZAMAX (Zəngəzur) - qaldırmaq. - *Mən dolı çovalı qimziya billəm.*

QIMZAMMAX I (Cəbrayıl) - *bax qımqımmax*. - *Qızmazdım, durelmədim.*

QIMZAMMAX II (Çəmbərək) - utanmaq, çəkimmek. - *Gəlin həş kəsdən qızmazmir!*

QIMZIMMAX (Tovuz) - uyuşmaq (südə aiddir). - *Südü yenice çılmışam, hələ heç qızmımmiyif da.*

QIN I (Qax, Şəki, Zaqatala) - lobyanın, fındığın yaşıl üst qabığı. - *Sən loyvanın qırın təmizdə, mən də hindı gəlirəm* (Zaqatala); - *Lovyəni dənəliyif qırını mala verillər, mal yiyr;* - *Fındıx kal olanda qırının çıxmaz* (Şəki).

QIN II (Salyan) - çevre, daire. - *Gəl qın çək, maqqulu oyniąğ.*

QINAĞ: QINAĞ ELƏMAX (Şəki) - danlamaq, tənqid etmək. - *Qınağ eli: llərdi ki, baramanı yaxşı işdəməmisən.*

QINAMISIX (Borçalı) - istehzali. - *Qinamisix de:rdilər, yə:ni əysix' söz de:rdilər.*

QINC (Şamaxı) - naz, qəmzə. - *Kiprigin ox kimidi, qaşın qulinc. Bu nə işvədir edirsən, bu nə qinc!.* <>**QINC ATMAX** (Hamamlı). - *A:z, niye qinc atersan!?*

QINCA-QINCA (Çəmbərək) - xırda-xırda. - *Əti çox qinca-qinca doğrama, bir az iri doğra.*

QINCAMMAĞ I (Bakı) - gərəşmək. - *Adam adam olan yerde qincammaz; - Nə qincanırsan belə!?*

QINCAMMAĞ II (Bakı, Şamaxı) - məc. naz etmək. - *Yaman qincanırsan a:, gənə no:lob belə!?* (Bakı); - *Qolunda var mərcani, əl vurmamış qincanı* (Şamaxı).

QINCAMMAX I (Şuşa) - *bax qincammağı I.*

QINCAMMAX II (Basarkeçər) - *bax qincammağı II.*

QINCIQ-QINCIQ (Tovuz) - *bax qince-a-qince.* - *O eti elə eliyərsən ki, qinciq-qinciq, duruf dolma pükəjəm.*

QINCITMAX (Hamamlı) - azaçıq kəsmək.

QINDAB (Yerevan) - nazik ip.

QINDAX (Basarkeçər) - azca, bir az.

QINDI (Ağcabədi, Ağsu, Cəbrayıl, Əli Bayramlı, Füzuli, İmişli, Kəlbəcər, Kürdəmir, Şamaxı, Şuşa, Tovuz, Ucar) - südə undan bişirilən yemək, horra. - *Nənə, bir qındı bisir* (Kəlbəcər); - *Axşam de:irdi:* - "Qındı pişirmişəm" (Ağcabədi); - *Öydə qındı ye:b gelmişəm* (Ağsu); - *Sə:r qındı yeməy xoşuma gəlir* (Füzuli); - *Qındını qocalar da ye:ir, usaxlar da ye:ir* (Ucar).

QINDIR I (Qazax) - keçəl.

QINDIR II (Tovuz) - sıniq.

QINDIRĞA I (Ağdaş, Kürdəmir, Mingəçevir, Oğuz, Tovuz) - yabanı bitki adı. - *Qındırğa ha vardi, damların üsdəzə zada yapıllar* (Oğuz); - *Bax, buna da qındırğa de:illər* (Tovuz).

QINDIRĞA II (Bakı) - kilkə. - *Ay balam, belə yuyallar yuni, qındırğa eliyib qoymusun ki!?*

QINDIRĞA III (Cəlilabad, Culfa) - möhkəm kəndir.

QINIF (Biləsuvar) - *bax qılıf II.* - *Döşəyin qınıfı lap köhnəymis.*

QINILĞAMAX (Çəmbərək) - 1. saxlamaq; 2. gizlemek. *Sənə bir qırıq qaymaq qinilğamışam.*

QINIY (Qax) - qarğıdalı çörəyi. - *Qiniyi yedim.*

QINQA (Cəlilabad) - turşenk. - *Qinqa çox turş olur.*

QINQILI (Ağbaba) - xirdaca, balaca. - *Sənin qinqılı boyun, var.*

QINQILIX: QINQILIX SALMAX (Böyük Qarakilsə, Çəmbərək) - hay-küy salmaq. - *Qonşudan ayıfdı, öydə qinqılıx salma!* (Çəmbərək).

QINQITMAX (Tərtər) - çöməlib oturmaq. - *Armudan bəi kimin nə qinqidisən orda!?*

QINNA (Ağbaba) - tuntün. - *Qinna Mahmud bizə gəlfidı.*

QINNAX (Çəmbərək, Karvansaray, Tovuz) - *bax qındax.* - *Sajda*

qinnaq qardalı qortdatdim <qovurdum>, yedi uşax (Çembərək).

QINNAJIX (Tovuz) - azca, azacıq. - *O yağdan qinnajix mā: ver, lazımdı.*

QINNAMAX (Ağcabədi). - *bax qinulğamax.* - Sözü qinnama, düzün de!

QINT (Qarakilsə, Ordubad) - künc. *Bu əvin qinti çökübdə* (Ordubad); - *Qintdan o tərəfə dön, elə mağazın ordadı* (Qarakilsə).

QINTIR (Salyan) - ariq, zəif. - *Qintir qoyın süt verməz.*

QINTIRĞI (Lənkəran, Salyan) - *bax qındırğa I.*

QINTZAL (Zaqatala) - kiçik zoğ. - *Ağacdan bi qintzal ver.*

QIP (Zaqatala) - dərhal, tez. - *Seslerin qip kəsdilər.*

QIPÇAĞ (Astara, Cəlilabad, Kürdəmir) - kip (geyim haqqında). - *Əli qipçağ geyindi* (Cəlilabad); - *Qoca arvada bıqqədir qipçağ geymək ayibdi* (Kürdəmir).

QIPİĞ (Kürdəmir) - qorxaq. - <>**Qipiğ eləməx'** (Ağdam, İmişli) - qorxaq eləmək. - *Sən yazılıgi lap qipiğ eləmisen!* (Ağdam); - *Sən yap qipiğ eləmisen bi uşağı* (İmişli).

QIPIX (Cəbrayıł, Qazax, Ordubad) - *bax qipiğ.*

QIPILMAX (Cəbrayıł, Şəki) - qaçmaq. - *It yola sari qipıldı* (Cəbrayıł); - *Isa, tez qipıl gör dayın gəlifdimi?* (Şəki).

QIPIMMAĞ (İmişli) - *bax qipılmox.* - *Gədə qipindi, tüşdi quşun üssünə.*

QIR I (Basarkeçər, Şərur) - dəməye. - *Qir demi yerrərə de:rix* (Basarkeçər).

QIR II (İmişli, Kürdəmir, Ucar) - əyri. - *Qir həve ərişi qırıb tökürl* (İmişli); - *Qir ağac tikintidə yaramaz* (Ucar).

QIR III (Gəncə, Oğuz, Ucar) - arabada təkəri saxlamaq üçün oxa keçirilən dəmir hissə. - *Qir olmasa, teleqı təkər oxda durmaz* (Oğuz); - *Vəli araviya*

qır saldı (Gəncə); - *Arabanın oxu qırın arasında firranır* (Ucar).

QIR IV (Balakən, Qax, Zaqtala) - sümük.

QIRA I (Qazax, Naxçıvan, Ordubad, Şərur, Yerevan, Zəngilan) - kiçik qovun. - *O ağ yemiş, bir də qira çox şirin olor* (Qazax); - *Bu il bir küpə qira turşuya qoymuşam* (Yerevan); - Bossanda qira çoxdi (Naxçıvan); - *Mən sirkə qirasın yiğiram* (Ordubad).

QIRA II (Ağdam, Kürdəmir, Sabirabad, Salyan, Ucar, Zərdab) - tilov. - *Balığı qireynan tuturux* (Kürdəmir); - *Qira suya tüşdi* (Salyan).

QIRA III (Sabirabad, Salyan) - paltarasan. - *Al bu pencəyi qiradan as* (Sabirabad).

QIRABLÌ (Quba) - *bax qirablı.*

QIRACAX (Qazax, Qubadlı) - qoşqu heyvanın dırnağını kəsmək üçün alət. - *Qiracağı gətir, atı nalliyim* (Qazax); - *Sən hələ qiracax tutmağı öyrənməmisən!* (Qubadlı).

QIRAC (Çembərək) - *bax qiraz.* Nar ağacında qiraç boldu.

QIRADILLÌ (Şəmkir) - ikiüzlü. - *Burda qiradilli adam yoxdu.*

QIRAXLAMAX I (Ağdam, Çembərək, Gəncə, Karvansaray, Qazax) - bu və ya digər bir şeyin qirağını kəsmək, təmizləmək. - *Butaxdanı qiraxla görüm* (Ağdam); - *Bu vaxdacan bir parça günü qiraxlamamışan!?* (Gəncə).

QIRAXLAMAX II (Karvansaray, Qazax) - sacda bişirilən çörəyin qiraqlarını yenidən bişirmək. - *Xamralını qiraxla, ver bəri* (Qazax); - *İsdi kərpicin üsdə qiraxladım xamralını* (Karvansaray).

QIRAXLIX (Borçalı) - çələnk (taca) tikilmiş pullar. - *Qiraxlix gümüş puldan da olar dingədə.*

QIRAN (Göyçay) - tağda saxlanılan yemiş. - *Tağda iki-üç yemiş olur, ikisinin kəsəllər, biri qalar, ona quran deyəllər.*

QIRAŞ (Basarkeçər, Çembərək, Gədəbəy, Xanlar) - daşlı, susuz yer. - *Qıraq yerdə bura, eñ'mə, məhsulu olmaz; - Mənim yerim qıraqdı deyin, ot bitmir* (Çembərək); - *Qıraq yerdə bura, qartov əmələ:lmər heş* (Gədəbəy); - *Qiyax qıraq yerrərdə pitər* (Xanlar).

QIRASDIX (Çembərək) - əkin üçün yararsız, daşlı, susuz (yer). - *Bura qırasıldıxi, burda heş zad bitməz.*

QIRAZ (Ordubad) - kitrə. - *Ağajdan qırazı qopart.*

QIRBAQIR (Bakı) - ağızına qədər. - *Bu vedrəni nösün belə qırbaqı doldurmuşan, aparmağ olmır.*

QIRBORA: QIRBORA OLMAX (Basarkeçər, Çembərək, Gədəbəy, Goranboy, Qazax, Tovuz) - həddindən artıq duzlu, şor olmaq. - *Xörəx' qırpora olmuşdu, yeməy olmadı* (Basarkeçər); - *Xöre: oxartan duz töküfsən ki, qırpora oluf* (Qazax); - *Xörəx' qırpora oluf, heş dilə vurmağ olmur* (Gədəbəy).

QIRC (Gədəbəy) - *bax qırç.* - Heyvanın qavağının çıxan qırçı getirin, tonqar qala:n burda.

QIRCA (Zaqatala) - qərzək.

QIRCANAX (Meğri) - qığılıcum. - *Ocaxdan bir qircanax tüsür taya.*

QIRCAP (Zaqatala) - *bax qırca.*

QIRCAVA: QIRCAVA ELƏMƏX (Zəngilan) - həddindən artıq duzlu, şor etmək. - *Xörəyi qırcava eləmisən, heş yeməy olmur.*

QIRCILLIX (Gədəbəy) - xırda daşlı (yer). - *Qircillix yerdə yaxşı şey əmələ:lmır.*

QIRCIN I (Culfa, Şərur, Zəngilan) - *bax qırçın.* - *Qircini yandırırx qışda* (Culfa).

QIRCIN II (Cəbrayıl) - həddindən artıq duzlu, şor.

QIRC (Gədəbəy) - mal-qara yeyəndən sonra otun qalan qırıntıları. - *Mal alaflananda axırda qaler qırçı.*

QIRÇI I (Əli Bayramlı, Ucar) - çoxdanışan, zəhlətökən. - *Biz çox-*

danişana qırçı diyirik (Əli Bayramlı); - *İbad çox qırçı adamdı* (Ucar).

QIRÇI II (Ağsu, Basarkeçər, Böyük Qarakilsə, Daşkəsən, Əli Bayramlı, Gədəbəy, Goranboy, Hamamlı, Xanlar, Kürdəmir, Qubadlı, Oğuz, Salyan, Tərtər, Zərdab) - *bax qırçı.* *Hacı Qara olduxça qırçı adamdı* (Oğuz); - *Qırçı adamın öz malı özünə qismət döy* (Daşkəsən); - *Qırçı pul xasdəmir* (Tərtər); - *Sən nə yaman qırçı adamsan!* (Qubadlı); - *Qo:şumuz Səmed çox qırçı adamdı* (Əli Bayramlı); - *Dö:letdiilər qırçı olullar* (Kürdəmir).

QIRÇIL (Qarakilsə) - xəsis.

QIRÇILIĞ: QIRÇILIĞ EİƏ-MƏK (Ağsu, Ucar) - 1. zəhlətökənlilik etmək (Ucar). - *İbad qırçılığ elədi, şifir aldı;* 2. xəsislik etmək (Ağsu). - *Mal alanda qırçılığ eləməzzər.*

QIRÇIN (Cəbrayıl, Qarakilsə) - mal-qara yeyəndən sonra otun qalan qırıntıları. - *Heyvan yaxçı yemir qırçınınarı* (Qarakilsə).

QIRD (Lənkəran) - tamam. - *Buy, dədəm qird aradan çıxb.*

QIRDAN (Zaqatala) - əsgı, siləcək.

QIRDIQIS: QIRDIQIS ELƏMƏK (Salyan) - 1. qənaət etmək. - *Biraz qirdiqis elə, axıracan çassın;* 2. xəsislik etmək.

QIRDIQİSSIĞ (Salyan) - 1. xəsislik. - *Əli əsə-əsə qirdiqissiğən ortaya yiməg qoydi;* 2. qənaətcilik.

QIRDIMA I (Meğri) - yeyin, sür'ətlə. - *Xavar qirdima gəldi, genə qeyitdi* getdi.

QIRDIMA II (Füzuli) - üçüncü şum. - *Pərşənu kəsmə: qirdima de:lit.*

QIRDIRMA I (Qarakilsə) - *bax qirdima I.* - *Durdum ordan qirdirma endim Qarakilsə:*

QIRDIRMA II (Füzuli) - *bax qirdima II.*

QIRDIRMA III (Cəbrayıl) - gödək. - *Simizar bir qirdırma don tikif.*

QIRDIRNAĞ (Salyan) - xəsis. -

Qurdırnağ adamin pili çok olar.

QIRDIRNAX (Çemberək) - *bax qirdırnağ*. - *Namazın gəlini kimi qirdırnax adam tapılmaz.*

QIRD-QIRDƏ: QIRD-QIRDƏ OTURMAĞ (Lənkəran) - *diz-dizə oturmaq*. - *Bölgənəmənən oturmuşduğ qird-qirdə.*

QIRDUZ (Tovuz) - *həddindən artıq duzlu, şor*. - *Xörəx'laş qirduzu.*

QIRHQIZYÜMƏZ (Gədəbəy) - *gövşeyən heyvanların qarnı ilə qursağı arasındakı həzm üzvü*. - *Qırhqizüməzi hər arvat təmiz yüəmməz.*

QIRXDAMAR (Şamaxı) - *məc. düzümlü*. - *Fərhad yaman qirxdamar adamdı.*

QIRXDILLİ (Qubadlı) - *məc. ikiüzlü*. - *Qirxdilli adamnan xeyir görməy olmaz*; - *Qirxdilli adamin ömrü az olar.*

QIRXILIĞ (İmişli, Saath, Sabirabad) - *qayçı (qoyun qırxmaq üçün)*.

QIRXILIX (Culfa, Füzuli, Gədəbəy, Qazax, Qarakilsə, Mingəçevir, Şəmkir, Zəngəzur) - *bax qırılığ*. - *Qırxılığı burya gəti, qoyunu qırxıram (Zəngəzur); - Qırxılığı itilə:η, qoyunnarı zavahları qırxa:η (Gədəbəy): - Qoçağ adam qırxını, əllisini qırxar qırxılıxnan bir gündə (Şəmkir).*

QIRXIN (Qubadlı) - *qayçı (qoyun qırxmaq üçün)*. - *Qırxını itilət.*

QIRXINÇI I (Qazax) - *qoyun qırxan adam*. - *Mən də qırxinçiyə bir qoyun verdim.*

QIRXINÇI II (Çemberək) - *xəsis*. - *Həsən çox qırxinçi adamdı.*

QIRXINTI (Qazax) - *ilmədən kəsilən ip (hanada)*.

QIRXLAMAX (Ucar) - 1. *yuyundurmaq* - *yeni doğulmuş uşağın qırxi çıxanda onu və anasını çımdırmək*. - *Su qoy, uşağı qırxlyax*; - *Məni anam qırxladı*; 2. *yuyub təmizləmək*, (*it haqqında*). - *İt boşqaba toxunsa, biz onu qırxliyirix.*

QIRXLIX (Ordubad) - *bax qırılığ*. - *Əli gətirən qırxlıx yaxşı kəsir.*

QIRIC (Gədəbəy, Zaqtala) - *bax qırış.*

QIRIM I (Qax, Şəki, Şuşa, Zaqtala) - *görkəm*. - *Uşaxların qırımı yaxçı görmədim (Qax); - Büyün qırımın çox pisdi (Şuşa).*

QIRIM II (Ağcabədi, Cəbrayıł, Füzuli, Göyçay, İmişli, Kürdəmir, Qazax, Quba, Mingəçevir, Oğuz, Ordubad, Salyan, Şamaxı, Şəki) - *meyl, həvəs, fikir, məqsəd*. - *Əlsəfərin qırımı oxımağdı (Salyan); - Mənim bu işə hiç qırıım yoxdu (Quba); - Sənin qırıminnan mən heç nə alme:ram (Qazax); - Arvadin qırımı vardi ki, iş düzəlsin, Atidixan qoymadı (Ağcabədi); - Qırımı var alarsan, olmaz gələrsən (İmişli).*

QIRIMLAMMAX (Qazax) - *həvəslənmək*. - *Qırımlandı ki gəlsin, sonra no:ldusa gəlmədi.*

QIRIMYAYI (Quba, Şamaxı) - *qövsi-qüzəh*. - *Yağışdan su:ra güydə qırımı yayı uladu (Quba); - Qırımı yayını mən çox görmüşəm (Şamaxı).*

QIRINC: QIRINC TÜŞMƏK (Qax) - *pırtlaşmaq*. - *Anam ip açırdı, ipi qırinc tüsdüyüçün çox əyləndi.*

QIRIP (Zaqatala) - *basmadüymə*. - *Qırıpi köynəyə tik.*

QIRJA: QIRJA OLMAX (Gədəbəy, Xanlar) - *çallaşmaq*. - *Oğlu da atası kimi tez qırja oldu (Xanlar).*

QIRQIMIZ (Oğuz) - *böyükən koluna oxşar yabanı bitki adı*. - *Qırqımız ye:lmir, börtkana oxşuyur, amma yarpaqları tüt göy olur.*

QIRQIR (Hamamlı) - *uşaq oyunu adı*. - *Qırqır oynuyanda biri deyirdi; "Bir quşum var bir belə, qanadları bir belə".*

QIRQIRA I (Qazax) - *otsuz, susuz yer*. - *Atı qırqırada səyirdif yormuşam.*

QIRQIRA II (Şəki) - *sarı barama*. - *On girvənge qırqira alajam.*

QIRQIRAMA (Ağdam) -

qırqıray

həddindən artıq duzlu, şor. - *A bala, bu qırqıramadı, munu yeməy olmaz.*

QIRQIRAY (Qax, Zaqtala) - qarğıdalu unundan bışırılan xörək.

QIRQIT (Zaqatala) - toxuculuq aləti (xalçaçılıqda).

QIRQITƏ (Meğri) - qarmaq. - *Əminə qırqutəni itirdi.*

QIRQQAT (İmişli) - gövşəyən heyvanların qarnı ilə qursağı arasındaki həzm üzvü. - *Əvvəl qarındı, so:ra qirqqatdı.*

QIRMA (Göyçay, Zəngilan) - 1. pöhrə (Göyçay). - *Qurda qurma verirük;* 2. oduncaq (Zəngilan). - *Meşədə bir az qurmam var; eşşəyi apar, onu gəti.*

QIRMABADAM (Şəki) - halva növü adı. - *Qirmabadamı bişirillər düyü ununnan, qozdan, findixdan.*

QIRMALIX (Bəsarkeçər, Göyçay, Qubadlı) - xırda palid ağacları olan yer. - *Biz qirmalixdan keçə bilmədix'* (Bəsarkeçər); - *Dəhrə qirmalixda qalib* (Qubadlı).

QIRMƏMƏKÖY (Tovuz) - həddindən artıq duzlu, şor. - *Bu nədi pişirirsən, qirməməköyüdü, yiməx'də olmur.*

QIRMIZIBALDIR (Qazax) - yeməli yabani bitki adı. - *Do:ğıya tökməyə bir dəsdə qirmızibaldır gəti.*

QIRMIZIDON (Sabirabad) - ağacdələn. - *Bura iki dənə qirmizidon düşübdü.*

QIRMIZI: QIRMIZI BADIMCAN (Çəmbərək, Naxçıvan, Ordubad, Şərur) - pomidor. - *Mən qirmizi badimcanı çiy-çiy yi:rəm* (Naxçıvan).

Qirmizi qurşax (Çəmbərək) - qövsi qüzəh. - *Qirmizi qurşax yağışdan sonra olur.* **Qirmizi mal** (Ağcabədi). - inək - *Biz qirmizi mal inəx' cinsinə de:rix'.* **Qirmizi cüce** (Füzuli) - çeyirtkə. - *Bəhmənnidə qirmizi cüce laf* çok olur. **Qirmizi şəlil** (Kürdəmir) - çəltik növü adı. - *Burda qirmizi şəlil də olur.*

QIRNA I (Ağbaba) - səki. - *Üç qirna gedənnən so:ra evə çatarsan.*

QIRNA II (Cəbrayıł, Daşkəsən) - su kranı. - *Qırneyi bağla* (Daşkəsən); - *Uşaxlar qırnadan su doldurullar* (Cəbrayıł).

QIRNAZ (Füzuli) - *bax qırnis.* - *Şahlar çox qırnaz adamdı.*

QIRNES (Zəngilan) - *bax qırnis.* - *Elə qırnes adamdı, pil xasdama: da qiymir.*

QIRNIX I (Gədəbəy, Gence) - simib və ya kəsilib yerə tökülmüş ağaç budaqları, qırıntıları. - *Maşını düz qırnx olan yerətən sürünen* (Gədəbəy).

QIRNIX II (Cəbrayıł, Yevlax) - azacıq. - *Əlində bir qırnx alma vardı* (Yevlax), - *Get, bir qırnx duz gəti* (Cəbrayıł).

QIRNIS (Salyan, Zəngilan) - *bax qırnis.*

QIRNİS (Əli Bayramlı, Salyan) - *bax qırnis.* - *Qırnis adam həməşə ac qalar* (Salyan).

QIROY (Qazax) - loruandanışan.

QIRP (Salyan) - qılıçıq. - *Əlimə qırp batdı, çıxardamadım.*

QIRPA (Zaqatala) - başaq.

QIRPBÀ (Çəmbərək) - *bax qırpa.* - *Bajum büyün bir dağarcıq qırpbə:timişi.*

QIRPIM (Şuşa, Yevlax) - başaq. - *Mən bir kisə qırpım yiğmişam* (Yevlax); - *Bir torva qırpım yiğmişam* (Şuşa).

QIRPIMMAX (Şəki) - *bax qay-pımmag.* - *Mən mə:llimnən qırpiniram.*

QIRRA: QIRRA VERMƏX' (Bəsarkeçər) - lovğalanmaq. - *Məmməd-qulu yaman qırra verir bize.*

QIRRAMAĞ (İmişli) - əymek. - *Boynuvi ginə nə qırramışan?;* - *Gördüm şitil boynın qırriyib.*

QIRRAMAX I (Qarakilsə) - qeyri-adi (qır kimi) ifraz etmək. - *Quzuların hammisi qırriyir.*

QIRRAMAX II (Ucar) - udmaq, qalib kəlmək. - *Bizim dəsdə Kərimgilin dəsdəsini qırradı.*

QIRRAŞMAĞ (Lənkəran) - səsi

tutulmaq.

QIRRAŞMAX (Zəngilan) - tə'kid etmək. - *Hamisi qırraşdı kin, bizi apar at Ağalya, qeyid.*

QIRRAVAZ (Qazax, Tovuz) - lovğa. - *Zalxa yaman qirravaz adamdı* (Qazax); - *Qirravaz olma Əli kimi* (Tovuz).

QIRRAVERƏN (Basarkeçər) - lovğa. - *Məmmədqulu yaman qirraverən oğlandı.*

QIRS (Şəki) - xəmir xörəyi adı. - *Biz qirs çox bişirrix.*

QIRS-QIRS: QIRS-QIRS OLMAX (Balakən) - yumru-yumru olmaq (torpağa aiddir). - *Torpax qirs-qirs oldu.*

QIRT (Qazax) - *bax qart I. Veyis oğlu Qəfər çox qirt adamdı, o:nçun da adına qirt Qəfər de:ller.*

QIRT II (Oğuz) - *bax qird. Ədə, sən eti qirt yemisen ki!.*

QIRTÇI (Zaqatala) - xəsis. - *Yaman qirtçıdı, onnan şey çıxmaz.*

QIRTDAMAG I (İmişli) - xırda xırda yemək. - *Qoyunu buraxdı dağa, koldan-kosdan qirtdadi.*

QIRTDAMAG II (İmişli) - qənaət etmək. - *O çitdən biraz qirtdiyb saxlamışam.*

QIRTDAMAX (Şəki, Zəngilan) - oğurlamaq, xəlvəti götürmək. - *Usda parçadan qırtdıyif* (Şəki).

QIRTDATMAĞ I (Sabirabad) - *bax qirtdamağ I.*

QIRTDATMAĞ II (Sabirabad) - *bax qirtdamağ II.*

QIRTDATMAX I (Böyük Qarabaklı) - rıfləmək. - *Sən özünü qirtdatma.*

QIRTDATMAX II (Ağdam, Çəmbərək, Gəncə, Mingəçevir, Zəngilan) - *bax qirtdatmağ II.* - *Ana oğluna qirtdadif qoz eytiyatı da saxlamışdı* (Ağdam); - *Bu şəkərdən bir az qirtdat, sabaha saxla* (Gəncə).

QIRTDATMAX III (Gəncə) - *bax qirtdamağ I.* - *Be:jə siçan savağatan nədisə qirtdadirdi.*

QIRTDATMAX IV (Çəmbərək, Gəncə, Şəki, Zəngilan). - *bax qirtdamax.*

- *Kim ona partar tix'dirse, höx'men parçasının qirtdadacax* (Zəngilan); - *Hərədən bir qepix' qirtdatmasa olmaz* (Çəmbərək).

QIRTDİŞ (Bakı) - yabanı bitki adı.

QIRTI (Balakən) - keçə parçası.

QIRTIM I (Ucar) - qıسابöylü.

QIRTIM II (Ağdaş) - büzülmüş, yığılmış. ◊*Qirtım olmax* - büzülmək, yığılməq. - *Bu dəri qirtımıdu;* - *Gün dəymisi dəri kimi nə qirtım olmusan!?*

QIRTIM III (Qax) - xəsis. - *Qirtım adamin pulu çox olar.*

QIRTİŞ (İmişli) - ot, yaz otu. - *Qirtış de:rix' yazda pitən ota.*

QIRTIVOZ (Hamamlı) - *bax qirravaz.* - *Qirtivoz Əli bö:ün yaxşı ge:nif gəzir.*

QIRTIZ (Laçın) - eyrilmiş ipi hamarlayan alət. - *Qirtız dəmirdən olur.*

QIRTKIRT (Kürdəmir) - qabariq səthli (parça). - *Mənim qirtqirt parçadan donum var.*

QIRTMAX I (Meğri) - olduğu kimi qalmaq, inkişaf etməmək. - *Arpa zəmirlərinin hamısı qirtip.*

QIRTMAX II (Cəbrayıl) - oturmaq.

QIRTMAX III (Qazax) - udmaq. - *Aşığ-aşığ oynadıx, Əli hamimizi qirtdı.*

QIRTMAX IV (Ordubad) - *bax qirtdamax.* - *Dərzi həmin parçadan gine qirtdı.*

QIRTMIX (Cəbrayıl) - odun qırtıtı. - *Ojağı əzəl qirtmixnan yandırırix.*

QIRTO (Ağcabədi) - ayran.

□ **Qirt vurmax** (Tərtər) - mənim səmək. - *Bü:nnəri o mənnən iş kilo buğda qirt vurdu.*

QIRVAĞ (Cəlilabad) - yeyin, sür'ətlə. - *Məni məcvur eley ki, qırvağ yereyim.*

Qır vermek (Yevlax, Gəncə, Şamaxı) - naz etmək. - *Sən qır verme*

qısdırməx

(Yevlax); - Nə deyirəm qulaq as, qır vermə (Şamaxı).

QISDIRMAX (Gəncə) - qənaət etmək. - Beşçə manit qısdırış saxlamışam, onu da saňa verdim.

QISIRRAMAX (Mingəçevir) - qənaət etmək.

QISQAMMAX (Başkeçid, Borçalı, Xanlar, Qazax, Şemkir, Tovuz) - qorxmaq. - Bir yerə gedirdim, elə qısqandım ki (Başkeçid); - Elə şeylərdən mən qısqane:ram (Qazax); - Yolnan gedəndə qısqandım (Borçalı); - Θ:, nədən qısqane:rsan, bəriyə! (Şemkir).

QISQI (Bakı, Kürdəmir) - hədə-qorxu, qorxu. - Mən qısqıdan qorxan adam doğrəm (Bakı). □**Qisqı basmaq** (Bakı) - hədələmək. - Adə, mənə nə qısqı basırsan.

QISQOY (Xanlar, Şemkir) - quraqlıq. - Qısqoy olanda əkinimiz yanındı (Şemkir).

QISMIRIX (Naxçıvan) - qısa-boylu.

QISNAX (Culfa) - ovucun içi.

QIŞDAX (Mingəçevir) - tezyetişən qovun növü adı.

QIŞQA (Şəki) - zoğ. - Ağasdən qışqa qopardı, atı çəfdi getdi.

QITICI (Çəmbərək) - xəsis. - Ayvaz qıtıcı adamdı.

QITMAX (Meğri) - bax qırt-damaq II. - Qəndi də qiteyəm, çayı da qitejəm.

QITMIX (Ağdam, Gədəbəy) - tikə, qırıq. - Birjə qitmix da vermədi uşağa əlindekinnən (Gədəbəy).

QITMIR (Şəki) - bax qitmır. - Seyid qitmır adamdı, qəpəyi çıxsa, canı çıxar.

QITNƏSİBLİK: QITNƏSİBLİY ELƏMƏX' (Şəki) - qənaət etmək. - Rəsim qitnəsiblilik eli:r.

QIVIRTMAX (Çəmbərək) - təkrar soruşmaq. - Qoja qarılar həmməsə bir söz eşiccəyinə qıvırdıllar.

QIVIZ (Əzizbəyov) - xəbərci.

QIVRAX I (Qusar) - zirek.

QIVRAX II (Berdə) - xırda, balaca, niçik. - Qıvrıq qənd adəmin ağızında yaxşı hərrənir; - Qəndi qıvrax doğra.

QIVRIXMAX (Çəmbərək) - qurcalanmaq. - Yerində nə çox qıvrıxsan, yuxuye:tmirsən.

QIVRIM I (Basarkeçər) - gəlin gedən qızı verilən hədiyyə. - Toyda qızı qırvım yiğillar.

QIVRIM II (Çəmbərək) - naxış. - Kömbənin üzünə qırvım cəx'dim.

QIVRIMLAMAX (Çəmbərək) - naxışlaşmaq. - Çörəyi qırvımlıyif qutar-dum.

QIVRIMLI (Çəmbərək) - naxışlı. - Qırvımlı gərdəx'.

QIY I (Çəmbərək, Qarakilsə, Zəngilan) - zirvə. - Dağın qıynnın aşan dağkeçisini görən kimi Hüseyninin tüsəngi açıldı (Zəngilan); - Dünən Qızıl qayanın qiyına çıxmışdım (Çəmbərək); - Telli-qotazdı arvatdı, ilap qiyın belinə çıxfı (Qarakilsə).

QIY II (Culfa, Quba, Ucar, Zəngilan) - bax qiy. - Ayaqqabının qiyını axtarış tapdım (Ucar); - Torbanın qiyını bərk çək (Zəngilan); - Qty tumanda olar (Culfa).

QIYA (Göyçay) - bax qiy.

□ **Qiya çəkməx'** (Göyçay) - qışkırməq, bərkdən çağrımaq.

QIYXIRMAX (Ağdaş, Kürdəmir) - qışkırməq. - Uşax birdən qıyxırdı (Ağdaş).

QIYI I (Ağdam, Ağdaş, Ağstafa, Xanlar, Mingəçevir). - bax qiy I.

QIYI II (Zaqatala) - düz. - A bala, həbələ düz - qiyı gitsənə!

QIYIX (Kürdəmir) - qaytan. - Əqqabumin qiyığı təzədi.

QIYIMLI (Böyük Qarakilsə) - eliaçıq.

QIYIMSIZ (İmişli) - xəsis. - O, qiyimsiz adamdı.

QIYQAC (Qax, Zaqatala) - xəmir

xörəyi adı.

QIYQILI (Tovuz) - alın. - *Sapanı elə tuşduyuv atdım ki, düz gediv atın qiyqlısınınan alışdı.*

QIYLI (Ağdam) - ətəyi qaytan ilə tikilmiş (paltar). - *Mənim köynəyim qılılıdı.*

QIYMAÇA (Başkeşid, Borçalı, Qazax) - üçkünc və ya dördkünc baş yaylığı. - *Qiymaçeyi ver, başımı bağla: m* (Borçalı).

QIYMATSIZ (Tərter) - çox qiymətli. - *Burda elə gəvələr var kin, qiymatsız gəvələrdi.*

QIYMAZ (Daşkəsən, Gəncə, İsmayıllı, Qazax, Qarakilsə, Mingəçevir, Şuşa). - *bax qeyməz.* - *Qiymazın malını özgə yeyər* (Daşkəsən); - *Sən qiymaz adamsan!* (İsmayıllı).

QIYNAĞ (Cəlilabad, Göyçay, Sabirabad, Salyan) - dırnaq (mal-qarada). - *Biz mal-qaraninkina qynağ diyərig* (Sabirabad).

QIYPAMMAX (Çəmbərek) - *bax qaypımmağ.* - *Təzəgəlin heş qayna-nasınınan qiypammadi.*

QIYPILMAX (Qazax) - *bax qaypımmağ.* - *Gəlin qiypler bizdən.*

QIYPIMMAX (Gəncə) - diksinmek. - *Bu atın yanında tüəng atanda heş qiypımmadı.*

QIZARTDAX (Qazax, Kəlbəcər) - qırmızımtıl.

QIZBA:N (Cəbrayıł, Zəngilan) - kərtənkələ. - *Qizba:n daşdixda, qaya-lıxdo:tur* (Zəngilan); - *Mən üç qizba:n ölüdüdüm* (Cəbrayıł).

QIZBİLƏRİ (Zəngilan) - balıq növü adı.

QIZBOĞAN (Ağdaş, Füzuli, Göyçay, İmişli) - *bax qizba:n.* - *Qizboğan var duharın arasında* (İmişli); - *Daşın arasında qizboğan var* (Füzuli).

QIZDARBUXÇASI (Laçın) - cir ağac adı.

QIZDARŞAĞI (Zəngilan) - yabanı bitki adı.

QIZDIRBAS (Çəmbərek) - tə'cili.

- *Haji Yumruyu <Yumru adlı qızı> işdiyir, qizdirbas elçi yedillər.*

QIZILBOĞAZ (İmişli) - su quşu adı.

QIZILCA (Ağsu, Kürdəmir, Tovuz) - yabanı bitki adı.

QIZILCIĞ I (Salyan) - *bax qızılca.* - *Qızılıcığ yazza çıxır, onı adam da yiyr, heyvan da yiyr.*

QIZILCIĞ II (Borçalı, Qazax, Mingəçevir, Tovuz) - *bax qızılçık II.* - *Qızılıcığın üş gün qızdırması olor* (Borçalı); - *Qızılıcığ uşağı laf əldən salıf* (Qazax).

QIZILÇIX I (Şəki) - itburnu kolu.

QIZILÇIX II (Şəki) - qızılça.

QIZILKƏNDİR (Oğuz) - yabanı bitki adı.

QIZILLAXLI (Xanlar) - uzun, kobud və qırmızıtraq yunlu (qoyun).

QIZILMƏRƏNDİ (Şamaxı) - üzüm növü adı. - *Qızılmərəndi* çox yeməli üzümüdür.

QIZILÖZƏN (Füzuli, Gədəbəy, İmişli, Hamamlı, Şəmkir, Yerevan) - qida borusu. - *Qızılızənimi bibar yandırıdı* (Yerevan); - *Quyunun qızılızənin dartif çıxardıfdı* (Hamamlı); - *Qızılızən boğazın yoludu* (İmişli).

QIZILPENCƏR (Mingəçevir, Oğuz) - yeyilən yabanı bitki adı.

QIZILTƏLƏ (Cənubi Azərbaycan) - çöl quşu adı. - *Qızıltələni tutmağ olmaz.*

QIZİLÜFÜRÜX' (Oğuz) - qida borusu. - *Bizdər qızılıfürüx' di:rix' malın, qoyunun yimək borusuna.*

QIZİŞMAQURDU (Gəncə) - qurd (iylenmiş və ya xarab olmuş etdə). - *Bu ətə qızışmaqurdı tüşüf.*

QIZQALA (Qax) - darı unundan bişirilmiş xörək adı.

QIZQİZİX' (Kəlbəcər) - kol adı. - *Qızqızıx'dən çətən yiğarıx, dama carcu qoyerix.*

QIZMAĞ (Bakı, Kürdəmir) -

e'tibar etmək. - *O, mə: hər şeyini qızır* (Kürdəmir).

QIZMIX (Zaqatala) - dirmiq.

QIZYIĞDI (Ağdaş) - qız toyu.

QIC (Qax) - halqa.

QICƏ (Qax) - gəndalaş.

QICİLƏ (Lənkəran) - tamam, xalis. - *Əti qicilə yağıdu*.

QİD (Qax) - çubuq.

QİDIX' (Basarkeçər, Gəncə, Goranboy, Hamamlı, Mingçevir, Şərur) - yeni doğulmuş keçi balası. - *Bir-iki qidiyimiz var, otaran yoxdu* (Goranboy).

QİDIX'LƏNMƏX' (Basarkeçər) - keçi balası kimi atılıb-düşmək. - *Əz, qidix'lənmə, sakit otur*.

QILAN (Qax) - taxta boşqab

QİLƏTZƏ (Qax, Zaqatala) - saxsı su qabı.

QİLİÇ (Ağsu) - aşırım, dağ aşırımı. - *Quzular qılıqdən aşdı*.

QİLIF I (İmislı) - barının, çəpərin altından keçən su yolu. - *Hasarın altında qılıf var*.

QİLIF II (Oğuz) - yorğan-döşək astarı. - *Gedirəm yorğana qılıf alım*.

QİLİNDE (İsmayıllı) - heyvanın boynuna keçirilən dairəvi ağac. - *Çatını öküzün qılindəsinə elə bağla ki, açılmاسın*.

QİLİNDENƏ (Bakı) - boyunbağı. - *Qızım, qılindənə almışam sə:nçün*.

QİM (Bakı) - qamışa oxşar bitki.

QİMİL (Qax) - bulanıq. - *Yağış yağıp, su ho:nçün qimil geliy*.

QIMQAR (Tabasaran) - gavalı növü adı.

QİR (Quba, Tabasaran) - ucu əyri ağaç (quydadan vedre ilə su çıxarmaq, uca ağacların budaqlarını aşağı əyib meyvə dərmək üçün). - *Qırnən qulladan su çəkədiilər* (Quba).

QIRABLİ (Xaçmaz, Quba) - üzlü qaloş. - *Maqazinnən bir cüt qirablı aldum* (Xaçmaz).

QIRMİCAY (Qax) - döl vaxtin-

dan tez doğulmuş qoyun və ya keçi. - *Qirmicaylar çoxdan ota qoyulup*.

QİRMİZ (Qax) - utanmaz.

QİRMİZTUMİ (Dərbənd) - armud növü adı. - *Qirmiztumi necəsi uladu?*

QİRNİS (Salyan) - xəsis.

QIRVAÇ (Xudat) - zirək, cəld (adam).

QISIRƏMƏN (Tabasaran) - inəyin bir yaşdan yuxarı balası. - *Heyif ki, u qisirəmən axsağdu*.

QİT (Qax, Zaqatala) - *bax qid*.

QİTAL (Qax) - yağlı lavaş.

QİTDIX (Qax) - quşqun (yəhərdə).

QİTIX (Qax) - tıxac. - *Tağların eğzinə qitix vur, yoxsa, dağılacak*.

QİTİLƏNMƏX (Qax) - xoruzlanmaq. - *Qitilənmə, ne qitiləniysin!?*

QİTMİR (Qax, Naxçıvan) - xəsis.

- *Sen ne qitmır adamsın!* (Qax); - *Qitmır adamnan qaç!* (Naxçıvan).

QİY (Quba) - qaytan. - *Başuva dünüm, gid tükannan bir cüt qiy al gel*.

QİYMƏDƏRƏN (Qax) - boymadərən.

QİZİLQAŞ (Tabasaran) - yabanı bitki adı (sarıkökə oxşayır). - *Sinən yəri sağalmağcın qızılıqşın kükimnən qeynətüb havu sinən yerə tükəllər*.

QOARRAMMAX (Qazax) - lovğalanmaq. - *Adam çox qoarrammaz*.

QOBACA (Zaqatala) - qıسابolu. - *Əli qobaca qaldı, böyümədi*.

QOBAL (Qax) - xörək adı (piyə bükülüb qızardılmış qara ciyər). - *Anası, kök bağır qetimişam, honnan qobal bişür*.

QOC (Oğuz, Şəki) - *bax qoj*. - *Mä: güya diyitdi ki, qoci qirif xəver eliycam* (Şəki)

QOCA (Biləsuvar) - *bax qoja*. - *Dünən qocamgilə getmişdim.* <⇒ **Qoca baba** (Balakən) - nənə. - *Qoca babam bizi gəlməşdi.* **Qoca dədə** (Balakən) - baba. - *Qoca dədəm bağda gəzir*.

QOCANA (Zaqatala) - diz. - *Qocanadan yuxarı buddu*.

QOCANƏNƏ: QOCANƏNƏ QUR-

ŞAĞI (Lənkəran) - qövsi-qüzeh. - *Dünən yağışdan so:ra qocanənə qurşağı görükdi.*

QOCƏK (Zaqatala) - düymə.

QOCİ (Zaqatala) - kiçik donuz balası. - *Domuzun qocisi burdadi.*

QO:CİMƏG (Cəlilabad) - *bax qavzamax. - Θlin qo:cey yuxari.*

QOÇADURAN (Borçalı, Qazax) - ikiyaşar toğlu. - *Mə:m toğlum qoçadurandi* (Qazax).

QOÇAN (Balakən) - ucu qarmaqlı uzun ağac.

QOÇER (Balakən) - kəkil.

QOÇIPƏS (Salyan) - *bax qoçıpez. - Hindi qoçipəs adam çoxdu.*

QOÇIPƏZ (Sabirabad) - qoçusayaq. - *Mahmldbəg qoçipəz adam olub.*

QOÇ-QUZU (Basarkeçər) - dombalan. - *Qoç-quzu qır yerde bitməz.*

QOÇUR (Qarakilsə) - ve'dəxilaf. - *Əli qoçurun biridi.*

QOÇÜX' I (Basarkeçər) - oynaq. - *Qiçım qoçüx'dən çıxmışdı ağaşdan yixilanda.*

QOÇÜX' II (Basarkeçər) - evin üstündə tırılar arasına üfüqi qoyulan ağaclar. - *Karanın qoçüyünün biri qırılıf.*

QOD I (Zaqatala) - qarğıdalı qıçısı.

QOD II (Balakən) - zibillik. - *Həş hüşü qoda tulla.*

QODQOD (Balakən) - xəsis.

QODU (Şəki) - çəper çekmək üçün yere basdırılan ağac. - *Qoduları basdırıf qutalmışdır.*

QODUĞƏYAGI (Naxçıvan) - çox güclü suyun karşısını kəsmək üçün ağacdan düzəldilmiş manəə. - *Suyun qabağına qoduğəyagi qoyardıx.*

QODUR: QODUR OLMAX (Qazax) - kasıblaşmaq.

QODUŞ (Şəki, Zaqatala) - balaca saxsı qab. - *Bir qodus doşab varımızdı* (Zaqatala); - *Qodusdə qatix çaliylər* (Şəki).

QOĞ I (Balakən, Zaqatala) -

saman ovuntusu.

QOĞ II (Çəmbərək, Qazax) - sacın dibində əmələ gələn nazik qabıq.

QOĞA (Salyan) - ucu qarmaqlı ağac (quyudan vedre ilə su çıxarmaq, uca ağacların budaqlarını aşağı əyib meyvə dərmek və ya qoyunları tutmaq məqsədilə onların ayaqlarına ilişdirmək üçün). - *Qoğaynan meyvə dərəllər ağajdan, qoyin tutallar; - Qoğaynan quyidan su çəkillər.*

QOĞAÇA (Lənkəran) - *bax qoğa. - Bizim qoğaça əyridi, quyumuzdan suyu gücən çəkməy olur.*

QOĞALAMMAX (Basarkeçər) - xoruzlanmaq. - *Ə, mənim üsdümə nə qoğalanırsan!?*

QOĞLAMMAX (Çəmbərək) - kəpək əmələ gəlmək (saçın dibində) - *Onun başı yaman qoğlanır.*

QOĞUMAX (Cəbrayıł) - zəif külək əsmək.

QO:X I (Oğuz) - camaxatan (yorğan-döşək yiğilan yer). - *Qo:xa yatacax yığırıx.*

QO:X II (Oğuz) - taxta kəpəyi.

QOXAL (Quba) - çəperin dirəklərini birləşdirən üfüqi ağaclar. - *Caparun bus yerinə iki-iş dənə qoxal vur.*

QOXAN (Kürdəmir) - balıq saxlanılan gölməçə. - *Balığı qoxannan gətirir.*

QOXANAX: QOXANAĞI ÇIX-MAX (Zaqatala). - susuzluqdan yanmaq, məhv olmaq. - *Lap qoxangı çıxıptı ağaşdarın.*

QOXI (Zaqatala) - böyük daş.

QOXLUX (Qazax, Tovuz) - heyvanın etənəsindəki nazik pərdə. - *Qoxluğun içində qo:ux pişirerix'* (Qazax).

QOXTA (Borçalı) - səliqəli. - *Səməd me:llimin paltarı qoxta tikilif.*

QOXURLULUX (Cəbrayıł) - qıtlıq, qəhətlik. - *Qoxurluluğ olmasa, adam qonaq-qonşu ya:nda utammaz.*

QOXURRUX (Meğri) - rütubətli. - *Qoxurrux yerde binə olmaz.*

QOXURTDUX (İmişli) - *bax*

qoxurlulux. - *Oylı ot sarıdan bizim
heyvannar qoxurtdux çex'mədi.*

QOJ (Çəmbərək, Gedəbəy, Göycay, Xanlar, Mingəçevir, Şəki, Tovuz) - 1. evin divarları üstüne qoyulan ağac (Çəmbərək, Şəmkir, Tovuz). - *Kərənin qojunu uxarı qoy* (Çəmbərək); - *Tövlənin qojdarın düzdüm* (Tovuz); - *Pərdi qojdarın üsdünən olur* (Şəmkir); 2. kırəmitli (və ya şiferli) evlərin üstüne şaqlı düzülmüş ağac (Mingəçevir, Şəki). - *Bizim öyün üsdünən seysannan artıx qoj getdi* (Şəki).

QOJA (Ağcabədi, Basarkeçər, Bərdə, Qazax, Tərtər) - nənə. - *Qoja nənəmizin nənəsinə <anasına> de:rix'* (Ağcabədi); - *Qojam maşa yaxşı öyrədif* o sözdəri (Basarkeçər).

QOJABAĞRIÇATDADAN (Şuşa) - ipək parça adı. - *Qojabağrıçatdadannan Zeynaf don geyifdi.*

QOJARAX (İmişli) - qocatəhər. - *Qojarax əri vardi kiçix' xalamin.*

QOJARRAMMAX (Cəbrayıllı) - ürəklənmək. - *Məni gördü, qojarrandi.*

QOJƏ (Kəlbəcər) - *bax qoja.* - *Qojəm məni döyüd.*

QOQAX (Zaqatala) - cilov.

QOQAZDAMMAX (Ağbaba, Şəki) - *bax qaqqazdammax.* - *Adam çox qaqqazdammaz, oğlum!* (Ağbaba); - *Sə:n, oğlun yaman qaqqazdanur* (Şəki).

QOQAZDANA-QOQAZDANA (Ağbaba) - lovğalana-lovğalana. - *Səlvər, qaqqazduna-quqqazdana hara kedirsən?*

QQQQİLIX' (Tərtər) - dombalan. - *Qoqqiliyi cıy də ye:illər, pişirif də ye:illər.*

QOQU (Qax) - qarğıdalı qoğalı.

QOL (Başkeçid, Borçalı) - divar. - *Bir öyüm var, bö:rünnən üç qol da cəhdirəjəm, olajey iki öy* (Borçalı).

QOLA (Zəngilan) - bardaq. - *Qola suyu sərin saxlıyr.*

QOLAXÇASI (Borçalı) - qadınlarım qollarına bəzək üçün bağladıqları gümüş pullar. - *Qolaxçasın qola bagle:rix.*

QOLALTI (Zaqatala) - qadın

geyimi adı.

QOLAN (Qax, Oğuz) - gödək örökən.

QOLAVAN (Cəbrayıllı) - dişlə, əskeş, arabanı boyundurqla birləşdirən uzun ağac hissə. - *Qolavani möhkəm ağajdan qayırıllar.*

QOLAVEYLAMAX (Qazax) - tullamaq.

QOLAY I (Biləsuvar, Kəlbəcər, Naxçıvan, Ordubad, Zaqtala) - pis. - *Bu yeri qolay suvarmisan!* (Naxçıvan); - *Qəhrəman qolay adam olub* (Biləsuvar); - *Donumu illaf qolay tikiflər* (Kəlbəcər).

QOLAY II (Əli Bayramlı, Şahbuz, Şəmkir, Zaqtala) - yön, səmt. - *Qolayım olmadığıçın yaxın tüşə bilmədim* (Əli Bayramlı); - *Sağ tərəf mənə qolay döyi* (Şahbuz); *Qolayuma tüşdü, o:nuçun yaxşı atdım* (Şəmkir).

QOLAY III (Başkeçid, Qax, Qazax) - asan, rahat. - *Bu laf qolay şeydi kin!* (Qazax).

QOLBAX (Şahbuz) - muncuqlu bilərzik. - *Qolbax mincixdan olardı, qolumuza bağlıyardıx.*

QOLBƏYİ (Borçalı, Qazax) - cur, həmtay. - *Abbasnan Şahəli qolbəyidi* (Borçalı); - *Abasnan Hasan qolbəyi oluf* (Qazax).

QOL-BUD: QOL-BUD ELƏMƏX' (Cəbrayıllı) - 1. yixib döymek (adımı); 2. parçalamaq (kəsilmiş heyvanı); 3. sindirməq, yarmaq, kəsmək.

QOLÇA (İmişli, Kürdəmir, Salyan) - kanalın kiçik qolu. - *Uşaglar hinci qolçada çimir* (İmişli); - *Qolça qanaldan kiçik olar* (Salyan).

QOLÇAĞ (Ağsu, Bakı) - taxıl biçəndə və ya tendirə çörək yapanda qola dolanan parça və ya dəri sarğı. - *Adamlar taxıl biçəndə qolçağ bağlıyır* (Ağsu); - *Qabağ çörəg yapanda qolumiza qolçağ dolardıq* (Bakı).

QOLÇAĞLI (Bakı) - büzməli. - *Qədimdə arvaddar qolçağı don giyərdi.*

QOLÇAX I (Füzuli, Qarakilsə,

QAZAX, OĞUZ, ŞAHBUZ, ZƏNGİLAN) - *bax qolçağ*. *Qolçağı bağlıyıllar ki, qılçığ adamın qolun yeməsin* (Zəngilan); - *Qolçağı eppəx' pişirəndə qolumuza doluyırıx* (Şahbuz).

QOLÇAX II (Şəki) - gəlincik. *İqlimə qolçağına don tikir*; - *Qolçağı balaca uşaxlar oynədir*.

QOLÇƏ (Ordubad) - odun parçası. - *Ay bala, get o qolçədən yiğ gəti, ocəğə qoyax*.

QOLÇÜX' (Şəki) - taxça. - *Qolçüyü ləmpə də qoyüllər, ayrı şey də qoyüllər*.

QOLDANTUTMA (Ağcabədi) - çalğısız (toy haqqında). - *Aşxılı toy da olurdu, qoldantutma toy da olurdu*.

QOLDIRAĞAC (Salyan) - qolçaq. - *Qoldirağac olmasa, qolua qılçığ girər*.

QOLEY (Ağbaba) - quyruğu kəsilmiş heyvan.

QOLĞA (Kürdəmir) - başqa yerdə ekilmək üçün kökündən çıxarılmış ağaç.

QOLQANOYI (Əli Bayramlı) - arxin kiçik qolu. - *Qolqanoyi balaca olur, arxdan ayrılır*.

QOLQAYI (Qakarakilsə, Meğri) - qohum-eqrəba. - *Hüseynilərin qolqayı Güllülərdən çox idi* (Meğri); - *Xeylex' cörəx', düz bizim qolqayımızdan gətdim bira* (Qarakilsə).

QOLQIRMA (Qazax, Tovuz) - qolburma (güləşmədə). - *Güləşəy, əmbə qolurma yoxdu* (Tovuz).

QOLPUN (Gədəbəy, Qazax, Şəmkir) - güclü sel nəticəsində yaranmış yarğan, dərə. - *Sel ki gəler, o yeri o:r, o yerə qolpun de:rix' biz* (Qazax); - *Elə ki kördüük göydən yağış gəler, özü də qırrama; özümüzü verrix' qolpuna* (Gədəbəy); - *Qoyma, heyvannar qolpuna doldu* (Şəmkir).

QOLSAPALAX (Basarkeçər) - dərman bitkisi adı. - *Qolsapalax enniyarpaxlı, uzun otdu, yaranın üsdünə*

qoyullar; - Qolsapalax əvəlix' kimi bir otdu, ye:llər onu.

QOLSUZ (Ucar) - canlıq. - *Cicim (bax) mənə bir qolsuz tikdi*.

QOLTAŞA (Şəki, Tovuz) - yaltaq. - *Cahangir kimi qoltaşa adam ağlinə:lməsin* (Tovuz).

QOLTUXDANÇIXMA (Cəbrayıł) - uşaq oyunu adı. - *Gelin, qoltuxdançixma oynuyax*.

QOLTURMAC (Əli Bayramlı, Kürdəmir) - çal-çarpaz. - *Qolturmac bağlanan iplər açılmadı* (Əli Bayramlı).

QOLVƏND: QOLVƏND EIƏ-MƏX' (İmişli) - heyvanın başını qabaq ayaqlarının birinə bağlamaq (qaçmaması üçün). - *Qolvənd elədim, buraxdım atı*.

QOM (İmişli, Tərtər) - qosqu heyvanlarının belinə çulun altından qoyulan (içinə saman tökülb tikilir) xurcun şəkilli örtük. - *Atun belinə qom qo:ullar, so:ra da çul qo:ullar* (Tərtər).

QOMA I (Şəki) - 1. tütün yapraqı düzülmüş 4-5 ip bağlaması, dəst. - *Tütün qoması bağlı:ller doğanağa*; 2. bir saplaqda və ya kiçik zoğda olan topa meyvələr.

QOMA II (Basarkeçər) - *bax qom*. - *Qoma olmasa, ük vurar atın belini*.

QOMARĞA: QOMARĞA EIƏ-MƏX' (Gədəbəy, Qazax) - mühasirə etmək, mühasirəyə almaq. - *Orda qomarğıga ele:ller, dörd yanı kəsəllər* (Qazax).

QOMARĞALAMAX (Daşkəsən, Gədəbəy) - mühasirə etmək, mühasirəyə almaq. - *Bir də ö:rdük qomarğale:flar* (Daşkəsən); - *Qoruğa girən malları qomarğaladıx tutdux* (Gədəbəy).

QOMARMAX (Gədəbəy, Qazax, Şəki, Şəmkir, Tovuz) - 1. *bax qomarğalamax* (Gədəbəy, Qazax, Şəmkir, Tovuz). - *Qomardix, tutdux birtər camışı* (Gədəbəy); - *Şabbasın adamları gəvəsatən adımı qomardılar*; - *Camahat bəyləri üzüy qaşı kimi qomardılar*

(Tovuz); *Kəndə bir canavar girmişdi, qomardix tutdux* (Şemkir); 2. qovmaq (Şəki). - *Gəlmışdı bizə, qomardım getdi.*

QOMARRAMAX (Çəmbərək, Kürdəmir, Zəngilan) - *bax qomarğalamax.* - *Qaçaxlar bizi yaman qomarramışdı, incəvara (bax) yaxşı qutardix* (Zəngilan); - *Uşaxlar qoyunu qomarriyif tutdu* (Çəmbərək).

QOMARRIMĀĞ (Cəlilabad) - *bax qomarğalamax.* - *Bizi qomarridilar tutdilar.*

QOMAZI (Kürdəmir) - armud növü adı.

QOMQARA: QOMQARA QOYMAX (Tərtər) - əkin sahələri arasına sərhəd nişanı qoymaq. - *Murad, getginən Sarı Kövərdə qomqara qoy gel.*

QONAC (Qax) - çoxlu quş qonan yer.

QONALĞA (İmişli) - qonaqlıq. - *Beycə bizzə yaxşı qonalğā vardi.*

QONAMAĞ (Əli Bayramlı) - yetişmək.

QONC I (Qax) - qönçə.

QONC II (Borçalı, Oğuz) - *bax qoj* (1-ci mə'na). - *Qoncu baş tırınə vururux* (Oğuz); - *Qoncun üsdən də pərdi düşə:rdilər* (Borçalı).

QONÇUL (Başkeçid) - kartof dilimi.

QONDARA (Basarkeçər, Başkeçid, Borçaltı, Cəbrayıł, Füzuli, Göyçay, Xocavənd, İmişli, Qazax, Oğuz, Ordubad, Şərur, Tovuz) - dikdaban ayaqqabı. - *Zərri əyagına qondara alif* (Qazax); - Qondarıyı arvad da ge:ər, kişi də ge:ər (Borçaltı); - *Qışdə qadınnar qondara geyməzdər* (Ordubad).

QONQALLAX (Oğuz) - uşaq oyunu adı.

QONQALTMƏY (Cəlilabad) - məc. dikəltmək.

QONQREY (Böyük Qarakilsə) - zinqirov.

QONQUMAX (Çəmbərək) - çööməlib oturmaq. - *Hər axşam gedif*

qızıgildə qonquyur.

QONQUTMAX (Tərtər) - *bax qonqumax.*

QONŞUBAĞRIÇATDADAN (Şuşa)- ipək parça adı. - *Qonşubağrıçatdadani Mərziyə geyif toye:tdi.*

QONŞUÇATDADAN (Boraçlı, Tərtər) - ipək parça adı. - *Qonşuçatdadandan çox adamda var* (Borçalı); - *Qonşuçatdadani cahillar ge:ərdi* (Tərtər).

QONURSU: QONURSU İYİ (Qazax) - yanmış yun parça iyi. - *Qonursu iyi gəler.*

QOPAX (Qax) - hin.

QOPA: QOPA QOYMAX (Kürdəmir) - əkin sahələri arasına sərhəd nişanı qoymaq. - *Əkinlərin arasına qopu qoyurux.*

QOPALAX (Qax, Mingəçevir, Oğuz, Zaqatala) - qəlpə, qırıntı. - *Daşın qopalaxlarını bir tərəfə topla* (Oğuz); - *Ordakı qopalaxları yiğisdir, yandır* (Zaqatala).

QOPALAXLANMAX (Mingəçevir) - qəlpələnmək, xirdalanmaq. - *Odunnar qopalaxlanıb töküldü.*

QOPAR (Qax) - ləkə. - *Usdula düşən qoparı tez sil.*

QOPARA (Ağdam, Ağcabədi, Əli Bayramlı, Füzuli, Kürdəmir, Mingəçevir, Ordubad, Sabirabad, Tərtər, Ucar) - əkin sahələri arasına qoyulan sərhəd nişanı. - *O zəmi arasındaki qoparanı görürsən?* (Füzuli). <>**Qopara qoymax** (Ağcabədi, Əli Bayramlı, Ordubad, Tərtər) - sərhəd nişanı qoymaq. - *Qalxozun otlağuna qopara qoyuf pirqadalara böldüx'* (Ağcabədi); - *Yerrərə qopara qoyurux, kömür tökürük, torpax təpə qaldırırıx, məhlim eli:r kin, bu yer kimindi* (Tərtər); - *Biz sahədə qopara qoyarıx* (Ordubad); - *Qabağ yerrərimiz arasında qopara qoyardux* (Əli Bayramlı).

QOPARAX (Zaqatala) - *bax qopalax.*

QOPBA (Çəmbərək, Karvansaray) - quru kötük. - *Meşədən eşşeyimi*

yüklüyüf, çoxlu qopba getirmişəm (Karvansaray); - *Büyün çoxlu qopba yiğdim* (Çemberlek).

QOPBAX (Qax) - bel ilə götürülmüş otlu torpaq.

QOPBAZ (Zəngilan) - toyuğun ayağında yapışmış qalan qurumış palçıq. - *O cüçələrin əyagınınan qopbazi təmizdiyin, gəzəyilmir.*

QOPQAR (Oğuz) - əkin sahələri arasına qoyulan sərhəd nişanı. -

Qopqardan o tərəf Əhədin yeridi.

QOPLAX (Qax) - *bax qopalax.*

QOPNA (Cəlilabad) - kiçik taya. - *Ordə iki qopna ot qaley.*

QOR (Ağbabə) - zinqirov.

QORA (Böyük Qarakilsə) - yeyə.

QORADALAMAX (Borçalı) - fiziki cehətdən inkişaf etməmək. - *Məhərrəmin oğlu qoradalyif.*

QO:RAĞLANMEG (Bakı) - hazır olmaq. - *Qo:rağlan gedeg.*

QORAPALAN I (Biləsuvar, Cəlilabad, Əli Bayramlı, Kürdəmir, Masallı, Sabirabad, Salyan) - aşşüzən. - *Qorapalan misdən olır* (Əli Bayramlı); - *Qorapalanımız lap kö:nəlib* (Biləsuvar); - *Qorapalan deşikli olır* (Salyan); - *Qorapalanda pilo süzeylər* (Cəlilabad).

QORAPALAN II (Əli Bayramlı, Masallı, Sabirabad, Salyan) - *bax qarapalan.* - *Qorapalani aç, lampa ya nö:üt tök* (Əli Bayramlı).

QORAVA I (Borçalı) - həddindən artıq duzlu, şor. - *Ay Xalil, bu nə qorava xörəx'di!?*

QORAVA II (Qazax) - heyva mürəbbəsi. - *Bəhməzi qaynaderix, içini heyva dilimi tökrük', olor qorava.*

QORBOQ (Zaqatala) - böyük daş.

QORCUMMAX (Lerik) - ezilib-bütülmək. - *Niyə qorcunursan!?*

QORDƏŞƏ (Şəki) - ağacdeşən alet. - *Dağdan qoci* (bax) *qırıf, başını qordöşeynən deşif burmeynən bağlıyirix, so:ra tutuf dərtiyix, özü geliy.*

QORĞAX (Balakən) - qəfildən

tutan, qapan (it).

QORĞALAMAX (Qazax, Mingəçevir) - qorumaq, mühafizə etmək.

QORXAX (Kürdəmir, Qarakilsə, Mingəçevir, Şəki) - 1. kiçik (Şəki). - *Bu unnan bir az qorxağ olar;* 2. az (Kürdəmir, Qarakilsə) - *İki putdan bir qədər qorxağ olar* (Kürdəmir); - *Yaşım həşdaddan qorxağ olar* (Qarakilsə).

QORXMAZI (Kürdəmir) - *bax qomazı.*

QORQOD (Zaqatala) - keyfiyyətsiz qoz.

QO:RSAĞLAMMAĞ (Salyan) - suszluqdan yanib tələf olmaq. - *Bossan suszluğdan qo:rsağlandı.*

QORTDATMAX (Çemberlek) - qovurmaq. - *Sajda qinnax* (bax) *qardalı qortdatdım, yedi uşax.*

QOSA (Qax) - zökəm. - *Mağa qosa degip.*

QOSAR (Göyçay) - yüngül.

QO:SARA (Göyçay) - *bax qavsara.* - *O qo:saranı mənə, çıxım bir az üzüm yiğim.*

QO:SARA I (Qazax, Şəmkir, Tovuz) - *bax qoysara I.* - *O qo:saradan bizi də gəti* (Şəmkir).

QO:SARA II (Kürdəmir, Şəmkir, Tovuz) - *bax qavsara.* - *Qo:sareynan ona pay aparmışam* (Kürdəmir); - *Gührə size qo:sarada moruğ göndərif, görün ezipbi?* (Tovuz).

QO:SARA III (Bakı) - anbar. - *Bizim seylərimiz qavaqlar qo:sarada saxlanardı.*

QO:SƏRƏ (Ordubad) - *bax qav-sara.* - *Mən qo:sərə dolusı üzüm dərdim.*

QOSTELAY (Balakən) - əmi və ya dayı arıvadı.

QOŞALA (Zaqatala) - çömçə.

QOŞALAR (Tovuz) - yeddiqardaş yığınındaki ulduzlardan birinin adı. - *Əvel birinə de:rik Ülkər, birinə də de:rik Qoşalar, birinə də de:rik Tərezilər, birinə də de:rik Dan ildizi.*

QOŞALI (İmişli) - alnında bir cüt

qoşam

ət çıxıntısı və ya tük buruğu olan (at) (Belə at uğursuz hesab olunur). - *Qoşalı atı minsən də uguru xeyir döyüll*.

QOŞAM (Daşkəsən, Gədəbəy) - qoşa ovucun tutumu. - *Uşağa bir qoşam gilas verdim* (Daşkəsən).

QOŞAR (Şərur) - qoşqu camışı. - *Mən onnara qoşar vermişəm.*

QOŞAR (Kürdəmir) - təxərrüs (sağilan heyvanın əmcəyinə aiddir). - *Qoşar olanda heyvan südün yaxşı verir.*

QOŞIBAĞRİÇATDADAN (Bakı, Salyan) - *bax qonşubağrıçatdadən*. - *Qabağ cürbəcür parçalar vardi, nə bilim, qoşibağrıçatdadən, həcimənəbax...* (Bakı); - *Qoşibağrıçatdadəni toyda, bayramda giyəllər* (Salyan).

QOŞ-QUZU (Basarkeçər, Çəmbərək) - *bax qoç-quzu*. - Yeri kotannan şumluyanda çoxlu qoş-quzu çıxdı (Basarkeçər); - *Ələs dünən qoş-quzu yiğdi, yedix'* (Çəmbərək).

QOŞURULMAX (Mingəçevir) - əzilib-büzülmək.

QOT (Zaqatala) - *bax qod I.*

QOTA I (Zaqatala) - iy. - *Qotada ip əyirirəm.*

QOTA II (Zaqatala) - sütun.

QOTAZ I (Borçalı) - qoyunun və ya keçinin boğazından sallanan bir cüt vəzi.

QOTAZ II (Basarkeçər) - məc. rövnəq. - Hər sözün bir qotazı olur, havacatin da qotazı olur.

QOTMAC (Zəngilan) - qoyunun son südündən bışırılan sıyıq. - *Qotmac yaman ləzətdi olur.*

QOTOXLU (Zaqatala) - ağacdələn.

QUZAX (Gədəbəy) - boş. -

Yığının yekəliyinə baxmaynan, qo:uzax yiğilif çox.

QOV (Qax) - taxıl tökmək üçün içi ovulmuş taxta qutu.

QOVARA (Göyçay) - abqora.

QOVAŞMAX (Çəmbərək, Qazax) - imkan vermək. - *Qovaş göröm, yaxşı yiğammersən, ükü, qoy özüm yiğem*

(Qazax); - *Sən qovaş, mən haraviya minim* (Çəmbərək).

QOVAZAX (Meğri) - *bax qavazax.*

QOVÇI (Zaqatala) - salba.

QOVDA (Zaqatala) - kitab çantası

QOVR (Qax) - eməl. - *Sənin qovrun itsin.*

QOVRA (Yerevan) - *bax qavara II.*

QOVSARA (Qazax) - *bax qavsara.*

QOVULUX (Basarkeçər) - pul kisəsi. - *Sövgülü qarı maşa bir yaxşı qovurux tikidi.*

QOVURMA: QOVURMA HÖR-RƏSİ (Basarkeçər, Hamamlı) - xörək adı.

- *Unu sajin üsdə qovurullar, so:nra da suya salif pişirillər, üsdünnən yağı töküllər, olur qovurma hörrəsi* (Basarkeçər).

QOYDA (Çəmbərək, Qazax) - ağacdən qayırılmış tütek.

QOYQAN (Tərtər) - əkin sahələri arasında sərhəd nişanı. - *Qoyqannan anarı arx gedir.*

QOYLAMMƏY (Cəlilabad) - köhnəlmək. - *Şalvərim qoylanıb.*

QOYLUX (Basarkeçər) - *bax qovulux.* - *Pulumu qoyluğa qomyuşam.*

QOYMA (Biləsuvar, Cəlilabad, Masallı, Yardımlı) - tir. - *Bizim eyvanda dörd qoyma var* (Yardımlı).

QOYNAX (Kəlbəcər) - əyriqol. - Deyillər Kötəri qoynaxdı.

QOYRA (Basarkeçər, Gəncə, Hamamlı) - *bax qavara II.* - Qoytuyu ver, gərkivitili:m (Basarkeçər); - *Qoyroynan biçağı itili:llər, baltanı itili:llər* (Hamamlı).

QOYSARA I (Qazax) - ağac qabığına doldurulub közdə bışırılmış göy alça. - *Gəlin gedəx', qoysara pişirəx'.*

QOYSARA II (Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - *bax qavsara.* - *Qoysareyi çuvuxdan örellər* (Qazax); - *Qoysarada moruğ var* (Çəmbərək); - *Qoysariya gilas yiğmişəm* (Gədəbəy).

QOYŞURULA-QOYŞURULA

(Çembərək) - qıvrıla-qıvrıla.

QOYŞURULMAX (Çembərək,Şemkir) - qıvrılmaq. - *Nə bərk qoysurduñ, yoxsa üşü:rsəñ?* (Çembərək); - Ayə, niyə qoysurulursañ, azarrısañmı? (Şemkir).**QOYU** (Kurdəmir, Mingəçevir) - qatı. - *Həlim qoyu olup* (Kurdəmir).**QOYUX** (Qazax) - ağız, malın doğandan sonra ilk südünden bişirilmiş yemək. - *İnəyimiz doğmuşdu, bir az qoyux bisirdim.***QOYULQA** (Cəbrayıł) - ting. - *Atam iyirmi ərik qoyulqası əkip.***QOYUNBURNU** (Basarkeçər) - itburnu. - *Uşaxlar çoxlu qoyunburnu yiğmişdi.***QOYUNGÖZÜ** (Qazax, Şuşa) - dombalan. - *Qoyungözünü soutma eliyif ye:llər* (Şuşa).**QOYUNHƏNGİ** (Culfa) - qoyun sürüsü üçün tütekde çalınan hava. - *Qoyunhəngini çalandı sürü yavaşıyır.***QOYUNQIŞQIRTMASI**(Şemkir) - qoyun sürüsü üçün tütekde çalınan hava. - *Qoyunqışqırtması sürüünün qavağında çalınır, çovan çalır düdüx'nən.***QOYUN-QUZU** (Zəngilan) - uşax oyunu adı.**QO:Z** (Göyçay, Mingəçevir) - *bax qavız.***QOZA** (Culfa, Daşkəsən, Ordubad, Şərur) - neft lampasının odluğu. - *Ləmpənin qozası xarav oluf* (Daşkəsən); - *Qoza yumru olur, ortası da dəlik* (Ordubad); - *O ləmpənin qozasın sil rəmizdə* (Culfa).**QOZALMAX** (Daşkəsən) - lov-ğalanmaq. - *Basmaçı özünnən basey qozaley.***QOZAMAĞ** (İsmayılli, Təbriz) - *bax qavzamax.* - *Gə bu tayı qoza götürüm* (İsmayılli).**QOZAMAX** (Şuşa) - *bax qavzamax.* - *Bu çuvalı qoza, qoy çıynımə.***QOZAMƏY** (Cəlilabad) - *bax qavzamax.* - *Bu siyəzini qoza, dalıma atım.***QO:ZAN** (Mingəçevir) - beşik döşəyi.**QO:ZAR** (Qazax) - vəlin altında döyülməyib qalmış sünbüllər. - *Qo:zarı ezməx' lazımdı.***QOZARINC: QOZARINCDAN****ÇIXARMAX** (Cəbrayıł) - baramanı zirzibildən təmizləmək. - *Baramanı qozarincdan çıxarsax, tə:fil verərdik.***QOZATDI** (Qazax, Salyan) - keçmişdə qutuya qoz atmaqla keçirilən səsvermə üsulu. - *Qozatdı qədimdə olardı;* - *Qozatdı qoznan olardı* (Salyan).**QOZDAMMAX** (Çembərək) - şisib yumrulanmaq (bədəndə). - *Başın niyə qozdanıf, Abbas?***QOZEY** (Qax) - qoz ləpəsi döymək üçün qab.**QOZƏMƏG** (Lənkəran) - *bax qavzamax.***QOZİ** (Salyan) - qozbel. - *Bizzə qozi adam heç yoxdu.***QOZQARA** (Gədəbəy, Xanlar, Kelbəcər, Zəngilan) - yabanı ağac adı. - *Qozqara sərt ağaçdı* (Gədəbəy).**QOZQIRMAĞ** (Bakı) - lovğalanmaq.**QOZMAN** (Füzuli) - yeddiillik qoyun. - *Dizmannan sonra olur qozman.***QUALAMAX** (Çembərək) - yoxlamaq. - *Əhmədin bu sözünü axıratana qualeyjam.***QUALAMMAX** (Qax) - güvənmək. - *Oğluna qualaner.***QUARAMMAX** (Şemkir) - *bax gaalanmax.* - *O, saňa quarranır.***QUBA I** (Şahbuz) - çölördəyi. - *Qanlı göldə quba çox olur.***QUBA II** (Balakən, Qax, Zaqqatala) - uşaq oyunu adı.**QUBBA** (Ağdaş) - düymə.**QUC** (Zaqqatala) - böyrək.**QUCİLEY** (Zaqqatala) - saxsı qab.**QUCU** (Zaqqatala) - çinədan.

QUCUR I (Zaqatala) - künc. - *Bir qucurda durma, qavağa gel.*

QUCUR II (Qax) - budaq.

QUCUR III (Dəvəçi) - kirpi. - *İt qucura hürədü.*

QUCUR IV (İmişli) - qeyyum. - *Qucur deyərəğ bi uşağı bi kişi saxłasa, o kişiyyə.*

QUÇ (Oğuz) - daşdan tikilmiş çoban dəyəsi. - *Usdalar qayırıp quçu, kim düzəldicic'di!?*

QUÇAL (Tabasaran) - iyi cəhrəye bərkidən gön parçası və ya haça ağac. - *Quçal həm ağacdan uladu, həm də günnən uladu, igi tutsun.*

QUÇIX' (Şəki) - ting. - *Ehdığımız alma quçix'lərinin hamısı yaxşı göyərifdi.*

QUÇÜXLƏMƏX' (Cəbrayıl, Şəki) - məc. ağacın dibində və ya kənardə pöhrələr göyərmək.

QUDDA (Kürdəmir) - lovğa.

QUDDA-QUDDA: **QUDDA-DANIŞMAĞ** (Kürdəmir, Şamaxı) - lovğa-lovğa (böyük-böyük) danışmaq. - *O uşağ çox qudda-qudda danışır* (Şamaxı).

QUDDAZ (Meğri) - *bax quddə*. - *Ərəz <Araz> yixasındaki Yerevan xannarının Heydərqulu xan kimi quddaz xan çox idi.*

QUDET (Qazax) - lovğa. - *Maşdalıların bir qudet gədəsi var.*

QUDƏBBƏR (Qazax) - lovğa.

QUDXA (Qax) - səhəng.

QUDQUDU (Şəmkir) - dedi-qodu. - *Heş sə:n qudqudun kəsmer.*

QUDNƏ (Cəlilabad) - lovğa. - *Qudnə adam hər şeyə əyilməz.*

QUDNƏLƏMMƏG (Cəlilabad) - lovğalanmaq.

QUDUQUDU I (Tovuz) - *bax qudqudu.*

QUDUQUDU II (Qazax, Tovuz) - deyingən. - *Mansır yaman quduqudu adamdı* (Qazax).

QUDUQUDULUX (Tovuz) - deyingənlik. - <>**Quduqudulux eləməx'** -

deyinmək, deyingənlik etmək. - *Ayə, niyə quduquduluğ eli:rsən!?*

QUDUL I (Zaqatala) - hörümçək.

QUDUL II (Quba) - qısapöyü. - *Qudul adam diyədülər cux bilədü.*

QUDUN (Qax) - böyrək. - *Onun qudunu xəsədədi; - Babası qoyun kesiy, qudunnarı mağa veracax.*

QUDVƏSƏR (Karvansaray, Qazax)

- məzəli, gulmali <söz>. - *Məməd elə qudvəsər sözdər danişer ki, adam qulağ asanda gülməx'dən keşner* (Karvansaray).

QUFLU (Tovuz) - *bax qulplu.*

QUFLUCƏ (Şəki) - qulplu mis və ya gil qab. - *Bi quflucə əyrəni heyləcə işdi, durdu.*

QUFTA (Qax) - səhənk.

QUHAQU (Bakı) - *bax quyxə:ğı.*

QUQAN (Quba) - balta və ya dəhre ilə odun doğrayarkən qopan qırıntı, qəlpe.

QULA I (İmişli) - yali və quruğu ağ (at). - *Dayının bir qula atı vardi.*

QULA II (Göyçay) - sarı barama.

QULABAN (Biləsuvar, Əli Bayramlı, Kürdəmir, Masallı, Sabirabad, Salyan) - evin yanında yardımçı yer, tikinti. - *Usda öyün qulabanın düzəltdi* (Kürdəmir); - *Yayda qulaban sərin olır* (Salyan); - *Qulabana lazım olmayan şeylər yiğilir* (Biləsuvar).

QULABƏYİ (Borçalı) - sancaq.

QULACÀ (Zaqatala) - çardaq.

QULAG (Dərbənd, Quba) - məc. araba oxunun ucu. - *Museyib dayinün də ərəbesinün qulağı sinüb yatmışdı* (Quba).

QULAGAGİRƏN (Ağdam, Bakı, Gəncə, Kürdəmir, Şamaxı) - qırxayaq. - *Qulagagirən hələ qırxayağdu də!* (Bakı); - *Ağajın altında yatma, qulağına qulagagirən girər* (Gəncə). - *Qulagagirən zərəri qurtdı, adamin qulağına girir* (Şamaxı).

QULAGALTİ I (Basarkeçər, Kəlbəcər) - ləçək. - *Qulağaltımı yumuşam* (Kəlbəcər); - *A bala, başım işsüyür, o*

qulağaltımı maşa ver (Basarkeçər).

QULAĞALTI II (Şamaxı) - balaca balış. - *Qulağaltının üzünü tikdim.*

QULAX I (Ağcabədi, Goranboy, Qazax) - istiqamət. - *Get suyun qulağın dəyiş* (Ağcabədi). <>**Qulax qırmax** (Göyçay, Mingəçevir, Tovuz) - istiqamətləndirmək. - *Məhəmməd, su gəldi, ləx'lerin üsdünə qulax qır* (Tovuz). **Qulağ eləməx'** (Mingəçevir) - istiqamətləndirmək. - *Suyu bosdana qulağ elədim.*

QULAX II (Tovuz) - cəfət. - *Qapının qulağın vur, gel.*

QULAX III (Göyçay, Tovuz) - *bax qulağ.* - *Bizim arabanın qulağı sinib* (Göyçay).

QULAX IV (Cəbrayıl, Gəncə, Şəki) - cəhrənin bir hissəsi. - *Anam cəhrənin qulağını çıxartdı* (Gəncə); - *Ci:m di:r: "Cəhrənin qulağı xarav oludü"* (Şəki).

QULAXA:Nİ (Çəmbərək, Karvansaray) - həmsöhbət. - *Qulaxa:nım yoxuyudu beyjə* (Karvansaray).

QULAXÇA (Gəncə) - cəhrənin bir hissəsi. - *Qoyunun qızının damarını ver, cəhriyə qulaxça qayrim.*

QULAXLI (Şemkir) - arabada laydırın aşağı hissəsinin keçdiyi dəmir.

QULAXLIX (Şamaxı) - cəhrədə iyin ucu keçirilən yer. - *Gəti, qulaxlığa bir az yağ sürt.*

QULAXYASDIĞI (Şuşa) - balaca balış. - *Gejə qulaxyaslığım tüsűf, onö:rə boynum ağıriyir.*

QULAMPA (Göyçay, İsmayıllı) - yabanı bitki adı. - *Qulampa çox yeməldidi* (İsmayıllı).

QULAMPARA (Çəmbərək) - fırıldaqçı. - *Balajanın arvadı Mənzər qulampara adamdı.*

QULANÇAR (Bolnisi, Borçalı, Gəncə, Qazax, Mingəçevir, Ordubad, Şemkir) - yeməli yabanı bitki adı. - *Qulançarı gederix', dərerix', soŋra gətirerix', tuada pişirerix'* (Qazax); - *Qulançarı yağnan qo:randa ləzətdi olur*

(Gəncə); - *Oğlum bağdan yiğdiyi qulançar dəsəsini anasına verdi* (Ordubad); - *Qulançar da otdu, taxılzáddazda piter* (Şemkir).

QULANGƏRİŞ (Cəlilabad, Əli Bayramlı, Salyan) - eyvan. - *Qulangəriş öyin qabağında:lar* (Salyan); - *Qulangərişdə oturıb çay içeydög* (Cəlilabad).

QULANGÜL (Quba) - gül adı. - *Bacım bize çux qulangül getirmişdi.*

QULAPAN (İmişli) - *bax qulaban.* - *Axşam bizim evin qulapanına bax, orda olacağam.*

QULAPARAN (Lənkəran) - *bax qorapalan I.*

QUAŞDAMAX (Qazax) - qaçmaq. - *Cinarın divində iki canavar varydı, elə qulaşdadım ki görəndə.*

QULAVLAMAX (Meğri) - taqətdən düşmək, yorulmaq. - *Urdubatdan piyada galdim, yolda qışlərim qulavladi.*

QULAZDAMAX (Cəbrayıl) - tullamaq.

QUEYŞA (Karvansaray) - *bax qılıqşa.*

QUEYŞALIX (Karvansaray) - *bax qılıqşalıx.* - *İsrahayın Naringül xala Qulu kişiye sənnən queyşalıq elermiş.*

QULƏNCƏR (Oğuz) - *bax qulançar.* - *Quləncər çox yiməli şeydi.*

QULĞUNA I (Qazax) - *bax qılıqına I.*

QULĞUNA II (Borçalı, İmişli, Qazax) - *bax qılıqına II.* - *Qulguna çox vaxdi qulağın divinən çıxer, yurtüler, sonra adamı öldürür* (Borçalı).

QULĞUNA III (Borçalı, Yevlax) - araqlarışdırın. - *Fatma qulğuna:rvatıd* (Yevlax); - *Hüseyin yaman qulğuna:damdı* (Borçalı).

QULİX' (Şəki) - qulun.

QULİX'Lİ (Şəki) - balası olan (at). - *Dali qulix'li atı satıf, təzə at alıñışx.*

QULİYC (Zaqatala) - çiban.

QULLA I (Əli Bayramlı) - dərin. - *Mən çayın lap qulla yerində çimirdim.*

QULLA II (Ağsu, Göyçay, Xaçmaz, İsmayıllı, Kürdəmir, Qax, Quba, Şamaxı) - su saxlamaq üçün qazılıb düzəldilmiş xüsusi yer. - *Hər öyün qabağında qulla uladu* (Quba); - *Qullaya su quy* (Xaçmaz); - *Uşağı qoyma, qulliya tüşər* (İsmayıllı); *Gözdə, uşaq qulliya tüşər* (Kürdəmir).

QULLA III (Ucar) - su içilən qab. - *Qullani ver, su içim.*

QULLABA I (Kürdəmir) - mehtərə, su qabı. - *Qullabamı suynan doldurub yola tüşdük.*

QULLABA II (Şahbuz) - palanduz. - *Qullaba palanı sıriyr, tikir.*

QULLABA III (Bakı) - qapının dalına vurulan dəmir ling. - *Qapının qullabasın vurmışan?*

QULLƏ (Quba) - *bax qulla II.* - *Qullədə su çıxdu.*

QULLUQÇU (İsmayıllı) - qaracırəq. - *Ağız, qulluqçunu gəti, pəyədə inəgə baxım.*

QULOYŞA (Hamamlı) - *bax qlovoşa.* - *O çox quloysada:mdi.*

QULOYŞALAMMAX (Borçalı) - xəbərcilik etmək. - *Ə:, qalxos sədrinə nə quloysalanersan!?*

QULOYŞALIX (Başkeçid, Borçalı, Daşkəsən, Hamamlı) - *bax qloyoşalix.* - *O, quloysalığınnan el çekmez* (Hamamlı).

QULPLICA (İmişli) - dəstəli tava. - *Qulplicada pişer qayğanağ, çığırma.*

QULPLU (Ucar) - su içilən qab. - *Qulplunu gəti mənə.*

QULPU: QULPU ÇIXARTMAX (Balakən) - yas mərasimi təşkil etmək. - *Hasan bovasına çox layixli qulpu çıxartdı.*

QULTAŞA (Tovuz) - *bax qoltaşə.* - *O, çox qultasha:damdi.*

QULUC (İsmayıllı, Qarakilsə) - uc, qırąq. - *Palazın qulucunnan tutdum, atdım bayra* (Qarakilsə).

QULUNC (Borçalı) - hörgüç. - *Qulunc iki dənə olor dəvədə.*

QULUNƏ:ĞI (Gədəbəy) - yabanı

bitki adı. - *Bizdə qulunə:ğı da de:ilir, yolotu da de:ilir.*

QULUNKİŞNİŞİ (Xanlar) - yabanı bitki adı. - *Min de:fə demişəm, qulungişniyi yımıyin.*

QULUNOTU (Kəlbəcər) - yabanı bitki adı. - *Qulunotu bö:ün yarar seydi heyvan yemə:*

QUM (Bakı) - mehtərə, su qabı.

QUMACEX' (Şəki) - meyvənin (alma, armud və s.) yeyiləndən sonra qalan tullantı hissəsi, cecəsi. - *Almanı yiyif qumaceyni bu yənə atma.*

QUMANNI (Balakən, Qax, Zaqtala) - hamile.

QUMBARA (Bakı, Şəki) - islədilmiş kömür xəkəsindən yumru şəkildə düzəldilmiş yanacaq növü. - *Bu gün iki yüz dənə qumbara qayırmışam* (Şəki).

QUMBUC (Cəbrayıl, Kürdəmir) - omba. - *İnəgin qumbuci batıp, doğmağa az qalır* (Kürdəmir).

QUMQUMA I (Şamaxı) - ziyanverici həşərat adı. - *Bağımızın almalarına qumquma daraşib puç elədi.*

QUMQUMA II (Ordubad) - azacıq açılmış tumurcuq.

QUMQUMALAMAX (Ordubad) - tumurcuqlamaq. - *Ağasdar qumqumalıyb.*

QUMLƏLƏ (Bakı) - qamişdan toxunmuş iynə-sap qutusu. - *Qumlələdən qara çərxi götür bura.*

QUMPARA (Xaçmaz) - *bax qopara.* - *Ut çalmağcın qumpara quymışəm.*

QUMPİL (Tabasaran) - kətmən. - *Qumpilin sapıycın ağac kəsdüm.*

QUNAQUNA (Gədəbəy) - uşaq oyunu adı.

QUNC (İsmayıllı) - dəvədabani. - *Diyasen, qunc yarpağ açıb.*

QUNCA: QUNCA GÖBƏLK (Kürdəmir) - köbəlek növü adı. - *Qunca köbəlek yeməlidü.*

QUNCEK (Zaqatala) - *bax qumacex'.*

QUNÇABACI (Salyan) - qardaş arvadının baldızına verdiyi ad.

QUNDAX (Tovuz) - araba oxunun keçirildiyi hissə.

QUNDARA (Oğuz) - *bax qondara*. - *Biz qundarani gönnən tix'dirirdix'*.

QUNDİLİ (İsmayıllı) - dəlisov. - *O ata mimmey olmaz, qundilidi*.

QUNDUC: QUNDUC İYNƏ (Qax) - böyük iynə. - *Qunduc iynə böyük olur*.

QUNDUR I (Kəlbəcər, Şərur) - qabaq, balqabaq. - *Bazardan iki qundur aldım* (Kəlbəcər).

QUNDUR II (Hamamlı) - lovğa. - *Qundur özünnən başqa heş kesi bə:nməz*.

QUNDUR III (Qazax) - çox bilmmiş.

QUNDURSUZ (Naxçıvan) - ağılsız.

QUNDUZ (Ağcabədi) - qozbel. - *Qunduz Əli hare:tdi?*

QUNQREX' (Oğuz) - çöl quşu adı.

QUNT (Qax) - çoxbilmış. - *Ho yaman quntdu*.

QUNUT (Şəki) - tumurcuq.

QUNUTDAMAX (Şəki) - tumurcuqlamaq. - *Ağışdar qunutdi:tdi, bütün-savax açıcadı*.

QUPBA (Şamaxı) - *bax qubba*. - *Qupbam qırılıb düşüb*.

QUPBALAMAĞ (Şamaxı) - düymələmək. - *Arxalığı yaxşı qupbala*.

QUPBAZ (Cəbrayıl) - lovğa.

QUPPA (Ağsu, Kürdəmir, Salyan) - *bax qubba*. - *Paltükün quppaşı düşüb* (Ağsu); - *Pencəkdə beş quppa var* (Salyan).

QURA (Zaqatala) - moruq.

QURAĞAZDAMMAX (Qazax) - qurumaq, suyu çekilmək. - *Qoy yol qurağazdansın, sizə:lefəm*.

QURAĞSİMAĞ (Xaçmaz) - dərişmaq, könlü istəmək. - *Uşax qurağsimişdi, gündərdim anasının yanınə*.

QURAX (Cəbrayıl, Zəngilan) -

müxtəlif əlvan parçalardan tikilmiş üçbucaq formalı bəzək şeyi. - *Qurax qabaxlar olurdu* (Zəngilan).

QURAXSAMAX (Şəki) - *bax qurağsimağ*.

QURAXSIMAX (Berdə, Hamamlı, Mingəçevir, Zaqatala) - *bax qurağsimağ*. - *Məni danlama, onunçün yaman quraxsimışam* (Berdə); - *Sənnən ötəri yaman quraxsimışam* (Hamamlı).

QURAMA I (Oğuz) - uydurma, yalan. - *Qurama sözə inanma*.

QURAMA II (Bakı, Cəbrayıl, Gədəbəy, Hamamlı, Şamaxı, Şuşa) - müxtəlif parça kəsiklərindən tikilmiş yorğan, döşək. - *Qurama yorğan bəzəgli olur* (Bakı); - *Yorğan üzünüz quramadı, də:sin* (Gədəbəy); - *Xalam maşa bir qurama bağılıyıf* (Şuşa).

QURAMA III (Mingəçevir, Oğuz, Şəki) - quraşdırılmış (pəncərə, qapı). - *Şəkidən gedif qurama qapı almışam* (Oğuz).

QURAMACI (Şuşa) - uydurmaçı.

QURAMAX (Zəngilan) - uydurmaq. - *Həylə iş olmuyuf, hamisin özünnən quruyur*.

QURAMALI (Hamamlı) - naxışılı, bəzəkli.

QURAMALIĞ (Bakı, Şamaxı) - qurama (*bax qurama II*) üçün işlədilən parça. - *Bir xeylağ quramalığım var* (Bakı).

QURAMIT (Xaçmaz, Quba) - quru, susuz (yer).

QURANQAZ (Oğuz) - dik. - *Quranqaz yerə su çıxmaz*.

QURBAĞAGÖZİ (Lənkəran) - yabanı bitki adı.

QURC (Kürdəmir, Salyan) - balığın kəsilmiş kiçik parçası. - *Balığdan iki qurc bacımlı göndərdim* (Salyan).

QURCAVA: QURCAVA GEYİMƏX' (Çəmbərek) - üst-üstən geyinmək. - *Ay qızım, bu nədi, qurcava geyinifsen!?*

QURC-QURC: QURC-QURC

DOĞRAMAĞ (Salyan) - parça-parça, hissə-hissə doğramaq. - *Balığı Kazım qurc-qurc doğradı.*

QURCUĞ (Quba) - tumurcuq. - *Ağajdarda biyil qurcuğ çıxdi.*

QURCUTMA: **QURCUTMA**

SALMAX (Oğuz) - şuluqluq salmaq. *Sizdən çəkinir, yoxsa bura bir qurcutma salmışdı ki!*

QURÇ (Tabasaran) - ağacın kesi-ləndən sonra yer səthində qalan hissəsi, kötüyü. - *Bu təhər kəsüldüd, una qurç diyədilər.*

QURDAĞZI I (Şəki) - otaq gülü adı.

QURDAĞZI II (Bərdə, Xaçmaz, Qazax, Quba, Tovuz) - qaramalda xəstəlik adı. - *Canavar camışı tişdiyəndə qurdağzı azarı tişür, heyvan da tez ölürlər* (Bərdə).

QURDAĞZI III (Cəlilabad) - yarımböyaz, xəzli ayaqqabı.

QURDAXÇI (Qazax) - qoyununayağına ilişdirib tutmaq üçün başı əyri ağac. - *Qurdaxçının başı əyri olor kin, qoyunu tutmağ olsun.*

QURDEŞƏNƏX' (Başkeçid, Borçalı, Hamamlı) - dəridə emelə gələn sərgi. - *Tofiqin bədəni bütö: qurde-şənəx'di* (Borçalı).

QURDOTU (Kəlbəcər) - dərman bitkisi adı. - *Heyvanın bədəninə yara düşəndə qurdotunu yiğirix, qurudurux, avirix, sonra onu tökürix', yarada qurdur* öldürür.

QUREYİŞ: QUREYİŞ OLMAX (Ağdam) - hər işə qarışmaq, hər şeylə maraqlanmaq. - *A bala, az qureyiş olsana, nə dərdinə qalıfdı, iki adamı, özdəri bilər.*

QURGAZ (Balakən) - *bax qurqur.*

QURGAZDAMMAX (Qazax) - *bax qurağazdammox.* - *Yol bir az qurğazdansın, sonra gələrsiniz orya.*

QURGUZDAMMAX (Tovuz) - *bax qurağazdammox.* - *Bir az qurğuzdanannan sonra de:rix' yerin aratı çıxdi.*

QURİK (Zaqatala) - *bax qulix'.*

QURQA I (Zaqatala) - qoza (palid ağacında). - *Palit da qurqa çıxdu.*

QURQA II (Zaqatala) - çeyirdək.

QURQU (Şəki) - *bax qurqa II.* - *Zoğal qurqusunu döyüf, tənzifdən keçirif, verillər qarnı ağrıyanı.*

QURQUR I (Qax) - su içilən qab.

QURQUR II (Şərur) - oval formalı dəmir qutu.

QURQURA (Naxçıvan) - çöl quşu adı.

QURQURRƏK (Şamaxı) - *bax qurqura.*

QURQUZ (İmişli) - ariq.

QURRA (Qazax) - ədabaz, lovğa. - *Namaz yaman qurra adamı.*

QURRAVAZ (Basarkeçər) - *bax qıravaz.* - *Ə, qurrawaz olma!*

QURRES (Kəlbəcər) - ağılsız. - *Qənirə illaf qurresdi.*

QURREY (Qarakilsə, Laçın, Oğuz) - sadəlövh. - *Əliş kimi qurrey adam olmaz* (Laçın); - *Məmmədəli qurrey adamı* (Qarakilsə).

QURSAX (Şəki) - cinədan. - *Qursağı boşdu to:gün, den tökün yisin.* ◄⇒**Qursax mayası** (Göyçay) - pendir mayası.

QURSANA (Qax) - firfirə. - *Uşaxlar oynıyan şeydi qursana.*

QURŞAX I (Goranboy, Qazax) - kiçik arx.

QURŞAX II (Qazax) - qövsi-quezeh. - *Yağış yağannan sonra qurşax sallanar.*

QURŞAX III (Cəbrayıllı) - məc. çəperin belinə (ortasına) çəkilən qarğı, çubuq. - *Ə:, qurşağın qalın qoyun ki, çəper möhkəm olsun.*

QURTBAĞRI (Oğuz) - yabani ağac adı. - *Qurtbağının yarpağı mürdəsiyə* (bax) oxşuyur.

QURTDANQUŞ I (Hamamlı, Mingəçevir, Yevlax) - hər şeyle maraqlanan, hər şeyi bilmək istəyen. - *Bəhrəm kişi çox qurtdanquş adamı* (Yevlax); -

Vəli qurtdanquş adamdı (Hamamlı).

QURTDANQUŞ II (Qazax) - araqarışdırın.

QURTDUĞAN (Balakən) - xəstəlik adı (dırnağım dibində olur).

QURTULU (Ordubad) - yabani bitki adı.

QURTYEMƏZ (Basarkeçər, Kelbəcər, Qax, Şəmkir) - qida borusu (heyvanlarda). - *Heyvani kəsəndə qurtyeməzin kəs tulla* (Basarkeçər); - *Qoyunda da olur, malda da qurtyeməz* (Şəmkir).

QURUÇANAX (Çəmbərək, Tovuz) - avara, işsiz. - *Quruçanağ adam özünə öy qurammaz* (Çəmbərək).

QURU: QURU DOLMA (Şəki) - evdə hazırlanmış kolbasa. - *Quru dolma qə:rif qış uzunu yiyirix'*; - *Biyil quru dolmamız çoxdu*.

QURUQAZ (Kürdəmir) - yaxşı qızardılmış (çörək, kartof və s.).

QURULDAVUX (Qax) - şəlalə.

QURUM (Balakən) - xəsis. - *Səkinə qarını çox yaxşı tanıyıram, o, çox qurum arvaddı*.

QURUMÇƏX' (Oğuz) - alma, armud və s. meyvənin yeyiləndən sonra qalan tullantı hissəsi, cecəsi. - *Almanın, armudun üzeyi də diyirix', qurumçəx' də*.

QURUMSU (Qarakilsə, Qazax) - qanı kəsmek üçün qurumdan hazırlanmış maddə. - *Qurumsu qanı tez kəsir* (Qarakilsə).

QURUN (Axalsxi, Borçalı) - nov. - *Qurunda su olur, mal içir* (Borçalı).

QURVAĞA (Qazax) - dəyirmanın üst daşını fırlatmaq üçün oxun ucuna keçirilən dəmir hissə. - *Də:rmanın daşının ağırrığı qurvağıya tüşər*.

QUSUL (Balakən) - xəmir xörəyi adı.

QUSUNTI (Salyan) - körpə uşağın qusmaması üçün bələyinə bağlanan ağı muncuq. - *Qusuntını uşağın bələginine bağlaqınan, gəlirəm*.

QUSUR (Qax) - dağar. -

Degirmando bir qusur bugda ügüdüüm.

QUŞBURNU (Daşkəsən, Gədəbəy, Xanlar) - itburnu. - *Quşburnu yaxşı çıçəx'di, cüre-cürədi, etir iyisi oloy* (Daşkəsən); - *Quşburnu çayı da xeyirdi sö:ox'dəymə:* (Gədəbəy).

QUŞDAVAN (Ağcabədi, Qazax) - hündürdəban ayaqqabı. - *Quşdavanı mə:llimlər ge:ner, qızdar ge:ner* (Qazax).

QUŞDƏDƏ (Qax) - çöl quşu adı.

QUŞKEÇƏN (Ağbaba, Bərdə, Qazax) - hündürdəban ayaqqabı. - *Gelinə bir qəşəng quşkeçən almışam, dabamı çox hündürdü, geyəmmir* (Bərdə); - *Əyagında quşkeçən variydi* (Qazax).

QUŞKEÇƏR (Ordubad) - *bax quşkeçən*.

QUŞQOMMAZ (Basarkeçər) - qaramalın omba sümüyünün baş tərefi. - *Döyüf öküzün quşqommazın yara eli:fsən*.

QUŞQLU (Yevlax) - sərrast nişançı.

QUŞQUNTƏKLİFİ (Quba) - könülüsüz təklif, də'vet.

QUŞQUŞU (Çəmbərək, Gədəbəy, Qazax) - yüngül xasiyyətli. - *Dedim: "Ə, quşquşu Bayram, hardan belə!* (Qazax); - *Quşquşu - adam xataadan ötməz* (Çəmbərək); - *Sənin kimi quşquşudan bunnan artıx nə qanajax gözdəməy olar!?* (Gədəbəy).

QUŞQUYRUĞU (Şahbuz) - yabani bitki adı.

QUŞQUZULAMAX (Qazax) - güneşli gündə seyrek yağış yağmaq.

QUŞLƏXƏRİ (Bakı) - un ilə doşabdan bişirilən paxlava. - *Quşləxərili apar, dam ısdə sər*.

QUŞMURRU (Böyük Qarakilsə) - *bax quşburnu*.

QUŞTUQUR (Qax) - pəhləvan.

QUT I (Salyan) - tumurcuq.

⇒Qut bağlamağ - tumurcuqlamaq. - *Ağajdar yavaş-yavaş qut bağlıyor*.

QUT II (Cəbrayıł, Qazax, Qarakilsə, Meğri) - quvvet, güc. - *Bir tikə eppəx'ye, ürəyinə qut olsun* (Qazax); - *Bir*

loxma çörəy al, ürəyində qut olsun, dayna! (Qarakilsə); - *Üş gündü qutdan düşüp; - Bir loxma çörək' ye, ürəyində qut olsun* (Cəbrayıl).

QUTA (Qax) - nərdivanın pilləsi.

QUTAN (Oğuz) - quzu salman qazma. - *Yataxda quzu salıllar qutana*.

QUTƏBBƏR (Çəmbərek) - ədalı, lovğa. - *Əli elə qutəbbər yeriyir ki!; - Əmin məclisdə qutəbbər oturmuşdu*.

QUTƏPPƏRİ (Kürdəmir, Laçın) - səliqeli. - *Əli həmişə qutəppəri geyinir* (Laçın).

QUTĞA (Qax) - *bax qutqay*. - *Bizə bir qutğa su doldur*.

QUTXA (Qax) - *bax qutqay*.

QUTQAY (Dərbənd) - güyüm.

QUTQU (Şərur) - böyrək.

QUTQUT (Zaqatala) - deyingən.

QUTU: QUTU QURUMAX (Qazax) - mat qalmaq. - *Elə söz de:r ki, adamin qutu quruyor*.

QUVARRAMMAX (Çəmbərek) - *bax quarramax*. - *Ona nə var, oğlanlarının qazancına baxır, quvarranır*.

QUVƏRRƏMƏX' (Çəmbərek) - sevinmək, fəxr etmək. - *Dağıstan oğlannarına baxır quvərrənir, çunkun oxuyular*.

QUYXA:ĞI (Bakı) - yellənəcək.

QUYLAMAC (Basarkeçər) - uşaq oyunu adı. - *Gelin gedəx' quylamaç oynuyax*.

QUYLAMAX I (Füzuli, Qazax) - gizlətmək, ört-basdır etmək.

QUYLAMAX II (Şəki) - basdırmaq.

QUYLƏMAX (Şəki) - *bax quylamax II*. - *Leşि verdiх itdərə, qalanı da quy qazif quylədix*.

QUYLƏMƏ (Şəki) - basdırılmışdır. - *Özü eşix'də quyləmə yeri qaziydi*.

QUYRAX (Mingəçevir, Şəki) - *bax qırvax II*. - *Bu unnan biraz quyraxdı* (Şəki).

QUYRALTMAX (Qax, Tovuz) -

uydurmaq. - *Özünnən yalan quyralma* (Tovuz).

QUYRATMAX (Hamamlı) - *bax quyraltmax*. - *Ə: sən də özünnən bir şey quyratma!*

QUYRUĞASDARI (Cəbrayıl, Xanlar, Zəngilan) - qoyun quyuğunun tüksüz hissəsi. - *Bu quyuğasdarın bişi ver mä: yə:jəm* (Zəngilan); - *Çovannar quyuğasdarına dadamal* (bax) *oloj* (Xanlar).

QUYRUĞUSÜZGÜN (İmişli) - nazik quyuqlu. - *Bi quyuğusüzgün atım vardı onda*.

QUYRUX (Şuşa) - quyuqlu ulduz. - *Üş dənə ulduz olur yanaşı, ona de:ərix' Tərəzi, altındakinə də de:irix' Quyrux*.

QUYRUXBASMA (Şəmkir) - evin tırları üstünə qoyulan ağaç. - *Quyruxbasma evin başnan ayax rərifini saxlıyır*.

QUYRUXLAMAX (Basarkeçər, Hamamlı) - məc. ad elemək. - *Onun qızın oğluma quyruxladım* (Hamamlı).

QUYRUXLU (Ucar) - su içilən qab. - *Quyruxlunu suynan doldur, ver içim*.

QUYRUXYARAN (Xanlar) - dərman bitkisi adı.

QUYRULMAX (Mingəçevir, Oğuz, Şəki) - qırılmaq. - *İlan kimi quyrukul yatır* (Oğuz).

QUYRUM (İmişli) - *bax qırvım II*.

QUYRUMLAMAX (Gence, Hamamlı) - *bax qırvımlamax*. - *Çörəyi quyrumla* (Gence); - *Nənəm yapbanın üsdünü yaxşı quyrumlor* (Hamamlı).

QUYRUMLU (Basarkeçər) - *bax qırvımlı*. - *Uşaxlara quyrumlu çörək' pişirdix'*.

QUYTUN (Qazax) - burulğan. - *Üzüf çox uzağe:tmə quytuna tüşərsən*.

QUYULAMAX (Füzuli, Qazax, Şərur) - *bax quylamax I*. - *Onu elə quyuluyajam ki, izi, tozu tapılmasmı* (Füzuli).

QUYULATMAX (Basarkeçər) - məc. gizlətmək. - *Elə quyulatdı kişinin qoyunun ki heç kəs tapammaz.*

QUYURCUXMAX (Gədəbəy, Qazax, Şemkir, Tovuz) - qurcalanmaq. - *Nə quyurcuxur yerində?* (Qazax); - *Nə quyurcuxorsan, a bala, oturgunan!* (Gədəbəy); - *Quyurcuxma, heç yana getmiyəssən* (Şemkir).

QUZAQUZA (Xaçmaz) - uşaq oyunu adı. - *Yazda quzaquza uyniyərdiğ.*

QUZDABAN (Xaçmaz, Quba) - hündürdaban (ayaqqabı). - *Hindinün qızdırı quzdaban giyəllər* (Xaçmaz).

QUZĞALAMAX (Dərbənd) - qurdalamaq. - *Doşabi quzğalamasa, dib tutar.*

QUZUÇU (Qazax, Tovuz, Yevlax) - quzu çobanı, quzuotaran. - *Qulu bizdə quzuçudu* (Qazax); - *Fermamızda iki quzuçu var* (Yevlax).

QUZUDİLİ (Bakı) - bitki adı. - *Qoyun quzudilini yaxçı yi:r.*

QUZUGÖRƏN (Oğuz) - alma növü adı.

QUZUQARNI (Oğuz, Şəki, Tərtər). 1. yeməli göbəlek növü (Oğuz, Şəki). - *Quzuqarnı göbəleyin bir növüdü, bişirəndə et dadır* (Oğuz); 2. - yabani bitki adı (Tərtər). - *Quzuqarnı dağlarda pitir, daddi olur.*

QUZUQULAĞI (Şəki) - yeməli göbəlek növü.

QUZULAMAX I (Basarkeçər, Borçalı, Cəbrayıł, Çəmbərək, Karvan-

saray, Kürdəmir, Qazax, Mingəçevir, Zəngilan) - rütubətdən ovulub tökülmək, parçalanmaq. - *Tufarin suağı nəmlix'dən quzuluyuf* (Basarkeçər); - *Tavla:n bir tərəfi quzuluyuf töküldü* (Zəngilan); - *Torpax quzuluyuf* (Karvansaray).

QUZULAMAX II (Çəmbərək, Oğuz) - məc. narahat olmaq. - *Bu, savaxdan quzuluyur qaqaşım gəlmədi* diyə (Oğuz); - *Qarağız qarı bir həfdədi quzuluyur, nədi-nədi, bir qoyununu sağıflar* (Çəmbərək).

QÜÇƏN I (Mingəçevir, Yevlax) - küçük. - *A bala, qüçəni qov ordan* (Yevlax).

QÜÇƏN II (Quba) - dəyirman daşının ətrafına yiğilan un. - *Hacının dəgirmannan getirdiyi qüçəni apardılar.*

QÜÇÜQ (Ucar) - *bax quçix'.* - *Bu qılıcığıları tez əkməy lazımdı.*

QÜDDƏ (Oğuz, Şamaxı) - *bax qudda.* - *Sədrəddin qüddə adamdı* (Oğuz); - *Ay Qubat, sənin oğlun yaman qüddə uşağdı* (Şamaxı).

QÜDRƏTİ: QÜDRƏTİ ŞAL (Biləsuvar) - yun ilə ipəyin qarışığından toxunmuş şal.

QÜL (Qax) - uçurum.

QÜLLƏ (Naxçıvan) - pay. - *Gə qülləni apar.*

QÜLÜNGƏN (Masallı) - zirzəmi. - *Qülungənə odun yiğmişuğ.*

QÜRREY (Laçın) - *bax qurrey.* - *Əliş kimi qürrey olmaz.*

L

LABADA (Qax, Quba, Şəki, Şuşa, Zaqatala,) - 1. qısa qollu, üzeri qaytan və bafta ilə işlənilmiş qadın paltarı (Zaqatala, Şəki). - *Hətəm öz nənəsinin labadasını puzdurub qadınına don tikdirdi* (Zaqatala); - *Anam özünə labada tikir* (Şəki); 2. sıyrılmış pencək, sıraqlı (Quba). - *Labadanı gavar bu yoxunnarda almışan.*

LABBA (Şəki) - qabaq hissə.

LABİ (Cənubi Azərbaycan) - huşsuz. - *Kamran çox labi adamdu.*

LA:BUKƏ (Salyan) - nöqsan, eyib. - *Məndə nə la:bukə bilib, məni qo:lamağ issiyirsən?* - *Uşağıda heç la:bukə yoxdu.*

LAC (Quba) - damın üstüne döşənən ağaç. - *Damin lacları tükülmüşdü.*

LAÇINQUYRUĞU (Cənubi Azərbaycan) - yeyilən yabanı bitki adı. - *Birdəsde laçinqyruğu yiğdim.*

LADARA I (Oğuz) - yalançı.

LADARA II (Gədəbəy) - bögü. - *Taxıl ladarasında gələjəm.*

LADIRA (Oğuz) - məsxərəçi.

LAFÇIN (Ağsu, Gəncə, Qazax, Lənkəran, Sabirabad, Şəki) - *bax lafcın.* - *Lafçını öydə geyirük* (Ağsu); - *Uşaxlara lafcın almışam* (Gəncə); - *Mə:m lafcınının bir tayın it aparib* (Lənkəran).

LAFÇIN (Şəki) - *bax lafcın.*

LAFDAN (Oğuz) - *bax lafdan.* - *A gide, uşağı zarasata salif lafdan vurma.*

LAF-LAF (Qazax) - mə'nasız. - *Məmməd laf-laf danışer.*

LAF: LAF VURMAX (Qazax,

Şəki) - mə'nasız danışmaq. - *Əziz yaman laf vuror* (Qazax).

LAĞ (Quba) - kürak. - *Camış lağı sindirdi.*

LAĞABBA (Xanlar, Kəlbəcər) - ləqəb. - *Birdən birinə bir lağabba yapişdırıllar* (Xanlar).

LAĞALAG (Tovuz) - səliqəsiz. - *Öydə qav-qajax lağalağdı.*

LAĞAN (Qax) - *bax laqan.* - *İt qabağına lağan tutla:n kimi honu da menin qabağına qoyıp nara gedipsin?*

LAĞANDA (Salyan) - kökündən ayırmadan yere basdırılan tənək budaqlarından göyərən zoğ. - *Bizim bağda çoxlu lağanda var.* ◄*Lağanda basmağ* - tənək basdırmaq. - *Atam lağanda basır;* - *Müseyib yaxşı lağanda basındı.*

LAĞAR I (Gəncə) - gen. - *Bütüngin lülesi çox lağardı.*

LAĞAR II (Çəmbərək, Gədəbəy, Gəncə, Karvansaray, Şəmkir, Zaqatala) - çox palçıq olan yer. - *Atı lağardan sürmə* (Gəncə); - *Harava lağara tüşən kimi təkar sindi* (Şəmkir).

LAĞAR III (Çəmbərək, Gədəbəy, Karvansaray) - kotanın açıldığı şirin. - *Lağara yuxılmışdı qaçanda hodağım dünənnəri* (Gədəbəy).

LAĞARD (İmişli) - *bax lağar I.* - *Lağard paltar adımı işdəməgə qoymaz.*

LAĞARRAMAX I (Gədəbəy, Gəncə) - kənsəlmək. - *Təkarın dulqluları laf lağarranıfdı.*

LAĞARRAMAX II (Ağdam, Gəncə) - çuxur olmaq, çuxurlaşmaq. - *Bizim yol lap lağarranıf* (Ağdam).

Meğri) - *bax lağar I.* - *Qardaşım manja bir lağart pencey alif* (Ağcabədi); - *Öy lağartdı, kif deyil* (Kürdəmir).

LAĞAVA (Bərdə) - *bax lağabba*.

- *Uzun Qulu dediñ, uzun onun lağavasıdı.*

LAĞAVLAMAX (Ağdam) - əzmək (meyvəni). - *Almadı, armidtı, lağavlıyırsan suyu çıxır.*

LAĞCIL (Gəncə) - *bax lağvaçıl*. - *Sən yaman lağcılsan.*

LAĞILBAZ (Füzuli) - başqasına lağ edən. - *Keşmişdə lağılıbzə vardi, hərəyə bir ad qoyurdular.*

LAĞLAĞ (Tovuz) - *bax lağalağ*.

LAĞMA (Oğuz) - tapmaca ve lətifə söyləyən adam.

LAĞŞƏX' (Gəncə) - lağa qoyulan, lağ edilən (adam). - *Mən lağşəx' döyləm, get tayıñı tap.*

LAĞVA (Borçalı, Gədəbəy) - lağ-lağı. - *Həsən sənnən lağva elear* (Borçalı).

LAĞVAÇIL (Borçalı, Qazax) - lağlağıçı, lağlağı edən. - *Lağvaçıl adam lağ eliyəne de:rix'* (Borçalı).

LAHAN (Cənubi Azərbaycan) - boyunduruğun ortasında xışı qoşmaq üçün yer. - *Lahan olmasa xış boyunduruğda durmaz.*

LAX (Gədəbəy, Naxçıvan, Ordubad) - məc. mə'nasız. - *Min dənən belə lax iş görən bir şey çıxmaz* (Naxçıvan).

LAXA I (Qax, Zaqtala) - qıṣda evin ortasında düzəldilən ocaq, kürsü. - *Qiṣdə laxada yətməğin əyri ləzəti var* (Qax); - *Laxada od azdı* (Zaqtala).

LAXA II (Tovuz) - məc. - çoxoxyeyən (adam).

LAXA III (Qazax) - naqqa (balıq).

LAXAQARIN (Qazax) - yekə-qarın. - *Laxaqarın adam çox ye:r.*

LAXAN (Şamaxı) - əlindən iş gəlməyən, bacarıqsız. - *Eyvaz çox laxan adamdı.*

LAXANA (Axalsxi) - kələm. - Bağdan *laxana gəti*; - *Turşu:n yaxşısı laxanadan olur.*

LAXDA (Ağdaş, Cəbrayıl, Ucar) - tərəce. - *Laxdanı hör*; - *Laxdanı qapının ağızına qoy* (Ağdaş).

LAXDALAMAX (Ağdaş) - tərəce ilə müyyəyen yeri örtmək. - *Burani laxdalamax lazımdı.*

LAXI (Qax) - taxça. - *Laxida tox murtdüyüfdü, al geti.*

LAXLAMA (Ağbaba) - qayğanaq. - *Qonağa laxlama pişirdilər.*

LAXŞAN (Cəbrayıl) - xarab.

LAXŞƏX' (Gədəbəy) - *bax laxşəng*.

LAXŞƏK (Kürdəmir, Qarakilsə) - məc. xəstə, zəif. - *Bədənim yaman laxşəkdi* (Kürdəmir).

LAXŞƏNG (Gədəbəy) - lağlağı.

LAXTA I (Cəbrayıl, Kürdəmir, Mingəçevir, Şamaxı, Zərdab). - *bax laxda*. - *Barama üçün laxta çatışır* (Zərdab); - *Kümde beş laxta var*; - *Barama qurdunu laxta üsdündə saxlıllar* (Cəbrayıl).

LAXTA II (Şamaxı) - məc. bacarıqsız (adam). - *Nə laxta adamsən sən.*

LAQAMALAMMAX (Zaqtala) - sulanmaq (yaraya aiddir).

LAQAN (Qax) - ləyən.

LAQQAY (Dərbənd, Tabasaran) - *bax daqqay.*

LAQQAYBALA (Dərbənd) - küçük. - *Qujalar da laqqaybala diyədü una.*

LAQQILDATMAX (Gəncə) - su və ya yal içmək (itə aiddir). - *Yalağa su tök, it laqqildatsın.*

LAQQITAX (Çəmbərek) - boş. - *Öy laqqitaxdı, heş şey gətimiyiflər*; - *Bu laqqitax damda həncəri durum?*

LALA (Ağdaş, Culfa, Qazax, Ordubad, Şərur) - lampanın odluğu. - *Ləmpərin lałası qırılıf* (Qazax); - *Lala ləmpərin maşınınində olar* (Ordubad).

LALADİBİ (Cənubi Azərbaycan, Ordubad) - yeməli yabanı bitki adı. - *Qo:rma bozbaşı üçün bir az laladibi yiğmişam* (Cənubi Azərbaycan); - *Laladibi dərirəm qaduv alım* (Ordubad).

LALADİVİ (Ağdam, Ağdere) -

bax laladibi.

LALAFƏFİX' (Daşkəsən) - aciz, bacarıqsız. - *Kərim lalafəfix'di.*

LALAĞIRT (Kürdəmir) - səliqəsiz. - *Yaqut yap lalağırtın biridi.*

LALALAMAX I (Şahbuz) - çıçaklımək, gül açmaq. - *Ağajdar lalalanıb.*

LALALAMAX II (Çəmbərək, Karvansaray) - təmizləmək. - *Bugduyu lalaladım yiğdim* (Çəmbərək).

LALAMƏLİX' I (Gəncə, Qazax, Yevlax) - qorxaq. - *Həsən çox lalaməlix'di.*

LALAMƏLİX' II (Oğuz) - danişq qabiliyyəti olmayan.

LALAMƏLİX' III (Tovuz) - avam. - *Lalaməlix' adam heş nəyə yaramaz.*

LALAPƏTO (Kürdəmir) - pəltək.

LALAPİTİ (Bakı) - *bax lalapeto.*

LALAPİTİX' (Kürdəmir, Şemkir)

- *bax lalapeto.* - *Uşağı dilini ezip, lalapitix' qalacaq* (Kürdəmir); - *Dünən lalapitix' Söyüñ bizdeydi* (Şemkir).

LALATƏRƏ (Cəbrayıllı) - lalə. -

Gə gedəx' lalatəre yiğmağa.

LALATƏRƏSİ (Ağdam, Borçalı) - *bax lalatəre.*

LALATOPIĞ (Cəlilabad) - lalə.

LALEMEG (Bakı) - yalvarmaq. - *Nağada laledim sənə ki, gedmə, qulağ asmadun ki, asmadun.*

LALƏ (Gəncə, Qazax, Ucar) - dairəvi stol.

LALƏLƏM (Salyan) - uşaq oyunu adı.

LALƏM (Salyan) - *bax lalələm.*

LALIX I (Ağdam, Cəbrayıllı, Gədəbəy, Gəncə, Oğuz) - həddindən artıq yetişmiş. - *Zoğalın lalığını getirib verillərdi isitməsi olan adama, o saat sağalırıldı* (Oğuz); - *Lalix zoğal yeməlidii* (Gəncə). ◜ **Lalıq olmax** (Naxçıvan) - 1. təngə gəlmək; 2. yorulmaq. - *Deməx'dən lalıq oldum, başa düşmədi.*

LALIX II (Kürdəmir, Qazax, Şemkir, Tovuz) - hüşsuz. - *Yunus lalixdi,*

onun yadında söz qalmır (Qazax).

LALIX III (Gədəbəy, Qazax, Şemkir) - key. - *Lalix adam yaxşı iş görmür* (Şemkir).

LALIXLAMAX I (Ağdaş, Gəncə, Xanlar, Qarakilsə, Mingəçevir, Şamaxı, Şəki, Ucar) - *bax Lalix'ləməx'.* - *Armit lalixliyif* (Gəncə); - *Ağasdarda armuddar lalixliyib* (Şamaxı); - *Zoğalın çoxusu lalixliyif* (Şəki).

LALIXLAMAX II (Naxçıvan) - yalvarmaq. - *Nə qədər lalixlasan, bir şey çıxmaz.*

LALIXMAX (Çəmbərək) - *bax Lalix'ləməx'.*

LALIX-MALIX (Gəncə) - dilsiz-ağlızsız. - *Cox Lalix-malix usaxdı.*

LALIMAX (Cəbrayıllı, Göyçay, Qarakilsə, Meğri, Şamaxı, Zaqqatala, Zəngilan) - *bax lalemeg.* - *Sə:rdən bir həyəl lalıyıram, hardasan, gəlif çıxmırsan* (Meğri); - *Yazıq sə:rdən lalıyır* (Şamaxı).

LALIX'LƏMƏX' (Zaqatala) - həddindən artıq yetişmək (meyvəyə aiddir).

LALU (Quba) - toyuq cinsi. - *Bizim beş dənə lalu toyuğumuz var.*

LAM (Bakı, Naxçıvan, Zəngilan) - sakit. - *Də:z lamdu, gəlün gedegün çimmege* (Bakı); - *Araz ordan lap lam axır* (Zəngilan).

LAMA (Masallı) - təpitmə. - *Yarara lama qoydurmuşam.*

LAMAHlama (Cəlilabad) - heç olmazsa. - *Lamahlama, sən gəlib çoxeydin, heç kim yox iydi.*

LAM-CİM (Mingəçevir, Naxçıvan) - sakit, səssiz. - *Sən ağızını yum, lam-cim otu* (Naxçıvan).

LAMPA (Borçalı, Oğuz, Zaqqatala) - tavan. - *Mən pənəri lampadan asdım* (Zaqatala).

LAMPAR (Kürdəmir, Zerdab) - *bax lampa.* - *Idarə binasının lamparı* çox xoşuma gəldi, əhsən onun usdasına (Zerdab).

LAMPIR I (Əzizbəyov) - tənbəl.

LANA (Qax) - çardağın girecəyi.

LANÇI (Salyan) - sakit. - *Lançı it adam tutmaz; - Bizim it lançı itdi, onnan qorxma.*

LANDA (Qax) - yekəqarın.

LANQUT (Axalsxi, Gəncə, Şemkir, Yevlax) - arabanın dal və qabaq təkərlərinin oxlarını birləşdirən ağac hissə. - *Lanqut qırılsa fırğun pozular* (Axalsxi); - Harava dönən kimi lanqut qırıldı (Şemkir).

LANTARAN (Mingəçevir, Şamaxı) - söyüş. - *Sə:rdən başdiyib lantaranı* (Şamaxı).

LANTIR (Şəki) - **bax lampir II.** - *Lantir uşax bəx' qaça bilməz.*

LANTI (Bakı) - kobud, yaraşıqsız. - *Səlimün qərdeşi Kərim lap lantidür.*

LAP (Meğri) - siyri, ağac siyrimi. - *Tut ağəcinin lapi hammi laplardan yaxşıdı.*

LAPAX (Meğri) - içi boş <qoz>. - *Bu lapax cavizlərin nəyin gatılmışan büzə?*

LAPAN (Oğuz, Zaqtala) - çinara oxşayan kövrək ağac adı. - *Atam lapan ağacın kəsdi* (Oğuz); - *Lapanın çömcə, qaşix-zad qayrillar* (Zaqtala).

LAPAR-LAPAR (Lənkəran) - parça-parça (palçıq)

LAPAŞDAMAĞ (Quba) - şillə vurmaq. şillələmək. - *Atası Əlini lapaşdamağ isdiyəndə mən quymadum.*

LAPAŞMAĞ (Quba) - **bax lapaşdamağ.**

LAPBA (Şəki) - lobadan bisirilən yemək növü adı. - *Ciyim lapba bişirmişdi; - Yaxşı lapbamız var, gidax bize.*

LAPBADAN (Cəlilabad) - birdən, qəfildən.

LAPBAN (Şəki) - ləkə.

LAPÇIN (Ağsu, Qafan, Lənkəran, Sabirabad, Şahbuz, Şamaxı) - ev ayaqqabısı. - *Lapçını öydə ayağa geyirüb* (Ağsu); - *Lapçını gəti* (Qafan); - *Xeyrənse lapçının itirib* (Sabirabad); - *Başmağçıyə üç cüt lapçın tapşırdım* (Şamaxı).

LAPDAN (Bakı, Bilişuvər, Cəlilabad, Kürdəmir, Salyan, Şamaxı, Şemkir)

- **bax lapbadan.** - *Səlim lapdan məni qorxızdı* (Salyan).

LAPDAN-LAPA (İmişli) - 1. hərdənbir. - *O kişi lapdan-lapa dəli kimi danışır; 2. birdən-birə.*

LAPIR II (Əzizbəyov) - kök.

LAPPA (Gəncə) - **bax lapba.** - *Bajım lappa pişirif.*

LAPPACA (Mingəçevir) - **bax lapba.**

LAPPAN (Kürdəmir) - böyük. - *Ayağı lappan adama çəkmə də az tapılır.*

LAPPIŞ (Göyçay) - tənbəl.

LARI I (Ağdam, Bərdə, Gədəbəy, Gəncə, Lənkəran, Şahbuz, Salyan, Şamaxı) - 1. toyuq cinsi (Gədəbəy). - *Toyuğumuzun iksi laridi, qalanları yox; 2. döyüşkən toyuq və ya xoruz (Ağdam, Şahbuz). - *Bizim bir ları xoruzumuz var; - Bi xoruz laridi* (Ağdam).*

LARI II (Şemkir) - etli-canlı (adam).

LARIŞ (Böyük Qarakilsə) - baş-qalarından iyrənen.

LARTAN (Kürdəmir) - gen. - *Şalvar o qədər lartandi ki, eynində durmeyr.*

LARTAVA (Kürdəmir) - eriştə, lobya və sarımsaklı qatıqdən hazırlanan xörək.

LARTI (Gəncə, Tovuz) - tənbəl. - *Larti adam çox boş olar* (Gəncə); - *Lartinin biridi, iş-güjə yarıyan olmaz* (Tovuz).

LAS I (Cəbrayıł, Kürdəmir, Zəngilan) - boş sarılmış keyfiyyətsiz barama. - *Baramanın lasın ayrı yiğin, yaxşıya qarışdırımıyın* (Zəngilan); - *Baramanın on kilovu las oldu* (Cəbrayıł).

LAS II (Bakı, Kürdəmir, Qax, Naxçıvan, Oğuz) - tənbəl. - Özi kimi las adam olmaz (Bakı).

LAS III (Hamamlı, Quba) - təzə biçilmiş ot topası. - *Lasi aparıblar; Lasi yiğib lükütə quyadığ* (Quba); - *Las hələ yiğilməz, nəmdı* (Hamamlı).

LAS IV (Ucar) - əzilmiş, xarab olmuş (meyvə). - *Las hayvani yeməy*

olmaz; - Alça çox qalsa, las olar.

LASDAMAX (Şəki) - otu topa-topa yiğmaq. - *Mürsəl oti lasdiyir.*

LASDANMAĞ (Bakı) - tənbəlləşmək. - *Bala, işdə lasdanma.*

LASI I (Ucar) - tənbəl (toyuğa aiddir). - *Lası to:ux kök olur, qaçammır.* ◄►**Las qalmağ** (Sabirabad, Şamaxı) - yerə yatmaq (toyuğa aiddir). - *Mən aġ to:uğı qoanda las qaldı;* - *Aciz to:uğrı qoanda həməşə las qalır.* **Las eleməy** (Sabirabad) - yerə oturtmaq (toyuğu tutarkən). - *Get touğu las elə tut.*

LASI II (Cəbrayıł) - *bax las I.* - *Lasidan pilə pişirillər.*

LAS-LAS (Gəncə, Qazax) - qat-qat.

LASTI (Loqodexi) - çubuq çəpər.

LAŞ I (Bakı, Əli Bayramlı, Quba, Salyan) - arabanın banında olan barmaq şəkilli ağaclar. - *Usda bizim banun laşdarını palut ağacının salmışdı* (Quba); - *Laşsız araba qorxılı olar* (Salyan).

LAŞ II (Quba, Salyan) - hind toyuğu.

LAŞ III (Ağdaş) - dadsız (xörək). - *Büyün xörəx'lap laşdı.*

LAŞA (Mingəçevir) - tor toxumaq üçün alət.

LAT (Qax, Zaqatala) - bulağın gözündə suyun yığıldığı yer. - *Oyniyəndə Məmmədin papağı lata düşdü* (Zaqatala).

LATAYIR (Cəbrayıł, Göyçay, Kürdəmir, Qarakilse, Laçın, Mingəçevir, Ucar) - *bax latayir.* - *Latayir danışma* (Ucar); - *O çox latayir danışır* (Laçın).

LATAYIR-LATAYIR (Göyçay, Ucar) - ədəbsiz-ədəbsiz. - *Sən latayir-latayir danışursan* (Göyçay).

LATAYIRRAMAX (Gəncə) - söymək, biabır etmək. - *Az latayirra, ayifdi;* - *Həsəni latayirriyif yola saldım.*

LATAYIR (Gəncə, Şamaxı) - ədəbsiz söz. - *Arvaddar dava eliyəndə olmيان latayiri bir-birinə diyillər* (Şamaxı); - *Məclisdə latayir danışmax yuxşı döy* (Gəncə).

LATDIX (Zaqatala) - su yığılıb qalan çuxur. - *Bizim yolun kənarı latdixdi.*

LATER (Gədəbəy) - *bax latayir.* - *Qimir Nadirin işi, peşesi axşamatan later deməx'di.*

LATEYIR (Gədəbəy) - *bax latayir.*

LATEYİR (Qazax) - *bax latayir.*

LATIRİNGİ (Salyan) - xarab, köhnə. - *Latiringi maşın işə yaramaz.*

LAVA (Lənkəran) - nazik və uzun çubuq. ◄►**Lava qalməy** (Cəlilabad) - bələya düşmək. - *Lava qalasan, setrəni gey, gə gedey.*

LAVADA (Gəncə, Şəki, Şəmkir, Tovuz) - *bax labada.* - *Ay ata, mənim lavadam dağılıfdı* (Şəmkir); - *Lavadasız qız köşməzdi qavaxlar* (Şəki).

LAVAR (Gəncə) - qaş-qabaq. - *Sənin lavarin həş yığılmır;* - *Lavarınp gənə nə salliyıfsan?*

LAVASA-LAVASA (Lənkəran) - qat-qat. - *O cürə lavasa-lavasa dəmirdən bu puçı qeyirmise:n?*

LAVAŞ (Cəbrayıł, Gəncə, Göyçay, Ordubad, Şəki) - alça, zoğal və s. meyvədən bışırılıb qurudulmuş turşu. - *Bazardan lavaş al gəti* (Gəncə); - *Alça lavaşı turş olur* (Göyçay); - *Bajım dünən lavaş pişirmişdi* (Cəbrayıł); - *Umaxanım, lavaşın duzu çox olutdu* (Şəki).

LAVAŞA I (Ağdam, Gəncə, Qubadlı, Salyan, Zəngilan) - *bax lavaş.* - *Alınça lavaşası çox turş olur* (Gəncə); - *Bir az lavaşa ver, atın yarasına çəkim* (Qubadlı); - *Nənəm lavaşa çıxardır* (Zəngilan).

LAVAŞA II (Gəncə, Qubadlı, Ordubad) - 1. nallanarken atın üst dodağını və burnunu burmaq üçün ucuna ip keçirilmiş buynuz (Gəncə, Qubadlı). - *Lavaşanı bura gəti, atın burnuna vur;* - *Lavaşanı gəti ata vur, nallamağa durmur* (Qubadlı); - *Bu atın burnuna lavaşa vurmasan, nallamağ olmaz* (Gəncə); 2. zəncirin ucunda olan qarmaq (Ordubad). - *Lavaşanı aparın verin dəmirçiye düzəltsin;* 3. ipək çəkərkən baramanı

lavaşalamax

tiyanda islatmaq üçün əyri ağac (Ordubad). - *Lavaşa qırılıb.*

LAVAŞALAMAX (Gence, Naxçıvan) - lavaşa hazırlamaq. - *Anam iki put alça lavaşalyıb* (Naxçıvan).

LAVAŞANA (Quba, Şamaxı) - *bax lavaş.* - *Lavaşanani qutaba qatallar, xüregə tükəllər* (Quba); - *Bağman bir yayda on put naziyi, iyrimi put tumi lavaşana qeyirdi* (Şamaxı).

LAVLAMAX (Meğri) - yeyib qurtarmaq. - *İramazanın ləm-yesiri bir təx'nə çörəyi elbəhəlimcə lavladıla.*

LAY I (Bakı) - yasti daş. - *İki ərəbe lay almışam.*

LAY II (İmişli, Kürdəmir) - pambıqdan toxunmuş palaz. - *Layi həyətə sal, oturağ* (İmişli); - *Döşəmədəki layı dəyişdir, çirkənəp* (Kürdəmir). - <>**Lay olmax** (Füzuli) - üzə ağ olmaq. - *Mən ona lay olmaram.*

LAYAM: LAYAM VERMƏX' (Cəbrayıł) - söymək.

LAYÇIVƏRDİ (Ağdaş) - başdan-sovma. - *Məcid layçivərdi iş tutan adamdu.*

LAYDIR (Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - nərdivan. - *Laydri gəti, almeyi yiğəx* (Gədəbəy).

LAYDIRRAMAX (Gədəbəy, Gence, Tovuz) - arabaya laydr (bax 2-ci mə'na) düzəltmək. - *Haravani laydirra* (Gence).

LAYGÜŞƏ (Şuşa) - tikintidə istifadə edilən qara daş.

LAYXORUMÇU (Naxçıvan, Şərur) - otu bir yerə toplayan (adam). - *Qaybaligil bizdə layxorumçu işdiyirdilər* (Şərur); - *Mən layxorumçu işdiyirdim* (Naxçıvan).

LAYIĞ: LAYIĞINA SALMAX (Qax) - məc. - *biabır etmək.* - *Hələ menin gelin layığına salıp göndərdim.*

LAYIN (Tovuz) - aciz. - *Həsən yaman layin adamdı.*

LAYİŞ (Başkeçid, Borçalı, Qazax, Tovuz) - böyük mis qazan. - *Dayan,*

qaçem layışı getirem (Qazax).

LAYQAPI (Göyçay) - birtaylı qapı.

LAYLAMAX I (Naxçıvan) - çevirmek. - *Otu layla, tez qurusun.*

LAYLAMAX II (İmişli) - məc. - sökmək. - *Çulu layle, f qoydu yerə.*

LAYLIMƏS (Çəmbərək) - süst. - *Zağar Sa: din qızı Lala mənşərdəncən layliməsdi.*

LAYMƏST (Qazax) - məst, xumar. - *Ətdən oxartana ye:fkin, layməst oluf.*

LAZİ (Quba) - yumurtanın ağı. - *Lazi yiməli ulur.*

LAZUT (Axalsxi) - qarğıdalı. - *Lazut baharda əkilib kuzə qədər yetişir.*

LEBBELEB (Bakı) - ağızına qədər dolu. - *Torbani ağızneycən doldırılmış, lebbelebdü.*

LECAN (İmişli, Qarakilsə, Şuşa) - *bax lejan.* - *Bu il tut lecan oldu töküldi* (İmişli).

LECMAN (Cəlilabad, Salyan) - tavan. - *Quşdar lecmandə yuva qoyıb* (Salyan); - *Taxda tapa bilmeyəm ki, lecmani vurdıram* (Cəlilabad).

LEÇAN (Kürdəmir) - yiğisdirilmiş, sərili.

LEÇƏN (Göyçay) - kiçik yaylıq.

LEFTİRİM (Ordubad) - gic, səfəh. - *Ə:, o leftirimə qoşulma.*

LEĞMAN (Lənkəran) - damdan axan yağış suyunun töküldüyü yer. - *Əyaqqabilərim qalıb leğmanın qıraqında isdənib.*

LEHİM (Bakı) - diliyü həlimi. - *Aş geddi, o lehimnən vər iceg.*

LEJ I (Qazax) - emallı (qab). - *Dünən dədəm bazardan iş dənə ley qav alıf gətdi.*

LEJ II (Salyan) - bol, çox. - *Bos-sanda yemiş lejdi.*

LEJALI (Qafan) - yiğisdirilmiş, sərili. - *Yağış yağdı, xirmənimiz lejali qaldı.*

LEJAN (Cəbrayıł, Çəmbərək, Gədəbəy, Qafan, Tovuz, Zaqtala) - bol, çox. - *Bu il bizim armudumuz lejandi*

(Qafan); - *Qartof Cifxılıda lejandi* (Çəmbərək); - *Yiməh-işməx' lejanıydi qonaxlıxda dünənnəri* (Gədəbəy); - *Qavaxlar buralarda qarağat lejan olardı* (Cəbrayıllı).

Lejan eləməx' (Xanlar) - talan etmək, talamaq. - *Hasanın malını lejan elədirələr.* **Lejan çəx'məx'** (Gencə) - paylamaq. - *Bir tağar buğduyu xalxa lejan çəx'dix'.*

LEJƏN (Qazax, Tovuz) - *bax lejan.* - *Bizim bağda alma-armit lejəndi* (Qazax); - *Yayda tut-gilas lejan olur* (Tovuz).

LEJ-LAVAŞ (Salyan) - bol, çox. - *Sırfa açıldı, hər şey lej-lavaşdı.*

LEJ: LEJ TÜŞMƏX' (Oğuz) - düşmən olmaq. - *Aralarında nə olusfa, İskəndərnən Yunus lej tüşüflər.*

LEKƏR (Bakı) - yaraşıq. - *Una bax a, bir lekəri də yoxdu.*

LELƏX' (Zəngilan) - ağacın ən hündür və əlcətmayan yeri. - *Ağasda bir əz armit var, o da illaf leləx'lərindədi, yiğelmirəm, çıx yiğ.*

LEMƏ (Bakı) - rəf.

ENGƏR (Axalsxi) - 1. mis sini. - *Xəngəli lengərə tök; 2. nəlbəki.*

LENTİ (Culfa) - qayınarvadı. - *Bi mənim ləntimdi.*

LER-LEJAN (Şəmkir) - bol, çox. - *Hər şey kin çox olur, onda de:llər ler-lejandi.*

LEŞ (Gədəbəy) - *məc. tənbəl.* - Nə belə leş öyrədifsəñ, bala, qədi:?

LEŞGİ (Şəki) - *bax leski.* - *Bu et çox lesgi etdi.*

LEŞ-LAVAŞ (Kürdəmir) - *bax lej-lavaş.*

LEŞ-LEŞ (Tovuz) - boş-boş, işsiz. - *Bu aralarda leş-leş nə:zirsəñ, işin-jügүñ yoxdu?*

LEY (Şərur) - düzənlilik. - *Ley də sə:ndi, dağ da.*

LEYĞIR (Qazax) - *bax leyqır.*

LEYQALA (Ağdaş, Oğuz) - uşaq

oyunu adı. - *Nə dizimin divində oturubsan, get uşaxlarnan leyqala oyna* (Ağdaş).

LEYQIR (Qazax) - yabi.

LEYLAC (Quba) - uzun. - *Una ley lac Səməd diyədülər, hiç acığı gel-miyədü.*

LEYLACI (Şəki) - kefcil. - *Bağır ley lacının biridi, öy dərdi çəx'mir, eşix' dərdi çəx'mir.*

LEYLA-LEYLA (Qazax) - həzin-hezin. - *Oturuf leyla-leyla layla çaler oğluṇa.*

LEYLAŞ (Yerevan) - mahir, bacarıqlı. - *Qumarda sən onnan bacara bilməzsən, o, leylaşdı.*

LEYN (Başkeçid) - xörək adı.

LƏBƏDƏ (Şəki) - yarpağı xörəyə tökülen göyərti növü. - *Bosdannan bir dəsədə ləbədə dərif gətirdim.*

LƏBGƏRDƏN (Şamaxı) - abgərdən. - *Süti lebgərdənnən bö:ük qazannan kiçiy qazannara payla.*

LƏC I (Kürdəmir, Qazax) - *bax lej.* - *Kamil ləc adamdı* (Qazax).

LƏC II (Cəlilabad) - bataqlıq. - *Su axey bilağdan ləc oley.*

LƏCAN (Meğri) - *bax lejan.* - *Dağlarda biyil ləcan ut var.*

LƏCƏ (Şamaxı) - *bax ləçə.* - *Bizim iney bir ləçə ləbəb süt verir.*

LƏCƏRƏ (Culfa) - dəyirman çarxi.

LƏCO: (Şamaxı) - zarafatçı, məzhəkəçi. - *Əhməd çox ləco: adamdı, adımı güldürməkdən öldürür;* - *Sən yap ləco:sanmış ki.*

LƏCO:LIĞ (Şamaxı) - zarafatçılıq, məzhəkəçilik. - *Neyləsin, bir no:ləco:lığnan arada başını dolandırır;* - *Bu qədər ləco:lığ olmaz!*

LƏÇƏ (Quba) - sərnici. - *Ləçəyi su:nan duldur.*

LƏÇƏR I (Astara, Füzuli, Gədəbəy, Qazax, Lənkəran, Şəki, Tovuz) - həyəsiż. - *Onun bir ləçər arvadı var, nə dağda, nə də aranda onnan qonşu olmağ*

xatabaladı (Qazax); - *Sitarə yaman ləçər arvatdı* (Şəki).

LƏÇƏR II (Astara, Lənkəran) - acgöz. - *Ləçər adamdı bizim bu Dada yaman* (Lənkəran).

LƏÇƏRRİX' (Gədəbəy, Qazax, Şəmkir) - həyasızlıq. - *Leçərrix' pis şeydi, adamı hörmətdən salar* (Gədəbəy).

LƏÇƏRRİY (Lənkəran) - acgzözlük.

- *Adil ləçərriyinən el çəkmir, xörəy yiyyəndə nimçəni yalyır.*

LƏDƏN (Şəki) - üzüm təneklinin dibinə basdırılan paya. - *Biyil bağa iş yüz lədən almışux.*

LƏDİM I (Çəmbərək) - axmaq. - *Usuf lədimin biridi.*

LƏDİM II (Gədəbəy) - ləqəb. - *Hər adamın bir lədimi olar dana, a bəyoğlu.*

LƏDİM III (Basarkəçər) - dilli. - *Həsen lədim adamdı.*

LƏDİM-LƏDİM (Şəki) - boş-boş. - *Nə çox lədim-lədim danışrsan.*

LƏDİMƏNNİMAX (Şəki) - yersiz, boş-boş danışmaq. - *Sən lədimənnemə, otu yerində.*

LƏFLƏMMƏX' (Bolnisi, Mingəçevir) - tərəpnitmək, yerindən oynamaq, laxlamaq.

LƏFLƏNMAX (Şəki) - *bax ləf-ləmməx'.* - *Dişim ləflənirdi, gidif çıxatdırıdım.*

LƏFLƏTMAX (Şəki) - tərpətmək, yerindən oynatmaq, laxlatmaq. - *Sütünü ləf-lətdim.*

LƏFSƏR (Meğri) - danışanda ağızı sulanan.

LƏGƏR (Xaçmaz, Quba) - kotanın bir dəfə açıldığı şirəm. - *On beş ləgər ekməmiş kotanı açırsan* (Xaçmaz).

LƏ:ĞA (Qazax, Şəmkir) - ləqəb.

LƏĞƏMBƏ (Daşkəsən) - zarafat. - *Mən sənin ləğəmbənnən cırnamarım.*

LƏĞVƏ (Lənkəran) - iflic. - *Ləğvə olmusan, elin niyə esir?; - Fərəculla ləğvə olub.*

LƏHDİLUKUN (Zaqatala) - rahətül-hülqum. - *Atam bir qutu ləhdilukun aldı.*

LƏHLƏMƏX' (Qazax) - yerimək üçün atı həvəsləndirmək. - *Ləhliyirəm at getmir, yorulufdu.*

LƏHLƏTMƏX' (Qazax) - məc. yormaq, təngəfəs etmək. - *Sən öl, olları dünən piçində elə ləhlətmisəm ki, qiyamatatan unudammazdar.*

LƏHMƏ (Xaçmaz, Quba, Qusar) - 1. duru palçıq (Xaçmaz). - *Torpağ ləhmədü, axırdı; 2. palçıqlıq (Quba). - Bizi ləhmələrdən qışda hiç kiçmağ ulmıyədi, adam batub galadı.*

LƏX'CƏ (Füzuli) - biryaşar erkək dəvə.

LƏXŞƏG (Lənkəran) - sıniq. - *Bu çarx ləxşəgdi ki, oxa niyə salmışan?*

LƏXŞƏX' (Tovuz, Yerevan) - *bax laxşəng.* - *Özün danışrsan, özün gülürsən, belə də ləxşəy adam olarmı?* (Yerevan).

LƏXŞƏX'LİX (Yerevan) - laglaglılıq. - *Sən gel bu ləxşəx'liyi burax.*

LƏXŞƏNG (Tovuz) - *bax laxşəng.* - *Ə: ne ləxşəng adamsa ən.*

LƏJ (Bolnisi, Gəncə, Qazax) - dəvəkar, höcət, adamlı yola getməyən, pisxasiyyət. - *Ləj olma, qonum-qonşuy-nan yaxşı dolan* (Gəncə). <>**Ləj tüşməx'** (Gəncə, Qazax) - *bax lej tüşməx'.* - *Ollar köhnədən lej tüşüflər, daha barışdirməx çətindi* (Qazax); - *O mənnən lej tüşüs* (Gəncə).

LƏJDIX' (Gəncə, Qazax, Oğuz) - düşməncilik. - *Özüm ləjdix'cən dedim* (Oğuz); - *Ləjdix'dən xe:r gəlməz* (Qazax); <>**Ləjdix' salmax** (Gəncə). düşməncilik salmax - *Ramiz olarin arasında ləjdix' salif* (Gəncə).

LƏKƏNTƏ (Çəmbərək, Qazax) - şikəst. - *Atamın qolunu-qılçasını yel tutuf, kişiyi ləkəntə eliyif* (Qazax).

LƏKƏNTİ (Salyan) - *bax ləkəntə.* - *Zakir atdan dəydi, qoli sindi, ləkənti oldı.*

LƏKƏOTU (Başkeçid) - üzün ləkəsini aparmaq üçün istifadə olunan bitki.

LƏKƏR (Bakı) - *bax ləkər*.

LƏKÜTƏ: LƏKÜTƏ ELƏMƏG (Lənkəran) - söyüş söymək. - *Ləkütə eləmə, Zeynəb.*

LƏQQAR (Füzuli) - hündür, uzunboylu. - *Ləqqar Zilfiqarı dindir.*

LƏ:L (Biləsuvar) - məxmər pencək. - *O özünə lə:l tikdirdi.*

LƏLEİN (Salyan) - başmaq. - *Ləleini götü gol, giyim.*

LƏLEYİN (Əli Bayramlı) - *bax ləlein.*

LƏLƏ I (Ağdaş, Bolnisi, Borçalı, Çəmbərək, Gədəbəy, Göyçay, İsmayıllı, Kürdəmir, Lənkəran, Masallı, Mingəçevir, Saatlı, Salyan, Tovuz, Yevlax) - ata. - *Bilmirəm bu lələm də hara getdi* (İsmayıllı); - *Ay lələ, navax gedəjən qışdağı* (Gədəbəy).

LƏLƏ II (Ağdaş, Balakən, Gədəbəy, Gəncə, Kürdəmir, Qazax, Quba, Zərdab) - böyük qardaş. - *Mən lələmi çox isde:rim* (Gədəbəy); - *Lələm bizi çox isdiyir* (Zərdab).

LƏLƏ III (Quba, Salyan) - nökər.

LƏLƏ IV (Tovuz, Zərdab) - baba. - *Lələm savah to:uza gedəjəx'* (Tovuz).

LƏLƏBƏTİN (Cənubi Azərbaycan) - yemlik südündən hazırlanmış saqqız. - *Yemlik südünnən lələbətin qayırıb arvatdara satdim.*

LƏLƏDAĞ: LƏLƏDAĞ VERMƏX' (Çəmbərək) - dağ çəkmək. - *No:ruz ma:na bir lələdağ verdi ki.*

LƏLƏGİLİ (Salyan) - çərez. - *Məzahim zol lələgili yiyr.*

LƏLƏGİLLƏ (Şamaxı) - *bax lələgili.* - *Yeməydən so:ra lələgillə gətirdilər.*

LƏLƏGÜLLƏ (Kürdəmir) - *bax lələgili.* - *Nizam elə ki bazara getdi, pulu verər lələgülləyə.*

LƏLƏX' (Gəncə) - qarğı yarpağı. -

Qarğıının lələyini ayırtda.

LƏLƏLIX' (Daşkəsən, Gədəbəy, Xanlar) - sağış, soldış. - *Lələlix' bəyin sağında-solunda oturor.*

LƏLƏMƏX' (Mingəçevir) - *bax lələmeg.*

LƏLƏM: LƏLƏM SAQQASI (Ağdaş) - qoz növü. - *Lələm saqqasının gəzeli hələ çatdamtıyb.*

LƏLƏŞ (Oğuz) - *bax lələ I.*

LƏLƏVİN (Cəbrayıllı, Meğri) - acgöz. - *Qəräci lələvinnəri kimin gözü çörəx'dən duymey* (Meğri).

LƏLƏVÜN (Lənkəran) - avara, sərgərdan.

LƏ:LĞA (Başkeçid, Bərdə, Qazax) - *bax lələliga.* - *Lə:lığa belədi dana, birinin adı Əliyi, bir şey qoşuflar adına, bilara lə:lığa de:llər* (Başkeçid).

LƏLİ (Bakı, Dərbənd) - besik. - *Uşağı ləliyə qoy, yrıqla yatsın* (Bakı).

LƏLIX' I (Ordubad) - yabanı kəvər. - *Ləlix' de:ğdə bitey.*

LƏLIX' II (Borçalı, Gədəbəy, Qazax, Tovuz) - nəfslili, acgöz. - *Sən nə ləliy adamsa:η, nə verillər razi ol* (Qazax); - *Mə:sim yaman ləliy adamdı* (Borçalı); - *Bu uşax çox lələix'di, nə görür isdiyir* (Tovuz).

LƏLIX' III (Ağdam, Başkeçid, Şərur) - yorğun. <>**Ləlix' olmax** (Başkeçid) - əldən düşmək. - *Uşax ağlamaxdan laf ləliy oldu.*

LƏ:LİMƏX' (Ağdaş, Gəncə, Qazax, Şəmkir) - 1. *bax lələmek* (Gəncə, Qazax, Şəmkir) - çox lə:lidim, gənə insafa gəlmədi (Qazax); - *İki sa:t qapıda lə:limişəm* (Gəncə); - *Sənin lə:liməyin özü nə qaldı, onnan heş zad almağ olmaz* (Şəmkir); 2. həsrətini çəkmək, həsrətində olmaq (Ağdaş). - *Mən aşdan ötəri lə:li:rəm.*

LƏLO: LƏLO GETMAX (Şəki) - bir şeyin həddindən artıq arzusunda olmaq. - *Aşdan ötrü ləlo gedirəm.*

LƏLOYN I (Gəncə, Qazax, Şəm-

ləloyn

kir) - kasib, yoxsul. - *Ləloyn ləloyinnən nə fayda görə biler* (Qazax).

LƏLOYN II (Qazax, Şəmkir) - *bax ləlevin.* - *Ləloyn olma, özüňü tox gösdər* (Qazax).

LƏLÖ:N (Ağdam, Lənkəran, Şəki) - *bax ləlevin.* - *Fatma:n oğlu çox ləlö:n uşaxdı, hər nə görse isdiyir* (Şəki).

LƏLÖ:NÇÜ (Tovuz) - nəfsli, acgöz. - *Bizim uşaxlar elə ləlö:nçüdülər ki, adam ağızını marçıldatmağa peşmandı, bilmirəm hardan örgənişlər.*

LƏLÖ:ÜN (İsmayıllı, Quba, Lənkəran, Oğuz, Şamaxı) - *bax ləlevin.* - *Süz nə ləlö:ün adamsuz* (Lənkəran).

LƏLÖYİN (İsmayıllı) - *bax ləloyn*
I. ◊*Ləloyinniye qoymağ* - dilənmək. - *Mürsəl kişi də özünü lap ləloyinniye qoymuşdu, hər kəs olur, ağız açır.*

LƏLÖYÜN (Başkeçid, Borçalı) - *bax ləlevin.* - *Ə: lələyün kimi nə soxulursa ən yeməyə* (Borçalı). ◊*Lələyün döymək* (Mingəçevir) - yalvarmaq.

LƏLÜ (Dərbənd) - *bax ləli.* - *Lələni bərk tərpətmə, sirbinc dağları.*

LƏM I (Cəlilabad, Lənkəran, Masallı, Salyan) - talvar. - *Yayda ləmde yatmaq gözəldi;* - *Ləmə gün düsdiyünən oturmaq olmey* (Lənkəran); - *Ləm yayda yaxşı olar yatmağa* (Salyan).

LƏM II (Qarakilsə, Meğri) - mağara. - *Ardışdı bərədə elə ləmlər var ki, üş sürü qoyun tussun* (Meğri).

LƏM III (Qubadlı, Laçın) - *bax lam.* - *Suyun ləm axan yeri dərin olar* (Qubadlı).

LƏMBƏ I (Ağcabədi, Göyçay) - qabıçı bərkiməmiş yumurta. - *Bizim toyuğ ləmbə yumurtdamışdı* (Göyçay); - *Tə:x dəni az yeəndə ləmbə salır* (Ağcabədi).

LƏMBƏ II (Ağdaş, Oğuz) - kiçik ot topası. - *Hər mala gündə bir ləmbə ot versəm bəsdi* (Ağdaş).

LƏMBƏ III (Gəncə, Mingəçevir, Şəki, Zaqatala) - keçilməz kolluq, cəngəllik. - *Qarabulaxda hindı qızılçix*

ləmbəsinən keşmağ olmur (Şəki).

LƏMBƏ IV (Cəbrayıl, Beyləqan) - bacarıqsız, küt. - *Muradin oğlu çox ləmbə adəmdi* (Beyləqan).

LƏMBƏ V (Ağdam, Xaçmaz, Quba, Qusar) - küləş.

LƏMBƏ VI (Çəmberək, Karvansaray, Kürdəmir) - nəm. - *Barama ləmbə olsa çürüyər* (Kürdəmir).

LƏMBƏKİ (Cəbrayıl) - nelbəki.

LƏMBƏLƏM (Bakı) - *bax ləmə-ləm.*

LƏMBƏ-LƏMBƏ (Gəncə) - topa-topa. - *Şən ləmbə-ləmbə ver, mən yiğim.*

LƏMBƏLƏMƏX' (Gəncə, Mibgəçevir) - topalamaq, bir yerə yiğməq. - *Tikəni ləmbələmisiəm, haraviya yiğmax hasatdı* (Gəncə).

LƏMBƏLİX' (Qax, Şəki, Zaqatala) - keçilməz kolluq, cəngəllik. - *Ləmbəlix'di ora, heç donuz da keçməz* (Zaqatala); - *Ləmbəlix'də do:şan gördüm* (Şəki).

LƏMƏ I (Ağdam, Bakı, Quba, Lənkəran, Ordubad, Salyan, Şamaxı) - rəf. - *Kasaları, çiniləri yudurt ləmə yiğdir* (Ağdam); - *Ləmədə kasa var* (Bakı); - *Yuyulmuş qablari ləməyə düz* (Salyan); - *Get ləmədən qatığı gəti* (Ordubad); - *Tabağı ləmədən çıxart* (Şamaxı).

LƏMƏ II (Quba) - yaxşı döyülməmiş çəltik. - *Düğini yaxşı dögəməmisən, ləmədi.*

LƏMƏ III (Ordubad, Şamaxı) - yaylaqdə keçədən düzəldilən dəyənin bir tərəfində süd, yağ, qatıq saxlanılan yer. - *Get ləmədən qatığı gəti* (Ordubad); - *Tabağı ləmədən çıxart* (Şamaxı).

LƏMƏ IV (Lənkəran) - eyvan. - *Bayağ ləmədə yatmışdım, ari əlimi sanədi.*

LƏMƏ V (Quba) - evin tavanına vurulan nazik taxta.

LƏMƏLƏM (Gədəbəy) - ağızbağız. - *Əti qazana ləmələm dolduruf, ona görə də yeri dar oluf, yaxşı pişmef.* - *İsdəkanı ləmələm dolduruf başına çex'di.*

LƏMİ I (İsmayıllı, Qazax, Meğri, Zəngilan) - *bax ləmə III.* - *Ləmidə on tejən var, daha artıx tejənə yer yoxdu, qatığı çalxalamax lazımdı* (Qazax).

LƏMİ II (İsmayıllı, Zəngilan) - *bax ləmə IV.* - *Qızım, tavadakı pendiri ləminin altına qoyarsan* (İsmayıllı).

LƏMKƏ (Çəmberək, Karvansaray) - dənizdən toru çəkmək üçün kəndir. - *Ləmkəni ciyinizmə salif toru dənizdən çəkirix' qıraqa* (Karvansaray).

LƏMMƏ (Kürdəmir) - *bax ləmə I.* - *To:ğ ləmmə murtdu:r.*

LƏMPƏ I (Gəncə) - böyük ağaç yaba. - *Sənin on şana samanını mən bir ləmpədə götürürəm.*

LƏMPƏ II (Ağdaş, Gəncə, Qazax, Şamaxı, Şəki) - *bax lampa.* - *Otağın döşəməsi vuruluşdu, əmə hələ ləmpəsi duror* (Qazax); - *Damun ləmpəsi təkülüb* (Şamaxı); - *Öye ləmpə vurdurasiyix, heylə qa:ldı taxta dərdinən* (Şəki).

LƏMPƏ III (Cəbrayıl) - *bax ləmə IV.* - *Ləmpə Kamıl axşama kimi yatar, işdəmir.*

LƏMPƏDAN (Quba) - lampa altlığı. - *Ləmpəni ləmpədanə qoy.*

LƏMPƏLƏMƏG (Ağdaş, Quba, Şərur) - tavana taxta vurmaq. - *Öymizi ləmpələməy isdiyirom* (Ağdaş); - *Usta üymizi təzədən ləmpələdü* (Quba).

LƏMPƏLƏMƏX' (Qazax) - *bax ləmpələməg.* - *Meytəvi mən ləmpələmi-yəm.*

LƏMPƏR (Şərur) - *bax ləmpə I.* - *Ləmpər saman atmaxçunu.*

LƏMPI (Şamaxı) - qısaayaqlı. - *Əhməd ki ləmpidü, bir qarış qıçı var;* - *Bizim toyuğlarımızın cinsi ləmpidü.*

LƏMS (Gədəbəy, Tovuz) - avaz. - *Əmə şayır Cavadın da pis döyü ləmsi.*

LƏMYESİR (Meğri) - kasib, yoxsul. - *İndi hökümət özü ləmyesirə sa:p durer.*

LƏNBƏ I (Gəncə, Göyçay, Quba) - *bax ləmə V.*

LƏNBƏ II (Gəncə, Göyçay, Quba) - *bax ləmə III.* - *Do:şan qaçf lənbəyə girdi* (Gəncə).

LƏNBƏR (Culfa) - *bax ləmə I.*

LƏNDƏHƏR (Lənkəran) - bacarıqsız.

LƏNDƏHOR (Ordubad, Şamaxı) - *bax ləndəher.* - *Ramiz ləndəhorun biridi, əlinnən nə gələr?;* - *Rəhim ləndəhor adamdı* (Ordubad).

LƏNGƏHO:R (Qazax) - həddindən artıq iri və səliqəsiz, biçimsiz. - *Bu harava çox ləngəho:rdu;* - *Bu boyda ləngəho:r əquali götüməx'mi olar.*

LƏNGƏR I (Qax) - *bax lengər.* - *Muxtar kişi bir lengər xingalı bir dəfədə yiyyir.*

LƏNGƏR II (Ağdaş, Qazax, Mingeçevir, Zaqtala) - kəndirbazların öz müvəziniətini saxlamaq üçün istifadə etdikləri uzun ağaç. - *Kəndirvaz lengərsiz kəndirdə yeriə bilməz* (Qazax). <> *Lengər verməx'* - yırğalanmaq. - *Ağac dalbadal lengər verdi.*

LƏNGƏR III (Göyçay) - uzundəstəli dehər.

LƏNGƏR IV (Quba) - müvəzimət.

LƏNGƏR V (Qazax) - yeriş növü. - *Bu lengər yeriş kimnən örgənifsən?*

LƏNGƏRİ (Balakən, Qubadlı, Zaqtala, Zəngəzur) - *bax lengər.*

LƏNGOV (Culfa) - taxila verilən ikinci su. - *Bir də onnan so:ra suvarardıx lengov, yə'ni orta su.*

LƏNKƏ (Ağbaba, Bakı) - qırmızı rəngə boyanmış parça. - *Ciyim şə:rdən çoxlu lənkə alajax* (Ağbaba).

LƏNPƏ (Göyəç, Qax) - *bax lampa.* - *Öyun üsdünə lənpə vurdux.*

LƏNPƏR (Culfa, Naxçıvan) - *bax lənpə I.* - *Lənpəri gəti samanı yiğax* (Naxçıvan).

LƏP I (Meğri, Ordubad, Zəngilan) - *bax lap.* - *Ləpnən tənəkə toxə:rıx* (Zəngilan); - *Ağacın ləpi soyulur* (Ordubad).

LƏP II (Lənkəran) - top. - *Dədəm mənçin ləp alıb, gedəy ləp-ləp oynıyağ.*

LƏPBƏ I (Quba) - *bax ləmbə II.*

LƏPBƏ II (Gəncə) - *bax ləmbə III.*

- *Do:şan qaçış ləpbəyə girdi.*

LƏPBƏLO (Lənkəran) - səliqəsiz, pintl. - *Ləpbəlonun sirsifetinə bax ey; - O lap ləpbəlo uşağdı.*

LƏPBƏRRƏNMAX (Qax) - titrəmək. - *Ləpbərrəneyisin, ged qalın palitar gey.*

LƏPƏ (Gədəbəy) - yastı və dəyirmi daş. - *Bu ləpələri hası çaydan tapıfsıñ sən?*

LƏPƏDÖYƏN (Oğuz) - dibək. - *Ləpədöyen də onun adidi, dibəx'də.*

LƏPƏŞ (Şamaxı) - məc. - köklük-dən yeriyə bilməyən (adam). - *Ləpəş adam yavaş-yavaş yeriyər.*

LƏPİ (Ağdaş, Əli Bayramlı, Göyçay, Kürdəmir, Salyan) - *bax ləmpi.* - *Ləpi to:ğu tut kəsək (Ağdaş); - Ləpi to:ğ yırğalana-yırğalana gedir (Salyan).*

LƏPİX' I (Gədəbəy, Gəncə, Hammamlı) - yastı və dəyirmi daş. - *Çaydan bir ərexpə ləpix' gətimişəm, gəlin ləpiyatma oynuyax (Gəncə).*

LƏPİX' II (Qax, Ordubad, Şəki) - köhnə ayaqqabı. - *Ləpiyi ayağā: keçir, ayaxyalın gəzmə (Şəki).*

LƏPİX'DAŞ (Gəncə) - uşaq oyunu adı. - *Uşaxlar ləpix'daş oynuyullar.*

LƏPİMƏG (Kürdəmir) - axsamaq. - *Ləpiməg qız üçün pisdi.*

LƏPİR (Salyan) - kök ve balaca (toyuq). - *Ləpir to:ğu qırğı çalıb apardı.*

LƏPİRƏĞACI (Qubadlı, Laçın) - ağaç növü. - *Ləpirəğacına çıxmax çətin-di, tikənnəri adama batır (Qubadlı).*

LƏPİŞ I (Lənkəran) - çəkibalığı. - *Bu gün bollu ləpiş tutmuşam.*

LƏPİŞ II (Kürdəmir) - *bax ləpəş.* - *Ləpiş adam yeriyə bilməz, dala qalar.*

LƏPİYATMA (Gəncə) - uşaq oyunu adı. - *Balaja vaxdi bizim küçədə o qədər ləpiyatma oynamışix ki.*

LƏP-LƏP (Lənkəran) - top-top oyunu. - *Ləp-ləp oyna, amma qızunu da gözdən qoyma; - Gelün uşaqlar, ləp-ləp oynıyağ.*

LƏPUX' (Qarakilsə) - *bax ləpix' I.*

LƏR (Ordubad) - beçə arı. - *Lər pərvazlanıb uçur.*

LƏR-LƏVİN (Çəmberək) - sırsifət. - *Qızıyetərin lər-ləvini na:sarıdı?*

LƏS (Lənkəran) - boş. - *Zəmbilinin ağızını ləs tik.*

LƏSƏLTMƏY (Lənkəran) - boşaltmaq. - *Qeyiş belivi sixır, bir eż ləsəlt.*

LƏŞLƏMƏX' (Zaqatala) - kəsilmiş heyvanın dərisini soymaq. - *Qədir ineyi ləşlədi.*

LƏT (İmişli, Qazax, Meğri) - xəstəlik. - *Lət ürəx'də ossa, öhvədə ossa öldürər, bağırda ossa öldürməz (Qazax); - Bi qoyunda lət var, kökəlmir.*

LƏTDƏMƏX' (Şəki) - heyvanın dərisində qalmış eti təmizləmək. - *Davax dərini lətdiyir.*

LƏTDƏMMƏX' (Qazax) - xəstələnmək. - *Bu yazığın qarnı yekədi, nədən lətdənif.*

LƏTDİ I (Culfa, Göyçay, Hammamlı, İmişli, Kürdəmir, Saatlı, Şamaxı, Zəngilan) - xəstə. - *Bir quzi almışdım, lətdi çıxdı, heç böyümür (Şamaxı).*

LƏTDİ II (Sabirabad) - məc. paxıl.

LƏTDİLIX' (Gəncə) - paxılıhq. - *Gərək lətdiliyi ni bildirəsən?*

LƏTƏG (Bakı) - kiçik at arabası.

LƏTƏNZ (Cənubi Azərbaycan, Kürdəmir, Şamaxı, Şəki) - armud növü. - *Lətənz armudu balacadi, çox şirindi (Cənubi Azərbaycan); - Armuddarın ən başı lətənzdi (Şamaxı).*

LƏTƏNZİRİ (Ordubad) - armud növü. - *Lətənziri armid dəğibdi.*

LƏVƏ (Gəncə) - qoyunun boyun eti. - *Ləvədən də qoy.*

LƏVƏND I (Cəbrayıł, Cəlilabad, Göyçay, Qazax, Lənkəran) - 1. avara, yaramaz (Qazax). - *Ləvənd oğlu ləvənd*

gəlif çıxmadi; 2. bacarıqsız (Cəbrayıl). - *Məmməd işdə çox ləvəndi.*

LƏVƏND II (Lənkəran) - çox yeyən (adam). - *Bu ləvənd İsanın qarnı doymaz.*

LƏVƏND III (Qax) - iriayaqlı (adam).

LƏVƏNGİ (Lənkəran) - xörək adı. - *Ləvəngi çox daddı xörəkdi.*

LƏVƏR (Laçın) - zəif. - *Qoyun ləvər quzu doğdu.*

LƏVƏRƏ I (Cəbrayıl, Cəlilabad, İsmayılli, Qazax, Quba, Naxçıvan, Şamaxı) - səfəh, gic, şüursuz, qanmaz. - *Ləvərə adəmi ülsən də başa sala bilməssən* (Quba); - *Minnan so:ra Mahmida inanma, ləvərə:n biridi* (İsmayılli); - *Gədə lap ləvəredi ha, danişığına-zadına bax* (Cəbrayıl).

LƏVƏRƏ II (Cəbrayıl, İmişli, Kürdəmir, Quba, Oğuz, Şuşa, Ucar, Zəngilan) - 1. gücsüz, zəif (Cəbrayıl, Kürdəmir, Quba); 2. tənbəl (Cəbrayıl, Quba, Şuşa, Ucar, Zəngilan). - *Ləvərə Həsən həftədə bir addim atır* (Ucar); - *Elman ləvərə uşaxdı* (Cəbrayıl).

LƏVƏRƏ III (Beyləqan, Füzuli, İmişli, Kürdəmir, Qarakilsə, Quba, Meğri) - 1. yarımcıq, vaxtından qabaq (doğulmuş) (Beyləqan, Füzuli, İmişli, Kürdəmir, Qarakilsə, Quba). - *Aşəfin inəyi ləvərə doğmuşdu, qalmadı, öldü* (Füzuli); 2. qabıqlı bərkiməmiş yumurta (Meğri, Şamaxı). - *Toyuğ ləvərə yumurta salıb* (Şamaxı).

LƏVƏRƏ IV (Zərdab) - böyük daş parçası. - *O ləvərəni başua salaram.*

LƏVƏRƏ V (Qax, Oğuz, Şəki) - qaydasından iri, böyük. - *Başmağ çox ləvəredi* (Şəki).

LƏVƏRƏ VI (Oğuz) - boş, bekar.

LƏVƏRÜVƏ (Lənkəran) - içalat. - *Balığın təmizdə, ləvərüvəsin at pişiyə.*

LƏVƏRZƏ I (Şamaxı) - *bax ləvərə III* (2-ci mə'na). - *Toyuğ ləvərzə saldı.*

LƏVƏRZƏ II (Şəki) - *bax ləvərə*

V. - *Bu başmağ çox ləvərzədi.*

LƏVİLDƏMƏX' (Çəmbərek) - palçıq olmaq. - *Yağış deyn pə:dən damış, genəjə ləvildiyir.*

LƏVİN I (Ağbaba, Cəbrayıl) - növ, cür. - *Hər ləvin xörək yaxşıdı* (Ağbaba); - *Hər ləvin xörək pişirmişdilər* (Cəbrayıl).

LƏVİN II (Çəmbərek, Laçın) - xasiyyət. - *Nuruya naxartana köməy eləsən də ləvini düzəlməz* (Çəmbərek).

LƏVİN BƏLƏVİN (Ordubad, Tərtər, Zəngilan) - cürbəcür, növbənöv. - *İsdolun üsdündə ləvinbələvin xörək'lər düzülmüşdü* (Zəngilan); - *Bizim hayatda ləvinbələvin yemişdər var* (Ordubad).

LƏVİN-LƏVİN (Culfa) - *bax ləvinbələvin. - Burda ləvin-ləvin yemiş var.*

LƏVİNSİZ (Laçın) - bədxasıyyət. - *Onu mā: tanıtma, ləvinsiz adamdı.*

LƏVİS (Füzuli) - tamah.

LƏVUN (Cənubi Azərbaycan) - *bax ləvin II. <⇒ Ləvunu dönməx'* - xasiyyəti dəyişmək. - *Bu il qonşularım ləvunu döñübdü.*

LƏVUN BƏLƏVUN (Ordubad) - *bax ləvinbələvin.*

LƏYİRD (Çəmbərek) - çirkin. - *Mənim ləyird adamnan zəhləm-zivərim gedir.*

LƏYİRT (Qazax) - coxyeyən (adam). - *Ləyirt adam doymax bilməz.*

LƏYLİĞA (Çəmbərek, Qazax) - ləqəb. - *Bu kətdə məzəli ləyligəli adamlar var.*

LƏZGİOXİ (Cənubi Azərbaycan) - üzeri qızıl və gümüşlə işlənmiş əsa. - *Mənim bir ləzgioxım var.*

LIF (Meğri) - içərisinə, üskük və s. tikiş şeyləri yiğilan kiçik torba.

LIĞ I (Bakı, Cəbrayıl, Füzuli, Gəncə, Xaçmaz, Qazax, Meğri) - palçıq. - *Ayaqqavum luğa batf* (Gəncə); *Haravani luğa salma*; - *Yağış yağanda həməşə bizim qapı luğ olur* (Füzuli).

LIĞ II (Füzuli, Göyçay, Qazax,

Qusar, Lənkəran, Kürdəmir, Oğuz, Şamaxı, Ucar) - *bax liq*. - *Liğdan zəmbil toxuyullar* (Oğuz); - *Liğ olsayıdı həsiri toxuyub qurtarardım* (Lənkəran); - *Liğ Araz basan yerrərdə olur.* <>**Liğ verməx'** (Cəlilabad, Şəki) - həddindən çox olmaq. - *Məşin doludu adamnan, liğ verey* (Cəlilabad); - *Çeydə su liğ verir* (Şəki).

LIĞAB (Füzuli, Kürdəmir) - palçıqlı su.

LİĞANDA (Meğri) - əyilib torpağa basdırılan budaqqan göyəren ting. - *Həsənov de:r ki, liğandaları gəti.*

LİĞAV (Füzuli) - laq. - *Ma: liğav eliyir.*

LİĞƏNDƏ (Lənkəran) - yaxşı bişməmiş, alaçiy.

LİĞIDA: LIĞIDA ELƏMƏY (Cəlilabad) - təneyin zoğunu torpağa basdırmaq. - *Biz üzimin şelin <qolun> liğida eleyüg, bitey, sora kəseyüg, ayireyüg ana üzimnən ki, özi əmələ gəlsin, yani ki, alahi üzim bitə bilsin.*

LİĞIRS (Naxçıvan, Şamaxı) - yaxşı bişməmiş, alaçiy. - *Bö:ün usax bazardan liğirs çörək alıb* (Naxçıvan); - *Bu çörəy liğirsdi, yeməli döyü* (Şamaxı).

LİĞIRSAĞ (Kürdəmir) - çirkli, bulaşiq. - *Təmizzənmiyən yer həməse liğirsağ olur.*

LİĞLAMA (Cəbrayıl, Zəngilan) - dolu. - *Arazda bir yer vardi, baliğ orda liğlameydi, tutma:nan qurtarmırıd* (Zəngilan).

LİĞLAMAX I (Göyçay) - *bax liğləməy.* - *Lami liğlamaseydim, bu yağış bizi isdadacaxdi.*

LİĞLAMAX II (Kürdəmir, Laçın, Tovuz) - *bax lix'ləməx'.* - *O, taxılı çuala liğladı* (Laçın).

LİĞLİ (Lənkəran) - damı liğ ilə örtülmüş (ev). - *Liğlı övlərin sayı getdikcə azalır.*

LİĞLIX (Gəncə) - uşaq oyunu adı. - *Ay uşaxıllar, gəlin liğliq oynuyax.*

LIXCAMAX (Çəmbərək) - ağızna kimi doldurmaq. - *Haraviya Məci*

oğartana ot mixcadı kim, sallamada ox qırıldı.

LIXCIM (Ağbaba) - ağızna kimi. - *Qabı suynan lıxcım doldur.*

LIXCIMAX (Qazax) - *bax lixcamax.* - *Çu:ali oxartana lixciyif ki, böyüri cirilif.*

LIXLAMAX (Çəmbərək, Xanlar, Şemkir) - *bax lix'ləməx'.* - *Torveyi bugdoynan lixlamışam* (Xanlar); - *Çuali lixta, apar* (Şemkir).

LIQQA I (Ağdam, Bakı, Beyləqan, Cəbrayıl, Əli Bayramlı, Kürdəmir, Lənkəran, Mingəçevir, Şamaxı) - palçıq. - *Bizim küçə liqqadı, keçməy olmur* (Lənkəran); - *O, üstünü liqqiya buliyif* (Cəbrayıl); - *Arabamız liqqiya batdı* (Şamaxı).

LIQQA II (Kürdəmir, Salyan) - bulanıq, lilli. - *Bu su lap liqqadı* (Kürdəmir).

LIQQALANMAX (Salyan) - bulanmaq, lillənmək. - *Kürün suyi liqqalanıb.*

LIQQALIX (Şəki) - çox palçıq olan yer. - *Gejə vaxdı gözüm görmedi, liqqalığa girdim.*

LILIĞ I (Kürdəmir, Lənkəran) - firtiq. - *Balabacı, sənün Oxtayuvun helə burnının liliği axır, silir pencəyinin qoluna* (Lənkəran).

LILIĞ II (Astara) - məc. - göz yaşı. - *Gözünün liliğini tökürsən.*

LILIX I (Borçaltı, Daşkəsən, Gəncə, Qazax) - *bax lalix I.* - *Ərix' yaman lilixləñif* (Qazax); - *Alma çox yetişəndə de:rix' lilixdı* (Borçaltı).

LILIX II (Hamamlı, Şemkir) - *bax lalix II.* - *Nə liğ adamsaŋ* (Ha-mamlı).

LILIX III (Hamamlı, Şemkir) - *bax lalix III.* - *Liliğ adam yaxşı iş görmür* (Şemkir).

LILIXLAMAX (Başkeçid, Borçaltı, Gədəbəy, Qazax) - *bax lalix'ləməx'.* - *Bizim bir ağac gu:alımız liliğliyifdi* (Qazax); - *Zoğal laf lilixlityif* (Borçaltı).

LILIMIR (Meğri) - keyfiyyətsiz. -

Beşdə-unda yeyləx'dən bikkə (bir tikə) lilmir qatix göndərey.

LINC (Lənkəran) - bax line. - A Şirin bacı, plo (plov) lincdi ki.

LINDIR (Meğri) - sümüksüz et parçası. - Buddardan çıxan lindirrari da bölcəm payaların üsde.

LINQIT (Çəmbərək) - çiy, bişmiş. - Sajın altı yammadı, əpbəx' linqit oldu.

LINTIR (Masallı) - kobud.

LIPİRÇILIX (Culfa, Şahbuz) - köpüklenme.

LIR (Şəki) - turş ayran. - Xalam-gildə bir kasa lir işdim, qarnıma sancı düşüf.

LIRD (Lənkəran) - sirkə və yağ çöküntüsü. - Sirkə qutarıb, lirdi qalib.

LIRDA (İmişli) - palçıq. - Vedrəni geti bordan, axıb lirda eliyib.

LIRDANA (Kürdəmir, Salyan) - palçıqlı. - Lurdana yerdə gəzməy olmaz (Salyan).

LIRT (Bakı, Başkeçid, Qazax, Lənkəran) - tənbəl. <>**Lirt düşməg** (Bakı, Lənkəran) - yorulmaq. - Yorulub lirt düşmüsəm (Lenkəran). <>**Lirt tüşməx'** (Başkeçid, Qazax) - bax hrt düşməg.

LIRTA (Kürdəmir) - duru. - Palçığı lirta eləmisən.

LIRTMAÇ (Şamaxı) - palçıq. - Bayır yaman lirtmaçı.

LIS: LIS QALMAĞ (Salyan) - çürümek. - Keçən il he:tə o qədər su veriblər ki, üzüm tə:kdə lis qalib; - Bossanda yemiş çox oldı; yiyan olmadı, yemişdər lis qaldı.

LIZBA (Meğri) - zərrə, aşyanın en kiçik hissəsi. - Olar yetim-yesirə eysannan bir lizba da verməzdər.

LİCİM I (Ordubad, Şamaxı) - biçim, xarici görünüş, görkəm. - Qurban çox licimsiz adamdu (Şamaxı).

LİCİM II (Meğri) - qabiliyyət. - Licimi gəlmər bir qatırı yüksəsin, ama ağızının yeli adam aparer.

LİCİMSİZ (Şamaxı, Zəngilan) -

bicimsiz, səliqəsiz, görkəmsiz. - O lap licimsiz adamdı (Zəngilan); - Qurban çox licimsiz adamdu (Şamaxı).

LİÇMAN (Lənkəran) - navalça.

LİFƏ (Cəbrayıl) - burun deşıyi. - Yediyin burnunun lifəsinən gəlsin.

LİĞ (Göyçay, Quba, Lənkəran) - bataqlıqda bitən bitki növü. - Samanluğunuzun üsdi üçün bir araba liğ gətirdim (Quba); - Dayım bir araba liğ gətirdi (Göyçay).

LİĞAV (Gəncə) - heyva toxumunun üzündə olan yumşaq ağ maddə. - Ağız, bu uşax ki belə öysürür, niyə muna hayva liğavı vermirsen?

LİĞLƏMƏY (Lənkəran) - damın üstünü liğ ilə örtmək. - Fərəc damını liğləməy isder.

LİHLƏŞMƏX (Ağbaba) - qarşılaşmaq. - Qonşunun uşağının lihəşdim.

LİX'LƏMƏX' (Gəncə, Qarakilsə, Şemkir) - ağızına qədər doldurmaq. - Çələbi lix'liyəndə çox tutar (Qarakilsə); - Xərələ o qədər pambix lix'lədin ki, darmadağın dağıldı (Gəncə).

LİJ (Qazax) - bax lej I. - Dünən dədəm bazardan iş dənə lij vedrə alıf gətirdi.

LİJİM (Laçın) - səliqə.

LİL (Daşkəsən, Gədəbəy) - tamamile, tamam, bütünlük. - Ət til yağdı (Daşkəsən).

LİLEY (Balakən) - bayati.

LİLƏMAR I (Ağdam, Culfa, Füzuli, Şahbuz) - iliq. - Çay liləmardi (Ağdam); - Liləmar su:nan əlüz yumağ olar (Şahbuz).

LİLƏMAR II (Ucar) - lilli. - Gəmiş liləmar suda yatıb.

LİLƏMAR III (Berdə) - məc. - babat. İşlərim liləmar gedir.

LİLƏMAYA (Şamaxı) - duru. - Xəmir çox liləmaya oldı.

LİLƏPƏR (Lənkəran) - barama kəpənəyi.

LİLIX (Başkeçid, Borçalı, Qazax)

- *bax lahx.*

LİLİ (Ağdaş) - anaya müraciət məqsədilə deyilən ad. - *Lili, bu il neçə emək günü almışan?*

LİLİMAR (Zəngilan) - *bax lilemar I.* - *Bı çay illaf lilitmardı ki, bını işmey olmaz.*

LİLİPAR (Ağbaba) - nilufər.

LİLİVAN I (Naxçıvan, Şərur) - iliş. - *Yayda bizim çayın suyu liliyan olur* (Şərur).

LİLİVAN II (Naxçıvan, Şərur) - bulanıq.

LİLLƏNDİRMƏX' (Gəncə) - *məc.* - bazaarda malı çox yiğib saxlamaq. - *Min dəfə saña dedim, buları sat getsin, gənə lilləndirif saxladın.*

LİLLƏTMƏX' I (Ağbaba, Basarkeçər) - *məc.* - gizlətmək. - *Kağızdarı elə lillətdim ki, heş bilən də olmadı* (Ağbaba).

LİLLƏTMƏX' II (Qazax) - bir şeyi suya salmaq. - *Bu qazanı kim bələ suyun divinə lillədif?*

LİLMAN I (Gəncə) - ağızına kimi dolu. - *Bizim ho:uz lilməndi, gedəx'cimax!*

LİLMAN II (Borçalı, Yevlax) - xalis, tamamilə. - *Ət lilmən yağdı,* - *Dolma lilmən yağdı* (Yevlax).

Lilman olmax (Borçalı) - çox bişmək, bişib yumşalmaq. - *Ət lap yaxşı pişif, lilmən oluf.*

LİLMAR I (Şərur, Zərdab) - *bax lilemar I.* - *Qişda bu çayın suyu lilmər olur* (Zərdab); - *Yayda bulağın suyu lilmər olur* (Şərur).

LİLMAR II (Zərdab) - *bax lilemar II.*

LİLPAR (Daşkesən, Gədəbəy, Gəncə, Qazax, Qubadlı) - *bax lilipar.* - *Lilpar kimi sulu yer axtarırsan?* (Qazax); - *Bizim baxçada lilipar cürbəcür çiçəklər açır* (Gəncə).

LİM I (Cəbrayıł) - suyun yiğib getirdiyi torpaq, lili. - *Arxi lim yaman basif, gərəx' genə işdiyəx'.*

LİM II (Gəncə) - üsul, qayda. - *Çox işləməgnən döy, işin limini tappax lazımdı.*

LİM III (Salyan) - eyham, atmaca. -> *Lim atmağ* - eyham etmək. - *Həsən məclissə mə: lim atdı.*

LİM IV (Salyan) - bəhanə, səbeb. -> *Lim qoymağ* - bəhanə etmək. - *Həsən hər işə bir lim qoyur.*

LİM V (Qazax, Tovuz) - *bax lil.* - *Bir toğlu kəsdix', lim yağ çıxdı, heş qara tikəsi yoxuydu* (Tovuz).

LİMDAŞ (Cəlilabad) - geylib köhnəlmış, çox köhnə, nimdaş. - *Əli həmməşə limdaş pencəyədə gəzey.*

LİMƏ I (Şəki) - aşılanıb doğranmış gön. - *Mən çarığι həmişə limədən tikirəm.*

LİMƏ II (Göyçay) - qısaquyuqlu quş və ya heyvan. - *Mə:m bir limə to:ğum var;* - *Limə to:ğ qaq elədi.*

LİMƏ III (Çəmbərək) - döyülmüş taxılın zibili. - *Xirmandaki limiyi soyurdum, iki bağlama güzdük' çıxdı.*

LİMHƏLİM (Gəncə, Mingeçevir) - ağızına kimi dolu. - *Bizim inəx' sərnişnən limhəlim süd verir* (Gəncə).

LİMLƏMMƏY (Cəlilabad) - gözü tutulmaq (bulaga aiddir). - *Kükürd bilağ limlənibdi, batıbidi.*

LİNC I (Cəbrayıł, Gədəbəy, Şamaxı) - yaş. - *Barama yaman lincdi, deyəsən bir yerdə çox qalıb* (Cəbrayıł).

LİNC II (Bakı, Hamamlı, Salyan) - çiy, bişməmiş. - *Bu çörəg lincdü* (Bakı); - *Xörəg yaman lincdi* (Salyan).

LİNG I (Berdə, Qubadlı) - omba sümüyü.

LİNG II (Berdə, Gəncə) - ding, çəltik döyülen qurğu. - *Çəltiyi dünən lingə göndərdim* (Berdə).

LİNGİ-LİNGİ (Lənkəran) - uşaq oyunu adı. - *Ay uşaqlar, gəlün lingi-lingi oyntıyag.*

LİPİRTİN (Kürdəmir) - ipək parça növü. - *Mənim lipirtin donum olub.*

LİS (Lənkəran) - acgöz. - *Əli çox*

lis adamdu.

LİŞ (Gədəbəy) - yumşaq, əzilmiş.

- *Oxartana qaynadıf kin, arvat düyüyü əzilif tamam lişdi.*

LİTVƏ (Şemkir) - nəsil. - *Heç olmasa burda ombeş litvə var.*

LIVƏ (Ağdam, Göyçay, Kürdəmir, Laçın, Yevlax) - 1. şit; 2. yaltaq (Laçın, Yevlax) - *Hasan livə adamdı* (Yevlax); - *Adam livə olmaz* (Laçın).

LIVƏLƏMMƏX' (Yevlax) - yaltaqlanmaq. - *Hasan, Məmmədə niyə livələnərsən?*

LIVƏ-LIVƏ (Laçın, Lənkəran) - şit-şit. ◊**Livə-livə danışmaq** (Lənkəran) - şit-şit danışmaq. - *Nə livə-livə danışsənsən?*

LO: I (Bakı) - bəla. - *Nə lo: olub düşmişən canımiza.*

LO: II (Bakı) - hay-küy. - *Öyle-rində bir lo: var ki, gəl görəsən.*

LOBBAZ (Borçalı, Qazax, Mingeçevir, Tovuz) - lovğa, özünü öyen. - *Lobbaz adam şəşəxorluğ eler* (Borçalı); - *Dünyada lobbaz adamnan zəhləm gedən kimi heş nədən getmer* (Tovuz).

LOBBAZDAMMAĞ (Qazax, Tovuz) - lovğalanmaq, özünü öymek. - *Ele lobbazdammağı bilərsəñ, əmbə elinnən bir iş gəlmər* (Qazax).

LOBBAZDIX (Borçalı) - lovğa-liq. - *Şəşəxor adam lobbazdığ ele:r.*

LOBBAZ-LOBBAZ (Tovuz) - lovğa-lovğa. - *O, lobbaz-lobbaz danışer.*

LOBGƏCİLO: (Bakı) - xörək adı. - *Diyəsən, lobgəcilo:ni çox yimişəm qarnım köpüb.*

LOBOZ (Zaqatala) - maymaq. - *Əli loboz adamdı.*

LODA I (Ağdam, Ağdaş, Füzuli, Göyçay, Sabirabad, Salyan, Şuşa) - ot topası. - *Loda bö:y olur, xotman balaja* (Ağdam); - *Bü:n iyirmi beş loda ot çaldım* (Göyçay).

LODA II (Bakı) - lək. - *Hər lodaya seggiz şitil baturdim;* - *Bu lodada*

altı tağ var.

LODALAMAX (Ağdam, Ağdaş, Xocavənd, Şamaxı, Şuşa) - topa-topa yığmaq. - *Samani lodalamax asandı* (Ağdam); - *Çöldə oti lodalıyib gəldim* (Şamaxı).

LODUX (Çəmbərək) - yaraşıqsız. - *Sirtoy Məxsətə lodux durur.*

LODURA (Ordubad) - sap tağalağı.

LOF (Tovuz, Zərdab) - 1. boş (Tovuz); 2. tənbəl (Zərdab). - *Tahir çox lof adamdı.*

LOFGÖDƏN (Xanlar, Mingəçevir) - *bax lomgödən.* - *Lofgödən adam öz qarnın doydurur dana* (Xanlar).

LOFLAMAX (Şəki) - başdan-sovdu tikmek. - *Köynəyi bir tə:r lofliyif keçirdim eynime;* - *Köynəyi lofladım.*

LOĞAB (Zəngilan) - tulugu asmaq üçün düzəldilən ağac qarmaq. - *Loğab tuluğu çatmadan asmaxdan yanadı.*

LOĞAL (Qazax) - yumru.

LOĞALAX I (Gəncə) - arpa ununun xemirindən düzəldilmiş kündə. - *Dəviyə bu savağ üç loğalax vermişəm.*

LOĞALAX II (Gədəbəy, Tovuz) - büküm, dəstə, paçka. - *Civimdə bir loğalax pul var* (Tovuz).

LOĞALAX III (Başkeçid) - dəyirman daşını düşürüb-qoymaq üçün yumru ağac.

LOĞALAXLAMAX I (Qazax, Gəncə) - bükmək. - *Paltarı loğalaxlama, xarav olar* (Qazax); - *Paltarı nə yaxşı loğalaxlıyıflar* (Gəncə).

LOĞALAXLAMAX II (Borçalı) - sehv tələffüz etmək. - *Hasan danışanda loğalaxle:r.*

LOĞALAXLAMMAX (Gədəbəy) - kelləmayallaq olmaq. - *Bizim inəx' dağın döşünmən yixılıf, loğalaxlanıf.*

LOĞALLAMAX (Qazax) - *bax loğalaxlamax I.* - *Paltarı loğalliyif tullama, qatda.*

LOĞALLAX (Gədəbəy, Tovuz) -

loğancax

bax loğalax II. - Bir də görörəm, gədə bir loğallax sapi ağızına dolduruf çiynər (Gədəbəy).

LOĞANCAK (Basarkeçər) - eşşək.
- Bura bir aşix gəlmışdi, sazin bir loğancax götürərdi.

LOĞAZ (Cəbrayıl) - lağ. -
<>**Loğaz qoşmax** (Ağcabədi, Qubadlı, Gəncə, Naxçıvan) - elə salmaq, lağa qoymaq. - Əliyə loğaz qoşma (Ağcabədi); Loğaz döşəməx' (Naxçıvan) - elə salmaq, lağa qoymaq. - Sən loğaz döşəmə. **Loğaz eləməx'** (Şahbuz) - elə salmaq, laşa qoymaq. - No:ldu balam, ona-buna loğaz eləməkdən yorulmadın. **Loğaz oxumax** (Gəncə) - boş-boş danışmaq. - Ta: loğaz oxuma, pulu bəri ver.

LOX I (Lənkəran) - lax. - On iki yumurtadan cil to:ğ doqquz cüce çıxartdı, qalan yumurtalar lox oldu.

LOX II (Cəbrayıl, Zəngilan) - yazı lövhəsi. - Gə loxu sil, təmizdə (Zəngilan).

LOXÇA (Zərdab) - köhnə qab. - Qızım, toyuğa suyu həmişə loxçada qoy.

LOXMALAMAX (Gədəbəy, Gəncə, Mingəçevir) - tikə-tikə etmək, parça-parça etmək. - Muna bax, çörəyi görməmiş kimi loxmalıyr (Gəncə).

LOXMALAMMAX (Oğuz) - parçalanmaq. - Qəndi qanağa qoyurux, üsdünnən çəkişnən vururux, loxmalanır.

LOK (Füzuli) - yük.

LOKUT (Quba) - kiçik ot tayası. - Əvvəl lokut yiğaduğ, sura taya eliyəduğ.

LOQQALOX (Çəmbərək, Karvansaray) - boş, boş-boşuna. - Havva qatıxdan-zaddan gətimiyif, ma: doğru loqqalox gərif; - Hardan gəlersən belə loqqalox (Karvansaray).

LOQQI (Salyan) - yalqabı. - It üçün loqqiya su tök.

LOQQU I (Qazax) - çox uzun (adam). - Loqqu adam ye:n gedər.

LOQQU II (Əli Bayramlı) - yeriş növü. - Sənin loqqu yerişinnən mənim heç xoşum gəlmir.

LOQQUR (Lənkəran) - ariq.

LOLAM (Əzizbəyov) - uzun (adam).

LOLAP (Cəbrayıl) - ağaç növü.

LOLASIRĞA (Salyan) - iki kürəcikli sırga. - Zəkiyə bi dənə lolasırğa alıb.

LOLAV (Cəbrayıl) - tuluqda olan ilmek. - Nabat xala tulug ağaçını lolavlara keçirib, tulugu çatmadan asdı.

LOLAVLAMAX (Cəbrayıl) - anlaşılmaz danışmaq. - Həş nə başa tüşmürəm, elə lolavlıyır.

LO:-LƏŞKAR (Salyan) - haykük. - Həsən bira lo:-ləşkarnan gəldi.

LOLUSIRĞA (Borçalı) - bax lolasırğası. - Lulusırğası qızıl olor, gümüş olor.

LOMBALAMAX (Xaçmaz, Oğuz)

- çox-çox və tələsik yemək. - A bala, lombalama, bacına da saxla (Oğuz).

LOMGÖDƏN (Kürdəmir) - çoxyeyən, acgöz.

LO:NA: LO:NA QALMAĞ (Bakı) - qeydinə qalmaq. - Sən də heç neyün lo:na qalmırsan.

LONÇOR (Balakən) - su götürmək üçün arxda dərinləşdirilmiş yer. - Qazanı lonçorun yanında qoymuşam.

LONGOR (Balakən) - burulğan. - Çayda az qaldım longora düşəm.

LOPA I (Göyçay, Qazax, Şəki, Şəmkir) - 1. məş'əl (Göyçay, Qazax, Şəmkir) - Gelin aparanda lopa aterix; - At kişiñiyer, lopuyu yandır, görəx' toylada nə var (Qazax); 2. alov (Şəki). - Lampanın lopası qırmızıdır.

LOPA II (Cəbrayıl, Xocavənd, Zəngilan) - evin üstüne döşəmək üçün yonulmuş ağaç. - Lopa palit və qoz ağaşdarınınna daha yaxşı olur (Cəbrayıl).

LOPA III (Yerevan) - sabun bisirilərkən çıxan qalıq, cöküntü, tullantı. - Bir para adamlar lonanı sabun əvəzinə işdədəllər.

LOPA IV (Kürdəmir) - hissə, topa, parça. - Bir lopa qar gəti.

LOPA V (Şuşa) - ot topası.

LOPA VI (Ağdam) - manqalda

yandırmaq üçün yumrulanmış kömür xəkəsi. - Bir kisə xəkə alıf lopa qayitdirdim.

LOPAX (Ağdaş, Cəbrayıl, Kürdəmir) - 1. oyun zamanı şişirdilmiş ovurda vurulan zərbə və yaxud ələ vurulan şille (Cəbrayıl). - Gəti iki lopax da virim, sora oynuyax; 2. bax lopa I.

LOPAL (Cənubi Azərbaycan) - bax lopa VI. - Lopal çox tez yanır.

LOPALAMAX (Şuşa) - topa yiğmaq (ota aiddir). - Əhməd otu lopaladı.

LOPALANDIRMAX (Şəki) - alovlandırmak. - Onun işi məni lap palolandırıf.

LOPA-LOPA (Göyçay) - iri-iri. - Qar lopa-lopa yağır, onnan da həva açılır.

LOPBАЗ (Ağcabədi) - bax lob-baz. - Əli yaman lopbaz adamdı.

LOPBАЗDAMMAX (Qazax) - bax lobbazdammax. - Elə yaxşı lop-bazdamlığı bilersən, əmbə əlinnən bir iş gəlmər.

LOPCİ (Kürdəmir, Şamaxı) - yalandan basib-kesən, gopçu. - Sən çox lopçi adamsan (Şamaxı).

LOPGÖDƏN (Göyçay, Şamaxı) - bax lomgödən. - Sən yaman lopgödən adamsan, mən səni doydura bilmənəm (Göyçay); - Sən nə lopgödən usağ olmisan (Şamaxı).

LOPGÖDƏNNİG (Salyan) - ac-gözlük, tamahkarlıq. - Adə, lopgödənniy eləmə, adam ol.

LOPQARAQAZAN (Berdə) - uşaq oyunu adı. - Gelin gedək, lopqara-qazan oynuyağ.

LOR (Gəncə, Lerik, Naxçıvan, Ordubad) - pendir suyunun çürtütüsü. - Baji, bir az lordan ver, çörəx'nən yeyim (Gəncə); - Şorun yox, lorun yox, bə nəyin var sə:n (Naxçıvan); - Lorun təmi ləzətdi olur (Ordubad).

LORDƏ (Bakı) - bağırsaq.

LOR-LOR (Oğuz) - kiçik şəlalə.

LORON (Cəlilabad) - quş adı.

LORT I (Qarakilsə) - bax lirt.

LORT II (Xanlar) - boş, bişəndə ovulan. - Ağ qartof lort qartofdu. <>**Lort olmax** (Yevlax) - sıradan çıxmak. - Arxi su uçurdu, so:ra arx lort oldu.

LORTABA (Kürdəmir) - kobud. - Gülli çox lortabadi.

LORTANA (Kürdəmir) - xörək adı. - Mə:de üçün lortana çox xeyirridü.

LORTGÖDƏN (Ağcabədi, Cəbrayıl, Qarakilsə, Zəngəzur) - bax lomgödən.

LORU (Ağdaş, Cəbrayıl, Füzuli, Qubadlı) - atın belinə qoymaq üçün düzəldilmiş qalın keçə. - Ə:də, ged o atın lorusun qoy belinə, ölkənnən bağla (Füzul).

LORUĞ (Cəlilabad) - gözün altında əmələ gələn şış.

LORUX (Xanlar) - tənbəl.

LORUMBUL (Şəki) - taxıl bitkilərinin içində göyərən alağ otu.

LORUNBUR (Şəki) - bax lorumbul. - Buğda:n, çəltiyin içində bitir lorunbur.

LOŞ IV (Qazax) - kök. - Loş adam yaxşı işdiyəmməz.

LOŞ I (Bakı, Dəvəçi, Quba, Şamaxı) - hindtoyuğu. - Loş to:ğdan çıx iri uladu (Quba).

LOŞ II (Ağbabə, Ağdam, Gədəbəy, Kürdəmir, Şamaxı, Şəmkir, Şuşa, Tovuz) - tənbəl. - Bayram o qəder loşdu kun, yarım sahat işdiyə bilmir (Ağbabə); - Loş, yanı təmbəl, boş deməx'di (Tovuz).

LOŞ III (Ağdam, Şamaxı) - boş. - Atu:n belin lap loş bağlamışan (Şamaxı).

LOŞBƏBƏR (Bakı) - üstündə xəmir yaymaq üçün taxta, yuxayayan.

LOŞQARIN (Lənkəran) - çoxye-yən.

LOŞUMAX (Cəbrayıl) - yorulmaq.

LOTUĞ (Şamaxı) - zarafat. - Lotuğ eliyirəm.

LOTUĞLAŞMAĞ (Şamaxı) - zarafatlaşmaq. - Bir-birimizlə lotuğlaşırıq.

LOVAX (Çembərək) - südlü xöreyin üzü. - *Südlü isdinin üzündə soyyanan sonra qalın lovax varidi.*

LOVUDU: LOVUDU VURMAX (Gədəbəy) - avaralanmaq, boş-boş gəzmək. - *Dosdum lovudu vuroy buralarda dañ üzünnən.*

LÖDƏLƏMƏX' (Ucar) - kündələmək. - *Cijim xamur lödəliyir.*

LÖDƏ-LÖDƏ (Ucar) - iri-iri. - *Əli halvam lödə-lödə udur.*

LÖƏ (Qazax) - nəvə. - *Ağrin alem, ay həkim, bir löəm oluf.*

LÖELƏXLƏMƏX' (Gəncə, Qazax) - oxlovla yaymaq. - *Kündöyü löeləx'le qutar, ajımnan öldüm* (Qazax).

LÖƏN (Tovuz) - məhsulun yetişdiyi vaxt.

LÖH (Tovuz) - yemək. - *Büyük İrvahamgildə löh var, orya:lərsən.*

LÖHLƏMƏX' (Karvansaray) - tengnəfəs olmaq.

LÖHRAN (Biləsuvar, Salyan, Şamaxı) - 1. xam yer (Biləsuvar, Salyan, Şamaxı). - *Löhran yerdə payızda yaxşı yağış olsa, taxıl yaxşı pitər* (Salyan); - *Löhran yeri bu il çöyürtlərlər* (Biləsuvar); - *Ali dayının yeri löhrəndi* (Şamaxı); 2. şumlanmış yerdə şumlanmamış qalan kiçik hissə (Cəlilabad). - *Löhran deyüğəz güz çəgülən yerdə qalan yerə.*

LÖHRƏM (Şəmkir) - *bax löhran.* - *Löhrəm yerdə əkin yaxşı pitir.*

LÖHRƏN (Kürdəmir, Şamaxı) - *bax löhran.* - *Bira löhrəndi, kotan batmeyir* (Şamaxı).

LÖK (Lənkəran, Zaqatala) - ağacda elçatmaz yerlərdən meyvə dərmək üçün düzəldilmiş uzun ağaç. - *Armudları dərəndə lök sindi* (Zaqatala).

LÖKƏ (Cəlilabad) - taxta-şalban - *Fəzil durdi, gördi lökəsi yanib.*

LÖKİ (Cəlilabad, Lənkəran) - qarğıdalı, düyü unundan bişirilən çörək.

LÖKLƏMƏG (Bakı, Şamaxı) - dəvə kimi yerimək. - *Lökləmə, tez*

yorularsan (Şamaxı).

LÖKÜ (Ağdaş, Lənkəran, Sabirabad) - *bax loki.* - *Bayram süfrəmizdə bu il lökü olmadı* (Ağdaş); - *Nənəli lökü yaman ləzətdiydi, sən pişirmişdün?* (Lənkəran).

LÖKÜD (Göyçay, Qax, Oğuz, Ordubad, Şəki) - yaxşı bişməmiş (düyü). - *Löküd aşı yiməy olmur* (Göyçay).

LÖKÜRD (Dərbənd, Quba, Şamaxı) - *bax loqut.* - *On beş lökürd ot çaldım* (Şamaxı).

LÖKÜT I (Göyçay, Şəki, Ordubad) - *bax löküd.* - *Löküt aşı yağ götürməz* (Şəki).

LÖKÜT II (Ağdaş) - qovurğa ilə süddən bişirilmiş xörək (bəkməz ilə yeyilir). - *Lökürt şirin olur.*

LÖKÜT III (Quba) - *bax lokut.*

LÖL (Cəlilabad, Yardımlı) - *hin.* - *Man toyuğu iri löle saldım.*

LÖLÜX' (Ağbaba, Gədəbəy) - bacarıqsız. - *Ə:, ona ümid olma, lölüyüň biridi;* - *Lölüx' Hümbət iş bacarar?* (Gədəbəy).

LÖMBƏ (Şamaxı) - qabıçı bərkiməmiş yumurta. - *Toyuğımız lömbə salıb, azarriyana oxşıyır.*

LÖ:N I (Borçaltı, Qazax, Tovuz) - *bax löyüñ I.*

LÖ:N II (Cəbrayıł, Şamaxı) - *bax löyüñ II.* - *Munun bir lö:ününə tamaşa ełə.*

LÖ:N-LÖ:N (Qazax) - *bax löyüñ-bəlöyüñ.* - *Qarpız lö:ün-lö:ündü, kimisinə hazırları de:llər, kimisinə qaxet de:llər.*

LÖPİX' (Meğri) - əriyib qurtarmış sabun. - *Sabun yoxdu, əncax bir xırdeçə löpix' var mahrabanın altında.*

LÖRAN: LÖRAN ELƏMƏG (Bakı) - torpağı dərin qazmaq. - *Bu belin təlkeşi yaxşı olmadığının loran eləməg olmur.*

LÖYÜN I (Gədəbəy, Kürdəmir, Qazax) - növ, cür. - *Axşama iki löyün xörəyimiz var* (Kürdəmir).

LÖYÜN II (Gəncə, Qazax, Şama-

xi, Şəki) - görkəm, görünüş. - Sənin löyünüñ çox pisdi (Qazax); - Dağların löyünü dəgişib (Şamaxı).

LÖYÜN III (Göycay, Qazax) - bəxt. - Onun löyünü dönüb, bədbaxlıx basıf.

LÖYÜN IV (Oğuz) - adət. - Yerin löyününə pişmiş hərə bir cür pişirir.

LÖYÜNBƏLÖYÜN (Göycay, Mingçevir) - növbənöv, cürbəcür. - Daşdı qayada löyünbelöyün ottdar var.

LÖYÜN-LÖYÜN (Qazax) - bax löyünbelöyün. - Sayalı bürüüm löyünlöyün xörəx'lər pişirer.

LÖYÜNSÜZ (Gəncə, Göycay, Şəki) - görkəmsiz, çirkin. - Muna bax, nə löyünsüz adamdı (Gəncə); - Rəhimin oğlu çox löyünsüzdü (Göycay).

LUĞAB (Zəngəzur) - həlim. - Luğab çox yeməldi.

LULAN (Kürdəmir) - avara. - Lulan kimi nə gəzirsen?

LUMBULLATMAĞ (Kürdəmir) - udmaq. - Əlinə düşəni lumbulladır.

LUMBUUTMAX (Gədəbəy, Tovuz) - bax lumbullatmağ. - Nə tez lumbutduñ, hələ mən də sənənən yi:jeydim, oğul (Tovuız).

LUMEYİ (Bakı) - limon rəngli. - Beş ərşin lumeyi parça aldım; - İki cüt lumeyi corab göndəmişəm.

LUMUD (Bakı) - naümid. - Sənünçün bu heç lumud eləməz.

LUPPADAN (Zərdab) - birdən, qəflətən.

LURS (Quba) - böcək adı. - Camışı lurslər bürümüşdi.

LURU (Quba) - bax loru. - Atam atımız üçün bir təzə luru tikdi.

LÜBÜ (Borçalı) - kimsəsiz, yetim. - İdris lübünün biridi, yazıq uşaxdi.

LÜCİ (Ağsu) - hin. - To:x lücidə yumurtdiyir.

LÜƏLƏX'LƏMƏX' (Xanlar, Kəlbəcər) - bax löeləx'leməx'. - Ərişdeyi pişirəndə xamiri oxloynan lüeləx'li:llər

(Xanlar).

LÜƏN I (Qazax) - fəsil. - Hər lüən üç aydi.

LÜƏN II (Yevlax) - bax löən. - Darixma, hənin vaxdına az qalıfdı.

LÜƏN-LÜƏN (Qazax) - fəsil-fəsil.

LÜƏNNIX' (Xanlar) - dincə qoyulmuş yer.

LÜĞƏNDƏ (Dərbənd) - xəndək. - Bu gün un-un beş lügəndə atdım.

LÜK (Ordubad) - koramat. - Lük adama dəyməz, viran iləndi.

LÜKÜRD (Quba) - bax lokut. Sabah lükürdləri daşımağ lazımdı.

LÜKÜT (Xanlar, Quba) - bax lokut. - Bu gün un lüküt ot çalmışam (Quba).

LÜKÜTLAMAĞ (Quba) - kiçik ot tayalarını böyük tayaya yiğmaq. - Lükütdəri sabbah lükütdamağ lazımdı.

LÜL I (Bakı, Gəncə, Quba, Salyan, Şərur) - bax lül. - Ali o qədər içif ki, lül kefli oluf (Gəncə); - Pilo lül yağıdı (Salyan).

LÜL II (Bakı, Salyan) - dar. - Paltar əynində çox lül görünür (Salyan).

LÜL III (Bakı) - boru şəklində. - İki put lül qəley aldim.

LÜLEYİN (Culfa, İsləməlli) - aftafa.

LÜLƏ (Şəki) - boru. - Beş dənə arşının lüle aldim; - Dağdan suyu lüleyənən getirdilər.

LÜLƏMAYA (Bakı) - bax lilemaya.

LÜLƏPƏR I (Kəlbəcər) - bax lili-par.

LÜLƏPƏR II (Cəlilabad, Lenkəran) - kəpənək. - Lülepər yerə qondı (Lenkəran).

LÜLƏPƏRƏ (Cəlilabad, Lenkəran) - bax lülepər. - Kolun üstündə bir dəstə lülepəre uçur (Cəlilabad).

LÜM (Saath) - sərxoş. - Ağagül lümdü. <>Lüm olmağ - sərxoş olmaq.

LÜMBÜRT I (Kürdəmir) - bax

lümbüz.

LÜMBÜRT II (Kürdəmir) - 1. tamamilə; - *Sinavar yuxılıp uşağı lümbürt yandırıp*. 2. lüt, çılpaq.

LÜMBÜRÜMLÜT (Ucar) - *bax lümbürt II.(2.ci mə:na).*

LÜMBÜZ (Lənkəran) - tükü tökülmüş, tüksüz. - *Qırmızı xoruz lümbüzdü.*

LÜMEG (Bakı) - qısaquyuqlu (quş, it).

LÜMƏ I (Ağsu, Bakı, Gence, Naxçıvan, Salyan, Yerevan) - qısaquyuqlu (quş, it) - *Lümə to:uğ bizzərdə çox olar* (Ağsu); - *Bizim to:ğların hamsi lümədi* (Bakı); - *Lümə to:ğ çox yiyər* (Salyan).

LÜMƏ II (Ağcabədi, Qubadlı) - 1. çəltiyin ikinci dəfə döyülmüş (Ağcabədi). - *Büyük çəltiyin lüməsinən qutardıx*; 2. ikinci dəfə döyülmüş çəltik (Qubadlı). - *Lüməni yığ çuvala gəti.*

LÜMƏG (Bakı, Şamaxı) - *bax lümeg*. - *Pəri, lüməg toyuğu tut* (Şamaxı).

LÜMƏKLƏMƏG (Bakı, Şamaxı) - toyuq və ya xoruzun quyuğunu yolmaq. - *Bu toyuğu tanımaq üçün lümələməg lazımdır* (Şamaxı).

LÜMƏLƏMƏG (Bakı, Şamaxı) - *bax lüməkləməg*. - *Toyuğları bu gün lümələdim* (Bakı).

LÜMƏLƏMƏK (Ağcabədi) - çəltiyi ikinci dəfə döymək. - *Büyük bir çuval çəltiyi lümələmişəm.*

LÜMƏ-LÜMƏ (Şamaxı) - gödək-gödək. - *Hindiki qizzar lümə-lümə*

geyillər, balırrarı qalır bayırda.

LÜMİK (Kürdəmir) - *bax lümeg*. - *Bi lümik itim var, adama hürmür de.*

LÜMQAÇ (Ordubad) - *uşaq oyunu adı*. - *Uşaxlar lümqaç oynuyur.*

LÜMÜK (Göyçay) - tüksüz, tükü tökülmüş.

LÜMÜRDAN (Salyan) - su basmış əkin yeri. - *Vaxdile əkərah yer olib, so:radan bi əkərah yer gölləşir, bi yera lümürdan di:lis.*

LÜMÜRT (Tovuz) - südlə undan hazırlanan xörək adı. - *Bir çovan lümürtü ola, elə öttürrem ki, bəridən aqarı.*

LÜMÜRTDAN (Masallı) - qısa.

LÜPBİZ (Cəlilabad) - 1. kasib, yoxsul; 2. çılpaq. - *Bi dənə adamı qoymerdilar, soyundırıldılar, elerdilər lüpbiz.*

LÜPBÜRT (Tovuz, Zərdab) - *bax lümbürt II.* - *Getdim gördüm uşaglar lüpbürt soyuflar*; - *O dəfədəz gədə ağacı lüpbürt soyuf* (Zərdab).

LÜPÜRT (Tovuz, Zərdab) - *bax lümbürt II.* - *Bu et lüpürt yağıdı*; - Bir toğlu kəsdix' lüpürt yağ çıxdı (Tovuz).

LÜS (Lənkəran) - çölpisiyi.

LÜTBOĞAZ (Yevlax) - böğazi tüksüz (toyuq, xoruz).

LÜVƏ I (Ağbaba) - *yuva*. - *Üç-dört yerə quş lüvəsi tapbişam.*

LÜVƏ II (Meğri) - *qurumuş içi boş ağac*. - *İndi bu lüvəni yaxşı yarecem, iş-dört yüx' odunu çıxecex*.